Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de casibus conscientiae

Astesanus <de Ast>

Venedig, 18.III.1478

[Liber octavus]

urn:nbn:de:bsz:31-310628

Visual Library

Iſti ſunt tituli octaui libri qui tractat de matrimonio.

Quid ſunt ſponſalia ⁊ vn̄ dicunt̄. i.
A quibus ꝑ quos ⁊ quibus verbis ſpō ſalia ꝯtrahant̄. 2.
De modo ꝯtrahendi ſponſalia. 3.
In qua etate poſſunt ꝯtrahi ſponſalia ⁊ matrimonium. 4.
Quō debent diſſolui ſponſalia. 5.
De effectu ſponſalium. 6.
De ipſo matrimonio. 7.
De cā efficiēte mr̄ionij.ſ. de ꝯſenſu. 8.
De bonis mr̄ionij in cōi. 9.
De bono fidei. 10.
De bono ſacramenti. 11.
De differentijs matrimonij. 12.
Quis pōt ꝯtrahere mr̄imoniū ⁊ de īpedimentis eius in cōi. 13.
De impedimento erroris. 14.
De impedimento ꝯditionis. 15.
De impedimento voti ꝯtinētie. 16.
De ꝯſanguinitate. 17.
De cognatione ſpūali. 18.
De cognatione legali. 19.
De impedimento criminis. 20.
De diſparitate cultus. 21.
De impedimento ordinis. 22.
De impedimento ligaminis. 23.
De iuſtitia publice honeſtatis. 24.
De affinitate. 25.
De frigiditate. 26.
De artatione. 27.
De caſtratione. 28.
De maleficio. 29.
De ferijs. 30.
De interdicto. 31.
De ſecundis nuptijs. 32.
Quō agit̄ ad mr̄io^m ꝯtrahēdū. 33.
De accuſatōe mr̄ionij ꝓpter ꝯſanguinitatem vel affinitatem. 34.
De accuſatione matrimonij ꝓpter fornicationem. 35.
De diuorcio ꝓpter fornicationem ꝯſanguinitatem ⁊ affinitatem. 36.
De diuorcio ꝓpter īpotētiā coeūdi. 37.
De filijs. 38.
De donatione ꝓpter nuptias. 39.
De dotibus. 40.
De ſignificationibus vboꝝ. 41.

Incipit titu. ꝑmus octaui libri.ſ. quid ſunt ſponſalia ⁊ vnde dicunt̄.

Initis auxiliante deo ſcḋm ꝙ potuit exiguitas mee virtutis ſeptem ꝑtibus hꝰ operis.ſ. ꝑma de 10. preceptis. 2ª de ꝟtutibus ⁊ vicijs. 3ª de ꝯtctibus ⁊ voluntatibꝰ vltimis. 4ª de ſacramentis in cōi ⁊ de tribus ꝑmis ſacramentis in ſpāli.ſ. baptiſmo. ꝯfirmatōe ⁊ eucbariſtia. 5ª de pnīa ⁊ vnctiōe extrema. 6ª de ſacramento ordinis. ⁊ 7ª de cenſura eccleſiaſtica. Reſtat mō eiuſdem li. octaua ps ⁊ vltia ꝗ ē de mr̄ioº in cꝰ ciꝰ fine ſbiunget̄ ad euidētiam totiꝰ opeꝛ. ti. de verborum ſignificatione. ⁊ ti. de ordinatione librorum decretaliū. ⁊ librorum legaliū per ordinem alphabeti. Circa matrimonium autem ꝯſiderandum. ꝑmo de ſpōſalibus que ad matrimoniū diſponunt. 2º de ipſo mr̄ionio. Circa ſponſalia vō conſiderandum eſt ꝑmo. quid ſunt ſponſalia ⁊ vnde dicant̄ ⁊ de arris ſponſalicijs. 2º per quos ⁊ quibus verbis ſponſalia ꝯtrahunt̄. 3º de modo ꝯtrahendi ſponſalia. 4º qua etate poſſunt contrahi. 5º quo modo habent diſſolui. 6º de effectu ſponſalium ⁊ coactione eorum qui ꝯtraxerūt ſponſalia ad matrimonium ꝯtrahendum. Circa primum igit̄ plura querunt̄. ꝑmo quid ſunt ſponſalia. Rº deſponſatio vt dicit̄ 4º ſententiaꝝ. di. 27. ⁊ eſt duplex quedam per verba de preſenti. ⁊ h̄ ꝓprie dicitur matrimonium initiatum. quedam per verba de futuro ⁊ h̄ non facit mr̄imoniū

ſʒ mr̄ionij ꝑmiſſionē ⁊ hec ꝓprie appel-
lat̄ ſponſalia q̄ ſt̄ ꝓprie futurarū nuptiarū
ꝓmiſſio.30.q.5.nr̄ates.large tñ ſponſalia
aliqñ accipiūt̄ ꝑ mr̄ioº initiato.e.x̄ de ſpō
int̄ virl.⁊ ſic patʒ ꝙ due ſunt ſpēs ſpōſa
liorū. Vñ dicunt̄ ſpōſalia. R̄° a ſpondē
do.nā mos fuit a veteribº ſtipulari ⁊ ſibi
ſpondē vxores.vt pʒ.ff.de ſpon.l.2.⁊.3.ſʒ
nūc nō eſt neceſſaria ſtipulatio.qꝛ ꝯhūt̄
ēt int̄ abſētes.vt.ff.de ſpō.l.4.⁊.5.⁊ vltia
alias ſi ſtipulatio in ꝯtractu ſpōſaliorum
exigeret̄ int̄ abſētes ꝯtrahi nō poſſent.vt
inſti.de inuti.ſtipu.§.itē vborū.vel optēt
dici ſpāle eē in hac ſtipulatōe ſpōſaliorū
ſi nō int̄ abſētes ꝯtrahi poſſent. Sʒ eſto
ꝙ in ꝯtctu ſpōſaliū interueniat ſtipulatio
Nunqd ex hac ſtipulatōe pōt agi ad in-
tereſſe vł aliquā penā pecuniariā. R̄° ꝙ
nō.ar.C.e.l.i.Nā ſicut dicit̄ ibi alicui deſ
ponſata pōt renūciare ſpōſalibꝰ ⁊ aliȷ̄ nu
bere.g̃ pōt hoc ſine pena criminali vł ci
uili.ar.ff.de redibit̄ acc.cū aūt.§.excipit̄
Et eſt rō qꝛ mr̄ioª debēt eſſe libera i con
trahendo diſtrahendo ⁊ retinendo. vnō
nec pena hac occaſione ꝓmiſſa peti pōt.
vt.C.de inuti.ſtip.l.2.⁊ hec ē cōis ⁊ ſolen
nis opio.vt dic̄ hoſti. Qūo g̃ ꝓuidebit̄
burgenſi diuiti volenti maritare filiā ſuā
alicui nobili ⁊ potenti ſʒ pecunia indigē
ti. R̄° det magnam pecuniam ꝓ arris ⁊
ſtipuł et̄ ipas in quadruplū.qñ eniʒ arre
dant̄ ſi ꝑ donanteʒ ſtet.quominꝰ ſequat̄
mr̄imoniū arras ꝑdit.ſi vō ꝑ recipienteʒ
eas reſtituet ⁊ de ſuo tñ ⁊ non plus.niſi
ſpeciale pactum arre ſtipulatum fuerit i
q̄druplū.in tñ ⁊ nō vlt̄ ſtipulatio poteſt
extendi.C.e.l.fi.§.que oia.Fideiuſſores
ēt aliq̄ñdo dant̄ extra de eo qui co.ꝯſan-
gui.veniens.ſʒ non poteſt peti pena.vt.ſ̄
dictum eſt.niſi legibus conſtituta.ſ.quia
arra aliqñ petit̄ in duplum aliqñ in qua
druplū.vt ꝑdictum ē ſm̄ hoc intellige il
lud.C.de nup.⁊ reſcripto.pe.l.i.i fi.h̄ hoſ.
¶ Sʒ q̄re lex ꝑmittit quadruplū arre re
peti ⁊ nō penaʒ.cū mr̄ionialꝰ ꝯſenſus de
beat eē liber.e.x̄.e.cū loci.⁊ liber ꝯſenſuſ
ita videat̄ impediri ꝑ metū ꝑditōiſ arra
rū ſic ꝑ metū ꝑditōis pene.⁊ ſic i vtroqʒ
eadeʒ ꝓhibitionis rō videat̄. R̄° ꝙ eſt
diuerſa ratio.qꝛ pena eſt odibilis arra fa
uorabilis.Pena.n.eſt ſignum mr̄imonij
diſtrahendi ⁊ diſſentientē puniendi.⁊ fit
ꝑ verba negatiua.ſ.ſic.ſi non ꝯtraxeris
debebis mihi penam.c.librarū.ſʒ arra eſt

ſignum matrimonij ꝯtrahendi.⁊ ꝯſenti
enteʒ remunerandi.ad hoc inſti.de ꝯhē.
emp.circa ꝑncipiuʒ.⁊ fit ꝑ v̄ba affirma-
tiua ſic.dabo tibi iſtas arraſ vt cum filia
mea ꝯtrahas quas lucratur ille qui reci
pit matrimonio ſecuto ex ſpeciali pacto.
alias.n.videret̄ reddenda contractu per
fecto.ff.de ac.emp.⁊ vē.ex empto.§ is q
vina.ſm̄ hoc intellige illud.C.e.l.3.q̄ vr̄
innuere a ꝯtrario ſenſu ꝙ recipiēs ſemp
arras lucrat̄ niſi aliud dictū fuerit a tra
dente.Tradens.n.in traditione rei ſue.ſ.
arre pactuʒ pōt apponere ſicut palcet.ff.
de pactis in traditionibus.⁊ poteſt ſi mr̄i
moniuʒ ſequat̄ lucrum ſiue retentio ſpe
rari.ſʒ ꝑ appoſitioneʒ pene nihil pōt ſpe
rari ſiue retineri.ſʒ potius mine ꝓponi vi
deant̄.Conſiderauit g̃ lex ꝙ ſi recipienſ
arras ꝯtrahat potiꝰ iducit̄ ad h̄ cā lucri
dilectionis q̄ꝫ metu quadruplicatiōis ⁊
ſic pʒ diuerſa rō in arra ⁊ pena ¶ Scien
dū aūt ꝙ hec pena arrarum ceſſat ſm̄ le
ges q̄nqʒ rōne tpis.ſi enim ſponſa ſpon
ſum in eadem ꝓuintia degentem ꝑ bien
nium expectauerit.⁊ cum ꝑ ſponſum ſte
tiſſet.aliȷ̄ nupſerit.nihil pene incurrit.C.e
l.2.Si vō ſpōſus ſe transferat ad aliaʒ ꝓ
uintiaʒ dʒ ꝑ trienniuʒ expectari.C.de di
uor.⁊ repu.dubiuʒ.Sʒ ſi neceſſitas aliq̄
ſponſum ipediat.vt infirmitas aut mors
parentum.vel crimina capitalia.ſeu longe
ꝑegrinationes que fiunt ex neceſſitate.
⁊ cā appellatiōis.tenet̄ ſponſa expectare
donec ceſſet neceſſitas illa.ff.e.l.ſepe.vñ
iudex inſpecta qualitate ꝑſonaruʒ legale
tempꝰ pōt abreuiare vel ꝓlongare.quo
elapſo renuenteʒ excōicabit.vt dicet̄.j.ti
6.Et ꝙ h̄ ſit arbitrariuʒ innuit̄.ff.de ſpon.l
pupillꝰ.⁊ hoc etiam habet̄.j.ti.de ſpon.
cūn.2.¶ Ceſſat ēt arrarū petio ſi ſponſus
vel ſponſa obierit.niſi forte defunctꝰ cām
ipedimenti ꝑbuerit ne nuptie celebrarēt̄
C.e.arris.Nec diſtinguo vtrum oſculuʒ
interuenerit.licʒ in donatione ſponſalicia
diſtinguantur.Ceſſat etiam ꝓpter condi
tionem vel cauſam legibus interdictam
puta ſi non poteſt de iure matrimonium
ſequi.C.e.l.vlti.§.patrem.Ceſſat etiam
propter minorem etatem.licʒ pater ⁊ ma
ter auus ⁊ auia teneantur in duplum.ſi
receperint arras ſi ſteterit per ipſos ſiue
per filiam ſiue per neptem.quominus
conſūmaretur matrimonium ſi ſteterit in
quā ſine iuſta cauſa.C.e.l.fi.R̄ei.§.i.⁊.2

vxorem.hec hoſt.e.x. de deſpon.ĩpu.tue. ⁊
gof.ibidem.⁊ hoc eſt veꝝ niſi pbet̃ ꝯtrũ
puta qꝛ puella fuit violent̃ ad bñdictõꝫ
adducta q̃ ſtatim aufugit bñdictõe rece
pta.vel aliud tale.extra de ſpon.ꝯſultatõi
Si vͦo tpe ſponſaliũ de futuro det̃ ãnulus
nõ põt aliõ ſignificare q̃ȝ exp̃mit ꝯctus.
ſ.ſponſalia.ſolẽt.n.int̃ ſpõſos talia iocalia
dari.extra de nr̃i.ꝯtra.ꝯ int̃.ee.c.i.Et ſic
ãnuli datio ẽ ſignũ m̃rionij futuri.h hoſ.
in ſum. ⁊ goff. 4ͦ ꝯtrahunt̃ nuda pro
miſſione.vt cũ vir dicit.accipiã te in meã
vxorẽꝫ.⁊ vxor r̃ndet.accipiaꝫ te in meũ
maritũ.vel alia ṽba eq̃pollentia.vt ſi di
cat ducã te in vxorem.vl̃ ꝓmitto q̃ acci
piam te vel ducam in vxorem. Et iſte vl
timus mod⁹ ẽt in alijs mõis p̄ſuppõit̃ ꝓ
pter qͦ etiã p illuꝫ q̃ſi cõiter ſponſalia de
ſcribunt̃. vt.ſ̃.eſt habituꝫ ❡ Quid ſi quiſ
iurauit vel ꝓmiſit alicui ducẽ in vxoreꝫ
vnaꝫ de filiabus ei⁹.nũquid ſponſalia ſic
erũt ꝯtracta. Rͦ ſ̃ꝫ gof.q̃ non.qꝛ duo re
quirũt̃ ſicẽ m̃rioᵐ ⁊ h et̃ fuit poſtea exp̃ſ
ſuꝫ.li.6.ð ſpõ.ex ſpõſalib⁹.ſi tñ aliqua ex
eis factũ illõ q̃ſi ſuo noĩe geſtũ approba
bit.⁊ in illũ ꝯſentiet q patri ꝓmiſit.h ſpõ
ſa illi⁹ erit ſ̃m gof. ❡ Sꝫ cui⁹ erit electio
r̃ndeo ꝓmittẽtis.h n.eſt gn̄ale in ꝓmiſſio
nib⁹ gn̄alib⁹.vt inſti.de ac.§.preterea.
Quid ſi oẽs moriant̃ p̄ter vnaꝫ. Rͦ pat̃
illã dare tenet̃.ff.de ꝯtrahẽ.emp.l.ſi.emp
tõe. ❡ Quid ſi pat̃ obtulit ei vnã ex eis.
ſꝫ ipe nõ acceptauit. Rñ. pater eſt abſo
lutus a ꝓmiſſiõe.ff.de ṽ.ob.l.ſtipulatus.
hec gof. ❡ Quid ſi dicat vir iuro tibi vl̃
ꝓmitto q̃ ab iſto tẽpe habeo te l̃ tenebo
te p vxore ⁊ tibi ſicut vxori fidẽ tenebo.
⁊ illa ecõuerſo ſiliter dicat.iuro ⁊c̃. Rñ
Ray.dicit q̃ eſt m̃rioᵐ veꝝ ita q̃ neuter
eoꝝ alteri nubẽ lꝫ.Et ſi alter eoꝝ nupſe
rit alicui etiã poſt carnalẽ copulã ſeparan
dus ẽ ⁊ ꝯpellendus.ad p̄maꝫ vel ad p̄ᵐ
r̃dire.e.x. de ſpõ.ex pte.c.de muliere.Sed
ꝯ hoc eẽ videt̃ q̃ in ṽbis ꝓdictis.ſ.ab
iſto tpe ⁊c̃.ẽ ꝓmiſſio de futuro tñ ⁊ non
ꝯſenſus de p̄ñti.ſicut ſi diceret̃ a craſtina
die in poſteꝝ tenebo ⁊ habebo te in vxo
rem.vel a feſto ſci Johis i poſteꝝ.iõ dic̃
roð.q̃ lꝫ illa forma ṽboꝝ exp̄ſſa ſit i dẽa
decre. p h tñ ṽba nõ ꝯtrahit̃ m̃rioᵐ niſi
h intendãt ꝯtrahẽtes de q̃ intẽtõe ꝯſtare
poterit p ſequẽteꝫ cohabitatõem q̃ ſubſe
cuta fuit in cãu illi⁹ decretal̃.ſic pꝫ ex illo
ṽbo ibi poſito quo fcõ p̄fatus.a.reliquit
eam. Inno.aũt notat ſup eandẽ decre. q̃
lꝫ forma ṽboꝝ ibi exp̄ſſa ſonat in temp⁹
futuꝝ.non fuerũt tamẽ ſponſalia de futu
ro.ſꝫ poti⁹ m̃rioᵐ ſꝫ ꝓmiſſio de fide ſuã
da reſpexit ad futuꝝ. Et idem dicit de ſi
milib⁹.vbigr̃a ꝓmitto q̃ tenebo te i vxo
rẽ.ſenſus eſt.n.habeo tecum m̃rioniũ vl̃
accipio te in meã ⁊ ꝓmitto q̃ de facto te
nebo te i vxorem.que tñ es uxor mea de
iure.ad quod etiã ſine ꝓmiſſiõe teneris
Sec⁹ aũt eẽt ſi diceret.ꝓmitto q̃ ꝯbam
tecum vel q̃ accipiã te in meaꝫ vxorem
qꝛ hec ꝓmiſſio nõ tm̃ ad factuꝫ ſꝫ etiam
ad ius refert̃.vt ſit ſenſus.ꝓmitto q̃ ſiaꝫ
tibi legitimus vir. Alij dicũt q̃ in iſta de
creta.iõ p ṽba de futuro fit m̃rioniuꝫ.qꝛ
ibi p̄mittunt̃ ṽba que futuꝝ trahunt ad
p̄ñs.ſ.iſta ab iſto tpe.vñ ſenſus eſt modo
hẽo te ꝓ vxore.⁊ ſic ly ab tenet̃ icluſiue
⁊ ly eadem repetita itelligit̃ ex pte vxo
ris ⁊ nõ habent locũ niſi vbi tractatus p̄
ceſſit de m̃rionio ꝯtrahendo. ⁊ hanc opi
nioneꝫ refert ẽt Inno.⁊ tangit ẽt Roð.⁊
magis placet mihi.hoſti.ẽt ſup.c.ex pte.
dicit q̃ ſimpl̃r eſt m̃rioniuꝫ.qꝛ nõ eſt vis
in ṽbis dũmõ ꝯſtet de ꝯſenſu. ❡ Quid ſi
qs dicat ꝓmitto q̃ ducam te in vxorẽ ⁊
decetero tenebo te ꝓ vxore.⁊ poſtea cuꝫ
ſcðã vxore ꝯtrahat. Rͦ m̃rioniuꝫ 2ᵐ
tenebit.qꝛ cuꝫ ṽba p̄cedẽtia ſunt tpis fu
turi ſequens clauſula reſtringit̃ ad futu
rũ.ſec⁹ eſt ſi ſimpl̃r dicat ab iſto tpe in an
tea tenebo te ⁊c̃.ſi autẽ dicat ꝓmitto tibi
q̃ non dimittã te p meliori vel peiori cre
do tenere m̃rionium ſi ſunt ad h apti.h
hoſt.extra.c.ſponſã. ❡ Quid ſi dicat vo
lo te decetero in vxoreꝫ vel volo q̃ tu ſis
vxor mea.vel volo te eẽ vxoreꝫ meã vel
volo te accipe in vxorem. vel volo in te
ꝯſentire tanq̃ȝ in meaꝫ. Rͦ in talib⁹ ⁊ ſi
milib⁹ recurrendũ eſt ad intentõeꝫ ꝯtra
hentiuꝫ.⁊ ſ̃m eam eſt iudicãdũ ſi de ipſa
ꝯſtare poſſit vere vel p̄ſumptiue.Si autẽ
ꝯſtare nõ poſſit. credo q̃ hec ṽba.ſ.volo
te accipe in vxoreꝫ vl̃ volo in te ꝯſentire
non ꝯtrahunt̃ nec ſpõſalia nec m̃rioniũ
Nõ ſpõſalia qꝛ ly volo nullã ꝓmiſſioneꝫ
ſiḡat. Nec m̃rioniũ.qꝛ qñ volo ꝯiungit̃
cũ infinitiuo ſignificãte actõem.frequen
ti⁹ ſolet exp̄mere volũtateꝫ ipꝫ actũ p̄ce
denteꝫ.q̃ȝ volũtatẽ ꝯcomitanteꝫ.vt cũ dr̃
volo bibere. Cũ aũt iungit̃ cũ infinitiuo
ṽbi ſb̃ſtãtiui vel cũ hoc ĩfinitiuo hr̃e qui
nõ vr̃ pure ſignificare actũ ſꝫ relatiõem

tunc ſolet poti⁹ exp̄mere volūtatē ꝯcomi
tantē q̄ȝ voluntateȝ p̄cedentē ipm̄ actum
vnde p hec v̄ba volo te decetero habere
i vxoreȝ vel volo te eſſe vxoreȝ meā vl'
volo ꝙ tu ſis vxoꝛ mea. vel volo ꝙ ego
ſim maritus tuus cū ꝓponunt̄ ex pte vi
ri ⁊ ſilia ꝓponunt̄ ex pte mulieris p̄ſumē
dum ē mr̄imoniuȝ eſſe ꝯtractuȝ. p̄ſertim
cū hi⁹ interrogatio p̄cedit. ſ. viſne habere
illā in vxorem. vel viſne illā eſſe vxorem
tuā. vel ꝙ ſit vxoꝛ tua. ⁊ ipe r̄ndit volo ⁊
illa ſimilit̄ interrogata r̄ndȝ volo. h roð.
⁊ cū eo ꝯueniūt ēr Ber. ⁊ hoſti. ¶ Aun
qd ideȝ iudiciū erit ſi apponat̄ ibi decete
ro ⁊ ſi non apponat̄. R̄ᵒ credit Roð. ꝙ
ſic. ¶ Quid de illis q poſtq̄ȝ dederint ſibi fi
dē adiniceȝ de ꝯhēdo ſtatiȝ dicunt. oſcu
lemur nos inicē noīe mr̄ionij vl' bibam⁹
noīe mr̄ionij. ⁊ ſic ſe oſculāt̄ ⁊ bibūt. nū
quid ſic ꝯplet̄ matrimoniū. R̄ñᵒ credit
Roð. ꝙ nō. niſi p certa idicia ꝯſtiterit ꝙ
p hi⁹ oſculū vel potiuȝ talit̄ ꝯtrahētes ve
lint recedere a ſponſalib⁹ de futuro ⁊ ma
trimoniū ꝯhere de pn̄ti. Et ꝙ dicūt oſcu
lemur nos ⁊ bibam⁹ noīe mr̄ionij. intelli
git̄ noīe mr̄ionij ꝯtrahendi poti⁹ q̄ȝ iam
ꝯcti cum ſtatiȝ añ ſit actuȝ de ſponſalib⁹
tm̄ inter eos nō de mr̄ioᵒ. ¶ Quid ſi nihil
actū eſt añ de ſpōſalibus. ſȝ ſimplr̄ vir di
xerit mulieri. ⁊ ecōuerſo. ⁊ ſic ſeqt̄ oſcu
luȝ de cōi ꝯſenſu nunqd eſt matrimoniū
ſic ꝯtractum. R̄ñ. Roð. ꝙ ſic ſi h intēdāt
ꝯhentes alit̄ nō. Ad iudicādū aūt de in
tentōe recurrēdū eſt ad circūſtātias ver
boꝝ p̄cedentiū ⁊ ſubſequētiū ⁊ cet̄a cer
ta idicia q̄ ſi nō apparēt credit ꝙ non ſit
matrimoniū iudicanduȝ p̄ſertim ſi vt̄qȝ
vl' alt̄ negat ſe hūiſſe intentōneȝ ꝯhendi
mr̄ioᵐ tali mō. vel ſi alt̄ illoꝝ vel vterqȝ
ad ſcða vota trāſierit. hec Roð. ⁊ ꝯuēit
cū eo hoſti. ex̄ de ſpon. du. c. i. circa fi.
¶ Quid ſi dicat alt̄ illoꝝ accipio te i meā
vel in meū nō addendo vxoreȝ vel viꝝ
nunqd ſufficit ad ꝯhenduȝ ſponſalia vel
mr̄ioᵐ. R̄ñᵒ Roð. ꝙ ſic. ego aūt credo h
cē veꝝ ſi h agat̄ vt mr̄ioᵐ ꝯtrahat̄. ſic
de ſili cāu dr̄ in glo. illi⁹. c. ſolet. zz. q. z. ð
q̄ cāu vide. j. ti. 8. de ꝯſenſu. arti. i. q. qd ſi
qs iurauerit ⁊c. ¶ Quid ſi mulier nihil re
ſpondet. R̄ñ. v̄ba in mr̄ioᵒ vel ſponſalib⁹
nō ſt̄ de ſba ſacr̄i ſicut ſunt de ſba ſacr̄i i
baptiſmo ⁊ euchariſtia. v̄ba tm̄ vel nutus
vel alia indicia ſunt neceſſaria ad hoc vt
ꝯſtet de ꝯſenſu coꝝ. vn̄ ſi puella verecū

det̄ loqui ⁊ tm̄ patiat̄ ſe p īmiſſionē ānu
li ſbarrari vl' dotari. ꝯſenſus exp̄mit̄ ip̄a
taciturnitate ⁊ patientia. vt no. hug. 27. q
z. c. vl. Si v̄o nō ſunt alia v̄ba vl' indicia
de ꝯſenſu ei⁹ niſi ꝙ ille ꝓtulit v̄ba illa nō
vr̄ cē p̄ſumenduȝ ꝓ mr̄ioᵒ vel ſponſalib⁹
ꝓpt̄ illa v̄ba tm̄. hec Roð. ⁊ ꝯuenit cū eo
hoſti. ⁊ Tho. 4. di. 27. q. i. ar. z. q. z. c. zᵐ.
Ric. v̄o. 4. di. 27. q. i. ar. z. c. z. vr̄ velle cō
trariū. vt dicet̄. j. ti. 8ᵒ. vbi agit̄ de cā effi
ciēte mr̄ionij. q. z. qꝛ in pſona q̄ pōt loq̄
requiritur in mr̄ioᵒ v̄ba de necītate mr̄i
monij. ¶ Quid ſi qs manu iiecta vl' inexa
manu mulieri dicat. do tibi fidē de te ac
cipiendo i vxorē ⁊ illa nihil r̄ndeat. R̄ñᵒ
ſpōſalia claudicare nō pn̄t. dās tm̄ fidem
tenet̄ eā ducere ſi ipſa voluerit. ſi aūt no
lit nō dȝ cogi. niſi illud qð agebat̄ oñde
ret̄ aliq̄ indicio illi mulieri placē. ⁊ ꝯctui
ſponſaliū acquieſcē. qð p̄ſumit̄ ſi ꝯtinue
añ fideȝ ſibi datā de matrimoᵒ vel ſpōſa
lib⁹ int̄ eos ꝯtrahēdis tractabat̄. ip̄a nō
ꝯtradicēte. maxie ſi ip̄a requiſita ſponte
manū dederit ad fidē recipiendaȝ. Si āt
nō tractabat̄ añ de ſpōſalib⁹ vel mr̄ioᵒ. l'
ſi tractabat̄ ꝯtradixerat. lȝ ille ſubito iie
cta manu dederit ei fideȝ nō eſt p̄ſumen
dū ꝓ matrimonio vel ſpōſalib⁹. lȝ illa ta
cuerit ex ſimplicitate vel ex uerecūdia. h
Roð. Quid ſi int̄ aliqs ſpōſalia ꝯtrahū
tur ⁊ vn⁹ illoꝝ nō intelligat qð alter pro
ponit. R̄ñ. ſm̄ decr̄l. ex̄ de ſpon. ex lris. i.
Inſpiciendū eſt iudici. ſi mr̄ioᵐ ꝯtractu
ri ſūt ad faciendū illð idonei. ſcīa. diſcre
tione. ⁊ etate. Et cognito quid ſit. ſi alter
nō itellexerit. i. dicat ſe nō intellexiſſe qð
alt̄ ꝓponit. cū tamē ꝯtrarium p̄ſumat̄ ad
itelligētiam cōmuneȝ verbi recurrat. In
telligentiaȝ. ſ. nō tm̄ q̄ȝ importat ex v̄bi ꝓ
p̄rietate. ſȝ etiā ſibi appropataȝ a iure. Et
cogat̄ vterqȝ verba ꝓlata in ſenſu retinē
quē ſolent recte itelligētib⁹ gnāre. ¶ Ad h
r̄niſio habet̄ ex tex. dicte decr̄l. ⁊ glo. Inn
ſup eā. Nōt etiā Inno. ibidē ꝙ p̄dicta de
cret̄l. loquit̄ qn̄ aliq ſponſalia ꝯtrahē in
tendebāt. ſȝ vires vel effect⁹ ſponſaliū nō
intelligebāt. vel qꝛ ſe ligatos p ſponſalia
nō credebāt. qn̄ mr̄ioᵐ cū alijs ꝯtrahere
poſſint. vl' alia hi⁹. Et tal' ignorātia nō ip̄e
dit. qꝛ nemini lȝ ius ignorare ⁊ maxime
nō lȝ ius ſponſaliuȝ igrare. Quidā et̄ in
telligunt dictā decretalē qn̄ ꝯtrahētes ꝓ
pter diuerſitateȝ vulgariū ſe nō intelligē
bāt. Et ſi dicat̄ ꝙ nō pōt cē ꝯſenſus qn̄

ſe nõ intelligũt.dõ ꝙ dicta decrꝭ.loqͭ qñ
ꝯtractus de matrimoº ꝯtrahendo ꝑceſſit
⁊ in hocipm ꝯſentiebant ⁊ h̄ agebatͭ ⁊ tc
ex eo ꝙ vtqꝫ diċ in vulgari ſuo vba que
ꝯſenſuz ſonant pn̄tem ſufficit.hec Inno.
Si vo añ de matrimoº vel ſponſalibꝰ nihlͭ
agebatͭ nõ ſufficit.ſꝫ oꝫ ꝙ tales mutuo i
ſeinuicez ꝯſentiãt ⁊ ꝯſenſus ſuos mutuos
itelligãt vel p interp̄tes vel p nutꝰ vel p
idicia vbis eqpollentia.⁊ hoc ſufficͭ ex̄ de
ſpon.ex lris.i.i gl.⁊.c.cũ apõ.in tex.⁊ gl.
vñ ſi vnꝰ loquatͭ latine ⁊ altͭ grece ita ꝙ
ſe nõ intelligãt nõ eſt matrioniũ.nã vbis
exp̄mere debẽt ꝯſenſuz ⁊ ſe itelligẽ aliaſ
nec loq videntͭ.ff.de v.ob.l.i.in pnº alias
eni vba p nihilo itervenirẽt.ſi nõ intelli
gerẽtͭ.h̄ Hoſt.ex̄ de ſpon.du.c.z. De hac
mã reqre.j.ti.de effectu ſponſaliũ.in fi.⁊.j.
de matrimonio.ti.de ꝯſenſu.art.i.qꝛ forte
ibi aliq̃ invenies q̃ hic quereres.

Eqr de zº.ſ.de mõ ꝯtrahẽdi ſpõ
ſalia ſub ꝯditõe.Circa qõ ſcien-
dũ ꝙ ꝯditio multipʳ accipitͭ.Cõ
ditio.n.aliqñ dͭ ſtatꝰ pſone.vñ dͭ iſte eſt
ſeruilis ꝯditiõis ille liber.zz.q.4 liberi.
aliqñ ꝯditio rei.vt in ſuitutibꝰ ruſticorũ
vel vrbanoꝝ pdioꝝ.⁊ ſic ſumitͭ ex̄ de re.
ec.nõ alie.nulli.Sꝫ h̄ dͭ ꝯditio quedaz
ſponſaliũ vel ꝯtruz ſuſpenſiua ꝑmiſſio
cꝰ effectꝰ ꝯfirmatio pẽdet ex futuro.Naz
donatões ⁊ ꝑmiſſiões recipiũt ꝯditõem
modũ cãm ⁊ demõſtratiõem. ¶ Ad cuiꝰ
euidentiã ſciendũ ꝙ ꝯditõ iportatͭ ſiue ſi
gnificatͭ p hãc dictõez ſi.vel cũ.h̄ mõ.do
no vlͭ vẽdo vlͭ te accipio in vxorẽ ſi fece
ris h̄ vel illud.vel cũ hoc fecerꝭ vel illud
vt.ff.de ꝯdi.inde.l.qõ ꝑmiſit.⁊ de v.ob.l.
ſi hiꝰ.in fi. ¶ Qñqꝫ tñ ly ſi vel cũ ſigt potiꝰ
amotõem q̃ꝫ ꝯditõez.vt ex̄ de ſpon.du.c.
i.Modꝰ vo deſigtur p vt h̄ mõ. dono vel
vendo vel accipio te i vxorẽ vt ſingulis
ãnis h̄ vel illud facias. alias revocetͭ do
natio vel vẽditio vlͭ matrimoniũ. Cã ãt
deſigtur p qꝛ.ut faciã tibi illõ.qꝛ tu feciſti
mihi illõ.vt.C.de falſa cã adiecta.p totũ.
⁊ de donatõe q̃ ſb mõ.p totũ.Demõſtraº
vo deſigtur p quẽ.vt cũ dico ꝑmitto tibi
ſeruũ quẽ emi a ticio vel ẽt fit demõſtraº
p adiectiua.vt cuz dͭ ſeruũ meũ ſticũ ti-
bi ꝯcedo.ar.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.l.demõſtraº
vñ viſus. Scito ꝙ vt modꝰ ẽ ſi ꝯditio.qꝛ
cã.Demõſtratio q̃ꝫ.⁊ adiectiua ſbacta.i.
ſbſtãtiuis adiuncta. Itẽ vt.aliqñ nõt cãz
vt.ff.de ꝯtrahẽ.ẽp.⁊ vẽ.cũ ab eo.Sũt aũt

ſpẽs ꝯditionũ que apponũtur i ſpõſalibꝰ
vel matrimoº. due.ſ.gnãlis ⁊ ſpãlis.Gnã
lis ꝯditio ſemp dꝫ ſubintelligi actu lͭ ha
bitu ex nã ipiꝰ rei. vt ꝯditio quam ponit
ſanctꝰ Jacobꝰ.ſ.ſi deꝰ voluerit.⁊ ſi vixeri
mus.⁊ iõ h̄ nulluz ſuſpẽdit ꝯtractũ. Spe
cialis ꝯditio ẽ que nõ de nã rei intelligitͭ
ſꝫ ex voluntate ꝯtrahentiũ apponitͭ.⁊ ſb
hac contrahi pn̄t ſponſalia vel ſine ipa.
Hec aũt cõditio aut ẽ neceſſaria aut ipoſ
ſibilis aut poſſibilis. Conditio neceſſaria ẽ
de his q̃ neceſſario eueniũt. vt ſi dicatͭ cõ
trahaz vel contraho tecum ſi ſol fuerit in
cancro in eſtate iſta. Sꝫ nunqd cõtrahitͭ
mr̄ioᵐ ſub tali ꝯditione ⁊ vrͭ ꝙ ſtatiꝫ ſit
ibi mr̄ioniũ.ar.ff.de ꝯdi.ĩde.l.ꝙ ſi.Sꝫ ſꝫ
aliq̃s.ſ.ſꝫ Ber.⁊ Hoſ.ex̄ de cõdi.appo.p
tuas.⁊ Roõ.nõ eſt mr̄ioniũ anteq̃ꝫ extet
cõditio.Et ſi medio tp̄e cũ alia ꝯtraherꝫ
mr̄ioniũ tenerꝫ.hoc idez etiã notauit Jo
ex̄ de fri.⁊ male.fratͭnitatis.Scdõ autez
hoſti.ſtatiꝫ eſt matrimoniũ.vñ nõ põt cõ
trahẽ cũ alia ſm cũ.ar.in.l.ſupradicta ꝙ
ſi.Et idẽ dicit Tho.4.di.27.q. z.ar.i.c.z.
⁊ Bona.4.di.z8.ar.z.o.qꝛ talia futura
iã ſunt pn̄tia in ſuis cãis. Pro pma opio
ne vrͭ eẽ qõ petrꝰ ⁊ Inn.ex̄.eo.de illis.⁊
hoſti.ex̄.c.ſup eo.dicũt ꝙ idẽ iudiciũ eſt
de ꝯſenſu exp̄ſſo p vba de pn̄ti ſb cõditõe
futura.⁊ de ꝯſenſu expreſſo p vba de futu
ro.g qñ ſic dicitͭ ꝯtraho tecum ſi ſol cras
orietͭ. Itez eſt ac ſi diceretͭ ꝯtrahaz tecũ
cras.Sꝫ ad hoc poſſꝫ dici ꝙ illõ hꝫ locũ
de cõditione futura poſſibili ⁊ nõ de neceſ
ſaria. ¶ Conditio vo ipoſſibilis ẽ de his q̃
ipoſſibile ẽ euenire. vt cum dͭ accipiã te
i vxorem ſi celũ ceciderit ⁊ talis cõditio
p nõ adiecta habetͭ i ſponſalibꝰ ⁊ matri
monio.vñ tenet cõtractꝰ in fauorẽ ſponſa
liuz ⁊ mr̄ionij. In alijs vo cõtractibꝰ talͭ
cõditio appoſita viciaret cõtractuz. ex̄ de
cõdic.c.fi.Cõditio aũt poſſibilis ẽ de his
que pn̄t euenire ⁊ nõ euenire. Et hec cõ
ditio aut ẽ honeſta aut inhoneſta. ſi hõe
ſta aut neceſſaria aut voluntaria.Condi
tio honeſta ⁊ neceſſaria ẽ illa q̃ ſi non ap
ponatͭ nihil agitͭ.vt cũ diċ xpianꝰ iudee
cõtrahã tecũ ſi fueris fcã xpiana.⁊.z8.q
i.caue xpiane.v.ſi xpiana.⁊ de hoc reqre
infra.ti.de diſpari.cultu.in pnº. Conditõ
aũt honeſta ⁊ volũtaria ẽ que hõeſte po
teſt apponi ⁊ nõ apponi. vt dicẽdo cõtra
ham tecuz ſi patri meo placuerit.vel ſi de
deris mihi.c.libras. pn̄t.n.ſponſalia ꝯhi

ſb cōditione ꝓmiſſe pecūie non tū in mo
dū pene vt habituꝫ eſt ſup̄. Et talis cōdi
tio ſi apponat̄ ſuſpēdit ſponſalia vſq̄ ad
cōditionis euētuꝫ. Et ſi interiꝫ cōtrahat̄
cū alia pſona ſponſalia illa ſcḋa tenebūt.
q2 nec p̄ma ſunt vē ſponſalia exq̄ deficit
cōſenſus nec ex eis ſurgit publice hone
ſtatis iuſtitia. li. 6. de ſpon. ex ſponſalibus.
Sciendum tū ꝙ p̄dicta cōditio ſponſalia
ſuſpendit ſi ſtatim apponat̄. alias ex int̄
uallo nō debꝫ admitti. C. de donati. q̄ ſub
hoc mō pfecta. ¶ Notandū etiā ꝙ predi
cta cōditio ſuſpendit niſi interiꝫ cōſenſuſ
de p̄ńti ſupuenerit vel copula carnalis ſb
ſecuta fuerit. q2 tunc int̄ eos dicit̄ eē ve
rū matrimoniū eo ꝙ videt̄ a cōditiōe re
ceſſuꝫ. ex̄ de cōdi. de illis. in tex. ⁊ glo. ⁊. c.
ſup eo. ⁊. c. ꝑ tuas. Et h̄ eſt p̄ſumptio ꝙ a
conditione receſſerit uir ⁊ de iure ꝯ q̄ ſi
admittit̄ ꝓbatio. vñ ſi ꝓteſtet̄ añ coituꝫ
ſe nolle a cōditione recedē ꝓpter h̄ nō ꝓ
cerit. ar. ex̄ de ſpon. his q̄ fideꝫ. ⁊. c. ꝑ tuaſ
i glo. b. Vñ ſiquis cōtrahat cū aliq̄ ſpōſa
lia de futuro ſb cōditione. h̄ mō. accipiam
te in vxorem ſi placuerit patri meo. ⁊ po
ſtea cognoſcat eā anteq̄ꝫ pat̄ cōtradicat
mr̄ioniū p̄ſumptuꝫ eſt. q2 videt̄ a ꝯditio
ne receſſum vt dictuꝫ ē. Si v̄o cognoſcat
eam poſtq̄ꝫ pat̄ cōtradixit nō eſt mr̄io͡m
p̄ſumptuꝫ. ex̄ de condi. ꝑ tuas. ¶ Quid ſi
dicam accipiaꝫ te in vxorem ſi placuerit
petro. R̄o q̄daꝫ dixerunt ꝙ cōditio i ma
trimonio trāſlata in arbitriū alienuꝫ tūc
valet qñ fert̄ in arbitriū eoꝝ in quoruꝫ
ꝑtāte ſunt perſone cōtrahentes. ff. de ritu
nup. §. nuptie. ⁊ ſic logt̄ illud. c. ex̄ de cō
di. ſup eo. ſec9 eſt ſi in arbitriū extraneoꝝ.
Sꝫ ſm hoſt. idē eſt dicendū de extraneis
.i. de his q̄ nō habēt in ꝑtāte eoſ de quib9
agit̄ ꝑ. c. illud. ꝑ tuas. Quid ſi qs ſigni
ficauit patri ſuo abñti ꝙ cōtraheret mr̄i
moniū cū aliq̄ ſi ipſe voluerit. ſꝫ antequā
pr̄ cōſentiat voluntatē mutat ⁊ dic̄ ꝙ nul
lo mō vult eā etiā ſi pr̄ cōſentiat. pr̄ tam̄
hec ignorans cōſentit. nunq̄d ē mr̄ioniū
int̄ illos. R̄o ꝙ non. vnō ſi cōtrahat cuꝫ
alia tenebit 2m mr̄ioniū q2 nō dicit̄ con
ſenſus niſi duret tp̄e quo pr̄ cōſentit. Añ
q̄ꝫ tū ad ſcḋa vota tranſeat cōpelli debet
vt eā recipiat exquo ſemel in eā ſub con
ditione conſenſit ⁊ cōditio extat. ex̄ de cō
di. ſup eo in tex. ⁊ glo. b. ¶ Conditio aūt
inhoneſta quedā eſt cōtra ſbam ſiue nāꝫ
matrimonij. vt cuꝫ dicit̄ cōtrahaꝫ tecuꝫ
ſi gnātionem ꝓlis euites. vel donec aliā
inueniā digniorē ꝫ aut ſi ꝓ queſtu adulte
randā te tradas. h̄ ſi apponat̄ nihil agit̄
ex̄ de cōdi. c. vlt. R̄ō h9 eſt q2 cōditōnes
ſunt ꝯ tria bona matrimonij. p̄ma eſt cō
tra ꝓleꝫ. 2a cōtra ſacr̄m. 3a contra fideꝫ.
Dicit aūt hoſt. ex̄. e. c. vlt. ꝙ ſi poſtea vir
talem cōditionē coram teſtib9 remittat ⁊
ſi eam cognoſcat. iudicabit̄ ꝓ matrimo°
ac ſi per v̄ba de p̄ńti cōſenſiſſet a p̄ncipio
Dicit etiā Inno. ⁊ hoſt. ibidem ꝙ ſi vn9
cōiugū ponat cōditionē contra ſbam ma
trimonij ⁊ alt̄ cōtradicat vel taceat iudi
cabit̄ ꝓ matrimo°. q2 nō impedit̄ matri
moniū niſi ambo in illā cōditōem cōſen
tiant. 22. q. 2. aliqñ. Quedaꝫ v̄o nō eſt cō
tra nām mr̄ionij. vt cum dicit̄ cōtrahā te
cuꝫ ſi furtū feceris vel hoīeꝫ interfeceri
hoc ſi apponat̄ infringenda eſt ⁊ ꝓ non
adiecta hñda. ⁊ tenent ſponſalia vel mr̄i
moniū. ex̄ de cōdic. appo. c. i. ⁊ exponit gl.
ibidē. ⁊. c. vlt. in c9 glo. habet̄ q̄ſi de oīb9
p̄dictis cōditiōib9. ¶ Sciendū aūt ꝙ qñ
dictū eſt. s. ꝙ ſponſalia ⁊ mr̄ioniū cōtrahi
pñt ſub cōditōe ⁊ qñ cōtracta ſub condi
tione tenēt hoc ē verum qñ pſone ſunt le
gitime ad cōtrahendū ſil̄. ¶ Sꝫ q̄d ſi per
ſone alique illegitime cōtraherent ſb cō
ditione. ſ. ſi papa diſpenſauerit. R̄o nulla
eſſent ſponſalia quia cum ſponſalia que
indigent diſpenſatione ſunt ꝓhibita con
trahi non pñt ſub cōditōe. ff. de v̄. ob. int̄
ſtipulantē. §. ſacrā. ¶ Quid de eo qui con
trahit ſponſalia cum aliqua ſub hac cōdi
tiōe. ſ. ſi ſe cognoſci ꝑmittat ab eo. nunq̄d
ſequente carnali copula p̄ſumendū eſt ꝓ
mr̄ionio. R̄ñ Inno. notat. ex̄ de cōdi. ap.
ꝑ tuas. ꝙ lꝫ hi9 conditio ſit inhoneſta nō
tū haberi debꝫ ꝓ non adiecta ſꝫ ſuſpēdit
ſponſalia que in coitu p̄mo erunt pura ⁊
abſoluta iam ſtante conditione. In 2o v̄o
coitu erit matrimoniuꝫ p̄ſumptum. Alij
v̄o dicunt ꝙ ſi intelligat̄ de coitu fornica
rio. conditio illa ꝓ non adiecta eſt haben
da cum ſit inhoneſta. ⁊ erit matrimoniū
p̄ſumptum i coitu p̄mo. Si v̄o intelligat̄
de coitu lc̄io multofortius eſt p̄ſumenduꝫ
ꝓ matrimonio ⁊ p̄mo coitu ſequente cō
ditōem illā. poti9. n. vr̄ hortatio ꝙ permit
tat ſecū coire eum. aut mod9 aut eā q̄ꝫ vi
nois conditio. h9ſnie ſunt Goſ. Jo. R ob
⁊ Ber. ex̄ de ſpon. duo. duob9. in glo. c. ¶
Quid ſi qs dicat ꝓmitto tibi ꝙ ſi vnquā
cōtraxero cū aliqua cōtraham tecum ⁊

ꝑmittas me coire tecū. nunqd ē ꝓ matrimonio pſumendū ſi coitus ſequat̃. R̃. ꝙ Roȯ ſi ly ſi ꝑmittas ⁊c. ſonet in ꝯditōe ʒ ſb hoc ſenſu. i. ſi ꝑmittas idē eſt dicendū ʒ qȯ in p̄cedenti caſu. nā idē eſt. ac ſi dicaʒ ꝯbam tecū ſi vnq̄ʒ ꝯtraxero. a qua ꝯditione recedit̃ p copulā carnalē ſequentē. Si aūt nō ſonet in ꝯditionē ſʒ poti⁹ ſit q̄dā hortatio ⁊ ꝓuocatio ad coitū vel exp̄ſſio mōi aut cāe. multofortiꝰ eſt ꝓ mr̃io° pſumendū vt dictū eſt in ꝓximo cāu. nū qd idem ē indiciū qñ ſponſalia vl' mr̃iōniū ꝯtrahunt̃ ſb cōditōne ⁊ qñ ſb modo. R̃. ꝙ nō. ſicꝰ n̄ ē idē indiciū in donatōne vl' vēditōe q̄ fit ſb ꝯditōe ⁊ de ea q̄ fit ſb mō. Nā fcā ſb ꝯditōe nō tenet niſi ꝯditōne extante. fcā vȯ ſb mō ſtatiʒ tenʒ. ſʒ nō exñte mō aut pacto illo reuocari pōt. vt C. de dona. q̄ ſb mō. l. i. ⁊. z. Uñ lʒ ſponſaᵃ ⁊ matrimoniū ꝯtrahi poſſint ſb ꝯditiōe. nō tñ ꝯtrahunt̃ ſub mō. ita ꝙ illo mō vl' pacto nō exñte reſoluant̃ ſiue reuocent̃ ſicut fit ī donatōe vel venditōe facta ſub mō. Exq̄. n. ſemel ꝯtracta ſunt matrimoᵃ vl' ſponſalia ita ꝙ teneāt ipo iure reſolui vel reuocari nō pñt ꝓpter modū nō exñteʒ vel pactū. hec Roȯ. ⁊ eẍ de ꝯdi. app. vexꝫ. in glo. ¶ Quid ſi quis dicat accipiā te in vxoreʒ vel dabo tibi. c. libras ⁊ permittas vel ſi ꝑmiſeris me coire tecuʒ. R̃. nō credo ꝙ ꝑ carnalē copulā ſubſecutaʒ pſumendū ſit ꝓ matrimonio. qꝛ ille q ſic dic̄ liberare ſe pōt vtrūlibet facien⁹. Nec recolo pſumptōem hiꝰ inductā eſſe a iure ꝙ intelligat̃ qs recedē ab hiꝰ optione p carnalē copulā ſubſecutam. hec Roȯ.

Quid ſi dicat qs. ꝓmitto tibi ꝙ non deficiam tibi ad vitā meā ⁊ ꝑmittas vel ſi ꝑmiſeris me coire tecū. R̃. niſi talit̃ ꝯtrahentes intendant p hiꝰ v̄ba ꝯtrahē ſponſalia ⁊ niſi de hoc ꝯſtet iudici. nō dʒ pſumere ꝓ matrimo° ex his v̄bis p carnalē copulā ſubſecutā cū p illa v̄ba vel ſīlia non ſoleāt ꝯtrahi mr̃ioᵐ vel ſponſalia. h Roȯ. ¶ Quid ſi dicat̃ ducā te in vxorē anno elapſo. ⁊ ꝑmittas vel ſi ꝑmittas me coire tecū. R̃. credit Roȯ. pſumendū eē ꝓ matrimo° ꝓpter carnalē copulam ſbſecutam. qꝛ ꝓpter illam vr̃ renunciaſſe dilationi tp̄is. ¶ Nō ꝙ in his caſibus qui nō ſunt oīo expreſſi a iure nō eſt p̄cipitāda ſnīa nec alteꝝ eſt ꝑtinacit̃ aſſerendūʒ Et ſi poſt hiꝰ ꝯtractus ꝯditōales ad alia vota ſolēniter tranſeat̃ forte tutiꝰ eſt diſſimulare aut papam ꝯſulere q̄ʒ mr̃ioniū cum ſcȯa ſolēniter ꝯtractum dirimere. h Roȯ. ¶ Quid ſi dicat. accipiaʒ te vel accipio te in vxorem ſi te inuenero v̄gineʒ. R̃. talis conditio non īpedit mr̃ioᵐ qꝛ ē inhoneſta ⁊ haberi dʒ ꝓ non adiecta. vt dicit Ber. eẍ de ꝯdi. c. plt. ⁊ Hoſ. ibidem ⁊ Inn. e. de illis. ⁊ hug. ⁊ hoſti. in ſum. Sʒ in apparatu dicit ꝯtrium ſup idem. c. ſ. ꝙ lʒ actus ſit inhoneſtus. ꝯditio tamen q̄tum ē de ſe eſt honeſta ⁊ vtilis apponēti. qꝛ forte vult ꝓmoueri. vñ ſm̄ euʒ ſi cōditio deficiē matrimoniū non erit. ſ. in foro ꝯſcie lʒ aliter iudicet̃ ſi ſit oīo occultum in foro eccleſie ꝓpter defectum ꝓbationū ⁊ ꝓpter ſcandalum. ¶ Quid ſi vir dicat mulieri ꝯtraham tecum ſi pater tuus eſt mortuus vel ſi es v̄go. R̃. in vtroq̄ʒ cāu ſtante conditione ſtant ſponſalia. non ſtante non ſtant. De modo ꝯtrahendi matrimoniū ſub ꝯditōne habet̃ infra titulo de ꝯſenſu. ar. 5.

¶ In qua etate poſſunt ꝯtrahi ſponſalia ⁊ mr̃imoniū. ti. 4⁹.

D Eide ꝯſiderandūʒ eſt de etate apta ad ꝯhendum ſponſalia ⁊ mr̃ioᵐ. ne tractando. ꝫ. p ſe de etate apta ad mr̃ioniūʒ. plura q̄ h dicent̃ opteat ibi replicare. Et qꝛ infra loquendo de etate hiꝰ vtunt̃ vocabulo pubertatis vl' impubertatis. iȯ h cōſiderandūʒ eſt p̄mo de pubertate et īpubertate. z° de illa etate. ¶ Circa p̄muʒ querūtur plura. p̄ qs dicit̃ pubes ⁊ qs īpubeſ R̃n̄° impubes eſt ille qui nōdū impleuit. i4. annum patre deſtitutus. talis tñ ꝓprie magis dr̃ pupillus. ⁊ hoc eſt veꝝ de mare. femina v̄o eſt īpubes que nō ꝯpleuit iz. annum. ff. de ver. ob. pupillus. Pubes vero eſt qui ꝯpleuit i4. annūʒ. ⁊ hoc eſt de mare. ſʒ femina eſt pubes ꝯpleto ā̄no iz. zo. q. z. ſi puella. ⁊. z. q. 6. §. diffinitiua Sunt. n. tres etates quas iura attendunt vna eſt iſantia q̄ in mare ⁊ femina eadē die incipit. ſ. p̄ma die ortus ⁊ deſinit i 7° anno ꝯpleto. eẍ de ſpon. impub. lrās. ⁊. c. ſequē. ſcȯa eſt impubertas ſiū pupillaris etas que in mare ⁊ femina eadem die. ſ. in ſeptimo anno incipit ſʒ diuerſis diebuſ deſinit. qꝛ in. iz. anno in muliere. ⁊ in. i4. i mare. vt p̄dictuʒ eſt. zᵃ eſt pubertas que diuerſis tempoꝛibꝰ incipit. qꝛ ī muliere. iz

anno.in marc.14.ſ3 eade3 die deſinit.ſ.in
25.anno.vt inſti.de curato. R°.i.Et h pōt
dici pubertas ſemiplena.plena vō in ma
re.18.anno.ꝛ in fēia .i.17.ar.inſti.de adop.
.§.minoꝛē. ¶ Infans vero ꝛ pupill⁹ ſub
tutela ꝯſiſtunt.pubes ſb cura.vt p3 in di
ctis ꝯcoꝛdātijs.vñ tales ſine tutoꝛib⁹ vel
curatoꝛib⁹ eē nō pñt in iudicio. Et nō ꝙ
pupillus ꝛ īpubes idē ſignificāt vt dictū
eſt.pubes aūt ꝛ adoleſcēs ꝛ adultus ſilr
ſunt ide3.ut p3 ex̄ de ſpon.c.i.ꝛ.c.pubes.
¶ Vñ dicit᷑ pubes. R° a pube.i.a puden
tia.i.pudoꝛe ſiue vecūdia q̄ afficiebat᷑ q
īſpiciebat᷑ i īferioꝛi pte ſecreta an lanugi
nē ducēt.vt p3.d.c.pubeſ.vel dr̄ pubeſ a
ꝓbitate ai.q2 tunc fit ita ꝓbus ꝙ pōt coi
re ſeu virum pati.vñ ꝓprie mares dicunt᷑
puberes ꝛ mulieres viri potētes. inſti.de
nup.rñſo.i. ¶ Qualit᷑ ꝓbat᷑ pubertas.
R° tripl'r.pmo p aſpectu3 coꝛpis.an qui
tus.n.inſpiciebatur ſecreta pars inferioꝛ
an lanugine3 duceret.qō ſi ſic. pubes iu
dicabat᷑ ꝛ non alit᷑.que ꝓbatio Juſtinia
no īperatoꝛi pudibunda apparuit.ꝛ ideo
eam reproꝛbauit.C.qñ tu.vel cu.eſſe deſi
nit.indecoꝝ.ꝛ inſti.quib⁹ mōis tu.fi.rñſo.
i. Nihilo⁹ hunc modū Ber.Gof.ꝛ plres
alij dicunt obſeruandū eſſe.etiā hodie q̄
ad matrimoniū ꝯhendu3.vñ Ber.ex̄ de
deſpon.ipu.puberes.in glo.dic̄ ꝙ pubtas
ex vigoꝛe nāli nō ex annoꝝ numero ꝯſi
derat᷑.quo ad matrimoniū ꝯhendū.ex̄.e
de illis.z.ꝛ.c.vlt.niſi malitia ſuppleat eta
tē.ex quib⁹ p3 ꝙ ipe vult ꝙ matrimoniū
ex pubertate nō ex ānoꝝ numero ꝯſide
rat᷑ q2 īſpicit᷑ vir ꝛ mulier an ſint ad ma
trimoniū apti.ſ3 ꝙ ad tutelā ꝛ curā etas
ānoꝝ tñ attendit᷑.vt p3 in.d.l.indecoꝝ.
h Ber.Hoſtiē.vō h reprobat i ſum.q2 le
ges ꝓdicte ꝯdicūt.nec ip3 vidit ſuis tpi
bus obſeruari.ꝛ iō ſaltē eſt ꝓpt᷑ diſſuetu
dinē obūbrat⁹. Jura ēt canoica que pro
bis facē vident᷑ ꝯ eos ipe hoſtiē.exponit
qō tñ h omitto gr̄a breuitatis. z° ꝓbat᷑
p numeꝝ ānoꝝ.ſ.12.in fēia.ꝛ.14.i marc.
vt ſup̄ dictū ē ꝛ h hr̄ expſſe ex̄. q mr̄io m
ac.poſ.iſup.ꝛ.ff.de ſpon.i ſpōſalib⁹.z.ꝛ in
plibus alijs decretalib⁹ ꝛ legibuſ. Intelli
ge tñ ꝙ l3 p numeꝝ annoꝝ ꝓbet᷑ qs pu
bes quo ad hoc vt i aliū poſſit matrimo
nialit᷑ ꝯſentire.q2 talis ꝯſenſus firmatur
canonica ꝯſtōne.nō tamē talis ē ſemp po
tens in opere.vt dicet᷑.j.de frigiditate. z°
ꝓbat᷑ ad euidentiā opis.ſ.ꝙ malitia ſeu
viri potentia aliqñ ſupplet qō in etate de
ficit.puta cum puella minoꝛ.12. annoꝛu3
cognoſcit᷑ pubes iudicat᷑.vt ex̄ de deſpō.
īpu.ꝯtiebat᷑.rñſo.i.ꝛ.§.i.ꝛ c.a nobis. Et
h puerꝰ vocat᷑ aliqñ malitia.ex̄.c.de illis
z.aliqñ prudētia ſiue induſtria.ex̄.c.tuc.
aliqñ viri potentia.ff.qñ dies.lega.cedit
l.pl'.Et in h caſu ſi vir dicat ꝙ cognouit
vxoꝛē ꝛ vxoꝛ neget ſtat᷑ vbo viri iuram̄
to firmato. vt i.d.c.ꝯtinebat᷑.ꝛ.c.duo pu
eri.ad fi.niſi mulier per aſpectū coꝛpis ſe
vgine3 ꝓbet. S3 q̄re exigit᷑ iuramētum
viri in.c.ꝯtinebat᷑ cū ageret᷑ ꝯ eū ꝯ illō.
6.q.5.actoꝛ. Dicūt qda3 q2 de tāta re di
ligent᷑ eſt ꝓpter aie piculu3 ingrediū.ex̄
de ſpon.ꝯſultationi.vel eti q2 mulier de q̄
agit᷑ ibi nondū ꝯpleuerat.12.annu3.ꝛ iō
de iure cōi fundabat ſuā intentōem. Nā
pſumptio iuris eſt ꝙ talis nō ſit pubes.ꝛ
iō exigit᷑ a viro iuramētū qō ſic obtinet
de iure. ¶ Dat᷑ eti h alia regula. ſi.n.cō
pleſſ3 annū.12.mulier nullaten⁹ audiret᷑
ex̄ q mr̄io m ac.poſ.iſup.ꝛ.c.de illis. Nec
etiā crederet᷑ vbo viri ꝛ mulieris ſil'r ſi di
cerēt ſe ad inuicem nō poſſe ꝯmiſceri. Et
p h ſm hoſt.ꝯfundunt᷑ q dicunt puberta
tem ānoꝝ numero non ꝓbari.Ergo ſm
hoſt.pmus mod⁹ tanq̄ꝫ verecund⁹ repro
bat᷑.l3 ad probādam vginitatē vel arta
tōem vel frigiditatē ſiue mēbri defectum
admittat᷑.vt.j.dicet᷑. Per aſpectū tñ bar
be ſupioꝛis pſumptio nō dico ꝓbatio in
ducit᷑.ff.de minoꝛ.minoꝛ.25.an. z⁹ mod⁹
admittit᷑ ꝓpter pſumptō3 iuris ꝛ de iure
vñ ex quo ꝓbat⁹ eſt numeruſ annoꝝ pſu
mit᷑ ꝙ poſſint adinuice3 ꝯmiſceri niſi cā
frigiditatis aliud cōtingat.vt ex̄ de frigi.
ꝙ ſedē. In minoꝛe aūt h nō pſumit᷑ niſi
ꝓbet᷑ h.vt in.d.c.ꝙ ſede3.Et intellige ꝙ
ē h pſumptio iuris ꝛ de iure.q̄ꝫdo nec vgi
nitas allegat᷑ nec frigiditas vel malefi m
ꝓbat᷑. z⁹ modus admittit᷑ oio.q2 cert⁹
eſt ꝛ nunq̄ꝫ fallit quo ad matrimoniū. l3
dn̄s Azo ꝯdixerit in hoc cāu.dixit.n in
ſum. ſua.ti.de nup. ꝙ ſicͭ cognatio ipedit
matrimoniū ita ꝛ etas. ſ3 ipſe male dixit
vt p3 ex ſup̄dictis in h z°°. h oia hoſti.

SEqt᷑ vidē de z°.ſ.de etate ad ſpō
ſalia ꝛ mr̄io m. Et circa h querū
tur plra.ſ.q̄ etas ē apta ad ꝯhen
dū ſponſalia. R° ꝙ etas.7.annoꝝ. q2 pu
eri ꝛ puelle dicunt᷑ tūc diſcretiōem hr̄e.
ꝛ ex tunc ꝯſueuerūt eis ſponſalia placere
ex̄ ō deſpon.ipu.lrās.Cū.n.ſponſalia ſint

quedã pmiſſio futuroꝝ. vt dictũ eſt opꝫ
ꝙ illoꝝ ſintꝗ aliquo mõ pmittẽ pñt. qð
nõ ẽ niſi coꝝ ꝗ habẽt prudẽtiã aliquã ꝺe
futuris q̃ vſuꝫ reqrit rõnis. Cuiꝰ triplex
gradꝰ nõꝛ̃ in p̃ etã. pmꝰ eſt cũ qs nec itel
ligit p ſe nec ab alio cape põt. 2ꝰ eſt cuꝫ
ab alijs cape põt. lꝫ ipfecte ſꝫ ipẽ p ſe nõ
ſuffic̃ ad intelligẽdũ. 3ꝰ eſt cũ hõ ab alio
põt cape ꝛ p ſeipꝫ ↄſiderare. Et qꝛ ratio
paulatĩ in hoie ↄualeſcit ꝫ ꝙ getant mo
tus ꝛ fluxibilitates humoꝝ. iõ ſtatũ pᵐ
ratiõis obtinet hõ añ pmũ ſeptẽniũ. ꝛ iõ
hõ illo tpe nulli ↄtractui ẽ aptꝰ ꝛ ita nec
ſponſaliũ. Sꝫ ad ſtatũ ſcðꝫ icipit puẽire
in fi. pmi. ſeptenij. vnð etiaꝫ tũc tpis pue
ri ponũꝛ ad ſcholas ꝛ ideo tunc icipit eẽ
aptus ad pmittẽdũ aliq̃ i futurũ p̃cipue
de his ad que ratõ magis naturaliter in
cliat. nõ autẽ ad obligãð ſe ppetuo vin
culo. qꝛ nõduꝫ hꝫ firmã voluntateꝫ. ideo
extũc pñt ↄhi ſponſalia ꝛ nõ matꝛ̃moniũ.
Sꝫ ad tertiũ ſtatum incipit puenire in fi.
ſcði ſeptẽnij. quantuꝫ ad ptinẽtia ad ciꝰ
pſonaꝫ in qbus ratõ naturaľ citius ↄua
lecit. vnde extũc obligare ſe põt ad religi
onẽ vľ ad matrimoniũ. Sꝫ quãtũ ad ea
q̃ ex̃ ipꝫ ſũt in fine tertij ſeptenij vnde ex
tũc põt ſe de alijs obligare. ꝛ ſm leges ↄ
ſtituiꝛ̃ eis ptãs diſponẽdi de rebꝰ ſuis pꝰ.
25. annum. Sed ↄ. videꝛ̃. n. lex obſtare
q̃ dicit ꝙ in ſponſalibꝰ ↄtrahẽdis etas dif
finita nõ eſt. vt in mr̃ionijs. ff. ꝺe ſpon. l. in
ſponſalibꝰ. Rꝰ hoc dic̃. ꝙ nõ eſt diffinita
varie ꝺe ſponſalibꝰ in mare ꝛ fcia ſicut in
matrimonijs. vel qꝛ nõ eſt tãta ꝛ talis in
ſponſalibꝰ ſic̃ in mr̃ionijs. hec Hoſ. ¶ Que
etas eſt apta ad ↄhenduꝫ mr̃iom. Rꝰ in
puella. 12. annꝰ. in puero. 14. ex̃ ꝺe ꝺeſpon.
ipu. puberes. ꝛ. c. ↄtinebaꝛ̃. Matrimõiũ
eni cũ fiat p modũ cuiuſdã ↄtractꝰ ordi
natõi legis poſitiue ſbiacet ſic̃ ꝛ alij ↄtra
ctus. vnð ꝫ iura ꝺefinatũ eſt. ꝙ añ illud
tps diſcretõis mr̃ionia nõ ↄtrahũꝛ̃ quo
uſq̃ vꝫ poſſit ꝺe mr̃ionio ꝺeliberare ſuf
ficienꝛ̃. ꝛ etiã reddẽ ꝺebitum ſibi adiuicẽ
ad qð vnꝰ alteri in ↄtractu mr̃ionij obli
gaꝛ̃. H aũt tps vt in pluribꝰ ẽ in maſculis
i. 14. ãno in fcis aũt i. 12. qꝛ tñ p̃cepta iuriſ.
poſitiui ſequũꝛ̃ illð qð ẽ vt in plibꝰ ſi ali
qs ad pfectõeꝫ añ tps p̃dictũ puẽiat. ita
ꝙ vigoꝛ rõis ꝛ etatiſ ꝺefectũ ſupplcat ma
trimoniuꝫ non dirimitur. ꝛ iõ ſi ↄhentes
añ ãnos pubertatis añ tps p̃dictũ fuerit
carnaliꝛ̃ copulati nihiloꝰ mr̃ioniũ indiſ-

ſolubile erit. vñ eſt ꝙ vnũ tps nõ aſſigna
tur puero ꝛ puelle in matrimonio. i ſpon
ſalibꝰ aũt ſic. Rꝰ tps ſponſaliũ ꝺetermina
tur q̃tum ad diſcretõem. tps v̓o diſcretõ
nis in mare ꝛ femina idẽ ꝺeterminaꝛ̃. q̃r
ꝛ idem tempus ſponſaliũ. ſꝫ tps puberta
tis ꝛ mr̃ionij ꝺeterminaꝛ̃ q̃tum ad poten
tiã coeundi. hoc aũt citiꝰ ↄpleꝛ̃ in fcia q̃
in mare. tum qꝛ p̃us in ea reſolniꝛ̃ viſco-
ſitas pter meatus largioꝛes. tum qꝛ dif
ficilius eſt agere q̃ pati. tuꝫ qꝛ natura ip
fecta in muliere appetit viꝝ ſicut mã foꝛ
mam. vñ pter maioꝛeꝫ appetitũ nãe fit
acceleratõ maioꝝ. ¶ Quid ſi ↄtrahũꝛ̃ ſpõ
ſalia ꝺe futuro. j. 7. annos. Rꝰ ꝙ nulla ſũt
rõne ꝺefectus ↄſenſus. li. 6. ꝺeſpon. ſi ifan
tes. vñ nec accuſari pñt lꝫ ꝺenunciatio ad
mittaꝛ̃. ex̃ ꝺe ꝺeſpon. ipu. ad diſſoluẽdum
Probibenꝛ̃. n. ſponſalia ↄhi añ ſeptẽniũ
qnimo ẽt añ pubertateꝫ. niſi forte p aliq̃
vrgentiſſiᵃ neceſſitate vtpote p bono pa
cis. vt ibidem. c. vbi nõ eſt ↄſenſus. in tex
ꝛ glo. vñ v̓ſus. ut pax ſeruetꝛ̃ moderamẽ
iuris habeꝛ̃. Rõ hꝰ phibitõis eſt qꝛ ſpon
ſalia nõ poſſunt ratificari vſq̃ ad puber
tatem. vt patebit. j. Vñ ſi mr̃iom ſponſalia
nõ ſequaꝛ̃ adoleſcẽs forte cũ pluribꝰ pu
ellis ↄhere ipediretꝛ̃. ꝛ puella cuꝫ multiſ
pueris cũ hinc idẽ tota ↄſanguitas ꝺene
geꝛ̃. vt diceꝛ̃. j. ꝺe effectu ſponſaliũ. Si tñ
ſponſa minoꝛ. 7. ãnoꝝ traducaꝛ̃ in ꝺomũ
ſponſi ꝛ ibi adipleat 7m annũ ratificanꝛ̃
ſponſalia. vnð lꝫ anteq̃ 7m annuꝫ ipleue
rit ſponſa in ꝺomo ſponſi cognouerit car
naliꝛ̃ mr̃eꝫ ſponſe nihiloꝰ ratificãꝛ̃ ſpõſaᵃ
q̃re ſi pꝰ 7m ãnũ ↄpletuꝫ cũ matre ſponſe
ↄtraxerit ſponſus dꝫ inꝛ̃ eos diuoꝛtiũ ce
lebꝛari. ꝛ ſic affinitas p̃cedens nõ ipedit
ſponſalia ſbſequentia qn inducãt iuſticiã
publice honeſtatis. ipedit tñ matrimom
adipleri cũ filia. vñ ñ hẽbit filiã pter ipe
dimentũ affinitatiſ p̃cedẽtis nec hẽbit ma
trẽ pꝛ̃ ipedim iuſtitie ſequentis publice
hõeſtatiſ ꝛ ſic unũ ipedit aliũ. ex̃ ꝺe ꝺeſp.
ipu. lrãs. ꝛ q̃ ad hoc intelliguntꝛ̃ ſponſalia
ſolui. vt diceꝛ̃. j. ꝺe diſſolutõe ſponſaliũ. H
hoſt. Si aũt ſponſus cuꝫ mr̃e ſponſe ↄtra
hat añq̃ ſponſa 7m annũ in ꝺomo ſponſi
ↄpleat mr̃iom tenet ꝛ ſponſalia ſoluunꝛ̃
ꝛ ſic non pñt ratificari ſbſequenꝛ̃ tacite
vel exp̃ſſe. vt pꝫ in. d. c. lrãs. Ideꝫ etiã in
telligendũ ẽ ſm Io. ſ. ſponſalia ratificanꝛ̃
ↄpleto. 7. anno. etiã ſi traducaꝛ̃ ſponſa i ꝺo
mũ ſponſi dũ tñ maneant ſimľ ſine ↄtra-

dictōe. Et hoc itellige ſi ſciebāt ſponſalia
ↄtracta. ⁊ aliquo° videbāt̄ ↄſentire. pu-
ta qꝛ ↄiuges ſe vocabāt vel alio° lꝫ pue-
ruli. Et h idē intellige qn̄ ſponſa traducit̄
in domū ſpōſi. Et rō pōt cē qꝛ circa illam
etatē aliqn̄ tentāt īfantes qđ adiplē forte
nō pn̄t. e x̄ de ſpō. iuuēis. ⁊ de eo q cogno.
ↄſang. veniēs. Ibi ex ↄuerſiōe diuturna
Idē itelligēdū ē qn̄ ſpōſus traducit̄ i do
mū ſpōſe qꝛ q̄ntū ad mr̄ioniū ptinet n̄ iu-
dicant̄ ad ipaŕia. e x̄ de diuoꝛ. gaudemus
. §. qꝛ vō. h hoſt. ¶ Ex pdict̄ pꝫ ꝙ ſi ſpō
ſa minoꝛ. 7. annoꝝ in domo pr̄is vl' mr̄is
manēs ſine ſponſo. 7. ānos ↄpleuerit. nū-
q̄ꝫ h Io. ratificāt̄ ſpōſalia niſi ſpōſa inte
riꝫ expſſe ↄſenſit. 7. āno adipleto. ſic itel-
lige ⁊ diuerſifica. e x̄ de deſpō. ipu. lrāſ. qđ
qdē. c. loq̄t̄ i cāu p̄ 7. c. acceſſit. loq̄t̄ i cāu
2°. h hoſt. ſꝫ aūt Ray. ſi ſpōſi vl' pētes eo
ruꝫ noīe ↄhant an̄ ſeptēniū ſpōſalia nihl'
agūt. ſꝫ ſi cū venerit ad ſeptēniū incipiāt
eis placē. extunc valent. vt pꝫ ibideꝫ. vbi
nō ē ↄſenſus. ¶ Iteꝫ ſi ſpōſus ſpōſam an̄
7. annū a ſe eiecerit cū ꝓprio fcō diſſenti
at. aut ēt ſi ſponſa a ſponſo aufugiat ſoluē
tur ſponſalia. niſi poſt conſenſus expſſus
interueniat. ar. e x̄ de deſpon. ipu. atteſtatōes
¶ Supradict̄ ↄcōrdat Ber. e x̄ de deſpō
ipu. lrās. dicēs ꝙ ſpōſalia an̄ ſeptēm ↄtra
cta ↄpleto āno. 7. ratificant̄ niſi ↄdixerit
expſſe. vt ex. d. c. colligit̄. Ei h eſt veꝝ qn̄
cohitāt ſil'. tē. n. itelligūt̄ ↄſentire ecōt̄ nō
ↄdicūt. ff. de ritu. nup. minoꝝ. ſec° ē qn̄ ha
bitāt ſeoꝛſūꝫ. tūc. n. nō intelligūt̄ ↄſentire
niſi v̄bo l' fcō. puta qꝛ ad domuꝫ ei° vtit̄
ↄſilia q̄ ſolēt facē ſponſi. ar. ad h. e x̄ de de
ſpō. ipu. acceſſit. vbi dič ⁊ poſtea i eū non
ↄſenſerit. Ray. tn̄ idiſtičte ſcripſit ꝙ ſpon
ſalia ↄtracta ad ſeptēniū ſiue p filios ſiū
p parētes ratificāt̄ tacite ↄpleto. 7. anno.
⁊ mr̄ioniū p° coactā pubertatē pſertiꝫ ſi
ſil' moꝛent̄. Hoſt. vō reputat h falſum ē
niſi itelligat pſertim. i. tn̄. Decretal' autē
vr̄ diſtinguē int̄ filios pubēs ⁊ ipuberes
dič. n. ꝙ pr̄ filiū adultū nō pōt alicui mu
lieri ↄiungē. ſi fili° aliquo° nō ↄſentiat. q.
d. tacite vel expſſe. ipubereꝫ autē pōt cui
vult mr̄ionialr̄ tradē. ⁊ poſtq̄ꝫ filius ad
etatē legitimā puenerit h oīo dꝫ adiplē.
e x̄ de d ſpō. ipu. c. i. Et expone ibi cui vlt
mr̄io° tradē. q. d. lꝫ cōſueuerit filia tradi
⁊ traduci in domū ſpōſi. vt ſupradictū ē
de mō ↄtrahēdi ſponſalia. tn̄ ⁊ fili° pt tra-
di. vt ſupradictū eſt. ⁊ poſtq̄ꝫ fili° puenerit

ad etatē legitimā. ſſbaudi. ſic tradit° ⁊ mo
rando cum ſponſa nō ↄtradicens oīo dꝫ
adiplere. q. d. cū ſponſalia firmata intelli
gāt̄ tacite eoīpo ꝙ ſil' moꝛabāt̄. ⁊ nō ↄtr̄
dicit ad etatē lītimaꝫ pueniens p cēturaꝫ
eccleſiaſticā coget̄ ↄtrahē mr̄ioniū ⁊ cō
ſūmare ſm̄ ea q̄. no. j. ti. de effectu ſponſali
uꝫ. hec hoſt. ¶ Predict̄ adijciēdū ē ꝙ pa
pa Boniſa. 8. ↄtrouerſiā doctoꝝ circa p-
dictā mām de medio amputans. pōnem
hoſt. Io. ⁊ Ber. approbans. ſic pōt patē
itnenti ſupradicta. 6. de deſpon. ipu. ſi īfan
tes. dicit ꝙ ſponſalia q̄ nulla ſr̄ ꝓpt̄ etatiſ
defectū in vtroq̄ꝫ ſponſo vel in altero ſiū
ſint ↄtracta p ipos ſiue p ipoꝝ pentes p
lapſum tp̄is vſq̄ꝫ ad ↄpletū ſeptēniuꝫ mi
nime ↄualeſcūt. niſi poſt cōpletum ſepten
niū manifeſte appareat eos in eadē volū
tate pdurare. Appareat inq̄ꝫ p cōtinuaꝫ
cohitatōem ſeu p alia v̄ba vel fcā ipoꝝ.
¶ Itē qn̄ ſponſalia p pentes ↄhunt̄ p fi
lijs puberib° vel ipuberibus. filij nō obli
gātur ad illa. Nec ex illis ſurgit publice
honeſtatiſ iuſtitia niſi filij ſi ſint pn̄tes cō
ſenſerint expſſe vel tacite. vt in. d. c. ſi in-
fantes. ¶ Quid ſi. j. ſeptēniuꝫ tn̄ ꝓpe ſep
tenniū ↄhant ſponſalia. R° dicunt aliqui
ꝙ tenent ſm̄ illud dictū phi 2° phyſicoꝛuꝫ
qđ paꝝ deeſt q̄ſi nihil deeſſe vr̄. h aūt p
pinqtas a quibuſdam determiat̄ tp̄s ſex
menſiū. ſꝫ meli° eſt ꝙ determiet̄ ſm̄ cōdi
tōeꝫ ↄhentiū. qꝛ in quibuſdā magl' acce
lerat̄ vſus rōis q̄ꝫ in alijs. Et h° ſnie ſunt
Hoſ. ⁊ Tho. 4. di. 27. q. 2. ar. 2. c. 7. Ber.
vō dicit e x̄ de ſpon. iuuenis. ꝙ ſi aliq̄. j. 7.
annos tētauit qđ cōplere non potuit ma
litia pſumit̄ etatem ſupplere ⁊ ſponſalia
pſumūt̄ ⁊ vir ducere non poteſt ei° cōſan
guineā. Alij dicere vident̄ ꝙ in cōtractu
ſponſaliuꝫ non pōt pueniri ſeptenniū. ⁊ ſi
pueniat̄ nihil fit. qꝛ ſi aliqua ↄplacentia
eſt in ſponſalibus ante tp̄s illud. Illa po
tius eſt in inſtičtu nāe q̄ꝫ ex iudicio rōis
nec eſt ſimile de matrimonio in quo pōt p
ueniri tp̄s ei determinatū a iure qꝛ euidē
tius poteſt habere qs ſupplementū etatiſ
p malitiā ꝓpe adoleſcentiaꝫ q̄ꝫ circa īfan
tiam ⁊ h° ſnie eſt Pe. 4. di. 27. q. 4. ar. 2.
¶ Eſto ꝙ puer ⁊ puella cōtrahant mr̄io
niū p v̄ba de pn̄ti. nunqd agit̄. R° aut in
tendunt cōtrahere mr̄ioniū tn̄ ita ꝙ nō
ſponſalia. ⁊ tunc nec eſt mr̄ioniū qꝛ illud
cōtrahere nō pn̄t etate impediente. Nec
ſpōſalia qꝛ nolunt. Et ēt talis foꝛa v̄boꝝ

non ꝯuenit ſponſalibus.ſʒ matrimo. aut
intendūt ꝯtrahere ſimplr̄ illud qđ pñt ſ
illud ſi qđ ago nō valet vt ago valeat ꝑ
ut valere pōt.⁊ ſic ſꝫ ſponſalia de futuro
nō mr̄ioniū ſi etatē nō ſuppleat pruden-
tia ſiue malitia.Et ſic intelligi pōt illđ ex
tra de deſpon.ipu.tuc.⁊.c.a nob.ħ Ray.
Aliq vō dicunt ꝯtrariū de ꝑ caſu.ſ.ꝙ ſꝫ
ſponſalia ⁊ inducūt iuſtitiā publice bone
ſtatis.Et cū ħ interpratōʒ iurꝫ.ex de deſp.
ipu.atteſtatōes.⁊.c.a nob.Et hꝰ ſnie ſunt
Tanc. Jo.hoſti.Hof.⁊ Ber.ſup illđ.c.
a nobis.⁊ ħ ſnia fuit poſtea approbata.li
6.de deſpon.ipu.ſi infantes.§.2. Et ħ eſt
verꝫ ſi ꝯtrahentes nō erant ꝓximi pub-
tati nec in eis etatē malitia ſupplebat.vt
ibidē.Scđm tñ Ber.ſup illud.c.a nobis
⁊ Hof.⁊ ho.ſi vterqꝫ mācat in eadē vo-
luntate vſqꝫ ad etatē nubilem.mr̄ioniuʒ
ꝑus inutile p ratihibitōem expꝛſſam vel ta
citā ꝯfirmatꝛ.vt ex de deſpon.ipu.de illis.
i.⁊.ff.de ritu.nup.l.minoreʒ.Tacitū ꝯſen
ſum intelligo cū ſlꝫ cohitant ſm Ber.vel
ſi ſit in domū traducta ſm hoſt.⁊ ibidem
adipleuerit etateʒ ltimaʒ. vlꝫ cū carnalr̄
ꝯmiſceātꝛ.ex de ſpon.ad illđ.⁊.c.is q fidē.
Alias ſ hoſt.ꝯſenſus expꝛſſus neceſſariꝰ
eēt vt vxoꝛ fieret. ⁊ ħ etiā poſtea videntꝛ
approbata fuiſſe.li.6.de ſpon.ſi infantes.
.§.2. Nō etiā p eundem.§.ꝙ ſi malitia
ſuppleat etateʒ mr̄ioᵐ ꝯtrahē potuerūt.
ad ħ.ex de deſpon.ipu.c.vlt.⁊.c.de illis.i.
qđ eſt cōtra illđ qđ notauerunt Tanc.⁊
hoſ ſup.c. de illis.ſ.ꝙ ad ħ qđ teneat ma
trimoniū ꝯtuʒ intꝛ minores in qbus ma
litia ſupplet.requiritꝛ ꝙ ſeinuiceʒ cogno-
uerint.cū de ħ alr ꝯſtare nō poſſit.ex quo
ſunt minores. Sʒ ibi ꝯtrariū dicit Hoff.
⁊ ꝯueniūt cū eo Ber.⁊ Jnno.quoꝝ etiā
ſnia in.d.§.approbatꝛ. ſi.n.duo nondum
puberes iam tamē experti copulaʒ carnis
nō quidē adinuiceʒ ſʒ cuʒ alijs. ꝯtrahāt
matrimoniū.Nunquid nō tenet certe ſic
ħ Jo.an.ſup dictū.§. Eſto ꝙ adultꝰ con
trahat p vba de pñti cū puella minore.tñ
etati nubili ꝓxima vel ecōuerſo.vel am
bo ipuberes pubertati tñ vicini ꝯtrahāt
nunqd matrimoniū erit. Rñ. ſi prudētia
.i.carnalis ꝯcupia ſuppleat etateʒ ⁊ mu
tuo ꝯſenſu carnalr̄ ſint coiuncti.aut ex
habitu corpis quē ꝓtendunt appareat.⁊
verū ſit eos poſſe carnalr̄ cōmiſceri ma
trimoniū tenet.ex de deſpon.impu.pubēs
⁊.c.cōtinebatꝛ.§.i.⁊.c.a nobis. Si tñ pu

ella inuita p violentiaʒ cognoſceretꝛ. p ħ
nō videtꝛ ſibi fieri ꝓiudiciū qn cū alio cō
trahere poſſit. vt in.c.cōtinebatꝛ.⁊.27.q.
2.ꝓpoſito.hec Ray.Rođ.vō dicit.ꝙ ſi tpe
contractꝰ poterant carnalr̄ cōmiſceri.⁊
poſtea cognoſcatꝛ inuite nō obſtante eta
te ipubere verū fuit matrimoniū per car
nis copulam cōſummatū. Quod ḡ dicit
Ray.Rođ.dicit eſſe intelligenduʒ in eo
caſu quo tempe cōtractꝰ nondū poterāt
cōmiſceri.⁊ puella ꝑuſqꝫ viripotens diſ
ſenſit.⁊ durāte illo diſſenſu violētꝛ ē a ſpō
ſo cognita.ſʒ adhuc in etate ipubere con
ſtituta. ¶Per quantū tempꝰ impubēs q
cōtrahunt matrimoniū debēt eſſe ꝓximi
pubertati ad hoc ꝙ teneat mr̄ioᵐ. Rñ.
diuerſi diuerſimode dicūt. Aliq.n.dicūt
ħ eſſe in arbitrio iudicis.vt ipe pſone q-
litatē ⁊ prudentiā ſiue malitiā metiatur.
ar.ff.de iure.deli.l.i.⁊ ex de dona.aplice.⁊
hoc notat Tāc. ⁊ Hof.ex de eo q du.ioꝛ
dane.ꝙ etas nubilis ꝓuenitꝛ ex eo tpe ꝙ
habet poteſtatē coeundi. Alij vō dicunt
vt Guil.naſo.illam iudicari debere pro-
ximam pubertati que ē circa.12.annum
p octo.vel.15.dies.qꝛ in illo tpe perpendi
non poſſet aliqua mutatio pſone.ar.pro
eo bonuʒ.ff.de vſucap. reꝝ mixtura.§.la
beo. Alij dicunt ꝙ tunc videtꝛ quis pro-
ximus pubertati.qñ eſt in.xi.anno.ex de
deſpō.ipu.cōtinebatꝛ. ſʒ ibi certe cognita
fuit. Alij dicunt ꝙ tunc videtꝛ quis ꝓxi-
mus pubertati qñ nō diſtat a pubertate
vltra.6.menſes.ex de deſpō.impu.cōtine
batꝛ.⁊.c.tuc. ſi tñ eēnt de oī cōſeſu carnali
ter copulati. tunc tutꝰ eſſet ꝓ matrimo.
iudicare. etiā ſi vltra.6.menſes a legitia
diſtarent etate.ex de deſpon.ipu.a nobis
⁊.c.de illis.2.hꝰ ſnie ſunt Ray.⁊ Ber. vt
pʒ in eius glo.ſuper illud.c.tuc.⁊ Jnno.
ſup.c.cōtinebatꝛ.⁊ pleriqꝫ alij doctores.
Uult tñ ipe Ber.ꝙ malitia ſuppleat eta
tem in eo.q.ſ.diſtat a pubertate p ſeptem
menſes ad ħ ꝙ matrimoniuʒ cōtrahere
poſſit alitꝛ nō eſſet matrimoniuʒ.ſm eum
ēt poſt.14.annum.hoſti.vō dicit in ſum.
ꝙ ille ſolꝰ videtꝛ pubertati ꝓximus in q
malitia ſeu viripotentia suppleat etatem
⁊ hoc neſcitꝛ niſi per euidentiaʒ facti.⁊ ħ
pʒ.ex de deſpō.impu.c.vlti. Et ita q̄tuʒ
ad hoc de quo queritꝛ nulla niſi cognita
ꝓxima pubertati videtꝛ. Uult etiā ꝙ q ē
ꝓpe.14.annum p tres dies cōcedi poſſit
eſſe pubes.ar.ex de regularibꝰ ad nraʒ.

ſic ẽt poteſt intelligi illō ex̄ de deſpon.ipu.
puberes ꝙ ſi puella deſponſata cognoſca
tur eſt matrimoniū.etiã ſi ſit minor.7.an
nis.dummō diſcernat ⁊ ſit doli capax.q2
aliter conſentire non poſſet cum compet̃
furioſo.Ex p̄dictis colligit̃ ꝙ ſm Ber.⁊
Ray.tunc malitia intelligitur etatem ſup
plere.quando videt̃ poſſe carnalit̃ ꝯmi
ſceri.Scđm vo hoſti.nunq̄ intelligit̃ in
matrimonio malitia etatem ſupplere niſi
ꝓbet̃ p euidentiã facti.ſ.ꝙ ſe carnaliter
cognouerunt. Eſto ꝙ iſte qui.14.annum
cõplenit talis appareat ꝙ nullo mō gnã
re poſſit.nunquid ſi ꝯtrahat matrimoniū
erit.Rº ſʒ Ber.ꝙ non.q2 non eſt pubes
vt ipē notat.ex̄ ō de ſpon.ipu.puberes.in
glo.Ber.Scđm hoſt.vo ſic.q2 ipē eſt pu
bes ſm eum.vt pʒ ex ſupradictis de pub
tate.q.q̄liter ꝓbatur pubertas. ¶Quid
ſi interiʒ adoleſcens tranſeat ad ſcđa vo
ta.Rº quidaʒ magiſtri dixerunt ꝙ ſi na
turaliter erat impotens q̄ receſſit a p̄ma
⁊ ſcđam cognouerit tenet matrimoniū
2º contractum.ar.ex̄ de fri.ꝙ ſedē.Hoſ.
vo ꝯtrarium credit.ex̄ de deſpon.impu.
atteſtationes.niſi aliud acciderit ex defe
ctu membri vt habet̃ infra. ¶Ad h̄ no
ta ꝙ tutor ducere non dʒ pupillam ante
reddita ratiocinia ne malignari poſſit.⁊
ſimilit̃ nec curator adultam nec liberi eo
rum ꝙ ſi ꝯtrafaciũt ꝯtrahendo m̄rioniū
vel etiã ſponſalia grauit̃ puniunt̃ ſm le
gis.aliquib⁹ caſib⁹ exceptis.C.de iterdi
cto mat.ſi tutor.de hoc Azo i ti.p̄dicto.

¶Quõ habent diſſ.lui ſponſalia. ti.5.

DEinde ꝯſiderãdum eſt qualr
habent vel pñt diſſolui ſponſa
lia.Circa qđ ſciendũ ꝙ ſpõſa
lia ſemel ꝯtracta ſp tenent ⁊ li
gãt ita ꝙ ſi ſpõſus ꝯtrahat poſtea cũ alia
ſponſa cogendus eſt ad p̄mam redire ⁊
ecõuerſo.extra de ſpon.ſic̃ ex lris.Fallit
aũt h̄ in plurib⁹ cāib⁹ in q̄bus ſponſalia
dirimunt̃.p̄mus ē cuʒ alt̃ intrat religio
nem quod facere põt añ carnalem copu
lã altero etiã inuito.Tenet̃ tñ infra duos
menſes aut aſſumere religionē aut redi
re ad ꝯiugeʒ.tunc.n.remanens in ſeculo
abſoluit̃ a ſponſaliuʒ vinculo.et ſi fuiſſet
ſpõſalia de p̄ſti.extra de ꝯuer.ꝯiu.verũ.
⁊.c.ex publico. ¶Sed nunq̄d ꝓpter ſim
plex uotum caſtitatis emiſſuʒ poſt ſponſa
lia.ſoluunt̃ ſpõſalia.Rº ſm aliquos ꝙ
non ſoluunt̃.imo cogi dʒ q vouit vl̃ ma
trimoniũ ꝯtrahere vel votũ ſolennizare.
q2 ſp p̄ma fides ſuari dʒ.extra de deſp.
ex lris.2.⁊.c.ſicut.niſi fortius vinculum
ſupueniat.vt pʒ ibidem.c.ſi inter.Huius
ſnie ſunt Ber.extra q cle.vel vo.veniēs
⁊ hoſt.ibidem.c.rurſus.⁊ Gof.e.ti.Aliq
vo dicunt hoc eſſe falſum q2 votum ſim
plex impedit matri.cõtrahendum.cuʒ ḡ
poſt ſponſalia ꝯtracta matri.ſit ꝯtrahen
dũ ⁊ nondum ꝯtractum.ſequit̃ ꝙ votũ
ſimplex ſponſalia diſſoluat. Preterea q
emittit ſimplex votuʒ cum deo cõtrahit
matrimoniuʒ.ḡ ſimplex votum eſt forti⁹
vinculum qđ ꝯtrahit ſpũale matrimoᵐ.
q̄ʒ ſponſalia vbi adhuc nulluʒ eſt m̄rioᵐ
¶Quid de eo qui iurauit aliquã ducere
in vxorem.nunquid talis intrare poterit
religionē matrimoº p̄us non ꝯtracto.Rº
vt habet̃ extra de ſpon.ꝯmiſſuʒ.tutius
eſt ei religione iuramẽti ſeruata p̄us con
trahere ⁊ poſtea ſi elegerit ad religioneʒ
migrare.Hoc aũt ſm quoſdaʒ nō eſt ſic
intelligendũ.ſ.ꝙ h̄ ſit tuti⁹ ſm vitatem ſʒ
q̄ ad opioneʒ ne de facto dicat̃ ille ꝯtra
iuramentum venire.q2 nō videt̃ iuramẽ
tũ infringere q cõmutat illud in meli⁹.ex
tra de iureiur.pueniſ.2.vñ ſi vult põt re
ligionē intrare m̄rioº nō ꝯtracto.Alij di
cũt cõtrariũ.q2 põt vtrunq̄ facē.Nã añ
ꝯſũmatōʒ m̄rionij lʒ vni cõiuguʒ altero
iuito religionē intrare.nō tenet̃ tñ cõtra
here m̄rioᵐ niſi in loco tali in quo nō poſ
ſit ad carnis copulã cogi.Prime opioni
magi adheret Ric.4.di.29.q.2.ar.4.o.
maxīe ſi cõtrahēs matrimoᵐ non cõtra
heret illa intentione qua ſe cõtractuꝝ iu
rauit.nec ſub illa q̄ mulier iuramentum
recepit.vnde ſi cum ea ꝯtraheret intēdēſ
intrare religionem añ debiti redditionē
eam deluderet.hec Ric.ibidem. 2⁹ cāus
eſt q̄ñ alter ſe transfert ad aliam regionē
⁊ longo tp̄e expectatus non redit.poteſt
enĩ ſm leges poſt tres annos contrahere
cum alia pſona.C.de repu.l.2.recepta tñ
ab ep̄o pñia de piurio.vel de ꝓmiſſione
non ſeruata ſi ſtet p eum quomin⁹ cõſum
maret̃ m̄rioniũ.Et hoc ſiue ſit certuʒ ꝙ
ſteterit p eum ſiue dubiuʒ ſaltem ad cau
telaʒ.extra de ſpõ.de illis aũt.in tex.⁊ in
glo.⁊ intellige ꝙ tenet̃ eũ expectare per
tres annos ⁊ nō vltra niſi ſbſit rõnabilis
cã.vt dictũ ē ſupra.ti.i.b⁹.li.de ſpõſalib⁹.

¶ Sȝ ſi p eum ſtetit quominꝰ ꝯſūmaret
mrionīȝ q̄re dat ei eccleſia licentiā ꝯtra
hēdi ſponſalia. Rꝰ ꝓpter piculū fornica
tionis vt dr̄ in p̄dicta glo. 3ꝰ caſus eſt
ꝙ qn̄ certus terminus tpis appoſitꝰ ē cla
pſus. poſtea enīȝ per quem nō ſtetit ſi ad
certū terminū eam ducere iurauit. īpune
nubit nec piuriū incurrit. ſȝ alteri dat̃ pe
nitentia de fide mētita. e x̄ de ſpon. ex lris.
⁊ c. ſic. in tex. ⁊ gl. alias ibi tempꝰ fruſtra
poneret̃. 4ꝰ caſus eſt cuȝ alter lepram
vel paliſim incurrit. aut viſum vel naſuȝ
amiſit aut ei aliqd turpiꝰ euenit. nō ſanꝰ
eni nō tenet̃ ſeruare iuramētuȝ qꝛ bone
ſtas in hoc iuramēto intelligit̃. ſ. ſi res in
eodē ſtatu pmanet. illud. n. tacite agit̃. ſe
cus eſſet ſi mulier facultatibus laberet̃.
e x̄ de ꝯiu. lepro. lrās. ⁊ de iureiur̄ quēad
modū. in tex. ⁊ glo. 5ꝰ caſus ē ſi ſupue
niat affinitas vel ēt cognatio ſpūalis. vt
ſi ſponſus cognouit ꝯſanguineā ſponſe vl̄
ecōuerſo. 27. q. 2. ſiquis ſponſam. ⁊ e x̄ de
eo q cogno. ꝯſan. vxo. ex lris. ⁊ pluribus
alijs. c. In quo cāu ſi ſponſaᵃ erāt firmata
adminus duo teſtes idonei requiruntur
alias ſi non erāt firmata ad dictū vnius
ſoluunt̃. e x̄ de teſti. ſuper eo. § i. Et intelli
gunt quidā firmata p iuramētum. e x̄ de
ſpon. p̄terea. 2. qḋ intelligūt dictū ꝓpter re
uerentiā iuramenti. ar. e x̄ de iureiuran. ſi
vo. ⁊ c. ver̄. Hoſtiē. vo dicit firmata p v̄
ba de p̄nti. Nam niſi iuramētuȝ interuene
rit poſſet deteriꝰ illud ꝯtingere. ſ. ꝙ in veri
tate vxor nō erit. Et ſic eadē rō manet ⁊
ideȝ ius. ar. e x̄ de ꝯſti. trāſlato. ⁊ de ꝯſan.
⁊ affi. tua. Et ſic ſbandiēdū eſt marie. e x̄
de ſpon. p̄terea. 2. niſi iuramētuȝ īterueniſſȝ
h̄ tn̄ intelligas qn̄ vnꝰ teſtis nō eſt ſuſpe
ctus. alit̃ ꝯtrariū eēt dicendū. Iō bonꝰ
iudex arbitrabit̃ inſpecta qualitate pſo
nar̄. vtr̄. ſ. bona fide vel malitioſe ſuſpe
ctus vel non ſuſpectꝰ h̄ ꝓponat ⁊ ſic non
admittet vel admittet. ar. e x̄ de iureiurā.
iuramenti. §. vl. Et ꝯſulo ꝙ iudex ſecre
to mulieri loquat̃ q̄ peccatū ꝯmiſiſſe dr̄
⁊ ſi ſibi videt̃ ipaȝ aſtringat iuramento
dicere v̄itateȝ. Idē faciet de pſonis alijs
ſi que ſint que poſſint euȝ inſtruere ī hac
pte. ¶ Sȝ ſi quis malitioſe obiecerit ipe
dimētuȝ canonicā non effugiet vltioneȝ
ꝓbat̃ hoc e x̄ de ſpon. cū ī tua. ⁊ de clādeſ.
deſpō. cuȝ inhibitō. riſo. i. ⁊ §. vl. hec ho.
Ray. tn̄ dicit ꝙ in ꝓpoſito caſu ſufficit ꝓ
batio p ſolam famam ꝓpter ſcandalum
vitanduȝ. e x̄ de ꝯſan. ſup eo. ¶ Sȝ quid
ſi ſupueniat iuſtitia publice honeſtatis
nunquid diſſoluet ſponſalia. Rꝰ ꝙ non.
Et merito. ſcḋa enim ſponſalia tollunt̃ p
iuſtitiam publice honeſtatis ex ſponſali
bus p̄mis ductam. non ḡ ex ſponſalibus
ſecundis poteſt eſſe honeſtas que tollat
p̄ma ⁊ eſt ſimile. di. 57. ſiquis. 6ꝰ cāus
eſt quando mutuo ſe abſoluunt. extra de
ſpon. p̄terea. i. quia in tali fide p̄ſtita ſine
iuramento intelligenda eſt conditio. ſ. ſi i
eadeȝ permanſerit voluntate. ar. e x̄ de iu
reiuran. quemadmodum. Et hec fuit opi
nio Tancr. dicētis ꝙ hec decrl. ꝯtinet ius
cōe. hꝰ etiaȝ ſnīe eſt Gof. Hoſt. Ray. Pe
4. di. 27. q. 4. ar. i. in fi. ⁊ Tho. 4. di. 27. q
2. ar. 3. c. 5. Quidā tn̄ non recipiunt iſtū
caſuȝ. vt hug. ⁊ Ber. ſup dictā decrl. ſȝ ꝯ
cos eſt decr̄ ſ. c. p̄terea. el. i. de ſponſalibus.
exp̄ſſe ad inſtar ingt cor̄ qui ſocietateȝ
fidei ꝯtrahunt ⁊ poſtea eandē ſibi remit
tunt pōt in patientia tolerari ſi mutuo ſe
abſoluunt qui ſponſalia ꝯtraxerunt. Sȝ
ad hoc dicunt ꝙ dicta decrl loquit̃ de cō
patiua ꝓmiſſione ⁊ diſpenſatōe ⁊ ꝯtinet
ius cōe. Qḋ volunt ꝓbare p v̄ba ibi poſi
ta. ſ. pōt in patientia tolerari. ſ. ne deterius
inde ꝯtingat. al' de iure dēret merito cogi
fidē ſiue iuramētū ſeruare. Sȝ ſm̄ p̄mos
h̄ nō vr̄ exēplo ꝯuenire qḋ dc̄a decr̄ ad
duc̄. Et iō eſt dicenduȝ ꝙ nō ſp eſt leue q̄
p̄us firmata ſunt retractare qꝛ incerte ſt
ꝓuidentie nr̄e. vt dr̄ in li. ſap. 7ꝰ caſus
eſt altero fornicante. e x̄ de iureiur̄. quē
admodū. Et ad h̄ ꝓbādū ſuffic̄ ſoᵃ fama
e x̄ ꝺ ꝯſan. ſup eo. lȝ. n. ſibi dederit mutuo
ptāteȝ ſui corpis ſpōſalia ꝯhētes. tn̄ ex h̄
reddūt̃ ſibi inuicē ſuſpecti de nō frāda ſi
bi fide ī futur̄. ⁊ iō pt ſibi vnꝰ ꝯ alter̄ ca
uē ſpōſaᵃ dirimē. Quid ſi ſpōſa ꝺ futuᵒ
īnita corrūpat̃ ab aliq̄. Rꝰ hug. notauit.
27. q. 2. raptor̄. ꝙ nō dȝ ſpōſus cogi taleȝ
ducē ſi pꝰ mortē eiꝰ velit ordinari. qꝛ nō
poſſet ſi corruptā duceret. vn̄ innuit ꝙ eā
ducē dȝ ꝯpelli ſi nō velit ꝓmoueri. cū iᵃ
nō fuerit ī culpa. ſȝ Ber. dic̄ ꝙ cū ea mri
moniū ꝯhē non tēnr. e x̄ de iureiur̄ quē
admodū. ī glo. Soluūt̃ eī ſpōſalia ſi alt̃
cor̄ fiat hētīcꝰ. qꝛ hēſis ē fornicatio ſpūa
lis. 22. q. 9. nō ſolū. 8ꝰ cāus ē qn̄ alt̃ cō
trahit cū alia pſona p vba de p̄nti vel eī
de futuro ſi ſit carnal' copula ſbſecuta. tūc
. n. ſoluūt̃ p̄ᵃ ſponſalia ꝓpt̃ maiꝰ vinculuȝ
ſupueniēs. ſȝ debȝ agē pniam de fide vel

ꝓmiſſione mẽtita.e x̃ de ſpon.ſi int̃ viꝝ.⁊
c.is q.⁊ de ſpon.du.c.i. ¶ Sꝫ qd ſi ꝯƺerit
cũ ꝑma ſponſalia de futuro ſimplr̃.ſ.ſiñ iu
ramento vel fidei iterpoſitõe. cũ ſcḋa vᷓo
ꝑ vᷓba de futuro tñ cũ iuramẽto. Rᷓo debꝫ
ad ꝑmã redire ⁊ de piurio pniaꝫ agẽ. qḋ
quidẽ ꝯmiſit iurando illicite. iuramẽtuꝫ
.n.nõ põt eſſe iniqtatis vinculũ.e x̃ de iu
reiur͂. q̃ſto.⁊ de ſpon.ſiẽ ex lris.⁊.22.q.4
in malis ꝓmiſſis. ¶ Quid ſi ſponſus ſpõ
ſaꝫ de futuro attẽtauerit nõ tñ cognerit.
⁊ poſtea cũ alia de pñti ꝯƺerit. Rᷓo ad h̃ ꝙ
ꝑma ſponſalia ſoluũt̃ qꝛ nihil obſuit co
nat⁹ ſine effectu.e x̃ de ſpon.adoleſcẽs.
Quid ſi ꝑ cognoſceret ſcḋaꝫ ⁊ poſtea cõ
trahẽt ſponſalia cũ eo. Rᷓ nihil opat̃ illa
copula ꝑcedens ad ſoluẽdũ ſponſalia ꝑᵃ.
e x̃ de ſpon.veniens.2. 9⁹ caſus ẽ ꝟ hoſ.
ſi fama hẽat ꝙ ſit int̃ ipos canonicuꝫ im
pedimẽtũ ⁊ de fama vel ſcandalo doceãn
tur.e x̃ de ſpon.cũ in tua. ⁊ de ꝯſang.c.2.⁊
de teſti.ſup eo. 10⁹ caſus ẽ qñ venit ad
etateꝫ adultã ⁊ petit a vinculo ſponſaliũ
abſolui ⁊ dari ſibi licentiaꝫ aliũ nubendi.
e x̃ de deſpõ.ipu.de illis.i.⁊.c.a nobis.licꝫ
n.nõ fuerit vᷓa ſponſalia.fuit tñ ibi mod⁹
ſpõſaliuꝫ qdã.⁊ iõ ne videat̃ approbare
veniens ad annos lḡimos petẽ dꝫ ſolõeꝫ
ſponſaliũ iudicio eccleſie faciẽdã ꝓpt̃ bo
nũ exẽplũ.Et ſi nõ tenuerint eo ꝙ cẽnt.ĩ.
7.annos.petere pñt abſolutioneꝫ ante tẽ
pus pubtatis.ꝟꝫ Ray.⁊ Tho.4.di.27.q
2.ar.i.c.8.⁊.ar.2.c.i.Ber. vᷓo dĩc e x̃ de re
ſti.ſpo.ex pte.ꝙ vbi ſponſalia nõ tenuerĩt
etate ꝓhibente nec poſtea curſu tpis pla
cuerũt.vt pꝫ i ꝓprie dicto.c.qꝛ añq̃ puer
7.ãnos ꝯpleuerit vl' puella ab eo receſſe
rit.vl'ꝑ vi ꝯƺcta fuerit.vt e x̃ de deſpõ.ipu.
ex lris.alr̃ põt recedẽ auctẽ ꝓpria.qꝛ nul
la obligatio fuit hĩcinde ꝯƺcta. vt pꝫ ibiḋ
c.lrãs.⁊.c.acceſſit.Si vᷓo tenuerũt nõ dꝫ
recedẽ ſine iudicio eccᵉ trib⁹ cãib⁹ excep
tis.vt.ĩ.dicet̃.Sciẽdũ tñ ꝙ oẽs cãus pre
dci ꝑter ꝑᵐ debẽt itelligi tñ de ſponſalib⁹
de futuro q̃ ꝓprie ſponſalia dñr. ¶ Inſup
nõ ꝙ in ſponſalib⁹ ſoluẽdis qcqd dicant
leges.ꝟ tñ canões req̃r̃.ꝙ is q ſpõſaᵃ deſi
derat ſolui ſit ſane mẽtis.qꝛ ſicͭ furioſus ñ
põt ꝯſentire ita nec diſſentire.e x̃ de ſpon.
dilect⁹.⁊ ꝙ ſit ẽt etatis lḡime.⁊ ꝙ aliq̃ iu
ſta cã ex ſupᷓdidictis ꝓbet̃ coraꝫ ꝯpetẽti
iudice.nõ dꝫ.n.ꝓpria auctẽ ſpõſuꝫ relin
quẽ.ex̃ de diuoꝛ.porro. qḋ ſi fecerit ḡuit̃
peccat.⁊ iõ ẽ iiūgẽda pnia.e x̃ de deſp.pu.

duo pueri. Excipe.3.caſus.ſ.ꝑᵐ ⁊ 8ᵐ ca
ſuꝫ ꝑdictoꝝ.⁊ fornicatiõeꝫ ẽt notoriã. vt
videbit̃ de diuoꝛ. In his.n.trib⁹ cãibus
ſponſalia ſoluunt̃ ipõ iure. In ceteris vᷓo
caſibus ſoluenda ſt̃ iudicio eccᵉ.27.q.2.
ſcholares.⁊.5.q.6.multoꝝ. h̃ ãt ꝟm Ric.
4.di.27.q.3.ar.4.iuxta ſi.veꝝ ẽ ſi ſt̃ con
tracta publice.ſi vᷓo ſecrete nõ videro ra
tõeꝫ q̃re diſſolui nõ poſſint ſiñ iudicio ec
cleſie cum ſecreta non ſubſint iudicio ec
cleſie.niſi quo ad foꝝ pnie.

¶ De effectu ſponſalium. ti.6.

P Oſtea ꝯſiderandũ ẽ de effectu
ſponſaliũ ꝑ.2ᵒ vtrum illi q cõ
traxerũt ſponſalia de futuro de
beant cogi ꝯtrahẽ mr̃ioniuꝫ.
Circa ꝑᵐ ꝯſiderãdũ ẽ ꝙ effect⁹ſponſaliũ
ẽ duplex.vn⁹ eſt obligatio ad mr̃ioᵐ cõ
trahendũ ꝑ ꝓmiſſionẽ i ipis ſpõſalibus
fcãm niſi interueniat aliqs caſuũ ſupius
poſitoꝝ. Et peccat mortalr̃ ꝓmiſſuꝫ nõ
ſoluẽs.niſi interueniat ipedimẽtũ lḡimũ ꝟ
Tho.4.di.27.q.2.ar.i.c.2.magis vᷓo pec
cat pubes q̃ ipubes.ut ẽt notat hug.3.q
2.vbi.Scḋꝫ vᷓo roḋ.ipubes diſſentiendo
ſiue iuramẽtũ interuenerit ſiue nõ. ñ pec
cat mortalr̃ qꝛ ꝑſumit̃ iuraſſe de ꝯtrahẽ
do ſb ꝯditõe.ſ.niſi diſſentiat cũ puenerit
ad etatẽ lḡiam cũ h̃ ꝯcedat̃ ei a iure. Alr̃
ẽ iuſtitia publice honeſtatis q eſt ꝙ null⁹
ꝯſanguine⁹ ſpõſi cũ ſpõſa ꝯƺhẽ põt.l' ecõ
uerſo.de q̃ hẽbit̃.ĩ.ti.24. Circa 2ᵐ ſcien
dũ ꝙ ſpõſaᵃ de futuro aut pubes cuꝫ pu
bere aut pubes cũ ipubẽ.aut ipubes cũ
pubẽ ꝯƺhit.Si pubes cũ pubere ꝯƺerit ⁊
alr̃ in mr̃ioᵐ ꝯſentiat ⁊ alr̃ diſſentiat. di
cũt qdã ꝙ i ſponſalib⁹ ꝯƺhẽdis ſi iuramẽ
tũ iteruenit aut fides iterpoſita fuit. is q
diſſentit ꝑ cẽſurã eccliaſticã coget̃.alr̃ nõ
C.de ſpõ.l.i.⁊ expſſuꝫ vr̃.e x̃.c.ꝑterea.2.⁊
c.cũ i tua.⁊.c.ex lris.2.Et h⁹ ſnie videnẗ
cẽ ray.⁊ ber.ẽt ſup illõ.c.ex lrĩſ.⁊ de deſp.
ipu.de ill'.i.q ñ faciũt mẽtiõeꝫ de coactiõe
niſi qñ iteruenerit iuramẽtũ. Aliĩ vᷓo dñt
ꝙ ẽt vbi ſpõſaᵃ ſt̃ nuda coactio locũ hꝫ.
Nã ẽt pacta nuda ꝟꝫ cañ.ſuari debẽt.vñ
ex pacto cautõeꝫ dam⁹.e x̃ de pact.c.i.⁊
2.Et ueniẽs ꝯƺ ſimplex vᷓbũ mortalr̃ pec
cat.22.q.i.ꝑdicãdũ.⁊ h̃ ſi ſit licitũ ⁊ poſſi
bile.al'ſec⁹ ẽ e x̃ de pa.c.vl.Igr̃ ſi.ĩ.tps a
iudice ꝑfixũ ñ pareat is q vocat⁹ ẽ ad iu
diciũ excõicabr̃ rõe ꝯtumacie.e x̃ de ſpõ.

non ẽ vobis. Et h⁹ ſnīe eſt hoſti. ⁊ vr̄ eſſe
Goſ. in ſum. qui dicit indiſtīcte q̄ pubes
diſſentiens cogi dʒ. Et ſʒ goſ. Ber. Ray
⁊ talis excōicat⁹ nō abſoluit̄ niſi pareat
qḋ verū ē eodē ſtatu durante. Sec⁹ aūt ē ſi
ſtat⁹ mutet̄. puta q̄ ↄ̄xit cū alia p̄ v̄ba ḋ
p̄ñti. tūc. n. iniūget̄ pnīa de fide mentita
⁊ ↄtumacia ⁊ abſoluet̄. lʒ nō ſatiſfaciat
de eo ꝓ quo fuerat excōicat⁹. q̄ non pōt.
ſoluta ſunt. n. ſpōſalia ꝑꝑt̄ forti⁹ vinculū
ſupueniēs. ⁊ idē fiat ſi alter decedat. Nō
aūt dictū ē. ſ. q̄ tal' excōicat⁹ n̄ abſoluit̄ ni
ſi pceat ⁊c̄. ē ſʒ eos iūs cōe. cāus tn̄ eē pōt
in q̄ finalr̄ nō coget̄ ex cā. puta ſi veriſi-
milit̄ timeat̄ vxoricidiū vel aliḋ ſile peri
culū ſi coact⁹ ↄ̄xerit. qñʒ. n. ex cā debit̄
ſeueritati. di. 50. vt ↄſtituet̄. ſic intelligūt
illḋ. e x̄ de ſpōſo regſiuit. vbi dr̄ q̄ tal' pᵃ
monēda ē poti⁹ q̄ȝ cogēda. cū coatiōes eri
tus difficiles ſoleāt frequēt̄ hr̄e. ¶ Ad ma
iorē aūt euidētiā notādū q̄ iſte due p̄dcē
decrl. e x̄ de ſpō. ſ. ex lris. z. ⁊ regſiuit. videñ
tur ſibi ↄtrarie. In pᵃ dr̄ q̄ pᵃ que ſb iu-
ramēto ↄtraxit eccleſiaſtica cenſura cogi
dʒ ad ↄtrahendū mr̄ioᵐ. In zᵃ v̄o dr̄ q̄
talis pᵃ eſt monēda. h̄ aūt ↄ̄rietas ſoluit̄
vt pʒ ex p̄dictis ſm Ber. ⁊ goſ. p̄ h̄ q̄ pᵃ
loquit̄ de iure cōi. zᵃ v̄o de cāu ſpāali vel
ēt ſm eoſdeʒ exponi pōt qḋ dr̄ in zᵃ. ſ. po
ti⁹ eſt monenda q̄ȝ cogēda. poti⁹. i. p̄us eſt
monēda ⁊ poſtea cogēda. ſ. niſi acqeſcat.
Et ſilis expō hr̄. zz. q. 4. nō inenit̄. ⁊ tūc
ↄcordāt p̄dcte decrl. Alis ſolutōes aliq̄z
Ber. ponit q̄s ip̄e deſtruit ſup decrl. ex lris
i gl. z. Si aūt pubes cū ipubere ſponſaᵃ
ↄ̄xit tenet̄ pubes expectare donec impu
bes veniat ad etatē lriaʒ. ligat̄. n. pubes i
tm̄ q̄ illud qḋ ſel' approbauit reprobare
nō pōt. vñ p̄ eccleſiaſticā cēſurā expecta
re coget̄. ⁊ ēt mr̄ioᵐ ↄ̄here. qñ minor ve
nerit ad etatē debitā ſi ip̄e minor voluerit
¶ Sʒ q̄re tenet̄ expectare cū ſiñ ↄſenſu
ei⁹ nō poſſit int̄ eos mr̄ioniū eē. R̄° quia
pōt volūtatē mutare interim ⁊ ↄſentire.
minor tñ veniēs ad etatē legitiam ⁊ ſi nō
ↄſenſerit reſilire poterit īteruenīēte auct̄e
eccleſie vt dictum ē. ſ. i p̄cedēti. ti. caſu. i.
e x̄ de deſpon. ipu. de illis. i. §. z. ⁊. c. a nob.
Nec mireris ſi ipubes nō cogat̄. lʒ. n. p⁹
īfantiā ⁊ añ pubertatē ſponſalia ↄ̄cta tene
ant nō tñ ſunt tm̄ efficacia vt coactōnem
īducāt niſi forte his de c⁹ coactōe agitur
ſit ꝓximus pubertati. vt notatū ē. ſ. vel
niſi is q̄ ↄſentit maxie iuramēto interue

niente qñ ad etatē lriam puenerit nō cō-
tradicit. Sic intellige ne ↄtradicat. e x̄ de
ſpon. ex lris. z. ⁊ ſic vnus cogit̄. ſ. puber.
alter nō. ſ. ipu. ⁊ in h̄ ↄueniūt ēt Tanc.
Jo. Goſ. ⁊ hoſt. Pubeſ. n. fortius oblat̄
q̄ȝ impubes. q̄ maioris ē cōſilij. vt dictū
eſt. ſ. ſepe. n. impubes ignorat q̄ videat.
C. de falſa. mo. l. i. ad fi. vñ ⁊ ſm leges ſiñ
ↄſenſu p̄ris vel tutoris ↄtrahere non po
teſt. nam ſine tutoris auct̄e cōtrahere nō
obligat̄. lʒ alium obliget ſibi. inſti. de inu
ti. ſti. §. pupillus. ¶ Quid ḡ ſi pat̄ noīe fi
lij impuberl. ↄſentientis ⁊ ratificātis ſpō
ſalia ↄtraxit. R̄° filius alij nubere nō dʒ
ſi tamē nupſerit matrimoniū tenet. e x̄ de
deſpō. impu. duo pueri. ſʒ ſi fili⁹ hoc iura
uerat ei nō parētib⁹ eſt danda pnīa de fi-
de mētita. nam ⁊ ſi parentes hoc iraue
rant ad aliud nō tenent̄ niſi q̄ bona fi
de laborēt vt mr̄ioᵐ ſequat̄. cū. n. alienū
factū ꝓmittāt. dicendū eſt eos ad h̄ tm̄ ⁊
nō plus obligari. vt inſti. de inuti. ſti. §. ſi
q̄s aliū. ⁊ e x̄ de ſpō. ex lris. z. ⁊. zz. q. z. c. i
¶ Si v̄o ipubes cū impubē contrahat.
ſponſalia tenent dūmō ſint ſeptennes vel
maiores. ius tñ reclamādi manet eis ſal-
uum. Sʒ ſi ambo vel ēt alt̄ citra lriaʒ eta
tē reclamauerint cū maturitas ↄſilij ſiue
diſcretōis in eis deficiat mime audiunt̄.
e x̄ de deſpō. impu. de illis. i. n̄ſo. i. Sʒ ⁊ ſi
alt̄ cū ad pubertatē p̄ puenerit nō recla-
mauerit. decetero nō audit̄ ſm hoſti. Sic
intellige illḋ e x̄ de ſpō. ex lris. z. Sʒ ſi ille
tūc reclamauerit vel ali⁹ q̄ eſt minor euʒ
ad pubertatē p̄mo venerit nec in alteruʒ
cōſentire voluerit eccleſie iudicio poterit
ſeparari. e x̄ de deſpon. impu. de illis. i. §. i. ⁊ h̄
ſiue ↄtraxerit p̄ v̄ba de p̄ñti ſiue p̄ v̄ba de
futuro. vt pʒ ibideʒ. c. a nobis. Dic tam
decrl. de illis. z. q̄ ſi ita fuerint etati ꝓxi
q̄ potuerint copula carnis ↄiungi. i. ita q̄
fuerint carnalr̄ ↄiūcti cū nec ḋ hac poſſit
alit̄ apparere. vl' hoc dicit q̄ non deerat
niſi triduuʒ de etate. ⁊ ſm hoc expone. po
tuerunt. i. poſſe p̄ſumantur minoris etatꝫ
intuitu. non poterunt ſeparari. ſi vnus in
aliuʒ niſus fuerit. ſubaudi preſumptione
iuris ⁊ de iure conſentire. ſ. per copulam
carnis. extra de ſpon. is qui fidem. vel per
v̄ba de preſenti quando erant ꝓximi pu-
bertati. vt ſupra notat̄. Sed cuiuſcunq̄
etatis ſint potuerunt ſe per violentiam
illatam excuſare niſi poſt violentiam ac-
cedat cōſenſus. ſbaudi. exp̄ſſus vel tacit⁹

ſine p̄ſumpt⁹. vt ſi cohitent patient̄. e x̄ de
deſpō. ipu. ex lris. h̄ ho. roꝺ. ṽo exponēdo
dictū. c. de illis. z. vr̄ intelligere ꝙ potuerit
ꝯiungi. i. poſſe ꝯiungi p̄ſumāt̄. vn̄ diē ibi
h̄ tm̄ ꝯſiderat̄ an poſſint ꝯiugali vinculo
ſociari nō numer⁹ ānoꝝ. e x̄ de deſpon. ipu
puberes. Ray. ṽo dicit ꝙ ille qui p̄ venit
ad pubertatē tenet̄ expectare minorē do
nec pueniat ad etatē legitimā ad mr̄io^m
ꝯtrahendū. ⁊ tunc ſi alter coꝝ vl̄ ēt ābo
relaxauerint nec ꝯſentire voluerint. pote
rūt eccleſie iudicio ſepari. ⁊ h̄ vt diē roꝺ
ſiue ſponſalia fuerint firmata fide ſiue iu
ramento ſic intelligit illā decr̄. de illis. i. ⁊
a nobis. Sꝫ q̄re nō dat̄ ipuberi lnia cō
trahēdi cū alio ex quo reclamat citra an
nos diſcretōis cū tm̄ tūc nō liget̄. R̄. ꝓꝑ
īfirmitatē ꝯſilij vt ſupradictū eſt ¶ Quid
ſi pubes ꝯtraxit cū impubē ſponſalia vel
mr̄ioniū. ⁊ ipubes nō ꝯdiē aduenīēte le
legitima etate. R̄. dicunt qdā vt Ray. ꝙ
mr̄io^m ꝯfirmat̄ ita ꝙ cū alia decetero nō
pōt ꝯtrahē. ſic intelligunt dcā. c. a nob. ⁊
de illis. i. §. fi. Sꝫ hoſtiē. ꝯtradiē ⁊ illud. c.
de illis. i. exponit qꝺ ibi diē. nō poterit diſ
ſentire. i. diſſentiendo ⁊ ꝯtradicēdo tm̄ v̄
bis nc ꝯtrahere cogat̄ efficē. imo nihilo
min⁹ p cēſurā eccleſiaſticā cogere. ⁊ illud
c. a nob. exponit ꝙ ibi diē. ꝯfirmet̄ mr̄io
niū. i. p v̄ba de p̄ſti ꝯtrahendo cōi ꝯſenſu
firmet̄. Nunq̄; n. ſponſalia vl̄ mr̄ioniū
int̄ impuberes habitū qꝺ idē ē vt ſupra
dictū eſt. poterūt ſm̄ hoſt. ſolo tractu tp̄is
ꝯfirmari niſi interueniat traductio vl̄ co
pula carnis. vt notat̄. s̄. §. Pōt etiā intelli
gi. ſm̄ hoſt. mr̄ioniū ꝯfirmari qn̄ ſil̄ mo
rātes etatē explēt hi q mr̄io^m nō ſponſa
lia ꝯxerant ⁊ ſic p̄nt intelligi dicta iura.
ſec⁹ ē ſi ſepatiꝫ morabāt̄ l̄ ſi nō mr̄io^m.
ſꝫ ſpōſalia ꝯtraxerūt. ſic nōt̄. s̄. g q̄ ad iu
diciū eccleſie vt ꝓ mr̄io⁹ iudicet requirit̄
ꝙ p̄ ſint nubiles. idonee ⁊ ltime. ⁊ ꝙ int̄
eas interueniat ꝯſenſus tacit⁹ vel expſſus
vt ſup̄ notat̄. hec hoſ. ¶ Ad h̄ nota ꝙ ſꝫ
Ber. e x̄ de deſpō. ipu. de illis. i. illi q ſub iu
ramēto ſpōſalia ꝯxerūt mr̄ioniū ꝯtrahē
cogēdi ſt̄ non tm̄ ſi ſint maiores. ſꝫ ⁊ ſi ſit
vn⁹ maior ⁊ alt̄ minor vl̄ et̄ ſi ſint ābo
minores. dū tm̄ fuerint doli capaces. quia
etas illa plena ē piurijs. e x̄ de delic. pu. pu
eris. Si ṽo ſin̄ ſacr̄o cogēdi nō ſunt. His
ēt ꝯcordat hoſt. in ſum. ti. de ſponſalib⁹ di
cens. ꝙ ⁊ ſi ſponſalia ī etate pupillari ſint
cōtracta nihilo⁹ tp̄e ſuo exercet̄ cenſura
eccleſiaſtica maxie ſi interuenerit iuram̄
tuꝫ. Et h̄ intelligit̄ qn̄ int̄ pſonas de qua
rū ꝯiunctione agit̄ interuenerit ꝯſenſus
ſecus ē ſi int̄ pentes. niſi forte fili⁹ tacite
ratificaſſet. Sic itelligi pōt lex quā dicūt
correctā. C. c. l. i. ⁊. 27. q. z. deſponſatas. hec
hoſt. Sꝫ coram quo ꝯtradictio h̄ ſiue re
clamatio fieri dꝫ. R̄⁹ corā ep̄o. e x̄ de deſp.
ipu. duo pueri. §. i. vel coraꝫ miſſo dn̄ico
. i. officiali. e x̄ de frigi. c. i. §. i. vel alio iudi
ce ſuo idoneo ſpālit̄ ad h̄ ab eo delegato
vel coram alio iudice ad queꝫ ptineat de
mr̄ionio cognoſcē. hoc iō dico q2 ī diuer
ſis eccleſiis diuerſa obtinet ꝯſuetudo. vt
dicet̄ infra cū aget̄ de mr̄ionialib⁹ cauſ.
Quid ſi nō pōt haberi ep̄i copia vel offi
cialis. R̄⁹ ſuffiē tunc ꝙ faciat corā ꝓprio
p̄ſb̄ro ⁊ in defectu ei⁹ coraꝫ vicinis. ar. e x̄
de appel. ſi iuſt⁹. ⁊ de offi. dele. paſtoral̄. §. fi.
ita tm̄ ꝙ q̄cito poterit veniat corā ep̄o. ⁊
ꝯditiōem ſuā ꝓponē nō omittat. ar. e x̄ de
ſen. ex. deceтero. in fi. hec hoſt. ¶ Quid ſi
nō reclamat v̄bo ſed fcō. q2. ſ. cū ſil̄ mo
rent̄ vn⁹ ab altero recedit an̄ legitimam
etatem nec poſtea ꝯſentit. R̄⁹ talis recla
matio ſufficere vr̄ niſi int̄ tales nō ſponſa
lia ſꝫ mr̄ioniū ꝯtractū fuerit ſiē loquitur
e x̄ de deſpon. ipu. atteſtatōes. hec hoſt. ¶
Quid ſi pubes q ꝯtraxit cū impubē nō
expectat. ſꝫ mutata volūtate ꝯtrahit cum
alio pubere p v̄ba de p̄ſti. R̄⁹ ꝙ z^m mr̄i
moniū tꝫ. q2 p̄^m nō tenuit īpediēte etate.
forti⁹ tm̄ obligat̄ pubes q̄ ipubes ⁊ h̄ ſi ñ
ipu. fact⁹ pubes ꝯſentiat. alit̄ cogat̄ ꝯſen
tire ⁊ mr̄io^m ꝯſūmare. h̄ Hoſ. ⁊ hoſtiē.
Quid ſi ipubes factus pubes expſſe rati
ficauit. ſꝫ ali⁹ diſſentit. ⁊ vocat⁹ p ep̄m in
iudiciuꝫ ꝯtrahit cum alia p v̄ba de p̄ſti.
Rn̄⁹ adhuc puto ꝙ z^m mr̄ioniū tenet. vt
pꝫ in his q̄ notāt̄ ſup̄ de ſpōſalib⁹. ⁊ h̄ in
telligas niſi ſponſa fuerit traducta vl̄ al̄
ſiml̄ morarent̄. ut. s̄. notat̄. traductō. n. ⁊
carnis copula equparant̄. e x̄. de ꝯiu. lepro
c. fi. hec hoſt. ¶ Quid ſi qs coact⁹ ꝯtrahat
cum aliqua ſponſalia nunqd cogetur ad
matrimoniuꝫ ꝯtrahendū. Rn̄⁹ ſponſalia
debent eſſe libera ab oī coactione. e x̄ de
ſpon. cum locum. pr̄ tm̄ pōt cogere filiū vl̄
filiā in ſua ptāte ꝯſtitutos ad ſponſalia vl̄
matrimoniū ꝯtrahendū. modica tm̄ coa
ctione. ſ. interp̄tatione p̄rna. ff. de ritu. nup
l. ſi p̄re. ⁊ l. nec cogit̄. p̄ciſe āt cogē nō p̄t.
C. de nup. l. nec filium. ⁊ in. d. l. non cogit̄
h̄ Hoſt. Siqs igit̄ p vim vel metū q pōt

cadere ĩ ꝯſtãtẽ viꝝ ſponſalia ꝯtrabat ni
ſi poſtea ei ꝯſentiat excuſat᷑ a ꝯtrabendo
mr̃io^m nec coget᷑ ex̄ de deſpon. ipu. de ill.
vbi de h. Secꝰ tñ eſt ſi metꝰ ſit leuis. ex̄
de ſpon. de muliere. vbi de h. ĩ glo. h Jo. dic̃
⁊. c. veniẽs. Et ẽt de h hr̃. ȷ. ti. de ꝯſenſu. ar
8. q. vi. ¶ Quid ſiqs iurauerit vnã de filia
bus ticij ducere ĩ vxorẽ. ⁊ poſtea cuꝫ alte
ra illaꝝ dormiuit. R° cogi dꝫ illã ducere
cũ qua dormiuit cũ alterã hr̃e non poſſit
Et h intelligo eẽ veꝝ. ſi ipa ꝯtẽplatõe tra
ctatus pcedẽtis ei in copulã carnalẽ ꝯſen
ſit. ar. ex̄ de ſpon. ex lris. z. ⁊. c. is q. ⁊ huiꝰ
ſnie ſunt Gof. ⁊ Ber. ſup idẽ. c. ex lris. ⁊
hoſt. ibidẽ dicẽs. ꝙ incertitudo ab initio
declarata ẽ. p carnis copulã ex poſt facto
vñ ſicut alia ſpõſalia ab initio ꝯditõalia
⁊ incerta p carnis copulã fiunt pura ita
⁊ iſta. Inno. võ ſup idẽ c. vult ꝯ͂riũ dicẽs
ꝙ ſi nõ interuenerit ſpõſalia nec mr̃io^m
int᷑ eos nec ẽt interuenire poſſint niſi int᷑
certas pſonas ꝯtrahere cuꝫ alia ſibi lꝫ. ⁊
ẽ ar. p co. li. 6. de ſpon. ex ſpõſalibꝰ Quid
ſiqs ꝯtrabat ſponſalia de futuro cũ duabꝰ
dicẽs ſic. iuro vel pmitto vobis ꝙ ꝯ͂hãꝫ
mr̃io^m cũ altera ex vobis. R° caſus ille
ſilis eſt pcedẽti. vt dic̃ Gof. ¶ Quid ſiqs
ꝯtrabat ſpõſalia ſil' cũ duabꝰ dicẽs iuro
vel pmitto vob ꝙ ꝯ͂hãꝫ cũ vtraqꝫ vr̃m.
R° hoc eẽt ꝯ͂ ſbam mr̃ioniȷ. ex̄ de diuor.
gaudemꝰ. §. qr võ. ⁊ iõ nihil agit᷑. zz. q. z
aliqñ. vbicũqꝫ aũt pbat᷑ mr̃io^m ⁊ ſpõſa
lia. ff. de ſpõ. oro. h Gof. Quid ſi vna illa
rũ ſit apta ad mr̃ioniũ ⁊ altera nõ. R° ꝭ
Gof. ꝙ q ſic ꝯtrabit ſic̃ dictũ ẽ nõ intẽdit
ꝯ͂here cũ vna ſꝫ cuꝫ vtraqꝫ qd nõ põt. ⁊
iõ nihil agit. ſ. nec illd qd vlt. qr nõ põt.
nec illd qd põt qr nõ vlt. ex̄ de offi. del. cũ
ſup abbatia. h Gof. Sꝫ h ẽ ꝯtra illd gnã
le. ſi nõ valet ſic̃ ago valeat ſic̃ valẽ põt.
ſꝫ nõ ẽ multũ curãdũ. qr rarꝰ ẽ iſte caſus
tñ p gof. ẽ ar. ex̄ de ꝯdi. ap. c. vl. h hoſti.
Quid ſi cũ vna caꝝ ꝯtraxit ⁊ ea mortua
ſupſtes iſtet ꝙ iplcat iuramẽtũ. R° ꝭ ho.
põt dici ꝙ nõ tenet᷑. qr qñ h iurauit aut
itellexit ꝙ vtrãqꝫ ſil' ducẽt. ſic̃ gof. itellxit
⁊ ſic nõ tenuit. Aut diuerſis tpibus ſic ſi
qñ cũ pᵃ ꝯtraxit intẽdebat iuramẽtũ ſer
uare pmuꝫ mr̃io^m nullũ fuit bono ſacri
.i. indiuiſibilitatis deficiente ¶ Quid ſiqs
iurauit aliquã ducẽ in vxorẽꝫ. ſ. bertã ea
abſñte. nunqd ꝯtrahẽ cũ ea coget᷑. R° ꝭꝫ
hoſ. ꝙ ſic. ſi qñ ad eã puenit ratũ habuit
⁊ ſi pꝰ talẽ ratificatõeꝫ eã cognouerit ma
trimoniũ pſumptũ ẽ ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. ex p
te. ⁊ de iureiur. ſi võ. ¶ Quid ſiqs iuret ꝙ
cũ aliq̃ muliere ꝯtrahet ſꝫ nõ expmit cuꝫ
q̃ ⁊ poſtea carnalr̃ vnã cognoſcẽt. nũqd
cũ ea ꝯ͂here coget᷑. R° ꝭm hoſti. ꝙ nõ qr
põt aliã eligẽ nec deierat cũ alia ꝯtrahen
do. ¶ Quid ſi iuraſti mihi dare filiaꝫ cer
tã ⁊ noiatam cum plr̃es haberes. ⁊ ſi nõ
poſſeꝫ eã habere aliquo caſu impediente
nunquid debuiſti mihi aliã dare. ⁊ ſi nec
illã an tertiã ⁊ ſic de alijs. R° ꝭm hoſt. pꝫ
p decretalem. ex̄ de ſpon. ad audientiã. ꝙ
ad pmaꝫ dandaꝫ mihi teneris iuxta poſ
ſe qr nec ad aliud te obligat iuramẽtum
niſi ꝙ eam mihi dare labores. Sꝫ non
quid teneris ad ſcdam. R° ꝭm eundem
aut pma ꝯſenſit expſſe vel tacite. puta qr
ea pñte ⁊ ſciente ⁊ non ꝯ͂dicente ſponſa
lia fuerunt ꝯtracta vel ignorãte poſtea tñ
ratificãte cũ eẽt etatis legitime. ⁊ ſic tenu
erũt ſponſalia int᷑ me ⁊ pmam. ex̄ de ſpon
ex lris. ⁊. c. ſpõſuꝫ. vñ ſcdaꝫ hr̃e nõ poſſũ
ex̄ de ſpon. ad audiẽtiã. Aut nullatenꝰ in
me ꝯſenſit. ⁊ ſic teneris ad ſcdaꝫ ⁊ ſilr̃ de
alijs ẽ dicẽd. vt pꝫ ex̄ d deſpon. ipu. ex lris

¶ De ipo matrimonio. ti. 7.

Conſequẽt᷑ ꝯſiderãd ẽ d mr̃io
nio. Et p̃ de ipo mr̃io° z° de eiꝰ
cã efficiente. ſ. de ꝯſenſu. ȝ° de
bois. 4° de dotis. 5° qs ꝯtra
here poſſit mr̃io^m ⁊ qs nõ. de qbꝰ maifeſ
ſtabit᷑ agendo de ipedimẽtis mr̃ioniȷ. 6°
de nuptijs ſcdis. 7° de mr̃ionialibꝰ cãis ĩ
qbꝰ agit᷑ ad mr̃ioniũ ꝯiũgẽdũ vl' diſiũgẽ
dũ. 8° de filijs q̃ꝝ cã mr̃io^m ꝯ͂bit᷑. 9° de
dotibꝰ ⁊ donatõnibꝰ fcis pp᷑ nuptias.
¶ Circa p^m videdũ ẽ de mr̃ioniȷ eſſentia ſi
gnificatõe ⁊ noiatõe. z. de inſtõe. ȝ. de obli
gatõe. ¶ Circa p^m q̃rũt᷑ plra. ſ. qd ſit ma
trimoniũ diffinitie. R° vt hr̃ a mgr̃o. ſen.
li. 4. di. 27. hr̃ ẽt. 27. q. z. § i. ⁊ ex̄ de pſup.
illd q̃ꝫ nob. mr̃ioniũ ẽ ꝯiũctio marital' vi
ri ⁊ mulieri. int᷑ lrias pſonas idiuiduã vi
te ꝯſuetudinẽ retinẽs. Ad c° euidẽtiã ſciẽ
dũ ẽ ꝙ ibi tãgit᷑ genꝰ. ſ. ꝯiũctio. i. coadũa
tio diuerſoꝝ qd ẽ rl̃o. Hec ãt rl̃o ẽ multi
plex ex pte ſbi ⁊ ſic ſigt᷑ bis noibꝰ. ſ. vxor
⁊ maritꝰ. ⁊ ẽ vna ex pte cãe. ſ. final'. qr ad
cãdẽ nũero gnãtõꝫ ordiat᷑ ⁊ ſic ſigtur. h
noie mr̃io^m. ꝯiũctio ãt illa q̃ ẽ ĩ actu car
nali ñ ptinet ad eẽntiã mr̃ioniȷ. ſꝫ ad vſũ
Tãgi᷑ ẽt ibi dria ꝯ͂hẽſ ĩ ſpẽ. ſ. mãital'. qr cũ

matrimoniũ ſit ꝯiunctio in ordine ad ali qđ vnũ.talis ꝯiunctio in ſpẽm cõtrahit' per illud ad qđ ordinat'.⁊ h̃ eſt illud qđ ad maritũ ꝑtinet.q.d.mr̃ioniũ eſt ꝯiunctio ad ea q̃ officiũ mariti requirit.q2.n. vt dič aplus.vir non eſt ꝓpter mulierẽ.ſʒ mulier ꝓpter viꝝ. iõ hec dr̃ia poti⁹ ſumit' a viro q̃ʒ a muliere. Quia vero ꝯiunctio matrimonial' implicat in ſe duo.ſ.legitimitatẽ pſonaꝝ ⁊ indiuiſionem pſonaꝝ. iõ ad maiorẽ euidẽtiã addit' int' pſonas legitimas indiuiduã vite ꝯſuetudinẽ retinẽs.vñ nõ eſt de eſſentia diffinitõis.ſʒ explicatio p̃mi mẽbri. Et notãduʒ ꝙ ibi deſcribit' matrimoniũ ſꝫm ſtatũ pfectũ. Ad ꝯplementũ aũt matrimonij tria ꝯcurrũt. oʒ.n.ꝙ ſit initiatũ p ꝯſenſuʒ aiorũ verbis expſſuʒ ⁊ ꝙ ſit ꝯſũmatuʒ p ꝯmixtionẽ ſexuũʒ.⁊ ꝙ ſit ratũ p fidẽ ꝯtrahẽtiũ.i. p fidei ſacr̃m.vñ ſub illa diffinitõe nõ cõphẽdit' mr̃io^m initiatũ nec mr̃io^m infideliũ.q2 neutꝝ coꝝ indiuiduã ꝯſuetudinẽ vite retinet.ſʒ in caſu ſepari põt.vt hẽt'.j. Si tñ indiuiduitas itelligat' ſꝫm aptitudinẽ nõ ſꝫm actũ.ſicut riſibile poſitũ in diffinitõe hoĩs illa diffinitio ꝯplectit' vtrũqʒ coꝝ. ¶ Utꝝ matrimoniũ ſit ſacramentũ noue legis. R°. ꝙ ſic. quod pʒ per h̃ qđ aplus ad eph̃.5.de matrimonio dič ſacramentũ hoc magnũ eſt. dico aũt in xp̃o ⁊ in eccleſia quod nõ poſſet dici de aliquo ſacramento quod eſſet in noua lege inſtitutuʒ.Et ſic matrimoniũ põt accipi dup'. vno° quãtum ad ipi⁹ inſtõem ⁊ ſic non ẽ ſacramẽtuʒ noue legis.q2 fuit ante nouã legẽ inſtitutuʒ. Alio mõ quo ad eius effectũ ⁊ ſic lʒ fuerit añ nouã legẽ inſtitutũ nõ tñ habuit tunc vim ꝯferendi grãm. ſicut habet mõ. In noua ğ lege matrimoniuʒ non eſt euacuatũ ſʒ ꝯfirmatuʒ ⁊ factũ gr̃e cauſatm̃.⁊ ſic mr̃imoniuʒ ẽ noue legis ſacr̃m.hec Ric.4.di.26.q.4.ar.2.c. ¶ Quid ẽ in ſacr̃o mr̃ionij mã ⁊ qđ for^a. R°. eſſentia hui⁹ ſacr̃i cõſiſtit in ſenſibili actõne ſuſcipiẽtiũ ipm. vñ v̄bũ ꝓ ꝓlatuʒ ab altero coꝝ hʒ rõneʒ mãe.⁊ v̄buʒ 2^m ꝓlatũ ab alio hʒ q̃ſi rõneʒ forme eo mõ quo v̄ba ſunt forma in ſacramẽto . ſicut eñ cuʒ v̄buʒ accedit ad elementũ ⁊ fit ſacramẽtuʒ vt ſupius ẽ habitũ. ſic cũ ad v̄bũ illi⁹ qui p̃mo dicit accipio te i vxoreʒ accedit v̄bũ alteri⁹ dicẽtis.⁊ ego accipio te in viꝝ.vel ecõuerſo fit ſacramẽtum. ⁊ ita pʒ ꝙ nõ eſt idẽ mã ⁊ forma.nec de neceſſitate ſacramenti ꝙ verbum viri p̃cedat verbum mulieris . quia quodcunqʒ iſtorum precedat nihil obeſt ſacramento Nec dicendũ eſt ꝙ bñdictio ſacerdotĳ ſit forma hui⁹ ſacramenti. Illa enim eſt qđ ſacramentale ⁊ non eſt quid ptinens ad eſſentiaʒ ſacramenti.hec Ric.4.di.26.q 4.ar.2.c.i. Alĳ dicunt ꝙ v̄ba qbus conſenſus matrimõialis exp̃mit' ſunt forma hui⁹ ſacramenti.mã autem eſt ꝯſenſus.⁊ hec dicit Ber.e.x̃ de ſpon.tua noſ.vbi tex clare. Obĳcit' aũt contra predicta q2 ſꝫm Hug.de ſancto Victo:ſacramentuʒ eſt ex benedictõne ſanctificans.ğ omne ſacramentuʒ habʒ benedictõem ſibi eſſentialeʒ. R° hoc verum eſt de ſacrament' in noua lege inſtitutis. tale autẽ non eſt matrimonium ſꝫm pet.4.di.26.q.2.ar.i.c.i. Quid eſt in matrimonio ſacramẽtum.⁊ qđ res. R° ſꝫm Ric.4.di.26.q.4.ar.2.c. ibi eſt ſacr̃m tñ expſſio ꝯſenſuuʒ ⁊ oblo mutua.q̃ p mutuũ ꝯſenſuʒ p v̄ba de p̃nti expſſum eſt cauſata. Hec eniʒ eſt res reſpectu ſignificatõis exterioris q̃ eſt p ſenſibilia ſigna.Et eſt ſacramẽtuʒ ſiue ſignũ duplici rei.ſ.charitatĳ quã ſignificat ⁊ diſpoſitiue cauſat. ⁊ vnionis xp̃i ⁊ eccleſie quã ſig̃t ſʒ non cauſat. Ipa aũt charitas ẽ res tñ. Scd̃m alios aũt ẽ duplex ſacr̃ʒ ſiue ſignũ vnũ p̃ncipale qđ ẽ v̄bũ vl' nutus exp̃mens ꝯſenſuʒ.alteꝝ annexũ.ſ.copula carnal'.ꝯiunctio ẽt xp̃i ⁊ eccl'ie ẽ duplex.ſ.p charitatẽ.⁊ p nãe ꝯformitatẽ.p^a ſignificat' p ꝯſenſuʒ aioꝝ.2^a p ꝯiunctõʒ ſexuuʒ ⁊ h⁹ ſnĩe ſunt Boñ.4.di.26.q.2. ar.i.c.⁊.c.i.⁊.2. Tho.⁊ pe.hec p̃nt h̃ri ab eis i hac mã. ¶ Utꝝ in ſuſceptio mr̃ionij gr̃a ꝯferat'. R° ꝙ ꝯtrahẽtibus mr̃ioniũ digne ꝯfert' gr̃a gratuʒ faciẽs.ſic.n.natura nulli ꝯfert potẽtia qn etiã ꝯferat diſpoſitõeʒ neceſſariã ad idoneaʒ executõem actus illi⁹ potentie.ſic ipe deus ꝯferendo alicui ptãtem aliquaʒ p ſacramenti ſuſceptõem ſimul ꝯfert diſpoſitõeʒ neceſſariã ad idoneã executõeʒ act⁹ ptãtis illi⁹.p ſacramentũ aũt mr̃ionij dat' ex diuina inſtitutõe ꝯtrahẽtib⁹ mr̃imoniũ ptãs. vt vn⁹ vtat' alio ad ꝓcreatõeʒ ꝓlis ⁊ ad remediũ ꝯcupic.C⁹ ptãtis actũ exequi nõ p̃nt idonee ⁊ digne ſiñ gr̃a gratũ faciẽte ğ ẽc hec Ric.4.di.26.q 2.ar.2.c. Utꝝ copula carnis ſit de integritate mr̃ionij. R°. duplex ẽ rei integritas ſiũ pfectio.p^a in eſſe ſimplr.2^a in cẽ ꝯpleto ꝯſiſtit.p̃mo modo

puer ẽ ꝯpletus nõ 2ᵒᵒ q2 nõ põt pficẽ q̃ ſt
bois.pᵒ copula carnal' nõ eſt ꝺe itegritate
mrionij.ſ3 2ᵒᵒ q2 l3 ſine ipa bẽat ẽt mrio
niũ.tñ nõ h3 pfectã ſignificatõ3 ⁊ ſic ꝺic
Aug' nõ ẽ ꝺubitãdũ illã mulierẽ ad ꝯiu
giũ nõ ptinẽ cũ q̃ ꝺecet̃ ꝯmixtio ſexuu3
nõ fuiſſe. Quibus mõis noiat̃ mrioᵐ.
Rñᵒ ſic elicit̃ ex vbis Iſidori.9.eth.tripᵗ
noiat̃.ſ.ꝯiugiũ.nuptie.⁊ mrioᵐ. In ma
trimõio.n.ẽ ꝯſiderare tria. pᵒ eẽntiã ei⁹ q̃
ẽ ꝯiũctio.⁊.ſic ꝺr̃ ꝯiugiũ. 2ᵒ ei⁹ cã3 q̃ eſt
ſolẽnis ꝺeſponſatio ⁊ ſic ꝺr̃ nuptie a nube
q2 i ſolẽni bñdictõe velãt̃ capita nubẽtiũ
3ᵒ effectũ ſiue fructũ q ẽ ples.⁊ ſic ꝺicit̃
mrioniũ.vt Aug. ꝺ.ꝯ̃ Fauſtũ q2 nõ ꝺ3
mulier ad aliõ nubẽ.niſi vt ſit mr̃.vl' ſm
Iſido.mrioniũ ꝺr̃ q̃ꝛ mr̃is muniũ.i.offi
ciũ.q2 marie fcis icũbit educãde ꝓl' offi
ciũ.vñ ſic poſſeſſio ꝺr̃ prioᵐ.q2 patna ſoli
citudie acqrit̃.ſic ꝓl' acqſitio matrimõiũ
⁊ h eſt potiſſiᵃ int̃ oẽs ethimologias lic3
etiã alie inueniantur .

C Irca 2ᵐ arti.q eſt ꝺe inſtõe mrio
nij q̃rit̃ plra.ſ.vtꝝ mrioniũ ſit ꝺ̃
iure nãe. Rñᵒ ꝙ ſic aliq̃ᵒ.vñ.ff.
ꝺe iuſtitia ⁊ iure.l.i.⁊ iſti.rubrica pᵃ ꝺicit̃
ius nãle ẽ qõ oia aialia nã ꝺocuit ⁊ paꝝ
p⁹.hic ꝺeſcẽdit mari ⁊ fcie ꝯiũc⁹ quã nos
mrioniũ appellam⁹.Ad e⁹ euidẽtiã ſcien
dũ ꝙ aliqd eẽ ꝺe iure nãe ꝺicit̃ ꝺuᵗ.vnoᵒ
illõ qõ cãt̃ ex nã.i.necitaᵗ ñ coopãte vo
lũtate niſi illi⁹ q nãm iſtituit.⁊ ſic ꝺicim⁹
ꝙ ꝺe iure nãe ignis ẽ aſcẽdẽ ſſu3.⁊ ſic ma
trimõiũ nõ ẽ ꝺe iure nãe. Alioᵒ ꝺicit̃ eẽ ꝺ̃
iure nãe illõ ad qõ nã inclinat q̃uis p li
beꝝ arbitriũ pficiat̃.ſ3 quẽ modũ actus
vtutũ ꝺr̃ eſſe ꝺe iure nãe.⁊ ſic mrioniũ ẽ
ꝺe iure nãe.q2 ad ip3 iclinat̃ nã generi.⁊
ſpẽi ⁊ p ꝯpatõe3 ad pncipalẽ ei⁹ finẽ q ẽ
bonũ ꝓl'.⁊ p ꝯpatõ3 ad ſcõariũ q ẽ mutu
u3 obſeqũ i reb⁹ ꝺõeſtic. Q aũt nã gene
ris ad h aliq̃ᵒ incliet ꝺeclaro ſic.ꝑcreatio
filioꝝ cõis ẽ oib⁹ aialib⁹ q̃uis ad h ñ icli
net nã.vnoᵒ in oib⁹.q2 q̃dã ſt̃ aialia q̃ꝝ
filij nati ſtati3 pñt ſibi victũ ſufficiẽt̃ acq
rere.l'ad q̃ꝝ ſuſtẽtatiõe3 ſuffic vir p ſe.Et
iõ q̃uis i iſtis nã incliet ad coitũ ñ tñ ẽ in
iſtis ꝺeteriatio maſculi ad fciã3. In ill' ãt
i qb⁹ filij idigẽt ſuſtẽtatiõe vtriuſq3 pẽtis
vſq3 ad paucũ tps ẽ ꝺeteriata p nã3 ꝯiun
ctio maſculi ad fciã3.vt p3 i qbuſdã ani
b⁹.filij ãt boiu3 idigẽt cura vtriuſq3 pẽti
vſq3 ad magnũ tps.⁊ iõ i boib⁹ nã icliat
ad ꝺeteriatã ꝯiũctiõem maris ⁊ fcie vſq3
ãd magnũ tẽpus.q2 ex h non põt ꝯcludi
ꝙ nã generis iclinet ad iſepabilẽ vnionẽ
p totã vitã.iõ nã generi nõ inclinat ita p
fcẽ ad mrioniũ ſic nã ſpẽi q̃ ẽt ꝯuenit boi
ſ3 illõ qõ ẽ hõ. Q ãt ad h iclinet nã ſpẽi
pfecti⁹ q̃3 nã generi ꝺeclaro ſic. Ius nãe
ꝺictũ a nã hũane ſpẽi ẽ qõ nãlis rõ bois
ꝺictat. Nãlis aũt rõ bois nõ tñ ꝺictat fi
lioꝝ ꝑcreatõe3.ſ3 ẽt educatõem ⁊ inſtru
ctõem.vñ ſm ph3.8.eth.c.ii.filij hñt a pa
rentib⁹ eſſe nutrimentũ ⁊ ꝺiſciplinã. Di
ſciplina aũt parentũ indigent filij.vt i plu
ribus p totã parentũ vitã. nõ pñt aũt cõ
mode filij ſic inſtrui niſi hẽrent certos pa
rentes.Et niſi eſſet indiſſolubilis obligaᵒ
viri ad mulierẽ3.ſi enim eſſent parentes
certi non tamẽ obligati.non eẽt coꝛu3 tã
pfecta ⁊ ꝺiligens ſolicitudo circa prolis
educationẽ. Unõ videmus ꝙ nati ꝺe foꝛ
nicatione lic3 certos habeant pentes ab
his tñ vt plurimu3 negligunt̃.⁊ ideo na
tural' ratõ ꝺictat ꝺebere eſſe obligatõem
ꝺeterminati viri ad ꝺeterminatã mulierẽ
indiſſolubilit̃ p totã vitam que obligatõ
eſt matrimoniũ. Q etiã ad matrimoniu3
inclinet nã per ꝯparationẽ ad eius fine3
ſcõariu3 q ẽ mutuum obſequium ſic põt
oſtendi . hoies in ꝺefectibus ⁊ ꝑfectibus
habent ſe inter ſe.ſicut excedẽtes ⁊ exceſ
ſi ideo ꝺictat nãle iudicium ratõnis ho
mines ꝺebere ſimul' cohabitare vt mutuo
ſibi inuicẽ ſuppleãt ꝺefectus.ꝓpter quod
ꝺicit phs.i.po.c.2.ꝙ homo nã ciuile aial
ẽ.qõ ꝯcoꝛdat ꝺcõ apli ꝺicẽti gal'.6.alter
alteri⁹ onera poꝛ. Similimõ ꝺici poteſt ꝙ
cũ in reb⁹ ꝺomeſticis q̃dã magis ꝯueniãt
viro q̃3 mulieri.⁊ ecõuerſo nãl' rõ ꝺictat
nõ tñ cohitatiõe3 viri ⁊ mulieris in vna
ꝺomo vt ſuos ꝺefect⁹ mutuo ſuppleãt.ſ3
ẽt cohitatõnẽ p totã vita3 idiſſolubilẽ vt
libẽti⁹ ⁊ fideli⁹ ſibi inuicẽ ſubueniãt.vnde
phs.8.eth.c.12.viro ⁊ vxori aicitia vr̃ ſ3
nãm inexiſtẽ.Homo.n.nã ꝯiugale aial.
Utꝝ mrioniũ inſtitutum fuerit añ pctm̃.
Rñᵒ duplex ẽ vſus mrionij.⁊ ſ3 h duplx
ẽ inſtõ vna i officiũ nãe mltiplicãde.alr̃a
in remedium culpe vitande. quo ad pri
mã poteſt ꝺici ſacramentũ large in ratõe
ſigni non cauſe. quo ad ſcõam vero pro
prie in ratõne ſigni ⁊ cãe inquãtu3 erat
medicamentũ ꝯcupie.pma inſtitutio fuit
facta in paradiſo añ pctm̃.2ᵃ vero ex pa
radiſu3 poſt peccatu3.vñ inſtitutio ipi⁹ in
q̃tum ẽ ſacrm ꝓprie p⁹ pctm̃ fuit nõ añ.

Utꝝ fuerit inſtitutū a deo imediate. R°
de° mrioniuȝ inſtituēduȝ ꝑdixit cū vt ha
bet͛ geñ.z.dixit.nō eſt bonū hoiem eē ſo
lū faciam° ei adiutoriuȝ ſilē ſibi. mrio^m
autē facto iſtituit iplicite cū de coſta Ade
dormientis formauit mulierē ⁊ adduxit
eā ad Adam vt habet͛.e.c.Et ipȝ mrio^m
v̄bo ꝑdixit cū dicit geñ.i.creſcite ⁊ multi
plicamini ⁊ replete terrā ⁊ ſbijcite eā. vñ
Augl.i4.de ciui.c.zz.nos nullo° dubita/
mus ſm bñdictōem dei.cre.⁊ mul.⁊ re.t.
donū eē nuptiaꝝ.quas de° añ pctm̄ hoīs
ab initio ꝯſtituit creādo maſculū ⁊ fēiaȝ
Adaȝ v̄o deo iſpirāte inſtōem matrimo
nij ſpecificauit cum dixit geñ.z.h nūc os
ex oſſi.m.⁊ caro de car.m.⁊ parū p°.quā
obrē derelinquet hō pr͛eȝ ⁊ mr͛eȝ ⁊ adhē
bit vxori ſue.⁊ er͛t igt duo i car.vna. In
qb° v̄bis tria bona mrionij explicauit.ſ.
bonū inſepabilitatis. cū dic̄ ꝓpter h relī.
hō pa.⁊ ma.i.cohitatōnem pr͛is ⁊ mr͛is.
Et bonū fidei cum dic̄ adhēbit vxori ſue
nō aliene.Et bonū ꝓlis cum dic̄ ⁊ erunt
duo.in carne vna.ſ.ꝓlis vni° ꝓcreande.
Fuit autē ꝯueniens matrimoniū inſtitui
p deuȝ ⁊ hoiem diuinit° inſpiratuȝ vt eā
effectui mideret. In matrimo°.n.eſt vtus
ſpūalis in ſignificando ⁊ efficiendo ⁊ ali
quid carnale.⁊ humanuȝ.ſ.obligatio ad
carnalem actum.Et hec dicta ſunt de ma
trimonij inſtitutōne.inquātuȝ fuit in offi
ciuȝ. In quātuȝ etiā fuit in remediū fuit
inſtitutuȝ a deo poſt peccatuȝ iplicite cuȝ
dixit mulieri. in dolore pies filios ⁊ ſub
viri eris ptāte ⁊ ipe dn̄abitur tui. ⁊ Ade
dixit q2 audiſti voceȝ vxoris tue ⁊c̄. Ex
quibus ⁊ ſequentib° ſimul in vnuȝ colle
ctis videri poteſt deuȝ inſinuaſſe copulā
eorum iam nō eſſe tm̄ in officiū ſȝ etiam
in remediuȝ. Exp̄ſſius aūt inſtituit h de°
cum poſt diluuiuȝ dixit Noe ⁊ filijs eius
creſcite ⁊ multiplicamini ⁊c̄.multiplicatō
enī hoīuȝ ꝯiunctōe ma.⁊ fe.ꝑficit͛.Cum
aūt xp̄s dixit Mat.i9.q̄s de° ꝯiunxit hō
nō ſepet.p illa v̄ba matrimoniū nō inſti
tuit ſȝ mrioniuȝ duduȝ inſtitutū ſepari ñ
poſſe oñdit.Et hoc dixit ad inſtruendum
eos q de ſepabilitate mrionij nō bñ ſentie
bāt.vt pȝ p lrām ibidem. hec Ric.4.di.
z6.q.i.ar.z.c.Scdm aūt Sco.4.di.z6.q
vnica.ꝯclōe.4.dubio ꝑ.cuȝ mrio^m ſit ſa
cramētuȝ noue legis ſm ꝙ tenet eccleſia
imediate fuit a xp̄o inſtitutū ſicut ⁊ alia
noue legis ſacr͛a vbi aūt illud inſtituerit
nō hēt͛ pleni° q̄ȝ Mat.i9.ibi.n.ꝯtractū
mrionij inſtitutū ꝑus geñ.z.approbauit.
nō inſtituit.⁊ vlteri° ꝯtractui matrimonij
ſacr͛m ꝓprie dictuȝ ānexuit.qō accipi po
teſt ex hoc ꝙ addit q̄s deus cōiunxit hō
nō ſepet.vt nō intelligat͛ ꝯiunxiſſe ꝓ in/
ſtituiſſe ꝑciſe ꝯtractuȝ matrimonij.ſȝ cō/
iunxiſſe extunc gratioſe p inſtitutionem
ſacr͛i ꝯcomitantis matrimonij ꝯtractum.

¶ Obijcit͛ aūt ꝙ circa ea que deus ime/
diate inſtituit nulla pōt fieri imutatio per
hoiem ſȝ p eccleſiā mutatio fit circa mri
monium tota dic q̄ ⁊c̄. R° ꝙ mutatio per
homineȝ nō poteſt fieri circa matrimo^m
q̄tum ad ea q̄ dina inſtitutione determia
uit.ſȝ quo ad ea que indeterminata per
eccleſiaȝ determinādā reliquit.hec Boñ.
4.di.z6.q.i.ar.z.c.z.ad oppo^m.

Circa z^m qō eſt de oblōne matri/
monij querunt͛ plura.ſ.vtruȝ fue
rit in ꝑcepto añ peccatuȝ. R° ꝙ
ſic.vt vult magiſter ſen.li.4.di.z6. Nam
cū inſtōis mrionij i officiū duplex ē vna
ꝓ ſtatu inocētie.ſ.mltiplicatō ſp̄ei hūane
ꝓpter ꝯplendū numeꝝ electoꝝ.altera ꝓ
ſtatu culpe.ſ.ꝯſeruatō ſp̄ei humāe p ſuc/
ceſſionē indiuiduoꝝ.ꝓpt͛ hoc datū ē bis ꝑ/
ceptū.illō.ſ.creſci.⁊ mul.ſel͛ añ pctm̄ i pa
radiſo.geñ.i.⁊ ſel͛ poſt pctm̄ terminato di
luuio geñ.9.Dico q̄ ꝙ añ pctm̄ mrio^m ⁊
vſus ei° fuit i ꝑcepto.q2 tū fuit ꝑceptū af
firmatiū nō obligabat niſi ꝓ loco ⁊ tpe.
Et iō ꝑmi pentes nō fuerūt trāſgreſſores
iſti° ꝑcepti lȝ nūq̄ȝ fuerit in padiſo carna
lit͛ copulati. Rō c° pōt ſic aſſignri.ꝑ q2 ſa/
tis cito p° fornicatōȝ Eue fcā ē illa tranſ
greſſio.ꝓpt͛ quā ſt͛ eiecti de padiſo. z° q2
determiatōȝ tpis q̄ icipent coire expecta/
bāt dina auctē ⁊ has duas tāgit Augl.9
ſup geñ. z^a ē q2 ſupfl̄uitas cibi t͛tia dige
ſtōe digeſti.q̄ ē mā ſeis nōdū erat i eis.
Si obijciat͛ qō dam̄.li.z.c.vl.⁊ hilr.li.4.
c.i6.ſentire vr͛ ꝙ ſi hō ſtetiſſȝ de° gen° hu
manū alit͛ q̄ȝ p coitū multiplicaſſet.dō ꝙ
illō dic̄ opinādo.vñ addit fortaſſis ñ aſſe
rēdo.nec ei° opio cēt i h tenēda.vñ ⁊ Aug
i4.de ci.c.zz.reprobat eā.

¶ Utꝝ copula ꝯiugal͛ fuerit ſb ꝑcepto p° pctm̄. R° mrio
niū p° pctm̄ fuit ⁊ i offi^m ⁊ i remediuȝ.q̄
ad ꝑmū fuit ſb ꝑcepto p° pctm̄ donec fcā
fuit mltiplicatio ſufficiēs hoīuȝ ad cultū
diuinū.Et tot vacātes erāt͛ illi opi ꝙ me
li° erat manē aliquos in v̄ginitate vel vi
duitate q̄ȝ oēs copule ꝯiugali intendere

Quo ad 2ᵐ aūt nunq̄ fuit in p̄cepto qꝛ
morbuꝫ carnalis ꝯcupię hoīes efficaci⁹
poſſūt tpare p exercitiū meditationuꝫ ⁊ af-
fectionuꝫ ſpūaliuꝫ ⁊ degustationē celeſti
uꝫ ⁊ macerationē corpoꝝ q̄ꝫ p m̄rionialē
ꝯcubitū.ſicˀ.n.dicit Ber.i ep̄la ad ꝓrios
ptēes Guſtato ſpū neceſſe ē deſipere car
neꝫ.affectanti celeſtia terrena nō ſapiūt.
eternis inhiāti faſtidio ſunt tranſitoria.
Non igiꝛ obſtat de btā v̄gine.qꝛ tpe ei⁹
iam erat ſufficiens multiplicatio hoīum
ad cultuꝫ diuinū.⁊ iō copula ꝯiugal' iaꝫ
nō erat ſb p̄cepto.vñ nec Jo.bap.matri
moniū ꝯtraxit.vl' pōt dici ꝙ pſone p̄ui-
legiate ſicut btā v̄go ⁊ Jo.bap.erant ab
illo p̄cepto p diuinaꝫ diſpēſationeꝫ ſecre
te exempte. Utꝝ mō obligēꝛ hoīes ad
illud p̄ceptum. Rᵒ ꝙ non qḋ pꝫ p hoc ꝙ
ap̄lus.i.cor.7.v̄ginitatē ꝯſulit q̄ ꝯtraria-
tur copule ꝯiugali. Naꝫ preceptuꝫ illud
fuit affirmatiū iō non obligat ad ſemp ſꝫ
ꝓ loco ⁊ tpe ꝯueniētib⁹. Et iō q̄ꝺiu fuit
modicus numer⁹ hoīum deuꝫ colentium
illō p̄ceptum obligauit q̄ cā mō ceſſat.qꝛ
magna ē multiplicatio hoīum deuꝫ colē-
tiuꝫ. ⁊ tot vacāt copule ꝯiugali ꝙ expe-
dit vt multi maneāt in ꝯtinentia virgina
li ⁊ viduali.Fuit ēt illud p̄ceptū ſatis re-
uocatum p h̄ ꝙ apoſtol⁹ ꝯtinētiā v̄ginalē
p̄fert copule ꝯiugali. vt pꝫ.i.cor.7.⁊ p h̄
etiā ꝙ caſus in quo obligat nō manet. ſi
tñ redigereꝛ mūdus ad tā p̄uuꝫ numeꝝ
hoīum ꝙ q̄buſdā caſtitateꝫ ſeruātib⁹ alÿ
nō ſufficerēt ad ſufficientē multiplicatio-
nem hominuꝫ ad cultuꝫ diuinuꝫ.tūc ma
trimonialis copula oībus illi actui vaca
re potentib⁹ eſſet p̄ceptuꝫ.tñ iaꝫ tot credū
tur ſaluati ⁊ tñ ſunt hoīes p mundū mł-
tiplicati.ꝙ ſicut dicit Aug.de bono ꝯiu.
ſi oēs vellent ꝯtinē ab oī ꝯcubitu de cor
de puro ⁊ ꝯſcia bona nō ficta multociti⁹
dei ciuitas ꝯplereꝛ.h̄ Ric.4.di.26.q.3.o

De cā efficiēte m̄rionÿ.ſ.de ꝯſenſu.t.8

P Oſtea ꝯſiderādū ē de cā effici
ente m̄rionÿ.ſ.ō ꝯſenſu p quē
hꝫ m̄rioᵐ ꝯtrahi. ⁊ p̄ de ꝯſēſu
ſimpˣ. 2ᵒ de ꝯſenſu ꝯfirmato
iuramēto. 3ᵒ de ꝯſenſu cui ſupuenit co-
pula carnalis. 4ᵒ de ꝯſenſu coacto. 5ᵒ
de ꝯſenſu ꝯditionato. 6ᵒ de ꝯſenſu ad tē
pus. 7ᵒ de ꝯſenſu p ꝓcuratores inꝛ abſē
tes exp̄ſſo 8ᵒ de ꝯſenſus m̄rionialis obo
.ſ.in quid ſit ille ꝯſenſus. Circa p̄mum
queruntꝛ plura.ſ.vtꝝ ꝯſenſus ſit cā effici
ens m̄rionÿ. Rᵒ ꝙ ſic.vñ Chꝛy.m̄rioniū
nō facˀ coitus ſꝫ volūtas.ex̄ de ſpon.duo
tuas dudū.cum.n.oē ſacˀꝫ habeat aliq̄d
ſenſibl'e ⁊ aliquid ſpūale.eſt.n.inuiſibilis
gr̄a viſibilis forma.oꝫ ꝙ habeat aliquid
humanuꝫ ⁊ aliq̄d diuinuꝫ. In matrimo
nio ģ eſt aliquid humanuꝫ ⁊ h̄ eſt cōſen
ſus hoīs.⁊ aliquid diuinuꝫ.⁊ h̄ eſt inſtō
dei.q̄ꝫtum ģ eſt ex pte hominis.ſolus con
ſenſus exp̄ſſus facit matrimoniū verum
ꝯcurrente tñ inſtitutione diuina.cuꝫ.n.tā
vir q̄ꝫ mulier īmediate ſubſint eideꝫ dño
ſola voluntas eorum non poteſt trāſferre
ptātem coꝝ ab vno in alteruꝫ niſi volū-
tate ⁊ auctē cōis dñi cōcurrente.h̄ Pe.
4.di.27.q.2.ar.i.c Utrum ꝯſenſus taci
tus ſufficiat ad eſſe m̄rionÿ. Rᵒ ad ꝯtra
henduꝫ matrimoniū requiriꝛ conſenſus
mutuus p v̄ba de p̄nti vel p alia ſigna in
nō valentib⁹ loqui exp̄ſſus.p v̄ba inquā
de p̄nti.vt cū dicit vir. accipio te in meaꝫ
vxorem.⁊ mulier dicit accipio te i meuꝫ.
ex̄ de ſpon.ſi inꝛ.vbi poniꝛ dicta forma v̄
boꝝ vl' ēt cū dicit alia v̄ba ſilia cōſenſuꝫ
exp̄mentia de p̄nti. ⁊ addiꝛ vel p alia ſig
qꝛ multi p̄nt ꝯtrahere m̄rioᵐ p nut⁹.ex̄
de ſpon.tue fraternitati vbi gl.nō. Inꝛ eī
abſētes ⁊ qui nunq̄ ſe viderūt pōt cōtra
hi m̄rioᵐ per ꝓcuratores ⁊ lr̄as ꝯſenſus
mutuos exp̄mentes vt ēt hꝛ.j.ar.7.h⁹ ti.
dū tñ fama vl' auditu vel aliq̄ alio mō ſe
nouerit.30.q.5.nec illud.in glo.⁊.32.q.2.
nō oīs.§.cū dꝛ.in glo. Rō aūt q̄re req̄ri
tur exp̄ſſio mutui ꝯſenſuſ p aliqḋ ſenſibi
le ſignū ē.qꝛ ſic ē inſtitutū.c⁹ inſtōis ratō
cōgrua fuit.qꝛ m̄rioᵐ eſt ſacˀm ⁊ de rōe
ſacˀi ē.vt ſupradictū ē ꝙ i eo ſit aliquod
ſenſibile ſignū.h⁹ ſnīe ſꝛ Ric.4.di.27.q.
i.ar.3.c.⁊ cōiter oēs theologi.Et eī her.
ex̄ de ſpon.tue fraternitati.i gl.v.⁊.c.tua.
i glo.v.vbi dicˀ ꝙ ad eē matrimonÿ duo
ſunt neceſſaria.ſ.ſb̄ſtantia ſiue materia ⁊
forma.ꝓ ſubſtantia eſt ibi conſenſus. Et
ꝓ forma verba ad exprimenduꝫ conſen
ſuꝫ deputata.hoc ideꝫ ſentit etiā Innoc.
ibideꝫ. Sꝫ obÿciꝛ ꝯ hoc.qꝛ ex̄ de ſpon.
tue fraternitati dꝛ ſic. m̄rioᵐ ꝯhiꝛ in v̄i
tate p legitimū viri ⁊ mulierl ꝯſenſuꝫ ſꝫ
nccīa ſꝛ q̄ꝫtū ad eccliā v̄ba ꝯſenſuꝫ exp̄i
mētia de p̄nti.ģ v̄ba nō req̄riꝛ ad h̄ vt i
foro dei m̄rioᵐ ꝯtrahaꝛ.ſꝫ tñ ad h̄ vt ab
eccᵃ m̄rioᵐ ꝯtū iudiceꝛ. Rᵒ i valētib⁹

loq ſm Ric.4.di.27.q.i.ar.3.c.i.licz vba
ſint neccia q̄tum ad eccleſiā.nihilo⁹ etiaz
ſunt neccia ad hoc vt in iudicio dei mrio
niū ↄtrahat. vnō verba illi⁹ decri. intelli
gi debēt p appropriatōz.qꝛ in iudicio dei
p̄ncipalioꝛ ē ↄſenſus interioꝛ q̄ꝫ expſſio
ei⁹ exterioꝛ. In iudicio aūt eccᵉ eſt econ
uerſo.ſm vō Hoſ.vba reqrūtur tm̄ q̄ ad
eccleſiā nō quo ad deū nec q̄ ad mrionij
eſſentiā.vt vr̄ dicē dicta decri. reqrit.n.ec
cleſia vba vt ↄſenſuſ pbet. Nec hꝫ eunō
ſufficē ſi loquat tm̄ alt.ſꝫ oꝫ vtrūqꝫ expri
mere vbis.ſi loq poſſet vterqꝫ.ſꝫ vō hoſ.
nō reqrunt vba nec ad mrionij eſſentiā
nec q̄ ad eccleſiā.ſꝫ ſufficē ↄſenſus.vn̄ ſuf-
ficit q̄ dicat ↄſentim⁹.ff.de re.iur.l.nup-
tias.ꝛ ex̄ de clādeſ deſpō.q̄ nob ¶ Suffi
ciūt ēt ſine aliqb⁹ vbiſ ſigna i loquēte. Nā
ſi is q loqui nō pōt ↄtrahit p nutuꝫ mul
tomagis q loqui pōt.ff.de le.3.l.nutu. Itē
vr̄ q̄ ſufficēt volūtatē ſuā ſcribere ſine v
bis.ar.C.de teſ.l.iubem⁹.pl⁹ eſt etiā ↄſen-
tire fcō q̄ꝫ vbo.ex̄ de ap.dilecti.el p̄. vnō
nō refert vtꝝ facto vel vbo qs ↄſentiat.
ex̄ de ↄiu.ſer.c.ſi. Vn̄ ſi poſt nutū vl' ſigᵐ
ſpōſa ſequat vi𝔯 ꝛ ipō facto ſine verbis
ↄſentiat in eū erit matrimoniū. Silr̄ ſi di
cat volo te hr̄e in vxoreꝫ ſi vis me habē
in vi𝔯 ꝛ ſi in h̄ ↄſentis q̄ ſit ve𝔯 mrioᵐ
oſculeris me ꝛ ſtatiꝫ mulier oſculet̄ euꝫ
erit mrioᵐ ſine aliqb⁹ verb. ex̄ de mrio⁹.
ↄ.ↄ.int.eee.c.i. ¶ Nec obſtat illō.ſ.q̄ v-
ba ſunt neceſſaria q̄ſtum ad eccleſiaꝫ qꝛ
ibi debꝫ ſubaudiri vel ſigna.qō patꝫ per
hoc qō ſequit̄.naꝫ ꝛ muti ꝛc. Uel loquit̄
illud.c.tue. de matrimo⁹ vero ꝛ expſſo. h̄
hoſti.in ſum.ꝛ ex̄ de ſpon.dudum.c.i ¶
Obijcit̄ iterū qꝛ in illo.c.nō ois.§.cū dr̄
in tex.ꝛ glo.ꝛ in illo.c.tue fraternitati.in
glo.habet̄ q̄ ſi ↄtrahāt p̄entes filijs pre-
ſentib⁹ ꝛ ſcientibus ſufficit co𝔯 taciturni
tas. R° dicunt aliq vt hoſt.ꝛ Tho.4.di.
27.q.i.ar.2.q.2.c.3.q̄ in caſu p̄dicto ſuf-
ficit ↄſenſus ſine vbis co𝔯 qui ↄtrahūt
qꝛ verba parentū ꝛ taciturnitas filioꝛuꝫ
p̄ſītium ꝛ verba equiualent ſenſibili ſig
exp̄menti interioꝛeꝫ ↄſenſum.maxime q̄ꝫ
do aliquo geſtu annuūt ꝛ ex verecūdia
loqui omittunt. ſi autem verba dicerent̄
p alios q̄ꝫ per parenteſ non ſufficeret pre
dicta taciturnitas.plus eniꝫ in hoc valēt
verba parentū eo q̄ filij ſunt aliquid ſbe
co𝔯. Alij autem p̄dictas glo.negant.nec
eiꝫ in tex.ex quo accipiunt̄ ſm rei verita

tem poſſunt haberi.hec Ric.4.di.27.q.i
ar.3.c.2. Aliqui vero diſtinguūt etiaꝫ q̄
refert an agat̄ de cōiunctione eorum qui
ſunt ſui iuriſ. an alieni ¶ In p̄mo caſu req
ritur ↄſenſus expreſſus ↄtrahentiuꝫ ma
trimoniū. In 2° ſufficit taciturnitas ↄſen
ſus ipſorum cum expreſſione eoꝛuꝫ i quo
ruꝫ poteſtate ſunt ↄſtituti ꝛ ſic diſtinguit
Pe.ꝛc.arᵐ ad hoc.32.q.2.§.cuꝫ g̃ dicit̄
Non eſt inquit uirginalis pudoris eligē
ſibi viruꝫ.expetita magis debꝫ videri q̄ꝫ
viruꝫ expetiſſe.verecundiaꝫ p̄mittat aū
q̄ꝫ nubat qꝛ ↄiugiuꝫ verecūdia plus cō-
mēdat.de hoc vide.ff.e.ti.l.hui⁹.legi.§.ↄ
hunt̄ quoqꝫ. ¶ Utruꝫ in matrimonio ſit
opus ſcriptura. R° q̄ ſic.ff.de ſpon.ſufficē
lex tamē ſcripturaꝫ de matrimo°.deſiderat
qū liberta cum ſenatore ↄtrahit. vel vbi
illuſtres ↄtrahunt matrimoᵃ ꝑpter bar-
baros in auē.vt liceat matri ꝛ auie.§.qꝛ
.§.dudum.coll'.8.ſiquis ↄtrahat cuꝫ ↄcu
bina inſti.de nup.§.vlti. hoc aūt vltimuꝫ
intelligas q̄ſtum ad legitimatōnem filio
rum.quia ſm leges non intelligunt̄ alit̄
legitimi.hec hoſt ꝛ Azo.in ti.de nuptijs.
¶ Quid ſi dicat̄ viro vis talem. vel pla
cet tibi talis.ꝛ ille rn̄det placꝫ.ꝛ poſtea ſi
milit̄ mulieri.ꝛ illa rn̄deat placꝫ. Rn̄° ma
trimoniū ↄtrahitur qꝛ talis iterrogatio ꝛ
rn̄ſio fit qū quis eſt in eꝑuꝫ ↄſecrandus
vbi ↄtrahitur mrioniuꝫ ſp̄ūale. hec hoſt.
extra de ſpon.ſponſa. ¶ Quid ſi vir dicat
ꝑmitto tibi q̄ prouidebo tibi tanquam
vxori ꝛ illa idem reſpondeat. Rn̄° ſꝫ ho.
in ſum.ꝛ ex̄.c.ex parte.e.p matrimonio
eſt iudicanduꝫ niſi de intentione ↄtraria
ꝑteſtent̄ dummodo ad hoc venerint ꝛ
ad hoc ↄtrahendum apti ſint.ar.ex̄.c.ex
litteris. ¶ Quid ſi dicat ꝑmitto tibi q̄ nō
dimittaꝫ te pro melioꝛi vl' peioꝛi. Rn̄° ſꝫ
hoſti.ſuper.c.ex parte eodem.ideꝫ eſt di
cendum quod de caſu p̄miſſo. In talib⁹
eniꝫ ꝛ ſimilibus dubijs ſemper eſt p ma
trimonio iudicandum.ar.extra de ſent.ꝛ
re iudi.c.ſi. ¶ Quid ſi dicatur a viro ꝑ-
mitto tibi q̄ habebo te p legitima vxo-
re.ꝛ mulier ſimiliter econuerſo dicat. Re
ſpondeo per huiuſmodi verba contrahit̄
matrimonium. extra de ſpon.ex parte.in
tex.ꝛ glo.ꝛ.30.q.5.nec illud.§.ſed obijci
tur.quia hoc verbuꝫ habebo ad preſens
tempus referri poteſt.extra de matrimo°
ↄtrac.contra.inter.ee.ex litteris.ſm hoſt.
ꝛ Hoſ.ſubaudiendū ē decetero l'ab h̄ tpe

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

qȯ tñ ſi fuerit expꝛeſſum nȯ erit dubiũ. vt
pȝ ex̄ de iureiurã. quẽadmodũ. Sec⁹ eſt
ſi dicat̃ ducã te in vxoꝛem. ⁊ idem dicit
Io. in illo. c. nec illȯ. de hoc vide. ſ. in cãu
ſili. ti. z. h⁹. li. ¶ Quid ſiquis iurauit ꝙ ve
lit aliquã retinere ꝑpetuo ſecũ. Rⁿ mr̄io
niũ non ẽ niſi dicat ꝙ velit eã retinere in
vxoꝛẽ legitimã in aut̄. quib⁹ mȯis natu
rales eff. le. §. penl̄. ſec⁹ eſt ẜm cañ. zz. q. z
ſolet. hec Io. zo. q. ſ. c. i. intellige ꝙ in ꝑdi
cto cãu erit matrimoniũ ẜm cañ. ſi agat̃
vt mr̄ioᵐ ꝯtrahat̃. vt etiam dicit̃ in glo.
illi⁹. c. ſolet. ¶ Vtrum ꝯſenſus expꝛeſſus ꝑ v̄
ba de futuro faciat mr̄ioᵐ. Rⁿ ꝙ nȯ qꝛ nȯ
eſt ꝯſenſus de ꝯhendo tūc mr̄ioᵐ ſȝ facit
ſponſalia qꝛ ẽ ꝑmiſſio de ꝯſentiẽdo. Vtrum
ꝯſenſus expꝛeſſus ꝑ vba de p̄ñti ſi deſit cȯ
ſenſus iterioꝛ faciat mr̄ioᵐ. Rⁿ duplex ẽ
foꝝ. ſ. ꝑñiale ⁊ iudiciale. In ꝑ̄ iudicat̃ ẜȝ
vitatẽ. In z⁹ ẜm allegata. ſc. ex̄ de ſpon. tua
nos. in fi. Dicẽdũ ğ ꝙ i foꝛo ꝑñiali nec ẽ
mr̄ioᵐ nec mr̄ioᵐ iudicãdũ. c⁹ rȯ ẽ. qꝛ in
oĩo⁹ ſacris reqrit̃ intẽtio volũtaria faci
endi illud qȯ eccᵃ facit. qꝛ ğ talis nȯ intẽ
debat ꝯhere mr̄ioᵐ. iȯ nȯ eſt mr̄ioᵐ. In
foꝛo v̄o iudiciali aut dol⁹ ꝓbari pȯt eui
dentib⁹ ſignis ⁊ ſic eccᵃ nȯ iudicabit ma
trimõiũ. aut non. ⁊ ſic iudicabit. ſtabit. n.
v̄bis. hec Boñ. 4. di. z7. q. z. ar. z. c. ⁊ tho
4. di. z7. q. i. ar. z. q. 4. c. i. ⁊ ꝯueniũt cum
eis cõit̃ theologi ⁊ ray. ⁊ hoſ. ¶ Sȝ obij
cit̃ qꝛ ſi ꝯſenſus iterioꝛ reqrit̃ in vtroqȝ
ꝯiugũ. tũc nemo de alſo ſcire poſſit an ſit v̄uſ
ꝯiũx ⁊ ſic qlibȝ mr̄ioᵐ ꝯhẽs ꝑiculoſe ex
ponit. Rⁿ ꝙ de qlȝ ẽ ꝑ̄ſumendũ bonũ niſi
mãifeſte appareat ꝯriũ. ⁊ iȯ de oĩ ꝑ̄ſumẽ
dũ ẽ qȯ corde ꝯſentiat ſi oꝛe expꝛmat ni
ſi ꝑ ſigna euidẽtia fictio appareat. vñ ille
ex p̄te c⁹ nȯ ẽ dol⁹ excuſat̃ ꝑ ignoꝛãtiã a
pctȯ. ¶ Obijcit̃ iterum qꝛ ſiqs ꝓbet̃ ꝯſenſiſ
ſe i aliq̃ ꝑ v̄ba de p̄ñti. cogit̃ ꝑ excõis ſẽ
tentiã vt eã hẽat vxoꝛem ſȝ dicat defuiſſe
ꝯſenſũ iterioꝛẽ ẽt ſi poſtea cũ alia ꝯxerit i
terioꝛi ꝯſenſu v̄b expꝛeſſo. ⁊ h̄ nȯ eẽt ſi req
reret̃ ꝯſenſus mẽtal̃ ad mr̄ioᵐ. ğ nȯ req
rit̃. Rⁿ in tali cãu eccᵃ cogit eũ ad ſtãdũ
cũ p̄ᵃ vxoꝛe qꝛ iudicat cũ ẜȝ ea q̄ foꝛi ap
parẽt. Nec i iuſtitia decipit̃ lȝ in fcȯ deci
piat̃. ille tñ poti⁹ dȝ excõicatõȝ ſuſtinẽ q̄ȝ
ad ꝑ̄mã vxoꝛẽ redire vl̄ dȝ ad aliã regio
nẽ remotã fugẽ. h̄ Tho. 4. di. z7. ar. z. q.
4. c. z. ⁊ z. ¶ Obijcit̃ ad h̄ qꝛ i foꝛo iudi
ciali credit̃ cuilȝ ꝯ ſe teſtificãti. ğ ſiqs ne
get ſe corde ꝯſenſiſſe dȝ credi ſibi. Rⁿ qꝛ

eccᵃ hȝ teſtioᵐ iſti ꝯriũ. Et qꝛ ẽt tale teſti
moniũ turpitudis ẽ in ꝑ̄iudiciũ cãe mr̄i
monial̃ q̄ eſt fauoꝛabil̃. Iȯ talis viri teſti
moniũ nȯ audit̃. In foꝛo tñ ꝯſcie credit̃
ſibi in quo hȯ ſuã turpitudinẽ ꝯfitet̃. hec
Boñ. 4. di. z7. q. z. ar. z. c. z. ¶ Obijcitur
ẽt ꝙ dol⁹ ⁊ fraus nemini debet ꝑ̄ocinari
ğ ⁊c̄. Rⁿ ꝙ ibi ſt̃ duo. ſ. effect⁹ ꝯſenſus q
ſibi ꝑ̄ocinat̃ in foꝛo ꝯſcie vt non aſtrin
gat̃ vinculo mr̄imonij lȝ nȯ i foꝛo eccl̃ie
in q̄ iudicat̃ ẜm allegata. Et dol⁹ v̄boꝝ.
⁊ h̄ i neutro foꝛo ſibi ꝑ̄ocinat̃ qꝛ i vtroȝ
ꝓ eo punit̃. ¶ Quid ſiqs dicat ita. petre
accipis agnetẽ i vxoꝛẽ ⁊ ipe ridẽat dñe.
petr⁹ accipit agnetem in vxoꝛem. poſtea in
terrogat mulierẽ. Agnes accipis petꝝ in
viꝝ ⁊ ridet ſic. nunqd ꝑ hec v̄ba int̃ ta
les ẽ mr̄ioᵐ iudicandũ lȝ petr⁹ dicat ꝙ
nũq̄ȝ ꝯſenſit. Rⁿ nȯ abſurde dici pȯt ꝙ
ſi ꝑ̄ſb̄ꝛo iterrogãte publice añ foꝛes eccᵉ
ſic fuerit ꝯtractũ ⁊ poſtea ſecuta ſolẽnitaſ
ꝯſueta erit ꝓ mr̄io⁹ iudicandũ vt eſt pȝ
ex ſuꝑ̄dictis. Si aũt alio interrogante ⁊
poſt talia v̄ba ſecuta fuerit copula carna
lis adhuc ꝓ mr̄io⁹ ſtabit eccleſia. Nam
carnalis copula cũ v̄ba de futuro trahit
ad p̄ñs tẽpus ꝑ̄ſumptiue. ex̄ de ſpon. is q.
⁊. c. ſi. ⁊. c. veniẽs. imo dicit tex. in. c. pl̄t. de
ꝯditi. appo. ꝙ carnalis cõpula ſubſequẽs
ſpȯſalia ꝯcta ſb̄ ꝯditõne ſi pr̄ nȯ ꝯtradi
cat ſi añ dictã copulã carnalẽ nȯ fuerit ꝯ
dictũ validat mr̄ioᵐ ⁊ idẽ ẽt ſentit tex. i
c. ſuꝑ eo. c. ti. Itẽ vr̄ ſi in domo ſponſi fue
rit traducta dũ tñ inuenit̃ coꝛrupta. arᵐ
i his q̄ dicẽt̃. j. de frigidis. al̃ mr̄ioᵐ nȯ fa
ceret traductȯ ſola. ff. de ſpȯ. q̄ſitã. Et h̄ ſi
volũtaria fuerit traducta. Sec⁹ ẽ ſi t̄du
cat̃ in vita ⁊ fugiat q̄cito hũit libtatem.
ex̄ de ſpȯ. veniẽs. ad nos. ⁊ de deſpȯ. iꝑu.
ex l̄ris. vñ v̄ſus. Effuge cũ poteris ne cȯ
ſenſiſſe puteris. Et ſic carnal̃ copula i v̄
gine ⁊ t̄ductio icoꝛrupta eq̄pãt̃. vt ex̄ de
ſpȯ. veniẽs. ⁊ de ꝯiu. le. c. ſi. Et h̄ mẽbꝝ di
ſtictõis apte ꝓbat l̄ra. ex̄ de ſpȯ. tua. ibi ⁊
int̃ eos ⁊c̄. ⁊ ibi ꝙ q̄lr ⁊c̄. q. d. tu dic̄ ꝙ nũ
q̄ȝ ꝯſenſeri i mulierẽ. nos tñ nȯ videm⁹ q̄
lit̃ h̄ tibi ꝯſtare poſſit ⁊ ex q̄ eã coguit. tũ
ex v̄bis ꝑ̄cedẽtib⁹. lȝ idirectẽ. tũ ex carna
li copula ſubſecuta ꝓculdubio ẽ mr̄ioᵐ
ꝑ̄ſumẽdũ. ar. expꝛeſſuȝ de ꝯditi. app. ꝑ tuas.
Si aũt eã nȯ coguit nec t̄duxit ñ iudicat̃
mr̄ioᵐ. ⁊ h̄ ẽ qȯ dic̄ illȯ. c. tua. i fi. ibi cũ i
eo nec l̄ba ⁊c̄. nec foꝛma v̄boꝝ ⁊c̄. ſubau
di. nec alia idicia ꝑ que hr̄ ꝯctus. h̄ hoſ.

¶ Quid ſi dicat alt̃ ſe aīo ludendi v̄ba
ꝓtuliſſe. R° ſm̄ Hoſti. papa ſup h̄ eēt
ↄſulendus: q2 ē caſus nouꝰ de maiorib⁹
cāis.ar.ex̃ de tranſla.epi.c.i. Et h̄ in cāu
ſili ꝓbare vr̃ Aug⁹.de ↄſe.di.4.ſolet q̄ri
Secūduꝫ tn̄ iura q̄ mō currūt dici pt̄:ꝙ
ſi vterq3 iuret ꝙ ludēdi aīo v̄ba ꝓtulerūt
nō intendētes ↄbē:⁊ teſtes q̄ p̄ntes fue-
runt idonei iurent:ꝙ credūt ver̃ iui aſſe:
maxime q2 erāt potati nec erat hoꝛa ſo-
bria:ↄ mr̄imoniū iudicabit̃. Nā ebrius
dr̃ ignoꝛās.s.15.q.i.ſane dicimus.⁊ ſic nō
cōſentit ar.C.de donatio.l.nec ignoꝛans
¶ Quid etiam ſi q̄s ꝓ ludo repꝛeſentā-
do cū aliqua famula veſtibus alienis in-
duta ↄxit. R°.ſi ambo cōfitent̃:ꝙ ↄbere
intēdebāt mr̄imoniū:ſtanduꝫ ē ↄfeſſiōi
eoꝝ.ex̃ de clandeſ.deſpon.c.i.⁊.2. Si aūt
alter ↄfiteat̃ ⁊ alt̃ neget papa bn̄ faceret
ſi ius ſtatuēt ꝙ mr̄imoniū tenēt in penā
eius:q̄ clam ↄxit:⁊ q̄ mō penitet: vn̄ ad ī
ſtātiā ei⁹ nō vr̃ mr̄imoniū ſepādū ar.ex̃
de eo q̄ duxit ī mr̄imoniū.c.i.⁊.i.q.i.ſi q̄s
ꝑ ignoꝛantiaꝫ.⁊ ſic in dubio iudicat.hec
Hoſti. ¶ Quid ſi dicat̃ de aliq̄ ꝙ nō fuit
vel nō ē vxoꝛ. R° ſufficit ꝓbare ꝙ eam
publice deſponſauerit ⁊ ſubarrauerit: vl̃
ꝙ cū mr̄imoniȷ̄ benedicti fuerit:⁊ poſtea
cā in domū ſuā duxerit ⁊ vxoꝛē habuit ⁊
tenuerit:lꝫ nō ꝓbēt̃ v̄ba:q2 ſepe p̄ nimio
tumultu v̄ba nō poſſūt audiri. Et frequē
ter puella verecūdia ducta ſuā nō expꝛi
mit volūtatē.ꝓbant̃ h̄ ex̃ de ſpon.ex lr̃is
i.qō verū eſt:niſi violētia alleget̃ de qua
dicet̃.j. Videt̃ etiā ſufficē ꝙ poſt ↄctum
mr̄imoniū eā in vxoꝛē tenuit ac t̃duxit:
vel ꝙ dixit ꝙ nunq3 eaꝫ dimittēt:ſ; ei ſp
adherēt:talis.n.vxoꝛ dici pōt.di.34.xp̄i
ano. Itē lꝫ iſtrumēta nuptialia ſola ad ꝓ
batōem mr̄imoniȷ̄ nō ſufficiāt.C.de nup.
neq3 ſine nuptȷ̄s. vt etiā dicet̃.j.ꝓbat tn̄
mr̄imoniū ꝑ inſtr̄m:in quo ſe coniuges
vocāt:⁊ donatōem ꝑt̃ nuptias mulieri
factā tanq3 vxoꝛi:cū fama ⁊ alȷ̄s idicȷ̄s
ex̃ de p̄ſump.illud.⁊ ſic pōt intelligi illud
ff.de ritu nup.in libe.⁊.ff.de concubinis.ī
ↄcubinatu.al̃s aūt mr̄imoniū nō p̄ſumi
tur ſ; ſtupꝛū:niſi volūtas ꝓpꝛia ſuffraga-
uerit:⁊ alia vota ſuccurrerit ſubaudi ta
cita vel exp̄ſſa: vt pꝫ ex p̄miſſis: ſic nō ↄ
dicit:ſ; ↄcoꝛdat illud.30.q.5.alit̃.⁊ acce-
dit optime illud.ff.de ſponſa.queſitum.h̄
Hoſti. Et breuit̃ etiā ī ſum.vtꝝ v̄ba req-
rant̃ vel nō:⁊ vtrū ſufficient̃ ꝓbatuꝫ ſit

vel nō:relinquēdū ē ſm̄ Ho.arbitrio iu-
dicis:q̄ iſpecta q̄litate pſonaꝝ ⁊ āntiq̄tate
tp̄is:⁊ copula carnis: ⁊ alȷ̄s circūſtātȷ̄s
h̄ determinat:lꝫ in magna ꝑte ꝑ p̄cedētia
⁊ ſequētia quō arbitrari debeat iſtruat̃.
¶ Quid ſi mulier veniat benedicēda an̄
foꝛes eccliē:⁊ poſtea neget ſe ↄſēſiſſe. R°
viro ↄtrā lr̃ime ꝓbāte ſi audit̃ tal̃ mulier
ſine teſte:nec teſtis recipit̃ ſi carnalit̃ co-
gnita fuerit.ex̃ q̄ mr̄imoniū accu.poſ.iſu
per.§.ſicut ibi.ſi poſtq3 legitimo tempe ac
cedēte ſemel copule carnali ↄſenſit ⁊c̃. Et
itelligo niſi cognita fuerit iuita:⁊ an̄ ⁊ p⁹
copulā carnis reclamaſſet:tunc.n.nō cre
derem ei audiētiā denegandā. ex̃ de ſpō.
⁊ mr̄i.ↄſultatōi.an̄ fi.⁊ ex̃ de eo q̄ cog.cō
ſang.diſcretōem.miſo.i.vbi v̄o nō appa
ret de reclamatōe in fauoꝛē:p̄ſumit̃ ī viꝝ
ↄſenſiſſe ſi carnaliter cognita fuerit:ſic ī
telligē illud.c.inſup.p̄ſumit̃ etiā ↄſenſiſſe
ſi cū viro longā moꝛā ↄxerit.ex̃ de ſpō.⁊
mr̄i.ad id qō. Sꝫ ſi ſtatim fugit ⁊ vult ꝓ
bare coactōem nō ē ſibi audiētia denegā
da: vt dictū ē.s.h̄ Hoſti. ¶ Pone ꝙ ali-
q̄s ꝓteſtet̃ coꝛā pulrib⁹:⁊ dicat ꝙ oīa q̄
dicet ⁊ faciet:nō faciet aīo ↄhendi matri
moniū:⁊ p⁹ea dicat publice ↄſētio ī te: ⁊
mulier ſilr̃ dicat:nunq̄d erit mr̄imoniuꝫ
Rn̄det Ber.ꝙ eccleſia dꝫ ꝓ mr̄imonio
iudicare:q2 recurrēdū ē ad cōem intelli
gētiā v̄boꝝ.ex̃ de ſpon.ex lr̃is.i.hi⁹ enīꝫ
v̄ba nō poſſūt ſue intētōi deſeruire.p̄ ⁊ſi
ꝓbet ꝓteſtatōem quā fecit: poſtea potuit
ab illa volūtate recedē:⁊ in eā cōſentire
⁊ videt̃ ꝑ illō qō poſtea fecit publice. Et
ſi dicat ꝙ adhuc tp̄e ↄtctus in eadē volū
tate erat nō credit̃ ei: q2 ↄ eū iterp̄tatio
fieri debet:q̄ dolū adhibet: vt dr̃ in dicta
decre.h̄ Ber.ex̃ de ſpon.tua nos.⁊ Ho.
ſ; p̄dicta foꝛte ſunt vera in iudicio eccliē:
ſecus aūt ē in foꝛo cōſcientie: vt pꝫ ex p̄
dictis. ¶ Quid ſi dicat tenebo te ī vxoꝛē
donec moꝛiar:cā decipiēdi eā. R° dicūt
q̄dam ꝙ ē matrimoniū idiſtiete:⁊ ſic po
nūt caſum.ex̃ de ſpon.ex lr̃is. Sꝫ certe ſi
apparet de diſſenſu ⁊ dolo: nō ē mr̄imo-
nium etiā in iudicio eccliē:niſi foꝛte car
nalis copula ſubſequat̃: vt pꝫ ibidē. tua
nos.h̄ Hoſti. In iudicio v̄o ↄſcie nūq3 ē
matrimoniū:niſi cōſentiat in coꝛde. Nō
tn̄ ꝙ ſi q̄s dicat ſe dixiſſe hi⁹ v̄ba:cā de-
cipiendi nō audit̃.ſ.in iudicio eccleſie: ſi
v̄o dicat ſe dixiſſe cā iuſti timoꝛis bene
audit̃.ex̃ de ſpon.veniēs.2.h̄ Hoſtienſis

¶ Quid ſi qs vt poſſit cognoſcẽ mulierẽ fingat ſe cũ ea ſponſalia ꝯhẽ dicens: ego Jo. conſentio in te: cũ tñ vocet̃ petr⁹. R° ſi talis nõ cõſentiat nõ eſt mr̃imoniũ. ex̃ de ſpon. tua nos. ¶ Quid ꝯſulẽdũ eſt alt̃i ꝯiugũ cũ alter affirmat: ꝙ nunq̃ȝ in euȝ cõſenſerit nec cõſenſit. R° ꝯſulendũ eſt ei ꝙ h nõ credat: qꝛ nec alteri ꝯiugũ i hoc credẽ tenet̃. ex̃ de ꝓbatõibus. ꝑ tuas. Si aũt temerarie credat: ꝙ alter ꝯiux veruȝ dicat durante illa credulitate ñ licet ei cũ illo carnalit̃ cõmiſceri: nec ad petitionẽ ꝓpriã: qꝛ credit ꝙ nõ ſit ei⁹ cõiũx: nec ad petitõȝ alt̃i⁹: qꝛ i h ſibi ꝑiudicat q̃ȝ diu ſe nõ eẽ ꝯiugẽ affirmat: ſi autẽ poſtea ſe eẽ mentitũ affirmat: debitũ petat: ſi alt̃ coniunx i p̃ſtina credulitate ꝑmaneat: ꝑplex⁹ eſt: q̃ȝ diu illa credulitas durat: qꝛ illa credulitate ꝑmanẽte: nõ credit alteꝝ ſuũ cõiugem eẽ: vñ ſi debitum reddẽt ꝯ ꝯſciam facẽt. qꝛ nec credit eẽ debitũ imo idebitũ. Si aũt nõ reddat etiaȝ peccat: qꝛ lȝ alter cõiunx in dicẽdo ſe nõ eẽ cõiugẽ ꝑiudicaret ſibi quo ad ptãtem petẽdi debitum q̃ȝ diu h nõ reuocabat: tñ poſtq̃ȝ reuocat credo ꝙ ꝑiudiciũ illud expirat: qꝛ reuocatio concordat v̱bis: qb⁹ in ꝯtctu expſſit ſuũ cõſenſuȝ de p̃ñti. h Rich. 4. di. 27. q. i. ar. 4. o. ¶ Utꝝ ꝯſenſus clãdeſtinus faciat mr̃imoniũ. R° ad eẽ mr̃imonij ſufficiũt h duo. ſ. legitimitas ꝑſonaꝝ: ⁊ vnitas cõſenſuũ. Ad ſolẽnitatẽ v̱o ⁊ decoreȝ ſiue honeſtatẽ reqrit̃ pentũ traductio: ⁊ preſbri bñdictio: ⁊ nihilomin⁹ h duo ſũt i p̃cepto ꝓpt̃ piculũ vitandũ: qꝛ ſepe q ꝯhunt occulte penitẽt: ⁊ cũ alijs ꝯhunt de facto: ⁊ cũ nõ poſſit ꝯtctus ꝓbari: eccleſia neceſſario decipit̃: ⁊ ſentẽtiat ꝯ veritateȝ ⁊ iõ oportuit talia ꝓhiberi. hinc ẽ ꝙ ſi qs ꝯhit cũ aliq̃ occulte: lȝ ſit mr̃io° peccat tñ ſic̃ fornicari⁹: nõ tñ tm̃: qꝛ facit ꝯ ꝓhibitionẽ. ex̃ de clãdeſ. deſpõ. c. 2. in glo. ¶ Ad maiorẽ aũt euidentiã nõ: ꝙ ſic̃ matrimo° clãdeſtinũ dr̃ tripli̾. ita etiã põt dici clãdeſtin⁹ cõſenſus tripli̾. Uno° dr̃ mr̃io° clãdeſtinum: qõ ꝯhit̃ ſine p̃ñtia teſtiũ. ex̃ de clãdeſ. deſpõ. qõ nobis. 2°° qõ ꝯhitur nõ hitis ſolẽnitatib⁹ ꝯſuetl: lȝ ꝯtctũ fuerit i p̃ñtia teſtiũ. 30. q. 5. alr̃. 3°° qñ fit p̃miſſa denũciatõe. ex̃ de clãdeſ. deſpõ. cũ ihibitio vbi etiã i glo. p̃dicta ponit̃ p̃dcã diſtictio ⁊ quolȝ p̃dictoꝝ mõꝝ ſi affuit cõſenſus mutu⁹ ꝑ v̱ba de p̃ñti expſſus: veꝝ ẽ matrimo° ſm̃ deũ ⁊ ꝯſcie iudiciũ. ex̃ de clãdeſ. deſpon. c. i. ⁊. 30. q. 5. noſtrates. Jllud tñ qõ ita eſt clãdeſtinũ qõ nõ fit in p̃ñtia teſtiũ nõ iudicat̃ veꝝ matrimo° ab eccleſia: q̃ iudicat ſm̃ allegata. vñ ſi aliqs iſtoꝝ in facie eccleſie cũ alia ꝑſona ꝯhẽt p̃cipet̃ ei ꝑ eccleſiã ꝙ cuȝ ea ſtaret: ⁊ ad p̃mã nõ accedẽt: cui tñ p̃cepto obedire ñ debẽt: q̃ȝtũ ad redditõem carnalis debiti qꝛ magis ẽ obediẽdũ iudicio dei ⁊ ꝯſcie: q̃ȝ iudicio eccliaſtico: q̃ ſm̃ p̃ſumptõne s iudicat. Jn qbus tñ ſine pctõ poſſet obedire eccleſie: tenet̃ obedire ſic̃ in ſbuenie° illi mulieri in neceſſarijs ſi indigẽt: ⁊ ipſe illi ⁊ alteri ſufficẽ poſſet. h Rich. 4. diſ. 28. q. 2. ar. 2. c. ¶ Sed obijcit̃ ꝙ. 30. q. 5. alit̃ dr̃ de clãdeſtinis matrimonijs: ꝙ nõ ſũt coniugia: ſ adulteria. vel cõtubnia. vl̃ ſtup̃. aut fornicatões. R° illud nõ eſt ita intelligendũ: ꝙ nõ ſint legitia ꝯiugia: ſ qꝛ nõ hñt decorẽ ⁊ debitã honeſtatem: ⁊ fiũt ꝯ ꝓhibitõeȝ: ⁊ ſic hñt culpã. Uel põt dici ꝙ illud itelligendũ ẽ de clãdeſtino cõſenſu nõ expſſo in p̃ñtia teſtiũ: q ꝯſenſus nõ efficit mr̃io° ſ p̃ſũptõem: ⁊ iõ tal̃ concubitus ab eccleſia iudicat̃ illicit⁹: lȝ n. cõcubit⁹ i matrio° ſit licit⁹ regularit̃: per accñs tñ aliquo loco ⁊ tpe põt illicit⁹ eẽ: vt ꝓpt̃ ſcandalũ ꝑpli: vel ꝓpt̃ ꝓhibitõeȝ eccleſie: q̃ ꝓhibet alicubi ꝯiuges carnaliter copulari: anteq̃ȝ adhibeãt mr̃io° ſolennitates conſuetas: quã tñ ꝓhibitõeȝ qdaȝ eẽ nõ dicũt reſpecũ act⁹ debituȝ reddendi ſ reſpecũ act⁹ petẽdi: vñ peccaret exigẽs ſ nõ peccaret reddẽs. h Rich. vbi. ſ. c. 2°.

Sequit̃ vidẽ de 2° arti. ſ. de conſenſu iuramẽto firmato. Et circa h q̃ritur vtꝝ iuramẽtũ adiũctũ cõſenſui expſſo ꝑ v̱ba de futuro faciat mr̃io°. R° ꝙ nõ: qꝛ ꝑ v̱ba de futuro nõ ꝯhitur mr̃io°: ſ ꝓmitit̃ futuꝝ: ⁊ ꝑ iuramentuȝ tñ cõfirmat̃: qõ i v̱bis ſignificat̃.

Sequit̃ vidẽ de 3°. ſ. de conſenſu cui ſupuenit copula carnal̃. Et circa h q̃runt̃ plura. p̃ vtꝝ cõſenſus expſſ⁹ de futuro cũ carnali copula ſequẽti accedẽte ꝯſenſu de p̃ñti: ꝑ v̱ba tñ de p̃ñti nõ expſſo mr̃io° efficiat. R° ꝙ ſic. ſic̃. n. ex iſtitutõe ſufficit ad ꝯhẽdũ mr̃io° conſẽſus de p̃ñti ꝑ v̱ba de p̃ñti vel alia ſigna expſſus ꝑ carnis copulã: ita in relatione ſufficit ad ꝯhẽdũ matrio° iter legitimas ꝑſonas: cõſenſus i mr̃io° p̃ñs expſſus ꝑ carnis copulã i relatõe ad v̱ba: q̃ ꝯſẽſuȝ de futuro p̃us expſſerãt: lȝ neutꝝ p̃dcoꝝ

ſufficeēt p ſe ad expſſionē p̄dicti cõſenſus
co mõ quo reqrit̃ ad cãndũ mr̃ionũ. h̄
Rich. 4. di. 28. q. i. ar. 2. c. ❡ Utꝝ ſufficiat
ad mr̃ioniũ ſolus ꝯſenſus de futuro cum
carnali copula ſequēte. R̄ꝯ ꝙ in caſu eēt
mr̃ioniũ p̄ſumptũ ſc̄m eccleſie iudiciũ: eo
ꝙ eccleſia p vba q̄ p̄ceſſerũt de futuro: ⁊
p copulã carnis ſequētē p̄ſumit ꝯſenſum
de p̄nti affuiſſe: ⁊ ipos ſe mutuo mr̃ionia
li affectu cognouiſſe: tñ nõ eēt ibi mr̃ioꝰ
veꝝ nec ſc̄m dei iudiciũ: q̄ mr̃ioniũ ſc̄m
rei veritatē ſine ꝯſenſu reali de p̄nti n̄ p̄t
ꝯbi. ex̄ de ſpõ. tua nos. h̄ Rich. 4. di. 28.
q. i. ar. 2. c. Alij diſtinguũt ⁊ bñ vt mihi
vr̃ ꝙ tales ſibi copulant̃ aut affectu cõ-
iugali: ita ꝙ vir credit copulari cũ ſua: ⁊
eꝯ. ⁊ tũc copula ſequēs facit mr̃ionium
veꝝ: nõ tñ ꝓpt̃ conſenſũ p̄cedētẽ de futu
ro: ſ3 etiã ꝓpt̃ ꝯſenſu3 tacitũ p̄cedētē3: q̄
ſ. nũc ſoluit qð ꝓmiſerat. ſ. ſe eã ducturũ.
aut affectu fornicario: ⁊ tũc fit mr̃ioniu3
p̄ſumptũ non veꝝ. Et h̄ in iudicio forēſi
qð iudicat de mãifeſtis tñ: nõ ãt ĩ p̄niali
iudicabit̃ eē mr̃ioꝰ. In h̄. n. iudicat̃ ſc̄m
rei verã ꝯfeſſionē. In illo võ ſ3 ſignoꝝ
exterioꝝ p̄ſumptõem. Et ē talis h̄ p̄ſum
ptio ꝯ quã nõ admittit̃ ꝓbatio: q̄ ē p̄ſe
ſumptio iuris ⁊ de iure. ex̄ de ſpõ. is qui
fidē. ⁊ c. veniēs. Huius ſnĩe ē Pe. 4. diſ.
28. q. i. ar. 2. c. ⁊ vr̃ etiã eē Bon. 4. di. 28.
q. i. ar. i. c. 2ꝰ. ❡ Quid ſi qs añ carnis co
pulã ꝓteſtet̃ ꝙ nõ cognoſcet vxorē ſuã
de futuro aĩo ꝯſentiēdi: ⁊ poſtea cogſcat
R̄ꝯ ſc̄m Hoſti. p mr̃ĩo ē iudicandũ. ar. ex̄
de appel. ſollicitudinē. ⁊ de offi. dele. ſ̄tum
ſ3 h̄ forte ē veꝝ ĩ iudicio eccleſie. ſecus ãt
ĩ foro ꝯſcie. ❡ Quid ſi ĩ p̄ntia pluriũ fili
aꝝ Ticij dicat Petrus: ꝓmitto ꝙ vnã
de vobis oĩbus ducã ĩ vxorē: ⁊ r̃ndeant
oēs placet: vel q̄libet p ſe dicat: ⁊ ego p̄o
mitto tibi ꝙ ſi elegeris ꝯbē mecũ: ⁊ ego
ducã te ĩ viꝝ: ⁊ ip̄e poſtea cognoſcit vnã
eaꝝ: nũqd eſt mr̃ioꝰ. R̄ꝯ ſc̄m Hoſti. ꝙ ſic
q̄ cõſentiunt ipo facto. ar. ff. de legibꝰ. de
qbꝰ. ⁊ ex̄ de appel. dilecti. ⁊ c. vt nr̃m. S3
iſte caſus ſilis ē caſui poſito. ſ. ti. 6. huius
tractatꝰ. queſti. qd ſi qs iurauerit: ⁊ ideo
dic vt ibidē. ❡ Utꝝ poſt copulã carnis
ſolũ cõſenſu3 de futuro ſequentē aliõ ma
trimoniũ ꝯbē poſſit. R̄ꝯ aliq dixerũt ꝙ
q̄uis p̄mũ mr̃ioꝰ nõ fuerit veꝝ ſ3 p̄ſũ
ptum: tñ ex ꝯſtõne eccleſie ĩ ſic ꝯbentibꝰ
ĝñat impedimētũ: ne cũ alijs ꝯbē poſſint
ſi vir ꝯtraxerit cu3 alia p̄ma viuente: ⁊
mulier cũ alio viro p̄ viuēte: talia mr̃ioꝰ
tanq̄ nulla ſũt dirimēda. vñ ex̄ de ſpon.
is q fidē. dr̃ de matrioꝰ ꝯcto poſt mr̃ioniũ
p̄ſumptum: ꝙ neq̄ veꝝ nec aliqð eēſet̃
matrioꝰ: ⁊ huic opi. vr̃ ꝯſentire ibidē glo.
in fi. S3 q̄uis h̄ opi. ſit ꝓbabilis: tñ nõ ē
vera: nec cõit̃ tenet̃ a doctoribꝰ: q̄ p̄mũ
matrioꝰ cũ nõ fuerit veꝝ ſ3 p̄ſumptum:
nõ ĝñat ĩ ſic ꝯbentibꝰ veꝝ ip̄edimentu3
ꝯbendi cu3 alijs pſonis: ſ3 p̄ſumptu3. Et
Et q̄ eccleſia iudicat de iteriorĩbꝰ p exte
riores p̄ſũptões 2ꝰ mr̃ioꝰ: q̄uis eēt veꝝ
ſc̄m dei iudiciũ: dirimeret̃ tñ ſc̄m iudiciu3
eccleſie: ⁊ ad p̄orē copulã ꝯpellēt̃ reuerti
p eccleſiaſticã cenſurã. ⁊ ſic intelligi deb3
illud. c. is q fidem. ⁊ ſilia. Tañ q̄ ſc̄m rei
veritatē cõiuges nõ fuerũt: ⁊ vera ſunt
matrimonia: q̄ cũ alijs ꝯxerũt pſonis: d3
ꝓmittē poti9 q̄3 ſe excõicari: ⁊ quãcũq̄
penã aliã ſbire q̄ carnalit̃ copulet̃ p̄ori.
ſilr̃ dico de muliere reſpc̄u viri. Nec ꝓpt̃
h̄ talis ꝑplexus eſt. q̄ ĩ h̄ caſu nõ obedi-
endo eccleſie nõ peccat: ſ3 ſuſtinētia excõi
catõis hac de cã ē ſibi meritoria. Huiꝰ 2ᵉ
opi. ſunt cõit̃ theologi ſc̄m Hoſti. in ſum.
⁊ ex̄ c. is q fide3. Quidã võ q ſũt 2ᵉ opi.
vt Pe. 4. di. 28. q. i. ar. 2. ſic diſtinguunt.
⁊ bene vt mihi vr̃: ꝙ. ſ. illa copula aut ĩ-
teruenit affectu ꝯiugali: ⁊ tunc fuit verũ
mr̃ioniũ p̄ꝰ: ⁊ 2ᵐ nullũ. aut affectu forni
cario: ⁊ tunc p̄ꝰ mr̃ioniũ fuit preſumptũ
⁊ 2ꝰ fuit veꝝ: ⁊ ſic ſc̄m cõem opi. ex p̄mo
matrionio nõ ip̄edit̃ vere: ſ3 tñ p̄ſũptiue
2ꝰ mr̃ioniũ. vñ in iudicio eccleſie q̄ iudi
cat ſc̄m p̄ſumptões 2ꝰ mr̃ioᵐ iudicabit̃
nullum. In iudicio võ p̄nie veꝝ. vñ deb3
ꝓmittē ſe poti9 excõicari: q̄ ad mr̃ioniu3
p̄ꝰ reuerti. ❡ S3 qd ſi tal̃ ad terrã igno-
tã fugiat: ⁊ de ꝯmiſſo peniteat. R̄ꝯ ſi ſnĩa
iudicis trãſeat nõ excõicatꝰ: vr̃ tutꝰ. Si
ãt excõicatꝰ vel ſine ſnĩa: p̄õt excõicari: ⁊
quocũq̄ vadat d3 ſnĩam ſeruare: ei eñi
ē periculoſu3 ſi ſe cõioni igerat: cõicãtes
aũt ſibi ꝓbabilis ignorãtia excuſat. ex̄ õ
cleri. ex. illud. §. illud. ⁊ c. aplice. h̄ Hoſti.
❡ S3 obijcit̃ ꝯ hãc 2ᵃᵐ opi. q̄ eccleſia
p̄t facē aliq̄s pſonas illegitimas ad ꝯbē
dum iter ſe: vt. p3 ĩ machinatõne mortis
viri vel vxoris. ex̄ de eo q duxit ĩ mr̃ioꝰ
c. i. ⁊. 2. cũ igit̃ eccleſia pſonas q̄ poſt con
ſenſu3 de futuro ſũt carnalit̃ copulate in
dicet 2ꝰ mr̃ioᵐ non poſſe ꝯbere. ex̄ de
ſpon. is q fidē. vr̃ ꝙ 2ꝰ matrioniũ nullũ
ſit. R̄ꝯ eccleſia aliqñ prohibet aliqd fieri

decernēdo īplicite: vel explicite irritum ⁊
inane factū ꝯ hāc ꝓhibitōez: ⁊ ſic ꝓhibet
ꝯhi m̄rio^m pſūptū: qḋ ſꝫ veritatē nullū
ē. Alio mō ꝓhibet aliqd fieri nō decernē
do explicite nec īplicite irritū ſi fiat ꝯtrū.
Et lꝫ faciēs ꝯ talē ꝓhibitōez peccet: factū
tñ tꝫ niſi aliud obſtet: ⁊ ſic eccl'ia ꝓhibet
ꝯhi m̄rio^m durāte alio m̄rio^o pſūpto:
qḋ ſm rei veritatē nullū eſt. Uel pōt dici
ꝙ eccleſia nō ꝓhibet z^m m̄rioniū niſi ſup
ponēdo ex pſūptiōe ꝙ p^m ſit verꝫ: ⁊ iō
lꝫ z^m m̄rioniū realit̄ ſit verꝫ ſm iudiciuꝫ
dei: tñ ſm iudiciū eccleſie ē nullū: ⁊ ita eo
mō ē nullū q̄ ab eccleſia fuit ꝓhibitū. h
Rich. 4. di. 28. q. i. ar. 4. c. z^m. Uñ in tali
caſu anteꝗ̄ ſpōſus ducat aliā tenet̄ eam
ducē ī vxorem: ſi ſint eq̄lis ꝯditōis: ſꝫ ſi
aliā duxerit fact^9 ē īpotēs ad ſoluēdū illḋ
ad qḋ tenebat̄: ⁊ iō ſufficit ſi de nuptijs
ei ꝓuideat: vl' alit̄ ſibi ſatiſfaciat. Et ad h
etiā nō tēt̄ vt qdā dicūt ſi ſpōſus ſit mlto
melioris ꝯditōis: aut aliqḋ ſignū euidēs
ſtudij fuerit: qꝛ ꝓbabilr pōt pſumi ꝙ ſpō
ſa decepta nō fuerit: ſꝫ decipi finxerit. hec
Tho. Et ꝯuenit cū eo Ho. ī ſum. ⁊ in glo.
ex̄ c. ex pte. c. Alber. āt vr̄ velle ꝙ etiā ſi
vir ſit melioris ꝯditōis eā ducē tenetur.

¶ Utrꝫ illi q̄ poſt v̄ba expmentia cōſēſuꝫ
de futuro carnalit̄ copulant̄: mortaliter
peccēt. R^o hi^9 copula aut fit affectu forni
cario: ⁊ tūc ē pctm̄ mortale: nec facit m̄ri
moniū verꝫ ſꝫ pſūmptū. aut fit affectu ma
trimoniali ⁊ tūc pſone aut ſūt ignare iurſ.
⁊ eccleſiaſtice ꝯſuetudis: ⁊ tūc nō ē mor
tale. aut nō ſūt ignare; ⁊ tūc puto ꝙ qn̄ fit
clādeſtina copula: ꝯ ꝓhibitōꝫ eccleſie ſit
pctm̄ mortale: maxie vbi eccleſie ꝓhibi^o
cōit̄ obſuat̄. h Pe. 4. di. 28. q. i. ar. z. c. z.
Uñ ſi ſpōſa ſpōſuꝫ admittēs credat eum
velle m̄rio^m ꝯſūmare: excuſat̄ a peccato
niſi aliq̄ ſigna expſſa fraudis appareant:
ſicē ſi ſūt multū diſtātis ꝯditōis: vel quo
ad nobilitatē: vel q̄ ad fortunaꝫ: vl' aliḋ
euidēs ſignū appareat: ſꝫ tñ ſpōſus peccat
ī fornicādo: ⁊ qḋ plus ē fraudē faciendo
h Tho. 4. di. 28. ar. z. c. z^m.

Sequit̄ vidē de 4°. ſ. de ꝯſenſu co
acto. Et circa h q̄runt̄ plura. ſ.
vtrꝫ ꝯſenſus coact^9 faciat m̄rio
nium. R^o ꝙ nō. qꝛ m̄rio^m ſolo conſenſu
ꝯhit̄. ex̄ de ſpō. cū locū. coactio v̄o cōclu
dit ꝯſenſuꝫ: vt dr̄ ibidē. Sciēdū tamē ꝙ
ē duplex coactio: qdā abſoluta. ſ. p vim.
Eſt autē vis rei maioris īpetus: q̄ repelli

nō pōt. ff. qḋ me. cau. l. z. §. vlti. puta cuꝫ
qs capit̄. ducit̄. trahit̄. inīt^9 vel ligat̄ ipo
reclamāte ⁊ renitēte. Et h coactio nō ca
dit ī ꝯſenſu ai: ſꝫ cadē pt ī copulā carnis
vñ ī quo caſu copula ſequēs facēt m̄rio
niū ſi ſic ſit copula coacta nō facit m̄rio^m.
ar. di. 50. pſbros. ⁊ ex̄ de ſpō. veniēs. z. ⁊
zi. q. z. c. i. ⁊. z. Quedā v̄o coac^o ē ꝯditio
nata. ſ. coactio p metū. Eſt aūt met^9 inſtā
tis vel futuri pіculi cā mētis trepida^o: vt
dr̄ in ſupdicta. l. Et hi^9 coactio ē duplex:
qdā īſufficiēs: vt ea q̄ ē p metū leuē: puta
cū qs puulū malū minat̄: vt cū dicit: niſi
h feceris te nō diligā: vel nō hēbis gram
meā. Uel cū talis minat̄ de q̄ pſumit̄: qḋ
īplere nō poſſit: ⁊ h coactio nō cadit in
virꝫ ꝯſtātem ſꝫ leuē. Cōſtās aūt vir indi
cat̄ v̄tuoſus: q̄ ē menſura ī oib^9 hūanis
opib^9: vt dicit phs. z. ethi. Quedā ē ſuffi
ciēs: vt illa q̄ ē p metū iuſtum; vtpote que
cadē poſſet ī ꝯſtātē virꝫ: vt cū qs potēs ⁊
volēs īferre minat̄ vel ītentat mortē aut
gūē corpis cruciatū. ex̄ de his q̄ vi. ui di
lect^9. Aut ſeruitutē vel ſtuprꝫ. ff. e. ti. necti
more. inſti. e. §. i. z. ⁊. z. Et intellige pdicta
q̄tuor ſiue ī pſona ꝓpria: ſiue ī pſona libe
rorū vel vxoris. aliqñ. n. affect^9 pr̄is ma
gis ī filijs q̄ȝ in ſeipo terret̄. Hec āt z^a co
actio excludit ⁊ excuſat ꝯſenſuꝫ m̄rionij
ex̄ de his q̄ vi. relatū. ⁊. c. ad audiētiaꝫ. ⁊
de ſpō. veniēs. z. Et h ꝓpt̄ defectū pfecti ⁊
liberi ꝯſenſus: q̄ dꝫ eē ī m̄rio^o: ⁊ ī tali co
actōe reſtitutio peti pōt ī integrū: ⁊ illud re
pugnat īdiuiſibilitati m̄rionij. Alia v̄o
coactio. ſ. īſufficiēs nō facit ꝯſenſuꝫ adeo
defectiuū: ꝙ impediat m̄rioniū ꝯhendū:
vel ꝙ dirimat iā ꝯtctū. Nō īpetrat etiam
reſtitutōeꝫ ī integrꝫ. vñ nō opponit̄ īdiui
ſibilitati m̄rionij. h Bon. 4. di. 29. ar. i. c.
Quidā tñ dicūt ꝙ ſi aſſit ꝯſenſus lꝫ co
actus īter^9 ē m̄rioniū quo ad deū: ſꝫ non
quo ad eccleſiā: q̄ pſumit ibi nō fuiſſe
ꝯſenſū īteriorē ꝓpt̄ metū. Hui^9 ſnīe vr̄ eē
Roӯ. ⁊ Hn. q̄ videt̄ h velle. zi. q. i. ī pn^o.
Sꝫ ꝯ h ē ꝙ eccleſia nō dꝫ pſumē de aliq̄
pctō quouſꝗ̄ ꝓbet̄. peccauit aūt ſi dixit
h ꝯſenſiſſe: ſꝫ indicabat illū cōſenſū exter
ſuꝫ inſufficiētē eē ad faciendū m̄rio^m. hec
Tho. 4. di. 29. ar. z. c. Pōt etiaꝫ dici ſm
aliquos: ꝙ eccleſia aliquo mō īplicite cō
ſtituit vt pſona pdicto mō coacta ſit ille
gitima ad ꝯhēdū m̄rio^m durāte coactōe
pdicta cū illa ad quā ducendā cogit̄: ſic
n. eccl'ia reddē pt pſonas aliq̄s illegitias

ad ꝯhendū mr̄io^m inter ſe ꝑ q̄cūq̄ tpe
ita ꝑt reddē aliquā pſonā illegitimā ad
ꝯhendū mr̄io^m cū aliq̄ pſona determia-
ta ꝑ aliquo tpe: ⁊ ſub aliq̄ ꝯditōe: quā ꝑ
alio tpe ⁊ ſub alia conditōe: ceſſante illa
conditōe reputat legitimā ad ꝯhendum
etiā cū illa eadē pſona. h̄ de Rich. 4. di. 29
q. i. ar. i. c. i ſi. ¶ Quid ḡ ē dicendū ſi ꝑceſ
ſit coactio ⁊ met⁹ q cadēt in conſtātem
vir̄: ſʒ tn̄ ſic ꝯpulſus fact⁹ ē volēs: nūqd
tūc erit mr̄ioniū. Rn̄det Rod. ꝙ ſic. ex q̄
tn̄ cōſtat de coactōe pſumet̄ nō ꝯſenſiſſe
niſi ꝓbet̄ ꝯtrariū. Nunqd talis hēbit exce
ptōeʒ qd̄ me. cā. fec. Rn̄det Rod. cū hu.
ꝙ nō. q2 h̄ exceptio locū n̄ hʒ i mr̄ionio:
nec etiā i aliꝭ ꝯctib⁹ quo ad deū. Sʒ tn̄ i
his duab⁹ q̄ōib⁹ ꝯtrariū ē tenēdū: vt pʒ ex
dictis in ſolone. q. ꝑcedētis. ¶ Ad h̄ nō
ꝙ met⁹ aliq̄s cadit i vnū q nō diceretur
cadē in aliū: q2 nō ē veriſimile hoīeʒ cla
re dignitatis in vrbe timuiſſe: vel ꝙ rex
metu pui militiſ timeat. ff. qd̄ me. cā. non
ē veriſimile. ⁊. 22. q. 2. lotari⁹. Si tn̄ aptiſ
ſimas ꝓbatōes hēat repellit̄ pſumptio: q̄
eſt ꝯ talem virum vel regē: vt dr̄ ibid. Et
ſic iudex ſm̄ diuerſitatē pſonar̄ ⁊ locor̄
iudicabit q̄lis ē met⁹: ⁊ iudicabit mr̄io^m
aliqd̄ vel nullū eē. h̄ Ray. ¶ Quid ſi q̄s
prēm alicui⁹ puelle velit occidē: ⁊ illa me
tu pr̄is ſui ꝯhat cuʒ eo mr̄ioniū. R° ſm̄
Hoſti. ex̄ de ſpō. cū locū. nō ē mr̄io^m. ff. ꝙ
me. cā. illi q̄dem. ⁊ ex̄ de ſpon. veniens. 2.
aliꝭ dicūt ꝯtrariū. Nunqd ꝑt aliq̄s exiſtēs
capt⁹ ꝯhē mr̄io^m. R° ſm̄ Ho. ex̄ de ſpō.
cū locū. ſi ſit capt⁹ ꝑ pecunia extorquēda
tʒ mr̄ioniū i vinculis ꝯctuʒ: q2 etiā tunc
ꝓcuratorē cōſtituē pōt: niſi ſit capt⁹ ab
hoſtib⁹: ⁊ ſit fact⁹ ſeruus: vel niſi ſit capt⁹
ad tale mr̄ioniū ꝯhēdū. ¶ Utr̄ coactio
cōſenſus ꝑ metū īpediat ſpōſalia iuramē
to firmata. R° dicūt q̄dā ꝙ ſponſalia ꝑ
metū cadētē in ꝯſtantē vir̄ ꝯcta: ⁊ iura
mēto firmata tenēt ⁊ obligāt ꝯhenteʒ in
foro ꝯſcie: i foro tn̄ eccleſie nō reputaret̄
obligat⁹: q2 pſumēt ꝙ nō fuiſſet ibi inte
rior conſenſus. Sʒ hui⁹ rn̄ſiōis reproba°
pʒ ex p̄dictis i ſolone q̄ōis. vir̄ ꝯſenſus
coactus ⁊c. i reprobatōe 2ᵉ opi. Jdō dicūt
aliq̄ ꝙ ſponſalia p̄dicto mō ꝯcta n̄ tenēt
ip̄o iure: nec i foro eccleſie: n̄ᶜ i foro ꝯſcie
q2 nec de⁹ nec eccleſia iuramētuʒ tale vo
luit eē obligatoriū reſpectu cor̄ in q̄bus
maxime req̄rit̄ libertas: de quor̄ numero
ē ꝯctus ſponſaliū ⁊ ꝓfeſſio in religionem

q̄ q̄deʒ facta ꝓpt̄ metū mortis nō obligat
ꝓfitentē. ex̄ de his q̄ vi. c. i. ⁊. 15. q. i. non ē
dr̄ ꝙ voluntariuʒ militē eligit ſibi xp̄s.
¶ Utr̄ pſona conſentiēs i aliā ſibi nō cō
ſentiētē ꝯhē poſſit mr̄io^m illa viuēte. R°
pſona conſentiēs i corde aut exteri⁹ ſigt̄
ſe conſentire aut nō. ſi nō: nō eſt mr̄io^m
q2 nō vr̄ poſſe ꝯhi mr̄ioniale vīculū: niſi
cū mutua obligatōe cāta ꝑ mutuū con
ſenſum: vn̄ mr̄io^m nō ꝑt claudicare. ex̄ d
ſpon. tua nos. ⁊ ſic licebit cuilʒ illor̄ cuʒ
alio ꝯhē. Si āt nō cōſentiēs i corde ſigni
ficet ꝑ vba de p̄nti ſe ꝯſentire mr̄ioniū eſt
pſumptū. Un̄ pſona q̄ conſentit dʒ repu-
tare ver̄ matrio^m eē ꝯctū etiā ſi illa pſo^a
poſt tp̄is īternalluʒ nōbile iuret ſe nunq̄
conſenſiſſe in corde: q2 ſic dr̄ ex̄ de ꝓba.
ꝑ tuas. Nimis īdignū ē iuxta legitimas
ſanxiōes: vt qd̄ q̄ſq̄ ꝓpria voce dilucide
ꝓteſtat⁹ eſt: in euʒ caſuʒ ꝓprio valeat te-
ſtimonio īfirmare. vn̄ nō credo ꝙ in hoc
caſu ſit licitū pſone q̄ ꝯſenſit cū alia ꝯhē
illa viuēte: q2 ſi ꝯheret ſe ꝓbabili piculo
adulterij exponēt. Si tn̄ nō conſentiēs q̄
vbis ſignificat conſentire: īcontinenti re-
uocet: pſumi ꝑt ꝙ ex errore p̄muʒ dictū
ꝓtulit: ⁊ tūc pſona q̄ conſenſit ſtare pote
rit vbis 2° platis. ar. ex̄ de teſti. cogēdis.
p̄terea. Et i h̄ caſu credo ꝙ pſone q̄ con-
ſenſit lʒ cū alia ꝯhē p̄ori viuente. Si aūt
pſona q̄ i corde nō cōſenſit: ⁊ conſenſuʒ
vbis ſignificauit: poſtea i corde ꝯſentiat
durāte ꝯſenſu alteri⁹ efficit̄ ver̄ mr̄io^m:
q2 tūc ex vtraq̄ pte aſſunt oīa q̄ req̄run
tur ad ver̄ matrimoniuʒ. h̄ Rich. 4. di.
29. q. i. ar. 3. c. ¶ Utr̄ matrio^m ꝯctum ꝑ
ꝯſenſum metu coactuʒ ratificet̄ ꝑ ſequē-
tem conſenſuʒ tacitū. R° mr̄ioniuʒ ꝯctū
ꝑ conſenſuʒ coactū metu cadēte i conſtā
tem vir̄. aut eſt ꝯctuʒ ꝑ coactōeʒ ꝯſēſus
viri vel mulieris tm̄: aut vtriuſq̄ ſimul. ſi
p̄° ille q libere conſenſit ligat⁹ eſt: alr̄ nō.
ſi tn̄ poſtea tacite conſentiat ⁊ libē: pſona
ligata i conſenſu p̄ſtino pſiſtēte ver̄ effi-
citur matrioniuʒ: ⁊ tunc vtq̄ ligatus ē:
q2 lʒ tacit⁹ conſenſus ꝑ ſe non ſufficiat:
ſufficit tn̄ cū expſſione exteriori q̄ p̄ceſſit
Si āt pſona ligata reſiluit a conſenſu an̄
ſequentem conſenſuʒ alteri⁹: tūc diſtiguo
q2 aut ꝯtrit matrioniuʒ aliud: ⁊ tunc illō
2^m matrioniū tʒ: lʒ peccauerit ꝯhēdo: ſi
congruo tēpe non expectauit conſenſum
alterius tacitū vel expſſum: aut nō ꝯtrit
aliud matrimoniuʒ: ⁊ tunc ſm̄ iudiciuʒ

eccleſie pſumet in eodē conſenſu manēt: q2 q̄ i aliquā ſemel ꝯſenſerit: ampli⁹ non poterit diſſentire: vbi ali⁹ non negauerit ſuum ꝯſenſum pſtare. ex̄ de deſpō. impu. de illis. ſm tñ dei iudiciū: nō ē ver̄ mr̄ioniū: q2 tale nō p̄t eē ſine concurſu mutui ꝯſenſus iterioris. Si āt vtraq3 pſona fuit coacta tūc ad h ꝙ ſit ver̄ reqrit̄ nouus conſenſus ex vtraq3 pte: ſ3 nō exterior ex pmiſſio noua. h Rich. 4. di. 29. q. 2. ar. 1. c. ¶ Utr̄ tale mr̄ioniū ratificet̄ p copulaʒ ſequētē. R° poſt conſenſū: aut hita ptāte reclamādi pmittit ſe cognoſci: ꝛ tūc pſumit̄ tacite i matrimoniū cōſentire: aut cogit̄ ad carnalē copulā: aut ḡ p vim abſolutā: ſic nō eſt mr̄io^m aut p metū: aut ḡ p ſufficiētē: ꝛ nec ſic ē mr̄io^m. aut iſufficiētē ꝛ tūc pſumit̄ i iudicio fori: ſi tñ vere non cōſentiat: non ē mr̄io^m in iudicio poli. h Pe. 4. di. 29. ar. 2. q. 2. c. de h. j. ti. de dr̄ijs mr̄ionij in fi. ¶ Utr̄ mr̄io^m ꝯtctū p conſenſuʒ metu coactū ratificet̄ ſi iuramēto firmet̄. R° dicūt qdā ꝙ ſic: ſaltē in foro conſcie. qm̄q3. n. ꝯtctus q nō t3 niſi firmet̄ p iuramētuʒ: vel iterpoſitōeʒ fidei valid⁹ efficit̄: ſi p alter̄ illor̄ firmet̄. ex̄ de his q̄ vi. ad aures. vbi dr̄ ꝙ renūcia° electiōis facta ad terrorē laycor̄ nō t3 niſi iuramēto vel fide interpoſita firmet̄. Alij dicūt ꝛ pbabilit̄ ꝙ mr̄io^m ꝯtctū coactōe p metum cadentē in ꝯſtātē vir̄ p iuramentū firmatū ñ t3: nec i foro eccleſie: nec ꝯſcie. q2 aut illo iuramēto iurauit aliqd pteritū aut aliqd pn̄s: aut aliqd futur̄. ſi p mō: nō p̄t ratificare mr̄io^m: qd al's eēt nullū. q2 ſi coact⁹ iurat ꝙ vere ꝯſenſit: tale iuramētuʒ nō p̄t facē conſenſuʒ iā pteritū eē validū: ſi antea nō valuit. Si 2^m etiaʒ ratificare nō p̄t: q2 ſi ꝯtrhendo iuret ꝙ in rei veritate ꝯſenſerit interi⁹ i corde: ꝛ nō conſentiat ē piurus. Periuriū āt mr̄io^m ratificare nō p̄t. Si āt vere conſentit: licʒ ver̄ iuret illud tñ iuramētū nō ratificat mr̄io^m: q2 tale iuramētū ē aſſertoriū. vñ p illud nō fit niſi teſtificatio de pn̄tia conſenſus iterioris. vñ ſi iterior cōſenſus de ſe ē inualidus ad ꝯtrhendū matrimoniuʒ teſtificatio pn̄tie talis ꝯſenſus nihil facit ad mr̄io^m. Si āt iuret aliqd de futuro ſic iuro tibi ꝙ cōſentiā in te: tale iuramētuʒ nō p̄t ratificare mr̄io^m ꝯtctū p vba de pn̄ti: q pceſſit: q2 tali iuramēto nō firmatur niſi pmiſſio de ꝯtctu hn̄do. ¶ Utrū autē talis pmiſſio iuramento firmata teneat

dictū eſt. s. Tenentes āt hāc 2^am opi. ad illud. c. ad aures. dicūt ꝙ ñ ē ſile: q2 maior libertas reqrit̄ i ꝯtrhendo matrioniū: ꝙ̄3 in renūciādo electōi. ex̄ e. ti. abbas in glo. h de Ric. 4. di. 29. q. 2. ar. 2. o. ¶ Ad h nō ꝙ q̄lit̄cunq3 ſit met⁹ vel violentia i ꝯtrhendo mr̄ioniū; ſi mulier q̄ allegat metum ſteterit p annū ꝛ dimidiū cū marito vel etiā minori tpe: ſi tñ iuxta arbitrium boni viri ſit tm̄ tps: qd pſumi debeat pro cōſenſu: vel etiā ſi cōſenſerit ſemel in carnalem copulā: nō d3 poſtea audiri ſi metum vel violentiā allegat. ex̄ de ſpon. ad illud. ꝛ ex̄ q mr̄io^m accu. poſ. inſup adieciſti. ꝛ ex̄ de eo q duxit i mr̄io^m quā pol. p adul. ſignificauit. h Ray. ¶ Utr̄ aliqs pcepto pr̄is cōpelli poſſet ad mr̄ionium R° cū i mr̄io° ſit q̄ſi qdaʒ ſeruit⁹ ppetua pater nō p̄t cogē filiū: cū ſit i h libere cōditionis ad mr̄ioniū ꝯtrhenduʒ: vel gn̄alr̄ cū q̄cunq3 muliere: vel ſpālit̄ cū aliqua determiata. ex̄ de deſpon. impu. c. 1. ſ3 p̄t eū iducē ex rōnabili cā: ꝛ tunc ſic ſe habet fili⁹ ad cām illā: ita ſe h3 fili⁹ ad pceptuʒ patris: vt ſi cā illa cogat de necītate vl' de honeſtate ꝛ pceptum filr̄ cogat. ¶ Sed obijcit̄ ꝯ pdicta. q2 ad Col. 3. Filij obedite parentibus vr̄is p oīa. R° ꝙ ñ intelligit̄ ſimpli^r ꝛ vlr̄: ſ3 de oībus ptinentibus ad ptātē pr̄nā. ¶ Obijcit̄ iter̄: q2 ſi parētes nō pn̄t cogē filios ad mr̄io^m ꝯtrhendū. vr̄ ꝙ temē iurēt mr̄ionia liberor̄. R° ꝙ nō iurāt temē: q2 ſbintelligit̄ ex nā ꝯtctus: ſi placuerit liberis. Et ipi obligant̄ ad iducēdū eos bona fide. ¶ Obijcit̄ etiaʒ q2 pr̄ ſpūalis. ſ. papa p̄t cogē aliquē ad mr̄imoniū ſpūale. ſ. ad accipiēdū epatum. ḡ ſilr̄ pr̄ carnalis filiū carnalē ad mr̄ioniū carnale. R° ꝙ ñ ē ſile: q2 dn̄s papa maiorem h3 ptātē ſup mēbra ecclie: ꝙ̄3 pr̄es carnales ſup filios ſuos. Et etiā ꝯtrahēs mr̄io^m ſpūale melioris ꝯditōis efficitur ꝙ̄3 ꝯtrhēs mr̄io^m carnale. Nec ē dicēdum ꝙ papa nō poſſit cogē pſonaʒ idoneam ad recipiendū epatū: ſ3 ꝙ h poſſit poti⁹ ē aſſerendū ſm Rich. 4. di. 29. q. 1. ar. 4. c 3^m. Tho. 4. di. 29. ar. 4. c. 4^m. ꝛ Pe. 4°. di. 29. ar. 4. q. 1. c. 2. ¶ Quid tñ vt Boñ. 4°. di. 29. ar. 3. c. 3^m. dicūt ꝙ ſi ſubditus ſciret ſe inſufficientē ꝛ indignū: ꝛ ſibi videret̄ iminē piculū: nō teneret̄ obedire. h. n. obediē ta modicum aut nihil d3 hr̄e de ſuo pcipue moderno tpe. ¶ Quid ſi filius coactiōe pr̄is inductus conſentiat i

aliquā:quā al's mō duceēt: nūqd mřioᵐ
eēt. Rᵒ ꝙ ſic.ff.de ritu nupt.ſi patre.qꝛ cā
voluiſſe vř: cogi tñ non pōt a pře: vt dř
ibidē.l.nō eſt.vñ iputet ſibi ſi ꝯſenſit: qꝛ
ꝯdicē potuit.Secus tñ ē de filia ſm leges
Nā illa ꝯdicere nō pōt:niſi př dederit ei
turpē vel moribus ſuis idignū.ff.de ſpō.
ſ que přis.ſm canones tñ idē dicendū
eſt de filia:qð dictum eſt de filio. extra de
deſpon.impu.c i.⁊ in glo.a. Sꝫ obijcit
qꝛ 3z.q.z.honorant.dř ꝙ př debꝫ filie
ſponſuꝫ ꝗrere.⁊ ibidē.c.hoc ſanctū.dř ꝙ
filia nō dꝫ extra patris volūtatē nubē ⁊
idem Aug.3z.q.z.přem. Rᵒ ħ iura lo-
quūť de boneſtate nō de neceſſitate.Lex
āt.ſ.illa ꝗ př.ꝗ dič ꝙ patri danti ſibi viꝝ
filia ꝯdicē nō pōt:intelligiť ſbandiendo
ſine vicio igratitudinis.incurrit.n.igra-
titudinē:⁊ poterit exheredari. in auc. vt
cuꝫ de ap.cognoſcit.§.alicui.col.8.Sed
nec mřionia nec ſpōſalia tenebūt:niſi cō
ſenſus filij ⁊ filie accedat.eẋ ð deſpō.ipu.
c.i.ħ Hoſt.i ſum. ¶ Sꝫ qd ſi de coactōe
facti ſupradicta iura nō loquūť:ſꝫ de co
actōe iurl.nam ita bene vel meliꝰ ⁊ fami
liarius pñt pentes cōminari ⁊ verberare
ſicut extranei. ğ mřioniū ſic ꝯctū nō tꝫ.
eẋ de deſpon.ipu.ex lřis.nā ⁊ mine exhe
redatōnis pñt timeri de ꝗbus forte loqť
d.c.vbi āt ꝯſenſus liber alicuiꝰ reqritur
dꝫ ois violētia ⁊ coactōis mā remoueri.
eẋ de ſpō.cū locū.minor tñ metus ꝯſenſū
mulieris ipediret ꝗꝫ viri.ar.3z.q.6.indi
gnanť.qꝛ eſt fragilior ⁊ citius terreť: vt
ibidē dř.§.illð.Rᵒnon ē veriſimile ꝙ př
filiā iterficeēt ſi ēt nūꝗꝫ ꝯſentiret. breuiter
ğ bonꝰ iudex exaīnabit ⁊ determiābit in
ſpecta ꝗlitate pſonaꝝ vim inferentiuꝫ ⁊
patientiū: ⁊ violētie ſiue coactōis: loci ⁊
tpis aſſiduitas minaꝝ ratificatōis tacite
vel expſſe:vel ꝯtinuatōis diſſenſus:vtꝝ
debeat iudicari vel nō.ħ Hoſti.de ħ vide
ēt.s.ti.de effectu ſpōſaliū.qd ſi qs coactꝰ
eē. ¶ Ad ħ nō ꝙ ad iuſtū metū ñ ſufficit
regis vel pentū iperiū .ar.eẋ ğ cleri.inſi-
nuatōe.in tex.⁊ glo.Inſup vxor non dꝫ
a pncipe peti:ſꝫ pnceps ꝯtñ faciēs mereť
deponi:vt dř ibideꝫ i glo.qꝛ matrimonia
debent eē libera.

Segť vidē de.5ᵒ.ſ.de ꝯſenſu cōdi-
tionato.Et circa ħ ꝗrunť plura
ꝑ vtꝝ ꝑ talē ꝯſenſuꝫ fiat mřioᵐ
Rᵒ ꝯditio appoita i mřionij ꝯtractu aut
eſt ꝯ ſbaꝫ matrimonij:⁊ tūc mřioᵐ nullū
eſt.ſic etiā.ꝑ.de ſpōſalibꝰ dictum eſt eẋ ð
condi.appo.c.vlt.Aut nō ē ꝯ ſbam mři
monij:⁊ tūc aut ē turpis aut impoſſibilis
⁊ tunc tenet mřioᵐ:qꝛ vtraqꝫ ꝑ adiecta
hētur:vt pꝫ in.c.ꝑdicto.Aut eſt honeſta
⁊ poſſibilis:⁊ tūc aut ē de pterito:vt ſi di
catur ꝯho tecū ſi vir tuus eſt mortuus.
aut de pñti:vt ſi dicať ꝯho tecū ſi es vgo
⁊ tūc ē mřioᵐ exiſtibus rebꝰ i conditione
appoſitis:aliť nō:⁊ ſic itelligiť eẋ de ꝯdi.
ſup eo.lꝫ videať de ſponſalibꝰ loq.Aut ē
de futuro:vt ſi dicať ꝯho tecū ſi placuerit
patri tuo: ⁊ tūc iudicādum ē ſic de ſpōſa
libus ſub ꝯditōne ꝯctis:qꝛ vt dř in d.c.
ſup eo.hiꝰ conſenſus nō ē de pñti hñdus
lꝫ ꝑ vba de pñti expmať euidentiꝰ:qꝛ in
alieno arbitrio nōdum hito:ſꝫ hñdo con
ſiſtit.Cū.n.ſba ꝯctus in arbitrio alicuiuſ
poniť:ꝯctus ille nullus reddiť:niſi ille ar
bitreť.C.de ꝯhen.emp.l.vlt.ħ Ber.ſup
illud.c.ſup eo.vñ ſi poſt matrioᵐ ſub tali
cōditione ꝯctū ꝯhať añ ꝯditōis euētuꝫ
aliud matrioᵐ pure.ſ.ſine ꝯditōe:illð ma
trimoniū zᵐ tenebit:nec poſtea exiſte con
ditione reuocabiť.eẋ de ꝯdi.ꝑ tuas.i gl.
z.de hac mā vide.s.vbi agiť de mō ꝯhē
di ſponſalia ſb cōditione. ¶ Quid ſi aliꝗ
mulier deť in vxorem alicui ħ pacto ſine
ꝯditōe uel mō ꝙ ſꝑ debeāt ſimul morari
⁊ i certo loco forte in domo aicoꝝ ipſius
mulieris: nūqd vir teneť ſuare pactum.
Rndet Hoſti.ꝙ ſic.in traditōe.n.rei ſue
qlꝫ pōt pactū qð vult apponē.ff.de pac.
in traditōibꝰ.Et ꝯctus ex ꝯuentiōe legē
accipiūt.⁊.ff.de re.iur.l.ꝯctus.Et ħ non ē
ꝯ ſꝫ potiꝰ ſm legē:qꝛ ſimul morari debent
ğ ē ſuandū: vt dř.ff. de pac.iuř.gētiū.§.
ꝑtor ait.Et ħ vř expſſuꝫ.34.q.z.ſi quis
neceſſitate.Dico āt pactū ſeruandū:niſi
aliꝗ necitas ſupueniat:ꝗ impediēte vir ñ
poſſit ibi ꝯmode ſtare:puta ꝑpť inimiciti
as capitales.ifirmitatē aeris.vel aliō ſilē
qð iudicis arbitrio cōmitto: tūc.n.vxor
ſeꝗtur viꝝ ne ꝯmittať adulteriū:⁊ tunc
pactū ꝯ legē icipet eē.ar.iz.q.z.vnaqꝗꝫ.

Segť vidē de 6ᵒ.ſ.de ꝯſēſu ad tps
vtꝝ faciat mřioniū: vt cū diciť
accipio te in meā vxorē vſqꝫ ad
10.annos. Rᵒ ꝙ nō.eẋ de ꝯdi.ap.c.vlt.
Nā cōſenſus ñ facit matrioᵐ niſi eatenꝰ
ꝗtenꝰ ꝑſuppōit diuā iſtitutōem.diua aūt
inſtitutio reſpicit congruā ſignificatōem
qꝛ matrioniū ſm diuam iſtitutōeꝫ ſigni
gnificat indiſſolubibem ꝯiūctiōem.ideo

de⁹ iſtituit ipm eē indiſſolubile. Et h̄ etiā dictat ius nāle: ⁊ iō vt ꝯſenſus cōſonet iſtitutōi neceſſe ē ꝙ ſit ad oē tp̄us: aliogn cū pticularis ñ cōcordaret vli: iō nihil fit nec cōſentit i talē vt i vxorē: ſ₃ poti⁹ i concubinā. ¶ Sz obijcit̄ q2. C. de ꝯcubinis l. i. dr̄ nemini lnia cōcedat̄ ꝯſtāte mr̄io° penes ſe cōcubinā hr̄e: i quo vr̄ innui ꝙ ñ obſtāte mr̄io° talis lnia pōt cōcedi. g̊ vr̄ ꝙ cōcubinat⁹ ſit mr̄io^m: ſ₃ cōſtat ꝙ nō eſt niſi ad tp̄s. R° ꝙ lex dicta concubinatū nō ꝯcedit: ſ₃ hoi nō vxorato pmittit tāq̄ȝ hūana lege non puniendū. Nec ex h̄ ſeq̄t̄ ꝙ puniri nō debeāt lege dīna: q2 ut dicit Aug⁹. i. de libo arbi. lex hūana multa relinqt ipunita: q̄ recte per dei ꝓuidentiam iudicant̄.

Eq̄t̄ vidē de 7°. ſ. de conſenſu expreſſo p vba de pn̄ti p ꝓcuratores vtr̄ faciat mr̄io^m int̄ abſentes. R° ꝙ ſic. 32. q. 2. honorant̄. §. cū g̊. ⁊ ex̄ de conuer. cōiu. ex pte. 2. in tex. ⁊ gl. h. Ad h̄ aūt ꝙ qs ſit ꝓcurator idone⁹ ꝓ alio ꝯhere mr̄io^m d₃ ſup h̄ ſpāle mādatū hr̄e. Et lic₃ al's is q ꝯſtituit̄ ꝓcurator ad negocia poſſit ꝓcuratorē aliū dare. In h̄ tn̄ cāu ꝓpt̄ magnū qd̄ iminet piculū: nec pōt dare aliū: niſi h̄ ei ſpālr̄ ſit cōmiſſū. li. 6. de ꝓcura. ꝓcurator. ſm̄ Jo. an. ibidē regrit̄ ſpāle mādatū de pſona certa ⁊ expreſſa. p. l. ff. de ritu nup. gn̄ali. ad h̄ ex̄ ō arbi. inotuit. ¶ Quid ſi aliqs ꝯſentit in abſentē p vba de pn̄ti: deide mittit ꝓcuratorē ad eā: ⁊ āteq̄ȝ illa ſilr̄ cōſentiat ipſe diſſentit: ⁊ poſtea illa conſentit credēs eū i p̄ durare cōſenſu. R° ſi ille q renocauit mādatū: ⁊ reuoca° ꝑuenit ad ꝓcuratorez an̄q̄ȝ illa ꝯſentiat nihil actū ē. ar. ex̄ de ꝓcu. in nr̄a. Si v° ꝑuenit poſtq̄ȝ illa ia₃ cōſenſerat ⁊ de h̄ pt fieri eccleſie fides: nō t₃ ſilit̄ mr̄io^m: q2 nec vere nec iterptatiue cōcurrūt conſenſus. Si tn̄ conſtet eccl'ie de p̄ conſenſu viri: ⁊ de mādato ꝓcuratoris ⁊ de conſenſu mulieris ſubſecuto: ⁊ nō conſtet de diſſenſu p̄uato: coget̄ vir ꝓpt̄ ꝓbatōnis defectū ꝯſūmare mr̄io^m: q2 eccleſia ñ iudicat de occultl. ex̄ de ſimoia. ſic nobis. Et ſic ſm̄ h̄ diuerſimōe diuerſa iura loquunt̄ de h̄: ⁊ aliq̄ loquunt̄ i p̄ caſu: aliq̄ i 2°. ſi āt poſtq̄ȝ miſit ꝓcuratorē ñ ꝯſenſit nec diſſenſit tradēs forte factū hu⁹ obliuioni ꝓpt̄ occupatōem vel aliā cām vr̄ ſimplicit̄ ſtandū ꝓ mr̄io°: tū ꝓpt̄ ei⁹ fauorem tū q2 non h₃ ꝯue volūtatis obicē. ex̄ de ſen. ⁊ re. iudi. ꝗnob⁹. ⁊ ex̄ de bap. maiores i fi. h̄ Ray. ¶ Quid ſi eū q ꝯxit peniteat anteq̄ȝ abſens conſentiat: reuoca° tn̄ ad ꝓcuratorē vl' abſentē nō veniat: cū quo ꝯxit: nūqd tenebit factū ꝓcuratoris. R° ꝙ nō: q2 ibi deficit cōſenſus i idē tp̄s cōcurrēs ſine quo mr̄ioniū non t₃. 27. q. 2. ſufficiat. Ar. āt i ꝯriū ex̄ de ꝓcura. i pn̄tia ſ₃ h̄ eē credim⁹ in mr̄io° ſpāle. ſ. ꝙ mr̄io^m nō t₃ etiā ſi reuocatio nō ꝑueniat ad ꝓcuratorē: dūmō de diſſenſu ꝯhentis conſtet. h̄ Innoc. l. ex̄ de ſpō. iuuenis. ⁊ li. 6. de ꝓcura. vbi dr̄: ꝙ ſi ꝓcurator an̄q̄ȝ ꝯxerit mr̄io^m a dn̄o fuerit reuocat⁹: mr̄io^m poſt ea ꝯctū ab illo. ſ. ꝓcuratore non tenet: l₃ reuocatōem hu⁹ tam ꝓcurator q̄ȝ illa cu₃ qua ꝯxit prorſus ignoret. ¶ Sed cū nō ſufficiat conſentire: niſi ꝯſenſus exp̄mat̄ ⁊ notificet̄ iter ꝯhentes: quō pōt eē matrioniū iter abſentes p ep̄la₃ vel nūciu₃ donec ille ad quē mittit̄ ep̄la: vel nunci⁹ renotificauerit conſenſum ſuum abſenti R̄ndeo qn̄ ille cui mittit̄ nūci⁹ ꝓcuratoris renotificat ipi nuncio ſuū conſenſum idē ē ac ſi r̄notificaret mittenti. qn̄ āt lr̄a mittit̄ p nūciū: q nihil ſcit de fcō: ſ₃ nudū miniſteriū portandi lr̄am ē ei ꝯmiſſum: tunc ſi ille vel illa cui mittit̄ hu⁹ lr̄a nulli notificat conſenſu₃ ſuū. Credit Rođ. ꝙ q̄tūcunq₃ cōſentiat: nō eſt mr̄io^m ꝯctum ſ₃ tūc demū cū nūcio notificauit conſenſū vel abſenti q lr̄am miſit: vel etiā alij. ar. 32. q. 2. honorant̄. ⁊ ex̄ q cle. vel vo. reniens. ⁊ de conuer. coniu. ex publico. Forma āt vboꝝ q̄ nūci⁹ d₃ vti hr̄. ś. ti. 2. h⁹ li. q̄ſi iuxta mediū. § vbi v° p nūciū.

Eq̄t̄ vidē de. 8°. ſ. de obiecto cōſenſus mr̄ionij. ſ. i qd ſit conſenſus q facit mr̄io^m. Circa h̄ ſciendu₃ ꝙ circa h̄ fuerūt plures mōi dicēdi: qb⁹ omiſſis gr̄a breuitatis dicendum eſt ſm̄ Boñ. 4. diſ. 28. ar. 6. c. ꝙ cōſenſus q facit mr̄io^m ē conſenſus i mutuā corpoꝝ ptāte₃: ⁊ h̄ ſonāt vba cū dr̄ accipio te i meā vel i meū: ⁊ ſic conſenſit btā v̄go ⁊ Joſeph. ¶ Sed nō ꝙ alit̄ dat̄ ptās corpis i ꝯctione mr̄ionij: alit̄ i cōſūmatōe. In ꝯctione enim illa dat̄ vni ut non poſſit illo viuente dari alij: ⁊ ut ius hēat petēdi ⁊ neceſſe ſit reddē petenti: niſi moriat̄ ipi mūdo p ſolenne votū caſtitatis ⁊ igreſſū religionis. Qn̄ igit̄ beata v̄go nouerat dīna inſpiratōe uel angelica reuelatōe: vel forſaſſis ipius Joſeph relatōe edocta

ꝙ nunq̄ vellet vti corpis ei⁹ ptāte: ſ ei⁹ virginitatem cuſtodire: ideo potuit ⁊ debuit ei committē ſiue dare. Sciebat eni ꝙ ſi vellet exigere ꝙ poſſet publicando votum contra ire. Si ergo velimus iſtā mutuam corporū poteſtatem vocare copulam coniugalem: ſic beata virgo conſenſit in copulam vt omēs nubentes. In matrimonij autem conſummatione trāſfert oīno poteſtas: ita ꝙ nec voto puato nec ſolenni poſſit petēti debitū aduerſari. Unde beata virgo conſenſit contrahere tn̄ certa fuit ꝙ nunq̄ matrimonium cōſummaret: ⁊ hoc ſciuit vel dei reuelatōne vel Joſeph relatiōe: q₂ conſiderabat de uoti publicatione: qđ in lege preceptum erat ſeruare: ſ nullus fuerat auſus hoc vouere. Et hoc tangitur in libello quem tranſtulit beat⁹ Hieronym⁹ de natiuitate beate Marie. qui lʒ ſit apocriſus continet tamen multa veriſimilia. Hic igit̄ eſt modus dicendi Boñ. vbi ſupra. cui ſiliſ eſſe videt̄ modus Scoti. 4°. di. 30. q. 2. c. Et ſm hunc modum beata virgo nunq̄ conſenſit in copulaʒ carnalem: nec expli cite nec implicite: vt aliq voluerūt. Sicut n. dicit Anſel. dec. ebat vt mater filij dei ea puritate niteret: qua maior ſub deo negt intelligi. P̄ ipa angelo loquēti ſibi de ꝓle ex ea naſcitura dixit. Quō fiet iſtud qm̄ virum non cognoſco. ⁊c. ſi autem aliquo modo ſcilicet explicite vel implicite i copulam carnalem conſenſiſſet: queſtio illa nulla fuiſſet. Unde Aug⁹ non queſiſſet ſi concubitura nupſiſſet. ¶ Sed obijcitur contra: quia Aug⁹. dicit ⁊ habetur. 4°. ſententiarum. di. 28. ꝙ committens virginitatem ſuam deo conſenſit in copulam carnalem: non illam appetendo: ſ diuine inſpirationi in vtroq̄ʒ conſentiendo. Ad quod dicendum: ꝙ illud verbum non ē Auguſtini: ſed magiſtri poſitum minus caute. non enim conſenſit in copulā carnaleʒ aliquo modo: q₂ de contrario erat certa: ⁊ ad ipm̄ inſtructa. Et cū vouiſſet virginitatem inſtinctu ſpūs ſancti nulla ten⁹ ſuſpicari debebat q. ſ. ſ. ꝯriū iſpiraret ⁊ iō nullo mō debebat i ſuo ꝓpoſito vacillare. Et hec etiam eſt opinio Jo. fris minoris quondaʒ archiepi cantuarienſ. in poſtilla ſup Matheū.

¶ De bonis mr̄ionij i cōi. ti. 9.

D[E]bide ꝯſiderandū ē de bonis mr̄ionij. Et p̄ de ipis bōis matrimonij in cōi. 2° i ſpāli de bono fidei. 3° in ſpāli de bono ſacramenti. Circa p̄ᵐ p̄ videndū ē de bōis mr̄ionij i ſe. 2° inq̄ntū hn̄t excuſare actū coniugalē a pctō. ¶ Circa p̄ᵐ querunt̄ plura. ſ. vtꝝ debeant eē aliq̄ bona mrioᵐ excuſantia. R° recta rō docet nō eē faciēdum aliqd ab hoīe: in q̄ iacturā ſuſtieat: niſi p recōpenſatōe boni eq̄l' vel maioris ſ in ꝯhendo mr̄ioniū obligat ſe hō ſaltē īplicite ad copulā carnis ſb ꝯditione. ſ. ſi alt̄ coniūx exegerit: ⁊ niſi coniūx exact⁹ religionē infra debitum tp̄us intrauerit. In carnali āt copula rō patit̄ iacturam q̄ntū ad ſui vſuʒ: q₂ i nullo actu īpeditur vſus rōnis. vn̄ phs. 7. ethi. c. 8. dicit de venere: ꝙ furat̄ intellectuʒ ſpiſſe ſapientis. Et. 32. q. 2. cōnubia. dr̄ ꝙ in illo tp̄e in q̄ ꝯiugalis act⁹ gerit̄ pn̄tia ſpūs ſci n̄ dat̄: etiā ſi ꝓpha hō eē videat̄: q gñatōis offi° obſeq̄t̄. q̄ hō in ꝯhendo mrioᵐ: obligat ſe ſaltē implicite ⁊ ſub ꝯditiōibus p̄dcis ad patiendū iacturā q̄ntū ad vſuʒ rōnis Exn̄tes etiā in mr̄io° iacturā patiunt̄ ꝑp̄ ſolicitudineʒ ⁊ carnis tribulatōem. vn̄ ꝺ apl's. i. Cor. 7. dicit ꝙ tribulatōʒ carnis habebūt hi⁹. Et iđo debuerunt eē aliqua bona p̄dictas iacturas recōpenſātia: ⁊ ſt̄ illa q̄ coitū cōiugalē excuſant. ¶ Quot ⁊ que ſūt bona mr̄ionij. R° ſm Aug. li. de bono ꝯiugali. tria ſunt. ſ. fides. ꝓles. ⁊ ſacramētuʒ. ⁊. 27. q. 2. omē itaq̄ʒ. quoꝝ ſufficiētia ſumi pōt ex pte cāe iſtituētis ſiue efficiētis: ⁊ ſic ſumit̄ a triplici beneficio. ſ. a dictamine nāe: vt vir coeat cū muliere ad cōſeruatōem hūane ſpēi: ⁊ ſic ē bonū prolis. A dictamine rōis recte: vt coeat cū ſua ⁊ nō cū alia: ⁊ ſic ē bonū fidei. A dictamie gr̄e: vt ſignificet̄ vnio diuine nāe ⁊ hūane ⁊ ſic ē boᵐ ſacri. Nōndū āt ꝙ i ꝓle h̄ itelligit̄ nō tm̄ ꝓcreatio ꝓlis: ſ etiā educatio ad quā ſic ad finē ordinat̄ tota cōicatio opuʒ int̄ viꝝ ⁊ vxorē: iq̄ntuʒ ſt̄ mr̄io° cōiūcti: q₂ p̄r̄es nālit̄ theſaurizāt filijs: vt pʒ. 2. Cor. 12. ⁊ ſic i ꝓle q̄ſi a p̄ncipali fine: ali⁹ finis q̄ſi ſcđarius icludit̄ Poteſt aūt ꝓles q̄ri triplici itentiōe. p̄ vt educet̄ ad cultū dei. 2° vt ſuccedat i hereditate. 3° vt qs appareat glorioſus i ꝓlis magnitudie ⁊ pulchritudine. p̄ᵐ ē bonū ſub rōne boni. 2ᵐ ſub rōne indifferēts. 3ᵐ eſt bonū deforme ſiue ad malū ꝯtinu

Bonū igit̃ m̃rionȳ qḋ ē bonū ſimplicit̃
ē ꝓles cū tali ītentōe ⁊ tali ordinatiōe.ſi
āt aliȷ̄s duob⁹ mōis bēat̃: bʒ qdē aliqḋ
bonū ſ; nō ſicͣ ē īſtitutū.ſ.ad ꝓcurādū ꝓ
lē ad cultū dei. Fides āt vt iā pʒ ex dcis
nō ſumit̃ h̄ ꝓut ē v̄tus theologica:ſ; ꝓut
ē ps iuſtitie: ſm ꝙ fides dr̃ ex h̄ ꝙ fuerit
dicta ī ꝯſeruatōe ꝓmiſſoꝝ:q2 ī m̃rionio
cū ſit qdā ꝯct⁹: ē ꝓmiſſio q̄dā p quā tal̃
vir tali mulieri determinat̃. Ad fidē etiaʒ
ptinet vt neut̃ ad alteꝝ thoꝝ accedat:⁊
ꝙ ſibiīuicē debitū reddāt. In ſacr̄o v̄o i
telligit̃ īdiuiſibilitas. Et etiā oīa illa q̄ cō
ſequunt̃ m̃rioꝝ ex h̄ ꝙ ē ꝯiūctōis xp̄i ⁊
eccleſie ſignū. ¶ Utꝝ ad ꝯbēdū m̃rioniū
neceſſariū ſit illa tria bona eē ī ꝯbentiuʒ
ītentōe. R̄⁹ ꝓdicta bona eē ī ꝯbētiū iten
tōe pōt dupliciter ītelligi.ſ.aut ī hītu ⁊ im
plicite:aut ī actu ⁊ explicite.dico ḡ ꝙ nō
pt̄ ꝯbi m̃rioꝝ niſi bonū ſacr̄i ſit ī intētōe
ꝯbentiū altero dcōꝝ mōꝝ:q2 oʒ ꝙ ꝯbē
tes conſentiāt ī īſepabilitate vinculi:rōne
cui⁹ ē ī m̃rio⁹ bonū ſacr̄i. ¶ Quid ergo dē
illo q̄ ꝯbit m̃rioꝝ cū vna ītendēs ē m̃ri
moniū ꝯbē cū alia. R̄⁹ talis ītentio pt̄ eē
aut dimiſſa iſta:ſic nō eſt m̃rioꝝ.aut iſta
retenta cū alia ſic eſt m̃rioꝝ:ſic fuit de p̄ri
bus antiqs.vñ talis ītētio p̄⁹ſine exp̄ma
tur v̄bo ſine nō m̃rioniū tollit:lʒ ꝓbari n̄
poſſit:qm̄ a ꝯbentib⁹ n̄ ē expſſaʒ.vt nōt
Hug.zz.q.z.ſolet q̄ri.ſic etiā nō ē m̃rioꝝ
vbi nō ē ꝯſenſus aīoꝝ. Ber.āt nōt ex̄ de
regularib⁹.vt clerici.ꝙ ſi qs copulet̃ mu
lieri eo ꝓpoſito vt nolit cū ea ſtare:⁊ h̄ ſit
pat⁹ ꝓbare nō ſit audiēd⁹:q2 ī ſpōſalib⁹
⁊ m̃rionȷ̄s recurrit̃ ad cōeʒ ītelligētiaʒ
v̄boꝝ.ex̄ de ſpon.ex l̄ris.z. Neceſſariū ē
etiā bonū fidei eē ī ītentiōe ꝯbentiū aliq̄
mō ⁊ aliq̄ mō nō. In bono.n.fidei duo
cōſiderant̃.vnū eēntiale:qḋ ē nō negar̃
vſuʒ corpis ſui ſi alt̃ ꝯiunx petat. Alteꝝ
accñtale ſiue acceſſoriū.ſ.nō exhibē alt̄i
q̄ʒ ſuo cōiugi vſū corpis ſui. rōne primi
neceſſariū ē bonū fidei eē ī ītentiōe ꝯbē
tium ad min⁹ hītualit̃ ⁊ īplicite.vñ īten⁹
ꝯria excludēt m̃rioniū.rōe āt alteri⁹ non
ē neceſſariū ad ꝯbendū m̃rioꝝ. Bonuʒ
āt ꝓlis tripli͛ ſumi pt̄.ſ.aut ꝓ ꝓlis ſuſce
ptōe ⁊ educatōe abſolute.aut ſb̄ ꝯditiōe
ſi de⁹ eā dederit.aut ꝓ nō ꝓcurādo īpedi
mētū aliqḋ ꝓlis.p̄⁹ nō ē neceſſariū bonū
ꝓlis eē ī ītētōe ꝯbētiū;nec actualr̃ nec hī
tualit̃:nec īplicite nec explicite.ſ; z⁹ ⁊ ʒ⁹
eſt neceſſariū ad min⁹ hītualit̃ ⁊ īplicite.

Uñ ſi ꝯbētes ītendāt nō ſuſcipe ꝓlē nec
educare ſi de⁹ eā daret vel ſterilitatē ꝓcu
rare m̃rioᵐ ſic ꝯctū nullū eēt. Loquēdo
āt de eē in ꝯbētiū ītētōe actualit̃ ⁊ expli
cite:ſic ad ꝯbēdū m̃rioꝝ n̄ ē neccīū aliqḋ
ꝓdcōꝝ bonoꝝ eē ī ītentōe ꝯbētiū.ſufficit
n.ꝙ ī ꝯbēdo ītēdāt illud qḋ ītē ꝯbētes
reqrit̃ ad m̃rioꝝ. h̄ Rich.4.diſ.zz.q.z.
ar.i.c. ¶ Utꝝ ad eē m̃rionȳ neceſſariū ſit
bōa illa eē ī obligatōe. R̄⁹ ꝙ ſic.in oī.n.
m̃rionio ē obligatio ad īſepabilitatē: ita
ꝙ ab illa ꝯiuges ſe mutuo abſoluē non
pñt vita corpali durante:ſi tñ m̃rioᵐ ſit
ꝯſūmatū:lʒ h̄ poſſint añ m̃rionȳ cōſum
matōeʒ p religiōis īgreſſuʒ. Eſt etiā in oī
m̃rio⁹ neceſſaria obligatio ad ꝓlis ſuſce
ptōem ⁊ religioſā educatiōem:ſi proles
affuerit:⁊ obligatio ad fidei obſeruatōʒ
q̄ʒtū ad illud qḋ eſt bonū fidei eēntiale:⁊
q̄ʒtū ad illud qḋ ē accñtale:q̄ duo conſi
derāt̃ ī bono fidei:vt ꝓdictū ē ī ſolōne.q.
ꝓcedētis. Nlq̄s.n.ꝯct⁹ obligat ꝯbentem
ad aliqd ad qḋ actualit̃ diſſentit:dū cō
trahit ſine h̄ ꝙ ꝯct⁹ ſit irritus:⁊ iō lʒ ſine
ꝓlis ſucceſſiōe ⁊ fidei obſeruatōe poſſet
remanē m̃rioꝝ: tñ obligatio ad ꝓlis ſu
ſceptōem ſi venerit: ⁊ obligatio ad fidei
obſeruatōeʒ:ita ſūt eēntialia m̃rio⁹ ꝙ ab
illis ſepari nō pñt:niſi ab obligatōe red
dendi debitū mutuo ſe abſoluāt p ꝯtinē⁹
votū ex vtriuſqʒ conſenſu: vel niſi inter
uenerit ſepatio q̄ʒtū ad thoꝝ ob cauſam
fornicatōis.h̄ Rich.4.di.ʒi.q.z.ar.z.o.
¶ Utꝝ ad ꝯſeruatōem m̃rionȳ neceſſa
riū ſit illa eē ī m̃rionȳ executōe. R̄⁹ ꝙ n̄.
Inſepabilitas.n.p ſe ⁊ p̄ nō reſpicit m̃ri
moniales act⁹:ſ; m̃rionȳ eēntiā. bonū āt
ꝓlis ⁊ fidei reſpiciūt m̃rioniales act⁹ in
qb⁹ ꝯſiſtit m̃rionȳ executio.nō ē aūt ne
ceſſariū ꝙ p act⁹ m̃riōiales ꝓueniat boꝝ
ꝓlis:q2 ī m̃rio⁹ cū muliere ſterili ꝓuenit̃
nō pōt:⁊ tñ cū illa pt̄ manē m̃rioꝝ. Nec
ēt ē neceſſariū ad ꝯſeruatōeʒ vinculi m̃ri
monȳ alteꝝ ꝯiugū ꝯcedē alteri ꝯiugi h̄
exigēti vſuʒ corpis ſui: vel negare alteri
q̄ʒ ſuo ꝯiugi.vñ magr̃ ſen.li.4.diſ.ʒi.c.i.
manet vinculū ꝯiugale inter ꝯiuges etiā
ſi aliȷ̄s a ſe diſcedētes adheſerit. h̄ Ric.
4.di.ʒi.q.z.ar.ʒ.o. ¶ Utꝝ ītētio libidis
excludat m̃rioniū:puta cū qs cōſentit in
aliquā ꝓpt̃ diuitias:vel ꝓpt̃ pulchritudi
nem. R̄⁹ libido pt̄ ītelligi dupli͛. aut p
modū finis ⁊ obiecti:vt cuʒ qs nihil q̄rit
niſi copulā carnalē extorquē nō vxoreʒ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ducẽ. aut ſolũ p modũ finis: vt cũ qs cõ
ſentit i aliquã: vt eã ducat in vxorẽ. Hoc
tñ nõ facit ad ſeruandũ caſtitatẽ: ſʒ ꝓpt ex
plendã voluptatẽ. Intẽtio libidis pͦ eſt
ꝯ ſacri veritatẽ. 2ᵒ ꝯ vtilitatẽ nõ ꝯ veri
tatem: iõ pͦ excludit mrioᵐ nõ 2ᵒ mõ. ħ
Boñ. 4. di. 30. ar. 3. c. De pulchritudīe
ãt viri ⁊ mulieris nõ ꝙ dupliꝛ mouẽ pt
ad mrioᵐ ꝯhendũ. aut ſicẽ cã inducẽs: ⁊
ſic eẽ pt ſine pctõ adminꝰ q̃ui: q2 pulchri
tudo nãlit ꝯbit aiũ ad amorẽ: ⁊ſi amor
talis ſit cõplacẽtie nõ multũ intẽſus nõ ẽ
culpabilis. Aut ſicut cã pncipalis: ⁊ tũc
ẽ cã minꝰ boneſta: q2 ħ nõ dꝫ itẽdi i mri
monio: ſʒ filioꝝ ꝓcreatio: vel aliqd ſilẽ ⁊
ħ etiã ꝓut ad diuinũ obſequiũ ordinaꝛ. ħ
Boñ. 4. di. 30. i expõe lr̃e. q. 6. Nõ etiam
ꝙ multe cãe pñt eẽ iductiue: q̃ ſine pctõ i
ducũt: dũ tñ nõ ſiſtaꝛ i eis. ſ. grã. pulchri
tudo. diuitie. mores. ſapia. ⁊ vtus. ſʒ vtꝰ ⁊
ſapia ⁊ mores ſup oẽs debent attendi. ħ
Boñ. ibidẽ in fine.

Egꝛ videẽ de 2ᵒ ſ. de bonis mrio-
nij inq̃ꝫtũ hñt excuſare ꝯiugalẽ
copulam a pctõ. Circa qõ diſtin
guendum eſt ꝙ ad cõiugalẽ actũ aut in
ducit vtus ⁊ ħ vel iuſtitie. ſ. vt debitũ red
daꝛ: vel religionis. ſ. vt ꝓles ad dei cultũ
ꝓcreeꝛ: ⁊ ſic nõ ẽ pctm̃: ſʒ potiꝰ meritoriũ
i eo q grãm hꝫ. lʒ. n. motꝰ i carne p̃cedat
actũ ꝯiugalẽ: ille tñ actꝰ ſm Boñ. 4. diſ.
31. q. 2. ar. 3. nõ ẽ ſp pctm̃: vt qñ ſurgit ex
cognitõe ordinata: puta cũ qs cogitat ac
cedẽ ad vxorẽ vt ex ea hẽat ꝓlẽ. Aut ad
ipm mouet libido ſiſtẽs ifra bona mrio-
nij ſiue fines. ſ. nullo mõ ad aliã velle ac
cedẽ: ⁊ ſic ẽ pctm̃ veniale ſm opi. cõiorẽ.
lʒ qdã dicãt ꝙ ibi nullum ſit pctm̃. Aut
libido efferẽs ex̃ bona mrionij: ſiue fines
ſ. vt etiã cũ alia muliere idẽ vellet facẽ: ⁊
ſic ẽ pctm̃ mortale. Nã. n. ad ħ mouẽ nõ
põt: qn vel ordineꝛ rõne: ⁊ ſic eſt motus
vtutis: vel nõ ordineꝛ: ⁊ ſic ẽ motus libi
dinis. Et ſic ſũt q̃tuor mõi vxorẽ cogno
ſcendi: quos ponunt cõiꝛ doc. quoꝝ duo
pmi ſunt liciti ⁊ meritorij i hñte grãm. 3ᵒ
ẽ venialis: ⁊ 4ᵒ ẽ mortalis. Aliq vͦo pꝛeꝛ
duos pmos mõs licitos ponũt 3ᵐ moᵐ
licitũ. ſ. qñ pietas mouet ad cognoſcẽdũ:
puta cũ aliqs ſcit vxorẽ ſuã verecundã
eẽ ⁊ nũq̃ȝ debitũ petiturã: ⁊ timẽs de cãu
eiꝰ debitũ petit. Sʒ alij ꝯphendunt hunc
modũ ſub mõ quo vxor cognoſcit vt de

bitũ reddaꝛ: ꝓ eo ꝙ cognoſcẽs vxorem
vt caueat ei põt dici reddẽ debitũ vxori
tacite ꝑtenti: vt diceꝛ i ti. ſe. Alij dicit ꝙ
differt cognoſcere vxorẽ cã fornicatiõis
vitandẽ in ſeipõ: ⁊ cã ꝯtinentie: q2 pͦ cog
ſcit vir vxorẽ: nõ vt q̃rat voluptatẽ i ca
ſʒ ne cadat cũ alia: ⁊ tũc forte ſm eos nul
lũ eſt pctm̃. Et huius opi. vꝛ fuiſſe Alex.
de an. 3. t. 2. c. de. 6ᵒ p̃cepto. ar. 8. q. 2. 2ᵒ co
gnoſcit eã: q2 nõ põt ꝯtinẽ ꝓpꝛ nimiũ fer
uorẽ fomitis: ⁊ tũc ẽ pctm̃ veniale. magri
tñ cõiꝛ duo p̃dicta ſumũt ꝓ eodẽ. Quid
etiã dicũt ꝙ differt cognoſcẽ vxorẽ cã in
continẽtie: ⁊ cã libidinis ſatiande: q2 i pͦ
caſu preuenꝛ ħ agens a voluptate. in 2ᵒ
vͦo p̃uenit voluptatem ⁊ ꝓuocat eã. In
pͦ hoꝝ duoꝝ peccat venialiꝛ. in 2ᵒ vt dic
Hu. peccat mõtalr. ⁊ ħ nõt Hu. 35. q. 5. §.
iſta. Sʒ ego cẽdo ꝙ ẽt poſſit eẽ ſine mor
tali: dũmõ ſiſtat infra finẽʒ mrionij. In
oibus tamen his eſt ſm opi. cõem pctm̃
veniale: lʒ in vltimo q̃uius: q2 in oibus
videꝛ iacturã rõ pati ſine recõpenſatiõe
alicuꝰ boni. Et pñt oẽs iſti modi reduci
ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ moꝝ: quos ponũt cõiꝛ ma-
giſtri. ¶ Si dicat ꝙ licet homini bibẽ ne
ſitiat. ḡ ⁊ ſimiliꝛ coire ne fornicari appe-
tat. Rñdeꝛ ꝙ nõ eſt ſilẽ: q2 ibi ẽ motus
nãe ⁊ neceſſitatis: i coitu vͦo nõ niſi motꝰ
nãe. ¶ Sʒ qd de viro q cognoſcit vxorẽ
mõ inconſueto: tñ in vaſe debito. Rñdeꝛ
ꝙ ſi ꝓpter voluptatem amplius queren
dam hoc faciat: mortaliter peccat: vt dic
Rod. ⁊ communiter ſentiũt doctores. ſi
autem faciat hoc ꝓpter aliquam cauſam
puta vt quia non poteſt: vel quia nõ au
det anterius accedere ꝓpter nimiam imp̃
gnatõeʒ timens de aborſu: vel ꝓpꝛ nimiã
pinguedinem: vel aliquam infirmitateʒ:
⁊ ideo accedat ex pte altera: tunc eſt du-
plex modus dicendi. Unꝰ eſt ꝙ aut vult
cognoſcere vxorem cauſa prolem gene-
randi vel debitum reddendi: ⁊ tunc non
peccat: aut cauſa delectandi: ſiſtendo tam̃
infra terminos matrimonij: ⁊ tunc veni-
aliꝛ peccat. Permittitur enim minus ma
lum vt vitetur maius ſcilicet adulterium
Et huius ſententie fuit Rod. Et Tho. in
4 ſno. di. 31. circa litteram. Alius eſt mo
dus dicẽdi: ꝙ nullo mõ ⁊ nulla dͤ cã põt
hoc fieri ſine peccato mortali: nec aliqua
cauſa excuſat a toto: ſʒ a tanto ſolũ: quia
talis coitus eſt contra naturaʒ: q2 nõ fit

modo hūano: ſ; brutali. vñ licʒ non ſit ꝯ
nām generalem: eſt tñ ꝯ nām rōnalem
vñ ſup illud ad Ro. i. in eum q eſt ꝯ nāʒ
dicit glo. ꝯ naturā eſt coitus quo vir cum
muliere dormit aliter q̄ȝ decet. Sed ſic ē i
illo coitu. g eſt ꝯ naturam: ſ; coitus ꝯtra
naturā eſt maius pctm̄ adulterio. g non
pmittiť vt adulteriū vitet̄. ꝑ. coitus ꝯtra
naturam fit execrabiliť in meretrice. xx.
q. 7. § adulterij. Sʒ minus malum eſt co
gnoſcere meretricem vſu naturali: q̄ȝ vſu
ꝯ naturam. g minus peccatum ē fornica
tio q̄ȝ coitus talis. Non g dȝ pmitti cā
vitande fornicatōis. Hui⁹ ſnie fuit Alex.
an. vt pʒ in 2° ſum. ſue. t. 2. c. de adulterio
q. 2. ar. 2. c. i^m. Et etiā Ray. vt videť i. 2°
li. ſum. ti. 34. § 25. vbi dicit ꝙ quocunq̄
modo tale factum exerceat̄ pterq̄ȝ inter
hoiem ⁊ feminam ordinate i vaſe debito
viciū ꝯ nām ⁊ ſodomiticum iudicatur.
Tenentes hanc opi. ad illud qd̄ tangiť
ꝓ pma opi. ſ. ꝙ minus malum pmittitur
ſ. talis coitus vt mai⁹ viteť. ſ. fornicatio.
vel adulteriuʒ. Rndent ꝙ lʒ ſit ibi mai⁹
peccatū quo ad h̄ qd̄ ē cognoſcē nō ſuā
tñ in tali coitu ē mai⁹ peccatū q̄ ad mo^m
vñ vitatio fornicatōis vel adulterij non
eſt cā ſufficiēs ſic coeundi: ⁊ ſic volunt ꝙ
manēte ipedimēto vterq̄ teneť continē.
Tenentes aūt pmam opi. ad ea q̄ tāgūť
ꝓ opi. 2^a. rñdent ꝙ ſolus ille coitus ē ꝯ
nām: q non eſt in debito vaſe: qꝛ ibi tota
liter fruſtrať itentio nāe: ⁊ h̄ videť hri p
glo. ſup illud ad Ro. i. relicto vſu nāli: q̄
dicit. qd eſt ingt vſuʒ nālem mutare i eū
q eſt ꝯ nām: niſi ſublato vſu cōceſſo aliť
vti q̄ȝ eſt ꝯceſſum: cū ps illa corpis non
hēat hi⁹ vſuʒ a nā ſibi datuʒ. Opi. tñ 2^a
tutior ē̄ videť ⁊ intelligo cā de mō hu
tali: totū tñ ſaniori iudicio relinquať: ſu
coitu aūt pdicto eſt minor ratio cēndi ꝯ
nāʒ q̄ȝ ſm alios mōs. ❡ Quid ſi mulier
ſupgreſſa abutať viro. R⁹ mortaliť pec
cat: qꝛ mod⁹ ille ē ꝯ nām: cū nō ꝯueniat
ſeminis infuſioni q̄ ad vir: nec receptōi
quo ad feiaʒ: ⁊ ita fruſtrať totaliť itētio
nāe. vñ ⁊ peccatū illud metodius inť cās
diluuij numerat: vt habetur etiam in hi
ſtorijs ſcholaſticis dicēs. Mulieres i ve
ſaniā verſe ſupergreſſe viris abutebanť.
de alijs ptinentibus ad peccatum contra
naturam dictum eſt in ſecūdo libro hui⁹
ſumme.

❡ De bono fidei ti. io.

D

Einde ꝯſiderandū ē de bono
fidei i ſpāli. Ad h̄ aūt ptinēt
duo: vt dictū eſt. s. Unū eſt ꝙ
cōiuges teneť nō accedē ad
ad aliū thorū. 2^m ē ꝙ teneť ſibi reddere
debitū. Contra p^m poſſet fieri dupliť. ſ. vel
plures vxores hñdo: vel cōcubinā tenē
do: de qb⁹ duob⁹ qꝛ nulla iam eſt iter xpi
fideles difficultas omitto. Unū reſtat con
ſiderare de 2°. ſ. de mutua obligatōne con
iugum ad reddendū debitū. Et p̄ de hac
obligatōe abſolute. 2° p ꝯpatōem ad vo
tum cōtinentie. 3° p ꝯpatōem ad accīs
ſupueniēs. 4° p reſpcū ad locū ⁊ tps i q̄
debitū peti pōt. ❡ Circa p^m q̄runť plra
ſ. vtꝝ reddē debitū ſit neceſſitatis. R⁹ ꝙ
ſic. vñ i. Cor. 7. pcipit aplus: ꝙ vxori vir
debituʒ reddat: ſilr autē ⁊ vxor viro. In
caſu tñ in quo vir nō poſſet vxori debitū
reddē: ſalua incolumitate corporis ꝓprij:
non teneť reddere: qꝛ noluit deus viruʒ
obligari mulieri in his que ſunt ꝯ rectā
inclinationem nature. Recta aūt iclina⁹
nāe hui⁹ hois p pus ē ad actū nutritiue
quo ꝯſeruať ꝓpriū idiuiduū q̄ȝ ad actuʒ
gñatiue: q ordinať ad ꝯſeruatōnem ſpēi
vñ nā pus puidet de nutrimēto: qd̄ ē ne
ceſſariū indiuiduo: ⁊ ſupfluum reſeruat
actui gñatiue. Et iō hō nō teneť ad actū
gñatiue i notabile pīudiciū icolumitatꝭ
corpis ꝓprij. ❡ Obijciť aūt qꝛ ſm Hiero.
⁊ hr̄. 33. q. 4. ſciat. q vxori debitū reddit
nō pt agni carnes comedē: ſ; ab h̄ null⁹
excludiť ꝓpť impletōem pcepti. g ⁊c. R⁹
Hiero. logť tm̄ de miſtris eccleſie: non de
alijs q ſūt ſuo iudicio relinquēdi: q poſſūt
ex reuerentia dimittē ⁊ ſumē corpus xpi
ſine pctō. Uel pt dici ꝙ a coione ꝯuenit
excludi nō tm̄ ꝓpť pctm̄ ꝓpriū: ſ; etiā ꝓpť
reuerētiā ſacri: ſic ⁊ iuſt⁹ iudex irregları̄ꝭ
excludiť ab ordīe ſacro ñ ꝓpť pctm̄: ſ; ꝓpť
reuerētiā ſacri. h̄ Tho. 4. di. 32. ar. i. c. i^m.
Utꝝ vir ⁊ mulier i actu mřionij ſint eq̄
les. R⁹ ꝙ duplex ē eq̄litas. ſ. q̄titatis: q̄
attēdiť iter duas q̄titates eiuſdē meſure:
ſic bicubitū ab bicubitū: ⁊ eq̄litas ꝓportō
nis q̄ attēdiť iter duas q̄titates ꝓportō
natas ſm ꝓportōeʒ eiuſdē ſpēi: lʒ vna ſit
maior altā: ſic dupli ad ſuū dupluʒ ⁊ cō⁹.
ſicut quatuor ad duo: ⁊ duoꝝ ad q̄tuor.
Loquēdo g de p^a eq̄litate vir ⁊ vxor ñ ſūt
eq̄les i mřio⁹: nec q̄ ad actū ꝯiug: lʒ in q̄

illō qō nobili⁹ ē viro debet᷑: nec q̄ ad di-
penſatōez dom⁹ i q̄ vxoꝛ regit᷑ ⁊ vir regit
Nec ēt quo ad moꝝ īformatōē: qꝛ vt dr̄
ff. de adul. ſi vxoꝛ. vir dꝫ eē mulieri actoꝛ
colēdi bonos mores. ⁊ vt dr̄ 32. q. 5. non
mechaberi. ſi vir ē caput mulieris: meli⁹
q̄ꝫ mulier dꝫ viuē: ⁊ i oib⁹ bonis ſcis eā
pcedē: al's vbi mulier meli⁹ viuit q̄ꝫ vir:
caput dom⁹ deoꝛſuꝫ pēdet. Sꝫ q̄ ad 2ᵃᵐ
eq̄litatē ſūt eq̄les i vtroqꝫ: qꝛ ſic tēt᷑ vxoꝛ
viro i actu cōiugali: ⁊ diſpenſatōē dom⁹
ad illō qō ē vxoꝛis: ita vir vxoꝛi ad illō
qō ē viri. vñ nō ad īparia iudicant᷑. 32.
q. i. ſi qs vxo. i ſi. ¶ Utꝝ cōiux peccet ſi
ſe reddat īpotētē ad debiti redditōēꝫ. R°
ſi qs reddit᷑ īpotēs reddē debitū ex cā ex
mr̄io° ſecuta; qꝛ pus reddidit debitū ⁊ ex
h̄ ē īpotēs vlteri⁹ ſoluē ipm: nō hꝫ mulier
ius petēdi: ⁊ i petēdo vlteri⁹ magis exhi-
bet ſe meretricē q̄ꝫ cōiugē. Si āt reddat᷑
īpotēs ex alia cā ſi illa ē licita: ſic iteꝝ nō
tenet᷑ nec pt̄ mulier exigē: ſi n̄ ē licita tūc
peccat: ⁊ pctm̄ vxoꝛis ſi ꝓpt᷑ h̄ fornicetur
aliquo mō ſibi īputat᷑: ⁊ iō dꝫ q̄ntuꝫ pōt
opam dare q̄ vxoꝛ ꝯtineat. h̄ Tho. 4°.
di. 32. ar. i. c. 3ᵐ. Utꝝ vir teneat᷑ vxoꝛi
debitū reddere niſi petat. R° q̄ non: niſi
petat exp̄ſſe v̄bis vl' iterp̄tatiue: vt exp̄ſſis
ſignis: tūc. n. lꝫ p̄e verecūdia taceat: tñ
vir tenet᷑ ſibi reddē debitū: exigē v̄o n̄ dꝫ
niſi petat᷑ alꝛo iſtoꝝ mōꝝ. h̄ Tho. 4. di.
32. ar. 2. ⁊ Pe. 4. di. 32. ar. i. q. 2. c. Quid
ſi nō petat vxoꝛ. ſ. nec v̄bis nec ſignis: tñ
vir videt piculū īminē. R° q̄ dꝫ ei ēt tūc
n̄ petēti vir debitū reddē: qꝛ tacite exact᷑ i
telligit᷑: lꝫ nō exp̄ſſe exigat᷑. h̄ Pe. vbi. s̄
c. iᵐ. Utꝝ vxoꝛ nō teneat᷑ reddē debitū
viro niſi petat. R° q̄ nō ē i hoc de viro ⁊
de muliere ſile: qꝛ vir nō erubeſcit nālit᷑
debitū petē ſicut vxoꝛ: qꝛ hꝫ i actu ꝯiuga
li nobilioꝛē ptē. ¶ Utꝝ vir poſſit vxoꝛeꝫ
petētē auertē p̄cib⁹ ne petat. R° q̄ nō dꝫ
niſi ꝓpt᷑ rōabilē cāꝫ: ⁊ tūc etiā nō dꝫ cum
magna iſtātia eā auertē ꝓpt᷑ picula īminē
tia. h̄. Tho. 4. di. 32. ar. i. c. 4ᵐ. ¶ Utrum
debitū exigē ſit aliq̄n necītatī. R° lꝫ ſit ne
ceſſitatī reddē debitū nō tm̄ petēti exp̄ſſe
ſ ēt petenti p aliq̄ ſigna: tñ exigē ꝓp̄ie lo-
quēdo nūq̄ꝫ ē necītatis. null⁹. n. tenet᷑ vti
iure tm̄ p ſe itroducto. ex̄ de reglarib⁹. ad
aplicā. Nec aliqs de ſuo debitore debituꝫ
ſuū cogit᷑ repetē: nec debitū offerre: ſi ē ta
le debitū: qō nō debet᷑ ſi nō petat᷑ exp̄ſſe
vel tacite; cuiuſmōi ē debitū carnale.

¶ Seq̄t᷑ vidē de 2°. ſ. de obligatione
mutua ꝯiugū ad redditōēꝫ debiti
p r̄ſpcū ad votū ꝯtinētie. Et cir
ca h̄ q̄runt᷑ plura. ſ. vtꝝ ꝯiuges p⁹ copulā
carnis ſine mutuo cōſenſu poſſint votuꝫ
emittē q̄ nō reddāt debitū. R° q̄ nō. vo
uere. n. volūtatis ē: vt ēt ipm nomē oñdit
vñ pt̄ tm̄ eē de bonis illis: q̄ nr̄e ſubiacēt
volūtati: cuiuſmōi nō ſt᷑ ea i q̄b⁹ vn⁹ alt᷑i
tenet᷑. Et iō i talib⁹ nō pt̄ aliqs votū emit
tere ſine ꝯſenſu ei⁹ cui tenet᷑. vñ Aug⁹ in
ep̄la ad armētarium. ⁊ ē. 32. q. 5. vna ſola
cā nō exigit deus ſi qs ex alieno vouerit
aliqd: ſ poti⁹ alienū vſurpare vetat. Uñ
cū cōiuges teneant᷑ īuicē ſibi reddē: nō
pt̄ vn⁹ ſine cōſenſu alt᷑i⁹ vouē q̄ debitū n̄
reddat alt᷑i. Etſi vouerit peccat: nec debet
votū tenē. ſ de voto male fcō pniaꝫ agē.
32. q. 5. vna ſola cā. ¶ Utꝝ p⁹ carnis co-
pulā poſſ᷑ t vn⁹ cōiugū ſine cōſenſu alt᷑i⁹
vouē q̄ debitū nō petat. R° ſm aliqs q̄
ſic. nō pt̄ āt vouē q̄ nō reddat: qꝛ i p̄mo
uterqꝫ ē ſui iuris. ſ nō i 2°. Alij v̄o dicūt q̄
neutꝝ pt̄ vn⁹ ſine cōſenſu alt᷑i⁹ vouē: qꝛ
ſi alt᷑ debitū nūq̄ꝫ petēt ex h̄ mr̄ioᵐ onero
ſū alt᷑i reddēt᷑: dū opoꝛtēt eū ſp cōfuſiōꝫ
debitū petēdi ſbire: ⁊ h̄ ē opinio Tho. 4.
di. 32. ar. 4. c. 3ᵐ. p̄ᵃ v̄o ē Boñ. 4. di. 32.
q. circa lr̄am. q. 2. Pe. 4. di. 32. ar. 2. q. i.
⁊ Ray. ⁊ ſm Rich. 4. di. 32. q. 2. ar. i. c. ē
ſecurioꝛ ⁊ cōioꝛ. nō. n. ex h̄ q̄ alt᷑ vouet
nō petē reddit᷑ mr̄ioᵐ alt᷑i magi oneroſuꝫ
ſ magis leue: qꝛ reddē debitū ſepe ē pcāle
⁊ q̄ ad reddēdū debitū q vouet manet i
ſuitute alt᷑i⁹: ⁊ ali⁹ efficit᷑ liber. Utruꝫ
vouē ꝯtinētiam ſine conſenſu ꝯiugis ſit
pctm̄ mortale. R° aut fert᷑ iten⁹ detmiate
ad nō reddenō debitū nec exigenō: ⁊ tūc
ſciēti iura mr̄ionij eſt pctm̄ mortale ſi fiat
ex deliberatōē. aut i cōi: ⁊ tūc nō ē pctm̄:
qꝛ ſaluari pt̄ i eo qō licitū ē. i. i nō exigē°
Utꝝ p⁹ copulā carnis liceat viro vxoꝛ̄
ꝓhibēte accipe crucē in ſbſidiū terre ſcē.
R° ſatis ē ꝓbabile: q̄ vxoꝛ debeat ad ip̄s
velle ꝯtinē ꝓ ſbueniēdo necītati eccleſie
gn̄alis. Et iō i fauoꝛē negocij ꝓ quo ſibi
crux dat᷑ iſtitutū ē q̄ vir ſine ꝯſenſu vxo
ris poſſit accipe crucē. ex̄ de voto. ex mul
ta. §. 2 i fi. ſic ēt poſſet dño ſuo t̄reno ſine
ꝯſēſu ei⁹ militare. nec tam̄ ſbt᷑hit᷑ ius ſuū
vxoꝛi: qꝛ vxoꝛ pt̄ eū ſeq. ex̄ de vo. q̄ ſup
hiſ. §. fi. Nec ē ſile de vxoꝛe ad viꝝ: qꝛ cū
vir debeat regere vxoꝛem magis tenet᷑
vxoꝛ ſequi virum q̄ꝫ econuēſo. i3ᵃ. q. 2ᵃ

vnaqqꝫ. Et pterea vxoꝛ cū maioꝛi picu
lo caſtiās diſcurrēt p terras q̄z vir: ⁊ cū
minoꝛi vtilitate eccleſie: ⁊ ideo vxoꝛ nō
pōt hi⁹ votū facē ſine ꝯſenſu viri ſui. Ho.
tn̄ vult ꝙ vxoꝛ ſi ſit nobil' hn̄s tātū pter
dotē ꝙ pt pſtare ſubſidiū terre ſcē: pōt ēt
īuito marito votū illud emittē. Utꝝ aūt
poſſit votū illō pſonalr̄ exeq diſtiguit: qꝛ
aut ē ſuſpecta ⁊ īfamata vel nimis iuuen
cula: ⁊ tūc nō exeqt̄ pſonalit̄. abſit. n. vt
ab eccleſia talis recōpenſatio admittat̄.
ex̄ de vſuri. ſup eo. ſ; redimet votū cū ſit ī
habilis ad eūdū. ex̄ de voto ꝙ ſup his. §.
rurſus. Aut ē antiq̄ ⁊ matrona bone fa
me: ⁊ tūc ibit ſi milites bellatores ſecū du
cē poſſit: qꝛ tūc eadē rō ē de vxoꝛe q̄ ē de
viro. q̄ idez ius. C. ad. l. falci. l. fi. ī fi. ar. ad
hāc diſtictōez. ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. cū ſis pre
dit⁹. ⁊. c. vxoꝛat⁹. Et ſm has duas vias
varie ſūt accipiēda diuerſa iura pdicta.
Tho. āt dic̄ ī. q. de q̄lib;. ꝙ ſi vxoꝛ ſit tal'
q̄ ſeq nō poſſit viꝝ ꝓpt̄ aliqō ipedimētū
ltimuz: ⁊ de ei⁹ icōtinē^ timeat̄ nō ē viro
ꝯſulenō ꝙ crucē accipiat ⁊ vxoꝛē dimit
tat. Sec⁹ ē ſi volūtarie cōtinē ꝓponat: vel
velit ⁊ poſſit ſeq viꝝ ſuū. Alber. etiaz di
cit ſup. 4. ſen. di. 37. ꝙ q timet ꝓbabiliter
picnlū futuꝝ vxoꝛis: meli⁹ facit nō pere
grinādo etiā p pegrinatōe terre ſcē. Rō
hui⁹ eſt ſm Tho. ibidē. qꝛ neceſſaria non
debēt ꝑtermitti ꝓpt̄ ea q̄ ſūt ꝓprie volūta
tis. neceſſario āt iminet viro gerē curaz
vxoꝛis: qꝛ vir ē caput mulieri. i. Coꝛ. ii. ſ;
crucē accipē ē volūtatis. g̃ ⁊c. ¶ Utꝝ cō
iuges poſt carnis copulā debeāt ſil' moꝛa
ri ⁊ ſeinicē ſeq. R° ꝙ cū ꝯiuges ſint vna
caro nō d; alt' ſine alt'o diuti⁹ ꝯmoꝛari.
ex̄ de conui. le. c. i. ſ; q̄ntū extendat̄ ly diu
tius ibi nā determinat̄: ⁊ iō ī arbitrio bo
ni viri ꝯſiſtit. Et etiā ſic dr̄ ī glo. d. c. c. vir
tenet̄ vxoꝛē ſeq: ſicut e ꝯ°. cū nō ad ipſa
iudicēt̄. 33. q. i. ſi qs vxo. in fi. Et h ſi ex
iuſta cā recedit: alioqn eaz ptāte retineat
maritali. 33. q. 5. cū caput. Et vxoꝛ ſimilr̄
tenet̄ viꝝ ſeq. 13. q. 2. vnaq̄qꝫ. niſi eā tra
here vellet ad infidelitatē. ex̄ de diuoꝛ. q̄
ſinit. vel niſi fiat vagabūd⁹. vn̄ ex̄ q mi ī.
accu. poſ. relatū. hr̄ in glo. ⁊. ꝙ vxoꝛ tene
bat̄ viꝝ ſeq q de ciuitate fugit metu mō
tis: niſi foꝛte vagabūd⁹ diſcurrēt: qꝛ tūc
cū ſeq nō poſſet. Foꝛte iō dicit: qꝛ op⁹ ē
diſtictōe ſm aliquos. aut. n. ē vagabūd⁹
necitate ineuitabili: ⁊ ſic tenet̄ cū ſeq. aut
pret̄ neceſſitatez: ⁊ tūc aut tpe ꝯct⁹ ſciuit

cū eē talē: ⁊ tūc etiā tenet̄ eum ſeq. aut ne
ſciuit: ⁊ ſic nō tenet̄. 34. q. 2. ſi qs neccita
te īeuitabili. ⁊. c. vnaq̄qꝫ. ī glo. Hu. tn̄ dic̄:
ꝙ ſp tenet̄ eū; ſeq: ⁊ ꝙ illud. c. ſi qs ē ab
rogatū. glo. vō ſup. c. ſi qs. dicit ꝙ ſm ali
quos illō. c. vnaq̄qꝫ. vbi dr̄ ꝙ vnaqueqꝫ
mulier ſeq̄t̄ viꝝ ſuū ſiue ī vita ſiue ī moꝛ
te eſt ꝯſilium. vn̄ ſi vir vult vagari vxoꝛ
nō tenet̄ cū ſeq: al's vxoꝛ nō poſſet aliā
eligē ſepulturā: qō tn̄ falſū ē. ex̄ de ſepul.
de vxoꝛe. ¶ Utꝝ cōiux dās alteri ꝯiugi
lniam vouēdi poſſit illā poſtea reuocare
R°. aut dat eā ī facie eccleſie: ⁊ corā ſuo
oꝛdinario: ⁊ ſic datā reuocare nō poteſt
aut ī puato: ⁊ tūc anteq̄z voueat reuocar̄
pōt. Jus. n. h ꝯcedit: qꝛ tales lnie clā ſcē
ſt̄ piculoſe: ⁊ qꝛ lniat⁹ añ voti nō eſt no
uo viculo obligat⁹: iō meli⁹ ē ꝙ reuertat̄
ad ꝯiugē: q̄z ꝯiūx ī foꝛnicatōis periculo
remaneat. S; vt multi dicūt p⁹ voti emiſ
ſionē nō pt ipletionē voti ipedire vel ꝓhi
hē. Nec ī h tenet̄ mulier ſibi obedire: qꝛ
iā alio viculo ligata ē: ⁊ de lnia viri: q h
pōt cōcedē. Et huic ſnie conſentit Bon.
4°. di. 32. q. circa līam. q. 3. ⁊ Pe. 4. diſ.
32. expōne lre. q. 2. ⁊ magr̄ ſen. li. 4. di. 32
c. 2. ⁊ decretū. 33. q. 5. maīfeſtū. §. ex pmiſ
ſis. vbi dr̄ de cōiugib⁹. cū quilibet coru;
alteru; a ſuo iure abſoluerit ad ꝑteritaz
ſuitutem ipm reuocare non poterit. ⁊ ea.
q. c. qui vxoꝛē. dr̄ ꝙ q ſuā vxoꝛe; velare
pmiſerit aliā nō accipiat: ſ; ſilit̄ ꝯuertat̄.
Alij dicūt ꝙ niſi licentiet̄ ab altero con
iuge auctōitate dioceſ epi: ⁊ niſi lnians
monaſteriū itrauerit: vel votu; caſtitatis
emittat in ſeculo remanēs: ⁊ talis etatis
ꝙ de ipo nō poſſit ꝓbabilit̄ oꝛiri ſuſpitio.
iura decernūt talē lniam ad petitō; eiuſdē
cōiugis: ſi dedit eā q̄ntū ī ſe fuit irritāda;
Et l; peccet h petēdo: tn̄ ad eius petitōe;
ille qui intrauerat religionem pōt ⁊ deb;
reuocari. Et pro hac opi. expſſe videt̄ eē
illud ex̄ de cōuer. cōiu. c. i. vbi dicit̄: ꝙ ſi
layc⁹ de lnia ⁊ pmiſſione vxoꝛis ꝓfeſſio
nem fecerit in religione: niſi vxoꝛ ad reli
gionē tranſierit aut ppetuā caſtitatē ob
ſeruare pmiſerit: vn̄ poteſt ⁊ deb; de mo
naſterio reuocari. Hui⁹ opi. vr̄ eē Ray.
q dicit ꝙ coniunx qui in ſeculo relinqutur
ꝓmittat ī manu vel pn̄tia epi ꝯtinentiā.
Ut. n. addit Rob. talia maioꝛa nō debēt
expediri: niſi p ep̄; vel aliū de mādato ei⁹
⁊ ſic ibi tria ſt̄ neccia. ſ. auctas epi. expſſa
lnia cōiugis ſui. ⁊ voti ppetue ꝯtinentie.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cū trāſitu ad religionē ſi ſit ſuſpecta: alˀs
pōt i ſeculo remanē. Et h etiā ſentire vř
Ber. ex̄ de ꝯuer. coniu. c. i. ⁊ Innoc. ibi
dem i glo. ꝙ dās lniam vouēdi: nō īpedi
tur ꝓpť h debitū exigē: niſi ⁊ ipē voueat
⁊ idē dič Hoſti. ibidē i glo. Si tñ ꝑ aliam
pſonā fieret iferiorē: ſi alˀs rite factū eēt
ꝓpť h eps̄ reuocare nō debēt: ⁊ peccaret ſi
d facto reuocaret: maxīe ſi loci ꝯſuetudo
eēt fieri talia p minorē epō. h Rod. Itē
vř dicendū i caſu ꝯuerſo. ſ. ꝙ vxor itrare
pt religionē: remanēte i ſeculo viro ſene:
⁊ nō ſuſpecto de icontinētia: qꝛ i hiˀ non
ad ipaʀia iudicanť. ex̄ conuer. cōiu. ad
aplicā. Si qs vult tenē opi. pmā pt dicē:
ꝙ dictū. c. loqť de illo q de lnia vxoris ig
rāte epō i religione pfitet. ⁊ talis reuoca
ri pt ſm foꝝ iudiciale: qꝛ talis lnia ñ fuit
debito mō data nec accepta: vel qꝛ dicta
lnia ſufficienť pbari nō potuit: qꝛ ut vo
lūt aliq ſi potuiſſ; pbari: mulier debuiſſ;
religionē itrare compelli: ſi iuuenis erat.
ar. 33. q. 5. ſi qs vxorē. vel tñ caſtitatem
vouē ſi ſenex erat. Qui vō volunt tenere
2ᵃᵐ opi. pñt dicē ad decrū allegatū ꝯ cā
ꝙ illō vbū ſilr ꝯuertať: itelligēdū eſt ſic.
ſ. niſi malit ſuū coniugē reuocare. Et ſic
ſoluūt qdā. ⁊ glo. ſoluit ibidē. Uel pōt dici
⁊ meliˀ ꝙ iō dič ſilr conuertať: qꝛ reuo
cādo peccat: lʒ ad petitōem ciˀ aliˀ debeat
p iudicē reuocari: qꝛ iura ex cā rōnabili
decernūt talē lniam p petitōeʒ alteriˀ con
iugis irritādā: qꝛ niſi h fieret multa picu
la iminē poſſent ꝯiugi i ſeculo remanēti.
h Rich. 4. di. 33. q. 2. ar. 2. c. 2ᵐ. i fi. Utꝝ
ꝯiuges i ſeculo remanētes poſſint ſe licite
abiurare: ⁊ ppetuā ꝯtinentiā pmittē. Rº
qdā dicūt ꝙ nō. ar. ex̄ de conuer. coniu.
ex pte tua i fi. Jo. vō dič ꝙ imo: etiˀ ſi ſine
aliq iuramto ſe poſſēt ad ꝯtinēᵃᵐ ppetuā
obligare. ar. 33. q. 5. qō dēo. ⁊ Ber. ex̄ de
regľaribˀ. veniēs. i glo. ib. Hoſti. etiā vult
ꝙ poſſent vouē ꝯtinentiā ad tps: ⁊ ipꝑe
tuū pari ꝯſenſu. Et tūc ſm Ray. etiam ſi
vir alˀs penitēt ⁊ votū frangēt: tūc vxor i
voto pſeuerare debēt conſtāť: vt pʒ i illo
c. qō dēo. ⁊ c. vna ſola. Nec obſtat illud
ex̄ de iureiuř. tua. 2. qꝛ ibi nō fuit factuʒ
votum continētie. Conſentiūt etiā pdcis
Innoc. ⁊ Hoſti. de ꝯuer. cōiu. i glo. c. i. tñ
vt dič ibi Innoc. ꝓpť hiˀ votū vtriuſqꝫ
nō pt vnˀ ſine lnia alteriˀ religionē itraꝛ
¶ Utꝝ ꝑ copulā carnalē poſſit vnˀ con
iugū alťo nolēte continere. Rº talis aut

ꝓponit deliberare d religiōis igreſſu: aut
nō. ſi ſic: ſtatuēdū ē ſibi tps duoꝝ mēſiū
ſm Hoſt. ex̄ de conuer. coniu. ex publico
vel ſm Hoſti. ⁊ Ber. ibidē. tps ſtatui dʒ
arbitrio iudicis: ita ꝙ itret: vel vxori ad
hereat: ⁊ ſi tňſeat qlʒ recupat q̄ʒtū de ſuo
penes alteꝝ reſidebat. ex̄ de conuer. ꝯiu.
ex publico. ⁊ c. ex pte. qō itelligiť fcā pro
feſſiōe. h Hoſti. Si vō illo tmino elapſo
nō trāſierit cogať p executōem ſatiſfacē
ꝯiugi. Si tñ elapſo tmino illo itraret: dū
mō añ carnis copulā ingreſſus tenet. ex̄
de conuer. coniu. ex publico. hec Ray. ⁊
Ber. Si aūt ñ ꝓponit deliberare: puto ꝙ
exactˀ ab alťo ſtatī pˀ ꝯtrū debitoº ſolen
nizatū mřioᵐ debitū ſibi reddē teneť: cū
nō hēat exceptōeʒ legitimā ad repellendū.
de h tñ vide. j. ti. de dñs mřionij. queſtōe
nunqd peccat mortaliť q rē. ¶ Eſto ꝙ. j.
tps idultū a iure iuita cogſcať a viro: nū
qd igredi pt monaſteriū. Rº cum p con
ſenſuʒ mutuuʒ ſit iam trāſlata ptās cor
poꝝ: lʒ nō oīno efficaciť: copula ſequens
nō ē oīno violēta ſiue iiurioſa: h i pte tñ.
vñ quodammō ē vſus iure ſuo. ar. ex̄ de
elec. cuʒ eccleſia vulťana. ⁊ iō conſūmať
mřioᵐ: ⁊ ideo non lʒ poſtea altero inuito
mōaſteriū itrare. Si vō eā cognoſcēt pˀ
tps pfeſſiōis: cū vinculuʒ iam ſit ſolutum
patereť penā. 27. q. i. ſi qs rapuerit. h Ho.
Bar. vō i qōibˀ videt: ꝙ talis mulier ſic
violenť oppreſſa: pt igredi monaſterium
viro inito: qꝛ vir deliquēs nō dʒ eē meli
oris cōditōis q̄ʒ non delinquens. ff. de re.
iuri. nō fraudať. §. nemo. ¶ Sʒ q̄re dať
ei iducie. Rº ꝓpť tria. p̄ vt poſſit iteruʒ de
liberare de religionis ingreſſu. 2º vt pre
parentur neceſſaria ad ſolennitatem nu
ptiarum. 3º ne vilem habeat vir datam
hanc quam diu ſuſpirauit dilatam.
¶ Quid ſi quis contrahat cuʒ corrupta
⁊ demū alter vult ingredi religionem: ⁊
ambo iurare volūt ꝙ ſe minime cogno
uerunt: nunquid credendum eſt eis. Ho.
dicit ꝙ ſic. ante traductionem: vt extra d
conuer. coniu. ex parte tua. 2. poſt tradu
ctionem auteʒ non credeť eis i piudiciū
matrimonij. extra de eo qui. cog. cōſang.
ſup eo. ⁊ extra de diuor. q̄ʒto. Ad h nota
ꝙ quicquid dictum eſt de vxore q̄ʒtum
ad votum continentie: intelligendum ē de
viro: quia in talibus ſm oēs vir ⁊ vxor
ad paria iudicantur. 33. q. i. ſi qs vxorē.
⁊ q. 5. precepit.

Seqr vidē de .3°.ſ.de obligatōe ad redditōez debiti p reſpectū ad accidēs: puta leprā vel furiam. Et circa h q̄runt plura.ſ. vtr̄ ↄiunx ſanus teneat reddē debitū ↄiugi leproſo. R° q̄ nō ē idē q̄rere vtr̄ teneat debitū reddē: ⁊ vtr̄ teneat ei cohabitare. cohabitare n.ē magis ↄſiliū q̄ p̄ceptū ꝓpt piculū infectōis. Vñ qd̄ dr̄ ex̄ de ↄiu.lepro.c.i.ſ.⁊ vxores viros ⁊ viri vxores ſequant: q̄ lepre morbum icurrūt: ⁊ eis ↄiugali affectione miſtrent. exhortatio ē nō p̄ceptuz vt pz p l̄ram imediate ſequētē.nihil.n.ē hūanius q̄ ſpōſuz ⁊ ſpōſaz i fortuitꝭ caſibus ee͂ pticipes.ff.ſoluto m̄rio°.ſi cū dote .§.ſi marit⁹. Sed reddē debitū ē p̄ceptuz vñ dr̄ e.ti.q̄m.q̄ ſi vir̄ ſiue vxorē leproſuz fieri cōtigerit: ⁊ ifirm⁹ a ſano carnale debitū exigat.gn̄ali p̄cepto apli: qd̄ exigitur ē ſoluēdum: cui p̄cepto nulla i h caſu exceptio inenit: ⁊ iō vt dic glo.ibidē.nos ex ſenſu nr̄o excipē nō debem⁹. Vnd̄ ſm Hoſti.ↄiuges quor̄ vn⁹ ē ſan⁹ alt leproſus ſūt monēdi q̄ debitū ſibi reddāt: ⁊ ſi nolūt monitis acqeſcē: nō cogant ſi continentiā volūt ſuare.ex̄. de ↄiu.lepro. ſi aūt nolūt vel nō poſſūt ↄtinentiā ſuare: cogant ſibi debitū reddē.ex̄ e.c.z.§.vlt. vñ debz iſta ꝓpe locū ei⁹ ſtare: vt ei poſſit miſtrare: ⁊ debitū ↄiugale reddē: vt ibid̄ dic Ho.ex̄ e.c.i.q̄ ſufficiat leproſo q̄ ſuo debito nō fraudet: nec oz q̄ in eodē loco vel lecto morent. Itē reddēdo debitū nō ē ſic piculū de ifectōe ſicut de ↄmanēdo aſſidue: qr act⁹ ille cito trāſit: ⁊ q̄uis ex tali ↄcubitu ꝓles genita: vt i plibus ifectōez lepre n̄ euadat: maxie viro exiſte leproſo tpe coit⁹: magis tn̄ pōderādū ē cōtinuuz piculū fornicatōis q̄ ifec° ꝓlis: maxie cū ſit meli⁹ leproſaz ee͂ q̄ ſi nūq̄ exiuiſſet i ee͂ vñ magis ee͂t ↄ bonū ꝓlis: ſi leproſi nūq̄ gn̄arēt q̄ ſi ꝓles naſceret ex eis. Huius ſnie ſūt Bon.4.di.32.q.2.ar.i.c. Pe.4°.di.32.ar.3.q.4. Rich.4.di.32.q.4.ar.2 Tho.4.di.32.ar.i.c.4°. Ber. ⁊ Alan⁹. Goff.vo dic q̄ ↄiugi leproſo ſepati manēti tenet ↄiux ſan⁹ cohitare: ſ manēti cū alijs leproſis nō tenet. Et dicit q̄ decretalis ex̄ de coniu.le.c.i. loqt monitorie nō p̄ceptorie.ſ.vt leproſi iducant ad cōtinēdū: ⁊ nō fiāt iprobi ad debitū exigendū: vel decretalis illa corrigit p ſequētem.p⁹ opi. tollerabilior vr̄. ¶ Quid de filijs leproſor̄. R° ſm Goff. ⁊ Hoſti. cuz ſano ſmanē debēt: ne iſiciant: cū ille morbus ſit contagioſus: ꝓpt qd̄ etiā de ↄſuetudie gn̄ali approbata iure canonico: ⁊ iure veteris teſtamēti leproſi ſepantur a cōione hoium.ex̄ de ↄiu.lepro.c.i. i tex. ⁊ glo. ¶ Utr̄ cōiux teneat reddē debitū cōiugi furioſo. R° hn̄ti lucidū iteruallū reddēdū ē debitū i illo iteruallo: qr tunc reddi pōt ſine ꝓprie pſone piculo. Furioſo āt actu exn̄ti i furia nō tenet alt ↄiux debitū reddē: qr nec debitū ē ꝓ illo tpe cōiugi. Tn̄ idiote ſe hn̄ti q̄ ad diſcretōnem ad modū pueri reddēdū ē debitū: qr tali etiā ſine piculo pſone pt reddi. ¶ Utruz error lepre ipediat m̄rio^m. R° q̄ nō.qr lz lepra obuiet cohitatōi: n̄ tn̄ obligatōi. Vñ nō q̄ lz lepra ſupueniēs ſoluat ſponſalia p̄cedētia vt.ſ̄.dictū ē. Et h intelligit Hoſti.niſi forte ſpōſus iā traduxiſſz ſpōſam i domū ſuā.ex̄ de coniu.le.l̄ras. ⁊ de iureiur.quēadmodū. Nō tn̄ m̄rio^m ſoluit.e.c.i.⁊.2. Videt tn̄ illud.c.l̄ras dicē q̄ anteq̄ illud m̄rio^m ſit cōſūmatū ſolui poſſit.ſ q̄ dicit ↄſūmatū expone.i.ↄctuz Vel iō dicit h: qr ſi ee͂t cōſūmatū: iudicaret pſumptū m̄rio^m. vñ dic cōſūmatū ſ͂ audi nec ↄctū ⁊ ſic ſpōſalia tm̄ ſoluit.ex̄ de iureiur.quēadmodū.g̃ ſz Hoſti.ſi traducta erat vel ſi p v̄ba d̄ p̄nti ↄxerāt nō poterūt ſeparari: niſi ante copulā carnis alter ↄiugū voluerit ad religionē trāſire ⁊ tūc is q remanet pt i dn̄o nubē. ex̄ de ſpō.cōmiſſuz. Et h itellige qn̄ ſpōſa ē virgo. Si.n.corrupta ee͂t poſt traductionem ſepari nō poſſet niſi p mortē: vt pz p ſup dcā de mō ↄhēdi m̄rioniū. h Hoſti. Alij vo volūt q̄ etiā ſi ſpōſa ee͂t traducta nihilominus lepra ſupueniēs ſoluēt ſpōſalia niſi poſt traductōez fuiſſet corrupta.

Seqt vidē de 4°.ſ.de obligatione ad r̄dditōz d̄biti p r̄ſpcū ad tps ⁊ locū. Et circa h q̄rūt plura.ſ. vtr̄ tpe ſacro liceat debitū exigē vel reddere. R° dies feſtiui ⁊ ieiunior̄ ⁊ ꝓceſſionum ſunt inſtituti ꝓpt mētis eleuationez a carnalibus ad ſpūalia. In vſu vo coniugali mens dp̄mit a ſpūalib⁹ ad carnalia: ⁊ ideo congrue ē inſtitutū q̄ cōiuges tūc abſtineāt ab illo actu. Sz ēt nō poteſt iuri dino ⁊ naturali p̄iudicare: nec itēdit filijs laqueū ponē. vñ cū redditio debiti ſit de iure nāli ⁊ eti dino: debiti vo ꝑtitio ſit licita.i.Cor.7. Nolite fraudare iuicez niſi ex conſenſu ad tps vt vacetis orōni

eccleſia nõ intendit redditõez aut ꝓhibẽ aut diſſuadẽ: petitõez võ itendit tũc diſ ſuadẽ non ꝓhibẽ. Uñ dic̃ Aug⁹. ꝛ h̃r. 33. q. 4. xpiano. ꝙ a licitis ẽ abſtinẽdum vt licita facili⁹ ipetrent̃. Qẽ ãt dicit ibidẽ ꝙ nõ licet tũc xpiano cuȝ ꝯiuge ꝯuenire. h̃ dicit nõ qꝛ ſit ꝓhibitũ ſ; diſſuaſuȝ: q̃ g̃ de bitũ reddit nõ peccat: q ãt petit aliq̃ infir mitate duct⁹ ſine ꝯtẽptu vel irreuerentia tpis: vl' eccliaſtice exhortatõis: nõ peccat mortalit̃. h̃ Pe. 4. di. 32. ar. 3. q. i. c. Boñ 4. di. 32. q. 3. ar. 2. c. dicit ꝙ tũc põt reddi debitũ ſine oĩ culpa: dũ tamen reddat cũ diſplicẽtia ꝛ dolore: peti autẽ nõ põt ſine culpa. Etſi aſpect⁹ ſit ad delectatõez ẽ cul pa g̃uis ꝛ mortalis. ſm Alex. an. 2. t. 2. c. de adulterio. q. 2. ar. 2. c. 5ᵐ. Si ãt lubricũ carnis: ꝛ ſuã īfirmitatẽ cui⁹ ẽ ꝯſci⁹ vel cõ ſcia vehement̃ timeat ꝛ idõ petat: põt eſſe culpa venial': vix tñ ꝯtigit ꝙ ī dieb⁹ ꝓcessionis nõ ſit culpa g̃uis. ❡ Si obiicit̃ illd Greg. i. p. dia. ꝙ mulier q̃ fuerat a viro co gnita nocte veniẽs ad ꝓceſſionẽ arrepta ẽ a diabolo: h̃ ãt nõ fuiſſet niſi mortalit̃ peccaſſet. g̃ ꝛc̃. Rᵒ h̃ nõ fuit ex eo qꝛ debi tuȝ reddidit: ſ; qꝛ ſe temere poſtmodũ ad diuina ꝯ̃ ꝯſciam igeſſit. h̃ Ho. ❡ S; eſto ꝙ ſit paſca ī q̃ vꝛ̃ qs tenet̃ cõicare: nũqd tenet̃ reddẽ debitũ: vꝛ̃ ꝙ nõ: qꝛ ecclia ſta tuit ꝙ nõ accedat qs ad cõionẽ qñ cog ſcit vxorẽ. Rᵒ ꝙ ſi reddat iuite: ꝛ cũ do lorẽ nõ arcet̃ ab igreſſu ecclie: nec a cõi one: poſſet tñ cõio differri de ꝯſilio ſacer dotis. h̃. Boñ. 4. di. 32. q 3. ar. 2. c. 2ᵐ. Notãdũ ãt ꝙ cũ dꝛ̃. 33. q. 4. apl's. ꝙ vir nec ad tp̃s vxore iuita põt orare. itelligi' ſm ꝙ dicũt aliq de ſpãli ꝛ ꝓuata oꝛ̃one: vt ſi tota die vl' nocte vl' magna diei pte vellet ī ecclia eẽ: tñ ī oꝛ̃one g̃nali põt iter eſſe vxore etiã iuita: vt ī veſpis ꝛ miſſis ſm Hu. Nec ꝓpt̃ oꝛ̃onẽ g̃nalẽ vel ſpãlem d; qs petẽti debitũ denegare etiã ī paſca: ſ; ꝓ̃ reddat ꝛ poſtea ad eccleſiaȝ vadat: ꝛ ea q̃ ſũt faciẽda ſm exigẽtiã diei faciat. h̃ Roõ. ꝛ glo. ſup. c. apl's. ꝛ cõuenit cũ his Alex. an. 2. t. 2. c. de adult̃io. q. 2. ar. 2. c. 3. ❡ Utꝛ̃ ī loco ſacro liceat debitũ reddẽ vel exigere. Rᵒ ꝙ nõ. nõ. n. ẽ ſimile de loco ꝛ tpe: qꝛ facili⁹ mutari põt loc⁹ q̃ꝫ tp̃us. Et ꝓterea loc⁹ ita pollui põt: ꝙ idiget recõci liatõe. vñ ī loco ſacro nõ licet carnale de bitũ reddẽ nec exigẽ: ſi tamẽ ꝓ lõgũ tp̃s eẽnt violẽt̃ recluſi ī loco ſacro: vꝛ̃ ꝙ tũc licitũ eẽt eis ī loco ſacro exigẽ ꝛ reddẽ.

In tali. n. caſu nõ vꝛ̃ illa ꝓhibitio debere itelligi: qꝛ nõ ẽ ponẽd⁹ laqus aĩabus ꝓpt̃ mũdiciã loci. h̃ Ric. 4. di. 32. q. 2. ar. i. c ❡ Utꝛ̃ liceat debitũ petẽ vel exigẽ tpe in ꝓ̃gnatõis. Rᵒ ſi ſine piculo aborſus vir põt carnalit̃ copulari ſue vxori ꝓ̃gnãti te net̃ ſibi debitũ reddẽ: ꝛ ab ea põt exigẽ ſine petõ mortali: qꝛ ꝯcubit⁹ m̃rionialis nõ tñ ẽ ī officiũ: ſ; etiã ī r̃mediũ: ꝛ mulier ꝓ̃gnãs frequent̃ pl⁹ appetit ꝯcubituȝ: q̃ꝫ qñ nõ ẽ ꝓ̃gnãs. Si aũt nõ põt cũ ea car nalit̃ copulari ſine piculo aborſus: tũc ñ d; ſibi reddi debitũ nec exigi ab ea: quia m̃rioniũ ꝓ̃ncipali⁹ ẽ ordinatũ ad ꝓlẽ pro creãdã q̃ꝫ in remediũ. Uñ ſm Alex. an. 2. t. 2. c. de adulterio. q. 2. ar. 3. c. 6ᵐ. ſi ꝓ̃ſu mat̃ vehement̃ de piculo ꝓ̃tus petẽs mor talit̃ peccat: ꝛ alt̃ reddẽ non tenet̃. Si võ mulier ꝓbabilit̃ nõ ꝓ̃ſumat de piculo pt⁹ reddẽ tenet̃: l; ſciat eũ peccare: cũ dolore tñ. Nec dꝛ̃ ꝯſentire ei quo ad peccatũ: ſ; q̃ ad h̃ ꝙ petit qõ ẽ ſuũ: ꝛ ne fiat pei⁹. hec Alex. an. ibidẽ. Nec obſtat qõ dic̃ ãbro. ꝛ h̃r. 33. q. 4. ſi cã. Ipa ingt rõ ꝯcept⁹ ꝛ ꝓ̃tus iuxta legẽ ceſſare debẽ tpib⁹ his vſũ carnis demõſtrat: qꝛ itelligit̃ de debito ho neſtatis nõ necitatis: ꝛ de exigẽdo nõ de reddẽdo. h̃ Pe. 4. di. 32. ar. 3. q. 2. Qõ ãt dic̃ Auic. 9. de aĩalib⁹. c. de formatõe Em brionis ī ſpãli ꝙ mulier pregnãs adhuc aliũ fetuȝ ꝯcipe poſſet raro accidit: ꝛ qñ accidit vt ī plurib⁹ abortit: vt dicit ibidẽ. Utꝛ̃ tpe mẽſtruoꝝ liceat debitũ petere vl' reddẽ. Rᵒ qdã dicũt ꝙ tpe menſtruoꝝ nõ ẽ licitũ debitũ exigẽ: ſ; licitũ ẽ reddere ꝓ̃ᵐ. n. qõ ẽ ī volũtate ꝯiugũ lex ꝓhib;: ñ 2ᵐ qõ ẽ de lege nãe. vñ etiã dñs nõ ꝓ̃cipit mulieri nõ reddẽ: ſ; hoĩ nõ accedẽ. Leui. 18. ad mulierẽ q̃ patit̃ mẽſtrua ñ accedas ꝛ Ezech. 18. vir q iuſtitiã fecerit: ꝛ īfra ad mẽſtruatam non acceſſerit. ꝛc̃. ac ꝑ h̃ nõ eximit mulierẽ a rẽtione: ſ; vir obligat̃ vt ſciẽter petẽ nõ poſſit ſine trãſgreſſiõe. Et h̃ vꝛ̃ dicẽ magr̃ ſen. li. 4. di. 32. l; inquit debitũ ſit petẽti ſoluẽdũ oĩ tpe: nõ tñ l; oĩ tpe petẽ. Et ſm h̃ itelligi debẽt auctes de h̃ loquẽtes: tñ aliq̃ mõ d; ſe difficilẽ red dere aliquã occaſionẽ petẽdo vel īfirmi tatẽ allegãdo ſi petat ignorant̃: vel ꝓ̃cib⁹ ꝛ monitis auertẽdo ſi petat ſcient̃: finalit̃ tamen ſi vir non deſiſtat debet debitũ red dere cum dolore ſi credat al's ſcandaluȝ viro ꝓ̃ſtare: vel ei piculũ alicui⁹ corruptõ nis dãnabilis iminẽ. Nõ ẽ ãt tutũ ꝙ ſuã

paſſionē viro ſꝑ īdicet: ne forte ex h̄ eam
abhorreat: niſi de eius diſcretiōe pſumat.
alij dicūt ꝙ ſi illa paꝰ accidat nālr̄. ſ. i ſa
nitate ſemel ī mēſe determīato tpē: tūc nō
licet nec exigē nec reddē. Et h̄ exꝑmi vr̄
Leuit. 20. Qui coiērit cū muliere in fluxu
mēſtruo: ⁊ reuelauerit turpitudinē eius
ip̄a q̄ꝫ apuerit fon. ē ſanguis ſui īterfici
entr̄ ambo. Cuiꝰ rō ē: q2 tūc mulier poteſt
cōcipē ⁊ ꝓpr̄ maximā corruptōem: q̄ ē in
corpe mulierꝫ. vt oñdit fetor eaꝝ illo tpe
⁊ īfectio ſpeculi p aſpectū eaꝝ: vt dic̄ phs
de ſōno ⁊ vigilia. ſemē viri q̄ꝺ tūc ī ea re
cipir̄ aliquā īcurrit īfectōnem: ⁊ illō q̄ꝺ
miſtrat mulier ē īmūdū: ⁊ iō ex tali cōcu
bitu geniti vt in plibus efficiunt̄ leproſi:
vl̄ alijs corruptōibꝰ ꝗuibꝰ īficiūt̄. vn̄ glo.
Hiero. ſup illō Iſa. 64. Oēs iuſticie nr̄e
q̄ſi pān̄ꝰ mēſtruate dic̄: ꝙ tpe mēſtruoꝝ
viri debēt ab vxoribꝰ abſtinē: tūc. n. cōci
piunt̄ mēbris dānati. ceci. claudi. leproſi
⁊ biꝰ. vt q2 nō erubuerūt ſic ī ꝯclaui cō
miſceri coꝝ pctā pateāt cūctis: ⁊ apte re
darguant̄ ī puulis. h̄ glo. Talis. n. cōcu
bitus eſt ī piudiciū ꝓlis. nō lꝫ aūt hoī vti
concubitu coniugali ad remediū: qn̄ eſt ī
ꝓlis nōbile piudiciū ⁊ ꝓbabile: q2 pnci
palius ordinat̄ ad ꝓlē ꝓcreādā: q̄ꝫ ad re
mediū. ꝓterea talis fluxus paꝝ durat: ⁊
iō ſi ſciēter petat: nō excuſat̄: ſi vō igno
rant̄ petat vel violēt̄ reddat excuſat̄. Si
aūt mulier ināl̄r̄ patiat̄: vt ſūt aliq̄ q̄ q̄ſi
ex īfirmitate patiūt̄ ſanguis fluxū: tūc lꝫ
exigē ⁊ reddē: tū q2 al̄s cū talis fluxꝰ ſit
ꝑpetuus vel diuturnꝰ oportēt ꝙ vir ꝑpe
tuo abſtinēt: tū q2 mulier tē ꝯcipē nō pt
vt dicūt q̄dā. q2 vt dic̄ Auic. 9. de aiali
bus. c. de formatōne Embrionis in ſpāli.
ſanguis mēſtruꝰ diuidit ſe impꝰgnata: ſ̄m
tres ptes. ſ. i cibū pueri: ⁊ alia ps aſcēdit
ad mamillas: ⁊ 3ª ps ē ſupfluitas q̄ quie
ſcit īt9 vſq̄ ad tp̄s ptus: ⁊ tūc eijcit̄. vn̄
auctēs ō h̄ loq̄nētes ſr̄ ītelligēde ō fluxu
nāli. ¶ Sꝫ eſto ꝙ vir neſciat ꝙ ſit tp̄us
mēſtruoꝝ: ⁊ mulier timeat de lapſu eiꝰ q̄d
faciet mulier. Rꝰ ſi credat eū deſiſtē debꝫ
ei īfirmitatē dicē vel ſaltē īfirmitatē ſīlar̄
Et ſi nec ſic deſiſtat q̄ꝫ tū pt ei reſiſtē dꝫ: q̄
ſi eā violent̄ cognoſcat ip̄a ē immunis a
culpa: alir̄ aūt ꝓpr̄ vitandā viri culpā: n̄
dꝫ ip̄a facē culpaꝫ. ¶ Quid ſi ſit mulier
ſterilꝭ: vr̄. n. ꝙ tē debitū peti poſſet ⁊ reddi
q2 tūc non timet̄ deformitas ꝓlis. Rꝰ ꝙ
q2 neſcit̄ q̄ꝫdiu mulier hꝫ muliebria ſiue
mēſtrua vtꝝ concipiat: ⁊ iō mulier talis
obligat̄ diuo p̄cepto: ſic alie mulieres: q̄
concipe ꝯſueuerūt. Ecce hēs duos mōs
dicēdi: quoꝝ. 2ꝰ Rich. 4. di. 32. q. 4. ar. 1.
c. magis adhēt. p̄ vō magis adhēt Boñ
4. di. 32. q. 3. ar. 1. c. vn̄ Boñ. vbi. ſ̄. c. 5m.
ad oppoª. dic̄ ꝙ lꝫ 2ꝰ modꝰ videat̄ eē ꝓ
babilior: pmꝰ tū ē ſecurior ⁊ ſanior: q2 eſt
ſtandū p mr̄imonio. Et vr̄ valde duꝝ ꝙ
viro inſtant̄ petēti mulier nō reddat debi
tum: qn̄ nō apparet īfirmitas ꝗuis: ⁊ tie
tur viro fornicatōis vel odij piculū. Hūc
etiā pᵐ modūꝫ vr̄ ſentire magr̄ ſen. vt hi
tum eſt. ſ̄. ⁊ Hu. di. 5. ad eiꝰ. Ad h̄ nō q̄ꝺ
Leuit. 15. 18. ⁊. 20. agit̄ de eo: q̄ coḡſcit mē
ſtruatam: diuerſimode tū ſ̄m Alex. an. 3
t. 3. c. de adulterio. q. 3. ar. 3. c. ii. ad oppª.
q2 in. 15. agitur de eo qui cognoſcit igno
rant̄. poterat. n. talis expiari p ſacrificiū
vel p lotionē veſtiū. In 18. agit̄ de accite
ſcienter: vbi ꝓhibet̄ ꝓpr̄ piculū ptus. In
20. vbi loquit̄ de pena mortis: loquit̄ de
cognoſcēte ⁊ pctm̄ ſuū publicāte. Vn̄ dr̄
ibi. ⁊ reuelauerit turpitudinē eiꝰ. Et ſilr̄
dr̄ de muliē ibi. ip̄a quoq̄ꝫ apuerit fonteꝫ
ſanguis ſui. ¶ Sꝫ q̄d de muliere q̄ ꝑpit
Rꝰ ſi ē purgata ab illis corruptōibꝰ: ⁊ cō
motionibus q̄ ſūt in mulieribꝰ aliq̄n̄ poſt
partū reddēdūꝫ ē debitū ſi petat: lꝫ nōdū
aduenēit purificatōis ſue ab eccl̄ia tp̄us
determiatū: ſ ān̄ illud tp̄us abſtinē dꝫ ab
exigendo ſaltē debito ꝯgruitatis. Qō āt
dr̄ di. 5. ad eius. ꝙ vir nō accedat ad mu
lierē anteq̄ꝫ puer ablectet̄: abrogatum ē
vel magis eſt monitio q̄ꝫ preceptum. Rō
autem dicte monitionis eſt vt ſubdit̄ ibi
dem: q2 matres pueros nutrire debēt: q̄ꝺ
facere non poſſent ſi a viris cognoſcerē
tur ⁊ impregnarent̄: quia tunc lacte ca
rerent. Si autem praua conſuetudine fi
lios ſuos ad nutriendū tradiderint alijs
admiſceri nō debent vxoribus ſuis: niſi
poſt tempus purificationis. de mā huius
articuli plenius tractat Alex. an. in. 2ᵒ. li
bro. vbi. ſ̄.

¶ De bono ſacri. i. ti. ii.

POſtea ꝯſiderandū ē de bono
ſacri in ſpali. Et ad h̄ ptinet ī
ſolubilitas mr̄ionij: q̄ ē ſignū
ꝑpetue ꝯiūctiōis xpi ⁊ eccl̄ie.
vn̄ ꝯſiderādō ē ō īſolubilitate mr̄ionij. ⁊ p̄
ō ip̄a ī ſe. 2ᵒ p reſpcm̄ ad īgreſſū religiōis

z°.p respon̄ ad petitū fornicatōis. Circa p^m q̄rit vtrū mr̄io^m sit idissolubile. R°. q ſic.ex̄ de côuer.côin.vex̄.ſic.n.dictū ē.ſ. mr̄io^m ꝯiūctio ē maris ⁊ fēie:idiuiduam vite retinēs ꝯsuetudinē:nō pt̄ g̃ ſolui niſi p mortē.Sciēdū tn̄ q duplex ē côiūctio mr̄ionij:⁊ duplex mors corrn̄dēs illi.Est n.ꝯiūnctio ſpūalis p ꝯſenſuz aiox:q̄ initiat mr̄io^m.Et ē coniūctio carnal' p côiūctionē ſexuū:q̄ côſūmat mr̄io^m.q̄lis aūt ē coniunctio p talē mortē ſoluit:vn̄ q̄dū côiūc^o ē ſpūalis:ſoluit p mortē ſpūalē:q̄ morit' hō mūdo p igreſſū religiōis.Et h̄ ꝓbat' ex̄ de ꝯuer.ꝯiu.ex pte tua.⁊.c.vex̄ poſt q̄ vō fcā ē côiūctio carnal': ſoluit' p mortē carnalē:ō quo pleni^o.j.dicet'. Rō aūt effectiua hui^o idiſſolubilitatis ē pncipalit' inſtitutio diuina.ordinauit.n.de^o vt poſt mutuū conſenſuz maneat illō viculū indiſſolubile p totam vitā ipox ſibi mutuo côſētiētiū.vn̄ Math.19.q̄s de^o ꝯiūxit hō nō ſepet. Scd̄aria vō rō ē dictamē legis nāe:matrio^m.n.ex itentōe legis nāe ordinat' ad educatōez ꝓlis:n̄ tn̄ p aliqd̄ tps ſ; p totā vitā ꝓlis.Vn̄ d lege nāe ē q pentes filijs theſaurizent:⁊ filij ſūt pentū heredes.Et iō cū ꝓles ſit côe bonum viri ⁊ vxoris:oz cox ſocietatē idiuiſaz ppetuo pmanē:ſm dictamē legis nāe. Rō vō diſpoſitiua ē ſignificatio eius:q: ſignificat vnionē idiſſolubilē xpi ⁊ eccleſie:ſm conformitatē nāe. Sz obijcit' q: nō videt' ſolui matrioniuz ꝯſummatū p carnalez mortē.q: dr̄ ad Heb.11. Acceperūt mulieres de reſurrectōe mortuos ſuos. R°.i.filios ſ; glo.vel ſi de viris itelligat' tūc eos receperūt de nouo côſenſu:lz.n.hō reſuſcitat^o ſit idē hō:nō tn̄ p nāz:ſ; p miraculū.

Eq̄t vidē de z°.ſ.de diſſolubilitate mr̄ionij p r̄ſpon̄ ad igreſſū religiōis.Et circa h̄ q̄runt' plra ſ.vtrū mr̄io^m initiatū:qd̄.ſ.ē tn̄ i ꝯiūctōe aiox ſoluat' p religionis igreſſū. R°. duplex ē religiōis igreſſus.vn^o ad ꝓbandū q fit p veſtium aſſūptōez. Alt' ad pmanēdū:q fit in ꝓfeſſiōe tacita vel expſſa.z^o nō pm^o ſoluit matrio^m:q: in z° morit' ꝑ hō mūdo.ex̄ de ꝯuer.côiu.nullū.vn̄ relictus in ſeculo tenet' eū expectare vſq: ad tps ꝓfeſſiōis ſue:⁊ ſi vſq: ad annū expectare nolit eps ad requiſitōnem ei^o alti ſm canones tps duox menſiū ꝑfigē poſſz.i qd̄ aut ꝓfiteret':aut mr̄io^m ꝯſūmaret.ex̄ de conuer.coniu.ex publico.alioqn cum excōicet:vt dicit glo.ibidē.in caſu tn̄ committitur arbitrio iudicis:vt tpis plus vel min^o indulgeat ad ꝓfitendū:vt etiā hēt' ibidez in glo.ſm Ber. Innoc. ⁊ Hoſti. Secūdū tn̄ aliquos ſi ꝓfeſſio fiat an̄ tps determinatū a iure.ſ.an̄ annū ꝓ nulla reputat' ſm nouā decretalē.ex̄ de regularibus.non ſolū.⁊ ideo tūc ē idē iudiciū qd̄ de voto ſimplici:vn̄ ſic poſt votū ſimplex vir tenet' mulieri debitū reddē:cū alia tn̄ nō pōt ꝯhē:ita ⁊ h̄.Et h̄ eſt opīo Tho.⁊ etiā Hoſti.q dicit q an̄ ꝓfeſſionē nō ſoluit' viculū:⁊ ingreſſus h̄; a canone ānū vn̄ ſi iudex minus tps ꝯcedat ſupplet' a lege.ff.de re.iurſ.l.4. Expectet g̃ mulier ñ obſtāte q de lapſu carnis timeat':vt ex̄ vt lite nō conteſta.qm̄ frequent'.§.ſi aūt de carnali.Si.n.tenet' expectare vix crucesignatū qnq: ānis. ex̄ de ſpon.i pn̄tia ⁊ ex̄ de voto ex multa.multoforti^o tenet' expectare p annū ingredientē religionem cū h̄ votuz vincat pm̄ū:vt p; ex̄ de voto ſcripture.h̄ Hoſti.in ſum.ti.de côuer.ꝯiu. Ex ꝑdictis p; q ſi remanens i ſeculo an̄ ꝓfeſſionē alterius ꝯhat cū alio nō tenet matrimoniū:⁊ altero āte ꝓfeſſionē redeunte tenet' ad eū redire:niſi ipa velit ſiliter religionem itrare.h̄ Pe.4.di.27.q.z.ar.1.q.1.c.5^m. ¶ Sciēdū etiā q qn̄ vtq: côtinētiā pari voto vouet:tūc neut' renūciat vinculo coniugali:⁊ iō adhuc manet. Sz qn̄ alt' tn̄ vouet:tūc q̄tū ē i ſe renunciat:iō reliqu^o ſolui'a viculo illo.h̄ Tho 4.di.27.q.1.ar.z.q.z.c.1^m.⁊ iō pt cū alia ꝯhē:ſiue alt' itrauerit eo ꝯſentiēte:ſiue eo ꝯdicēte.Hu.tn̄ dic' q ſi ꝯſēſerit h̄ ipo vr̄ côtinētiā vouiſſe:qd̄ tn̄ nō credo. ¶ Sz obijcit' ꝯ ꝑdcā illō Math.19.q̄ſ de^o ꝯiūxit hō n̄ ſepet. R°. dn̄s loq̄t' de mr̄io^o ꝯſūmato:vn̄ ꝑmittit ⁊ ert duo i carne vna. Uel dicendum q illud matrimonium eſt inſolubile ſuo modo:cum ſit ſacramētum nec ſepat' ab homine ſed a deo pmittitur ſolenne continentie votū:cuius ſepatōis exemplum dedit Iohannē vocādo de nuptijs:vt dicit Hiero.de quibus legit' Io. z.hec Bon̄.4°.diſ.27.q.z.ar.z.c. ⁊ Pe. ¶ Quid ſi tranſeat ad heremum vel recluſorium.Hugo notat 27.q.z.deſponſatam.q etiam hoc poteſt inuito viro:dum tamen votum emittat continentie:quia ibi eſt vt ipe dicit artior religio q̄; i eccleſia regulari:ſed Rodolfus non credit q hoc poſſit:niſi ſolennit' renunciet ſeculo:

ita ꝙ teneat̃ ad cōtinentiā obedientiā ⁊ ꝓprioꝝ renūciatōez. Ber. vō nōt ex̃ de cōuer. cōiu. ex pte tua. in glo. vlti. ꝙ vita heremitica ſm aliqs ſoluit mr̃imonium. ar. 27. q. 2. §. ecce. Secūduz vō alios nō ſoluit. q2 hēmita pōt hr̃e ꝓpriū. 19. q. 3. §. ecōtra. ¶ Quid ſi nō vult religionē itrar̃ ſ quaſi ſuatura ꝓpoitū caſtitatis i ſeculo remanere vult i ꝓpria domo ſuſcepto aliquo religiōis velo. Rº ñ ſufficit: ſ nihilo minus ē mr̃imoniū 2ctum ꝯſūmanduz añ hꝰ ꝓpoſitū: niſi voto ſe aſtrinxerit ad obſeruātiā regularem: in quo caſu cogi pōt vt relicto ſeculo relgionis ꝓpoſitū exequat̃. ex̃ de cōuer. cōiu. ex pte tua. in fi. Si tñ votū caſtitatis deuouēt alicui religioni in ꝓpria domo remanēdo: hñ ſolenizaret̃ votuz. 20. q. i. viduas. ⁊ ex̃ q cle. vel vo. iſinuāte. ⁊ in d. c. ex pte. ⁊ glo. vlti. ¶ Quid ſi anteq̃ȝ cogat̃ vel exequatur hꝰ ꝓpoſitum ſiue votū volūtarie cognoſcat̃ a viro: nūqd mr̃imoniū erit ꝯſumatū. Rº credit Roḋ. ꝙ ſic. niſi pꝰs aſtrinxerit ſe ita ad regularē obſeruantiaȝ: ꝙ fecerit pfeſſionez tacitā vel expſſam ſm alicuiꝰ religiōis formā. Nō. n. votū qḋcunq̃ȝ caſtitatis quocūq̃ȝ mō ſolennizatum dirimit mr̃imoniū iam 2ctū: niſi ſit ſolennizatū p ordinis ſuſceptōez vel regularē pfeſſionē tacitā vel expſſam. hec Roḋ. ¶ Utrū poſt initiatū mr̃imoniū ſtatim teneat̃ ꝯiunx exactꝰ reddē debitum: ſiue vtꝝ vnꝰ cōiugū añ copulam carnis altero nolēte cōtinē poſſit: ⁊ vtꝝ ſi iuita cognoſcat̃ a viro īfra tp̄s idultū a iure. ſ. duoꝝ menſium nihilominꝰ itrare poſſit monaſteriū. hēs. ſ. ti. de bono fidei. ar. 2. ¶ Utꝝ mr̃imoniū initiatū ſoluat̃ etiā p ordis ſacri receptōez: eſto ꝙ recipiat̃ ep̄o ignorāte ⁊ vxore neſciēte. Et vr̃ ꝙ ſic. q2 idē eſt ac ſi itraſſet religionē: q2 hec duo eqpant̃. ex̃ de vi. ⁊ ho. cle. clericꝰ ſi tōſurā ⁊. 20. q. 2. c. 2. Nec vr̃ mr̃imoniȷ̄ violatō q ꝯmutat illḋ i meliꝰ. ex̃ de voto. ſcriptu re. Sȝ 2 nō iuenit̃ expſſuȝ in iure ꝙ i ħ caſu mr̃imoniū ſoluat̃: g nō dȝ dici. ar. ex̃ de ꝯuer. cōiu. ex pte. 2. Rº Bertrandꝰ dicit ꝙ nullo mō ſoluit̃ ibi vinculū: imo ſi ħ fieret: nec alſ religionē itraret: tenet̃ mr̃imoniū ꝯſūmare. Et idē videt̃ ſentire Hugo. 27. q. 2. deſponſatam. Nec vr̃ cogēdus intrare cum ad hoc nunq̃ȝ intenderit ſe obligare: cū ħ etiā ſit fortiꝰ ⁊ artiꝰ q̃ȝ votū continētie: ⁊ ad ħ p ura adducit

Sȝ opinionē iſtā tenēdo difficile eēt iuribus 2rijs rńdere. Jdeo Hoſti. dicꝰ ꝙ talē cogēt religionē itrare: q2 ipe tenet̃ eligeř viā illaȝ p quā poſſit licite votū ꝯtinētie ſeruare: qḋ ē annexū ordini ſacro: glibet. n. vouēs tenet̃ facē illud qḋ pōt ad hoc ꝙ ſeruet votū. Preterea itrare religionē cogit̃ aliqs ꝓpter ſuū delictū. di. 34. fraternitati. Sȝ eſto ꝙ iurauerit nō itrare: tale iuramentū nō tenet: vt legit̃. 22. q. 4. §. fi. Et adhuc credit ipȝ cogendū eē: q2 vr̃ auctoritas ſupioris eē excepta: maxime ne tali ptextu penā euitet: ⁊ ħ mō vīculū eſt ſolutum ſm oēs. Aliq tñ dicūt vinculum mr̃imoniȷ̄ ſolui īdiſtīcte. ⁊ ſine dubio ꝓ his ſunt potiora iura. Nec obſtat illḋ qḋ obȷ̄cit̃ i 2rium. ſ. ꝙ non iuenit̃ ⁊c̃. q2 de ſilibus ad ſimilia ꝓcedere debemꝰ. ex̃ de reſcrip. īter ceteras. multofortiꝰ de his de qbus minus vr̃ ad ea de qbus magis vr̃. ꝯſulas aūt papā ſi te cōtigerit dubitare ſm Hoſti. ¶ Sȝ eſto ꝙ ꝯiugatꝰ vxore conſentiente ⁊ continentiam ppetuam ꝓfitente pmoueat̃ ad ordines ſacros: nūquid ħ ſufficiet vl̃ regrit̃ ꝙ vxor etiā religionē itret. Et videt̃ ꝙ ħ ſufficiet. ar. ex̃ de cōuer. cōiu. coniugatus. ⁊ de cleri. coniu. ſane. qḋ verū ē ſm glo. ibidē qñ ē ſenex ⁊ ſterilis: ita ꝙ nulla ſuſpitio hēt̃ de incōtinētia eiꝰ. ar. ex̃ de cōuer. cōiu. cū ſis. alſ ſecus eſt. Uel ſm glo. ibidē dic cū Alano ꝙ in caſu ꝓpoſito ſufficiet ꝙ cō ꝯſenſu vterq̃ȝ cōtinētiā pmittat: vt dicūt pma iura: q2 etiā ħ poſſet facē ſine receptione ordinū in ſeculo remanēdo. 33. q. 5. ꝙ deo. qñ vero cōiugatus itrat religionem locū hȝ. c. illud cum ſis. ⁊. c. illḋ ad aplicam. ex̃ de cōuer. cōiu. ħ glo. primū dictū magis placet mihi. ¶ Utrum mr̃imonium cōſūmatū ſolui poſſit p religionis ingreſſum. Rndeo duplex ē diuiſio ꝯiunctōis mr̃imonialis. ſ. quo ad vinculum: ⁊ quo ad thoꝝ. Silr̃ duplex ē indiuiſibilitas. pma dependet ex ſignificatōe q̃ȝ diu. n. ſignificat cōiūctōem diuiſibilez xp̄i ad fidelē aiaȝ. ſ. dū eſt tm̄ i ꝯiūctione aioꝝ tandiu ē diuiſibile etiā quo ad vinculum p religionis ingreſſum: tanq̃ȝ per morte ſpūalē. poſtq̃ȝ vō ſignificat coniūctōem idiuiſibilē xp̄i ad nām humanam ſiue etiā eccleſiaȝ iam inter fideles non ē diuiſibile quo ad vinculū p religionis igreſſum tanq̃ȝ p mortem ſpūalem. Eſt tñ diuiſibile quo ad thorum dupliciter: aut

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

aut culpa alteri⁹ cõiugis.ſ. ꝓpť fornica-
tõem: aut ex mutuo ꝯſenſu ꝑ ordinis ſu
ſceptõꝫ: ſiue ꝑ religionis igreſſuꝫ: ſiue vo
conſenſu coniugis nõ: qꝛ ꝑ ꝯſũmatõem
facta ẽ cõpleta ⁊ efficax ꝑtãtis corporis
tranſlatio. Nec fieri poteſt obligatio ſine
ꝯſenſu de aliena re niſi cõſentiẽte dñío. Si
ãt itrauerit ad coniugẽ redire teneť: niſi i
duob⁹ caſibus ſm Ray. Unus eſt ſi illa
fuerit publice fornicata: ⁊ igrediẽs vixit
caſte. ſ. n. fornicatus fuiſſet añ ingreſſuꝫ
vel poſt. ſ añ ꝓfeſſionẽ eam repellere non
poſſet. ſi etiã illa fornicata fuiſſet occulte:
nihilomin⁹ ſibi reſtitui debẽt: ſi illa confi
tereť ſe inuite fornicatã fuiſſe añ igreſſũ
vel poſt. ¶ Sed qd ſi vir nolit excipere.
R° Ber. ⁊ Innoc. ex̃ de conuer. coniu.
veniens. dicũt ꝙ monaſteriũ eo inuito pt
excipe ⁊ eum defendẽ: ne trahať in malũ
ſtatum. ff. de liberali cã. l. i. ⁊. z. Lꝫ. n. ꝑmo
nõ tenuerit votũ: tenuit tñ quo ad volũ
tem: ⁊ illa ꝗ̃cito fornicata fuit: ius petẽdi
perdidit: ⁊ monaſteriũ in eo ius plenum
habuit: ⁊ exceptio competẽs viro mõ eſt
acqſita monaſterio. ¶ Quid ſi exiret ⁊
excipere nollet. Credit Ber. ibidẽ ꝙ põt
cã recipe: qꝛ põt ei remittẽ ñ obſtãte mo
naſterij ꝯdictione: qꝛ votũ ex toto nõ te-
nuit: niſi vxor religionẽ itrare voluiſſet:
vel niſi vir ꝓfeſſionẽ feciſſet: poſtq̃ꝫ vxor
fornicata fuiſſet. Alter caſus ẽ ſi fuit inť
eos lata ſñia diuorcij ad ſepatõem thori.
z7. q. z. multoꝝ. Poſt ſñiam eniꝫ in hac
cã latã nõ põt de mõaſterio reuocari. ar.
ex̃ e. c. fi. Añ ãt ſñiam non põt irreuoca
biliť ingredi: qꝛ ſi alť petẽt reſtitutõeꝫ nõ
obſtaret ſibi exceptio adulterii ꝯmiſſi añ
ſpoliatõem. ar. ex̃ de reſti. ſpo. Itẽ cũ qs.
Lꝫ obſtaret ſibi adulteriũ ꝯmiſſum poſt
ſpoliatõem. ſic itelligit illud ex̃ de cõuer.
coniu. cõſtitu⁹. ⁊ ex̃ de diuor. ſignificaſti
qđ Ray. itelligit ꝑ ꝓ̃ caſu. i. adulterio no
torio. ⁊ ſic quo ad caſuꝫ ꝑmũ Hoſt. non
conuenit cũ Ray. qꝛ ſm Hoſt. h non hꝫ
veritatẽ in ꝓ̃ caſu. ſ. ꝙ non teneať redire
ad coniugẽ: ſ tñ in caſu z°. Ho. vo videť
idẽ ſentire qđ Ray. ti. đ diuor. ar. zz. q. i.
dicit dñs i euangelio. ⁊ ꝑ totũ. ⁊ extra de
diuor. ex lr̃is. ⁊ de adulterio. c. fi. de hoc
vide. j. ti. 36. ar. i. q. eſto ꝙ ſententia ⁊c̃.
¶ Sꝫ obijciť ꝯ ꝑdicta: qꝛ ſm legẽ hũanã
ꝑ religionis igreſſuꝫ ſoluiť matrimoniũ
conſũmatũ: vt dicit Greg⁹ ⁊ habeť. 4. ſẽ.
di. z7. q̃ multomagis ſm legem diuinaꝫ
q̃ ſpũalib⁹ bonis magis fauet. R° lex di
uina magis fauet ſpũalib⁹ bonis q̃ꝫ hũa
na: tñ ſine ꝑiudicio alicꝰ: puta lex hũana
ꝯſiderat matrio͞ᵐ tñ inq̃ꝫtũ ẽ in officiuꝫ
⁊ carnale: ſꝫ lex diuina inq̃ꝫtũ ẽ ſpũale ⁊
ſacramentũ i quo hꝫ indiuiſibilitateꝫ oĩ
modaꝫ: ⁊ iđ non ẽ ſile. ¶ Sed nũqd vir
cuĩ vxor ẽ publice adulterata: ſicẽ licite pt
ingredi ordinẽ: ita etiã in ſeculo remanẽs
poſſit ad ſacros ordines ꝓmoueri. R° ꝙ
ſic ſm Ber. ex̃ de ꝯuer. coniu. cõſtitutus
qꝛ vxor ius amiſit qđ habebat in eo. ex̃
de diuor. ſignificaſti. Innoc. vo dicit ibi-
dem ꝙ nõ. niſi monaſteriuꝫ itret. vnđ ſm
Innoc. ⁊ Hoſti. ex̃ de conuer. coniu. ve-
niens. In tali caſu remanẽs i ſeculo ꝯhẽ
põt poſt mortẽ intrantis: qꝛ nihil vouit.
Sed ſecus eſt de ordinib⁹: qꝛ nõ põt vir
remanẽs i ſeculo ordinari vxore inuita
Et rõ eſt: qꝛ vxor cuiuſlibet i ſacris con-
ſtituti teneť continẽ poſt eius morteꝫ. di.
zo. ⁊ di. z8. qꝛ ſunt. ⁊ di. zz. ſeriatim. ſ ad
h inuita cogi non pt. ¶ Eſto ꝙ aliqs poſt
conſummatiõem matrimonij intrauerit
iuito cõiuge: ⁊ poſtea reddit⁹ ſit illi: nũqd
poſt ei⁹ mortẽ ad monaſteriũ redire teneť
Rndeo cum vir vult igredi religionem
aut vxor conſentit aut nõ. ſi nõ: nõ debꝫ
nec ingreſſus tenet. Et tũc ab ea reuoca
tus ipa mortua nõ teneť ad monaſteriũ
redire: ſ pt ꝯhere qꝛ non potuit votuꝫ ſo
lennizare. Nam ſi ſolennizatio teneret
tũc ius reddẽdi ⁊ exigendi debitũ tolleť.
ex̃ de ſta. mo. cum ad monaſteriũ. in fine.
vñ ex̃ de conuer. coniu. placet. dꝛ ꝙ talis
non eſt cogendus ad monaſteriũ redire:
ſ potius eſt monendus. h Hoſti. Innoc.
vero ibidẽ. dicit in glo. ꝙ ad ſacros ordi
nes ꝓmotus ſine vxoris conſenſu ⁊ ei re
ſtitutus: ſi poſt mortẽ vxoris contraxerit
mr̃imoniuꝫ nõ tenebit. Si ãt ꝯſentit: aut
non eſt ſuſpecta de incontinentia: ⁊ tunc
pt in ſeculo remanẽ cum voto continẽtie
ꝑpetue: ⁊ poſtea vir ſuus pt votũ ſolenni-
zare religionis. ex̃ de ꝯuer. coniu. cũ ſis.
quo facto non poteſt ad ſeculum redire.
Nec etiã vxor ei⁹ in ſeculo remanens eo
mortuo põt matrimoniũ ꝯhere: ⁊ ſi ꝯxerit
ñ tenebit. ar. zz. di. ſeriati. ⁊ diſ. z8. qꝛ ſũt
culpe. h Ho. Rođ vo diĉ ti. đ vo. ꝙ vxor
in tali caſu nõ põt ꝯhẽ: ⁊ ſi ꝯxerit: mr̃io͞ᵐ
nõ tenet: ſi votum ſolennizet. ſ. emittẽdo
illud votũ i manu epĩ: vel alteri⁹ de man
dato eius: alr̃ ſecus eſt. Uotũ. n. ſimplex

emiſſum ſolennizat̄ in pfeſſione vel ordi
natiōe abſoluti: q2 coniuges ſibiīuicem
cōicant actōnes. 30. q. 4. ſi qs vnus. ſm
Hoſt. Et h̄ eſt verū ſm Jo. qn̄ mulier cer
tificata fuit: q̄ ſibi ꝑpetuo preiudicabat
al's ſi ſimplex ꝛ ignara iuris nō intēde-
bat ſic ſe ꝑpetuo obligare: mr̄ionū ab ea
contractū tenēt viro mortuo. ar. ex̄ de cō
uer. ꝯiu. veniēs. ſic intellige illud. c. 27. q.
2. ſi q. ꝛ ſimilia. Si vero inuita licentiet n̄
nocet. 33. q. 5. notificaſti. niſi tractus tpis
ratificet. ex̄ q cleri. rurſus. Nō tn̄ ſufficit
qūlibet ius. ex̄ q cleri. inſinuante. h̄ ho.
Aut eſt ſuſpecta q2 iuuencula: ꝛ tūc etiā
de conſenſu eius vir nō debet itrare: niſi
ꝛ ipa itret. ex̄ de conuer. cōiu. cum ſis. Et
ſi intrauerit non ſolennizat efficacit̄ oio
votū. vn̄ adhuc cogi pōt ad vxorē redir̄
vel ipa cogat̄ ingredi vel profiteri. ex̄ de
conuer. coniu. ſignificauit. q̄ tn̄ mortua
q2 de ꝯſenſu eius intrauerat: ſublato omi
impedimēto tenet̄ redire ad monaſteriū
nec pōt mr̄io° ꝯhere. Et in tali caſu. ſ. qn̄
qs intrauit de cōſenſu coniugis dicit̄ ex̄
de conuer. cōiu. ex pte. q̄ talis dꝫ cogi p
excōicatōeꝫ: vt 2a vxore dimiſſa ad mo
naſteriū reuertat̄. h̄ Hoſt. Pe. ꝛ Hoſtié.
Innoc. autem ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. ſup. c. pā
dicit: q̄ lꝫ mulier iuuenis ꝛ ſuſpecta coga
tur monaſterium intrare: nō tn̄ cogetur
monacha fieri: ſ; ibi cuſtodietur ne poſſit
vagari ꝛ luxuriari. Et e. ti. ſup. c. ex parte
tua. dicit q̄ talis mulier debet cogi facere
pfeſſioneꝫ alicui de regulis approbatis.
vt ex̄ e. ti. cum ſis. Item dicit Innoc. ſup
c. qdam. q̄ qdaꝫ dicūt ꝛ bn̄ q̄ votū qd̄
fit vxore inuita: vel etiā qd̄ plus ē volente
ſ; non vouēte nec ordinem intrāte ē vo-
tum ſimplex: ꝛ ideo impedit mr̄imoniuꝫ
ꝯhendum: ſ; non dirimit ꝯtractum: vt in. c.
placet. Si tn̄ poſt ingreſſuꝫ ratum hūerit
votum ad petitōem viri: tenet ingreſſus:
ꝛ ipa coget̄ intrare. Idem ē cū ipe vir p9
mortē vxoris ꝓorem ingreſſum: qui non
tenuit ratificat tacite vel expſſe. ar. ex̄ de
his q̄ vi. c. p̄. Ratificat etiā ſi p momētū
in religione ſteterit poſt mortem vxoris:
q2 votū ei9 fit ſolenne: etiam ſi ignorauit
mortem vxoris. Idem dr̄ ſup. c. cōſuluit.
Et intelligit̄ h̄ ratificatio qn̄ eſt ꝓmiſſa p
feſſio tacita vel expſſa: lꝫ illa pfeſſio vi-
uente vxore nō tenēt: vt dic̄ ibidē Inno.
ſup idē. c. Quidā tn̄ dicūt q̄ etiā qn̄ quis
intrat ſine cōſenſu coniugis: illa mortua

non pōt ꝯhere cum alia: q2 q̄tū tn̄ eſt in ſe
potuit continere: non tn̄ tenet̄ intrare: q2
potuit non exigē: ſ; tenebat̄ reddē. Et h9
opi. ſunt Bon. 4°. di. 27. q. circa lrām. q.
4. ꝛ Rich. 4. di. 27. q. 2. ar. 4. c. Ber. etiā
de conuer. cō. qdam in glo. 3. dicit: q̄ hec
opi. verior videt̄: q2 tn̄ ad continentiam
ſeruandā votū p pfeſſionē ſolennizauit:
vn̄ ſi contraxit dꝫ ſepari. ar. ex̄ de cōuer.
coniu. ex pte. ꝛ. c. conſuluit. Secūduꝫ vo
Hu. talis etiā tenet̄ ad monaſteriū redir̄
q2 qn̄ pfeſſionē fecit: q̄tū ī eo fuit: ad vi
uendū ꝑpetuo ī religione ſe obligauit: cū
g̃ ſublatū ſit illud qd̄ impediebat votum
exequi debet ipm. Et qn̄ dr̄ in. c. placet. q̄
nō eſt cogēdus redire: h̄ ē verū ſm cū ad
petitōem eoꝝ ad quos itrauit: quibus ſe
ſubijcē non potuit: epus tn̄ de officio ſuo
eum ad h̄ cogē poterit. ¶ Quid ſi vir cui
mulier dedit lniaꝫ fornicet̄ ī monaſterio
nunqd eū repetē pōt. R̄ndet Bernar. ꝛ
Innoc. ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. veniēs. q̄ non.
q2 pdidit omē ius in eo. Et p ſequens de
lictum ſeruitus amiſſa non recuperatur.
de ꝯſe. di. 4. queris. ſ; ſecus eēt ſi eēnt am
bo in ſeculo: ꝛ ꝓpt̄ fornicatōeꝫ eſſent di-
uiſi. ex̄ de diuor. ex lrīs. Et h̄ ideo: q2 ius
qd̄ monaſteriū hꝫ ī eo ꝓpt̄ delictū eius p
dere non pōt. ¶ Quid ſi qs de lnia vxorꝫ
ſolennit̄ pfitcat̄ ī religione: vxor aūt nec
ad religionē tranſeat: nec ꝯtinentiam p-
mittat: nūqd tenet monachat9: cū forma
ſuppoſita n̄ ſit ſuata q̄ hr̄ ex̄ de ꝯuer. cō-
iu. ex pte. puta vxorat9 cū ſis. ad aplicaꝫ
R̄ndet Ber. ſup. c. vxoratus. ꝛ ſup. c. ex
pte. q̄ credit q̄ talis ſit monachus: ꝛ vo
tum oimode ſolēnizauit quo ad ſcita q̄
nō poſſet monaſteriū exire: nec vxor cum
repetē: q2 lniam ſibi dedit. Epus tamē ex
officio ſuo pōt eū de monaſterio reuocare
ꝛ vxori reddē: ne ipa fornicet̄: ꝛ ſit ſuſpe
cta: ꝛ ea mortua tenet̄ ad monaſterium
redire. Et lꝫ ī pdictis. c. dicat̄ q̄ alt̄ con-
iugū nō recipiat̄: niſi alter ad religionē
tranſeat: vel continētiā pmittat. Non tn̄
dr̄ ibi q̄ monachat9 nō teneat ſi nō ſer-
uetur modus ibi ꝓfixus: q2 multa fieri n̄
debēt: q̄ tn̄ facta tenēt. ¶ Quid ſi vxor q̄
relingt̄ ꝯtinentiā pmittat tm̄ ad tps vite
viri. R° ſi poſt hi9 votū factū vir ei9 fuit
recept9 de facto: q2 de iure nō dꝫ: mortuo
viro poterit mr̄io° ꝯhere: ſi ſic ſtetit vſq
ad mortē viri: qd̄ ideo dico: q2 ſicut nōt
Hu. 33. q. 5. q vxorē. viuēte viro dꝫ cogi

monaſterium intrare: vel ſaltem continē
tiam ꝑpetuā vouē: qḋ ſatis credit Roḋ.
ſi ipa fuit iuri ignara: aliṫ nō eēt cogēda:
ꝫ poſtea vir reuocari dꝫ: ſi ipa nō poſſit
induci ad itrādū qū ē ſuſpecta: vel ad vo
uendū ꝑpetuam ꝯtinentiā qū nō ē ſuſpe
cta. ¶ Utrꝫ inuito eo q̄ intrauit: dimiſſus
intrare poterit. Rndeo aut reuocatᵘ ille a
cōiuge rediꝫt iam ad ſeculū: ⁊ tūc nō pōt
ar. 33. q. 5. qḋ deo. aut nō: ⁊ tūc pōt. 27. q.
2. agathoſa. ⁊ 33. q. 5. q̄ vxorē. h̄ Innoc.
⁊ Ray. Ber. Pe. ⁊ Hoſti. Sꝫ videtur ꝙ
nō obſtāte ꝙ recōciliatᵘ eſt: ipa religiōeꝫ
poſſit intrare eo inuito: qꝛ ipa iam nō ꝑt
ab eo debitum exigē. Et ſicut ille ea inuita
renūciauit exactioni debiti coniugalꝭ: ita
⁊ ipa eo inuito renūciare pōt ſuitutī quā
hꝫ in ipm: ⁊ h̄ eſt verꝫ q̄tū ad eiᵘ ſerui
tutem: qꝛ ipe debet ad monaſteriū redire
vbi fuit ꝓfeſſus. ex̄ de cōuer. ꝯiu. placet.
Tū quo ad alia q̄ debet vir vxori ⁊ eꝯ
nō videṫ ꝙ eo inito ad religionē trāſire
poſſit: poſtꝙ eū de monaſterio eduxit: ⁊ ē
ei reconciliatus: qꝛ coniuges non tm̄ ad
reddendū ſibi debitū carnale tenenṫ: ſed
etiam ad mutuū auxiliū ⁊ obſequiū: qꝛ i
q̄buſdā mr̄io^{ꝛᵘ} ē legū auxiliūꝫ. 27. q. i. nu
ptiarꝫ. h̄ noṫ ex̄ de ꝯuer. cōiu. q̄dā intra
uit. i glo. c. Secūdū autē Hoſti. ſi ipa edu
cat eū de monaſterio: ⁊ ſtatim peniteat: ⁊
velit intrare: videṫ ꝙ h̄ facē poſſit ante
copulam carnalem. ar. ex̄ de ꝯiu. ſer. ꝓpo
ſuit. Innoc. aūt dicit ſuper. c. intrauit. ꝙ
aliq̄ dicunt: ⁊ vt videṫ melius ꝙ mulier
q̄ nō vouit: qū vir eſt in monaſteriū in
greſſus: nō pōt ingredi viro inuito religio
nem: ⁊ ingreſſā pōt educē. ar. 33. q. 5. qḋ
deo. qꝛ nō tenuit ingreſſus eiᵘ vt h̄. ſecus
āt eēt ſi in ingreſſu viri vouiſſet: qꝛ tunc
eius igreſſus tenēt: ⁊ ſic loqṫ. c. agathoſa
de reſtituto āt dicit idē cū p̄dcis. ¶ Quid
ſi vterꝙ ſi petita lnia ab alēo mōaſteriū
intret: nūq̄d p̄nt ſe repetē. Rndet Roḋ.
ꝙ nō. qꝛ neuṫ pōt dicē ſe ab alio ſpolia
tum: ⁊ vterꝙ renūciauit iuri: qḋ hēbat i
alterꝫ. vn̄ votū vtriuſꝙ tenuit quo ad de
biti redditōeꝫ ⁊ petitōeꝫ. ¶ Quid ſi vterꝙ
credēs alterꝫ eē mortuū itret mōaſteriū:
nunq̄d cōpta veritate p̄nt ambo vel alṫ
exigē: ⁊ ſciuicē repetē. Rndeo Du. notat
27. q. 2. agathoſa. ꝙ ſic. qꝛ neuṫ intrādo
voluit monachari: niſi alter mortuus eēt
ſicut mulier credēs ſuum virꝫ eē mortuū
nubit aliȷ: ⁊ cōpta veritate licite redit ad

p̄mū. Sꝫ Inno. ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. ſuper. c.
q̄dam. dicit ꝙ ſi ambo cōiuges ſiue igno
rantes ſiue ſcientes alterꝫ viuē: monaſte
rium ſunt ingreſſi: votū amboꝝ videtur
ratificatū ⁊ ſolenniꝫatū ꝑ ꝓfeſſionē volū
tarie ingrediētꝫ. ¶ Utrꝫ reſtitutus cōiugi
debitū petē poſſit. Rᵒ ꝙ non. reddē tamē
pōt ⁊ teneṫ: qꝛ pōt renūciare iuri ſuo: ea
tm̄ mortua ꝯtinē teneṫ. Nō tm̄ cogiṫ ab
eccᵃ ad monaſteriū redire. Ipe tm̄ peccat
ſi nō ꝑficiat qḋ vouit: exq̄ impedimētuꝫ
ceſſauit. ex̄ de cōuer. ꝯiu. q̄dam intrauit.
in glo. a. b. Si etiam ea mortua cum alia
mr̄io^{ꝛᵘ} ꝯxerit: tenebit: vt dictū ē. ſ. nō tm̄
poterit ſm̄ Hu. debitū petē: ſic nec poterat
a p̄ma. Et h̄ opi. eſt ſanior: vt dicit Ray.
lꝫ Io. ⁊ plures aliȷ ꝯtrium dixerit: vt pa
tuit. ſ. i ſi. ſolōnis illiᵘ. q. Eſto ꝙ aliq̄s. ⁊c̄.
¶ Utrꝫ iā tonſuratus vxori redditᵘ tēaṫ
iſignia religionis vel ordinis deferre. Rᵒ
tōſurā vel hitū religiōis deferre nō debet
ꝓpṫ vitandū religiōis contēptū: ⁊ vxoꝝ
ſcandalū. Tōſurā vō ⁊ hitum ordis cle
ricalis ſuſcepti: aut pōt deferre ſine ludi
brio ⁊ ſcandalo vxoris: ⁊ tūc debet. aut
nō: ⁊ tūc debet dimittē. h̄. Pe. 4. di. 27. q.
2. ar. 2. q. 2.

SEquiṫ vidē de 2ᵒ. ſ. de indiſſolu
bilitate mr̄ionȷ ꝑ reſpectum ad
petm̄ fornicatiōis ſeu adulteriȷ.
Et circa h̄ cōtingit duo cōſiderare. p̄mū
eſt vtrꝫ licitū ſit vel debitū dimittē coniu
gem ꝓpṫ adulteriū. 2^{ꝛᵘ} q̄liṫ debet ſeparari
mr̄io^{ꝛᵘ}: ſiue fieri mr̄ionȷ diuortiū ꝓpṫ illō
petm̄. p̄^{ꝛᵘ} reſpicit diuiſiōis ſbam. 2^{ꝛᵘ} q̄lita
tē ſiue mo^{ꝛᵘ}. de p̄mo āt ꝯſiderabimᵘ h̄. de
2ᵒ inferiᵘ vbi tractabiṫ quō ſit ꝓcedēdū
i cāis mr̄ionialibᵘ. ¶ Circa p̄^{ꝛᵘ} igiṫ que
rūṫ plura. Primo vtrꝫ liceat viro dimit
tere vxorē cā fornicatōis. Rᵒ ꝙ ſic. hāc
n. cām excipit xpus Math. 19. nō lꝫ inq̄t
viro dimittē vxorē: niſi ex cā fornicatōiſ
h̄ āt ꝯceſſit i penā fidē frāgētis: ⁊ i fauorē
fidē ſeruātis: ⁊ iō in caſibᵘ in q̄bus vel n̄
eſt culpa adulterantis: vel adiūgiṫ culpa
alteriᵘ cōiugis nō lꝫ dimittē. Hi āt caſus
ſūt. 7. de q̄bus hr̄. ȷ. vbi agiṫ quō hꝫ fieri
diuortiū ꝓpṫ fornicatōem. ¶ Utrū vxor
poſſit dimittē virꝫ fornicantē. Rᵒ ꝙ ſic.
qꝛ in cā diuortȷ ad eq̄lia iudicanṫ vir ⁊
vxor. 32. q. i. ſi q̄s vxorē in ꝯiugio. 7. q.
5. ꝑcepit dn̄s. nō tm̄ iudicanṫ ex equali cā
qꝛ plus peccat vxor ꝯ iura mr̄ionȷ. vno
mō. ſ. quo ad bonū ꝓlis. alēo mō equaliṫ

ſcilicet quo ad bonū fidei: ⁊ q̃ hec ē cā p
ſe ſufficiēs diuiſiōis; iō iuſte licet vterq̄
dimittē. ¶ Quis grauius peccat adulteran
do .ſ. vir vel mulier. R° in adulterādo in-
uenit᷑ de rōne peccati illō qō de fornica-
tione ſimplici: ⁊ vlteri⁹ qō magis grauat
leſio mrionij. ſi ḡ cōſideret᷑ illō qō ē cōe
vtrunq̄ pctm̄ .ſ. viri ⁊ mulieris hn̄t ſe ſic
excedētia ⁊ exceſſa: q̃ i muliere plus eſt
de humore: ⁊ ideo mulieres ſūt plus du-
ctibiles a cōcupiſcentijs. Vn̄ Chryſo. dic
q̄ ꝓpria paſſio mulierꝝ ē luxuria. ⁊ phus
7. ethi⁹. dicit q̄ mulieres dicūt᷑ icōtinētes
ꝓprie loquendo ꝓpt᷑ facilem inclinatōez
in concupiſcentias: q̃ nec bruta aialia
pn̄t ꝯtinere: q̃ non hn̄t aliqd qō poſſint
ꝯcupiſcentijs obuiare: ſ; in viro eſt plus
de calore: q concupiſcentiaz excitat. Itē
ſexus muliebris eſt minus ſtabil᷑ p nām
virilis vō minorē h̄z p nām verecūdiaz
⁊ maiorē h̄z ꝯcupiam. Simpliciter tn̄ lo
quēdo i ſimplici fornicatione vir peccat
plus ceteris parib⁹: q̃ plus h̄z de rōnis
bono: qō p̄ualet q̄buſlibet motib⁹ corpa
lium paſſionuz. S; quo ad 2m .ſ. leſiōem
mrionij: quā addit adulteriū fornicatiōi
ex q̄ diuortiuz cātur: mulier plus peccat
q̄ȝ vir: ⁊ etiā q̃ maior oriť ex pctō mu-
lieris ifamia tam viro q̄ȝ mulieri. ¶ Utrꝝ
vir teneat᷑ vxorē dimittē ꝓpt᷑ adulteriuz
R° vxorē dimittē ꝓpt᷑ adulteriū ordiat᷑
ad correctōem adultere. aut ḡ mulier q̄ ē
adultera ē correcta: ⁊ tūc nō tenet᷑ eam
dimittē: q̃ nō ē neceſſaria pena corrigēſ
vbi correctio iam p̄ceſſit. Silr̄ ſi parata ē
corrigē ſe vt iuſtū eſt: nō tenet᷑ eā dimit-
tere: q̃ nō ē neceſſariū penā apponē gra
uiorē ad corrigendum delictum: qō miti
ori pōt expiari mō. Aut ꝓbabilit᷑ preſu-
mit᷑ incorrigibilis: ⁊ tūc credo q̄ teneat᷑
eā dimittē: ne ſuo crimini videat᷑ conſen
tire: dū correptōem debitam nō apponit.
Tunc āt preſumit᷑ incorrigibis qn̄ perti
naci aīo ſe corrigē recuſat: aut qn̄ corre
ctōez ꝓmittēs ex cōſuetudine relabit᷑. vn̄
dicit magr̄ ſen. li. 4. di. 35. c. 5. vir d; pecca
tricem recipe: q̄ pniam egit: ſ; non ſepe .i.
nō nimis frequēt᷑ .ſ. vltra illud qō ſapiēſ
determinaret eam eē recipiendā. In hoc
etiā caſu qn̄ vxor ꝓbabilit᷑ preſumit᷑ in-
corrigibilis dic᷑ Chryſo⁹ ſup Math. ⁊ h̄r
32. q. 1. ſicut inqt crudelis ⁊ iniquus eſt:
q caſtam dimittit: ita ſtult⁹ ⁊ iniuſtus: q
retinet meretricē. S; obijcit᷑ q̃ .1. Cor.
7. dicit glo. q̄ dn̄s pmiſit eā fornicatōis
vxorē dimittē. ḡ non p̄cepit. R° pmiſſio
illa itelligit᷑ p p̄uatōem ꝓhibitōis: ⁊ ſic ñ
diuidit᷑ ꝯ̄ p̄ceptū: q̃ etiā qō cadit ſb̄ pre
cepto nō ē ꝓhibitum. ¶ Obijcit᷑ iterum
q̄ nō debet reddi malū p malo. ḡ vir nō
d; dimittē vxorē fornicātē. R° ſi h̄ liuor᷑
vidicte faciat peccat. Si āt ad cauendaz
ꝓpriā infamiā ne videat᷑ ꝑticeps crimi
nis: vel ad corrigendū viciū vxoris: vel
ad vitandā incertitudinē ꝓl'ñ peccat.
¶ Utrꝝ ꝓpt᷑ p̄ſumptōez fornicatōis liceat
vxorē dimittē. R° triplex ē p̄ſumptio: vl'
ſuſpitio: quedā leuis: vt cū qs videt mu-
lierem loquentē cū viro ſuſpecto. quedaz
probabilis: vt cū videt loco vel tpe ſuſpe
ctis loquentē cuz viro ſuſpecto. quedam
violenta: vt qn̄ qs iuenit nudū cū nuda:
ſolū cū ſola in eodē lecto iacentē: loco ⁊
⁊ hora ſecretis: ⁊ ad h̄ cōmodis: q̄ ſuſpi°
talis eſt: q̄ ea ꝓbata fornicatio ꝓbata vi
detur: q̃ ſp ſolet adherē fornicatōi. p hac
ſola ſuſpitiōe licet coniugem dimittē: l; ñ
ꝓ alijs duab⁹. 32. q. 1. c. 1. ſm̄ Hoſti. Nam
etiā vt h̄r eẋ de ſpon. inter opa. In vxorē
ducē meretricē publicam: vt a meretritio
deſiſtat ad remiſſiōez ꝓficit. ¶ Utrꝝ vxor
poſſit dimittē virꝝ ⁊ eꝯ° ꝓpt᷑ pctm̄ ꝯ̄ nām
R° q̄ ſic. 32. q. 7. oēs cātiones. ⁊. c. adul
terij mrionij. ſ; nō tn̄ ita fit mētio de ipo:
tū q̃ ē pa° inoiabilis: tū q̃ rari⁹ accidit
tū q̃ nō ita cāt icertitudinē ꝓlis. Quid
ſi vir cū ꝓpria vxore faciat tale op⁹. R°.
Hu. nōt. 32. q. 2. meretrices. q̄ ꝓpt᷑ qualꝫ
pollutōem e ẋordinariā p̄t vir vxorē di-
mittē ⁊ eꝯ°. ſi alt᷑ agat cū alťo i membro
nāli vel poſteriori: 32. q. 7. c. oēs cātiones
⁊. c. adulterij. ¶ Quid ſi polluat aliaz q̄ȝ
vxorē eẋ clauſtrum pudoris: vel ſi aliqs
vel aliq̄ polluat ſe manibus ꝓprijs: nūqd
ꝓpter h̄ poterit vir dimittē vxorē vel eꝯ°.
Arguit᷑ q̄ ſic. 32. q. 4. meretrices. vbi dr̄
noīe mechie oīs illicit⁹ ꝯcubit⁹: atq̄ alio
rum membroꝝ illegitim⁹ vſus itelligi d;
Tn̄ dicit Hu. q̄ nō credit q̄ ꝓpt᷑ h̄ dimit
tere poſſit. Io. etiā nōt ſup. c. oēs accuſa-
tōes. Et idem dicit Innoc. q̄ ꝓpter ſodo
miā nō p̄t vxor virꝝ dimittē: ſiue polluat
eā eẋ vaſa: ſiue polluat ſe manib⁹ ꝓprijs.
ar. 35. q. 2. c. ẋordinaria pollutio. ¶ Utrꝝ
ꝓpt᷑ volūtatē fornicandi ſine actu poſſit
coniūx dimitti: cū hi⁹ volūtas fornica°
dicat᷑. 32. q. 5. nec ſolo. R n̄deo cū dicitur
q̄ ꝓpter fornicatōem vxor vel vir poteſt

dimitti: vbū fornicatōis debet accipi cū effectu. ar. de pe. di. 2. §. h aūt vba. ¶ Utrū ꝓpt̄ fornicatōem ſpūalem. ſ. ꝓpt̄ īfidelitatem coniūx poſſit dimitti. R° ꝙ ſic. 28. q. i. idolatria. ⁊ e x̄ de diuoꝛ. queſiuit. Et hoc ideo: q2 ē ꝯ m̄rionij bonū: eo ꝙ ples non poſſet bn̄ educari ad dei cultū. Sz tn̄ alit̄ ꝗ̄ ꝓpter fornicatōem carnalem: q2 ꝓpter vnū actū fornicatōis carnalit̄ pcedi dz ad diuoꝛtiū: nō āt ꝓpt̄ vnū actū īfidelitatis: ſꝫ ꝓpt̄ cōſuetudinē ꝗ̄ ptinaciā oñdit i ꝗ̄ infidelitas pficit̄. de h regre. ſ. ti. 21°. de diſparitate cul. ar. 2. ¶ Utrū etiam ꝓpter alia pctā moꝛtalia ſaltē ꝗ̄ fornicatōe ſūt ḡuioꝛa cōiunx dimitti poſſit. R° fornicatio ē directe ꝯ bona m̄rionij: q2 p eā certitudo ꝓlis tollit̄: fides frangit̄: ⁊ ſignificatio nō ſaluat̄: dū alt̄ diuidit carnē ſuā pluribus: ⁊ iō alia crimina lꝫ ſint fornicatione maioꝛa: non tn̄ cāt diuoꝛtium. e x̄ de diuoꝛ. queſiuit. de h. ſ. ti. 21. ar. 2. ¶ Utrū vxoꝛ adulterans de viri lnīa: nō tn̄ ab eo coacta dimitti poſſit ꝗ̄tū ad thoꝝ ⁊ cohabitatōez. R° ſi a viro nō compellitur: nec p metum nec alio mō ꝓpt̄ tale adulteriū pōt ab eo dimitti ꝗ̄tū ad thoꝝ: ⁊ cohabitatōem p eccleſie iudiciū. ar. e x̄ de eo q cogno. ꝯſan. vbi dr̄ ꝙ vir vxoꝛi nō pt̄ adulteriū obijcē: q2 eā adulterādā t̄didit preſertim inuitā. Per h. n. ꝙ dic̄ p̄ſertim inuitam videt̄ dare intelligi ꝙ ſi ad h non fuiſſet tradita inuita vir illud adulterium ſibi poſſꝫ obijcē: q2 vt dr̄ ibidē in gloſa. mādatū nō obligat i his ꝗ̄ ſine peccato moꝛtali nō pn̄t committi. vn̄ dicit eadē glo. ꝙ p h ꝙ dicit p̄ſertim inuitā: videtur rn̄dē tacite qōi: ⁊ ſm eandē ſumit̄ ibi preſertim p tn̄. h Rich. 4. di. 35. q. 2. ar. 1. o. ¶ Utrū vir vxoꝛē ſuā quā nōdū cognouit tradēs adulterādā inuitā ꝯſanguīeo ꝓprio poſſit poſtea ꝯ illi⁹ volūtatē igredi religionē. R° talis ſm aliꝗ̄s religionem poſſet ꝯ vxoris uolūtatē ingredi: q2 non dum vna caro ſūt effecti. Alij āt magis aſpiciētes ad iuriſ n̄alis eq̄tatē: ⁊ ad viri inīqtatē: ⁊ ad vxoris ꝯfuſionē: quā eſt paſſa inuita: ⁊ ꝯſiderantes ꝙ coꝛruptiōis vxoris vir ē cā p̄ncipalis: q cogit ad patiendū illā coꝛruptōem. dicūt ꝙ p illam coꝛruptōez acq̄ſiuit vxoꝛ in coꝛpus viri tantā ptātem: ut ꝯ volūtatē ei⁹ ingredi n̄ poſſit religionē. vn̄ e x̄ de eo q cog. cōſan. diſcretōem. dr̄ de ꝗ̄dam muliere: ꝙ nōdū a viro cognita ab eo conſanguineo viri

fuit inuita tradita: q ꝯcubuit cū ea inuita: ⁊ ꝗ̄cito fuit tradita libertati ab eo fugit: ⁊ ſe p̄oꝛi viro reſtitui poſtulauit: ꝙ ſi monita vt ꝯtinētiā ſuet ad h iduci n̄ potuerit: vir p̄oꝛ cogat̄ ad ipam redire: ⁊ eā affectione maritali ptractare. h Ric. 4. di. 35. q. 2. ar. 2. o. ¶ Utrū uir poſſit a tali vxoꝛe debitū petē. R° ꝙ nō: ꝓpt̄ ꝯtrā affinitatē int̄ ipm viꝝ ⁊ vxoꝛē ſuā de volūtate ſua ⁊ p̄cepto: ⁊ ipo ad id eā cogēte. vn̄ō nonmin⁹ ſibi p̄iudicare videt̄ affinitas illa: ꝗ̄ ſi iacuiſſet cū vxoris ſue cōſanguinea q2 nec h faciēdo tantū p̄iudiciū feciſſet vxoꝛi: ꝗ̄tū fecit ſibi ipam inuitā adulterādam tradēdo ꝓprio ꝯſanguineo. h Ric. 4. di. 35. q. 2. ar. 3. o. ¶ Utrū poſſit vxoꝛ a viro debitū petē ſi fuit ab eo tradita adulterāda ꝯſanguineo viri ſui. R° illa mulier aut fuit a ꝯſanguineo cognita p coactōem abſolutā: aut p coactōem ꝗ̄ eſt p metū cadētē in cōſtantē viꝝ: aut p illā q eſt p leuē metū: ꝗ̄ nec coatio dz dici. Si p̄ mō nullū p̄iudiciū factū eſt mulieri etiā ſi ſic fuiſſet oppreſſa nō de volūtate viri: q2 vt dr̄ e x̄ de eo q cog. cōſan. diſcretōez affinitas ꝗ̄ p⁹ ꝯtrā m̄rioniū inique ꝯbit̄ ei nō debet obeſſe: ꝗ̄ hi⁹ iniq̄tatis pticeps nō exiſtit. Si 2° mō mulier moꝛtalit̄ peccauit pmittēdo ſe a ꝯſanguineo viri ſui cognoſci: ⁊ inceſtū cōmiſit: credo tn̄ ꝙ in deteſtatōez iniq̄tatis viri: q eā ad tale crimen ſic coegit: nō ſit īterdictū mulieri debitū a viro petē: ⁊ vir petenti tenet̄ reddē. Si 3° mō credo ꝙ ſibi nō lꝫ debitū petē: ⁊ ſi petat vir nō tenet̄ reddē: q2 pōt ei adulteriū illud obijcē. ar. in glo. ſup p̄dictū. c. diſcretōē. vbi dr̄ ꝙ ſi vir occaſionē adulterādi dediſſꝫ vxoꝛi: nihilomin⁹ īputaret̄ ei. ſ. vxoꝛi. h Rich. 4. di. 35. q. 2. ar. 4. o. ¶ Utrū cōcubit⁹ ſoluti cū ꝯiugata a viro nōdū cognita ſit adulteriū. R° ꝙ ſic. q2 lꝫ nōdū vna caro ſint effecti: ſūt tn̄ coniuges veri: ⁊ int̄ ipos ē m̄rioniū ratum. vn̄ in glo. ſup. c. dictū diſcretōnē. dicit ꝙ adulteriū cōmittit̄ cū ſponſa a viro nōdum cognita. ¶ Utrū vir ꝓprio iudicio poſſit dimittē vxoꝛē adulterātē. Rndeo viꝝ dimittē vxoꝛē ꝓpt̄ adulteriū poteſt itelligi dupli̅r. aut ꝗ̄tū ad thoꝝ tn̄. aut ꝗ̄tū ad thoꝝ ⁊ cohabitatōem ſimul. p̄° pōt vir vxoꝛem ꝓprio arbitrio dimittere ſtatim cum ſcit adulteriū eā cōmiſiſſe: n° debitū tenet̄ exigēti reddē: niſi p eccleſiā compulſus: ſꝫ ſic reddēdo nō p̄iudicaret

ſibi qñ agē poſſit ad diuortiū:maxime ſi
ꝓteſtatōez ꝑmiſit:ꝙ ad illā copulā acce
dat:nō vt velit iuri ſuo cedē: ſ; tñ ne ſit i
obediēs eccᵉ.vł tñ aliqbꝰ: ꝙ exq̄ ꝓponit
ꝯ vxoris crimē ad diuortiū agē: ꝙ eccᵃ
ſibi nō dʒ ꝑcipe:vt carnalr̄ cū ea copulet̄
donec cognouerit ⁊ diffinierit de cā.2ᵒ vō
mō loquēdo de ſepatōne:aut inť virū ⁊
mulierē ē mr̄ioᵐ clādeſtinū tm̄:aut ꝯtū
i facie eccleſie:vel ſaltē corā teſtibꝰ.ꝑ mō
ꝑt vxorē ꝓprio arbitrio dimittē: qꝛ latēᵃ
deduci nō dʒ ad iudiciū eccleſie:niſi i fo/
ro pn̄ie.2ᵒ mō nō licet ſibi eā dimittere
ſine iudicio eccᵉ:⁊ſi aliť dimittat: cōpelli
dʒ p eccleſiam ad cohabitandū cum ea:
niſi vir incōtinēti poſſet ꝯ vxorē adulte/
riū ꝓbare.cū.n.dn̄s conceſſit vxorē ꝓpter
fornicatōez poſſe dimittē:ius ꝓmulganit
ſ̄m qđ ſn̄ia dʒ in iudicio ferri.Et qꝛ ſn̄ia
eſt applicatio iuris ad ꝑticulare factū:iō
nō bn̄ dicūt dicentes: ꝙ ſine iudicio eccᵉ
poſſet vxor dimitti: eo ꝙ dn̄s eam poſſe
dimittē ſn̄ianit.Huius ſn̄ie ē Rich.4.di.
35.q.i.ar.3.c.⁊ cū eo conuenit Bon̄.4ᵒ.
di.35.ar.3.c.Tho.4.di.35.ar.3.c.Pe.4.
di.35.ar.3.c.Hoff.⁊ Hu.Hoſti.vō ⁊ Jo.
⁊ plures alij ſūt ꝯrie opi. dicētes ꝙ pōt
dimitti auc̄te ꝓpria qñ fornicatio ē noto/
ria:ſ; de h̄ vide.j.ti.33.ar.3.in pn̄ᵒ. ¶ Si
obijciat̄ ꝙ Math.i.Joſeph occulte vo/
luit dimittē Mariā:qꝛ vidit eā ꝗuidam
Rᵒ ꝙ Joſeph nolebat eā dimittē tanq̄
ſuſpectā de fornicatōe:ſ; qꝛ reputabat ſe i
dignū ipa. Nec tñ ē ſimile;qꝛ in iudicio
ſinagoge agebat̄ ad lapidatōez adultere
in iudicio vō eccleſie ad correctōnem vel
thori ſepatōem ¶ Utrū poſt diuortiū vir
alij nubē poſſit. Rᵒ duplex ē ſepatio ma
trimonij:vt dictū ē.ſ.aut quo ad vīculū:
aut quo ad thorū ⁊ cohabitatōez.ꝑmam
ꝑt facē īpedimētū añcedēs: ⁊ tūc lʒ vtrq̄
alteri nubē.2ᵃᵐ vō nō ꝑmā ꝑt facē impe
dimentū ſupueniēs.fornicatio ꝗ ſupueni
ens ſepat quo ad thorū: nō quo ad vīcu
lū:vñ non licet nubē alteri.vt enim dicit
Augꝰ.li.de bono cōiugali.manet inť vi/
uentes ꝯiugale vinculum:qđ nec ſepa/
ratio nec cū alio ꝯiunctio pōt auferre.⁊
Aplus.i.Cor.7.ꝑcipio inqt nō ego ſed
dn̄s vxorē a viro ñ diſcedē:ꝙ ſi diſceſſe/
rit maneat innupta. ¶ Sʒ obijcit̄ ꝯ ꝑdcā
qꝛ nullus ꝑpetuo continē tenet̄. cū ergo
vir vxorē in adulterio pſeuerantē teneat̄
dimittē ꝑpetuo:videt̄ ꝙ poſſit alij nubē.

Rᵒ p ſe nullus tenet̄ ad cōtinētiam niſi
velit:p accñs tñ ⁊ indirrecte teneri poteſt
vt ſi vxor talem egretudinem īcurabilē
īcurrat: q̄ copulā carnis nō ſuſtineat: ⁊
ſimiliť etiam ē ſi īcorrigibiliť ſpūali infir
mitate ⁊ fornicatōe laboret. ¶ Utrū adul
ter intrare poſſit religionē iuito inocēte.
Rn̄deo ꝙ nō:ne ꝓpter ſuū delictū a ſer
uitutis coniugalis vinculo liberet̄.ar.e.x̄
de ꝯue.ex pte.Etſi diuorij ſn̄ia fuerit la/
ta:qꝛ adhuc pōt velit nolit reconciliari.
32.q.i.non erit.⁊.c.ꝙ autem.h̄ Ho.i ſū.
Et idē dicit Hoff.ti.de voto.Si tñ tūc in
nocens ſepius admonitus adulterū re
conciliare noluerit:nō audit̄ ſi ipm̄ poſt
ꝓfeſſionem reconciliare velit. Añ vero
ſententiam latam poteſt infra biennium
eum reconciliare.h̄ Hoſti. in glo.extra de
ꝓcur.tuc.⁊ de conuer.coniu.gaudemus.
⁊ idem dicit Ray.

¶ De differētijs mr̄ionij.ti.32.

D Einde conſiderādū ē de diui/
ſiōe mr̄ionij in ſuas ſpēs ſiue
dr̄ias. Circa qđ ſciendum ꝙ
mr̄ioniū aliud ē legitimū aliđ
clandeſtinū.Matrimoniū legitimū ē qñ
puella a parentibus ſeu vicem parentū
gerentibus in vxorem ab aliquo petitur
deſponſat̄.dotatur. a preſbro vt moris ē
bn̄dicit̄. ac ſolenniť accipit̄:ſi aliter pre
ſumit̄ non eſt ꝯiugiū:ſ; adulteriū vel for
nicatio dicit̄:vt.30.q.5.aliť. Et tūc dicit̄
clandeſtinū ſ̄m Ray.Clandeſtinum vō
dicit̄ tripliciť:vt dictum eſt.ſ.c.de ꝯſenſu
conſiderato in ſe.q.vtrū conſenſus clan/
deſtinus faciat mr̄ioᵐ.vbi etiā dicit̄ quō
c.illud aliť intelligi dʒ. vñ ꝯſulēdū ē illis
ſ.illi ꝗ ꝯxerunt clandeſtine mr̄ioᵐ i foro
pn̄ie ꝙ de nouo conſentiāt vel recogno/
ſcant:⁊ approbēt publice in facie eccleſie
qđ fecerunt occulte: ⁊ faciāt pn̄iam: qꝛ
ſcandalizauerunt eccleſiam: dum.ſ.ſimł
manſerunt:vt fornicarij:qꝛ nō reputabā
tur coniugati:⁊ expoſuerūt ſe magno pe/
riculo ⁊ diſcrimini.poſſet.n.alter alterum
de facto dimittere ⁊ cū alio ꝯhere: ⁊ ſic i
adulterio ꝓpť ꝓbatōis defectum impune
remanē.h̄ Ray.Debet āt matrimonium
talium ꝗ clandeſtine contraxerūt:⁊ poſt
ea in facie eccleſie volunt publicare: niſi
cauſa rōnabilis obſiſtat:vt ꝯſanguinitaſ
vel aliđ ſimile ab eccleſia approbari tāq̄

a pͥncipio fuiſſet contractuꝫ in conſpectu eccleſie.ex̄ de cládeſ.deſpõ.c.z.⁊ ſic intelligit̄ illud.zo.q.5.§.bis ita.⁊ illõ.c.adulter.in fi.Et h̄ verꝫ eſt quo ad matrimonij firmitatē:qꝛ etiā añ approbatõeꝫ firmum erat:⁊ quo ad eccᵉ approbatiõem:nõ tñ oĩo quo ad filioꝝ legitimatiõem ſm ho. lꝫ aliq̄ ↄ̄riũ ſentiãt.ex̄ de clandeſ.deſpon. cũ inbibitio.§.ſi qs vero hui⁹.de h̄.j.e.ti. in notabili qd̃ incipit. Item pena ꝛc.⁊.j. ti.zo.vbi tractat̄ de filijs.Qđ ſi alť coꝛuꝫ neget incũbit ꝓbatio viro.vt ex̄ de clan. deſpo.c.i.q.d.ſi mr̄ioᵐ p teſtes ꝓbari nõ p̄t:⁊ tñ coniuges ſponſalia ↄfitent̄ ſi vir dicat matrimoniuꝫ firmatũ p copulam carnis :⁊ mulier neget vel eꝰ: ſtanduꝫ ē v̄bo viri:qꝛ ē caput mulieris:vt dr̄.ꝫ3.q 5.cum caput.⁊.z.q.i.ſi qs accepit vxorē. Nã ſi iuret ſe cognouiſſe eam credit̄ ſibi vt ex̄ de deſpon.ipu.ↄtinebat̄ rn̄ſo.i.qd̃ ē verꝫ:niſi mulier ꝓbet ſe virginē p aſpectũ Et idē eſt ſi vir iuret ſe nõ cognouiſſe:vt ibidē.c.duo pueri.qd̃ itelligas qñ vir ꝓ bat eam v̄ginē p aſpectũ: alĩs crederetur mulieri ꝓ mr̄ioᵒ ſtãti:vt etiã dicet̄.j.ti.de diuoꝛ.ꝓpť impotētiã coeũdi.Et ſic clãdeſtina mr̄ionia p̄cedētia preiudicãt mr̄ionijs publicis ↄ̄hendis.Et h̄ vbi ambo h̄ ↄfitent̄ etiã ſi zᵃ ſint firmata iuramento: vel fide data: lꝫ ſcđis fiat cluſio occulta: qꝛ in dubijs via tutioꝛ eſt eligēda. Alij ↄ̄dicunt.ar.ex̄ de conſan.ſup eo.ſ hoc.c. potius facit ꝓ via pͥma:q̄ꝫ ↄ̄ eam:qꝛ etiã ↄpꝛobat̄.ex̄ de ſpon.iuuenis.⁊ eſt tutioꝛ qꝛ min⁹ malũ eſt deierare q̄ꝫ adulterari imꝑpetuũ: nec pͥſumo ꝙ deiret.ar.i.q.7. ſancimus. vni tñ ↄ̄hentiũ non credit̄ in pͥiudiciuꝫ ſcđoꝝ ſponſaliũ:dũmõ eſſent iurata ſm quoſdam:vt ex̄ de ſpon.p̄.z. Matrionia auteꝫ zᵒ ↄ̄cta publice i facie eccleſie pͥiudicãt in foꝛo iudiciali matrionijs p̄cedētib⁹ clandeſtinis.ſ.q̄ per teſtes legitimos ꝓbari non poſſunt:qꝛ eccleſia diuinare non p̄t.ex̄ vt ec.bene.vt veſtrũ. ſecus aũt eſt in foꝛo penitentiali. Nec ēt vnq̄ꝫ eſt credendũ ſponſis:ſi etiaꝫ ambo ↄfitent̄ ꝓ pͥmo clandeſtino:ex quo añq̄ꝫ zᵐ contraheret̄ nõ fuit facta fides eccᵉ p teſtes vel confeſſionem:⁊ h̄ ꝓpť p̄iculũ colluſiõis.ex̄ de teſti.ſup eo.z.h̄ hoſti.

¶ Sed nũqd ē conſiliũ vel p̄ceptũ ꝙ ſcꝫ hi⁹ ſolennizatio fiat in ↄ̄hendo mr̄ioᵐ. Rñdet Roꝺ.ꝙ bãna ⁊ ſolennitates predicte conſuete dimitti non debēt ſine cã: ⁊ q h̄ facit peccat mortalit̄. h̄ ſm Pe.eſt verũ qñ illi non ſunt ignari iuris:maxie vbi eccleſie ꝓhibitio cõit̄ ſeruatur:ſecus aũt eſt ſi ſunt ignari iuris.h̄ Pe.ſequitur etiã Roꝺ.Ex hac cã aũt poſſunt dimitti ſic nõt hu.zo.q.5.i p̄n.puta qꝛ forte vir ſenex eſt ⁊ erubeſcit ↄ̄here cũ tãta ſolennitate. aut accipit ignobilem:cum ipe ſit nobilis.aut nobilem cum ipe ſit ignobil̄ ⁊ timet eius parentes:vel forte diu manſerunt:ſic vir ⁊ vxoꝛ:⁊ erubeſcit mõ adhibere ſolēnitatē bannoꝝ:⁊ benedictõis nuptialis.credit̄ autē ꝙ in talibus poſſit ex cã p ep̄um diſpenſari:nec ſufficit diſpēſatio minoris p̄lati. ¶ Sed nũqd ſufficit ſola diſſimulatio ep̄i.Rñdet.Roꝺ.ꝙ ſic. ſi fiat aĩo diſpenſandi:alit̄ non. ¶ Nunqd mortalit̄ peccat q ante benedictiõem nuptialem poſt conſenſum de preſenti cognoſcit vxoreꝫ.Rñdet Roꝺ.ꝙ ſic.ſi ſine diſpenſatõe eccleſie:⁊ ſine cã iuſta faciat hoc:vbi ↄſueuit hi⁹ benedictio adhiberi. Dicit ēt hoſti. ꝙ vterq̄ꝫ peccat: qꝛ venit ↄ̄ generalem conſuetudinē eccleſie: ⁊ cõtemptoꝛ eccleſiaſtice ↄſuetudinis punit̄ ſic preuaricatoꝛ legis diue:vt dr̄.diſ.ii.in his rebus.lꝫ enim vxoꝛ mr̄ionio ↄtracto de p̄ñti ſtatim teneat̄ reddē debitũ viro ⁊ ecõuerſo:nõ tñ tenet̄ reddē ſtatim:ita ꝙ ly ſtatim determinat iſinitiuũ.vñ.zo.q.5. noſtrates.i fi.dicit̄ ꝙ ↄ̄hentes p̄us debēt in eccleſia benedici:q̄ꝫ carnalit̄ coniungi. In h̄ tñ ſm glo.ibidē.ſeruat̄ cõſuetudo regionis. ⁊ de h̄.š.ti.de conſenſu.ar.i.i fi. ⁊ ar.z.in fi. Idem dicit ſi omittãt̄ bãnitões: ⁊ alie conſuete ſolennitates.tñ hu. nõuit.27.q.z.cũ initiat̄.ꝙ ſi qs ſponſaꝫ cognoſcat anteq̄ꝫ eã traducat:vni⁹ anni eſt ei p̄nia indicenda:ſm quoſdaꝫ canones p̄niales:q tamen in canonis coꝛpoꝛe non habētur. hñt̄ tñ i bꝛocardo.li. ii.c.virgines. ¶ Nũqd peccãt reges pͥncipes ⁊ milites:q ↄ̄hũt hodie ſine bãnis Rñdeo credit Roꝺ.ꝙ non peccēt moꝛtalit̄: vbi nõ eſt conſuetum coꝝ matrionia bãniri.Et qđ ex̄ dr̄ de clan.cũ inhibitio.non intendit̄ ad mr̄ionia nobiliũ:q i eccleſia non conſueuerũt bănniri.Secũdum etiam hoſti.non eſt neceſſe banna ꝓponi: qñ qs vxorem vocat a remotis ⁊ publice mittit nuncios.ſic enim i facie eccleſie contrahi poterit matrimonium inter eos:nec erit contra mētē ipi⁹ conſtitutõis.tutius tamen eſt vt in eccᵃ ꝓpoat̄

publice hodie i h caſu: ⁊ aſſignet̃ t̃mīn⁹ vſqȝ i diē craſtinā i qua reſpondet̃; vt ſic niens ⁊ vba ei ſeruent̃. Et ideo etiam ibi dicit̃ competenti termino. de quo vide. j. ti. de interdicto ec. ¶ Quid de eo q poſtq̃ꝫ contraxit cum vna p vba de p̄nti occulte poſtea contrahit cū alia in facie eccleſie. Nunqd ad petitōem p̄me tenet̃ ipaȝ cognoſcere ſaltem occulte. Rndet Roḋ. ꝙ non tenet̃ ſi ſit in loco vbi conſueuit ante carnis copulā ⁊ traductōnem adhiberi benedictio nuptialis. ¶ Quid faciet iſte talis ſi nō poſſit ab eccleſia benedictiōeȝ obtinere cum p̄ma. Rndeo ſm Roḋ. cū coipo ꝙ ꝯxit cum p̄ma: teneat̃ ei cohabitare ⁊ neceſſaria exhibē: ⁊ debitū reddē: vel religionē itrare: nō potuit ſe obligare 2ᵉ: vnde tenet̃ 2ᵃᵐ dimittere: ⁊ cuȝ p̄ma eē ſeu ad p̄mam redire: iudicio tñ eccleſie ⁊ habita benedictōne ſi fieri poſſit. Si aūt non poſſit: qꝛ forte veritas ꝓbari non p̄t dicēdum ē ſine p̄iudicio ꝙ h auctoritate ꝓpria facē poſſet: ⁊ etiā tenet̃: etiaȝ ſi ecc̃ᵃ ꝓhibeat p̄ſertim ſi p̄ᵃ ñ fuit in culpa: vel ſi ignorauit ius qḋ ꝓhibet clandeſtina mr̃imonia. ar. ex̃ de ſen. ex. inq̃ſitōi. Notat etiam Hu. 30. q. 5. alit̃. ꝙ qñ aliqs clādeſtine contraxit cum p̄ma: ⁊ poſtea manifeſte cum 2ᵃ ſi excōicet̃ ab eccleſia ꝓ eo ꝙ vult ad p̄mam redire dimiſſa 2ᵃ poti⁹ debet obedire ꝯſcie q̃ꝫ excōicatōi eccleſie de hoc etiam eſt p̄habitū. q. vtrū ꝯſenſus clandeſtinus ⁊c̃. Nec obuiat p̄dictis illḋ qḋ ſolet notari. 33. q. 2. in p̄n. ⁊ c. ſeculares. cum ſuis concordātijs. ꝙ vir nō dȝ vxorem dimittere ſine iudicio eccleſie. h n. intelligit̃ qñ eſt inter eos aliud impedimentum: q̃ꝫ ſit p̄cedens mr̃ioniū vel ſolēne votū ꝓpter qḋ vtqȝ cōmiſceri non p̄t ſine peccato mortali cum 2ᵃ. Item pena clandeſtine. i. non p̄miſſis bannis; vel ꝯ interdictū eccleſie contrahentium ē: ꝙ ſi ꝯxerunt matrimonium: qḋ de iure ſtare non poteſt; quia noluerunt forte ſeruare formaȝ ſtatutā. ex̃ de clandeſ. cū inhibitio vident̃ ignorantiam affectaſſe: ⁊ iō eos ignorantia non excuſat: ſ filij q naſcunt̃ in impedimento detecto: quo ad eccleſiam illegitimi cenſent̃ de ignorantia parentū ſubſidium nullum habituri: vt in p̄dicta decretali cū inhibitio. § ſi qs. ⁊ bi de hoc i glo. clandeſtinum. Concepti tñ de clādeſtino matrimonio poſt tamen cōceptōeȝ approbato per eccleſiam: ſ demum ꝓpter impedimentum canonicum ſepato: lȝ p⁹ ſepatōeȝ nati debent legitimi reputari. ſm Ho. ex̃ q fi. ſint le. ꝙ nobis. Aliqui vero intelligunt dictaȝ decretalē ſicut lr̃a iacet ⁊ male: vt vult Ho. ibideȝ. dicentes ꝙ ñ debēt legitimi reputari: niſi generati poſt approbatōem. Item de hac mā vide. j. ti. 28. ar. 2. q. vtrū filij ſuccedāt. ⁊c̃. ¶ Ulti⁹ ſciendum ꝙ ſm Ho. matrimoniū initiat̃ p vba de futuro: vl' p ſponſalia. ff. de ſpō. l. i. ⁊ 30. q. 2. nr̃ates. Contrahit̃ p verba de p̄nti. ex̃ de ſpon. cū locum. Ratificatur in fide. i. in fidei ſacramēto. ſ. baptiſme: q eſt fundamentum oīum ſacramentorum vt ꝓbat̃ ex̃ de preſbro nō bap. veniens. rñſo. i. ⁊ de diuor. q̃ꝫto. § ſi vero alt̃ fideȝ ꝯſūmat̃ p carnis copulam. ex̃ de ꝯuer. cōiu. ex publico. ad fi. ⁊. c. ex p̄te. 2. ad fi. Sȝ ⁊ ꝯſummatū ſumit̃ qñqȝ ꝓ ꝯtcto tñ ex̃ de ꝯiu. le. lr̃as. Secundum tamē Ray. matrimoniū initiat̃ p ſponſalia de futuro ratificat̃ p conſenſum de p̄nti. conſūmat̃ p carnis copulam. ⁊ ſm h ratū ⁊ ꝯtcuȝ eſt idem. Sed h diſtinctio nō placet Ho. qꝛ matrimoniū p ꝯſenſum de p̄nti ꝯhit̃ ⁊ non ratificat̃ ꝓpꝛie: qꝛ prius hȝ ꝯtctus fieri q̃ꝫ ratificari. ¶ Sciendum tñ ꝙ tria vltima eoꝝ q̃ ponit Ho. i dicta diſtictōe ſua concurrūt ad completuȝ eē mr̃ionij. q̃ꝫdiu. n. matrimonio deficit aliqḋ iſtoꝝ trium: eſt ſolubile etiam ſine morte: quia imperfectum. Nam ſi ⁊ contractū ⁊ ratū nō tñ ꝯſummatū ſoluit̃ p religionis ingreſſum: ſi eſt ꝯtctum ⁊ ꝯſummatū nō tñ ratū eſt ſolubile p conuerſionem ad fidē mr̃ioniūȝ vō hñs hec oīa nō eſt ſolubile niſi p mortem: qꝛ p̄fectū. ¶ Itē mr̃ioniū aliud ē legitimū ⁊ non ratum. ſ. qḋ legali inſtitutōne vel ꝓuintie moꝛib⁹: nō cōtra p̄ceptū dñi ꝯtrahit̃. Et h ē etiā inter infideles inter quos non ē mr̃ioᵐ ratū: quia fit ſine fide. ſ. articuloꝝ. ⁊ ſic itelligit̃ qḋ dicit Aug⁹. 28. q. i. § nō ē ratū cōiugiuȝ qḋ ſine deo eſt. Aliud ē mr̃ioᵐ ratū ⁊ nō legitimuȝ. ſ. qḋ inter fideles ⁊ legitimas pſonas: ſ ſine legitima ſolennitate ꝯhit̃. de quo dictū ē in p̄n. hui⁹ ti. hi⁹. n. mr̃ioᵐ ē ratū ⁊ indiſſolubile. Aliud eſt legitimū ⁊ ratū: qḋ. ſ. inter pſonas legitīas ⁊ fideles cū debita ſolēnitate ē ꝯtctū. h diſtictio ꝓbat̃. 28. q. i. § item alius. ⁊ ex̃ de diuor. q̃ꝫto. ⁊. c. gaudemus. ¶ Item mr̃ioniuȝ aliud verū aliḋ preſumptū. verū ē qñ int̃ pſonas legitimas ad ꝯhendū mr̃ioniuȝ

interuenit conſenſus legitimus de p̄nti. p̄ſumptum vero aliud ē p carnis copulaz v̄bis conditionalibus vel indirectis vel coactis p̄cedentibus: aliud p traductōez voluntariā: aliud p ſubarratōnem: vel al's p̄ſumptōes: aliō ſm quoſdā vt h3 Ray. vt diuturnitate ſeu curſu t̄pis: vt in eo q non reclamat q̄n puenit ad legitimā eta tē: vt e. x̄. de deſpon. impu. de illis. Qd q̄dē indiſtincte dictū nō placet alijs vt Ho. vt dictū ē. ſ. ti. 4. ar. 2. ſ. de etate apta ſponſalibus. et e. ti. de effectu ſponſaliū. q. q̄d ſi pubes. Qd autem dictū ē p carnis copulam cāri matrimonū p̄ſumptū intelligit̄ q̄n conſenſit in copulam carnis. ſecus ē ſi puella inuita et renitēs defloraret̄: vel ſi de reclamatōe non appareat m̄rimonū p̄ſumit̄ cōſenſiſſe. e. x̄. de ꝯdi. ap. de illis. et. ff. de concubinis. in concubinatu. de h etiā habitū3 eſt. ſ. ti. 8. ar. 4. ſ. de conſenſu coacto. q. vtrum tale 2c. Secundum aūt Hoſt. q̄n interuenit tractatus de m̄rionio ꝯhendo: et fidei datio: vel ſubarratio: vel iuramentū3: vel p̄miſſio: ſi poſtea copula ſequat̄ m̄rioniū eſt p̄ſumptum. Predictis autem differentijs matrimonij explanā dis non inſiſto: q2 patent ex ſupradictis de modis ꝯhēdi matrimoniū et ſponſalia

Quis pōt ꝯhere m̄rio^m et de ipedimētis eius in cōmuni ti. 13.

Conſequent̄ conſiderandū eſt q̄s p̄t ꝯhere m̄rioniū et q̄s nō Circa qd ſciendū q ꝯhē m̄rimoniū pōt q̄libet q non p̄hibet̄. Edictū eni3 de m̄rionio ē p̄hibitoriū e. x̄. de ſpon. et ma. cū apud. Qui aūt p̄hibeant̄ videbit̄ agendo de impedimētis matrimonij. Et ideo agendū eſt de ipſis. Et p̄ in cōi. 2° in ſpāli. Circa p̄mū ſciendu3 q matrimoniū h3 plura ipedimenta: ſ3 q̄dam impediunt ex ꝯgruitate: et h dicunt̄ impedire matrimoniū ꝯhendum: ſ3 nō dirimunt ꝯtractum. Et iſta ſunt duo. ſ. eccleſie interdictū. et t̄pus feriarum. q2 talia reſpiciunt ſolennitates matrimonij. q̄dam v̄o impediūt de neceſſitate: q2 nō conſtat cu3 eis matrimoniū. vñ ipediūt ꝯhendum: et dirimūt iam ꝯtrm: q2 l3 eēt de fcō ꝯtrm nō tñ erat in veritate m̄rioniū. et h ſunt 12. q̄ his verſibus continentur. Error. cōditio. votū. cognatio. crimē. Cult⁹. diſparitas. ius. ordo. ligamē. honeſtas. Si ſis affinis ſi forte coire nequibis. Hec faciēda vetāt: cōnubia iūcta retractāt. Ho. tñ addit vnū ipedimentū. ſ. defectu3 ſenſus: vt in furioſo. vñ vbi dr̄ in 2° verſu. ſi ſis. ipſe dicit ſēſus et affinis. et exponit ſenſus ſ. deficiens.

De impedimēto erroris ti. 14.

Poſtea ꝯſiderandū ē de impedimētis m̄rionij in ſpāli. Et p̄ d illis q ipediūt m̄rioniū ꝯhendum: et dirimūt iam ꝯtrum. et h in eo ordine quo i ſupradictis v̄ſibus ordinant̄. Vñ p̄ conſiderandū ē de impedimēto erroris. Et cū h de furia q ſub ipo ꝯtinet̄: q2 deeſt vtrobiq3 vſus rōnis ad ꝯſentiendū. Defectus etiā etatis ad ipm reducit̄: q2 tūc plenus vſus rōnis nō h̄r ſ3 de h habitum eſt. ſ. vbi determinat̄ de etate apta ad ꝯhendu3 ſponſalia. Circa autē h impedimentum. p̄ de ipo errore. 2° de furia. Circa errorē v̄o q̄rit̄ plura. ſ. vtr3 error impediat matrimoniu3. R° q ſic. Et h triplici iure. p̄mo iure nāli. q2 q̄c q̄d impedit cām de ſui nā impedit effectū conſenſus aūt ē cā matrimonij vt ſupra dictum eſt. Et ideo qd euacuat ꝯſenſum euacuat matrimonium. Conſenſus autē eſt actus volūtatis: q p̄ſupponit actum intellectus. omis enim conſenſus et omnis voluntas ſequit̄ aliquā cognitionē. Inuiſa. n. vt dicit Aug⁹. dilige poſſum⁹. incognita aūt nequaq3. deficiente aūt p̄mo: neceſſe ē defectum cōtingere in 2°. q2 ergo error cognitōem impedit: ſequit̄ etiam in ipo conſenſu defect⁹: et p ꝯñs in m̄rionio et ſic de iure nāli h3 q euacuet. 2° ipedit error de iure ciuili: ſm qd ius q erat non conſentit. ff. de iuri. oīu3 iudi. l. ſi p errorē. Et errātis nulla volūtas. C. d iuri. et fac. igno. cū teſtamētū. et l. nō idcirco. Ex quo ſequit̄ q q erat i m̄rio° ꝯhendo m̄rioniū nō ꝯhit. 3° iure canonico: ſm qd ius error pſone vel conditōis nō admittit conſenſum: et p ꝯñs nec m̄rioniū. 29. q. 2. is ita. S3 nōne inter liam et Jacob fuit matrimoniū ver3 cū3 tñ error fuerit ibi. R° m̄rioniū illud nō fuit ibi pfectū ex coitu q contingit ex errore: ſ3 ex conſenſu qui poſtea acceſſit. vterq3 tñ excuſat̄ a pctō: vt p3. 4. ſen. di. 30. Utrum oīs error impediat matrimoniū. R° i cōtractib⁹ et ſacramentis quedā ſūt ſubſtātialia: q̄dā

vo accidentalia. Defectus aũt in ſbalibus
facit deficere contractum ⁊ ſacramentum. defe
ctus vero in accidentalibus nõ. vnde oꝫ
ꝙ error q̃ īpedit mrīoniū ſit alicuiꝰ eorũ
que ſunt de eẽ matrimonij. Duo autem ī
cludit matrimoniuꝫ. ſ. duas pſonas: que
coniungunt̃: ⁊ mutuã corporis poteſtatem
in inuicẽ in qua mrīoniū ꝯſiſtit. Primū
tollit̃ p errorem pſone. 2ᵐ p errorẽ cõdi
tionis: q2 ſeruus non põt libere ptãtẽ ſui
corporis tradẽ alteri ſine conſenſu dñi ſui:
⁊ ideo hi duo errores matrimoniū impe
diunt: ⁊ non alij errores. vñ error fortune
ſ. qñ qs credit̃ eẽ diues ⁊ eſt paup. ⁊ er-
ror q̃litatis. ſ. qñ qs credit̃ nobilis vgo ⁊
ſimilia ⁊ nõ ẽ: cũ ſint circa accñtalia ma
trimonij nõ impediũt ipm. 29. q. 2. is ita.
Error nãq3 nobilitatis dupl̃r ꝯtingẽ põt
aut q2 errat̃ circa ſbiectū nobilitatis: ⁊ h̃
eſt error pſone: ⁊ impedit mrīonium: vt ſi
cui ꝓmittat̃ filia regis: quã nõ cognoſcit
⁊ ſupponat̃ filia ruſtici. Aut circa nobili
tatem ſbiecti: ⁊ h̃ eſt error q̃litatis: nec ipe
dit matrimoniū: vt ſi qs ꝯſentiat ī pſonã
notã ſibi: quã credit eẽ nobilẽ cũ ſit igno
bil. h̃ Pe. 4. di. 3. q. 1. ar. 2. q. 1. ⁊ 2. ¶ Ad
hoꝝ aũt maiorẽ euidẽtiã nõndū ꝙ ad h̃
ꝙ aliqs vel aliq̃ erret ꝯſentiendo ī vnuꝫ
quẽ putat eẽ aliū: neceſſe ẽ ꝙ p viſuꝫ vel
auditum vel famã hẽat noticiã aliquam
illius abſentis: quẽ credit iſtū eẽ pñtem:
q2 in penitus ignotū nec affectū nec con
ſenſum dirigẽ poſſumus: vt dictuꝫ eſt. ſ.
ar. ff. de ꝯtrah. emp. l. cũ ab eo. § menſam.
ſm aliã lr̃am. vñ cum conſentiat ī pſonã
abſentẽ aliq̃lit̃ vt dictū eſt ſibi notã: quã
putat eẽ pñtem: cõſtat ꝙ non conſent in
pñtẽ: ſ; ī eã quã pñteꝫ eẽ credit: ⁊ ſic nõ ẽ
matrioniū: q2 ī pſona errat̃. ſi vo nullaꝫ
noticiã habeat mulier de pſona abſente
non errat ī ea: ſ; decipit̃ in pñte. verbi grã
ſm Ray. ſi aliqs ruſticꝰ veniat de anglia
ad aliquã nobilem mulerem dicens ſe eẽ
filiuꝫ regis: cuius regis vel cuius filij vl̃
ipſius loquentis noticiam non habet illa
mulier: ⁊ illa contrahat cũ eo credens eū
filium regis: nõ impedit̃ matrioniū: q2 ñ
fuit error pſone: ſ; potiꝰ q̃litatis ſꝫ Ray.
Sciendū aũt ſm Ray. ꝙ cum dicit aliqs
in hoc caſu. ego ſuꝫ filius regis: diſtiguẽ
dum eſt: q2 ſi filius teneat̃ ſubſtantiue: ſb
hoc ſenſu ego ſum talis ⁊ talis filꝰ regis
vel ſuꝫ ille qui eſt filius regis: diſtiguẽdū
eſt: vt. ẽ. ſ. vtꝝ ſit notus aliq̃ mõ mulieri
vel nõ. ſi aũt teneat̃ adiectiue ſub h̃ ſeñu
ego ſū generatus a rege. i. rex genuit me
⁊ ꝓpter hoc illa cum eo contraxit non eſt
error pſone: ſ; filiatõis tñ. vñ non īpedit
mrīoniū ſiue rex filiuꝫ habeat ſiue non.
Predictū tñ exemplū de ruſtico ãglico
qui dicit ſe eẽ filium regis anglie Ho. re-
probat: q2 cũ vbiq3 terraꝝ habeat̃ no-
ticia regis anglie ſalteꝫ p famã: videt̃ ꝙ
ille ſit error pſone. nõ. n. in pñtem pſonaꝫ
ſed in pſonam filij regis anglie videt̃ cõ
ſentire. nec enim refert vtꝝ pctat̃ ſeruus
ꝓprio noie expſſo: vel q̃ natus eſt de illa
ancilla. ff. de rei ven. ſi in rem. ar. ex. de cõ
ſang. ⁊ aſ. Ibi noibus ꝓprijs vel eq̃pollẽ-
tibus indicijs ⁊c. Dicẽdū q̃ ꝙ h̃ qd dic
Ray. ſm Ho. locū habꝫ qñ nõ exprimit
aliquam circunlocutõem p quam hẽat̃
noticia pr̃is: ⁊ p ꝯñs filij: puta q2 dicit ſe
filium regis vel comitis in gñe: nõ auteꝫ
dicit cuius: vel ſi ſpecificat: vt nulla habe
tur noticia pr̃is vel filij. ¶ Quid ſi Joh.
dicat ſe eẽ petrū: q̃ petrus eſt mortuus: ⁊
illa contrahit cum illo. Rᵒ. nõ eſt mrīoᵐ
q2 error eſt in pſona. h̃ Rod. ¶ Quid ſi
aliqua mulier ſciat aliquẽ multos filios
habere quorum tñ nullus eſt notus ſibi:
⁊ vnus eorum mentiat̃ ſe ꝓmogenitum
eẽ: ⁊ illa conſentiat in eū ꝓpter ſpem ſucceſ
ſionis pr̃noꝝ bonoꝝ. Rᵒ. nõ eſt error p
ſone ſ; fortune ſiue religionis. ſ. ꝓmogeni
ture: ⁊ iõ matrioniū nõ īpedit̃: ſicut nõt
Hu. 29. q. 1. in pñ. h̃ Rod. ¶ Quid ſi frat̃
viri ī quẽ ſe ꝯſentire credit offerat̃ mulie
ri: ⁊ cū eo carnalit̃ cõmiſceat̃: nũq̃d pote
rit redire ad illū ī quẽ cõſentire ſe credit
vel cũ eius fratre ſtare debuerit. Rᵒ ſi añ
nõ ꝯſenſerat in frẽm eius põt cū queꝫ p
errorem accepit retinẽ: ꝑcipue ſi cognita
ſit carnalit̃ ab eo quẽ accepit. ſi aũt con-
ſenſerat in ꝑmã p vba de pñti ñ põt hr̃e
2ᵐ ſ; põt vel 2ᵐ relinquẽ: vel ad pᵐ redire
Et ignorãtia facti peccatū excuſat: ſicut
excuſaret̃ ſi poſt ꝯſummatū mrīoᵐ a cõ
ſanguineo viri ſui fraudulent̃ cognoſce
retur: q2 fraus alterius ſibi ꝑiudicare nõ
dꝫ. h̃ Tho. 4. di. 30. q. 1. ar. 2. c. 9ᵒʳ ¶ Quid
ſi qs deſponſat p vba de futuro corruptã
quã credit eẽ virginẽ: nũq̃d poſtea com
pto añ carnalẽ copulã: ꝙ ſit corrupta cõ
pellẽdus ẽ cū ea matrioᵐ ꝯſummare. Rᵒ.
ꝙ ñ: ſic nõt Hu. 27. q. 2. raptor. q2 p hoc
impedit̃ eius ꝓmotio ad ordines ſacros.
¶ Quare error ponit̃ magis īpedimētū

matrimonij q̄ ignorātia. R° q2 ignorāª de ſui rōne nō pt hr̄e aliquē cognitionis actū: ſʒ error pōt hr̄e iudiciū rōnis puerſum de aliquo. tn̄ q̄tū ad impedimentuʒ volūtariū nō differūt: q2 nulla ignorātia pōt matrimoniū īpedire: niſi q̄ hʒ erroreʒ adiūctū: eo ꝙ act⁹ volūtatis preſupponit eſtimatōem: ſiue iudiciū de aliquo in qȏ ferť. vn̄ ſi eſt ibi ignorātia oʒ eē errorem ⁊ ideo error ponit̄ īpedimentū q̄ſi cauſa ꝓxima: nō āt ignorantia. h̄ Tho. 4. diſ. 30. q. i. ar. i. c. iᵒ.

Sequit̄ videre de 2°. ſ. de furia. Et circa h̄ q̄rūt̄ plura. ꝑ vtꝝ furia mr̄ioᵒ impediat. R°. aut furia ſequit̄ matrioᵒ: ſiue ratū ſiue ꝯſummatuʒ ⁊ ſic nō dirimit ipm̄. 32. q. 7. illi q mr̄ioᵒ. aut ꝑcedit: ⁊ tūc aut furioſus hʒ lucida īterualla: ⁊ tūc lʒ dū ē ī illo īteruallo non ſit ratū ꝙ ꝯbat mr̄ioᵒ: q2 ꝓlē neſcit educare: tn̄ ſi ꝯbit ē mr̄ioᵒ. ꝑt. n. tūc oīa facē q̄ illi poſſūt. 7. q. i. q̄uis triſte. ⁊. C. ḋ codicill'. nec codicilles. Aut n̄ hʒ lucida īteruualla: ⁊ tūc ſi ꝯbat: vel etiā q̄ñ nō habet nō erit verū matrimoniū: q2 nō ꝑt eē cōſenſus vbi deeſt rōnis vſus. 32. q. 7. neqꝫ furioſus. ⁊. 32. q. 9. indicas Quid ſi mulier cū furioſo ſcient̄ ꝯbat. R° ī nullo ſibi ꝑiudicat: niſi ī amiſſiōe arraꝝ: niſi forte hūiſſet lucida īteruualla. C. de ſpon. l. vlt. Quid ſi furioſus ꝯbat tp̄e furie: ⁊ poſtea ī lucido īteruallo ratificat: nūqd ē mr̄ioᵒ R° ꝙ nō: q2 tp̄e ꝯctus nō fuit mr̄ioniū ⁊ ꝙ nihil eſt ratificari nō pōt ſm̄ Jo. qȏ verꝫ eſt niſi mulier ī ꝑ conſenſu pſeuēt. ſ Ho. ex̄ de ſpon. dilectus. Quid de ebrio R° ebri⁹ q rōis vſū ꝑdidit: q2 n̄ ꝑt ꝯſētiṙ nō pōt ꝯbere: ꝙ ſi cū aliq̄ ꝯxerit: ⁊ eam carnalit̄ cognouerit: nō ē mr̄ioᵒ: niſi poſtea ratum habuerit. ſi vero rōnis vſum non ꝑdidit tunc mr̄ioniū tenet.

¶ De impedimēto cōditōis. ti. 15.

Deinde cōſiderandū ē de impedimēto ꝯditōis. i. ſuitutis. Et ꝑ reſpcū ipoꝝ ꝯiugū adiuicē 2°. reſpectu dn̄oꝝ. 3° vtꝝ ſuit⁹ poſſit ſupuenire mr̄io°. 4°. de ꝓle ſuoꝝ. Circa ꝑᵐ q̄rūt̄ plura. ſ. vtꝝ error conditionis impediat matrioniū. R°. error cōditōis eſt triplex. aut melioris: vt cuꝫ qs ꝯbit cū libera quā credit ancillā. aut piorꝫ vt cū ſeruus ꝯbit cuꝫ ancilla quā credit liberā. aut deterioris: vt cuꝫ liber ꝯtrahit cū ancilla quā credit liberā. Prim⁹ error nō impedit matrimoniū: q2 nō leditur in aliquo ſic ꝯhēs. Silr̄ nec 2⁹: q2 eq̄ ledit̄ vterqꝫ: vn̄ ȏ ī neutro errore decipit̄. Nec hʒ qȏ decipiat alteri. ar. 29. q. 2. p totuʒ. ⁊ ex̄ de diuor. ſignificaſti. ꝑ. edictū de mr̄ionio ē ꝓhibitoriū. vn̄ ad ipm̄ ꝯhendū admittit̄ q̄cūqꝫ nō ꝓhibet̄. ex̄ de ſpō. cum apud. 3° vero error īpedit matrioniū. 29. q. 2. ſi qs igenu⁹. Rō hui⁹ eſt: q2 alter tm̄ ledit̄ ſine ſua culpa: ⁊ h̄ q̄uit: q2 ledit̄ ī bono ꝓlis q̄ non habebit in ptāte. Et ī bono fidei: q2 nō poterit ei debitū reddere libere: ⁊ in bono ſacr̄i. ſ. in cohabitōis inſepabilitate: ⁊ iō ex equitate nāli prouiſū eſt: vt error ꝯditōnis deterioris impediat mr̄ioᵐ ꝯhendū: ⁊ dirimat iam ꝯctuꝫ: ⁊ h̄ eſt opi. cōis etiā ſm̄ Ho. ſ. ꝙ ꝑm⁹ nec 2⁹ error īpedit mr̄ioᵒ: quā tenent Bon. 4°. di. 36. q. i. ar. 2. c. Tho. 4. di. 36. ar. i. Pe. 4. di. 35. q. i. ar. i. c. Hu. Hoſt. ⁊ Innocen. ex̄ c. ꝓpoſuit. licꝫ quidam alit̄ dixerint vt referūt ī ſū. ſua. Hoſt. ⁊ Ho. Si tn̄ poſtq̄ eius conditionem agnouit in eam tacite vel expreſſe v̄bo vel facto. ſ. per copulam carnis conſenſerit: nō poterit ſeparari: ex̄ de ꝯiu. ſer. ꝓpoſuit. ⁊. c. ad noſtram. ī glo. h. vbi notat Ber. ꝙ matrioniū ꝯtrahit̄ aliq̄ñ ipo facto ſine verbis. ſ. tunc quādo aliqua verba ꝑceſſerūt ad contrahendū matrimonium vel ſponſalia: lʒ tunc non haberent effectum. Si tn̄ a ꝑncipio conditionem eius ſciuit extunc matrimoniū verum fuit. 29. q. 2. ſi quis liber. Secundum tamen aliquos etiam error conditōis deterioris non impedit matrimoniū ex ſui nā: ſʒ ex ꝯſtitutione eccleſie: q̄ niſi h̄ conſtituiſſet: matrimoniuʒ nō impediret ſicut nō impedit error qualitatis aut fortune. Et h̄ eſt opi. Roȏ. videt̄ etiam eſſe Bon. Sed nunqd poſſet eccleſia h̄ idem ꝯſtitue̅ de errore q̄litatis. ⁊ fortune R° ꝙ ſic. ſic̄ nōt Hu. 29. q. 2. ī ꝑn. Error autem ꝑſone de ſui natura ſine conſtitutōe eccᵉ impedit matrimoniū: adeo ꝙ eccleſia nō poſſet ſtatue̅: ꝙ talis error matrioᵒ non īpediret. Sciendū āt ꝙ ſi ꝓpt̄ conditiōem ſuitutis matrioᵐ non īpedit̄ vir vxori reddet q̄cq̄d accipit noīe dotꝭ. ex̄ de ꝯiu. ſer. ꝓpoſuit. ¶ Utꝝ error libertie ꝯditōiſ vl' aſcripticie vl' origiarie īpediat mr̄ioᵐ. R° ꝙ ſic̄ nōt Hu. 29. q. 2. in ꝑn. q2 omēs tales ſunt liberi: lʒ ad quaſdam operas

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

plus ceteris teneant᷑.ħ ho. ¶ Sciẽdum
etiã ꝙ ſi qs ꝯ̃bat cũ filia liberte nõ ſol/
uit᷑ m̃rioͫ ꝓpᷓ ꝑteritã ſuitutẽ m̃ris:ſi poſ
ſit oñdẽ ꝙ añ m̃rioͫ m̃r fuerit manumiſ
ſa.ar.ex̃ de natis ex libero vẽtre.idẽcẽs.
Notandũ ẽt ꝙ rõne ſeruitutis m̃rioniũ
ſolui non dꝫ ad ꝑtitionẽ mulieris:ſi vir
poſſit oñdẽ ꝙ pr̃ ſuus cuiꝰ conditionem
ſequebat᷑ ſm legem ꝓuĩtie ſeu cõditõem
patrie:lꝫ olim fuerit ſeruus:tpe tamẽ ſue
mortis ꝓ libero ſe gerebat:⁊ tanꝗ̃ liber
condidit teſtamẽtũ:⁊ filiꝰ ipẽ poſtea p de/
cem annos nec noĩe ſuo: nec noĩe pr̃is
eſt paſſus ꝯtrouerſiã ſtatꝰ: vñ rõne tpis
⁊ i fauorẽ libertatis vir ẽ liber ⁊ m̃rioͫ
ſtabit.ex̃ de ꝯiu.ſer.lꝫ.vbi de ħ in glo.de/
cennio.Sufficẽt tñ ꝗnquenniũ: vt dicit᷑
ibidem.vñ ſm Ho.cũ dicit decẽ annos.
ſubaudi maxime.vel dic ſm Ho.etiaꝫ ꝙ
ſufficit ꝗnquenniũ quo ad ħ.ſ.ne nomie
pr̃is ſui queſtõeꝫ patiat᷑:ſꝫ decẽniũ requi
rit᷑ ſi ſuo noĩe queſtioneꝫ motã voluerit
vitare.ar.C.de ꝑſcrip.lon.temp.q̃.ꝓ liber
tate.l.i.dũmõ bonã fidẽ habuerit:⁊ ħ in
ter pn̄tes. Nã int᷑ abſentes.20.anni deſi
derant᷑:vt dr̄ ibidẽ.l.fi. ¶ Inſup nota ꝙ
puella hñs liberꝝ aũi ⁊ pr̃em ſuũ debet
ſeq i nuptijs ꝯ̃bẽdis potiꝰ voluntatẽ aui
ꝙ̃ pr̃is.22.q.2.c.i.⁊ ħ itelligit᷑ de honeſta
te. ¶ Quid de illo q ꝯ̃xit ignorant᷑ cum
ancilla quã dñs manumiſit:nũqd ibi eſt
m̃rioͫ cũ iã ãbo ſũt liberi. Rꝰ aut ma/
numiſſionẽ ignorat credẽs tñ eã eẽ libaꝫ
ſicͭ tpe ꝯ̃cti m̃rionij credebat.aut ſcit eam
manumiſſã poſt ꝯ̃ctũ m̃rioͫ: ⁊ eã fuiſſe
ſeruã tpe ꝯ̃cti m̃rionij.Si pͦ copula car
nalis ſequẽs manumiſſionẽ ꝑdictũ m̃ri
moniũ nõ ratificat ſꝫ aliquos:qꝛ adhuc
liber ꝯmiſcet᷑ ei ex ꝑ ꝯſenſu q nullꝰ fuit:
⁊ ſibi nõ ꝑiudicat. Et hꝰ ſnie ſũt Tanc.
Goff.Ho.in ſum.ſua. Innoc.⁊ Ber.ex̃
de cõiu.ſer.ad n̄raꝫ. Alij dicũt ꝙ ipa ma
numiſſa ſtatĩ ẽ m̃rioͫ verꝰ: qꝛ ſublatũ ẽ
ĩpedimẽtũ.Et hãc ſniam credit eẽ veriorẽ
ipẽ Rob.Si 2ͦ aut ꝯmiſcet᷑ affectu ma
trimoniali aut fornicario.ſi pͦ efficit᷑ m̃ri
moniũ ratũ nõ ꝓpᷓ ꝯſenſuꝫ q ꝑceſſit qꝛ
nullꝰ fuit:ſꝫ ꝓpᷓ nouũ cõſenſuꝫ tacitum
q cũ vbis de pn̄ti q̃ ꝑceſſerãt m̃rioͫ facit
Si 2ͦ tũc lꝫ nõ ſit m̃rioͫ in ꝯſpectu
dei:eẽt tñ ſm iudiciũ eccleſie:eo ꝙ pſumẽt
interiorẽ ꝯſenſuꝫ affuiſſe. ¶ Quid ſi qs
liber ꝯ̃bat ignorant᷑ cũ filia ſui ⁊ liberte:
vbi ſm ꝯſuetudinẽ terre ples ſeqt᷑ pr̃em
ex̃ de cõiu.ſer.licet.nũqd m̃rioͫ dirimet᷑
Rꝰ vr̄ ꝙ ſic:ſi ꝯſuetudo terre ſit ꝑſcripta
ar.ex̃ de cogna.ſpũali.ſup eo.ſm Hoſti.
¶ Quid ſi liber cũ ancilla ꝯ̃bat ignorãt᷑
⁊ illa durãte ignorãtia eiꝰ ꝯ̃bat cum alio
ſciẽte ꝯditõem eius:nũqd valet illõ m̃ri
moniũ 2ͫ. Rꝰ ꝙ ſic:cũ m̃rioͫ pͫ nullũ
fuerit. ¶ Utrũ liber volẽs cũ ancilla ma
nere quã credebat eẽ liberã tpe ꝯtractus
poſſit ab ancilla dimitti. Rꝰ: int᷑ liberuꝫ
⁊ ancillã quã tpe ꝯ̃ctus credebat eẽ libe
ram nullũ fuit m̃rioniũ in rei veritate:qꝛ
lꝫ valuerit conſenſus ex pte ancille:non
valuit tñ ex pte liberi. Ad ħ.n.vt valeat
m̃rionij cõtractus reqrit᷑ ꝯſenſus mutuꝰ
⁊ iõ cognita ꝯditõe ſeruitutis i ea:ipa ñ
cogit᷑ ſtare cũ libero ꝗ̃tũ ẽ ex vi m̃rionij
29.q.2.ſi qs ingenuꝰ.in glo.vñ ſi ꝯ̃beret
m̃rioniũ cũ alio tenẽt m̃rioͫ:rõe tñ fidei
ꝓmiſſe hñ tenet᷑ ei:qꝛ qlibet tenet᷑ ſuare
qð ꝓmittit libere:maxime ſi fideꝫ firmet
iuramento:⁊ ſi ſeruari põt ſine ſalutis de
trimento.Uñ cõpellẽda ẽ talis de nouo in
eũ ꝯſentire:⁊ cũ eo remanẽ.ar ex̃ de eo q
duxit i m̃rioniũ.c.i.⁊ de ꝯiu.ſer.ad n̄raꝫ
i glo. Si tamen pendẽte compulſione cũ
alio contraheret:m̃rioͫ 2ͫ teneret:vt
etiã dicit Hoſti.in ſum.⁊ Goff. ¶ Utruꝫ
m̃rioͫ liberi cũ ancilla quã credebat li/
berã ratificet᷑ p ſequẽtẽ copulã carnalẽ
Rꝰ aut copula carnis ſequitur certã co/
gnitionem ſeruilis conditõis alteriꝰ con/
iugis:aut ꝓbabilem ꝑſumptionem: aut
leuẽ ſuſpitõem:aut añcedit.Si omia illa
antecedit:nõ ratificat m̃rioniũ ꝑdictũ:qꝛ
adhuc liber ꝯmiſcet᷑ ei ex ꝑori ꝯſenſu: q
fuit nullꝰ.Si aũt ſeqt᷑ leuẽ ſuſpitõem tñ:
etiã nõ ratificat m̃rioͫ ꝑdictũ:titubans
eni ꝓ ignorante habẽdus eſt.ex̃ de ꝯiu.
ſer.ꝓpoſuit.in glo.Si autem ſequit᷑ ꝓba
bilẽ.preſumptõeꝫ ⁊ diſcretã tũc diſtiguo
qꝛ aut illa carnalis commixtio fcã ẽ ad
ꝑceptum eccleſie:aut nõ.ſi nõ:tũc aut fcã
eſt affectu m̃rioniali:aut fornicario.ſi pͦ
tunc dico ꝙ ratificat matrimoniuꝫ ꝓpᷓ
preſentem conſenſuꝫ de nouo:q etiã ſine
carnali copula cũ vbis de pn̄ti q̃ ꝑceſſert
m̃rioͫ ratificaſſet:niſi alr̄ ꝯiũx q ẽ ſuilis
cõditõis pꝰ a ſuo ꝯſenſu ꝑſtino receſſiſſꝫ
Si aũt facta ẽ affectu fornicario m̃rioniũ
nõ ratificat᷑ i ꝯſpectu dei:q̃uis ratũ ꝑſu/
ſumẽt᷑ iudicio eccl̃e:eo ꝙ ꝑſumẽt iteriorẽ
cõſenſuꝫ de nouo affuiſſe.Si aũt liber cũ
ancilla carnalit᷑ cõpulatꝰ ẽ p cõpulſiõeꝫ

eccleſie dicūt aliq̄ ꝙ illa copula ſibi non
p̄iudicaret. Sꝫ non vr̄ ꝙ verꝫ dicant: q2
ſi carnalit̄ cōmiſcer̄ cum ea affectu ma-
trimoniali ratificaret̄ ꝓpt̄ nouū ꝯſenſū
ex̄ de cōiu. ſer. ꝓpoſuit. ſi āt affectu forni-
cario mortalr̄ peccaret. Si āt copula illa
ſequit̄ certā cognitōem in libero de ſerui
tute alterius: tunc ſꝫ oēs ſiue cōmiſceat̄
cū ea p compulſiōeꝫ eccleſie: ſiue non ſp
matrimoniū ratificat in conſpectu dei ſi
illa cōmixtio fiat affectu m̄rionali: ſi aūt
affectu fornicario q̄uis nō ratificaret in
conſpectu dei: ratificaret tn̄ ſm̄ iudicium
eccleſie ꝓpt̄ cām ſupius dictā. h̄ Rich. 4.
di. 36. q. 2. ar. 1. o. ¶ Utrꝫ liber q̄ ꝯtraxit
cū ancilla quā credebat liberā poſſit ab
ea ſepari licite alit̄ q̄ꝫ p iudiciuꝫ eccleſie.
Rō aut ꝯ̄xerūt in facie eccleſie: aut non:
tn̄ ꝯ̄xerunt corā teſtib⁹ p quos ꝯ̄ctus pt̄
ꝓbari. aut ita ſecrete ꝙ nullo mō poteſt
ꝓbari. Si mō p̄ ꝯ̄xerunt: p iudiciuꝫ eccᵉ
ſepandi ſūt: q2 q̄uis in rei veritate m̄rio-
nium fuerit nullū: tn̄ eccleſie debet ꝯſtare
de impedimēto: quo i forma iudicij cogni
to ſniabit m̄rionū nullū fuiſſe. Uñ nemo
ꝓ q̄cūq3 cā publica pōt ab vxore ſua ſe-
parari ſine iudicio eccleſie. ex̄ de diuor.
porro. ſm̄ Rich. 4. di. 36. q. 2. ar. 2. ¶ Sꝫ
ſm̄ Hoſti. hoc nō eſt verū. de quo vide. ſ̄
ti. ii. ar. 3. q. vtrꝫ vir ꝓprio iudicio ꝛc̄. ⁊ ſ.
ti. 33. ar. 2. in p̄n. Si āt ꝯ̄xerunt 2ᵒ mō: ēt
p iudiciū eccleſie ſepandi ſūt: q2 cāe con
tractuū m̄rionialiū: q̄ ꝓbari poſſunt in
iudicio eccleſie ad iudiciū eccleſie debent
referri: al's multi poſſent fraudes ꝯmitt̄
i dimittēdo vxores ſuas: falſo eis obijciē
do notā ſeruilis ꝯditōis. Si āt ꝯ̄xerunt
3ᵒ mō: tūc diſtinguo: q2 aut fama eſt eos
ꝯ̄xiſſe: aut n̄. ſi fama ē adhuc vr̄ ꝓbabile
poſſe dici ꝙ nō niſi p iudiciū eccᵉ debent
ſeparari ad vitandū ſcandalū. Si āt de
h̄ nulla ē penitus fama: nō video quare
nō poſſit eā ꝓpria auctē dimitt̄: ſi cert⁹ ē
de eius ſeruili conditōe. h̄ Rich. 4. di. 36.
q. 3. ar. 2. o. ¶ Quid ſi q̄s occaſiōe diuor
tij ſe faciat ſeruū: vt p h̄ dirimat̄ m̄rioᵐ.
Rᵒ ſm̄ legē ſecularem q̄ dicit ꝙ ſeruitus
ſupueniēs m̄rioᵒ dirimit ipm̄ m̄rionium
dirimeret̄. Sꝫ ſm̄ canones talis vxorē
dimitt̄ nō p̄t: nec vxor ſit ſua: ſi ſine cō-
ſenſu ſuo ſeruum ſe fecit. 29. q. 2. plaruit.
¶ Quid de eo q̄ mouet ꝯditōis queſtōem
ꝯ̄ vxorem: ⁊ illa pendente lite petit ſibi de
bitum ab eo reddi. Rndeo non debet cō-
miſceri ſpōte ei ne p̄iudicet ſibi. ſm̄ aliq̄s
tam̄ tenet̄ redd̄ debitū exact⁹ ab vxore:
⁊ ad hoc eſt p eccleſiaꝫ cōpellendus: nec
ideo p̄iudicat̄ ſibi: exiḡ autem non debꝫ
Tanc. vero notauit ex̄ ō ꝯiu. ſer. ꝓpoſuit
⁊ etiā Hoſt. i ſū. ſua. ꝙ nec exiḡ dꝫ: nec
redd̄ etiā ad mandatū eccleſie: lꝫ ꝓpt̄ h̄
excōicet̄: q2 ſi eā affectu m̄rionali cogno
ſcēt iam vxor: ⁊ ei p̄iudiciū fiēt. ſi autem
affectu fornicario: tūc mortalit̄ peccaret:
⁊ iō obedire non dꝫ. Secūdū vō aliquoſ
vt Jo. 29. q. 2. cui⁹ rei. ad mādatum eccᵉ
redd̄ p̄t ſine p̄iudicio ſuo q̄n nō ē certuſ
de ſuili cōditōe eius: lꝫ hēat ide aliquas
p̄ſumptōes. Et cognoſcat eā in h̄ caſu ex
p̄mo conſenſu quo conſenſerit in eaꝫ ab
initio nō ex nouo. ſec⁹ ē ſi conſtet de ſerui
tute vxoris: q2 tunc redd̄ nō dꝫ. Huius
ſnie ē Ber. ex̄ de cōiu. ſer. ꝓpoſuit in glo.
audiuit. eiuſd̄ etiā ſnie vr̄ eē Tho. 4. di.
36. in expōne lr̄e. Ho. vō dicit i ſū. ꝙ liber
redd̄ ⁊ exiḡ p̄t: q̄ꝫtūcūq3 ſit cert⁹ de ſer
uili ꝯditōe alt̄i⁹ ꝯiugis ꝓpt̄ dubiū euētū
iudicij. ar. ff. de adul. denūciaſſe. q2 nūq̄ꝫ
inuenit̄ ꝙ debeat poti⁹ excōicatōeꝫ ſuſti
nere q̄ꝫ debitum redd̄: niſi vbi ſi redd̄ēt
mortalit̄ peccaret. Si q̄rat̄ q̄ affectu cog
ſcēt eā. dicendū ꝙ ꝯiugali: nō tanq̄ꝫ libe
ram nec tanq̄ꝫ ſeruā: ſ3 tanq̄ꝫ illā cui ſuit⁹
obijcit̄. ⁊ ſic euēt⁹ iudicij declarabit̄ vtrꝫ
cogat̄ eā retin̄ vel nō. ar. C. de iudi. rem
nō nouā. an. n. nō dꝫ eā relīq̄re ꝓpria te-
meritate. h̄ opi. ē multū ꝓbabil̄. Rō etiā
plurimum ꝓbabilis ad caſuꝫ ꝓpoſitū hr̄
ex dictis Rich. in illa. q. vtrꝫ liber. ꝛc̄. q̄
ponit̄ aliquātulū ſup̄: vt pꝫ īuēti. Idē tn̄
Ho. ſup. c. ꝓpoſuit. dic̄ caut⁹. ſ. ꝙ ſi ꝯſcia
ſibi dictat: ꝙ nō ſit ei⁹ vxor nullo mō eā
cognoſc̄ dꝫ: ⁊ ſic vr̄ corriḡ p̄us dictū.

Eq̄t vidē de. 2ᵒ. ſ. de impedimēto m̄rionij ſeruoꝝ reſpcū dñoꝝ. Et circa h̄ q̄rit̄ p̄lā. ſ. vtrꝫ ſui ⁊ an
cille poſſint m̄rioᵐ ꝯ̄hē ſine ꝯſenſu dñoꝝ
ſuoꝝ. Rᵒ ſꝫ leges ſu⁹ nō p̄t ꝯ̄hē m̄rioᵐ
vñ lex copulas ſuoꝝ ꝯcubinat⁹ vel cō-
tubnia vocat n̄ nuptias. C. de icef. ⁊ inti.
nup. cū ācillis. ſm̄ vō canones: vt pꝫ ex̄
de ꝯiu. ſer. c. i. ſu⁹ ꝯ̄hē p̄t m̄rioᵐ ēt inuito
⁊ ꝯ̄dicēte dño dādo ſm̄ Sco. ꝯiugi tātā
p̄tātē i corpe ſuo q̄ꝫtū p̄t. ſ. ſaluo iure dñi
ſui. vñ nō min⁹ dꝫ debita ⁊ ꝯſueta ſuitia
dño p̄ſtare. ¶ Quid ſi q̄s ducat ancillaꝫ
ſuā i vxorē. Rᵒ ancilla ſit liba. C. de latia
libertate tollēda. i auct. ad h̄. Rō tn̄ ꝙ q̄

ↄbit cū ancilla ſit irregularis.ẜ ʒ Jo.29.
q.2.⁊.c.2.di.34.c.ſi qs viduā. ⁊ ħ iō qꝛ
talis pſumit̃ ēē vilis; vt dr̃ i glo. ¶ Quid
ſi eodē tpe dn̄s ſeruitiū aliqḋ imponit: ⁊
vxoꝛ debitū petit cui poti⁹ ſatiſfaciet. R̷ᵒ.
ſi ſeruus dn̄o ſciente ⁊ volente: vel ſaltē
pmittēte matrioᵐ ↄxit: debet poti⁹ vxori
ſatiſfacē: qꝛ q cōcedit pncipale: concedē
itelligit̃ ⁊ acceſſoriū.ar.di.8.quo iure. ⁊
16.q.1.ſi monachus. Si āt dn̄o ignorāte
vel ↄdicente.dicūt qdā ꝙ dʒ dn̄o magis
obedire: niſi ꝓbabilit̃ vxori fornicationiſ
piculum imineat: vel magnū piudicium
fiat: qꝛ vir cū onē ſuo ad vxorē tranſiuit
Decretalis etiā ſupdicta dic̃: ꝙ debita ⁊
ↄſueta ſeruitia nō min⁹ debēt ꝓpꝛijs dn̄is
pſtare. Alij v̄o dicunt: ꝙ vxori pus debi
tū reddē debet: cū p ħ nullū piudiciū vl̃
ſaltē modicū dn̄o fiat ꝓpt̃ horā modicā
niſi forte dn̄s i pſone auxiliū ſerui ptat
vel pateret̃ ḡue piudiciū: ⁊ in mora eſſet
piculū. Hui⁹ opi.eſt Ber.i glo.pdicte de
cretalis. ⁊ etiā Ho. Alit̃ dici pōt ꝙ i his
multa picula cōſiderari debēt: ſicut ⁊ in
oībus actib⁹ hūanis.ſ. piculū caſtitatis
iminēs vxori. Impedimētū qḋ ex debiti
redditōne generaret̃ ſeruitio dn̄i. Et alia
huiuſmōi qb⁹ rite ⁊ diſcrete penſatis iu
dicari poterit cui magis debeat obedire.
ſ.dn̄o vel vxori. Hui⁹ ſnie ſūt Boñ.4ᵒ.
di.36.q.1.ar.1.c.5ᵐ. ⁊ Tho.4.di.36.ar.2.
c.2ᵐ.mihi etiā vr̃ rōnabilis. Nō etiā ꝙ
ſi dn̄s āc illā tanꝙ liberā tradat alicui li
bero i vxorem ei dediſſe itelligit̃ libertatē
vn̄ ſtabit matrioniū inter eos etiā ſi vir
ignoraſſet eā fuiſſe ancillā.i auc̃.de nup.
.§.ſi v̄o ab initio.coll̃.4. ⁊ ſm̄ Bernar.
⁊ Hoſt.ex̄ de cōiu.ſer.ad nr̄am. Idē ēt ē
ſm̄ Ho.ſi dn̄s ancillā tradat viro i vxo
rem ↄſcribēdo dotē: qḋ i liberis feminis
tm̄ fieri ſolet. Sciēduz ēt ꝙ ſi dn̄s videat
ſuū cū libera uel ancillā ſuā cum libero
ↄhentē: ⁊ diſſimulet ſeruus eripit̃ i libta
tem ſimilit̃ ⁊ ancilla: vt patet.l.pdcā ſm̄
Hoſt. ⁊ Ho.i ſū. ¶ Quid ſi vir ſit ſeruus
dn̄i vni⁹: ⁊ vxoꝛ ſua alteri⁹ dn̄i. R̷ᵒ mihi
lomin⁹ nō debēt dn̄i illi debitis ipoꝝ ſui
tijs defraudari.ex̄ de ↄiu.ſer.c.1. ⁊.29.q.
2.dictū. Nec tn̄ tales cōiuges ſunt ita di
ſtrahēdi ꝙ ſeperent̃. C.cōia vtriuſꝙ iudi.
l.poſſeſſionū ħ Hoſt. ¶ Quid ſi ſint dn̄i
diuerſaꝝ regionū: ita ꝙ coniuges illi mu
tuo cognoſcē carnalit̃ ſe nō poſſint. R̷ᵒ.
vt euitet̃ mā fornicatōis cogat̃ alt̃ dn̄oꝝ

p eccleſiā vendē alteri volenti emē. C. de
cōiu.ſer.l.1.§. ⁊ gn̄alit̃. ħ Hoſt. Quid ſi
neut̃ dn̄oꝝ emē velit. R̷ᵒ. cogat̃ alicui
vēdē i ꝓuītia cōſerui vel venalē expōat:
⁊ ſi null⁹ emptoꝛ appareat eccᵃ emat.diſ.
54.fraternitatē. ↄiuges.n.nō ſūt ſepandi.
33.q.2.quos de⁹. ⁊.29.q.2.c.vlt.ħ Hoſt.
¶ Quid ſi dn̄s vēdē velit ſuū ſuū alicui
eū ducturo i ptes exteas ⁊ remotas. R̷ᵒ
nōt Ala.ex̄ de cōiu.ſer.ꝓpoſuit. ꝙ ħ facē
poſſet: ⁊ vxoꝛ eū ſeq tenet̃ ēt ſi libera ſit:
⁊ ſm̄ Ho.ħ i glo.ibiḋ.ħ opi.ē v̄a qñ ſu⁹
ↄhit cū libā sciēte. Alij dicūt ꝙ venditio
talis ē ꝓhibēda.ar.C.cōia vtriuſꝙ iudi.
poſſeſſionū. ⁊ ar.di.54.frat̃nitatē. ⁊ ex̄ ð
iudeis.c.vlt. Intereſt.n.ſiue expedit rei
publice ne qs re ſua male vtat̃.inſti. de
his q alieni uel ſui iuris ſūt.§.ſꝫ.Hᵒ ſnie
ē Ber.ex̄ de ↄiu.ſer.c.1. ⁊ Tho.4.di.36.
ar.2.c.4ᵐ. ⁊ Pe. ⁊ Innoc.ibidē. ⁊ Ho.
etiā i ſum. vn̄ iudex eccleſiaſtic⁹ ad denun
ciatōem ſerui dn̄m ex officio ſuo cogē pt.
ar.ff.de offi.pfec.vr.l.1.§.ꝙ autem. Se
cundum autem Hoſti. in glo.locū habēt
quādo ambo ſunt ſerui. Aliq v̄o diſtin
guunt: ꝙ ſi ſeruus ⁊ ancilla ↄhāt domi
nis contradicentibus ſibi piudicant nō
dominis: ⁊ iō ſi dn̄s idigeat pt eos vēdē
⁊ ſi nō pōt eos vendē in terra ſua: ſiue ſi
non ieniat iuſtum emptorem i terra ſua
pōt vendē i aliena: ſi tn̄ pōt eos vendere
i terra ſua tenet̃. Alioqn manifeſte iniu
riat̃ ↄiugi ei⁹: ⁊ abutit̃ re ſua i piudiciū
alienū. Si v̄o ↄhāt dn̄is ↄſentiētib⁹: nō
pt vēdi aliqſ coꝝ a dn̄o i piudiciū ↄiugꝭ
⁊ ſi alt̃ vēdat: alt̃ dʒ ↄpelli ꝙ redimat: vl̃
nō cū emē vel ācile iniam dare ꝙ viruꝫ
ſeqt̃. Et hui⁹ ſnie ē Boñ.4.diſ.36.q.cca
lr̄am.q.2. ⁊ ēt Sco.4.di.36.q.1.c.in ſi.
niſi ꝙ Sco.dic̃ ibidē. ꝙ ſi dn̄s initis cō
traxerūt: lʒ eos mittē vel vendē vbi vo
lūt ſic pus eis licebat: qꝛ illi ſic ↄhēdo nō
potuerūt in aliq diminuē ſuitutē. ¶ Sʒ
nūqd vxoꝛ dʒ ſeq viꝝ ſi gētilib⁹ vendde
tur. R̷ᵒ dn̄s ſu⁹ nō dʒ eū vēdē gētilib⁹.
qꝛ ē ibi piculū fidei: ſi tamē de fcō vēdat
ſi vxoꝛ nō timeat piculū peti: qḋ ſit i cō
tumeliā dei vel alic⁹ alt̃i⁹ fornicatōis pt
⁊ dʒ ſeq viꝝ: ſꝫ n̄ video quō poſſit cū ſeq
ſine fidei piculo: aut aliq alio⁹ ſine petō.
ħ Boñ.4.di.36.circa lr̄am.q.2.c.2ᵐ
¶ Quid ſi nō ſequat̃ eū: nūqd diuidit̃
mr̄ioᵐ. R̷ᵒ lʒ cohabitatio de facto diui
dat̃ nō tn̄ diuidit̃ mr̄ioᵐ quo ad viculū

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſibi āt īputet q cū tali ſcient̄ ɔͣxit: pt tamē
dñs cogi vt vēdat ēptori bonas ɔditōeſ
afferēti nō gūes ꝛ onerosas mr̄ionio. h
Pe.4.di.36.ar.2.c.2m.

S Eqt̄ vidē de 2o.ſ.vtꝝ ſuit⁹ mr̄io°
ſupuenire poſſit. Et circa h q̄rūt̄
plura.ſ.vtꝝ vir ī ſeruū ſe vēdē
poſſit aliȷ̄ vxore nolēte. R° vir ī vxoris ē
ptāte: ī hīs q̄ ptinēt ad redditōnē debiti
carnalis. In oībus aliȷ̄s ē ſui iuris. Ideo dicē
q ſaluo iure vxoris etiā ſi diſſentiat: da
re ſe pt ī ſeruitutē alteri⁹. Nec ꝓpt̄ h mr̄i
moniū dz ſolui: nec q̄ntum ad viculum
q: erat legitime ɔͣctū: nec quo ad thoruȝ
q: ſeruit⁹ ſequēs ē acq̄ſita ſaluo iure mr̄i
moniȷ̄. vn̄ dn̄o aliqd ꝑcipiēte: ꝛ vxore de
bitū petēte: cadē hora magis dz obedire
vxori q̄ dn̄o. ſi vō vxor conſentiat tunc
pleno iure trāſit ī dn̄iū alteri⁹: ꝛ ſibi ꝓiu
dicat. h Bon̄.4.di.36.q.circa lr̄aȝ.q.5.
¶ Sȝ nūqd qn̄ venditōi viri vxor ɔſen
tit: fit eoīpō ancilla. R° q nō: ſȝ iur eiuſ
diminuit̄ ī iure: vt iā dn̄s ei⁹ poſſit eū oc
cupare qn̄ vxor vellet debitū ſibi reddi:
niſi fornicatōis ꝓbabile piculū iminēt.
Aut etiā ī terra aliēa poſſit vēdē. h Pe.
4.di.36.circa lr̄am.q.4. ¶ Utrum vxor
poſſit ſe vēdē viro nolēte. R° q nō: q: lȝ
vir ꝛ vxor quo ad carnale debitū ad pa
ria iudicent̄: tn̄ quo ad regimē domus ꝛ
familie ꝛ alia hi⁹ ſupaddita vir ē caput
vxoris nō eɔ°. ꝛ iō eā corrigē dz nō eɔ°
h Tho.4°.di.36.ar.3.c.3m.

S Eqt̄ vidē de 4o.ſ. de ꝓle ſeruoꝝ.
Et circa h q̄rūt̄ plura.ſ.cuius
pentis ɔditōeȝ dz ꝓles ſeq. R°
q dz ſeq ɔditōem mr̄is de iure cōi q̄ntuȝ
ad libertatē ꝛ ſuitutē. Et huic cōcordat
lex dīna: vt pȝ Exo.21. ꝛ ex̄ de natis de li
bero vētre.c.vlt. Rō h⁹ eſt vt dic̄ phs.9.
ethi.c.8. q: mr̄es ſūt magis amatrices fi
lioꝝ: ꝛ plus laborauerūt ī gn̄atōe eoꝝ: ꝛ
certiores ſūt q ſūt filiȷ̄ eaꝝ q̄ pr̄es. Et vt
hr̄.15. de aīalib⁹. in gn̄atōe āmiſtrāt totius
ſbē corpis mām. Seruit⁹ āt ꝛ libertas ſc̄
ɔditōes q̄ marie reſpiciūt corp⁹. Magī
etiā initendū ē certo q̄ icerto. Cōuenien
tius etiā ē vt iura attribuāt ꝓli ɔditōes
pentis ipam magis diligētis: ꝛ q in eius
gn̄atōe plus laborauit. De ɔſuetudie tn̄
ſpāli aliq̄rum terraꝝ ꝓles ſeqt̄ pentem
deterioris cōditōis ſiue pr̄ ſiue mr̄. Non
ſi poſt pactū mr̄io° pr̄ ſe vendidit ī ſuuȝ
vxore nolēte. 32.q.4.liberi. Ibi dr̄ q pt

ſp ſeqt̄ deteriorē ɔditōem: ſȝ h itelligit̄ ſȝ
ɔſuetudinē lōbardā: ſȝ lex romana aliud
tenet. C. de rei ven. parui. vel gl. deteriorē
ſ. femineā. ex̄ de ſer. nō ordi. dilect⁹. in glo.
Et h adeo veꝝ ē: q ſi fuerit aliq̄ mometo
ī ventre libero liber naſcet̄. ff. de ſta. ho.
l. ſeruoꝝ. Si aūt vterq pārēs eſt ſeruilis
ɔditōis: ꝛ ſūt diuerſoꝝ dn̄oꝝ: fit diuiſio
liberoꝝ ſȝ numeꝝ: ſi plures ſūt. Et ſi vn⁹
ē tn̄: dn̄s ille penes quē ꝓles remanebit:
recōpenſabit alteri dn̄o ꝑciū iuſtū. h Ric
4°.di.36.q.5.ar.2. ꝛ cōueniūt cū eo aliȷ̄.
In honorib⁹ āt ꝛ municipȷ̄s ꝓles ſeqt̄
pr̄em. C. de decurio. l. cos. Et h in tn̄ eſt
verum: q de decurione cōceptus: lȝ non
natus ɔditōȝ ſeqt̄ pr̄is ibidē. l. 2. ¶ Utꝝ
pr̄ vendē poſſit ꝓlē vxore inita. R° filiȷ̄
nō poſſūt nec debēt vēdi ſine culpa: niſi
ſit paupertatis vel famis neceſſitas: ī quo
caſu vxor dz conſentire: q ſi in alio caſu
vendē velit: non pt qn̄ vxor diſſentit. ſicut
n. vir nō pt vēdē: nec alienaꝛ dotē vxoꝛ
q̄uis ſit dn̄s dom⁹: ſic ꝛ ī ꝓpoſito. Q āt
tpe neceſſitatis ꝛ famis vēdi poſſint ꝓba
tur p illō qō ſcribitur. Nec. 5°. h Bon̄.
Pōt āt pr̄ vēdē filiū ī neceſſitate: vt cum
ꝑcio a filio vēdito vel quocūq alio em
ptori reddito: ſit igenu⁹. C. de pr̄ib⁹. q fi.
di. l. 2. ꝛ multofortī⁹ pignori obligare. ff.
de re. iur. l. nō dz. qō plus ē ꝛc̄. Sȝ nūqd
ſit ſeru⁹. R° q ſic. ſȝ Azo. Aliȷ̄ ɔͣ. tn̄ ſuir
dz. ar. C. cōia de manu. l. i. Nec in alio
caſu pr̄ filiū vēdē pt: q: lex ꝓhibet h gn̄a
lit̄: niſi in caſu ꝑdicto. mat̄ āt h nō pt: q:
nec lex ei concedit: nec hȝ filiū ī ptāte ſicut
pr̄. h Ho. ¶ Utꝝ aliqs poſſit ſeipm vēdē.
R° q ē emptio vel vēditio ad obſequiuȝ
hūanū ꝛ ad ſeruitiū dinū. dino āt offiͦ n̄
repugn̄t obſequi hoīs: ſiue ſuit⁹ corpal: ſȝ
ſuit⁹ ſpūalis: q̄ ē ſuit⁹ pcti. vō g q q: fi
deles redēpti ſūt: ꝛ tēplū dei facti ſūt: nō pn̄t
ſe vēdē vt faciāt mala: pn̄t tn̄ ſe vēdē ad
obſeqa. h Bon̄.4.di.36.q.cca lr̄aȝ.q.3.

¶ De ipedimēto voti ɔtinētie. ti. 16.

O Eide ɔſiderād ē de ipedimēto
voti ɔtinētie. Et circa h q̄rūt̄
plā.ſ.vtꝝ mr̄io° ipediat̄ p cō
tinētie votū. R° duplex ē vo
tū.ſ.ſimplex ꝛ ſolēne. Et p vtrūq ipedit̄
mr̄io° ɔͣhēdū. nō āt dirimit̄ iā ɔͣctū per
votū ſimplex: ſȝ p ſolenne: vt ex̄ q cleri. vl̄
vo. ɔſuluit. ꝛ.c. rurſus. ꝛ.c. inſinuante. ꝛ

diſputatur ħ queſtio.27.q.i.in pn̄.vbi ꝑ oñdit̄ ꝙ mr̄io ꝯctū pꝰ votū non tenet. vſqꝫ ad.§.his auctoritatibꝰ. Ibi vō alle gat̄ ꝯtrinꝫ vſqꝫ ad.§.vlti.ꝛ dimittit̄ q̄ȏ īſoluta:tn̄ ſolnit̄.27.§.vlti. Ita.ſ.ꝙ pª.c. itelligit̄ de voto ſolenni: alia de ſimplici. ꝛ eſt opi.ꝑdicta q̄ſi cōis theologoꝝ ꝛ ca noniſtaꝝ.vn̄ in ea fuerūt Io.ꝛ Hrānus di.27.§.vlti.ꝛ.c.vlti.Tennerūt etiā eam Boñ.4.di.38.q.2.ar.i.c.Ric.4.di.38.q. 7.ar.i.c.Tho.4.di.38.q.i.ar.3.q.2.ꝛ.3ª. ꝛ Pe.4.di.38.q.i.ar.5.c.Hugo vō ꝯtrinꝫ ſenſit.vn̄ ſm eū in nullo caſu ē mr̄ioniūꝫ poſt ꝑpetue cōtinētie votū:quo ad deum: vt recitat Ber.e x̄ q cleri.rurſus..Et ſm Ber.dictū Hu.tutiꝰ videt̄:cui tam̄ Ber. non eſt aſſentiēduꝫ in hac pte. Rō autē quare votū ſolenne nō ſimplex dirimit mr̄ioniū ꝯctū ē ſm Sco.4.di.38.q.vni ca.c.iuxta fi.quicqd dicāt aliȷ̄:qꝛ eccleſia illegitimauit vouētē ſolennit̄:nō aūt vo uentē ſimplicit̄:ꝛ hoc rōabilit̄ ſm Sco. ibidē.qꝛ ille ſe poſuit i ptātē eccleſie q̄tuꝫ ad ꝯtinendū: ille vō nō.qꝛ ꝗ ſe poſuit in manu dei eccª ꝯſulit ſibi ꝙ non ꝯhat:ne ꝯ votum veniat:ꝙ ſi ꝯueniat relingt eū iudicio dei. nō.n.eccª omia mala punit: nec etiā ꝓhibēdo ſemꝑ penas ininngit:eo ꝙ forte maius malū ſeq̄ret̄ ex illegitima tōe taliū:q̄ꝫ ſeq̄t̄ ex ꝯ2io. ¶ꝑ.ſm Ho. videt̄ excepta auctoritas pape i voto ſiē i iuramēto.e x̄ de iureiur̄.veniēs.§.fi.Vn̄ papa reddit aliq̄s ꝑſonas ihabiles ꝑ cō ſtitutōem ad vouēdū:puta papillꝰ maioꝛ iſante non pōt vouē ꝓhibēte ꝯſtitutione eccleſie:qui tn̄ pōt mortalit̄ peccare.e x̄ de delic.pu.ꝗ multofortius pt̄ int̄ vouentes diſtiguē ꝛ diffinire:ꝙ ſi ſolennit̄ vouens ꝯhat mr̄ioniū nō teneat:ꝛ ꝙ ſi ſimplicit̄ vouens ꝯhat teneat. Nam ſtatuta circa hāc mām i multis ſūt mere poſitiua: ꝛ de pendēt ex volūtate ſola.Si.n.verā ꝛ nā lem rōneꝫ eccleſia ꝯſiderare vellet:potiꝰ ſtatuēt ꝙ votū ſimplex dirimēt mr̄ioniū q̄ꝫ cognatio legalis vl' ſpūalis.ħ ꝛ plura alia de hac materia ponit Ho.ti.q cleri.vl' vo. ¶Sꝫ obȷ̄cit̄:qꝛ dicit Clemēs papa e x̄ q cleri.rurſus.apud deū nō minꝰ obli gat votū ſimplex q̄ꝫ ſolenne.Si ꝗ illō nō dirimit mr̄ioniū iam ꝯctū:nec ſolenne di rimet. Rͦ vbū illud veꝝ ē in his q̄ ſpe ctant ad deū:vt ē ſeꝑatio a deo ꝑ peccatū mortale:qꝛ mortalit̄ peccat frāgēs votū ſimplex ſiē ſolenne:lꝫ iſte grauius:vt ſic

fiat compatio in gn̄e:nō i determinata re atus q̄litate:ſꝫ quo ad mr̄ioᵐ quo hō hoſ obligat̄:nō oꝫ ꝙ ſit eq̄lis obligatōis ei. in gn̄e:qꝛ ad quedā obligat votū ſolēne: ad q̄ nō obligat votū ſimplex.ħ Tho.4 di.38.q.i.ar.3.q.3.c.iᵐ.Vel intelligas ꝙ nō minꝰ obligat ꝛc̄.qꝛ ab initio eq̄lit̄ ſūt ſeruanda.Vn̄ glo.exponit illud nec minꝰ i.minori tp̄e:qꝛ vtrunqꝫ i ꝑpetuū obligat ¶Quid ſi ſimplex votū vouit: ꝛ poſtea de ꝯhendo iurauit. Rͦ votū ſeruabit peni tentia iꝑoſita de temerario iuramēto.e x̄ q cleri.vl' vo.rurſus.ħ Hoſt.ꝛ Ho.¶Quid ſi qs iurauit aliquā ducē i vxorē: ꝛ poſt ea vouit ꝯtinē. Rͦ ſm Hoſt.ꝛ Ho.preua let iuramētū q̄ȏ ꝑceſſit votum. Accedit ad ħ illud e x̄ de ſpō.ꝯmiſſuꝫ.ſiē cōtingit de duobus iuramētis ꝯrȷ̄s.valet eni pªᵐ qn̄ vtrūqꝫ ē licitū. Vn̄ ſi poſt fidē datā de ꝯhendo votū emittat̄ a muliere:qꝛ votū eius nō ē oīmode obligatoriūꝫ viro cui fidē dederat mr̄ioniū ꝯhente dat̄ mulieri lr̄ia ꝯhendi.e x̄ q cleri.vel vo.veniēs. pt̄ tū ꝛ alit̄ ħ.c.veniēs.intelligi.ſ. de ꝯpatia ꝓmiſſiōe.ꝙ.ſ.ſi ꝯtinē nō pōt mulier illa ne deterꝰ ide ꝯtigat: dat̄ ei lr̄ia nubēdi i dn̄o ab eccª.i.oñdit̄ nō negata:ꝛ ꝙ ſi ꝯ xerit mr̄ioniū tenebit: ꝛ iꝑonit̄ ei pn̄ia de fide mētita. Vel pōt dici ꝙ ibi diſpenſat papa ex certa ſcientia:tum ꝓpt̄ aī turbati onem:qꝛ quodāmō ꝑterrita mulier illa votum emiſit:tum qꝛ ħ non fecit ex inſpi ratione:ſꝫ in fraudeꝫ ſponſi:vt.ſ.ab eo di uertē poſſet:tum ꝓpter maius periculum vitanduꝫ:qꝛ forſan apte dicebat ꝙ potiꝰ ſe interimeret.ar.ad ħ extra de ſpon.iuue nis. Pōt etiam intelligi ꝙ mulier illa iaꝫ contraxerat cum innuit̄ ibidem fide mē tita:ꝛ expone illud matrimoniū ꝯtrahat idest matrimoniū ꝯctum teneat:cui vult i.voluit.licētiam.ſubaudi in eccleſia ſolē nizandi: ꝛ publice deſponſandi. extra de clandeſ.deſpon.c.3.ꝛ ſic plana ē decretal' qꝛ cū votū ſimplex fuerit:mr̄ioniū ꝯctuꝫ tenuit:lꝫ ꝯhere non debuerit: ꝛ intellectꝰ iſte magis placet Ho.ħ oia Ho.de ħ vide ſupra ti.qualit̄ ſponſalia poſſint diſſolui in primo caſu. ¶Vtrum contrahens pꝰ ſimplex continentie votum peccet morta taliter ſemper quando reddit debitum. Reſpondeo non obligatur quis efficaci ter ꝑ mr̄imoniū ad reddendum carnale debitum prima vice an̄ mr̄ioᵐ ꝯſūmatū quia pōt eligere monaſteriū.ꝛ ideo pᵐa

vice mortalit̃ peccat reddendo: q̃ ꝯbit p⁹
ſimplex ꝯtinẽtie votũ: ſ3 aliꝗs vicib⁹: q2 ẽ
mr̃io⁰ iã ꝯſũmatũ tenet̃ reddẽ: nec pec-
cat: q2 qđ erat i volũtate factũ ẽ ſb iuris
neceſſitate: ħ tñ d3 facẽ cũ dolore: q2 per
culpã ſuã venit i neceitatẽ iſtã. debz autez
reddẽ ſiue vxor exp̃ſſe petat: ſiue iterpre
tatiue: ſiue tacite: ⁊ precipue ſi timet ei de
piculo caſtitatis. ħ Pe. ¶ Utrũ ſic ꝯhẽs
debitũ petẽ poſſit ſine pctõ. R⁰ ꝙ nõ. q2
ex viculo mr̃ionij nõ obligat̃ ad debitũ
petendũ. ſm Rich. 4. di. 38. q. 7. ar. i. c. 2ᵐ
⁊ Tho. 4. di. 38. q. i. ar. 3. q̃ 2. c. 3ᵐ. Qui-
dã tñ dicũt ꝙ p̃t petẽ: ne nimis onerosũ
reddat̃ mr̃io⁰ vxori ſp petẽti. Sz ſi recte
iſpiciat̃ ħ ẽ reddẽ vxori debitũ petẽti iter
p̃tatiue. ħ de Ho. ¶ Utrũ ſic ꝯhens vxore
mortua ꝯhẽ poterit cũ alia. R⁰ q̃ ad ea
i q̃bus nõ ẽ fact⁹ impotẽs ſuare votũ cõ
tinẽtie ordinat̃ adhuc poſt mr̃io⁰ ꝯctuz
ad ſeruãdũ ꝑpt̃ qđ mortua vxore tenet̃
totalit̃ ꝯtinẽ. ħ Tho. vbi. ŝ. c. 4ᵐ. Quid
ſi duo q̃ p̃ voueriit ſimpl̃r ꝯtinẽtiã poſtea
ſil̃ ꝯhãt mr̃io⁰. R⁰. Io. 27. q. i. de viduis
dicit: ꝙ mr̃io⁰ nõ t3: q2 neut̃ debitũ petẽ
p̃t. Aliq̃ vo dicũt ꝙ t3: ita ꝙ ſi vn⁹ eorũ
altero viuẽte 2ᵒ ꝯhẽt mr̃io⁰ 2ᵐ nõ tenẽt
manebũt igit̃ ꝯiuges tñ cũ cubiculo ſeq̃
ſtrato. Itẽ ſi vir ꝯtinẽtiã voueat: ⁊ muli
er ħ neſciat nubit ei ſine clpa. 17. q. 2. nos
nouim⁹. Et ex ħ ar᷑a ꝯrio ſenſu: ꝙ ſi mu
lier votũ ei⁹ ſciret ꝯhendo ſecũ mortalit̃
peccaret. ¶ Quid ſi is q̃ ſimplex votum
emiſit: me cõſulit vtrũ ꝯhẽ poſſit. Ride-
bo ſecure ꝙ nõ. ¶ Quid ſi dicat ſi ꝯxero
nunq̃d tenebit. nõ ridebo: q2 ſi ridebo ſi
mẽtiar: ſi ridebo ſic: occaſionez do ei ꝯ-
bendi: ⁊ p ꝯñs mortalit̃ peccãdi. q̃ ẽ tacẽ
dum. 22. q. 2. ne q̃s arbitret̃. ſm q̃ſdam
Sz certe ſm ħ vĩ ꝙ papa ſtatuẽdo ꝙ ſi
talis ꝯhat mr̃io⁰ teneat mortalit̃ pecca-
uerit: q̃ñ nõ tñ aſſerit: ſ3 auctem ⁊ firmi
tatẽ p̃buit. Sz dicit ꝙ papa in talib⁹ põt
diſpenſare: nõ tñ intẽdit i ħ caſu ab initio
diſpenſare: ⁊ iõ eſt tacendũ. ¶ Utrũ ſi vi
deam ꝙ nõ p̃t ꝯtinẽ ꝑpt̃ mai⁹ piculũ vi-
tandũ poſſum ſic ridẽ tenebit. R⁰ ꝙ non
ſ3 ſic de ꝯſilio meo cõtinebis: q2 ſi ꝯxeris
mortalit̃ peccabis. ex̃ q̃ cleri. veniẽs. ꝓus
tñ dictũ ẽ mu⁹. ħ Hoſti. ¶ Quid ſi igreſſ⁹
cui de iure l3 ingredi aſſũptã religionẽ: ſ3
b3 necẽ igredi laxiorẽ p⁹ egreſſũ p̃e: ⁊ añ
igreſſũ 2ᵉ ꝯhat mr̃io⁰: nũq̃d tenebit. R⁰
Hoſt. dicit ꝙ nõ. q2 ꝯſi hĩnus ſolus nõ ſo

lennizat votũ q̃ñtũ ad religionẽ aſſũptã
ſolẽnizat tñ i gñe q̃ñtũ ad religionẽ i quã
ꝯſenſit itendens abſolute mutare vitã: ⁊
iõ habitũ aſſũpſit. ¶ Si q̃ras cui⁹ mõa-
ſterij ſit monach⁹. R⁰ nulli⁹. Nã ⁊ i ꝓpa
domo p̃t q̃s eẽ ꝓfeſſus: ⁊ erit religioſus.
27. q. i. de viduis. ſic ille q̃ renũciat ep̃atui
nulli⁹ ecc̃e ẽ ep̃s ẽ tñ ep̃s. Secũdũ ħ p̃t itel
ligi illõ e x̃ de reglarib⁹. ñ ſolũ. vt. ſ. q̃ñuis
ꝓfeſſio fcã ĩfra ãnũ nõ aſtrĩgat ꝓfeſſũ
religiõi alicui ſpãli ꝯſtõe ꝓhibẽte i penã
recipiẽtiũ ꝯ p̃ceptũ pape. aſtringit tamen
religioni i gñe: dũ q̃s exp̃ſſe ſeculo ⁊ bñfi
cio renũciat ipi⁹. c. e x̃ de regularib⁹ ſta-
tuim⁹. ⁊ c. nõ ſolũ. ⁊ habitũ iduit religio
nis. ħ Hoſti.

¶ De cõſanguinitate ti. 17.

Poſtea cõſiderãdũ ẽ de cogna
tõe. Eſt ãt triplex cognatio. ſ.
carnalis. ſpũalis. ⁊ legalis. eſt
ãt p̃ ꝯſiderãdũ de cognatiõe
carnali: q̃ aliq̃s duas nãlr̃ p̃cedit. Hec ãt
dr̃ cõſanguinitas. Et circa hãc plura ſũt
narrãda ⁊ q̃renda. ¶ Sciẽdũ igit̃ ꝙ cõ
ſanguinitas ẽ viculũ pſonaꝝ ab eodẽ ſti-
pite deſcẽdẽtiũ carnali ꝓpagatõe ꝯctũ. ſti
pes ãt vocat̃ pſona a q̃ plures deſcẽdũt.
Diſtinguit̃ ãt conſanguinitas p lineas.
Linea ãt ẽ ordinata collectio pſonarum
conſanguinitate coniunctarum ab codẽ
ſtipite deſcendentium diuerſos g̃dus hñs
Eſt autem quedaz linea aſcendẽtiũ: q̃dã
deſcendentium: quedam tranſuerſalium.
35. q. 5. primo gradu. Quelibet vero haꝝ
linearuz diſtinguitur p gradus. In quã
libet enim earum ſunt plures ⁊ diuerſe p
ſone a ſeinuicem diſtantes diuerſimode:
quarum vnius ab altera diſtantia deter
minata gradus dr̃: qui ſic deſcribi ſolet.
Gradus eſt habitudo diſtantiũ pſonaꝝ
qua cognoſcit̃ quota generatõis diſtanᵃ
due perſone diſtant inter ſe: ⁊ colligitur
hec diffinitio. extra de conſanguinitate.
ex litteris. ⁊ c. ꝙ dilectio. Secundũ p̃mã
lineam ita computatur gradus. ſ. pater
⁊ mater. auus ⁊ auia. proauus ⁊ ꝓauia.
attauus ⁊ attauia. Secundũ ſecũdaz ſic
filius ⁊ filia. nepos ⁊ neptis. pronepos ⁊
proneptis. abnepos ⁊ abneptis. Secun-
dum tertiam ſic. duo fratres. filij duorũ
fratrum: qui dicũtur patrueles. aut filij
duarum ſororum: qui dicunt̃ ꝯſobrini.

q̄ſi cōſorini nepotes duoꝝ fratrū. Et ſic
due linee deſcēdētiū vnā faciūt trāſuerſa
liū: ⁊ filij duoꝝ fratrum attinēt ſibi linea
tranſuerſali: ⁊ q̄libꝫ eorum deſcendit ab
auo cōi: ⁊ ſil'r intelligēdū ē d' alijs. Et nō
ꝙ triplex ē dr̄ia fratruꝫ. ſ. germani: q ex
eodē p̄re ⁊ eadē mr̄e ſūt nati. cōſanguinei
q tm̄ ex eodē p̄re. ⁊ vterini: q tm̄ de eadē
mr̄e. h̄ Ber. ex̄ de ꝯſan. tua nos. §. ꝙ āt
ita ſint ḡdus ꝯputandi ⁊ diſtinguēdi col
ligit' in d. c. tua nos. Recte āt collectio p
ſonaꝝ ordinata ſm̄ eādē dr̄iam hītudis
linea dr̄: qꝛ a p̄re fili⁹: ⁊ ab illo ali⁹ fili⁹: ⁊
ſic deīceps. ¶ Sciēdū āt ꝙ p̄dcā diffini⁹
ḡdus ē ſm̄ ius canonicū nō ciuile. ſicut
n. ſm̄ canones frat' ⁊ ſoror faciūt vnum
ḡduꝫ: ſic ſm̄ leges faciūt duos: qꝛ illa ha
bitudo q̄ ē fratris ad ſororē: nō ē illa eadē
q̄ ē ſororis ad fratrē. Unde ſm̄ Auic. 2°
metaph'. c. 10. fraternitas: q̄ eſt in vno frē
reſpcū alteri⁹ nō eſt fraternitas q̄ ē i alio
reſpectu hui⁹. Canones āt iſtas duas ha
bitudines accipiūt ſub vno ḡdu: ⁊ ideo
nō eſt realis ꝯdictio int' canones ⁊ leges
¶ Sūt etiā h̄ quedā regule nōnde vtiles
ad ſciēdū quoto gradu q̄s attinet alicui
¶ Prima ē ꝙ pſona addita pſone p car-
nis ꝓpagatōem addit ḡdū. 2ª eſt ꝙ q̄t
ſūt pſone de q̄b⁹ q̄rit' computatis int' me-
dijs vna minus tot ḡdus ſūt. vñ ſi ſunt
q̄nqꜫ pſone q̄tuor ſūt ḡd⁹ vt pſona vna
ſubducat': ⁊ ille due regule locū hn̄t i lin͞ea
deſcendēti. 3ª regula eſt: ꝙ toto ḡdu per
ſone deſcendentes a ſtipite diſtant int' ſe:
quoto diſtant a ſtipite. vñ nepos ex vno
filio: ꝓnepos ex alt'o filio diſtāt a ſe i 2°
ḡdu ex vna pte: ⁊ i 3° ex alt'a. gradus tm̄
idē vel remotior ē i lin͞ea deſcēdēte: q̄ꝫ i trāſuer
ſali: vt fili⁹ a p̄re diſtat i p̄ ḡdu. duo frēs
iter ſe attinēt ſibi i p̄ ḡdu: ⁊ tm̄ pl⁹ attinet
fili⁹ patri q̄ꝫ frat' fratri. Simil'r fili⁹ filij
attinet auo i ḡdu 2°: filij āt duoꝝ fratꝝ at
tinēt ſibi ēt. i 2° ḡdu tm̄ fili⁹ filij magis at
tinet auo: q̄ꝫ filij duoꝝ fratꝝ int' ſe. Uideſ
ḡ ꝙ idē ḡdus ꝯſanguinitatis in linea de
ſcendēte eſt forti⁹ vinculū q̄ꝫ i trāſuerſali
4ª regula ē ꝙ q̄ñ pſone diſtāt ineq̄lit' a
ſtipite: vbi gr̄a vna i 4°. ḡdu: ⁊ alt'a i 2°.
ḡdu cōſanguinitatis: dꝫ cōputari 3m̄ ḡ
dum magis remotū a ſtipite. ex̄ de ꝯſan.
c. vlt. Hui⁹ āt rō eſt: qꝛ rō ꝯſanguinitatis
inter aliq̄s i lin͞ea trāſuerſali ortuꝫ habet
ab illa q̄ ē ad ſtipitē. Vñ ph̄s. 8. ethi. c. 12.
dic' oīo cognata aīcitia dependē vi' ex p̄r

na: ⁊ idō i linea trāſuerſali vn⁹ nō pōt eſſe
ꝓpinqor alij q̄ꝫ ſtipiti. Et h̄ regula ⁊ p̄ce-
cedēs locū hn̄t i linea collaterali. dr̄ tn̄ ex̄
de cōſan. ꝙ dilectio. ꝙ lꝫ ḡdus cōſangui
nitatis computari debeat a remotiori: tn̄
ꝯſuetudo eſt alicui cōputari a ꝓpinquiori
ſtandū ē conſuetudini ꝓpt' ſcandalū eui
tandū. 5ª regula eſt ꝙ q̄to gradu diſtat
aliq̄ pſona a cōi ſtipite: toto ḡdu diſtat a
quolibet deſcēdēte ab eo: ⁊ h̄ ē uerꝫ ſolꝫ
vſqꜫ ad eq̄lē ḡduꝫ. Vñ ꝓnepos alicui⁹: ſic
3° ḡdu diſtat ab eo: ita ab oīb⁹ deſcēdēti
bus ab eodem vſqꜫ ad 3m̄ ḡdum: ſꝫ plus
diſtat ab illis: q traſcēdunt 3m̄ ḡdū. ex̄ de
ꝯſan. c. vlt. Et has regulas ponit Hoſt. i
ſumma. ¶ Nō etiā ꝙ cōuenient⁹ dicunt
q p̄rēꝫ ⁊ mr̄ēꝫ aſſignāt truncū: q̄ꝫ Iſider⁹
q frēꝫ ⁊ ſororē pōit truncū: vt hr̄. li. 9. ethi.
7. c. vñ q ſm̄ aſſignatōeꝫ Iſideri ſunt in
ḡdu 3°. ſm̄ aliā ſūt in 4°. ¶ Utrum con-
ſanguinitas pſſet impedimētuꝫ mr̄ionio
R°. cōſanguinitas mr̄io⁹ īpedit in aliq̄
gradu ꝓpt' dictamē legis nāe. In aliquo
gradu ex dictamine legis diue. In aliq̄
vo ꝓpt' ſtatutuꝫ eccl'e. ꝓpt' dictamen legis
nāe impedit' mr̄io⁹ filie cū p̄re ⁊ filij cuꝫ
matre. Vñ ⁊ in lege nāe dictū ē Gen. 2°.
Relinquet hō p̄rem ⁊ mr̄em: ⁊ adhēbit
vxori ſue. Vñ apud oēs ⁊ omi t̄pe obſer-
uatuꝫ eſt: vt fili⁹ mr̄i vel filia p̄ri nō iun-
gat'. Ius. n. nāle dictat maiorē reuerētiā
deberi pentibus q̄ꝫ coniugibus. Et dictat
nō ſic debere tractari turpit' parentes: ſic
ſe contractāt cōiuges: magis tn̄ eſt ꝯ ius
nāle mr̄io⁹ filij cū mr̄e: q̄ꝫ filie cuꝫ patre:
qꝛ vxor debet eſſe viro ſubiecta. ꝯ autem
ius naturale eſt vt filius mr̄em teneat ſb-
iectam. Unde ⁊ quedam aīalia bruta ab
horrerēt coitū cū mr̄e ſua q̄ꝫdiu cogſcit
eam eē matrem ſuam: qđ patet per illud
qđ narrat ph̄us. 8. de aīalibus. de camelo
qui cum ſaltaſſet ſuper matrem ſuam co
opatam: poſtq̄ꝫ recognouit eſſe matrem
ſuam interfecit ingeniatorem. Narrat eti
de quodam equo: qui cum ſaltaſſet ſuper
matrem ſuam ⁊ eā recognouiſſet: poſtq̄ꝫ
diſcooperiebat' fugit: ⁊ ꝓiecit ſe de alto. ⁊
mortuus eſt. Ex dictamine legis diuine
prohibētur matrimonialiter copulari cō
ſanguinei in p̄mo gradu ⁊ 2°: vt pꝫ Leui.
18°. Cuius ratio eſt: qꝛ ſi poſſent matrio-
nialit' copulari daretur incentiuum luxu
rie eo ꝙ tales perſone ſolent frequenter i
eadem domo habitare. Per ſtatutū eccl'e

ꝓhibent mr̄ionialiṫ copulari etiā in 3° ⁊
4° ğdu ꝯsanguinei: qꝛ vſqꝫ tūc ꝯſueuit i
ter hoīes ſatis durare amicitia ꝓpṫ ꝯſan
guinitatis nāle vinculū. ſ; poſt illū gradū
ꝯcedit eos poſſe copulari ad amicitiam
q̄ſi fugiētē reuocādā: vt ſic charitas īter
hoīes dilateṫ: eo ꝙ ꝯiunx ad ꝯſanguine
os ſui ꝯiugis multū afficiaṫ. h̄ Rich. 4.
di. 40. ar. 3. c. Si q̄ vō ſine diſpenſatiōe
ꝯ̄xerit in ğdu ꝓhibito nulla lōgīqtate
defendunṫ annoꝝ: qꝛ diuturnitas tpis
nō minuit pctm̄ ſ; auget. ex̄ de ꝯſan. nō
debet. ¶ Utꝝ aliqs tm̄ diſtare poſſit a ſti
pite ꝙ licite poſſet cū eo ꝯ̄hē. R° ꝙ non.
qꝛ rō nālis dictat ꝙ ordo nālis ğnatōis
dꝫ ꝓcedē nō retrocedē: ꝙ aliquo modo
fiēt ſi aliqs vel aliq̄ ꝯiungereṫ ſuo ſtipiti
in carnali ope generatōis. Nāliṫ etiam
maiorē reuerētiā dꝫ hō illi: a q̄ eēndi ſū
pſit initiū ğnatōe nāli l; mediate q̄ꝫ dēat
ꝯiugi. ar. inſti. de nup. § inṫ eas. ⁊ 35. q. 3.
ꝓgenié. Et h̄ ē opi. Ric. vbi. s̄. ar. 4. Pe.
hu. ho. ⁊ Azo. ſm legē q̄ hr̄. C. de nup.
nemini. Hoſt. tm̄ dicit ꝙ neqꝫ in linea de
ſcendēti īpedit mr̄io° cōſanguinitas: niſi
vſqꝫ ad illū ğdum vſqꝫ ad quotū īpedit
ī linea trāſuerſali. Sciēdū etiā ꝙ l; con
ſanguinitas quo ad ius īpediēdi mr̄io
nō ꝓtendaṫ: nūc vltra 4um ğdū: nec olim
ꝓtendebaṫ vltra. 7m. q̄ntū tm̄ ad ius ſuc
cedendi ī hereditate ꝓtendiṫ vſqꝫ ad 4m
ğduꝫ legalē. 35. q. 5. ad ſedem. h̄ Hoſt.
¶ Quid ſi ꝯ̄hant duo quoꝝ vnus diſtat
a ſtipite in. 5°. ğdu: alṫ ī. 4°. R° mr̄io tꝫ
eo ꝙ tales attinēt ſibi ī. 5°. ğdu: vt patꝫ p
3am regulā ſuprapoſitā. Et idē dicenduꝫ
eſt in. 5°. ⁊. 3°. vel. 2°. ¶ Sꝫ nunqd idē erit
de. 5°. ⁊. p̄. R° ho. dicit ꝙ nō. ⁊ ſic ille q
diſtat a ſtipite in. 5°. gradu ꝯ̄hē non pōt
cū filia ſtipitis: ſicut nec poſſet cuꝫ ſtipite
vt dictū ē. s̄. Ideꝫ dicit de 6°. ⁊. 7°. gradu
⁊ ſic de alijs in infinitū. Et ſic cū qb⁹ non
pt ꝯ̄hē ſtipes: nec fili⁹ ei⁹ ⁊ rō ſm euꝫ: qꝛ
filia ⁊ ſtipes vna caro eē ꝓbanṫ: adeo ꝙ
ſm aliquos inṫ eos null⁹ eſt ğdus. Ego
āt credo ꝯ̄riū: qꝛ null⁹ ali⁹ doctor īueniṫ
excipe p̄m ğdū: nec h̄ p tex. hr̄i pt. Ad h̄
nō qd̄ Ber. dicit ex̄ de cognatiōe ſpūali
ſup eo. ꝙ forte dici poſſet ꝙ ſi ī aliq̄ loco
ꝓpṫ ꝯſuetudinē eccē illi⁹ eēt magnū ſcan
dalū ⁊ horror ꝙ aliq ꝯ̄herēt ī. 5°. gradu.
Illud nō toleraretṫ nō obſtāte ꝯſtitutōe
illa. ex̄ de ꝯſang. nō dꝫ. qꝛ ꝓpṫ ſcandaluꝫ
multa ꝯ̄ ius admittunṫ. ğ multofortius

vbi aliq̄ alia rō ſubeē vr̄. ar. in d. c. ſuper
eo. hoſti. vō dicit ſup idē. c. ſup eo. ꝙ con
ſuetudo nō ꝓiudicat mr̄io° niſi ſit appro
bata p papā: ⁊ in corpus iuris redacta.
Item dicit in ſum. ꝙ ꝯſuetudo p papaꝫ
approbata pōt īpedimētū induceē ⁊ remo
uere in his q̄ papa poſſet: vt in gradib⁹
inſtitutōe canonica ꝓhibitis ⁊ ſilib⁹. ar.
ex̄ de conſan. qꝛ circa. ſecus ē de ꝓhibitis
de lege diua: in qb⁹ loquiṫ iura ꝯ̄ria. cō
ſuetudo vō exquo p papā reprobaṫ non
excuſat. ex̄ de ꝯſan. ꝙ ſup his. de h̄ etiam
vide ī ſequēti ti. in ſi. illi⁹. q. ſ. inṫ q̄s pſo
nas 2c. ⁊ dic vt ibi. ¶ Utꝝ papa diſpen
ſare poſſit in ğdib⁹ ꝓhibitis. R° ꝙ non
pōt ī ğdibus ꝓhibitis lege diua. In gra
dibus vō ꝓhibitis lege hūana pōt. ex̄ de
reſti. ſpo. lr̄as. in glo. ī. ⁊ ſolus papa hoc
pt. ex̄ de ꝯſan. qꝛ circa. Sꝫ nunqd poſſet
eccā diſpenſare in 2° ğdu. ⁊ videṫ ꝙ nō:
qꝛ Leuiti. 18. dr̄. turpitudinē ſororis tue ⁊
filie ei⁹ nō reuelabis: filiā filij ei⁹ ⁊ filiam
filie nō ſumes. ⁊ ſic 2° ğd⁹ ī ꝯſanguitate
⁊ affinitate ꝓhibit⁹ eē vr̄. ¶ Sꝫ ꝯ̄ ex̄ de
diuor. gaudemus. dr̄ ꝙ ſi pagani ꝯ̄xerit
ī 2° ğdu poſt fidē receptā debent inſimul
remanē. R° in leuitico ꝓhibeṫ 2° ğdus
ī deſcendētib⁹ nō ī collateralib⁹. vn̄ in 2°
ğdu collaterali poſſet eccā diſpenſare: vt
hr̄ in glo. ꝓdicta. ¶ Nō ꝙ ſicut dr̄ ī gl.
ſup d. c. gaudem⁹. in lege ꝓhibit⁹ erat 2°
grad⁹ nō tm̄ oīs. Erāt. n. ꝓhibite iſte pſoe
vt hr̄ Leuiti. 18. ſ. mater. nouerca. ſoror. ne
ptis. amita. ſ. matiera. vxor patrui. vxor
fratris. nurus. ſoror vxoris. filia ꝓuigna
⁊ filia ꝓuigni. ⁊ filia ꝓuigne. ¶ Utꝝ com
mittaṫ inceſtus in 5° gradu. Rndeo ꝙ
non. qꝛ ꝙ inceſtus committaṫ h̄ non ꝓ
cedit ex nā coitus: ſ; ex ꝯſtitutōne eccliē:
q̄ ſtatuit inceſtuoſum fore coitū eoꝝ: qui
attinent ſibi vſqꝫ ad 4m gradū. h̄ Hoſt.
¶ Utꝝ infideles q ꝯ̄hunt in ğdu ꝓhibi
to ſint ſepandi poſtq̄ꝫ ſūt ad fidē ꝯuerſi.
R° ſi ꝯ̄xerūt in ğdu ꝓhibito a iure nāe
vel diuo mr̄imoniuꝫ nullum eſt nec fuit
inter eos. omnes. n. ſubſunt diuine legi ⁊
legi nature: ⁊ ideo poſtq̄ꝫ conuertuntur
ad fidem ſunt ſepandi. Si autem contra
xerunt in gradu ꝓhibito ab eccleſia tm̄
cunt ſtatuta eccleſie nō extendant ſe ad
infideles: q nunq̄ꝫ baptizati fuerit: legiti
mū fuit matrimoniū inṫ eos ꝯ̄ctū: ⁊ ideo
poſt ꝯuerſiōeꝫ eoꝝ ad fidē nō ſṫ ſepandi
ex̄ de ꝯſan. de infidelibus.

¶ De cognatōe ſpūali ti. ix.

D Einde conſiderandū ē de co-
gnatōe ſpūali: ⁊ circa hāc q̄-
runt plura. ſ. vtrū cognatio
ſpūalis ſit: ⁊ qd ſit. R° ſicut p
carnalem cognatōem accipit hō eē nāe
vn̄ ꝯbit quoddā vīculū ad dātes illud
eē. Ita in regn̄atōne ſacri accipit eē grē.
vn̄ ꝯbit quoddā vinculū ad ipos dātes
Sicut āt quo ad eē nāe dantes ſūt paṫ
⁊ mater: ſic quo ad eē grē de⁹: cui⁹ pſonā
gerit q ſacꝫ regn̄atōis tribuit: ⁊ eccleſia
cui⁹ pſonā gerit: q puer tenet ad recipiē
dum ſacm̄. vn̄ ſicut i gn̄atōe carnali cō
trahiṫ cognatio carnalis ex pte patris ⁊
matris: ita in regn̄atōe ſpūali cognatio
ſpūalis ex pte dātis ſacramētum ⁊ tenē-
tis puer. 30. q. i. omnes. ⁊ ex̄ c. c. vltimo
Vn̄ ſpūalis cognatio ē q̄dā ꝓximitas p-
ſonarum ꝓueniēs ex ſacri datōe: vel ad
illud tētione. ¶ Utꝝ cognatio ſpūalis i-
pediat mr̄ioniū. R° aut ꝑcedit mr̄ioniū
⁊ tūc ipedit ipm̄ quo ad eēntiā: vn̄ ipedit
mr̄ioniū ꝯhendum: ⁊ dirimit iam ꝯtꝫ
30. q. i. c. i. in fi. ⁊ ex̄ c. veniēs. Aut ſequiṫ
⁊ ſic nō ipedit quo ad eēntiā: impedit tn̄
qn̄qꝫ quo ad exactōnem debiti carnalis.
Aut. n. ꝯbiṫ ex neceſſitate: vt qn̄ vir ſu-
ſcipit vel baptizat i arti. neceſſitatis filiū
ꝓpriū vel filiū nō ſuū: ſꝫ ſui ꝯiugis: ⁊ tūc
nō ipediṫ exigē ⁊ reddē debitū. 30. q. i. ad
limia. Aut ſine neceſſitate: aut ḡ p errorē
ſiue p ignorātiā: ⁊ tūc etiā n̄ ipediṫ ſi ad
hibuit diligētiā. ex̄ c. ſi vir. Aut p fraudē
ſiue malitiā: q2. ſ. mr̄ionio inſidiaṫ: ⁊ tūc
q2 fraus nemini p̄ocinari dꝫ: vt pꝫ i d.
c. ſi vir fraudulēt⁹ ipediṫ exigē nō reddē
ſꝫ Boñ. 4. di. 42. q. i. ar. i. c. Pe. 4. di. 42
q. i. ar. i. c. Tho. 4. di. 42. q. i. ar. i. c. Rich.
4°. di. 42. q. i. ar. i. ⁊ Jo. an. 30. q. i. noſſe.
Ber. vo ex̄ c. ſi vir. ⁊ Roꝫ. dicit ꝙ cum
nō īueniaṫ ꝓhibitū ꝙ talis fraudulētus
nō exigat debitū nō eſt ꝓhibēdus petere
debitū ab vxore: ſi nō pōt induci ꝙ con-
tineat a debiti petitione. Ho. āt dicit ex̄ de
eo: q cogno. ꝯſan. tranſmiſſe. ꝙ ſi nō pōt
continē de lmia eccleſie pōt petē cuꝫ etiam
poſſet ꝯhē. Dicit etiā idē Hoſti. ex̄ eo. ſi
vir. ꝙ ſi vterqꝫ fraudulēt⁹ fuit: ⁊ malam
fidem hūit ſm̄ eum neuter debet debitum
exigē: vel neuter ſubtrahē: lꝫ vtqꝫ meli⁹
facēt ſi ꝯtinentiā vouēt ⁊ ſuaret. ⁊ ſꝫ lr̄a
d. c. ſonare vr̄. Alex. etiā an. z. t. z. c. de ſa-
crilegio. ar. 3. q. 6. dicit ꝙ ſi vterqꝫ ſciēter
ſuſcepit cōem filiū de ſacro fonte: vterqꝫ
iure ſuo ꝑuaṫ: vn̄ neuṫ petē pōt: ⁊ ſi petat
alṫ: alṫ reddē nō teneṫ. ¶ Ex qbus cāis
ꝯbiṫ cognatio ſpūalis. R° ꝙ ꝯbiṫ ex tri
bus tn̄: vt vult magr̄ ſniaꝝ. li. 4. di. 42.
ſ. bap. confirmatiōe. ⁊ cathe: vt hr̄ li. 6. c.
q̄uis. Nā in carnali gn̄atōe p quā ꝯbiṫ
cognatio carnalis ſūt tria. ſ. ad gn̄atōem
diſpoſitio: q̄ eſt i ſeminū cōmixtiōe: ⁊ ipa
gn̄atio: q̄ in fetus aiatione. Et hui⁹ gn̄a-
tōis manifeſtatio: q̄ eſt p natiuitatem ex
vtero. Sic i regn̄atōe ſpūali tria ſūt con-
ſideranda. ſ. diſpoſitio ad regn̄atiōeꝫ: q̄ ē
p cathecīſmū. ⁊ ipa regn̄atio ſpūalis: q̄ ē
p baptiſmū. ⁊ eius manifeſtatio: q̄ eſt per
confirmatiōis ſacm̄: p qd̄ homo fidelis
ad publicā fidei ꝯfeſſionē exponitur. In
baptiſmo āt ⁊ cōfirmatione ꝯbiṫ ita for-
te vinculū cognatōis ſpūalis: ꝙ impedit
mr̄io° ꝯhendū: ⁊ dirimit iaꝫ ꝯtū: ſꝫ q2 i
cathe° nō ē niſi q̄daꝫ diſpoſitio ad rege
neratōem: ⁊ vr̄ ad eā ſe hr̄e: ſicut ſpōſalia
ad mr̄io°: iō ibi ꝯbiṫ cognatio ſpūalis
ita debilis ꝙ vir ipedit mr̄io° ꝯhendū
⁊ ſi poſt ꝯbaṫ: nullo mō ē ꝓpṫ ſꝫ dirimēd.
ex̄ c. contracto. ⁊ 30. q. i. ſi qs filiaſtrum.
⁊. c. de his q. ⁊. q. c. ſi qs. Cui⁹ ꝑdicte ſnīe
ſunt Lauri. Tanē. Hoſt. Ray. ⁊ doctores
theologi. Rō āt forte ꝑncipalis hui⁹ eſt:
q2 cognatio ſpūalis nō ꝯbiṫ vere in ca-
thecīſmo: ſꝫ ei⁹ aliq̄ debilis ſilitudo. ſic. n.
an̄ baptiſmū nullū aliud ſacm̄ ſuſcipi pt
ita nec vera cognatio ſpūalis. Hu. aūt ⁊
Ber. i d. c. contracto. dicit ꝙ cathecīſm⁹
ipedit ⁊ dirimit mr̄io°: ſi qs teneat i toto
cathe°. Hoſti. vero dicit ꝙ p̄ª opi. vr̄ ſibi
rōabilior. Predictā āt diſſenſiōeꝫ poſtea
papa Boniſaci⁹ remouit dū ꝑmam opi.
approbauit. ex̄ li. 6. c. p cathecīſmū. ¶ In-
ter q̄s pſonas cognatio ſpūalis ꝯtrahiṫ.
R° cognatio ſpūalis tres ſūt ſpēs. ſ. pr̄ni
tas. cōpaternitas. ⁊ fraternitas. pr̄nitas
ꝯbiṫ iter regn̄atū ⁊ regn̄antē. regn̄antē
dico ſiue i miſtrādo ſacm̄: ſiue in tenen
do ſacramentū: ſi tn̄ miſtrans vel tenens
ſūt baptizati: aliṫ nō. q2 oīuꝫ ſacramēto-
rum ⁊ cognationū ſpūaliū: q̄ p ſacm̄ cō
trahuntur. baptiſm⁹ eſt fundamētuꝫ. ex̄
de preſbro nō bap. c. i. ¶ Cōpaternitas āt
ꝯbiṫ inter regn̄antē ⁊ gn̄antem. tam. n.
ſacramētū miſtrans: q̄s tenentes illū qui
regeneraṫ efficiunṫ cōpatres vel cōma-
tres pentū carnaliū illius q regeneratur

Et qñqꝫ tranſit ſpẽs cognatiõis ad vnũ
cõiugũ mediãte alio: aliqñ nõ. Si enim
alt̃ cõiugũ iter quos eſt ↄſũmatũ mr̃io
ſuſcipit filiũ de ſacro fonte: vel tenet i cõ
firmatõe: alter ↄiunx efficit̃ ↄpat̃ pentũ
carnaliũ illi⁹ q regñat̃. ex̃ eo. Martin⁹.
⁊ li. 6. e. ne dum. ⁊ 30. q. 4. ſi qs vn⁹. Cui⁹
rõ eſt: q2 vt ibi dr̃: vir ⁊ mulier effecti ſũt
vna caro p mr̃io ↄſũmatum. Si tñ alt̃
coniunx nõ eẽt baptizatus nõ tranſiret
ad eũ cognatio ſpũalis: q2 nõ eẽt capax
eius: vt pꝫ ex ſupradictis. Si ãt aliq effi-
ciunt̃ vna caro p fornicariã copulã: non
ꝓpt̃ h̃ tranſit ↄpaternitas ab vno in aliũ
q2 p rem pure carnalẽ non ↄ̃bit̃ ſpũalis
cognatio ſm̃ Rich. 4. diſ. 42. q. i. ar. 3. ⁊
Roõ. Quidã vero dicũt vt Tho. 4°. diſ.
42. q. i. ar. 3. q. 2. c. ꝙ cogna° ſpũal̃ tñſit
etiã a viro i vxorẽ p modũ cuiuſdã affini
tatis ⁊ eꝯ. Uñ etiã pari rõne vr̃ tranſire
ad mulierẽ carnalit̃ cognitã: licꝫ non ſit
vxor. Innod. vero vtrãqꝫ opi. refert: ſed
neutrã p̃fert ſup. c. Martinus. p̃ma opi.
magis placet mihi. Si tñ aliqs ſuſcipit de
ſacro fonte filiũ alteri⁹ ↄiugũ: inter quos
conſũmatũ eſt mr̃io: ſiue fuerit nat⁹ anñ
cõſummatiõem matrimonij: ſiue poſt: de
alia pſona a qꝫ de ↄiuge nõ efficit̃ ↄpater:
niſi illi⁹ ↄiugis cuius eſt fili⁹. 30. q. 4. qui
ſpũalẽ. in glo. Cuius rõ eſt: q2 ꝯ̃ñ q̃tum
ad ↄ̃bendum ↄpaternitatẽ ↄiuges inter
quos cõſummatũ ẽ mr̃io cõicent̃ ſibi
ſuas actõẽs: nõ tñ ſuas paſſiõẽs: q2 hoc
inducẽt nimiũ on⁹ ⁊ piculoſũ mr̃ionio
Et dic vt dicit glo. ibidẽ. ꝙ ille ↄiunx q
nõ eſt pr̃ pueri carnalis: nec ſpũalis: p ſe
nec p actũ vxoris p̃t p regñatõem illius
fieri ↄpr̃ regñantis. Si aũt vir vel vxor
anñ ↄ̃ctũ mr̃io vel anñ ↄſũmatõem mr̃io
nij ↄ̃cti leuauit filiũ alicui⁹ de ſacro fonte
vel tenuit i ↄfirmatõe: nõ ꝓpt̃ h̃ ad alteꝝ
cõiugẽ trãſit cõpr̃nitas. vñ i h̃ caſu poſſꝫ
vn⁹ vir duas ↄmr̃es hr̃e i vxores: vnam
poſt mortẽ alteri⁹. 30. q. 4. poſt vxoris. ⁊
h̃ ſiue int̃ p̃dictos ↄiuges ſeq̃t̃ carnal̃ co
pula ſiue nõ: q2 p vnionẽ carnis ad vni-
onẽ ſpũs p̃cedẽtẽ nõ tranſit̃: vt hr̃ eo. ti.
Et hoc bis v̄ſibus ↄtinet̃. Que mihi vel
cui⁹ mea natũ fonte leuauit. Hec mea cõ
mater fieri mea nõ valet vxor. Si q̃ mee
natũ non ex me fonte leuauit. Et ſic patꝫ
diſtinctio Grani. quã ponit e. c. §. i. nõn
duꝫ eſt. quã etiã ponit magr̃ ſen. li. 4. di.
42. nullã eẽ. vt etiã glo. dic̃ ibidẽ. dicit. n.

ſic. ſ. ꝙ ille ꝓhibet̃ ↄmatri vxoris copu-
lari: qui reddidit debitũ ſue vxori poſtqꝫ
ei⁹ vxor extitit. Ille võ pmittit̃ mr̃ionio
copulari. ſ. cõmatri vxoris ſue: cui⁹ vxor
alicui⁹ ↄmr̃ efficit̃: ⁊ poſt hoc a viro ſuo
nõ cognoſcat̃: qõ eſt falſũ. Nõ. n. refert
an poſt compr̃nitatẽ cognouerit vxorẽ
vel nõ cognouerit: dũmõ antea non co-
gnouerit. Fraternitas võ ↄ̃bitur int̃ re-
generatũ ⁊ filios carnales regñantĩ. 30.
q. 3. pitaciũ. ⁊ c. ſe. ⁊ ex̃ e. ex l̃ris. ⁊ h̃ ſiue
carnales filij nati ſint anñ ↄ̃ctã ↄpr̃nitatẽ
inter ſuos pentes carnales regenerãtes
⁊ parẽtes carnales regeneratũ: ſiue poſt
ex̃ e. c. tua nos. Filij ãt quoꝝ neutro ad
cõpr̃nitatẽ eſt puentũ: pñt inter ſe libere
copulari mr̃ionialit̃. Ber. tñ dicit ex̃ eo.
vtꝝ. ꝙ cognatio ſpũalis ipedit mr̃ioniũ
ↄ̃hẽdũ etiã iter duoꝝ cõpatꝝ filios illos
p quos nõ eſt ſpũalis cognatio ↄ̃cta: ſi h̃
hẽat illi⁹ ecc̃e ↄſuetudo: ⁊ h̃ ſi ſit tal̃ ↄſue⁹
ꝙ ſi fiat ↄ̃riũ eius generet̃ ex h̃ ſcan-
dalum: nõ tñ dirimet̃ ꝓpt̃ h̃ mr̃ioniũ iã
ↄ̃ctum. Unde nõ dicit dictũ. c. ſepantur
coniuncti: ſ; ꝙ nõ debent ꝓpt̃ ſcandalum
cõiungi. multa. n. nõ fieri ꝓhibent̃ q̃ tñ
fcã ſuſtinent̃. ex̃ de iureiur̃. queadmodũ
⁊ huic ſnĩe conſentit Hu. ⁊ Hoſt. i ſum.
Idẽ tñ Ber. e. ti. c. ſup eo. dicit ꝙ ſi ſit ſcã
dalũ magnũ alicubi ꝙ tales cõiungant̃
vel remaneãt cõiuncti: nõ ſolũ impediet̃
inter eos contrahi mr̃imoniũ: ſ; etiã diri-
met̃ iam ↄ̃ctũ ſ; ius antiquũ: qõ habet̃
30. q. 3. poſt ſuſceptũ. ñ obſtãte ↄſtitutiõe
q̃ poſtea manauit in ↄ̃riũ: q̃ ibidẽ hr̃.
Et ſic Ber. ibiõ apte ↄ̃dicit ſibi ipi: vt pꝫ
intuenti duas p̃dictas glo. tñ magis con
ſentiendum eſt p̃me glo. Nã ſm̃ Hoſtiẽ.
tolerabili⁹ ẽ aliqs ↄ̃ ſtatuta hoĩuꝫ copula
tos dimittẽ ſimul: qꝫ ſic ↄiunctos ↄ̃ ſta-
tuta dei ſepare. ex̃ de teſtibus. licet. vñ vbi
cunqꝫ magr̃i p ſuas glo. mr̃ioniũ ſoluũt
nec ius expſſum adducũt. ¶ Si inuenerĩ
aliquem doctorẽ ſcribentem contrariũ
ſequaris eum. ar. ex̃ de regularibus. licet
ex q̃dam. h̃ Ho. ex̃ eo. ſi vir. Dicit etiam
ibiõ. e. ti. c. i. ꝙ ſola ↄſuetudo approbata
p papã iducit ipedimẽtũ: ne matrimonium
ↄ̃hat̃: ⁊ vt matrimoniũ ↄ̃ctũ ſepet̃: ⁊ h̃ i
q̃buſcunqꝫ caſibus hec canonica ↄſtitu°
facẽ poſſet: vt patet. c. ſup eo. approbatio
enim pape vim cõſtitutiõis hꝫ. ↄcordat
etiã Innod. ibidẽ. Pater etiã ſpũalis lici
te põt ducẽ in vxorẽ carnalẽ ſororẽ filij

ſui ſpũal'⁊ etiã filiã ei⁹: ⁊ etiã filiã ſpũalē
filij ſui carnalis:q2 lꝫ cognatio ſpũalis a
pr̃e i filiũ trãſeat:nõ tñ eꝯ⁹ nõ.n.egredit'
ꝑſonas cũ qͥbus ē ꝯcta. vñ nõ hꝫ ramos
cũ h̄ nõ iueniat' cautũ:⁊ edictũ de m̃rio⁹
ſit ꝓhibitoriũ. eẋ de ſpõ.cuꝫ apud.⁊.zo.
q.z.poſt ſuſceptũ.§.ſi qͣs.⁊.c.ſe. Ex pre-
dictis patet abrogatũ eē illud qđ dicit' i
d.c.poſt ſuſceptũ.vſqꝫ ibi. q2 leges.dr̃.n.
ibi ꝙ q ex ꝯpr̃e ⁊ cõmatre fuerint nati:
m̃rionio nõ pñt ꝯiungi: qđ pꝫ ex dictis
eē falſuꝫ.canon enim ille corrigit' ꝑ alios
canones poſteri⁹ editos. ¶ Utrum vxor
⁊ vir ſimul leuare poſſint pueꝝ de ſacro
fonte. R̃⁹ int' pr̃eꝫ ⁊ m̃rem ſpũalē nulla
cognatio ſpũalis ꝯhit'.ſecus ē de carnali
gñatõne:q2 ad eã vt'qꝫ vnit':q2 vtriuſqꝫ
ꝯmixtio neceſſario requirit':ad gñatõeꝫ
võ ſpũalem alt' ſufficeret: vñ nõ vniunt'.
Jnde eſt ꝙ vt'qꝫ ꝯiunx pueꝝ ſimul tenē
nõ ipedit' de neceſſitate:ſꝫ ex qͣdã honeſta
te:vt dic̄ magr̃ ſen.li.4.di.42.c.ſolet etiã
Qñ võ vterqꝫ cõiunx ſimul tenet duplex
cognatio ſpũalis ꝯhit' i vtroqꝫ.vna dire
cta ꝑ factũ ſuũ.alt'a idirecta ꝑ factũ alie
num. Nec eſt h̄ incõueniēs:ſic̄ nec ꝙ v⁹
mulier alicui cõſanguinea ſimil'⁊ affinis
ineniat'. ¶ Utꝝ iudeus licite poſſit ꝯhere
cũ ſua cõmatre vel filia ſpũali. R̃⁹ Hug.
nõuit.zo.q.i.puenit.ꝙ iudeus cũ iudea
cõmatre ſua licite ꝯhit:⁊ etiã cũ filia ſpũ
ali: quã in cathe⁹ſuſcepit:ſi nõdũ ē bapti
zata:q2 nõ aſtringit' cõſtitutiõi ecc̃.Dic̄
etiã ꝙ hi⁹ cognatio ſpũalis ꝯhit' iter iu-
deos:qñ vnus tenet vel ſuſcipit filiũ alt'i⁹
in baptiſmo vel ꝯfirmatõe.Sꝫ ipe erra-
uit i h̄ qđ dixit ꝙ cognatio ſpũalis ꝯhit'
inter iudeos:q2 nõ baptizat⁹ nõ pt̄ ꝯhē
aliquã cognatõeꝫ ſpũalē.nõ.n.eſt capax
ei⁹ dũ caret baptiſmo:q ſic̄ dictũ ē.ſ.ē fũ
damentũ oĩuꝫ ſacroꝝ ⁊ cognationũ ſpũ
aliũ:q̄ ꝑ ſacr̃a ꝯhunt'. ¶ Quid ſi qͥs puel
laꝫ baptizauit in tp̄e neceſſitatis.ſ.laycus
vel in minorib⁹ ordinib⁹ ꝯſtitut⁹:nunqͥd
poſtea poterit ꝯhere cum ea. R̃⁹h̄ errauit
ſm̄ Ho. Tanc̄.⁊ Ray. ſequēs eũ dicens
ipediri m̃rio^m^ ꝯhē cũ ea.Sꝫ ſi qͣras vtꝝ
matrimoniũ ꝯctũ int' eos ſit dirimēdum
cõſulas papã: cũ ſit nou⁹ caſus.dicēduꝫ
q ſine dubio ꝙ dirimi dꝫ: q2 ſi ſuſcipiēs
ſine dubio ſeparet':multomagis baptizãs
q eſt ꝑ̃ncipalis.h̄ ſatis ꝓbatur eẋ.zo.q.i.
oēs. ¶ Quid ſi filius preſbri q puellam
baptizauit cũ illa ꝯhat:nũqͥd tenebit ma

trimoniũ. R̃⁹ Tanc̄.dicit ꝙ ſic: ſꝫ ipe in
hac.q.ſm̄ Ho. ſicut i p̃cedēti errauit: vñ
ꝯuũ ē veꝝ. ¶ Utꝝ fili⁹ carnal' epĩ poſſit
i vxorē ducē eã quã ep̄s ꝯfirmauit. R̃⁹.
cũ edictũ de m̃rio⁹ ſit ꝓhibitorium: ⁊ iſte
caſus ſit nou⁹: ſi ꝯheret' m̃rio^m^ int' tales
eēt papa ꝯſulendus ſm̄ Roꝰ. Mihi aũt
videt' dicendũ indubitant': ꝙ eã hr̃e nõ
poſſet:ſicut nec illam quã ep̄s baptizaſſet
q2 eadē ē rõ de bap⁹ ⁊ confirmatione.
¶ Quid ſi qͥs non tangat ſꝫ tangē ſe ſilet
baptizatũ r̃ndens ſimul cũ alijs patrinis
ad iterrogatões: ⁊ cũ alijs noians eum.
R̃ndet Roꝰ.ꝙ nõ efficit' patrinus:niſi
tangat eũ vel tenēdo dũ baptizat': vel le
uando de ſacro fonte: vel tenendo ad cõ-
firmatõem:lꝫ oĩa r̃ndeat ut dictum eſt.
¶ Quid ſi teneat ⁊ nõ r̃ndeat cũ alijs pa
trinis intēdēs ꝑ h̄ facē:ne compater effi-
ciat'.⁊ ſic poſſit cũ minori ꝑtõ poſtea co
gnoſcē pueri m̃rem:vel eã ducē i vxorē
R̃ndet Roꝰ.ꝙ ſine preiudicio credit ꝙ
efficit' cõpater:exq̄ ipe tenet pueꝝ vel tã
git: ⁊ cũ tenē vel tangere intendit.h̄.n.eſt
agere:qđ agunt veri patrini. Nec credit
ꝙ reſpõſio patrinoꝝ ſit de ſb̃a q̄ ad com-
paternitatē ꝯhendam.

¶ De cognatõe legali.ti.19.

P Oſtea cõſiderãdũ ē de cogna
tõe legali:Et q2 legal' cogna⁹
ē ꝓpiqͣtas ꝑſonaꝝ ex adoptõe
ꝓueniēs. Jdeo dicendũ ē pͥus
de adoptõe.2⁹ de legali cognatõe. ¶ Cir
ca adoptõeꝫ q̄runt' plura.ſ.qđ ē adoptio
R̃⁹ ſm̄ Placē. Jo.⁊ Ho.adoptio ē legal'
actio ad ſolatiũ coꝝ facta.i.iuēta.ſbaudi
ꝑ̃ncipalit' q liberos nõ habēt.i. hr̃e non
poterãt pene nãm imitãs. Jdeo.n.natus
mior nõ pt̄ adoptare maiorē:q2 mõſtru-
ſuꝫ eſſet ꝙ pater eēt filio minor. ¶ Quot
ſũt ſpēs adoptõnis. R̃⁹ due.ſ.adoptio.⁊
arrogatio. vtꝝqꝫ.n.hoꝝ ē ſpēs adoptõis
gñalis:ſicut ꝓpriũ ⁊ ꝑ accñs ſũt ſpēs ac-
cidētis gñalit' dicti. Differũt aũt in q̄tuor
p̄ q2 arrogat' q ē ſui iuris.i.q nõ hꝫ pr̃eꝫ
nec m̃rem:vel ſi hꝫ ē emãcipat⁹.adopat'
aũt q eſt alieni iuris.i.q eſt in ꝑtãte pr̃is
2⁹ q2 arrogatus ⁊ eius filius ⁊ nepos ſi
q̄s hꝫ i ꝑtãte:trñſeũt cũ bonis ſuis i ꝑtãtē
arrogãtl.Et dr̃ h̄ nepos ꝓprie fili⁹ fr̃is. vñ
adoptato pr̃e adoptant' ēt illi alij ꝑ̃dicti
Adoptatus vero nõ tranſit in poteſtatē

adoptãtis. vñ adoptat̃ filiuſfamilias ⁊ manet in ptãte pr̃is. niſi ab auo pr̃no vł mr̃no adoptat̃. Et idẽ intellige ſm Io. de pano vł alio ſupiori:a quo recte deſcẽdit:nã. n. ſm ius ciuile ⁊ canonicũ trãſit in ptãtẽ adoptãtis. ff. e. l. i. ⁊. z. vñ v̈. Arrogo q ſuus ẽ: ⁊ hʒ meus eẽ neceſſe. Patris adopto ſuũ nec pr̃is deſinit eẽ. 3° q2 arrogatio tñ fit p̃ncipis auctẽ: in cuius ptãte ſũt etiã q ſũt ſui iuris. Adoptio võ fit auctẽ cuiuſlibet magr̃at⁹ cõpetentis: dũmõ actio ſit apud eũ. ſ. q hʒ mer̃ imperiũ ⁊ mixtum ⁊ iuriſdictõem. ff. e. l. z. ⁊ ideo apud delegatũ nõ vr̃ poſſe fieri. 4° arrogat⁹ hʒ neceſſario lẽiam ptẽ i bonis arrogãtĩ. vñ ſiue eũ emãcipet ſiue decedat dʒ ei q̃rtã ptẽ bono⁊ ſuo⁊ relinquere. i. lẽiam ſuam. Adoptat⁹ võ nõ hʒ i bonis adoptãtis lẽiaʒ. vñ aliqd ei relinquẽ nõ tenet̃: ſi tñ ab iteſtato decedat: adoptatus ei ſuccedit. h p̃bant̃. ff. e. l. z. ⁊. l. ſi pr̃. C. e. tĩ. l. i. ⁊ pe. Ex p̃dictis patet q̃ ſic gñatio nãlis q̃dã eſt impfecta: q̃ nõ dat filio ius in pr̃na hereditate: nec pr̃i ius pr̃ie ptãtis i filiũ: vt generatio illegitima. q̃daʒ ẽ pfcã: q̃ dat vtrũqʒ: vt generatio lẽima ex mr̃io°. Ita duplex ẽ gñatio legalis. q̃daʒ ipfecta ex q̃ nõ trãſfert̃ adoptat⁹ i ptãtẽ adoptãtis: nec acqrit neceſſario ius in hereditate adoptãtis: ⁊ h gñali noĩe dicit̃ adoptatio. q̃dã pfecta q̃ p̃dicta cõcedit: ⁊ h ſpãli noĩe dr̃ arrogatio. q̃uiqʒ tñ arrogatio dr̃ adop°: vt inſti. de adoptõib⁹. vbi dr̃ in p̃n°. q̃ nõ tñ nãles liberi ſm ea q̃ diximꝰ in ptãte nr̃a ſũt: ſʒ ẽt hi q̃s adoptamus. Dr̃ ãt arroga° q2 adoptãs rogat̃ i. interrogat̃ an velit eũ quẽ ẽ adoptaturus ſuũ eẽ filiũ: ⁊ is q adoptat̃ iterrogat̃ an id fieri patiat̃. ff. e. l. i. vñ infans nõ p̃t arrogari: ſʒ tñ adoptari: q2 reqrit̃ ibi verbũ expſſuʒ. ff. e. l. z. ¶Quis ẽ effect⁹ adoptõis. R° q̃ multiplex. p̃ vt acqrat̃ filia° ⁊ pr̃ia ptãs inum q̃ pr̃ necitate famis in ſtãte filiũ vendẽ poſſit. C. de pr̃ibus q fi. diſtra. l. vlĩ. lʒ videat̃ 3dicẽ v̈bũ ibi poſitum. ſ. ſanguinolentos. ſʒ exponit̃. i. ſanguie puniẽdos. z° vt ipediat mr̃io^m: vt dicet̃. j. 3° vt talis fili⁹ pr̃i ſuccedat: ſʒ h oia itelligi debẽt ſane itelligẽdo ſʒ ea: q̃ dicta ſũt ⁊ dicent̃. j. ¶Quis p̃t adoptare. R° nõ qlʒ p̃t adoptare: ſʒ tñ ille cui pmittit̃ a lege: ſic nõ qlibet p̃t gñare. Unõ nõ q̃ vir p̃t adoptar̃ nõ mulier: niſi ei i ſolatiũ libero⁊ i acie amiſſo⁊ a p̃ncipe cõcedat̃

ff. e. nã ⁊ feĩe. in fi. ⁊. C. e. mulierẽ. Itẽ pr̃familias q ſui iuris ẽ non filiuſfamilias. Itẽ q põt generare nãlit̃: nõ q ñ p̃t generare p̃pt̃ defectũ nãe. ſecus eẽt: ſi nõ poſſʒ gñare p̃pt̃ aliqõ acciñs ſupueniẽs. vñ caſtrat⁹. i. caſte nat⁹. i. nãlit̃ frigidus: nõ p̃t adoptare: ſʒ ſpado q cũ gladio vel ſpata teſticulos amiſit p̃t: vt dic̃ Io. e. l. z. §. illõ ¶Item arrogare p̃t maior. 60. annis nõ minor: niſi ex aliq̃ cã neceſſaria: vt ẽ morbus: aut valitudo: aut alia iuſtã cã: vt ſi pſonã ſibi cõiũctã velit arrogare: q2 añ tp̃s illud dʒ intendẽ generatõi nãli. minor tñ. 60. ãnis p̃t adoptare: vt dicit Io. dʒ ãt vt adoptãs adoptatũ plena pubertate p̃cedat. i. annis. 18. ita q̃ poſſet eũ nãlit̃ genuiſſe. ff. e. ſi pr̃. §. vlĩ. ⁊. c. arrogato ¶Quis p̃t adoptari. R° qlibet tam maſculus q̃s feĩa: ſiue ſit ſui iuris: ſiue alieni dũmõ ſit etatis minoris adoptãte patre: ita q̃ poſſet nãlis fili⁹ ei⁹ eẽ. ff. e. adoptat⁹ z. nec aliqs p̃t adoptari: niſi pñs ⁊ volũtari⁹. ff. e. nec abſens. ¶Sũt etiã q̃dã alia p̃ter p̃dicta ſpãlit̃ 3ſiderãda in arrogatione. ſ. an arrogãs velit arrogare plures q̃ nõ pmittit̃. an libertũ alienũ vel maiorẽ ſe: vel diuitẽ: cũ ipẽ arrogãs ſit pauper: vel in honeſtate vite: vel cũ e⁹ tutelaʒ vel curã geſſit: ſi ſit minor. 25. annis. Ne forte ideo arroget: vt rõnẽ nõ reddat. ff. e. l. z. ⁊ ex̃ de cogna. le. c. i. In his. n. oĩbus denegat̃.

Egit̃ de 2° arti. ſ. de cognatõe legali. Circa quã q̃runt̃ plura. ſ. qd ẽ cognatio legalis: ſʒ h dictũ eſt. ſ. in p̃n. ar. p̃cedẽtis. ¶Quot ⁊ q̃ ſũt ſpẽs eius. R° tres. vna ẽ q̃ſi deſcendentiuʒ: q̃ ẽ int̃ adoptãtẽ ⁊ adoptatũ. z^a q̃ſi collateraliũ: q̃ ẽ inter liberos adoptiuos nãles. h etiã oñdit̃ ad nepotes adoptãtis. i. ad filios filio⁊. 3^a q̃ſi affinitas legalis: q̃ eſt inter adoptãtẽ ⁊ vxorẽ filij adoptiui: vel ẽ3° iter adoptiuũ ⁊ vxorẽ adoptãtis. ¶Sʒ q̃re nõ ẽ etiã vna ſpẽs aſcendẽtiũ R° q2 humor venit ad ramos a radice: ⁊ non e3° q2 igit̃ filij ſũt rami pr̃is: iõ cognatio legalis cõicat̃ a pr̃e filijs: ⁊ ñ e3° ¶Nõndũ ãt q̃ ille q adoptat̃ efficitur cognatus illis ſolis: q ſunt in ptãte pr̃is adoptantis. ff. de adop. q i adoptione. ¶Utrum cognatio legalis dicat ſm veritatẽ aliquod vinculũ. R° q̃ ſic. Unde Nicolaus papa dicit: inter eos nõ 3hit̃ coniugiũ quos adoptatio iungit. h autẽ

viculũ ẽ tñſũptiuũ: ⁊ hʒ originẽ a cogna
tõne carnali: ſic ⁊ cognatio ſpũalis. pr̃is
n. carnalis ẽ filiũ educare poſſeſſorem di
mittẽ. Hic ẽ ꝙ ẽ ibi pr̃is affect⁹ ⁊ officiũ
ac p h̃ aliqḋ viculũ. h̃ aũt a legib⁹ ſtatutũ
ẽ in ſolatiũ filioꝝ: qḋ ẽ int̃ cetera ipis cõ
iugatis maximũ: ⁊ ſic pʒ quõ cognatio
legalis ẽ vinculũ. ❡ Utꝝ adoptio ſiue le
galis cognatio ĩpediat mr̃io㏒. R⁹ ſic cõ
ſanguinei ⁊ affines: ita ⁊ adoptiui fil' in
eadẽ familia ſolẽt cohitare. lex aũt ꝑcipue
pſonas illas excludit a ꝯiugio rõne ho
neſtatis: q̃s neceſſe ẽ cohitare: ⁊ ita ſicut
ꝯſanguineos ⁊ affines: ita ⁊ adoptĩos ex
cludit a ꝯiugio pari. Sʒ vt iã dicet̃ q̃ſ
ſp: quoſdã ad tp̃s. ſ. durãte adoptiõe. Lʒ
aũt mr̃io㏒ nõ ſbiaceat legi adoptõis iq̃tũ
ẽ lex ſeculi: ſubiacet tñ ei inq̃tũ ẽ ab ecc̃a
ſuſcepta ⁊ approbata. ex̃ e. c. vno. ❡ Qñ
⁊ q̃lr̃ impedit. R⁹ ꝙ cũ ſit triplex ſpẽs
cognatõis legalis: vt dictũ eſt. ſ. p̃a ⁊ zᵃ
mr̃io㏒ ĩpedit. zᵃ vo ad tp̃s. ſ. q̃diu durat
adoptio. i. q̃diu ſũt ĩ eiuſdem pr̃is ptãte.
Ea quoq; ſoluta morte vel emãcipatõe
filij adoptiui vel nãlis: vel alio mõ quo
adoptio hʒ ſolui: poſtea nõ ĩpedit: qꝛ h̃ p
hibitio tñ itroducta ẽ rõne cohitatiõis.
Sʒ ꝓhibitio reſpcũ adoptãtis ⁊ vxoris
ei⁹ itroducta eſt rõne reuerẽtie: quã eis ſp
debẽt. h̃ ꝯfirmat̃ inſti. de nup. § i. z. ⁊ z. ⁊
ex̃ e. ſi q̃. in tex. ⁊ glo. ⁊. zo. q. z. ita diligẽ.
⁊. c. poſt ſuſceptũ. ❡ Utꝝ cognatio legal'
trãſeat ad nepotẽ. i. filiũ filij adoptiui. R⁹
ꝙ ſic. ſ. ꝓpt̃ cohitatõem: nec tñ ꝓpt̃ h̃ hi⁹
cognatio hʒ g̃dus: qꝛ i eodẽ g̃du attinet
pr̃ filio ⁊ nepoti. ❡ Utꝝ adoptiu⁹ q nõ
trãſit i ptãtẽ adoptãtis ꝯhẽ poſſit cũ filia
nãli ltima pr̃is adoptiui. Rñderi pt̃ ſm
hu. q nõt h̃. zo. q. z. in p̃n. ꝙ adoptio q̃
nõ ẽ arrogatio: nõ ĩpedit mr̃io㏒ int̃ filios
h̃ etiã vult ho. In h̃ etiã Innoc̃ magis
vr̃ ꝯſentire. Arrogatio vo impedit dum
durat: ſ; ea ſoluta nõ ĩpedit. Secundum
alios vo nõ põt adoptõe durãte: qꝛ ⁊ ſi
nõ trãſeat talis in ptãtẽ adoptãtis: acq̃
runt̃ tñ ei iura q̃dã ex adoptõe: q̃ diſſol
uunt̃ p emancipatõem. C. de adoptione
l. ex. § ſup antẽ. Iura etiã canonica idiſti
cte loquũt̃ de adoptõe nõ diſtiguendo. ſ.
int̃ arrogatũ ⁊ adoptatũ. vnde idem ius
ĩnuit quo ad hoc eẽ i vtroq; caſu. ex̃ e. c.
vnico. i glo. ⁊. zo. q. z. c. i. h̃ etiã veri⁹ repu
tat ho. ❡ Utꝝ filius alicuius nãlis ⁊ le
gitimus ꝯtrahere poſſit cũ filia mulieris

arrogate a ſuo pr̃e. Rñdeo ꝙ ſic. cũ eniʒ
mulier neminẽ hẽat i ptãte ſua: filia filie
arrogate trãſire nõ põt i ptãtẽ arrogãtꝭ.
⁊ iõ nulla cognatio orta ẽ int̃ ipm ⁊ illã
ex arrogatione mr̃is ſue. ff. de adoptõe. ſi
pr̃. Nõ poſſʒ tñ talis ꝯhẽ cũ filia viri ar
rogati a ſuo pr̃e: ſi hẽbat eã in ptãte ſua
qñ fuit arrogat⁹. h̃ ho. ❡ Utꝝ filij ado
ptiui poſſint ꝯhere int̃ ſe. Rñdeo ꝙ ſic.
ſic nõt hu. zo. q. z. ita ſic. Et ſpũales filij
alicui⁹ int̃ ſe ꝯhere pñt: ⁊ etiã ſpũales cũ
adoptiuis. ex̃ e. c. ſi q̃. i glo. qꝛ h̃ n̄ iuenit̃
ꝓhibitũ. Secũduʒ vo ho. diſtiguẽdum
ẽ int̃ arrogatos ⁊ adoptatos ꝓpt̃e dictoſ
nã int̃ omẽs illos: q ſunt i ptãte adoptã
tis ꝓhibẽt̃ nuptie celebrari: vſq; ad g̃dũ
p legẽ ꝓhibitũ: ⁊ iõ int̃ duos arrogatos
ab eodẽ nõ pt̃ ꝯhi mr̃io㏒: ſ; iter duos ad
optiuos filios eiuſdẽ pr̃is adoptãtis põt
ꝯhi. ❡ Quid ſi adoptiu⁹ durãte adoptõe
ꝯhat mr̃io㏒ cum filia ltima adoptantis:
nũq̃d mr̃io㏒ ſoluet̃. Rñdeo q̃dã dixerũt
ꝙ nõ: eo ꝙ impedimẽtũ ẽ tpale: vt refert
glo. e. c. vnico. ⁊ ſi qua. Sʒ h̃ nõ eſt verꝝ
qꝛ lʒ illud impedimentuʒ ſit tpale ſm ſe.
Inducit tñ ꝑpetuũ effectum: ⁊ ponit̃ ex㏒
in glo. illa. ſ. ꝙ iſte nõ põt mr̃io㏒ ꝯhẽ cuʒ
hac cõiugata: cuius viro mortuo poterit
ꝯhere cũ ea. Et hui⁹ ſnie fuit hu. Rich.
4. di. 4z. q. z. ar. z. c. zᵐ. ⁊ Rod. ❡ Utꝝ
fili⁹ adoptiu⁹ ꝯhẽ poſſit cũ filia illegitia
pr̃is adoptiui. Rñdeo credo ſine ꝑiudi⁹
ꝙ ſic. qꝛ ſic nõt hu. z. q. z. in p̃n. cũ dr̃ ꝙ
fili⁹ adoptiu⁹ ꝯhẽ nõ põt cum filia nãli.
Nãlis fili⁹ ⁊ filia quo ad h̃ dicunt̃ ltim⁹
fili⁹ vel ltima filia. ſ. de ltimo mr̃io⁹ nati.
Et cũ eo cõuenũt ho. Innoc̃. Jer. e. c.
vno. Nam fili⁹ illegitim⁹ non eſt in ptãte
pr̃is: vt pʒ iſti. de nup. § vlti. ⁊ iõ pt̃ copu
lari filie adoptiue patris: nõ tñ copulari
poſſet filie ſpũali. zo. q. z. c. i. i glo. a.

❡ De ĩpedimẽto criminis. ti. zo.

P Oſtea conſiderandum eſt de
impedimẽto criminis: vbi vi
dẽdũ ẽ p̃. ꝓpt̃ q̃ crimina ĩpedit̃
mr̃ioniuʒ ꝯhendum. z⁹ ꝓpt̃ q̃
crimina dirimit̃ mr̃ioniũ iã ꝯctum. z⁹ de
ĩpedimẽto inceſtus in ſpũali. 4⁹ de impe
dimento vxoricidij. ❡ Circa p̃㏒ nõndũ
ꝙ q̃dã crimina impediũt mr̃io㏒ ꝯhẽdũ
ꝓpt̃ ipoꝝ enormitatẽ: ſ; nõ dirimũt iam
ꝯctũ: quoꝝ p̃㏒ ẽ iceſtus: vt cũ qs ſcient̃

cognoſcit ſuam conſanguineam vel affi
nem vſqꝫ ad 4ᵐ gᵈum incluſiue .35.q.
7.ſi qs viduam.7.c.qui dormierit. 7 eẋ
de eo q cog.conſang.c.i.7.2. 2ᵐ eſt inter
fectio ꝓprie vxoris.33.q.2.admonē.7.c.
interfectores. 3ᵐ eſt raptus ſponſe alteri⁹
27.q.2.ſtatutū. 4ᵐ eſt leuatio ꝓprij filij
de fonte ſacro malitioſe.ſ.vt poſſit vxorē
ſuam debito carnali ꝑuari.30.q.i.eo aūt.
qd̄ interrogaſtis. 5ᵐ eſt interfectio pſbri
eẋ de pe.7 re. q pſbrm. 6ᵐ moial' ſcient
in vxorē acceptio.27.q.i.Hu.qui. Et iſti
ſex caſus ponunt̃ in illa glo.illi⁹.c. q pre-
ſbyterum. 7ᵐ eſt ſolēnis pnīa ſm aliqs
7 eſt rō ſm eos:qꝛ ſolennit̃ penitentes i-
telligunt̃ vouē. vn̄ ſub hac regula eccl'e
debent viuere.de pe.di.5.ꝯtrium.Et cenſen
tur pſone eccleſiaſtice.ii.q.i.aliud. Hugo
vō dicit ꝙ qlibet penitēs pt matrimoniū
ꝯhē:niſi ſit alicui iniunctum noīe penitē
ne ꝯhat.h tn̄ fallit vt dicit i trib⁹ caſibus
ſ.in vxoricidio. in raptu ſponſe alterius.
7 in iceſtu.in qbus ꝯhere ꝓhibent̃:7 rō
eſt:qꝛ in his matrimoniū cōtaminatur.
Ab his tamen caſibus iuuenes excipit.
Ambas has opi.ponit Ho.Et iſti ſeptē
caſus ꝑdicti his verſibus continentur.
Preſbrum vxorē necās natiqꝫ patrin⁹.
Inceſtus raptor ſolēnnis non ſociantur.
Addūt etiā qdam de illo q occidit ꝓpriū
filiū.eẋ de his q ꝓprios filios.c.i.Hoſt.et
addit de eo q violat iuſtitiam publice ho
neſtatis.27.q.2.ſi quis ſponſam.Lʒ aūt
crimina ꝑdicta 7 forte qdam alia mrīoᵐ
īpediant ꝯhendum. Adoleſcentibus tn̄
de qbus timet̃ de incōtinētia pōt epus li-
centiā dare contrahendi.33.q.2.antiq.7
c.in adoleſcentia. 7 eẋ de eo q cog.ꝯſā.
ex lr̄is.Uel forte ſufficit diſpenſatio q̄ ad
hoc preſbri ꝓprij.imo de cōſuetudine ho
die non ſeruat̃ rigor iſte.ſ.vt petat̃ diſpē
ſatio in h caſu.h Ray.7 Ro.

Sequit̃ videre de 2ᵒ. Circa qd̄ ſcien
dum ꝙ crimina q̄ etiā mr̄ioniū
dirimūt iam contractum ſūt tria
pᵐ eſt cū qs adulterat̃ cū aliqua con-
iugata:7 ipa vel ipe machinat⁹ fuit i mor
tem vxoris adulteri vel viri adultere cū
effectu:ita.ſ.ꝙ mors ſbſecuta fuerit:ma-
chinatus inquā eo aīo vt ꝯhant poſtea
ſimul:tunc enīʒ tales nō pnt ꝯhē ſimul:
7 ſi ꝯxerit ſunt ſepandi.3i.q.i.ſi qs.7 eẋ
de eo q dux.i mr̄ioᵐ quā pol.p adul.ſup
eo.Secus eſt ſi alia de cā interfeciſſet:tūc
enim nō eēnt ſepandi: vt nōt Hu.i dcō
c.ſi qs.7 Ber.7 Hoſti.in d.c.ſup eo. Et
idem dicendum ē ſi mandauit vel ꝑcepit
vel conſuluit interfici:7 factū eſt ita. Idē
enim eſt ac ſi interfeciſſet: ſicut nōt idem
Hu.in dicto.c.ſi qs.Si autem i ei⁹ mortē
non opatus ſit: ſʒ tn̄ cum interficeretur
ratum habuit:nō ꝓpter h mr̄ioᵐ dirimet̃
qꝛ edictū de mr̄ionio eſt ꝓhibitorium.Et
iſte caſus nō inuenit̃ ꝓhibitus: 7 ſic nōt
Laur.7 Ber. eẋ de ꝯuer. infide. landa
bilem.in glo.vlt. Qn̄ vero qs interficit
virum alienius mulieris: vt cū ea poſtea
ꝯhat:non tn̄ eam polluit viro viuente:tūc
ſi tales poſtea ꝯhant ſiml'.ſm aliquos.ſ.
Hu.Ho.7 Inno.eẋ e.ſup eo.matrioniū
dirimet̃.eẋ de ꝯuer. infide. laudabilem.
vbi nulla mentio fit de adulterio.7 tn̄ dr̄
ibi ꝙ nec etiam ꝓpt̃ fidei fauorem ſuſtinea
tur matrimoniū ꝯtcum inter ſarracenūʒ
cōuerſum 7 xp̄ianam: que virū ſuū fecit
interfici p illum adhuc i captiuitate viri
conſtitutum.Cū ꝑdictis etiā ꝯuenire vr̄
Ber.in pma glo.ſup d.c. qꝛ non dicitur
ibi nec etiā alibi:ꝙ reqrat̃ cū machina-
tōe adulteriū.Secūdum vero alios ſcilʒ
Hoſt.matrioniū nō dirimet̃.3i.q.i. rela
tuʒ.7.c.ſe.vbi fit expſſe mētio de adult'io
eẋ de eo q dux.c.vlt.Un̄ ſm Hoſt.tria ſt
neceſſaria ad hoc ꝙ mr̄ioniū dirimatur
preterꝫ machinatōis.ſ. adulteriū.occi-
ſio actualis.7 ꝙ eo aīo fiat vt ꝯhant ſil'
Sed dicendum ꝙ iura q̄ Hoſt.adducit
non ꝓbant intentum eius:qꝛ nulluʒ ius
inuenit̃ dicēs ad h requiri machinatōeʒ
7 adulteriū. Intelligendū etiam ꝙ ſi an̄
baptiſmum machinatus eēt in mortē cū
effectu:nihilominus poſt baptiſmū eam
ducere non poſſet.ar.eẋ de ꝯuer. infide.
c.i.§.ad fi. Ad h nota ꝙ ſiqua mulier in
morteʒ viri ſui cū alijs fuerit machinata
7 ipe aliquem eorum ſe defendendo occi
derit: poſt mortem vxoris aliam ducere
poſſet ſi voluerit. Ipa vō inſidiatrix pe-
nitentie ſine ſpe coniugij debet eē ſubiecta
ſi tn̄ ipa ꝯxerit:matrimoniū tenebit.eẋ d
diuor. ſiqua.in tex.7 glo. 2ᵐ crimen eſt
cum qs pſtat fidem adultere:ꝙ eam du-
cet p⁹ mortē viri ei⁹ legitimi: vel p⁹ mor
tem vxoris ipſius adulteri .3i.q.i.relatū.
7 eẋ de eo q dux .ſup.h. 7.c.ſignificaſti.
7.c.veniens. Et ideʒ intellige ſi ꝓmiſſio
firmata fuerit iuramento:ſiue fidei datō
ne:qꝛ quo ad hoc equiualent iterpoſitio

fidei ⁊ ꝓſtatio iuramẽti.ex̄ de his q̃ vi.ad
aures. Si querat̄ quare hi⁹ fides data
adultere dirimit m̄rioniũ. dicendũ ꝙ de
re nõ vacãte ꝓmiſſio fidei fieri nõ dꝫ:vt
de ꝓbenda vel hereditate viuẽtis:ne quis
deſideret ꝓximi mortẽ: ⁊ h̄ eſt rõ ſtatuti
eccleſie in h̄ caſu. ¶ Sꝫ pone ꝙ adulter
ꝓmiſſionẽ nudã faciat adultẽ de ꝯhẽdo
poſt mortẽ viri ei⁹:nũqd eo mortuo ſi cõ
trahãt tenebit m̄rioniũ iter eos ꝯtctum.
R̄⁹ qdam dicũt ꝙ ſic:qꝛ vt dr̄ ex̄ de ſpõ.
cũ apud.cũ ꝓhibitoriũ ſit edictũ d̄ m̄rio⁹
ꝯhendo:qcunqꝫ nõ ꝓhibet̄ admittit̄.nõ
iuenit̄ aũt in iure ꝓhibitũ viꝝ ꝯhẽ cum
adultera poſt mortẽ viri ei⁹: niſi viuente
viro eius fidẽ dederit:vl' iurauerit:vl' niſi
alter eoꝝ in mariti mortem ꝑpt̄ h̄ fuerit
machinatus.Alij dicũt ꝯtrium:qꝛ ſpõſa
lia nuda ꝓmiſſione ꝯhi pñt: nec ſoluunt̄
ꝑ ſponſalia fide vl' iuramẽto firmata.vñ
cũ adultero nuda ꝓmiſſio de ꝯhendo cã
re videt̄ illud idẽ ꝑiculum ꝓ quo fuit fa
cta ꝓhibitio.vñ voluit ꝙ i ꝑdicto caſu z⁹
noĩe fidei itelligat̄ qlibet ꝓmiſſio nuda
vel nõ nuda:q̄ ꝓmiſſio eſt quaſi quedaꝫ
deſponſatio de futuro. Et huius ſñie fuit
Hu.ſicut apparet.zi.q.i.relatũ. cõſentiũt
etiã ei Ray.⁊ Rod. ¶ Eſto ꝙ petr⁹ ſoli
citet bertbã:vt illa ꝯſentiat ſibi tali pacto
ꝙ ipe ꝑ fidem ꝓmittat martine ipius ber
the ꝯſanguinee:ꝙ poſt morteꝫ viri eius
accipiet i vxorẽ illã de qua ꝯſulit ei mar
tina. Intẽdẽs ⁊ ꝓbabilit̄ credẽs ꝙ mar
tina ei ꝯſulat de ſpamet.ſ.bertba:cui petr⁹
ꝯſentit: ⁊ poſtea ꝑficiẽs illud qd̄ ꝓmiſit
bertbã de conſilio martine poſt mortem
viri bertbe in vxorẽ accipit:nõ queritur
vtꝝ illud m̄rio^m teneat. R̄⁹ ꝙ nõ: quia
bertba ſciẽs ꝙ ille ſi daret ſibi fidẽ poſtea
nõ poſſet eã hr̄e in vxorẽ fraudulent̄ fecĩ
illã ꝑſuaſionem:⁊ fraus nemini debet pa
trocinari.Si tñ bertba ꝑdictã ꝓmiſſioẽꝫ
ꝓcuraſſet nõ intendẽs ſupradictã frau
dem: ſꝫ potius ꝙ petrus vtiliorẽ ⁊ hono
rabiliorem vxorẽ hr̄et: ſi de conſilio mar
tine vxorẽ accipẽt: ⁊ ꝙ accipiẽdo vxorẽ
de ꝯſilio martine poſt mortẽ viri ſui ſibi
ſolatioſioꝛ eẽt:m̄rio^m inter eam ⁊ pe.ꝯctũ
tenẽt. z^m crimẽ eſt cũ qs adulterã pñtia
liter ducit:⁊ cũ ea ꝯhit: qd̄ eſt pl⁹ q̃ꝫ fidẽ
de ducendo dare.ex̄ de eo q duxit.cũ ha
beret.⁊.c.exultare.facit enim ꝑmũ m̄rio
nium ꝙ nõ valet z^m: qñ ꝑmũ m̄rioniuꝫ
fuit legitimũ ⁊ veꝝ:nam ſi nõ fuit veruꝫ

ſꝫ tm̃ putatiuum nõ ipedit m̄rioniuꝫ z^m.
ex̄ de ſpõ.veniẽs.⁊ de m̄rio⁹ ꝯ interdictũ
ec lr̄is.in fi.Si tñ ꝑmũ m̄rionium fuit in
facie eccleſie ꝯtctum: ⁊ alt̄ ante diuortiũ
ꝑ eccleſiã celebratũ:⁊ ꝯ eccleſie iterdictũ
cũ alia ꝯhat peccat ⁊ pñiam agere debet
Sꝫ nihilominꝰ m̄rioniũ tenet:vt dicit̄ in
decretali ꝓximo allegata. ¶ Quid ſi qs
ꝯhat cum aliqua.de pñti:⁊ eã nõ cogno
ſcat:qꝛ ꝑuenit̄ morte vel religiõe:ſꝫ anq̃ꝫ
illa moriat̄ vel religionẽ intret cum alia
ꝯhat vel alij fideꝫ det eãqꝫ cognoſcat:nũ
qd illã poterit ducẽ i vxorẽ. R̄⁹ ſꝫ Inno.
ꝙ ſic.ſꝫ aũt Hoſti.ꝙ nõ.ex̄ de eo q duxit
in m̄rionium.ſi qs. Si vo nullus ſupra
dcõꝝ triũ caſuum iteruenerit:⁊ adulter
mortua vxore ſua vel viro adultere con
traxerit cum ea quã ꝑ adulteriuꝫ polluit
tꝫ m̄rioniũ.ex̄ de eo q duxit.ſup h̄.ſignifi
caſti.veniens.Nõ ãt dictum eſt.ſ.ꝙ qñ
adulter fidẽ dederit adultere:vel ꝯxit cuꝫ
ea viuente viro adultere vel vxore adul
teri debet ſepari. Intelligendũ eſt vtroqꝫ
ſciente impedimentũ:qñ ſic ꝯxerũt.Si.n.
alter ignoraret credẽſ eũ cũ quo ꝯtraxit
eẽ ſolutũ:poſſet cũ eo eẽ lri̇me ſi vellet:⁊ h̄
in odiũ alteri⁹ ⁊ fauorẽ inſcij:q adulteriũ
nõ ꝯmittit ꝑpt̄ bonã fidẽ quã habuit.ex̄
de eo q duxit ꝓpoſitũ.⁊.c.veniẽs.⁊ d̄ ſpõ.
cũ in aplica. ¶ Nũqd mortua vxore le
gitima cõfirmat̄ coipo matrimoniũ iter
inſciam ⁊ adulteꝝ. R̄⁹ ꝙ nõ:ſꝫ ꝑmus cõ
ſenſus ſm iura fuit adulterinus: ⁊ ideo
nouus ꝯſenſus reqrit̄ ad h̄ vt m̄rioniuꝫ
confirmet̄:⁊ valebit non a tẽpe ꝑmi:ſed
noui conſenſus.Eſt igit̄ i ꝑtãte mulieris
inſcie a viro putatiuo ſepari:vel iplorare
ꝯpelli ipꝫ publice conſentire:ſi vouit ſpõ
te:vt in d.c.veniens.⁊ ex̄ de cõiu.ſer.ꝓpo
ſuit. Si tñ illa que ꝑus inſcia fuit p⁹ mor
tem vxoris certificata de morte ei⁹ ſemel
copule carnali conſentit:poſtea reclama
re nõ poterit.ſm Hoſti.ar.in dictis.c.
¶ Quid ſi qs vxore ꝑma viuẽte cũ plu
ribus ꝯhat eis inſcijs. R̄⁹ ſm Ho.locus
erit gratificatõi:qꝛ quãcũqꝫ certificatam
de morte ꝑme vxoris ꝑ cognouerit vxor
eius erit.ar.in dictis.c. De h̄ etiã.j.vide
ti.de ipedimẽto ligaminis in qõnib⁹ vlti.
¶ Quid ſi qs hi⁹ adulter nouũ cõſenſuꝫ
cum z^a ꝑueniens contraxit cum alia de
pñti. R̄⁹ illud z^m m̄rionium tenet.ar.in
illo.c.veniẽs.ſm Hoſt. ¶ Quid ſi qs mu
lieri coniugate cũ qua nõdũ adulterium

cōmiſit dedit fidem de ducendo eam poſt mortem viri ſui legitimi: ⁊ vxoris ſue ſi ipſe eſt coniugatus: vel contrahit cū ea de facto: nunq̄ ſi ↄ̄xerit poſt mortē vxoris ſue vel viri adultere ſūt ſepandi. Rndeo determinatuꝫ eſt in nouo iure: ꝙ ſiue añ ſiue poſt fidem datam vel matrio͡m de facto cōtractū ſupſtite tñ ltima cognouerit eā: oīo ſepari debēt. Si vo nec añ nec pꝰ interuenerit carnal' copula: lꝫ vtriqꝫ cor q̄ꝛ i h̄ grauit̄ deliquerūt pnia ſit iniūgēda: mrio͡m tñ qđ cū ea ↄ̄xit: poſt vxoris obitū nō ē dirimendum. Cuiꝰ tñ ↄ̄traꝛium Hugo nōuit. 31. q. i. relatū. Sꝫ ius ē expſſe ↄtra eum. ex̄ de eo q duxit. ſi qs vxoreꝫ. ⁊ hiꝰ ſnie ſūt Ray. Ho. ⁊ Goff. q dicūt ꝙ forte opi. Hu. ſaluari pōt de mrio. int̄ tales cō trahendo: nō āt de mrioᵒ dirimēdo.

Egr̄ vidē de 3ᵒ. ſ. de crimine iceſtꝰ q̄ qs cognit cōſanguineā vxoꝛ vtꝝ ipediat matrio͡m. Rᵒ talem iceſtum dur̄ itelligi pōt qs ↄmittē. ſ. aut añ matrionȳ ↄtractōem. ⁊ etiā poſt ſponſalia de futuro: ⁊ tūc nullū ē matrionium ↄtcuꝫ ꝑpt̄ affinitatē. vnō ſūt iudicio eccᵉ ſepandi: ⁊ mulier nubē pōt: vir āt ↄ̄tuꝫ eſt de iuris rigore nō pōt nubē. Aut poſt cōtractōem matrionȳ: ⁊ h̄ etiā dur̄ pōt itelligi. ſ. aut de matrioᵒ iam ↄ̄cto: aut de ↄ̄hēdo poſt mortē vxoris. pmoᵒ nō ſoluit vinculum matrionȳ: tñ iceſtuoſus amittit ius petendi debitū ab vxore attinente illi cum qua ↄmiſit iceſtū. ex̄ de eo q cogno. ↄſang. c. i. Et etiā ab vxore nō attinente ei cū q ↄmiſit iceſtum. eo. ti. transmiſſe. tenet̄ tñ reddē debitū vxori petēti: vt hr̄. c. c. q̄ꝛ petīt eiꝰ pindicare vxori non potuit niſi ſceleris ↄſcia fuerit. Si tñ ignorant̄ ſororē vxoris cognouerit: putās eam eē vxorē ſuam: iurabit ꝙ h̄ inſcius fecerit: ⁊ reddet ⁊ exiget: illa āt ſine cōiugio manere debet. 34. q. i. in lectum. Si 2ᵒ ſic nō lꝫ ſibi poſt mortem vxoris mrio͡m ↄ̄here vt hr̄ ex̄ de eo q cogno. conſang. c. i. ⁊ c. transmiſſe. qđ eſt itelligēduꝫ niſi cum eo fuerit diſpenſatum. diſpenſaret̄ enim cuꝫ iuuene. e. ti. c. i. in glo. ⁊ ar. ad h̄. 33. q. 2. in adoleſcētia. q̄ꝛ tali timet̄ de incontinētia ſi tñ ſine diſpenſatōe ↄ̄xerit mrio͡m tenebit: q̄ꝛ nō eſt phibitio cū ſtatuto irritante ſi ↄ̄traꝛium factū fuerit: tñ ab illa vxore ſibi debitū petē nō licebit: tenebit̄ tñ reddere vt in. c. transmiſſe. Secūdū tñ Ho. ſecum diſpēſari pt ſi ſit iuuenis de debiti petitiōe cū etiā de lnia eccleſie poſſit ↄ̄hē ⁊ ſic ſm eū ſi ↄtinē nō poſſit pt petē debitū de lnia eccleſie. Uolūt etiā q̄dam ꝙ tales ad tps ſepari debeāt ad pniam faciēdā: peccant enī ſine lnia eccleſie ↄ̄hendo. Jo. tñ nōt 33. q. 2. i adoleſcentia. ꝙ iuuenis ſine diſpenſatōne pt contrahere: ſ3 ſenex indiget diſpenſatōe.

Egr̄ vidē de 4ᵒ. ſ. de crimine vxoricidȳ. Et circa h̄ q̄runt̄ plura. ſ. vtrum i aliquo caſu liceat vxorē occidē. Rndeo vir interficē vxorē cōtigit dur̄. Uno mō p iudicium ciuile: ⁊ ſic nō eſt dubium ꝙ ſine peccato pt vir zelo iuſticie: nō liuore vīdicte vel odȳ motus vxorē adulterā i iudicio ſeculari de adulterio criminalit̄ accuſare: ⁊ penā mortis a lege ſtatutam petē: nō āt i iudicio eccleſiaſtico: q̄ꝛ eccᵃ nō hꝫ gladiū materialeꝫ ſ. q̄tū ad executōem. 33. q. 2. inter h̄. Alio mō pt ipam p ſeipm in iudicio cōuictaꝫ ⁊ ſic ex̄ actū adulterȳ q̄tūcūqꝫ ſciat eā adulterā: nec ſm legē ciuilē: nec ſm legeꝫ cōſcie licet: ſ3 lex ciuilis quaſi licitū reputat: ꝙ in ipo actu iueniēs eaꝫ interficiat. 33. q. 2. int̄ h̄. in glo. ar. etiam ad h̄. C. ad legē iuliā de adulterio. l. graccus. Sꝫ illa lex loquit̄ q̄tū ad pene interficiētis mitigatōem: nō q̄ſi nō phibens: ſ3 q̄ſi huiuſmodi homicidȳ penā nō infligens ꝑpter maximū incitamētū: ſ3 eccᵃ ad hoc non ē ſtricta legibꝰ humanis: vt iudicet eū ſine reatu pene eterne: vel pene eccleſiaſtico iudicio infligende: ⁊ iō i nullo caſu licet vxorem occidere viro ꝑpria auctē. ¶ Sed ↄ̄ h̄ obȳcit̄. qđ. 7. q. i. ſic dr̄ ꝙ vxor a viro iudicari dꝫ eo viuēte. Sed h̄ ſm Jo. eſt ver eam i domo corrigēdo. 33. q. 4. duo iſta. ſed nō verberādo: q̄ꝛ illa ſūt ab ingenuis aliena. C. de repu. cōſenſu. vñ pt eā tpate caſtigare cū ſit de familia eius: ſic dñs ſerui: ſ3 nō pōt eā i foro iudicare: q̄ꝛ nullus pt ſibi vel ſuis ius dicē. ff. de iuriſdic. o. iudi. qui iuriſdictōni. q̄nimo ſi vir flagellis vel fuſtibus vberauerit vxorem niſi p cāis i iure expſſis: dabit ei 3ᵃᵐ ptē donatiōis: quā dederat ei ꝑpt̄ nuptias. in aucᵒ. vt li. mrī vel auie. §. ſi qs aūt. Si āt nō dedit donatū ꝑpt̄ nuptias punit̄ i 4ᵃ pte totius ſubē ſue: ſi ſuba eius nō excedit 400. aureos. ſi autē excedat. 100. aureos dabit ei. C. de repu. l. 2. Clerici tñ poſſūt vxores ſuas ſi peccauerint cuſtodire ⁊ ligare in domo ſua ptēr necem ⁊ eas cogē

poſſunt ad ieiunia ſalutaria: ita tñ ꝙ cũ
eis non comedãt donec peniteant.zz.q.
z.placuit. h aũt ſm Jo.layci nõ poſſunt
facẽ vxorib⁹ſuis. Ad h nõ ꝙ ſm leges
pr̃i daꝛ ius occidẽdi quelibꝫ adulterãtẽ
cũ filia quã hꝫ in ptãte: ⁊ nulli alij penti
daꝛ h ius. Non tñ vbicũqꝫ deprehenderit
pater ei pmittiꝛ occidẽ: ſꝫ ſolũ ſi in domo
ſua vel ſui generi deprehendat: ita tñ ꝙ
vtrãqꝫ ſimul occidat: ⁊ h icõtinẽti faciat
ff.de actiõibus.l.pr̃i. Marit⁹ aũt tñ põt
occidere humilem pſonaꝫ: cui non debet
reuerentiã: ſꝫ ſi inuenerit in domo ſua non
in domo ſoceri.ff.e.marito. h ho. ❡ Utrꝫ
vxoricidiũ impediat mr̃ioniũ. R° tripliꝛ
ↄtigit vxorẽ occidere.ſ.aut pſequẽdo cul
paꝫ: vt qñ ꝓpꝛ adulteriũ occidiꝛ. aut pſe
quẽdo naꝫ.qñ.ſ.ꝓpꝛ odiũ pſone. aut pſe
quendo mr̃imoniũ: qñ.ſ.vir occidit vxo
rem vt contrahat cũ adultera. pmo mõ
eſt peccatum magnũ.z^m maius.z^m maxi
mum. pmo mõ ⁊ z° impedit mr̃io^m con-
trahẽdũ: ſꝫ nõ dirimit iam contractũ.zz.
q.z.interfectores. z° mõ reſpectu aliarũ
pſonarum: ſimiliꝛ impedit mr̃io^m ↄhẽdũ
ſꝫ nõ dirimit ↄtractum. reſpectu v̍o adultẽ
impedit ⁊ dirimit.ex̃ de eo q dux.ſup co.
⁊.c.ſignificaſti.

❡ De diſparitate cultus.ti.zi.

D Eide ↄſiderandũ eſt de diſpa
ritate cultus. Et p̃ de ĩfidelinꝫ
ↄiugio. z° de ĩpoꝝ diuortio. z°
de coꝝ ple. ❡ Circa primum
q̃runꝛ plura.ſ.vtꝝ fidelis poſſit ↄhẽ cuꝫ
infideli. R° circa iſtã mãm dicendum ꝙ
aliud ius fuit añ legem Moyſi: aliõ tpe
legis: aliud tpe euangelij. Ante legem.n.
poterat ↄhere fidelis cũ infideli: qꝛ nulla
lege phibebaꝛ: ſicut fecit Joſeph cũ Egy
ptiaca. Geñ.41. ⁊ Moyſes cũ Madiãiti
de.Exo.z. Tpe aũt legis fuit eis phibitũ
contrahere cũ chananeis ſpãliꝛ ꝓpꝛ caꝝ
puerſitatẽ ⁊ obſtinatõeꝫ ĩ infidelitate ꝓpꝛ
quam etiã dñs mandauerat eos occidi.
vnde Deutro.7. Nõ inibis cũ eis fedus
nec ſociabis cum eis cõiugia. Nõ fuit ãt
phibitũ cũ oĩbus infidelib⁹ gñaliꝛ. vnde
nõ licebat ↄhẽ cũ chananeis: niſi relicto
cultu idolatrie conuerterenꝛ ad fidem:
ſicut ↄxit Naaſon cũ Raab. de qua ge-
nuit Booꝫ. Math.i. cũ alijs v̍o licebat
maxĩe qñ nõ timebaꝛ piculuꝫ ſbuerſiõis

Tpe v̍o euangelij nõ licet cõtrahere cuꝫ
vllo infideli mr̃io^m nec ſimpliciꝛ nec ſub
cõditõne conuertẽdi ad fidẽ. ſponſalia tñ
licet ↄhere nõ qdem ſimpliciꝛ: ſꝫ ſub con
ditõne.ſ.ſi conuertaꝛ ad fidem.z8.q.i.§.
his. ⁊.c.caue. ⁊.c.non oportet. In quo ẽt
c.nõt ho. ꝙ mr̃io^m ↄtractum cum infideli
etiã ſub conditõe cõuertẽdi ad fideꝫ nõ
valet. Sponſalia v̍o ſine cõditõe cõuer-
tendi nõ tenent. Cõtracta v̍o ſub tali cõ
ditõe valent. Sed poſt cõuerſionẽ opus
eſt nouo cõſenſu ad mr̃io^m: qꝛ p̃m⁹ fuit
ad ſponſalia tñ. Sed attendendũ ꝙ infi
delis põt quis dupliꝛ dici. vno mõ quia
caret fide: ⁊ talis diſparitas vbi eſt bene
impedit mr̃ionium ↄhendũ: ſꝫ nõ dirimit
iam ↄctuꝫ: vt ſi catholicus ↄtrahat cum
hẽtica baptizata. Et h nõt ho.z8.q.i.ca
ue inquit Ambro. xp̄iane ne iudeam aut
gentilem aut alienigenã.i.hereticam vel
a fide tua alienã acceſias tibi vxorẽ. Sꝫ
h dicit Ambro. nõ qꝛ mr̃io^m contractuꝫ
cũ eis nõ ſit verũ: ſꝫ qꝛ periculoſuꝫ. Alio°
diꝛ quis ĩfidelis qꝛ caret fidei ſacramẽto
.ſ.baptiſmo: q ſacꝛoꝝ eſt ianua ⁊ funda-
mentum: ⁊ cũ tali lꝫ etiã fidẽ hẽat nõ pt
fidelis ↄhere ſm ſacramenta eccleſie: ⁊ſi
ↄhat nihil facit. vñ dirimiꝛ matrimoniũ
iam ↄtum: ⁊ h nõt ho. di.zz.§. verum.
Ad h etiã facit illud.c.caue. v̍ ſi xp̄iana
ſis nõ eſt ſatis: niſi ſitis ambo initiati ſa-
cramẽto baptiſmatis. Rõ aũt q̃re non tꝫ
mr̃ioniũ ↄtum inꝛ fideleꝫ ⁊ ĩfidelẽ: qui
baptiſmuꝫ nõ ſuſcepit qcqd dicãt alij eſt
qꝛ iura reddunt fidelẽ illegitimaꝫ pſonã
ad ↄhendũ cũ tali infideli. vñ.z8.q.i.ſic
dicitur nõ niſi eiuſdeꝫ religionis ⁊ fidei
maneant copulata cõiugia. Et ſimile dĩc
v̍.pdictus ſi xp̄iana. Ibi⁹ aũt inſtitutiõis
fuit rõ cõgrua: qꝛ nõ decet ↄhere mr̃io^m
ĩ quo nõ ẽẽt rõ ſacri: ſꝫ in mr̃io° tali nõ ẽ
rõ ſacramenti: qꝛ nõ poſſet hr̃e rõneꝫ ſa
cramẽti ex pte cõiugis vniꝰ: ⁊ nõ hr̃e ex
pte alterius. Ille ãt q non ẽ baptizatus
nullũ aliud ſacramẽtũ ſuſcipe põt: vt.s.
viſum eſt. Et ideo nõ tenet mr̃io^m ↄtuꝫ
inꝛ baptizatum ⁊ nõ baptizatũ: etiam ſi
credat oẽs fidei articulos: vt oñdit dic⁹
v̍.ſi xp̄iana. qõ exponẽdũ ẽ ſm glo.i.ca-
thetizata. ❡ Utꝝ mr̃io^m poſſit ẽẽ inter in
fideles. R° ꝙ ſic.ex̃ de diuoꝛ.gaudemus.
Conſiderandũ aũt eſt ꝙ matrimoniuꝫ ẽ
inſtitutũ in officiũ. in remediũ. in ſacrm. ⁊
in fedus humanum: vt etiam dictũ eſt.s.

⁊ iſta hȝ apud fideles plene: apud vero i
fideles ſemiplene. Eſt enim in officium p
creandi plem: ſ apud fideles ad cultū dei
apud infideles nō. Eſt etiā i remediū qḋ
excuſat actū ꝯiugalē a culpa: ſ apō fide
les cū h etiā dat̄ gr̄a remittēs cōcupiam
rōne bn̄dictōnis adiūcte. Apud īfideles
aūt nō dat̄ gr̄a. Eſt etiā i ſacr̄m: q2 ſigni
ficat vnionē dei ⁊ aīe ſiue dīne nāe ⁊ hu
mane. Sed apud fideles ſig̃t actu: apud
īfideles āt tm̄ aptitudie. Prima rō ſacr̄i
mr̄ionij conſiſtit maxime in ratificatione
vinculi. Apud īfideles āt nō hȝ ratifica
tōem pfectā ⁊ h ꝑpt̄ defectū ſacr̄i fidei: ⁊
ꝑpt̄ ſtatutū: q2 i tali ſtatu iūct⁹ ē vxori: in
quo pōt vniri vinculo fortiori. ſ. ſuſcipiē
do ſacr̄m baptiſmi: ⁊ xp̄o alligari: a quo
ſtatu nō pōt ꝓhiberi. Et ideo i caſu pōt
illud infirmari: ꝑpt̄ qḋ dicit Aug⁹. Non
eſt ratū cōiugiū: qḋ ſine deo eſt. ⁊ habet̄
28. q. i. hȝ tm̄ ratificatōem: vt ſolui nō poſ
ſit vtroqꝫ in illo ſtatu manēte. Eſt etiā in
quoddā fedus hūane ſocietatis: ſ apud
fideles eſt quoddā fed⁹ ſocietatis indiſſo
lubilis. Apud v̄o īfideles eſt fedus ſocie
tatis diſſolubilis. ſ. in caſu: vt dictum eſt.

¶ Utꝝ mr̄io⁹ eē poſſit inter infideles di
uerſoꝝ rituū: puta iudei cū pagana. R̄o.
Hu. nōt. 28. q. i. §. veꝝ. ꝙ ſic. Et ꝙ diſpi
tas cultus nō īpedit mr̄io⁹ niſi iter fidelē
⁊ infidelem. Et ꝙ ꝓhibitio iuriſgentiū de
qua dicit̄ diſ. i. iuſgentiū nō eſt adeo effi
cax qn̄ ꝯhi poſſit mr̄ioniū int̄ tales. Alij
dicūt ꝙ lȝ mr̄io⁹ ſit de iure nāli pfectum
recipit tm̄ determinatōnem a iure ſcripto
vel dīno vel hūano. vn̄ lȝ tales nō impe
diant̄ ꝯhere p ius nāle: nec p ius dinuȝ
nec p ius canonicum: quia eccleſia non
iudicat de his qui foris ſunt. i. Corin. 5°.
pn̄t tm̄ impediri p ꝓpria ⁊ ſpālia ſtatuta
ipoꝝ: q2 ⁊ſi nihil ſtatuē pn̄t circa mr̄io⁹
inq̄tū ē ſacr̄m: pn̄t tm̄ iq̄tū ē ibi fed⁹ hu
manum. Et h ē poſitio Pe. 4°. di. 39. q. i.
ar. 2. Eſto ꝙ i mr̄io⁹ īfideliū iteruenirer
pactū h. ſ. ꝙ qn̄ vellēt dato libello repu
dij abinuicē ſeparent̄: nūqd mr̄i⁹ eēt int̄
eos. R̄o ꝙ nō: q2 talis ꝯditio ē ꝯ̄ ſbam
mr̄ionij. Si v̄o ñ iteruenit: lȝ h poſtea cō
tingat de facto: eſt mr̄io⁹ int̄ eos. extra ꝺ
diuor. q̄rto. h in glo. ex̄ de ꝯſang. de īfide
libus. ¶ Utꝝ mr̄io⁹ īfideliū excuſet actū
ꝯiugalē a pctō. R̄o tria bona mr̄ionij hȝ
ꝙ ſūt i mr̄io⁹ excuſant actū ꝯiugalem a
pctō: q2 igit̄ in cōiugio fideliū ſūt ꝯplete
excuſant cōplete. q2 vero i cōiugio īfide
lium ſunt incōplete: excuſant incōplete.
In mr̄onio. n. fideliū ē bonū ꝓlis i gene
ratōe ⁊ educatōe ad cultū dei bonū fidei
nō tm̄ hūane: ſ etiā dīne: q2 cōiuges ſer
uant adinicem ſibi fidē: ⁊ ad deū. bonuȝ
ſacr̄i quo ad ſignificatōeȝ verā: ⁊ nō tm̄
verā ſ etiā pfectā q2 ꝑpetuā: q2 illud mr̄i
moniū ē īdiſſolubile. Eſt etiā ibi ſignica⁹
actu nō aptitudine tm̄. In īfidelibus aūt
deeſt educa⁹ ꝓlis ad cultū dei: ⁊ fides di
na. ſi ſit etiā ibi fides ad hoīeȝ: nō refert̄
ordinate quo ad deū. Deeſt etiā ibi ꝑpe
tuitas ⁊ actualitas ſignificatiōis: iō tale
mr̄ioniū eſt impfectū: ⁊ impfecte excuſat
ꝯiugalē actū. Un̄ nō ꝙ fideles i illo actu
vitare pn̄t penā: ⁊ acqrere gloriā: q2 ipis
tū ꝑpt̄ meritū fidei: tū ꝑpt̄ bn̄dcōem ecc⁹
nō tm̄ dat̄ remediū qḋ pſeruat a culpa: ſ
etiā dat̄ gr̄a q̄ reminit ꝯcupiam. Infide
les vero qdeȝ q2 cōiungūt̄ ſm̄ īſtitutio
nem dīnam vitāt culpā: ⁊ p ꝯn̄s penam
niſi affectio libidinoſa iteruenit: q̄ etiaȝ
apud xp̄ianos actū cōiugalē fedat: non
tm̄ acqrunt palmaȝ: q2 nulla dat̄ eis gr̄a
ꝑpt̄ defectū fidei: ſine q̄ īpoſſibile ē placē
deo. h Bon̄. 4. di. 39. ar. 2. c.

Eqt̄ vidē de 2°. l. de diuortio mr̄i
monij īfideliū. Et circa h q̄runt̄
plura. ſ. vtꝝ fidelis cōuerſus te
neatur diſcedere ab īfideli. R̄o de diſceſſu
fidelis cōiugis ab īfideli alit̄ ē iudicādū
p tpe p̄mitiue ecclie: alit̄ p tpe Cōſtātini
impatoris ⁊ tpibus illi ꝓpinqs: aliter p
moderno tpe. Primo. n. tpe paſſim con
uertebant̄ ad fidē iudei ⁊ gētiles: ⁊ ideo
cōiunx fidelis poterat hr̄e ſpē ꝓbabilē de
cōuerſiōe cōiugis īfidelis: etiam ſi ꝯuer
ſionē nō ꝑmittēt. Et ideo tūc erat ꝯſiliuȝ
nō p̄ceptū cōmanē īfideli cohitare volēti
ſiue iudeo ſiue gentili p quo tpe dīc apl̄s
i. Cor. 7. ſanctificat⁹ ē vir īfidelis p mulie
rē fidelem: ⁊ ſanctificata eſt mulier īfidel̄
p virū fidelē. 2° v̄o tpe erāt obſtīati iudei
gētiles v̄o ſatis defacili cōuertebant̄ ad
fidem: ⁊ iō tūc nō erat tutū fideli cum in
fideli iudeo cohitare: nec ſpes erat de cō
uerſiōe gētilis: ⁊ ideo tūc ꝯſiliū erat com
manē īfideli gētili: nō tm̄ iudeo niſi ꝑmit
teret cōuerti. Un̄ p his duob⁹ dȝ intelligi
ꝯſulē aplus i. Cor. 7. ſi qs frater habet
vxorem infidelē: ⁊ h cōſentit hitare cum
illo nō dimittat eam. Nūc v̄o vterqꝫ pro
maiori parte obſtinati vident̄. Et iō vbi

infidelis diligent᷑ ⁊ sufficienter monitus
cõuerti noluerit: nõ ꝑmittit᷑ fidelis coha
bitare ei: siue sit gentilis: siue iude⁹: ꝓpter
corruptõis periculũ euitãdũ: q꜀ sp̄ ꝑsumi
tur vbi nolũt cõuerti: ꝙ nolit cohabitare
sine cõtumelia creatoris. Et ꝑ isto tp̄e in
telligit᷑ illud. 28. q. i. iudei. nõ põt inquit
infidelis i ei⁹ cõiũctõe manẽ: q̃ iaꝫ i xp̄ia
nam translata ẽ fidẽ. Si ãt voluerit con
uerti aut h̄ vult ⁊ ꝑmittit vel offert anq̄
post ꝯuersiõeꝫ sui cõiugis exercuerit ali
quẽ actũ fidei ꝯꝉriũ: aut post. ꝑmo mõ cõ
iũx cõuersus nõ tenet᷑ ab eodẽ discedere
ꝫ tenet᷑ suũ cõiugẽ maritali affectiõe tra
ctare. Nõ. n. sibi põt obijcẽ spũalẽ forni
catõem: quã ambo ꝑiter exercuerunt. 2ᵒ
ẽ in ꝑtãte fidelis ab ĩfideli discedẽ q̃tum
ad cohibitatõeꝫ ⁊ thoꝝ: nõ tñ q̃tum ad
viculũ m̄rionialis solutõem. h̄ Ric. 4. di.
39. q. 2. ar. i. c. ¶ Quid si ĩfidelis cõuersus
hẽat plures vxores. R̄. cum hñt plures
vxores sit ꝯ legẽ nãe: cui etiã ĩfideles sũt
astricti nõ ẽ veꝝ m̄rioᵐ ĩfidel: nisi cũ illa
cũ q̃ ꝑ ꝯꝉxit. vñ si ip̄e cũ oĩb⁹ vxorib⁹ suis
ꝯuersat᷑: dꝫ manẽ cũ ꝑma ⁊ abijcẽ alias
Si ãt ꝑma ꝯuerti noluerit: ⁊ aliq̃ eaꝝ cõ
uertat᷑: idẽ ius hꝫ ꝯhẽdi de nouo cuꝫ illa
qᷓ hñt cũ alia. de quo p⁹ dicet᷑. h̄ Tho.
4. di. 39. ar. 2. c. 4. Idẽ dicit Ho. de diuor.
gaudem⁹. i casu quo ꝑma est mortua.
¶ Quid si eodẽ momẽto ĩfidelis ꝯꝉxit cũ
duab⁹ dicẽs: accipio vos ãbas i vxores
q̃ erit vxor ex istis. R̄ndet Ros. ꝙ neut᷑
nisi forte altera illaꝝ sit talis ꝙ cũ illa cõ
trahẽ nõ posset: i quo casu m̄rioᵐ cũ reli
qua tenẽt. sic Hu. nõuit. ¶ Utrũ m̄rioniũ
ĩfideliũ i gdu ꝓhibito ꝯꝉtũ qñ cõuertũt᷑
sit sepandũ. R̄ᵒ vt. s. e. ti. de ꝯsãguinitate
¶ Utrũ ꝯuersus ad fideꝫ possit ꝯhẽ cum
alia ꝑsona cõiuge ĩfideli viuẽte. R̄ᵒ ꝯiũx
ĩfidelis aut vult hitare cũ ꝯuerso ad fidẽ
sine cõtumelia creatoris ⁊ scãdalo ip̄ius
cõuersi: aut nõ. ꝑᵒ nõ licet conuerso ꝯhẽ
cũ alia ꝑsona viuẽte ꝯiuge ĩfideli: lꝫ non
sit cogẽd⁹ cohitare sibi. 28. q. 2. si infidel.
. §. hoc distiguendũ. Cui⁹ rõ ẽ: q꜀ in hoc
casu nõ ẽ solutũ iter eos viculũ m̄riona
le: q꜀ quo ad h̄ ĩfidelis coniũx ñ ĩiuriat᷑
m̄rioᵒ: nec m̄rionij cõditioni: nec marito.
Si võ non vult cohitare soluit᷑ viculum
m̄rioniale iter eos: q꜀ ĩiuriat᷑ m̄rioᵒ: ⁊ tũc
cõuersus aliã ducẽ pt. Et sic põt intelligi
illud. i. Cor. 7. si ĩfidelis discedit discedat
nõ. n. seruituti subiect⁹ est frater aut soror

in hi⁹. Dicit᷑ etiã in d. §. ꝙ discedentẽ nõ
oꝫ seq. ⁊ ea viuente aliã ducẽ licet. h̄ nõ
est intelligẽdũ: nisi de his q i infidelitate
sibi copulati sũt. Si ãt vult cohitare: non
tñ sine blasfemia xp̄iane fidei: adhuc in h̄
casu soluit᷑ vinculuꝫ matrioniale iter eos
q꜀ directe iniuriat᷑ m̄rionij conditioni: i
quo casu intelligit᷑ illud qᷓ dicit᷑ i. c. sup
dicto. s. ꝙ cõtumelia creatoris soluit ius
m̄rionij: ⁊ tũc fidelis põt aliud m̄rioniũ
ꝯhere. Si ãt vult cohitare sine blasfemia
xp̄iane fidei: nõ tñ sine scãdalo coniugis
fidelis: q꜀ conat᷑ ip̄m ꝑuertẽ: adhuc i hoc
casu conuersus pt aliud m̄rioᵐ ꝯhẽ: q꜀
solutũ ẽ vinculũ ꝑmi m̄rionij ꝑ h̄ ꝙ infi
delis iniuriat᷑ enormit᷑ fideli coniugi. Et
sic pꝫ ꝙ viculũ matrionij fidelis cũ ĩfide
li soluit᷑ i trib⁹ casib⁹. vñ v̄. Deserẽ spnẽtẽ
vel blasfemare volentẽ. Uel te credẽtem
scelus ad mortale trahẽtẽ. Naꝫ sũt absq̃
mora tũc vicula rupta ꝑora. Propt᷑ tam
cãs ꝑdictas nõ solueret᷑ m̄rioniale vicu
culum qᷓ eẽt ratũ: ꝫ int᷑ infideles non est
m̄rioᵐ ratũ: vt dictũ ẽ. s. ⁊ hr̃. 28. q. i. circa
ꝑnᵐ. h̄ Rich. 4. d. 39. q. 2. ar. 2. c. Ex pre
dictis pꝫ ꝙ corꝑo ꝙ alt᷑ infideliũ ꝯiugũ
conuertit᷑ ad fidẽ altero i ĩfidelitate rema
nẽte: nõ soluit᷑ ĩter eos viculũ ꝯiugale: ꝫ
q꜀ nõ ẽ ratũ ẽ dissolubile: ⁊ ꝑ ꝑdictaꝫ cõ
uersionẽ disponit᷑ ad dissoluendũ. Sꝫ ĩ
fidelẽ nolle cohitare cũ fideli: aut nõ sine
blasfemia fidei xp̄iane: aut nõ sine scan
dalo cõiugis fidelis viculũ ꝑdictũ dissol
uit. h̄ Rich. vbi. s. Nec oꝫ illã solutiõem
fieri ꝑ iudiciũ eccᵉ: cũ eccᵃ nõ iudicet de i
fideli. 28. q. 2. si ĩfidel. i gl. Alij ãt dicũt ꝙ
dꝫ fiẽi ꝑ iudiciũ eccᵉ: ꝙ si ĩfidel ñ vult cõ
parere: eccᵃ pt ⁊ dꝫ suiare. Alij ãt dicũt
ꝙ nõ soluit᷑ vinculũ matrionij inter eos
donec ꝯuersus ꝯhat aliᷓ m̄rioᵐ: q꜀ si in
fidelis post illas blasfemias ꝯuertẽt᷑ ad
fidẽ: anq̄ ꝯuersus aliᷓ m̄rioᵐ ꝯꝉxisset: ꝑ
cõuersus aliᷓ matrioᵐ ꝯhẽ nõ possꝫ. Et
hui⁹ snīe vident᷑ eẽ Ray. ⁊ Ho. ⁊ ꝫꝫ Ric.
vbi. s. difficile ẽ vidẽ si ꝑmi m̄rionij vin
culũ nõ ẽ ꝑ solutũ: quõ seq̄ns matrioᵐ
sit legitimũ. vñ ꝫm ip̄m anq̄ ꝯhat᷑ m̄rio
niũ 2ᵐ soluit᷑ ꝑmũ. vt dr̄ i glo. illi⁹. c. si ĩfi
delis. Et tñ si añ ꝯꝉtũ scdĩ matrionij ali⁹
cõiunx cõuerteret᷑: non licẽt ꝑ conuerso
2ᵐ matrioᵐ ꝯhere viuente alio: non q꜀
ꝑ cõuersionẽ alteri⁹ restitueret᷑ vinculum
ꝑmi matrionij: q̃si iur᷑ postliminij: vt qdã

dicunt: q2 ad cãndum vīculū matrīonij reqrit̃ cōſenſus mutuus: ſ3 q2 īpedimētū caret̃ quo alius alio vīuēte cū alia pſona matrioᵐ contrahē, pꝛhibet̃.28.q.2.ſi infi delis.in glo. Ibi tñ dicit̃ ꝙ reſtituit̃ vin culū mrīmonij:ſ3 exponēdū ē vt dictū eſt ſ3 Ric.vbi.ſ.i ſi. Rod.aūt nōt ꝙ ſi aliqs pdictoꝝ trium caſuū ſit notoꝛiꝰ:poterit fidelis contrahē cū alia non expectato iu dicio eccleſie:niſi ad ſuādum ſolēnitates inſtitutas ab eccᵃ. ſi autē dubitet̃ de illo caſu:dicendū eſt ſicut Hu.nōt.28.q.2.ſi infidelis.ſ.ꝙ ep̄us ſiue eccᵃ debet ad eam mittē aliquos q voluntatem eiꝰ requirāt ſup illo caſu:vel recipe pꝛbatōnem ſup ſ3 ſi poſſit haberi: ⁊ illa voluerit rndē. Aut ſi forte nō inueniat̃ alius aliā ducē non debet:ſi tñ ducat mrioᵐ erit veꝝ:dum tñ ibi ſit aliqs illoꝝ triū caſuum. Laudat āt Hoſt.ꝙ fidelis teſtes adhibeat cū īfidel' reqſitus cohitare recuſat:vel cohabitans blaſſemat:vel cū eū trahere nitit̃ ad mō tale peccatum.al's ſi dubitaret̃ de 2ᵒ ma trimonio:non ius ſ3 pꝛbatio deficēt: ⁊ eccᵃ ſm allegata indicaret. ¶ Quid ſi fidelis pus.ſ.dum eſſet infidelis ſm ritū3 ſuum repudiauit lriam vxorē. Rndeo cū tale repudium ꝯ legē nāe ſit: ⁊ dñs reproba uerit.Math.19.nunq̄ ea viuēte accipere aliā poterit:niſi i tribus caſibꝰ ſupdictis. ex̄ de diuoꝛ.gaudemꝰ.§.q aūt.ſ3 Ray.

¶ Sed nunqd vir ia3 cōuerſus ad fidē vxoꝛi reſtitui debet iiuſte p hīꝰ repudium ſpoliate:ſi ſ3 petat. Rᵒ ꝙ nō:ſi adhuc re maneat infidelis:q2 ſm aplm.i.Coꝛ.7ᵒ. Frater aut ſoroꝛ nō eſt in hīꝰ ſuitute ſub iectus:ſ3 ſi viꝝ conuerſu3 ⁊ ipa ꝯuerſa ſe quat̃:anteq̄ ꝑpt̃ aliquē triū caſuū3 ſup dictoꝝ ille aliā lrimam ducat vxorē:eam recipe ꝯpellet̃: vt p3 i.d.§. ⁊ ibidē.§. ꝙ ſi cōuerſus. ¶ Ponat̃ ꝙ p̄ credat vnus ⁊ alt̃ diſcredat: ⁊ nolit cohabitare ⁊ forni cet̃: ⁊ poſtea conuertat̃:nunqd poſtea red dendus eſt ei vir ſuus:an ille pt̃ excipere iiuriā dimiſſ.ōis vel fornicatōis. Rndeo ſi coniuges veniāt ſucceſſiue ad fidem ſi neuter alteꝝ dimiſſit: nec fornicationem cōmiſit:cogēdi ſūt inſimul cohabitare: ⁊ ſe affectiōe mrīoniali adinuicē tractare. Si āt alt̃ ab altero diſceſſerit:aut fidelis diſceſſit ab īfideli: ⁊ ſ3 libere potuit ⁊ ſine culpa vñ nll'o ſibi p̄iudicat̃. Aut īfidelis diſceſſit a fideli: ⁊ tūc pt̃ fidel' etiā poſtq̄ venit ad fidē excipe: ⁊ ſi vult pt̃ eā accipe tñ cogi nō d3:q2 ſtati3 eſt ab ea abſolutꝰ ſ.quo ad cohitatōe3 nō pōt tñ ea viuēte cū alia ꝯhē. S3 de fornicatōe ītelligēdū eſt:q2 p̄ conuerſus aut dedit ei occaſionē fornicādi: vt q2 repudiauit eā:vel noluit cohabitare ei volēti cohitare ſine ꝯtume lia creatoꝛi :aut ñ.ſi dedit nō pt̃ ꝑpt̃ forni catōe3 excipe.ſi ñ dedit pt̃ excipe.ſ3 Ric.

¶ Utrū vir p̄us cōuerſus ad fidē vxoꝛis a ſe repudiate:poſtea ad fidē cōuerſe foꝛ nicatōnem obijcē poterit p eo ꝙ alij poſt repudiū nupſerit. Rᵒ ꝙ nō ex̄ de diuoꝛ. gaudemꝰ.in ſi.q2 ibi dicit̃ in glo. Intelli gitur contraxiſſe lrime:q2 legis ſue ꝯxit auctē. ⁊ 22.q.4.q peccat.ar.ex̄ de frigi. ſrnitatis. ¶ Nūqd ei fornicatōe3 obijcē poterit quā al's añ baptiſmū ꝯmiſit. Rᵒ baptiſmꝰ oē crimē ātea cōmiſſū3 abluit quo ad deū:nō tñ tollit fornicatōem illā q̄tinus reſpicit viꝝ:q2 crimen illud com maculat tam vxoꝛem q̄3 maritum.32.q. i.coniugio. Et ſic ius qd ex illo peccato competit viro remanet ei ſaluum: ⁊ ſic pt̃ excipere contra illā.ſ3 notat̃ ex̄ de diuoꝛ. gaudemus.in glo.vlt̃.Hug.vero dicit ꝙ poteſt.28.q.2.ſi īfidel'.ſ3 male ꝛc. ¶ Quid ſi talis talē recipiat: ⁊ eā cognoſcat nūqd poſtea poteſt ad ſacros oꝛdīes pꝛmoueri Reſpondet Rod.ꝙ ſic ſm Hu.28.q.2. ſi infidelis.ſed certe dicendum eſt ꝙ nō: quia vt habitum eſt ſupra baptiſmus ir gularitatem non tollit.vide de hoc.ſ.li.4 ti.4.ar.i.q.2. ¶ Utrum cōuerſus ad fidē poſſit ingredi religionem vel ſubdiaconꝰ fieri:inuita vxoꝛe remanente in infidelita te volente tñ cohabitare. Rndeo opinio Hu.eſt.28.q.2.ſi infidelis.ꝙ īfidelis mo neri deb3 vt cōuertatur: ⁊ ſi dicat ſe velle conuerti tunc eſt expectāda:ſi vero dicat ſe nolle conuerti nō expectabit̃ ſi ꝯdicat. Alij autem dicunt ꝙ ea inuita pōt mo nachus vel ſubdiaconus fieri: ⁊ iputet ſibi ꝙ non conuertitur. Huius opiniōis eſſe videtur Hoſti.ar. extra de cōuer ꝯiu. c.vlt̃. Tho.vero notat.4.di.39.ar.5.c.4 ꝙ ſi poſt conuerſionē viri ſit aliqua ſpes pꝛobabilis de vxoꝛis conuerſione:nō d3 vir emittē votū continentie: vel aliō ma trimoniū tranſire:q2 difficilius vxoꝛ cō uerteret̃ ſciens ſe viro ſuo p̄uatā eē.ſi āt nō ſit ſpes pt̃ ad ſacros oꝛdies vel ad re ligiōe3 accedē p̄ reqſita vxoꝛe ꝙ ꝯuertat̃

Et ſi poſtq̄ꝫ aliqͦ ꝑdecoꝝ fecerit: ꝯuertatᷣ
vxoꝛ nō eſt vir eiꝰ ſibi reddendus: ſ; ipu/
tare ſibi dꝫ i penā tarde ꝯuerſiōiſ ꝙ viro
ſuo ꝑuatᷣ. ¶ Utrꝫ coniux īfidelis dimiſſus
poſſit illo viuēte cū alia pſona ꝯbē. R° h
fuerūt opi. diuerſe: vt accipi pōt ex dcis
28. q. 2. ſi infidelis. i glo. qdā. n. opinati ſᷣ
īfidelē poſſe ꝯbē aliud mrīoᷣ: nō tn̄ anq̄ꝫ
fidelis aliud mrīoᷣ ꝯbat: vel ſolēne votū
continētie faciat ſ; poſt: q2 poſtq̄ꝫ fidelis
ꝯxit vel ſolenniᷣ vouit: ſibi nō remanet
ius aliqͦ in ꝯiuge infideli. vn̄ vir īfidelᷣ
nullo iure obligatᷣ ad nō ꝯbēdū: q2 extꝗ
mrīoniale vinculū ē intᷣ ipm ⁊ fidelē ſo/
lutū: ius nāe non ꝓhibet īfidelē ꝯbē: nec
ius diuꝫ: qͦ ego ſciā: nec ſtatutū eccliē
q2 ſtatuta eccleſie nō ligāt īfideles nō ba
tizatos. Alij dicūt ꝙ īfidelis manēs infi
delis i vita alteriꝰ nō pōt ꝯbē: niſi poſt
vitā: q2 licet iter ipm ⁊ fidelē ſit ſolutū cō
iugale vinculū q̄tū ad cōntiaꝫ: remanet
tn̄ q̄tū ad obligatōis efficaciā in infideli
ꝓpᷣ culpā ſuā. Nec ex h ſeqᷣ ꝙ obligetᷣ
ad ꝑpetuā ꝯtinētiā: q2 ſi ꝯuertatᷣ ad fidē
ꝯbē pōt poſtq̄ꝫ alᷣ cōtraxit: vel ſolenniᷣ
vouit. Et h vr̄ eē opi. Tho. 4°. di. 39. ar.
5. c. 2ᵐ. ⁊ Pe. 4. di. 39. q. 2. ar. 3. h Rich.
dicit. 4. di. 39. q. 2. ar. 3. c. Hoſt. vͦ circa h
nōt ꝙ mrīoᵐ ſolui dicitᷣ inter fidelē: quia
ipe i tribꝰ caſibꝰ ſupradictis ſine peccato
ꝯxit. Infidelis vͦ q i mrīonialibꝰ peccat
odio nōis xpiani ſine peccato nō ꝯxit: vel
eccᵃ nō curauit dicē de fidelibꝰ. q. d. n. ad
nos de his q foris ſūt: ⁊ iō dicᷣ tn̄ de fideli
¶ Utrꝫ ſoluatᷣ mrīoᵐ ſi fiat īfidelis alter
ꝯiugū ſpālitᷣ quo ad fidelē. R°. ꝙ non
ex̄ de diuoꝛ. q̄ſiuit. Et h duplici rōe. Una
eſt vt ꝓcludatᷣ malis via ſīlatōis ⁊ dec/
ptōis: q qn̄q̄ꝫ hereſim fingerent: ⁊ ab ea
poſtq̄ꝫ relictꝰ nupſiſſet reſilirēt ⁊ nuberēt
cui vellēt. 2ᵃ rō ē: q2 mrīoᵐ fideliū oīno
ē īdiſſolubile: tū q2 pfectā hꝫ ſignificatōꝫ
⁊ ſignificat vniōnē diuie nāe ⁊ humane
vt indiſſolubilē: tū q2 ē fundatū ſup ba/
ptiſmū: q imꝑmit characterē īdelibilē. vn̄
Innoc. ex̄ de diuoꝛ. q̄to. dicit: ꝙ ſacr̄m
fidei. i. baptiſmꝰ quod ſemel admiſſum
nūq̄ꝫ amittitᷣ ratū efficit cōiugij ſacr̄m.
¶ Utrꝫ coniux fidelis teneatᷣ diſcedē ab
alio ꝯiuge i hereſiꝫ lapſo. R° ꝙ ſic: ſi ob
ſtinate pſeueret i hereſim: ⁊ h ꝓpᷣ ſubuer
ſiōis piculū: ne pꝛ̄ onꝰ turpitudinis eiꝰ eē
videatᷣ. Si āt redeat ad fidē tūc diſtigue
vt continet rn̄ſio ſequentis q̄ōnis. de hoc
etiā vide. s̄. e. li. ti. ii. ar. 2. q. xix. ꝓpᷣ forni
catōem ſpūalem ⁊c. ¶ Eſto ꝙ coniugum
fideliū alᷣ labatᷣ in īfidelitatē: ⁊ ꝓpᷣ hoc
fidelis ſepetᷣ ab īfideli: nūqd īfideli ad fi/
dem reuertēdi dꝫ alᷣ coniux fidelᷣ reſtitui
⁊ nūqd religionē intrare poterit inuito fi/
deli ad fideꝫ redeunti. R° aut ſepati ſunt
iudicio eccleſie aut nō. ſi ſic tūc fidelis re
ligionē intrare poterit altero inuito: licet
redeat ad fidē. ſi non: ſ; fidelis ab infideli
ꝓpꝛia auctoꝛitate receſſit ſine ꝯſenſu alte
riꝰ religionē itrare nō poterit. ex̄ de diuoꝛ.
de illa. In vtroq̄ꝫ tn̄ caſu ſm̄ Ber. ⁊ Ho.
i ſum. ti. de diuoꝛ. ſiue fuerit ſepati iudicio
eccleſie: ſiue ſine iudicio eccleſie: ſi nolit fi
delis religionē itrare: cogi dꝫ ad alterum
redire. ex̄ de diuoꝛ. q̄to. nō obſtāte ſpūali
fornicatōe eiꝰ: cū iam ſit emēdatus: ⁊ īci/
piat eē qͦ nō fuit. di. 50. ferrū. Laur. tn̄
dixit ꝙ qn̄ ſepati fuerunt iudicio eccleſie
fidelis nō ē cogēdus recipe īfidelē. Secꝰ
autem eſt de fornicatōe carnali, ꝓpᷣ quaꝫ
ſiue ſepati fuerit iudicio eccleſie: ſiue ſine
iudicio eccleſie: dummō illa fornicatio ſit
publica nō tenetᷣ inocēs nocētem recipe
niſi velit: l; ſe correxerit. ex̄ de ꝯuer. ꝯiu.
gaudemus. Et hec ſepatio ſit tn̄ quo ad
mutuā ſeruitutem: q2 viculuꝫ mrīmonij
nō diſſoluitᷣ: cum alᷣ fideliū infidelᷣ effici
tur: vt pꝫ in d. c. q̄to. h Ber. ex̄ de cōuer.
cōiu. mulier. ⁊ i. c. ꝑallegato ex̄ de diuoꝛ.
q̄to. ¶ Sꝫ q̄re tenetᷣ ſiue cogitᷣ vxoꝛem
recipe emēdatā de fornicatōe ſpūali non
tn̄ de carnali. R° q2 ſi vir vxoꝛē poſt eius
fornicatōem carnalē cognoſcēt: ea moꝛ/
tua ꝓpᷣ defectū ſacr̄i ꝓmoueri nō poſſet
⁊ ſic ei ꝑiudiciū fiēt. 33. di. layci. qͦ nō cō
tingit i fornicatōe ſpūali: q2 p pn̄iam eſt
purgata. Itē i fornicatōe carnali polluitᷣ
corpꝰ ⁊ aīa: ſ; i ſpūali ſolū aīa. Et in car/
nali fornicatōe nō tn̄ fit i aīa: qͦ diſpli/
ceat viro: ſ; ēt i coꝛpe: qͦ n̄ fit i ſpūali. Et
vir magis ſcādalizatᷣ ⁊ offenditᷣ ex eo qͦ
fit i coꝛpe q̄ꝫ ex eo qͦ fit i aīma: ⁊ ita ē ei
maioꝛis ſcādali cā. h Ber. i d. c. mulier.
¶ Quid ſi qs nō excōicatꝰ ꝯbat cū excōi
cata. R° qdā dicit ꝙ nō tꝫ mrīoᵐ p qbꝰ
facit ꝙ talᷣ ē a ſacr̄is eccᵉ ſepata. ex̄ de cle.
ex. mi. ſi celebrat. talibꝰ ēt ſᷣ oēs actꝰ ītimi
iterdicti: vt hīti ē. s̄. de effcū excōicatōis
Hu. tn̄ ſcripſit ꝙ l; nō debeat ꝯbi cū tali
mrīonium: tn̄ contractū tenet. ar. 28. q. i.
caue. ⁊ extra de diuoꝛ. q̄to. quod ē verꝰ
ſm̄ iura q̄ nūc currūt: vt dicit etiā Ho.

¶ Utrum ꝓpt̃ q̃ecunq̃ petm̃ poſſit vxoꝛ dimitti. R° oñs vxoꝛe; dimittẽ ꝓhibuit p̃ter cãm fornicatõis: ſ; triplex ẽ fornica° ⁊ p ꝯñs triplex dimiſſio. Eſt eni; fornicatio ꝓpꝛie dicta. ſ. petm̃ carnis. Et dicta cõmunit̃. ſ. petm̃ infidelitatis: p quẽ modũ ꝓphe idolatras meretricib⁹ fornicantib⁹ cõparãt. Hiere. 2°. Et dicta cõiſſime. ſ. q̃cunq̃ petm̃ quo deus relinq̃t̃. Dimiſſio vero ẽ triplex. ſ. vel quo ad vĩculũ m̃rõnij: vel quo ad cohitatõem ꝑpetua;: vel quo ad cohitatõem tp̃alem. ꝓpt̃ fornicatõem ꝓpꝛie dictã põt vxoꝛ dimitti: non q̃ ad vinculũ: ſ; quo ad cohitatõe; ꝑpetuã ꝓpt̃ ĩfidelitatẽ vero ſi ĩfidelitas p̃cedat dimitti põt quo ad vinculũ: ſi ſeq̃t̃ dimitti p̃t quo ad cohitatõem tp̃alem. ſ. quouſq; corrigat̃. Uñ ip̃o reuerſo ad fidẽ ꝯpellit̃ cohabitare is q in fide remanſit: niſi añ ꝯuerſionẽ fuiſſent p ſñia; eccleſie ſepati ex̃ de diuoꝛ. gaudemus. in fi. S; ꝓpt̃ aliḋ peccatũ ſi eſt petm̃ tm̃ vxoꝛis dimitti nõ põt. ex̃ de diuoꝛ. queſiuit. Si v̾o eſt ſcandalũ viri: vt q2 nõ vult cũ eo quiete viuẽ niſi cõſentiat malefacẽ: ⁊ ſic eſt ſibi occaſio ruine: ⁊ vehement̃ timet̃ de lapſu: vt ſi ꝑtrahere ad moꝛtale nitat̃: vel ĩ moꝛtẽ viri cũ effectu machinet̃: vt ex̃ e. c. i. ⁊ in glo. põt dimitti q̃ ad cohabitatõe; tp̃alẽ. ſ. q̃uſq; corrigat̃: vt hr̃. 28. q. i. idolatria. Math. 5°. ſi oculus tuus ſcandal̃. te. 2c̃. p oculũ dextꝝ. ſm glo. itelligunt̃ ſp̃uales amici ⁊ ꝓping. pater ⁊ mater. fili⁹ ⁊ ſoꝛoꝛ ⁊ hi⁹. ⁊ tũc dimittit̃ vt ſcandalũ: non vt ſcoꝛtũ: ⁊ ceſſante ſcãdalo d; recõciliari.

S Eq̃t̃ vidẽ de 3°. ſ. de ꝓle infideliũ. Et circa h̃ q̃rit̃ quem pentem debeat ſequi ꝓles infideliu;. R° ꝓles aut ꝑuenit ad volũtatẽ adultã: aut nõ. ſi ſic cũ ĩ ei⁹ volũtate ꝓpꝛia dependeat ſua ſalus: eius ẽ reqrend⁹ ꝯſenſus: ⁊ quẽ vult libere ſeq eſt ꝑmittend⁹ pentem. ſ. fidelẽ vel infidele;. Si ãt eſt minoꝛ cũ ſal⁹ eius dependeat a pentib⁹ ꝓcuranda: ſeq d; fidelẽ ĩ fauoꝛẽ fidei: ⁊ ſalutis puuli: ⁊ bõi m̃rõnij: nõ obſtãte q̧ ĩdigeat ad educatõe; obſeq̃o m̃ris. ⁊ h̃ totũ ꝓbat̃ ex̃ de ꝯuer. ĩfide. ex l̃ris.

¶ De ĩpedimẽto ordinis. ti. 22.

P Oſtea ꝯſiderandũ ẽ de impedimẽto violẽtie ſiue metus: ſ; de hoc vide. s̃. ti. 8. hui⁹ li. ar. 4 de cõſenſu coacto. Et iõ reſtat ꝯſiderare de ĩpedimẽto ordinis. Et circa h̃ p̃ ꝯſiderãdũ ẽ vtꝝ ordo ĩpediat m̃rĩom̃. 2° vtrũ m̃rĩo⁹ ĩpediat ordinẽ. ¶ Circa p̃m̃ ſciẽdũ q̧ ꝑtãs ſacri ordinis p̃ncipalit̃ ordiatur ad miſteriũ altaris. Ad illḋ v̾o duo p̃ncipales actus reqrũt̃. ſ. ꝯficẽ ſacr̃m: ⁊ diſponere ꝑplm ad cõicandũ. Et p̃ deſeruiunt tres ordines ſup̃ioꝛes. vñ ĩ ip̃o ſacr̃o deſeruiũt imediate: q2 ſbdiacon⁹ patena; ⁊ calice; q̃ſi a ꝑplõ acceptã offert diacono diacon⁹ p̾ſbr̃o: p̾ſbr̃ deo. Et hi tangunt ſacra: iõ ſacri dicũt̃ ꝓpt̃ h̃ ẽ etiã eis ſp̃alr̃ ꝯtinẽtia annexa: q2 maria mũdicia reqrit̃ ad tractãdũ digne ſacra: ⁊ iõ ĩpediũt m̃rĩon⁹ ꝯhendũ: ⁊ dirimũt iã ꝯctũ. diſ. 32. ſi qs eoꝛu;. ⁊ c. lectoꝛes. ⁊ c. placuit. ⁊ ex̃ q cleri. vel vo. ꝯhere p̃ñt. c. i. ⁊ 2. In 2° v̾o actu deſeruiũt q̃tuoꝛ minoꝛes oꝛdĩes vt dictũ ẽ. s̃. iõ nõ dicunt̃ ſacri. Hic ẽ etiã q̧ nõ ẽ eis ĩſepabilit̃ annexa ꝯtinẽtia. vñ nõ ĩpediũt m̃rĩo⁹ ꝯhere. di. 32. ſi q v̾o. ⁊ c. ſeriati. ⁊ di. 28. de his. ⁊ ex̃ de cleri. ꝯiu. c. i. 2. ⁊ 3. In h̃ tñ eſt dr̃ia int̃ clericos orientales ⁊ occidẽtales: q2 clerici oꝛiẽtales ĩ minoꝛib⁹ oꝛdinib⁹ ꝯſtituti ꝯhũt: ⁊ ĩ officijs ſuoꝝ ordinũ miſtrãt. vñ ⁊ bñficia eccleſiaſtica obſequunt̃. Occidẽtales vero ꝯhũt q̃de;: ſ; ĩ officijs oꝛdinũ ſuoꝝ nõ miſtrant. vñ beneficia eccleſiaſtica: q̃ ꝓpter officia ſũt data retinẽt nec aſſequunt̃. h̃ Pe. 4. di. 37. q. i. ar. i. c. q vſq; ꝯhere poſſint. di. 32. ſi qs eoꝝ. ⁊ c. lectoꝛes. ⁊ c. placuit. ¶ Quid ſi cleric⁹ in ſacris ꝯſtitutus ꝯhat de facto m̃rĩom̃. R° aut ꝯhit cũ vidua vel coꝛrupta: ⁊ tũc cũ eo tanq̃ cum vidue marito nõ licet diſpenſare: nõ ꝓpt̃ ſacr̃i ꝯfectũ: ſ; ꝓpt̃ ĩtentõis affectũ cũ op̃e ſubſecuto. ex̃ de biga. a nobis. Aut ꝯhit cu; virgine: ⁊ tunc illa dimiſſa ⁊ ꝯpleta iniũcta pñia ſi vita laudabilis appareat ⁊ coꝛrecta poterit cũ eo ep̃us diſpenſare iure ſuo: vt ĩ ſuſceptis oꝛdinib⁹ miniſtret ex̃ de cleri. ꝯiu. ſane. ⁊ etiã vt ad oꝛdines ſup̃ioꝛes aſcendat. ex̃ q cleri. c. i. Et hoc videt̃ velle tex. ibidẽ exp̾ſſe. Ho. v̾o dicit q̧ ad h̃ vt ad ſup̃ioꝛes oꝛdĩes aſcendat neccãria ẽ auctoꝛitas pape ſi ĩ ſeculo remaneat. ſi v̾o religionẽ ĩtret ep̃s ſuo iure diſpẽſare poſſet. ex̃ q cle. vel vo. c. i. ⁊ 2. Si tñ appareat ĩcoꝛrigibilis ep̃s cum eo non diſpẽſabit: niſi ĩ miõꝛib⁹ oꝛdib⁹ ſi ĩ ſeculo remanebit. ſi v̾o ad religionẽ trãſeat poſt laudabilẽ ꝯuerſatiõem etiã ĩ maioꝛibus

poterit dispēsare. ex̄ q cleri. c. z. ⁊ extra de aposta. c. z. Et ẜm aliquos ex̄ q cleri. c. z. papa loqᷓ cōsulendo ſi iure ſuo diſpenſare poſſet cū ipo: vt videt̄ c. n. c. i. h de occidentalib⁹ clericis. Orientales at̄ clerici et i ſacris vtūtur m̄rio ɔcto i mīorib⁹ ordinibus. vt ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. vt clericoꝝ mores. in fi. ⁊ de cleri. cōiu. cū olim. Orientalis. n. eccl̄a votū cōtinētie nō admiſit: qꝛ p oībus ꝓhanūci⁹ ꝓfeſſoꝛ ɔtradixit: cui merito credendū fuit: cū nūq̄ copulam nuptiaꝝ expertus fuerit: vt pꝫ di. zi. aliter. ⁊ c. nicena. h ho. ¶ Pōt at̄ h queri vtꝝ cleric⁹ ɔiugat⁹ gaudeat ꝑuilegio clericali. R̄. oīs cleric⁹ vīuēs i ſtatu ⁊ mō clericali dꝫ gaudē ꝑuilegio clericali: alit̄ nō. vñ dr̄ li. 6. de cleri. cōiu. clerici. q cleric⁹ q cū vnica ɔxit vḡine: ſi tonſurā ⁊ veſtes deferat clericales ꝑuilegiū retinet illi⁹. c. ſi qs 17. q. 4. qđ ē ɔ pcuſſoꝛes clericoꝝ. dicit̄ etiā ibidē. q hi⁹ cleric⁹ ɔiugat⁹ p ɔmiſſis ab eo exceſſibus vel delictis nō pt criminalit̄ aut ciuilit̄ ad ſeculare iudiciū trahi nec ullaten⁹ pſonalit̄ aut pecuniālit̄ a ſecularibus iudicibus ɔdemnari: ⁊ ſic etiā retinet ꝑuilegiū illius. c. nullus. ex̄ de fo. compe. In ceteris at̄ nō gaudet ꝑuilegio clericali. Sꝫ nec etiā i p̄miſſis gaudet priuilegio clericali: niſi vt p̄dictū eſt tōſurā ⁊ veſtes deferat clericales. In ceteris inquā nō gaudet: vt in ꝑuilegio qđ habēt clerici ne vexent̄ exactōib⁹ ⁊ collectꝭ. ex̄ de vi. ⁊ ho. cleri. c. vltꝭ. Nec obſtat illud. c. Ioh. ex̄ de cleri. cōiu. qđ videt̄ eē ɔͣrium d. c. clerici. qꝛ vt dicit Io. an. ex delatiōe tonſure ſiue habit⁹ nō retinet cleric⁹ priuilegiū illud: vt pꝫ ibidē. vel loqᷓ de alio ꝑuilegio. ſ. de ꝑuilegio emunitatis ab exactōibus ⁊ collectꝭ. Utꝝ vero bigam⁹ gaudeat aliquo ꝑuilegio clericali q̄ſitū eſt. ſ. c. li. 6. ti. 7. Sꝫ vñ hꝫ ſacer ordo q m̄rio⁹ īpediat. R̄⁹ ordo ſacer nō īpedit m̄rionū inq̄tū ordo: ſꝫ inq̄tū ſacer. Hui⁹ at̄ rōēꝫ aliq dicūt eē ꝓpt̄ ſtatutum eccl̄e: ſꝫ auctas Gregꝭ. di. 28. c. nullū. dicit expſſe i ordinis ſuſceptōe ꝓmiſſionē fieri debē. Alij dicūt h eē ꝓpt̄ votū: ſꝫ p hoc nō differret īpedimentū ordinis ab īpedimēto voti. Ideo dicendū q ordo ſacer impedit ⁊ dirimit m̄rio⁹ apud nos: ⁊ apud grecos: ſꝫ apud grecos ꝓpt̄ ſtatutū i cōcilio niceno editū de quo hr̄ diſ. zi. c. nicena. Apud nos vō ꝓpt̄ ſtatutū ⁊ ꝓpt̄ votū tacitū annexum. ar. ex̄ de cleri. cōiu. cum olim. ⁊ hoc etiaꝫ vult in glo. Ideo greci i ſacris conſtituti nō ɔhunt de nouo m̄rio⁹: qꝛ obuiat ſtatutū tñ ꝑus ɔcto m̄rio⁹ vtunt̄. ex̄ de vi. ⁊ ho. cleri. vt clericoꝝ. qꝛ votum cōtinētie non repugnat. non enim conſenſerunt i obligatōem cōtinentie miſtroꝝ ſacroꝝ vt dicit̄ in d. c. olim. ⁊ di. zi. aliter. Latini vō nō ɔhunt: qꝛ ſtatutū obuiat: nec vtūtur m̄rio⁹ ɔcto: qꝛ votuꝫ obſtat. Secūdū aūt Sco. 4. di. 37. q. vnica. c. cōſtitutus i ſacris ɔhē nō pt: qꝛ eccl̄a fecit talē pſonā ſimplicit̄ illegitimā ꝓpt̄ rōnē. ſ. aſſignatā. ¶ Sed nunqd clericus ad ſacros ordines ꝓmotus ⁊ poſtea depoſitus m̄rionū ɔhere pōt. R̄ndet Ho. q nō: qꝛ talis retinet caracterēꝫ: cui eſt annexū ɔtinentie votū. di. 84. cū in p̄terito. caracter. n. per depoſitōem tolli nō pōt: qꝛ aīe idelebilit̄ imp̄mit̄. talis eniꝫ clericalit̄ viuere debet di. 8i. dictū. ¶ Quid ſi qs clericus fuit p ſimoniā ordinatus: cū caracterē habeat violatū. i. q. i. qbus narrantibus. R̄ndet Hoſti. q delictū ɔmiſſum non dabit ei cōtrahendi priuilegium. ff. ad. l. fal. p̄cida. ⁊ 16. q. i. legi.

S Eqᷓ vidē de. z⁹. ſ. vtꝝ m̄rioniuꝫ impediat ordinem: ſiue vtꝝ ſacer ordo m̄rio⁹ ɔſummato ſupuenit̄ poſſit. R̄ndeo in ordinis ſuſceptione ſūt duo. ſ. ptās ordinis: ⁊ executio ptātꝭ. aut ḡ ordinatur coniugatus cōſentiente vxore: ⁊ tūc recipit vtrūq̄: ⁊ vxoꝛ cum eo intelligitur cōtinentiam ꝓfiteri. di. 77. ep̄us aut vxore neſciēte vel nō ɔſentiēte: ⁊ tūc recipit ptātem ordīs. i. caracterē: ſed non executōem: vt pꝫ in. c p̄dicto. Et h dico d eccl̄a occidētali. ſec⁹ eſt de orientali: in qua p ordinē nō p̄iudicat̄ ɔiugio. di. 27. diacon⁹. ⁊ di. zi. nicena. Nō tñ q ſic ꝓbabili⁹ vr̄: lꝫ qdā ɔͣriū dixerint vt Hu. Greci et nō debēt ad ſacros ordines accedē ſiñ ɔſenſu vxoꝝ: qꝛ admin⁹ tpe ſui miſterij fraudarent̄ redditōne debiti. di. zi. qm̄. q fraudari nō poſſent ẜꝫ ordinē iurꝭ. ſi viri ſuſcipent ordinē ɔdicētib⁹ aut ignorātib⁹ ipis. Ho⁹ ſnīe ſūt Ho. Laurꝭ. Io. ⁊ Ray. Sciēdū et q coīo ẜꝫ p̄dictos q mulier ɔſentit apd grecos: q vir ſu⁹ ordinē recipiat: ad h ſe obligat: q ip̄ꝑpetuū alti non nubat: vt in d. c. qm̄. Alſ ſignifica⁹ m̄rio nō ñ ꝑuaret: qđ marie i m̄rio⁹ pſbi regrit̄. Si vō ſine⁹ ɔſenſu ei⁹ ordinet̄ ad h teneri nō vr̄. Nō ē et p̄termittendum q apd latinos ordo ſacer m̄rio⁹ ſupueniēs

ſoluit vinculum eius ex pte viri: quo ad
petitionem debiti: q2 nõ pt debitũ petẽ nec
vxor tenet ei reddẽ: ſ3 nõ ſoluit ex parte
alterius ſi nõ ꝯſenſit vel neſciuit: q2 tunc
tenet vxori reddẽ debitũ: ſi nõ poſſit ea3
inducẽ ad continendũ. diſ. 28. diaconi. ꝛ
27. q. 2. multoꝝ. Etiã ſi ſit factus epũs vl'
papa: vt nõt Hu. 27. q. 2. agathoſa. Et re
petet eũ vxor corã cõcilio vl' cardinalibꝰ
vel etiã corã ipo papa: q2 ius debet facẽ
de ſeipſo. h Rod. ¶ S3 eſto ꝙ aliqs i in-
ferioribus ordinibꝰ ꝯſtitutus vxore ta-
cente ꝛ ſciẽte pmoueat ad ſacros ordies
nunqd qñ reclamabit debitũ ſibi reddet
Rᵒ ex quo habuit ipſe ꝛ locũ reclamãdi
pſumit conſenſiſſe: ꝛ amplius nõ pt recla
mare: ꝛ ex conſenſu ſuo indicit ſibi lex
continẽtie: nec pt viꝝ regrere. h Boñ. 4
di. 37. circa lrãm. q. 2. In h caſu taciturn-
nitas hr p conſenſu: ꝛ h ꝓpt dignitatem
ordinis ſacri. ſecꝰ ãt ẽ de monachatu vbi
nõ ẽ dignitas tãta. Secũdũ tñ Hu. ide3 ẽ
ius in vtroq3 caſu. h Rod. ¶ S3 nunqd
tal' mulier mortuo viro tet ꝑpetuo ꝯtinẽ
vel pt ꝯbẽ. Rᵒ ſicut dr di. 32. c. ſeriati3. ꝙ
poſt viri mortẽ tenet ꝑpetuo ꝯtinẽ. Sed
quõ h ſit itelligẽdũ diuerſi diuerſimode
ſentiũt. Quidam. n. dicunt ꝙ ſi vxor viro
conſentiat ꝙ ordinẽ ſacrũ ſuſcipiat: vl' ꝙ
religionẽ intret in cõſpectu pſone: p quã
ſm eccᵉ formam diuortiũ fieri poſſit: ipſa
obligat ad ꝑpetuã ꝯtinentiã cum viro: q
ẽ eadẽ caro cũ ipa: nec excuſat p ignorã
tiã iuris ſm Boñ. vbi. ſ. nõ tñ religionẽ
intrare tenet: niſi timeat de piculo caſtita
tis. ſecus ãt eẽt ſi vir ſimplex votu3 emi-
ſiſſet. ſm Tho. 4ᵒ. di. 37. q. 1. ar. 2. c. 2ᵐ. ꝛ
Ho. Nec eſt diuerſimode indicandu3 de
clericis ꝛ religioſis q̃tũ ad h: eo ꝙ vtro
biq3 corpꝰ viri perpetuo dño dedicet: ꝛ h
expſſe dicit in. c. ſeriatim. Et iõ pbabilit
dicit ꝙ viro vouẽte: ꝛ votũ ſolennizãte
ipa intelligit vouiſſe. ar. 2. q. 4. c. 1. ꝛ vlt.
ꝛ ex de cogna. ſpũali. Martinꝰ. ꝛ h opi.
ẽ ſanior ſm Boñ. ꝛ Tho. Alij dicũt ꝙ
nõ pt ꝯbẽ voto ſimplici ipediẽte: ꝛ ſi con
traxerit: nõ valet vi ꝯſtitutõis dirimẽde
Et int hos ẽ Ray. di. 28. quia ſunt culpe.
vtrãq3 iſtaꝝ opi. ponit Ho. ¶ Sed nũqd
cogit intrare religionẽ. Ray. dicit ꝙ nõ
niſi ſit vxor i epm pmouẽdi. ex de ꝯuer.
ꝯiu. cõiugatꝰ. ꝛ. c. ſane. Et Innoc. idem
dic̃ e. ti. ſup. c. ex pte tua. S3 dicẽdũ vt. ſ.
ti. de bono ſacri. ar. de idiſſolubilitate mñi

monij p reſpectũ ad igreſſum religionis
q. eſto ꝙ aliqs. 2c. q2 illud eſt meliꝰ dicitꝰ
vt dicit Ho.

¶ De ipedimẽto ligaminis ti. 23.

O Eide ꝯſiderãdũ ẽ de ipedimẽ
to ligamis. ſ. cũ qs alteri con-
ingi eſt obligatꝰ: qđ ipedimẽtũ
ſp validũ fuit etia3 añq3 aliqd
ſup h ab eccᵃ ſtatueret: nũq3. n. obligatꝰ
vxori aliã ducẽ pt vel potuit: nec vnq3 li
cuit: ꝛ q h fecit adulteriũ ꝯmiſit: niſi cum
eo adeo diſpẽſatũ fuerit: vt cũ pñarchis
ex de diuor. gaudemꝰ. §. 1. Circa h ãt ipe
dimẽtũ q̃runt plra. ſ. vtꝝ alligatꝰ alicui
p ſpõſalia de futuro ꝯbẽ poſſit mñoᵐ cũ
alia pſoᵃ. Rᵒ vt. ſ. ti. quõ hẽant ſpõſalia
ſolui. cãu. 8. ¶ Utꝝ alligatꝰ mñonialiter
alicui ꝯbẽ poſſit mñoᵐ cũ alia pſoᵃ. Rᵒ
tales ſi nõ ſũt p carnis copulã vna caro
effecti pt alt alto inuito ad religionẽ tñſire
Et q remanet pt cũ alio ꝯbẽ. ex de ꝯuer.
ꝯiu. veꝝ. ꝛ. c. ex publico. ꝛ de ſpon. du. l3
poſt ſolutũ. Si ãt ſit ſecuta copula carnal
int eos: nũq3 niſi ꝓpt fornicatõe3 pt alt
alteꝝ dimittẽ: ꝛ ſi ꝓpt fornicatõ3 dimiſe
rit: ñ pt cũ alio ꝯbẽ: ꝛ ſi ꝯbat mechat. vñ
aut recõciliet cõiugi: aut remaneat ſine
cõiuge. 32. q. 7. c. 1. 2. ꝛ. 3. Qui ãt noĩe ſuo
nõ iuſſu eiꝰ i cuiꝰ ẽ ptãte: vel eiꝰ noĩe quẽ
vel quã h3 in ptãte bina ſpõſalia vel bi-
nas nuptias ꝯxerit: fit ifamis ipo iure. ff.
de his q no. ifa. l. 1. i fi. Excuſãt ãt ab hac
infamia filij: ſi iuſſu pñs in cuiꝰ ſũt ptãte
ꝯbãt: ꝛ pñes infamia denotant: vt patet
ibidẽ. l. hiſ. S3 hodie forte ẽ ꝯñiu: cũ filij
nõ teneant ſeq volũtatẽ parẽtũ i mñimo
nijs ꝯbẽdis: vt dcm ẽ. ſ. Incurrit ẽt talis
aliqñ bigamiã de q̃ dictũ ẽ. ſ. tractatu de
ordine. ꝛ p ꝯñs irregularitatẽ. Item qui
ſcient ducit alti deſpõſatã agẽ d3. 7. ãno-
rum pniam: ieiunãdo carenã ſic dictam
q2 caret cibis. ſ. p q̃dragesimã q̃lib3 ãno
i pane ꝛ aq̃. ex de ſpon. du. accepiſti. hec
Hoſti. ¶ Utrum mulier credens virum
mortuum licite contrahẽ poſſit. Rndeo
vt haber extra vt lite non ꝯteſ. quonia3
frequent. §. ſi autem de carnali. qñ alter
coniugũ ẽ abſens tãdiu a relicto expecte-
tur: donec de eius obitu veriſilr pſumat.
glo. pſumat. ſ. per famam: vel quia ſenex
erat: vel quia in acie fuit nec rediijt: quia
pſumit ex his caſibus ꝙ ſit mortuꝰ. Etſi

ꝯbat credēs ita eē: etiā si viuat ꝓpt̄ ignorātiā ab adulterio excusat̄. 34.q.2.cū p bellicā. q2 adulteriū sine dolo nō ꝯmittitur. ff. de adul. l. pe. vl' si lr̄as eoꝝ recepit cū q̄bus militauit. C. de repudiis. auc̄. hodie. h̄ Ber. Quidā aūt vt etiā dic̄ eadem glo. dicūt q̄ nō dz ꝯbē mr̄ioᵐ donec certa sit de morte viri q̄ꝫtūcūqꝫ de icōtinenᵃ timeat: ⁊ etiā q̄ꝫtūcūqꝫ manserit sine eo Nam olim sm̄ legē. C. de diuor. vxor p q̄driēniū. sm̄ vō legē. ff. ueteri. c. ti. vxores p q̄nquenniū. s̄ mō sm̄ legē p̄dictam hodie tenet̄ vxor expectare viꝫ q̄ꝫtiscūqꝫ annis māserit sine eo. Unū nō sufficit credulitas: s̄ reqrit̄ certitudo. ex̄ de spon. in p̄n̄tia. ⁊ de scd̄is nup. dn̄s. Et hi⁹ sīnie sūt Ray. Hostiē. ⁊ Pe. 4°. di. 34. q. 4. ar. 1. c. Ber. vō r̄ndet ad dicta. c. q̄ satis certū ē ei: si post hi⁹ violētas p̄sumptōnes postq̄ꝫ aliq̄ꝫto tp̄e duxerit expectādū. ¶ Sz esto q̄ p̄us certificari de morte viri d̄eat añq̄ꝫ cū alio ꝯtrahat: quō certificabit̄ ō morte viri sui q̄ iuit i exercitū ꝯ sarracenos: vl' in regionē longinquā. R° p iuramentū sociorꝫ ei⁹: q̄ mortē ei⁹ sciuerit: vel p iuramētū ei⁹ sub quo militauit: ⁊ post hi⁹ iuramētū statim sm̄ canones etiā īfra tp̄s ei⁹ luct⁹ sine nota īfamie pōt nubē. ex̄ de scd̄is nup. sup illa. h̄ Ray. ¶ Quid si nō sit nisi vn⁹ testis. R° Hu. nōt. 34. q. 1. in p̄n. q̄ sufficit si coadiuuat publica fama: quā etiā solā sufficē dic̄ sine teste: si ex p̄sumptōibus mortuū eē verisile sit: vt si multū diu stetit: vel si senex sit: vel egrot⁹ recessit ⁊ silibus. Secūdū vō Hostien. reqrit̄ ⁊ sufficit vnus testis. Dr̄ n. in singulari i. c. i p̄n̄tia. q̄ talis ꝯbē nō poterit donec de morte viri nūciū certū receperit Dicet̄ āt certus nūcius is s̄b quo militauit: vel socius eius bon⁹ ⁊ honestus qui mortē ei⁹ bn̄ nouit. si enim talis viꝫ eē mortuū corā ep̄o iurauerit: statī nubere poterit. Qui si deierauerit ei quē mortuū eē mentit̄ i. io. lib. a iure tenebit̄ obnoxi⁹ C. de diuor. ⁊ repu. vxo. ⁊ in auc̄. hodie. Nō ḡ reqrit̄ ꝓbatio: s̄ verisilis p̄sumptio q2 vn⁹ testis nō facit ꝓbatōem sed p̄sumptōēꝫ: sic intelligit Ho. illud. c. qm̄ frequēter. ibi p̄sumat̄. ¶ Sz esto q̄ aliq̄s nō sit reuersus: nec certificari possit p magr̄ꝫ militū nec p aliū. R° tūc mittat ad locū illū si pōt: vel ad loca vicina: ⁊ reqrat si pt̄: al's expectet donec certificet̄ de morte ex̄ de spon. in p̄n̄tia. in glo. ¶ Quid si nō sit certa s̄ tm̄ eū mortuū credat: ⁊ tn̄ cū alio ꝯbat. R° vt dictū ē. s̄. q. vtrum vxor ⁊c̄. q̄ꝫ diu ita ꝓbabilit̄ c̄dit nec ille redit excusat̄ ab adulterio ꝓpt̄ ignorātiā facti ⁊ filii ex 2° viro suscepti cēsent̄ legitimi s̄ Ray. Quid tn̄ vt Pe. 4. di. 38. q. 1. ar. 1. dicūt q̄ debitū pt̄ ⁊ dbz reddē: tn̄ nō pt̄ petē. ex̄ de scd̄is nup. dn̄s. In dubio eniꝫ stat̄ p mr̄ionio: sic etiā voueti simpliciter continentiā non licet mr̄ioᵐ ꝯbē: tamē si ꝯtraxerit tenet̄ debitū reddē: nō pt̄ tn̄ petē: ⁊ quasi idem dicit Ho. ex̄ de spon. i p̄n̄tia

¶ Quid facē debet q̄n redit vir p̄mus. R° stati relicto 2° redire debet ad p̄ᵐ: qd̄ si nō facit adultera iudicat̄. 34. q. 2. cū p bellicā. ¶ Sz cui⁹ auc̄te reliquet 2ᵐ ⁊ redibit ad p̄ᵐ. R° Hug. nōt sup dictū. c. cū p bellicā. q̄ auc̄te ecclesie. ¶ Quid si p̄mus redeat de nocte: nec est tp̄s adeūdi ad iudiciū ecclesie. R̄ndet Hu. ibidē. q̄ illa nocte sine peccato debitū negare pōt vt̄qꝫ. Secūdū tn̄ Roꝫ. auc̄te ꝓp̄a redire pōt ad p̄mū. Etsi ecc̄ᵃ eam separe nollet a 2°: debēt potius pati excōicatōem: q̄ꝫ cū 2° manē saltem quo ad ꝯmixtionem.

¶ Quid si p̄ reuerso ꝑmittat se scienter a 2° cognosci: nūq̄d p̄mus eā recipe coget̄ R° Hu. dicit q̄ nō: siue h̄ faciat ex iuris ignorātia: credēs h̄ sibi licē: siue scienter ⁊ in contemptū p̄mi viri. h̄ eniꝫ est ignorantia iuris naturalis: ⁊ iō nō excusat eā

¶ Quid si non reuertit̄ credit tn̄ eum viuere: q̄d faciet. R̄ndeo si h̄ ꝓbabiliter credit a 2° viro debitū nō exigat: s̄ ei petē ti reddat. ex̄ de scd̄is nup. dn̄s. h̄ Ray. Sec⁹ āt ē si credat ex leui ⁊ temeraria p̄suptōne. Si āt postq̄ꝫ itellexit de vita p̄mi viri p certo stet cū 2° stati est adulr̄a: ⁊ si añ. 34. q. 2. cū p bellicā. h̄ Ber. sup d. c. dn̄s. Hāc etiā distictōem ponit decretalis ex̄ de sen. ex. inq̄sitōi. ⁊ ponit̄ etiā i. q. se.

¶ Quid de eo q̄ vxorem suā relinq̄t: ⁊ abiēs i regionē longinquā vxorē aliā accipit: nūq̄d talis mortua vxore p̄ᵃ pt̄ ꝯbē cū 2ᵃ. R° si altero vel vtroqꝫ ipedimētū ignorāte sit ꝯctū 2ᵐ mr̄ioᵐ c̄edit i fauorē ignorātis q̄ nō dz puniri: q2 nō peccauit. Unū si soluat̄ p̄mi mr̄ionii vīculū: poterit stare 2ᵐ. Si vō vtroqꝫ sciēte sit ꝯtractū mortuo lr̄imo ꝯiuge nō p̄nt iuicē ꝯbere. Si vō q̄ p⁹ ig̃rauit postea certificet̄ statiꝫ dz discedē: nec pt̄ postea debitū petē: nec reddē: et si ab ecc̄ᵃ p excōicatōꝫ cogat̄: h̄ magr̄ s̄e. li. 4. di. 29. ꝯtū dicat: s̄ ei⁹ opi. i

ꝟ hodie nõ tenet̃: qꝛ excõicaᵒ eccleſiaſtica
ad fornicãdũ nõ obligat nec excuſat. vñ
talis nõ dꝫ ĩ ꝟ ecceᵉ obedire. Si võ nõ ſit
certᵒ: ſ; tñ credat: aut credit leui c̃dulita-
te ⁊ temeraria q̃ expulſa ſibi debitũ red
dere ⁊ pete põt: aut ꝓbabili ⁊ diſcreta: ⁊
tũc dꝫ reddẽ: ſ; nõ petẽ: ſic diſtinguit decre-
talis. ex̃ de ſen. ex. inq̃ſitõi. ¶ Quid ſi qs
hñs vxorẽ ⁊ ea viuẽte ⁊ lite etiã pendẽte
de diuoꝛ. ꝯhat cũ alia. Rᵒ ſoluto pͥ mr̃ioᵒ
tenet 2ᵈᵐ: ⁊ hꝫ locũ cũ nullũ fuit pͥᵐ mr̃io
nium: etiã ſi 2ᵃ ſciebat de pͥma. Si võ pͥᵐ
fuit verꝫ: aut 2ᵃ vxoꝛ ignoꝛabat de pͥᵃ: aut
nõ. Si ignoꝛabat tũc pͥma moꝛtua pt cũ
2ᵃ remanẽ ſi ipa voluerit: ⁊ vir cogetur
recipe eã ꝓpt̃ doluꝫ ſuũ: ⁊ ſi poſt moꝛtẽ pͥᵉ
cõſentiat ſcient̃ ĩ eũ: tũc pͥ iducit̃ mr̃ioᵐ.
Si võ 2ᵃ ſciebat de pͥma: tũc nullũ ẽ mr̃io
nium: ſ; nec eẽ põt etiã poſt moꝛtẽ pͥme. ex̃
de ſpon. cũ in aplica. in glo. vlt. ¶ Quid ſi
petã fieri diuoꝛᵐ int̃ me ⁊ vxorẽ meã hac
rõe qꝛ dico me aliã hr̃e vxorẽ viuã: nõ
tñ ꝓbo: nunq̃d illa moꝛtua ꝯ quam ago
ꝯhere potero. ¶ Quid etiã ſi iurẽ de aliq̃
quã peto q̃ eſt vxoꝛ mea: ipa võ ꝓpt̃ defe
ctũ ꝓbatõis nihilominᵘ abſoluit̃: nũq̃d
ea viuẽte poſſuꝫ cũ alia ꝯhẽ. Rᵒ ſꝫ Ho.
in talibus ſum mee ꝯſcie relinquendus.
ex̃ de iureiur̃. mulieri. Sꝫ pone q̃ veniã
ad ep̃m dicẽs: dñe ego volo 2ᵒ ꝯhẽ cũ tali
ex q̃ pͥmã abſoluiſtis: nõ tñ debeo ꝯhẽ cũ
tali niſi pͥmiſſis bãnis. ex̃ de clan. deſpõ.
cũ inhibitio. ideo peto q̃ mandetis pͥſbro
meo q̃ hoc publicet ĩ eccleſia ſicut debet
q̃d ep̃o conſules ĩ hoc caſu. Rᵒ ſm̃ Ho.
ep̃us ei dicet cariſſime tu iuraſti q̃ cũ tali
quaꝫ iam abſoluimus ꝯtxeras p vba de
pñti: lniaꝫ publicãdi negare tibi nõ poſſu
mus: cũ te tue cõſcie reliquere teneamur
ar. di. 28. de his. placet q̃ nobis ⁊ ſuſtine-
mus q̃ preſbꝛ ꝟ banna ꝓponat: non tañ
intendimus tibi dare lniam ꝯhendi: imo
obteſtamur te p aſpſionẽ ſanguis Jeſu
xpi q̃ ſi ſcis te verꝫ iuraſſe nullatenᵘ 2ᵒ
ꝯhas: nec ꝯ iuramẽtũ tuũ vẽias: qõ ſi fe
ceris mũdus ſuꝫ a ſanguine tuo. di. 44.
Epheſijs. ¶ Quid ſi aliq̃ mulier putans
virꝫ ſuum viuẽ: q tñ moꝛtuus eſt: vere cõ
traxit cũ alio: nũq̃d eſt verꝫ mr̃oniũ illõ
Rᵒ Hu. ſup illud. c. p bellicã. diſtinxit q̃
ſi illa credebat ſibi licẽ viuente pͥ cũ alio
ꝯhẽ mr̃ioᵐ eſt: ſi nõ mr̃ioᵐ nõ eſt. qꝛ non
maritali affectu ſ; adulterino cũ 2ᵒ ꝯxit.
Jdẽ etiã nota de eo q ꝯxit cũ aliq̃ quam
putabat eẽ conſanguineã ſuã: ⁊ nõ erat.
Alij credũt q̃ ĩ hoc caſu ſine pͥiudicio eſt
matrimoniũ: nõ diſtincto vtꝝ ꝯhentes
hoc ſibi licere credãt vel nõ. ꝟ Rod.

¶ De iuſtitia publice honeſtatis ti. 24.

P Oſtea ꝯſiderãdũ ẽ de publice
honeſtatꝭ iuſtitia. Et circa hãc
q̃runt̃ plura. ſ. q ſit: ⁊ vñ cãet̃
⁊ q̃re ſic noiet̃. Rᵒ ſic ſpõſalia
nõ hñt pfectã rõnẽ mr̃ionij: ſ; ſunt q̃dam
pͥparaᵒ ad mr̃ioᵐ: ita ex ſpõſalibᵘ nõ cãt̃
affinitas ex mr̃ioᵒ: ſ; q̃d affinitati ſimile:
quod dr̃ publice honeſtatis iuſtitia: que
ſic deſcribit̃. Publice honeſtatꝭ iuſtitia ẽ
ꝓpinq̃tas ex ſpõſalibᵘ ꝓueniẽs: robur ex
iſtitutõe eccᵉ trahẽs: ꝓpt̃ eiᵒ. ſ. eccᵉ hone-
ſtatem. Et ſic pꝫ rõ nõis ⁊ cã: qꝛ. ſ. talis
affinitas eſt iſtituta ꝓpt̃ eccᵉ honeſtatem.
¶ Utꝝ publice honeſtatis iuſtitia mr̃ioᵐ
ĩpediat: ⁊ ſm̃ quos g̃dus ĩpediat. Rᵒ q̃
ipa ĩpedit ⁊ etiã dirimit tã mr̃onia q̃ꝫ et
ſponſalia ſequẽtia nõ ãt pͥcedẽtia. Jmpe
dit inquã ex ſtatuto eccliẽ. li. 6. de ſpõ. ex
ſponſalibᵘ. Et eccᵃ ſtatuit ꝟ ꝓpt̃ honeſta-
tẽ vt pͥdictũ ẽ. Et cũ ſit q̃dã ſilẽ affinita
ti ĩpedit ſm̃ illos g̃dus ſm̃ quos impedit
affinitas. ſ. vſq; ad 4ᵐ g̃duꝫ ĩcluſiue.
¶ Sciẽdũ tñ q̃ antiq̃tus fuerunt eiᵘ ſpẽs
due. vna q̃ ꝯhebat̃ ex ſcõis nuptijs. vbi
gr̃a. petrus vxorẽ hẽbat: quo moꝛtuo eiᵘ
relicta cũ alio ꝯxit: ꝓles nata de 2ᵒ viro
olim nulli cõſanguineo pͥmi viri poterat
ꝯiungi. Et ꝟ ſpẽs ẽ hodie ſublata de me-
dio. ex̃ de ꝯſang. ⁊ affi. nõ dꝫ. Alia ẽ que
ꝯhit̃ ex ſponſalibᵘ de futuro: vt ſi qs ali
quã deſpõſauit lꝫ eã nõ cognouẽit: nullᵘ
tñ eiᵘ ꝯſanguineᵘ vxorẽ illã: ⁊ nulla eiᵘ cõ
ſanguinea virum eius hr̃e poterit. ex̃ de
ſpon. iuuenis. ⁊ c. ad audientiam. Et hoc
ſi tpe deſponſatõis ſeptẽ vl̃ plures annos
hẽbat. ex̃ de ſpõ. ſponſam. in tex. ⁊ in glo.
a. ¶ Quid ſi ñ tenuerunt ſponſalia: puta
qꝛ non de iure ſ; de facto tñ ꝯcta fuerũt:
puta aliquis deſponſat conſanguineam
ſuam: vel aliquis monachus: vel clericᵘ
ĩ ſacris oꝛdinibus: vel frigidus: vel perpe
tuo maleficiatus: vel ſectus. ſ. vtroq; teſti
culo deſponſat aliquam de facto: nunq̃d
ex huiuſmodi ſponſalibus ĩpedit̃ mr̃ioᵐ
contrahendum: ⁊ dirimit̃ iam cõtractuꝫ
inter ſponſam ⁊ conſanguineum ſponſi.
Rᵒ dic̃ Hu. ⁊ pl̃es alij cũ eo ſentiũt q̃ ſic

de p̃ casu h̃r ex̃ de spon. ad audientiã. Et
vr̃ expssuʒ de oibus. 27. q. 2. si qs vxorẽ.
⁊. c. qdã despõsauit. Et nũc h̃r expssi⁹ li.
6. de spõ. ex spõsalib⁹. Excipit̃ tñ casus ĩ
q̃ spõsalia nõ tenent ꝓpt̃ etatis defectum:
qꝛ deficit ibi cõsensus. li. 6. de spõ. si infan
tes. qꝛ si añ septenniuʒ sponsalia sũt ꝯtca
nõ ĩpediũt nisi post septeniũ: q qd̃ añ cõ
traxerit approbauerit. ex̃ de despon. ipu.
lr̃as. ⁊. c. accessit. vel nisi post septennium
eos ĩ eadẽ volũtate pdurare mãifeste ap
pareat p mutuã cohitatõem: vl̃ al's vbo
vel facto eoꝝ: puta qꝛ vocãt se sponsos:
vel simul iacent: se inuiceʒ osculant̃ tanq̃
spõsus ⁊ sponsa ⁊ filia. li. 6. de spõ. si ĩfan
tes. qꝛ forte ẽ spãle ĩ illo casu: qꝛ ĩ pueris
añ septenniũ tam corpis q̃ ai est defect⁹:
qꝛ nõdũ ꝯsueuerũt discretõem h̃re. Ideʒ
videt̃ si ille q ꝯxit sit ꝓxim⁹ septennio: ⁊
capax doli. ex̃ ð spõ. iuuenis. qꝛ tunc ma
litia supplet etatẽ. ❡ Quid si spõsalia fue
runt ꝯtca sb̃ conditõe: vt si dicat̃ accipiã
te ĩ vxorẽ si dederis mihi cẽtuʒ libras: vl̃
si possum de iure te h̃re in vxorẽ: nunqd
h̃⁹ sponsalia publice honestatis iustitiaʒ
introducũt. R° q nõ añ ꝯditõis euẽtuʒ
Uñ q ꝯhit cũ aliq̃ sponsalia sb̃ conditõe
⁊ postea cũ alia ei⁹ ꝯsanguinea ꝯhit ãte
ꝯditõis euẽtuʒ p vba de p̃nti: cũ 2ᵃ rema
nere dʒ. secus eẽt si ꝯhẽt p⁹ ꝯditõis euẽ
tum: qꝛ tũc non deesset cõsensus. vñ idẽ
eẽt ac si a p̃n° ꝯxisset pure. li. 6. de spon. ex
spõsalib⁹. Et idẽ est iudicandũ de sponsa
lib⁹ ĩ ceteris: vt pʒ ibidẽ. vt qñ ꝓmisit du
cere vnã de filiab⁹ petri. ❡ Quid si quis
ꝯhat sic spõsalia cũ aliq̃: ꝓmitto tibi q te
ducã in vxorẽ si placuerit deo: ⁊ postea in
ueniat̃ ꝯsanguinitas iter eos: nũqd põt
postea ꝯhere cũ sorore sue spõse nata ex
matre nihil sibi attinẽte. R° q sic: qꝛ spõ
salia fuerũt cõditiõalia. ❡ Sʒ nõne deã
cognitio ĩtelligit̃ etiã si nõ apponat̃. R°
q sic tñ qñ cõditio nõ exp̃mit̃ manet pu
rus cõsensus. Idõ ex h̃⁹ sponsalib⁹ ho
nestatis publice iustitia gñat̃. h̃ Ho. ex̃
de spõ. ad audiẽtiã. Idẽ etiã dicit Jo. an.
li. 6. de spon. ex spõsalib⁹. ❡ Ad h̃ tñ nõ
q si apponeret ꝯditio talis: q̃ h̃etur pro
nõ adiecta: ideʒ eẽt ac si eẽnt pure ꝯtca.
Et ex eis surgẽt honestas publica: vt pʒ
ex̃ de condi. ap. c. vlt. ❡ Quid si spõsalia
nulla fuerũt consensu deficiẽte. R° nõ ge
nerãt h̃ ĩpedimẽtũ li. 6. de spõ. ex sponsa
libus. Et s̃m h̃ consanguineus furiosi
continuẽ sponsaʒ ei⁹ ducẽ põt: cũ ꝯsẽsus
defecerit. ex̃ de spõ. dilect⁹. ⁊. 32. q. 7. neq̃
furiosus.

❡ De affinitate ti. 25.

Deide ꝯsiderãdũ ẽ de affinitate
de q̃ plura q̃runt̃. s. qd sit affi
nitas. R° vt dicunt iurisp̃iti.
Affinitas ẽ ꝓpinqtas psonaꝝ
ex copula carnali ꝓueniẽs oĩ carẽs pen
tela. Ad cui⁹ euidentiã sciendũ est: q nãl̃
amicitia sup nãli cõicatõe fundat̃. h̃ aũt
cõicatio du^r fit. s̃m ph̃m. 8. ethi. vno mõ
p carnis ꝓpagatõem siue ꝓcreatõem: ⁊ h̃
dr̃ cõsanguinitas. Alio° p ꝯiũctõeʒ ordi
natã ad carnis ꝓpagatõneʒ: ⁊ h̃ dr̃ affi
nitas. vñ affinitas mediãte ꝯsanguitate
⁊ carnali cõmixtõe ꝓpagat̃: iõ ꝯsangui
nitatẽ imitat̃. Sʒ ĩ h̃ differt: qꝛ psona cõ
iũcta siue addita alicui psone: p ꝓpagatõ
nem fit p̃ticeps eiusdẽ nãe: lʒ ĩ differenti
g̃du. vñ ñ mutat gen⁹ attinẽtie: s; tñ g̃dũ
s; psona addita siue ꝯiũcta alicui psone
p copulã carnalẽ: nõ fit p̃ticeps eiusdem
nãe: s; q̃si cõiungit̃ ab extrinseco. Unde
cõiũgit̃ alio gñe ꝯiũctõis: s; ĩ eod ẽ g̃du.
mutat. n. gen⁹ attinẽtie: s; nõ g̃dũ. vñõ v̄.
Mutat nupta gen⁹: s; gñata g̃dum. Hoc
ãt mali⁹ pʒ p ex^m. Ecce Petr⁹ ⁊ soror ei⁹
Bertha attinent sibi attinen^a ꝯsanguita
tis in p̃ g̃du: si qs ãt Berthã cognouẽit
carnalit̃: erit psona addita consanguitati
Petri p copulã carnis: ⁊ attenebit petro
⁊ petr⁹ eꝝ sibi. nõ qdẽ eodẽ gñe attinẽtie
quo attinet bertha ipi petro: s; alio gñe: tñ
ĩ eodẽ gradu: qꝛ sicut bertha ẽ consangui
nea petri ĩ p̃ g̃du: ita ⁊ ille erit affinis pe
tro ⁊ eꝝ° in p̃ g̃du. ⁊ idẽ ĩtelligẽdũ est de
aliis cõsanguineis petri. Dicti sũt ãt affi
nes q̃si ad fines alt̃i⁹ accedẽtes. vel affi
nes q̃si ꝓping. ex̃ e. sup eo. imo dicti sunt
affines ex eo q vna cogna° ad fines alte
ri⁹ cognatõis accedat. ff. de g̃dib⁹. nõ fa
cile. §. affines. h̃ Ho. ❡ Nõndũ ẽt q ãtiq
tus solebant eẽ tria gña affinitatis: s; sub
latis 2° ⁊ 3° de medio: ꝓpt̃ qd̃ etiã ea no
tificare nõ curo: remãsit so^m p̃^m gen⁹. s. qd̃
ꝯsurgit ex ꝯsanguitate: ⁊ p^a carnis com
mixtõe. Utꝝ affinitas remaneat p⁹ mor
tem viri vel vxoris int̃ supstitẽ ⁊ ꝯsãgui
neos defũcti. R° q sic. Est. n. vinculuʒ p
petuũ q̃diu psone viuũt int̃ q̃s est ꝯtca:
sicut ⁊ consanguinitas ex qua causatur

Utrū coitꝰ illicitꝰ cauſet affinitatē. R°
affinitas mediāte ꝯſanguinitate ꝯbit᷑: ⁊
eā imitat᷑: vt dictū eſt. ſ. Et hic ē ꝙ ꝑ oēs
actū ſufficiēt᷑ ad carnis ꝓpagatōē ordi-
natum ꝑ quā conſanguinitas ꝯbi poſſit
affinitas ꝯbit᷑: ⁊ non ꝑ aliū. Vñ ꝯbitur ꝑ
oēm actū in quo ē cōmixtio ſeminū: non
āt ꝯbit᷑ ꝑ pollutōem extraordinariā. i. q̄ fit
ex ordinē nāe. i. ex vel circa vas debitū.
35. q. 3. extraordinaria. ⁊ ex de eo q̄ cogno.
cōſang. fraternitatis. talis. n. pollutio nō
facit ſanguinis cōmixtōnē: nec carnis
vnitatē ꝑ quam affinitas ꝯbit᷑. 35. q. 10.
fraternitatis. ¶ Quid ſi videat᷑ dici ꝯtrā
ex de eo q̄ cog. conſan. fraternitatis. Di-
cendū ꝙ illa ſeparatio nō fuit ꝓpt᷑ affinita-
tem: ſ; ꝓpt᷑ publice honeſtatis iuſtitiā: que
ꝯbit᷑ ex ſpōſalibꝰ puris. Illa etiā decre-
talis ex de ſpō. iuuenis. nō obſtat p̄dcis
q᷑ logt᷑ de illo q̄ attentauit in nālibus: ⁊
mr̄ioniali affectu: vt dicit glo. ibidem. ⁊
Innoc. ⁊ hoſti. ſup. c. fraternitatis. Et
etiā q᷑ vſquequaq; nō plene fuit certum
vtrū ex vas nāle ſeminaſſet vel intus: vt
etiā lr̄a ſonare vr̄. ¶ Nō tñ ꝙ ex affini-
tate q̄ ꝯbit᷑ ex coitu fornicario deferri nō
p̄t hereditas vel tutela. ff. de gradibꝰ. non
facile. §. ſciendū. Nec p̄t excipi cōtra teſtē
ſ; ex illa ſola: q̄ ex nuptijs ſurgit. h̄ Ho. in
ſū. ⁊ ex de eo q̄ cog. diſcretōē. Quidā tñ
vt dicit Goff. reputāt abſurdū ꝙ affini
tas que ē vinculū legitimum ex dānato
coitu oriat᷑. Et ideo dicit qd̄ ꝓbabilr̄ dici
p̄t ꝙ affinitas ex tali coitu nō orit᷑: quia
affinitas ē qdam ꝓximitas ꝓueniēs ex
nuptijs: vt p; in d. §. ſciēdū. Dicit᷑ tñ ide
publice honeſtatis iuſtitia. Cōtrariū tñ
cōit᷑ tenet᷑: q᷑ affinitas nālis ⁊ illegitima
bñ ꝯbit᷑ ex coitu tali: ſ; nō ꝯbit᷑ ciuilis ⁊
nālis legitima: niſi nuptijs interueniēntibꝰ
vt dicit Ho. ¶ Quid ſi clauſtrū pudoris in
uaſit: nō tñ ſemen emiſit. R° Roð. ꝙ nō
ꝯbit᷑ affinitas: ſicut nec ꝑ pollutōē extraordi
nariā: ⁊ ꝓpt᷑ eādē cāz. ¶ Quid ſi vas ī
itret in eo tñ ſeminet: nūqd ꝑ h̄ affinitas
ꝯheret᷑. R° ꝙ ſic: q᷑ ꝑ h̄ fit cōmixtio car
nis: ſicut cuidā in francia ꝯtigit: q̄ cū non
poſſet vxorē ſuā ꝓpt᷑ nimiā artitudinem
corrūpere: eā ī vaſe debito polluit ⁊ iꝑgna
uit: quā icidi tpe ptus oppuit. h̄ Abbas.
¶ Quid ſi mulier nō tñ vir ſemē emittat.
R° ꝑ h̄ nō cāur affinitas: qd̄ p; q᷑ frigi
dus ꝓuocare pōt mulierē palpitādo ad
ſemis effuſionē: tñ ꝑ hꝰ copulā ſpōſalia

p̄ facta ratificant᷑ etiam ſi nenr᷑ emittat
dūmō ſint apti vel ꝓximi mr̄ionio. ex de
deſpō. ipu. continebat᷑. ¶ Quid ſi in vaſe
debito vir ſemen emittat: nō tamē mulier
emittat: nūqd ex h̄ affinitas ꝯheret᷑. R°
ꝙ non ſ̄m Innoc. ſup. c. fraternitatis. ⁊
Tho. 4°. di. 41. ar. 1. q. 4. c. 2ᵃ. ⁊ hoſtien.
in ſum. ⁊ ēt Hu. q̄ nōt ſup illō. c. extraordia
ria. ꝙ nō ē ibi ſeminū commixtio: nec ſunt
vna caro. vñ ꝯſanguineꝰ huiꝰ illā poſſet
hr̄e vxorē ſi de facto poſſet ꝯſtare. non. n.
eēt credēdū iuramētis eoꝝ vt dic. Nec
vir ſecure iurare poſſet illā nō emiſiſſe:
⁊ q᷑ ī dubijs via certior ē tenēda copula
ipiꝰ mulieris ē ꝯſanguineis illius viri ex
toto ꝓhibenda. Roð vo credit ꝙ ſine p̄-
iudicio ſiue mulier emittat ſiue nō affini
tas ex tali coitu cōſurgit: exq̄ vir emittit.
hꝰ ēt ſnie ſūt Inno. ⁊ Ho. ī apparatu. ex
de eo q̄ cog. fraternitati. ¶ Utrū affinitas
ꝯhatur ꝑ mr̄ioᵐ nō ꝯſūmatū. R° affini
tas p̄t accipi ꝓprie ⁊ cōit᷑. p° nō ꝯbit᷑: niſi
mediāte carnali cōmixtiōe. 2ᵒᵒ ꝯbit᷑ etiā
ꝑ mr̄ioᵐ nō cōſūmatū: ⁊ etiā ꝑ ſponſalia
vt hitū eſt. ſ. ꝑ mr̄ioᵐ. n. nō ꝯſūmatum
ꝯbit᷑ aliq̄ ꝓpinqtas cū ꝯſāguineis ꝯiugi ipē
diēs mr̄ioᵐ. vñ ī effectu īpediēdi mr̄ioᵐ
cōuenit cū affinitate ꝓprie dicta: ⁊ qdam
de affinitate ꝓprie dicta dr̄. 35. q. 10. frater
nitati. De cōit᷑ vo dicta hr̄ ⁊ c. q. 2. de ꝓpi
qs. ⁊ ex de conſan. c. 1. h̄ Rich. ¶ Utrum
affinitas ꝑ ſeipam hēat gdus. R° carnis
ꝓpagatio per ſe comparat᷑ ad conſangui
nitatem: quia ex ea immediate vinculū
conſanguinitatis contrahit᷑: ⁊ ad affini-
tatem non compat᷑: niſi mediante ꝯſan-
guinitate: que eſt cauſa eius. vnde cum
gradus attinentie per carnis ꝓpagatōē
diſtinguatur: diſtinctio graduū per ſe ⁊
immedidiate competit conſanguinitati:
⁊ mediante conſanguinitate affinitati.
¶ Utrū gradus affinitatis extendant᷑
ſicut gradus conſanguinitatis. Rndeo
ꝙ ſic: q᷑ exq̄ gradus affinitatis ſumit᷑ ſ;
gradus conſanguinitatis: o; ꝙ tot ſint
gradus eiꝰ quot ſūt gradus illius: tñ q᷑
affinitas eſt vinculū minꝰ q̄ ꝯſanguitas
facilius olim ⁊ nūc diſpenſat᷑ in remotis
gradibus affinitatis q̄ in remotis gradi
bus cōſanguinitatis. ¶ Utrum affinitas
impediat matrimoniū. Rndeo ꝙ affini
tas impedit matrimonium in aliquo gra
du de iure diuino. Prohibetur enim Le
uiti. 18. filius contrahere cū vxore patris

⁊ nepos cū vxore patrui:⁊ pr̄ cuꝫ vxore
filij. In aliquo vero gradu de iure poſitio
vū ex̄ de ꝯſan.⁊ affini.non dꝫ.ꝓhibetur
ne qs ꝯbat cuꝫ affine infra 5um gradum.
Ad hāc etiā q̄ōnem pleni⁹ diſſoluēdam
valent aliqua q̄ dicta ſūt.s̄.ti.de īpedimē
to criminis in ſolutione queſtionis de in
ceſtu. ¶ Utrum linea recta deſcendens
intelligat̄ ꝓhibita in infinituꝫ:ſicut dictū
eſt ſupra de ꝯſanguinitate. R° ꝙ ſic.ar.
in his que dicta ſūt .s̄.de cōſanguinitate
ff.de nup.§.affinitatis.ſm Ho.

¶ De frigiditate.ti.26.

P Oſtea cōſiderādū ē de īpoten
tia coeūdi q̄ obtinet maximū
locū int̄ īpedimēta matrionij.
q: matrimoniū impedit potiuſ
ex nā ſua q̄ꝫ ex ꝯſtitutōne eccleſie.cuꝫ.n.
omē mr̄ioniū fiat cā ꝓlis ſuſcipiēde: vel
incōtinentie:īpotētia coeūdi vtrūqꝫ tollit
⁊ iō merito mr̄ioniū īpedit. Eſt āt īpoten
tia coeundi viciū animi vel corporis vel
vtriuſqꝫ: quo qs impedit̄ alij carnaliter
comiſceri ſm Ray.Spēs āt ei⁹ ſūt due.
vna īpotentia nālis: vt frigiditas ī viro;
artatio ī muliere.⁊ defect⁹ etatis ī vtroqꝫ.
De h āt z° dictuꝫ eſt.s̄.ſ.de etate apta ad
ꝯhendum mr̄ioniū ⁊ ſponſalia.Alt̄a tū
ē impotētia accītalis:q̄ ꝓuenit ex cā ex
trinſeca ⁊ accītali: vt caſtratio ⁊ maleſi
cium.Dicēduꝫ igit̄ p̄ de frigiditate.z° de
artatōe.z° de caſtratōe.4° de maleficio.
¶ Circa āt frigiditatē q̄rūt̄ plura.ſ.vtꝝ
frigiditas ex pte viri īpediat mr̄ioᵐ. R°.
frigiditas viri aut ſupuenit mr̄io° iaꝫ le
gitime ꝯcto ſiue ꝯſūmato: ⁊ ſic nō īpedit
mr̄ioᵐ ſm cōem opi.lꝫ aliq dicāt ꝙ ſi ſit
ꝑpetua ⁊ āñcedat mr̄ionij cōſūmationeꝫ
poterit ꝓpt̄ eā ſi poterit ꝓbari mr̄ioᵐ diri
mi. Aut p̄cedit mr̄ionij ꝯctōeꝫ:⁊ tūc ſi ē
tpal̄ cui pt adhiberi remediū p nāꝫ vl̄ p
artē nō dirimit mr̄ioniū ſi ꝯhat̄:tū male
facit hō ꝯhendo duꝫ eſt in ſtatu illo:niſi
magna neceſſitas vel vtilitas h requirat
Si āt ſit ꝑpetua.ſ.cui nō pt ſubueniri per
medicine beneficiū:nec p etatis ꝓceſſum
q: ē a p̄ma cōplexione nāli:vt eſt ī his q̄
ſūt īſenſibiles p nām:tūc īpedit ⁊ dirimit
33.q.i.c.i.⁊.z. ⁊ ex̄ de frigidis.c.i. ⁊.z.⁊
c.laudabilē.Cui⁹ rō eſt:q: ī ꝯctu mr̄ionij
ꝯhentes obligāt ſe īplicite ad reddēdum
debitū ſibi mutuo ſi petat̄.nullus autē ſe
pōt ad impoſſibile obligare.Et ītellige ꝙ
nō pōt eē ꝑpetuū īpedimētū nāle frigidi
tatis reſpectu vni⁹ pſone:⁊ non reſpectu
alteri⁹.Sꝫ ſi nō poſſit actū carnis exercē
cū virgine:⁊ poſſit cū corrupta tūc medi
cinalit̄ poſſ[illegible] aliquo īſtrumēto frangere
clauſtrū pudoris:⁊ ei cōiugi.h Rich.4.
di.34.q.z.ar.i.c.⁊ Tho.4.di.34.ar.z°.
¶ Sꝫ obijcit̄ q: ſi frigiditas īpedit mr̄i
moniū:tūc videt̄ ꝙ ſenes nō poſſint ꝯhē
cū ſint nālit̄ frigidi. R° ꝙ pñt contrahē
i7.q.i.nuptiaꝝ.⁊ ex̄ de frigidis.ꝙ ſedem
in glo.q: ſenes hñt caliditatē ſufficienteꝫ
ad copulā carnis.p̄.frigiditas ſenū iuua
ri pt aliquo bñficio:ſ nō q̄libꝫ frigiditas
nālis. pōt etiā ī eis defectus iuuari: vnde
ꝯhens cū eis nō decipit̄ ſicut cum alijs.
Dicūt tū aliq ꝙ ſi eēt frigiditas tal̄ rōne
ſenectutis: ꝙ nullo mō iuuari poſſet.di
cēduꝫ eēt ſicut de nāli frigiditate:q: talis
ꝯhendo ſe obligaret ad īpoſſibile.h Ric.
4.di.34.q.z.ar.i.c.zᵐ. ¶ Utꝝ caliditas
īpediat ſicut frigiditas. R°. caliditas ſup
flua vir pōt eē impedimētū ꝑpetuꝫ.ſi tū
īueniret̄ ꝙ p triennium copulā carnis ī
pediret iudicaret̄ ꝑpetuum:q: tū frigidi
tas magis ⁊ ſepius īpedit. tollit enim nō
tm̄ ꝯmixtōem ſeminū:ſ etiā rigorē mem
brorum:quo fit ꝯmixtio corpoꝝ:ideo fri
giditas magis ponit̄ īpedimētū q̄ꝫ calidi
tas.oīs tū defect⁹ ī educit̄ ad frigiditateꝫ
h Tho.4.di.34.ar.i.c.zᵐ. ¶ Quid ſi mu
lier dicat ꝙ vir eā cognoſcē nō pōt: ſup
h allegās mēbri defectū. Rndet Ho.vīꝝ
eē īſpiciēdū p viros exptos ⁊ honeſtos:
ſic etiā dicet̄ de muliere arta:q: vbi eadē
ē rō ibi idem ius.ex̄ de ꝯſan.tua nos.
¶ Quid ſi mulier alleget magnitudineꝫ
mēbri viri dicēs ꝙ ñ pōt eū ſuſtinē.Di
cūt aliq eā audiēdā.dic̄.n.Auic.ꝙ muli
er q̄ñqꝫ nō ē arta: ſ vir ei⁹ nō ꝯuenit ei.
vñ vtqꝫ īdiget pmutatōe. Dic̄ āt Ho.ſe
audiuiſſe a feia exptā:ꝙ h vix aut nūq̄ꝫ
accidē pt.q̄dā āt dicūt talia eē reliquēda
iudicio exptoꝝ.Ho.vo dic̄: q: ipe ꝯſulēt
papā ī h caſu. ¶ Quid ſi vir hēat mēbꝝ
multū carnoſuꝫ. Rndet Ho.ſe audiuiſſe
ab exptis:ꝙ h pt eſſe cā iuſta dirimendi
matrioᵐ. Nam infirmitas elephātie oc
caſio poſſet eē q̄ reddit etiā naſū groſſuꝫ
Et h ipe Ho. de facto fuit exptus vt ipſe
dicit ad hāc q̄ōneꝫ:⁊ etiā ad.q.p̄cedētem
facit illud ex̄ de frigidis fraternitati. ibi
cuius ſili.ꝛc.⁊.c.ꝙ ſedem.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ De artatione. ti. 27.

D Einde ꝯſiderandũ eſt de artatione. Et de hac querunt᷑ plura. ſ. vtrum artatio ex parte mulieris impediat m̃rioᵐ. R° artatio aut nõ eſt tãta q̃n ei ſbueniri poſſit ſine periclo per nãm ſiue per artem chirurgic. vel ꝑ ꝯſortium viri ꝯuenientis nature ⁊ ſtature ipſius mulieris. Et ſic nõ impedit licet malefaciat mulier ꝯtrahendo dum eſt in tali ſtatu. Aut eſt tãta ꝙ non poteſt ei aliquo modo ſubueniri ſine periculo corporiſ. ⁊ tunc aut talis artatio ſupuenit m̃rio ꝯtracto ſiũ ꝯſũmato lʼ nõ ꝯſummato. ⁊ ſic matrimoniũ nõ dirimit ſm opi. cõem. lʒ aliqui dicant ꝙ ſi ſit perpetua ⁊ antecedat matrimonij ꝯſũmationeʒ. poterit ꝓpter illam matrimoniũ dirimi ſi potuerit legitime probari. Aut antecedit m̃rionij cõtractionem. ⁊ ſi impedit matrimoniũ ꝯtrahendũ. Et ſi de facto cõtrahat᷑ poterit impedimento legitime ꝓbato dirimi ꝑ eccleſie iudiciuʒ. vnde illõ quod habet᷑ eẋ de frigidis ꝯſultatio. vbi dr̃ ꝙ eccleſia romana ꝯſueuit in ꝯſilib⁹ iudicare. vt que tanꝗ̃ vxores hr̃i nõ poſſunt. vt ſorores habeant᷑ ꝯſilium eſt non ꝓceptum ſm glo. ibidem. m̃rioniuʒ tamẽ non eſt inter tales. Separatiõe aũt facta dabit licentiã ꝯtrahendi cum alia. Mulr̃ võ dʒ ſiñ ꝯiugio remanere. eẋ. e. ti. ex litteris. ⁊. c. fraternitatis. hec Ric. 4. di. 34 q. 2. ar. 2. ¶ Ad hoc nota ſm hoſ. ꝙ ſicut impedit᷑ matrimoniũ ꝑ hoc ꝙ mulier eſt ita arta ꝙ non poteſt a viro cognoſci. ita etiã impedit᷑ ſi ſit ita lata ꝙ non poſſʒ cognoſci ſicut accidit de ſcõ in ꝓuintia apõ graſſam. Et breuiter qualitercũꝗ̃ ſit ipotens reddere debitum ipedit᷑ matrimoᵐ q² non diſtinguit᷑. eẋ de frigi. ꝙ ſedẽ. Secus eſt ſi ſit cognoſcibilis quoquo° lʒ cõcipere non poſſit vel in lecto mingat vel mortuuʒ pariat vel alias vicioſa exiſtat q² h̃ edictum eſt ꝓhibitoriuʒ. eẋ de ſpon. cum apud. niſi forte papa ꝯtrariũ reſponderet. ¶ Quid ſi mulier ꝓpter artitudinẽ ſepetur ⁊ poſtea ab alio cognoſcat᷑. R° aut cognoſcitur fornicarie. ⁊ tunc ꝓ̃ viro non reddet᷑ ſi ꝯtra eam excepit de fornicatione. Aut legitime q² cum eo ꝯtraxit Et tunc ſʒ Hoſ. ⁊ plures alios diſtingue quia aut ſecũdus vir eſt in ſtatura ſimilis primo viro et tunc reddatur primo viro q² apparet eccleſiaʒ fuiſſe deceptaʒ in iudicando ipedimentũ ꝑpetuum. q² ſic fuit cognoſcibilis a ſcðo ita ⁊ a ꝓ̃. Aut ẽ diſſimilis. ⁊ tunc aut ꝑ vſum ſcði non ẽ facta apta ꝓ̃ quod accidere põt ꝓpter inequalitatẽ membroꝝ. vel ꝓpter aliquid aliud ⁊ ſic ſtabit cum ſcðo. aut facta eſt apta ⁊ ſic ſm quoſdã eſt reddẽda ꝓ̃. Sʒ Bern. Ray. Hoſ. Tan. Inno. Hug. ⁊ Jo. diſtinguunt. Aut. n. a ꝓ̃mo nullo° cognoſci potuiſſet ſine piculo. debʒ. n. violentiam ſuſtinere modicam. ſʒ graueʒ cuʒ periculo mortis non tenet᷑. Et tũc non redibit ad ꝓ̃mũ. lʒ ſibi facta ſit apta. q² non fuit matrimoniũ int᷑ ipam ⁊ ꝓ̃mum. Aut potuiſſet ſine periculo cognoſci ⁊ tunc reddet᷑ ꝓ̃. Et hoc innuit᷑. eẋ de frig. fraternitatis. in fi. ſm Ber. ⁊ Hoſ. ibideʒ. Hoſt. võ diẽ in ſum. papaʒ eſſe ꝯſulendũ. ſʒ in apparatu ſup dictum. c. fraẗnitatiſ. notat cũ Inn. ꝙ q̃ñ cognoſcit᷑ a ſcðo viro dʒ reddi ꝓ̃. Q² que eſt cognoſcibilis vni eſt cognoſcibilis a vij. ꝓcedens opi. ſ. Ber. magis placet mihi. Sʒ cum dictũ ſit ꝙ ſi per vnum vſum ſcði viri facta ſit idonea ꝓ̃. debʒ ei reddi ſaltem i aliquo caſu. quomõ ꝯſtabit ꝙ ſit idonea. i. cognoſcibilʼ ꝓ̃. R° forte ꝯſtabit ꝑ iuramentum m̃onaꝝ a quib⁹ inſpicient᷑ tam vir ꝗ̃ʒ mulier vel admin⁹ ipa. hec Roð. ¶ Quid ſi ꝓ̃mo reddita fuerit ⁊ eam aptam nõ inuenerit. R° reſtituet᷑ ſcðo. ſi tñ eã ꝓ̃m⁹ repetierit reſtituet᷑ ei ⁊ 2° ⁊ 3° ⁊ ſic vſꝗ̃ ad infinitũ ſm Jo. Tand. aũt dicit ꝙ reſtituenda eſt ꝓ̃ viro bis non 3°. q² nec lʒ 3° appellare. eẋ de appella. ſua. Scðm võ hoſt. ſi ſecund⁹ cognoſcit eam eſt reſtituenda ꝓ̃. cum quo ꝑ trienniũ remanebit q̃ſi ꝓ̃ſumat᷑ maleficiat⁹ fuiſſe. Et ſi interim eã cognoſcere potuerit cum eo remanebit alʼs elapſo triennio reſtituet᷑. 2° ſine ſpe reſtitutionis faciẽde primo. Et hic eſt caſus in quo priuatur quis iure ſuo ſine culpa ſua. ſʒ non ſiñ cã ⁊ hec opinio magis placet mihi. ¶ Utruʒ matrimoniũ ꝯtrahi poſſit ante inciſionẽ cum arta q̃ñ per inciſioneʒ põt fieri apta R° Hug. dicit ꝙ non credit. ſʒ poſt inciſioneʒ credit ꝙ poſſit. Ego aũt credo ſine ꝓ̃iudicio ꝙ cum tali poſſit etiã añ inciſionem ꝯtrahi ſi ſine piculo poteſt apta fieri ¶ Quid ſi añ inciſioneʒ de facto eaʒ duxerit. nunquid facta inciſione ab ea recedere poterit. R° Hugo. dicit eſt opus nouo ꝯſenſu ad hoc vt ſit matrimonium

quem tñ ꝯſenſum intelligit interuenire ſi
poſtea carnaliter copulentur. Unde innuit
ꝙ niſi interueniat nouus ꝯſenſus poſt
inciſioneꝫ poteſt ab ea recedere ⁊ aliam
ducere. Alij dicunt vt Roð. ſine p̄iudicio
ꝙ ſi duret adhuc p̄mus ꝯſenſus facta in
ciſione non eſt opus nouo ꝯſenſu. ſꝫ ſub
lato impedimento ꝓpter quod cõſenſus
p̄mus inefficax erat ad efficiendũ matri
moniuꝫ iam efficax eſt ad illud efficiendũ
¶ Pone ꝙ ſit arta vni ⁊ apta alteri. nũ
quid eſt pſona legitima ad ꝯtrahendum
matrimoniuꝫ. R° hug. dicit ꝙ ſic reſpẽu
eius cui poteſt ſine periculo ꝯmiſceri. hec
Roð. ¶ Quid ſiquiſ de facto ꝯtraxit cũ
arta que per inciſionem poteſt fieri apta
nunquid cogi poteſt ad ſuſtinendam inci
ſioneꝫ. R̃ndet hug. ꝙ non cũ timetur de
piculo mort. ⁊ hec omnia notat hug. zz.
q. 7. ꝙ ꝓpoſuiſti.

¶ De caſtratõe. ti. z8.

Poſtea ꝯſiderãdũ eſt de caſtra
tione. Et circa hanc queruntᷣ
plura. ſ. vtꝝ caſtratio ipediat
mr̃ionium. R° caſtratus ꝰ ali
quos dicitᷣ q hꝫ virilia ſecta ita ꝙ vtqꝫ
teſticulus eſt abciſus. Scðm vo Hoſt. ⁊
hoſt. caſtratus dicitᷣ quaſi caſte natus. i.
nãliter frigidus. vnde de tali caſtrato idẽ
eſt dicendũ qð ſupra dictũ eſt de naturali
ter frigido. Spado vo dr̃ is q ſpata vel
aliquo gladio virilia amiſit. Eunuchꝰ ãt
ſe hꝫ cõiter ad vtrunqꝫ. Et accipitᷣ ex̃ vt
lite non ꝯteſ. qm̃ frequentᷣ. §. ſi vo aliter.
v̄imur tñ vt dicit ideꝫ hoſt. p̄dictis tribꝰ
noibus ꝓmiſcue. ſꝫ v̄a ſignificatio coꝝ
ſe hꝫ p̄dicto mõ. Si ḡ loquimur de eo q
amiſit virilia cõp̄hendendo teſticulos ⁊
v̄gam. talis cum non poſſit reddere debi
tum non poteſt ꝯtrahere matrimoniuꝫ ſi
cut nec puer. ex̃ frigi. ꝙ ſedem. ⁊. ff. de in
re do. ſi ſerua. §. ſi ſpadoni. Et ſi ꝯtraxerit
eſt ſeparandꝰ cũ nulluꝫ ſit matrimoniuꝫ.
ſi tñ mr̃ionium p̄ceſſerit ſectõem nõ ſepa
ratᷣ. lꝫ uir ſit factꝰ impotens ad reddẽdũ
debitum. zz. q. 7. illi qui. H intelligunt gra
tianus ⁊ Jo. de mr̃ionio ꝯſũmato. Et pro
eis ẽ ar. zz. q. i. §. ꝯiugiũ. inqt ꝯfirmatur
officio. ſ. carnis ſm glo. ſꝫ vt dicitᷣ ibideꝫ
paruꝫ poſt anteqꝫ ꝯfirmetᷣ impoſſibilitas
officij ſoluit uinculum ꝯiugij. Hoſt. vero
⁊ hoſt. hoc intelligere videntᷣ de mr̃imoꝝ
ꝯtracto. non tñ de matrimonio ꝯſũmato
ſed etiã de non ꝯſũmato. Unde dicunt in
ſũmis ſuis ꝙ exquo matrimoniũ ſemel
tenuit nullo ipedimento ſupueniente tol
litᷣ. ſic intelligitur illud. c. ꝙ ſedem. ⁊ illð
qui nulli. ⁊ ſilia. niſi religione p̄ueniente
copulam carnaleꝫ. ex̃ de ꝯuer. ꝯiu. ex pu
blico. Et hec opinio eſt tutioꝛ ſm Ric. 4.
di. 27. q. z. ar. z. c. in fi. Si tamen ſaltẽ vnũ
teſticuluꝫ haberet ꝯtrahere poſſet. ſic põt
intelligi illud. ff. de lib. ⁊ po. ſed eſt queſitũ
Si vo loquamur de eo qui teſticlos am
bos amiſit. virga tamen ei remanſit. taliſ
ſm aliquos contrahere põt dummõ vir
gaꝫ erigere poſſit. vnde. zz. q. 7. his vo q
dicitᷣ in glo. de ſpadone ꝙ ſi virgaꝫ habꝫ
erectaꝫ ſiue ſperma reſoluat ſiue non. fit
ibi matrimoniuꝫ qꝛ talis ſatiſfacit mulie
ri. ſicut mulier viro ſiue ſperma reſoluat
ſiue nõ. Nec requiritᷣ ſemp in matrimoꝰ
ꝙ ſit ſpes filioꝝ. ſꝫ ſufficit ꝙ ꝓles non
euitetᷣ. vnde ⁊ ſm legiſtas ſpado põt cõ
trahere ⁊ adoptare. lꝫ non poſſit gnãre ſi
cut notat hug. Sꝫ cum ſpadonis erigatᷣ
virga. ⁊ ſemẽ emittat vt vult Auic. lꝫ ſit
inualidus ad gñandum querit Jnn. vtrũ
per talem coitum affinitas ꝯtrahatur.
Et reſpondet ꝙ tutius eſt dicere ꝙ ſic. lꝫ
forte ibi non ſit ꝯmixtio ſeminum ſine q̃
ꝯtrahitur affinitas aliqñ vt dicit licet vi
deatur notaſſe cõtrariũ. z5. q. z. ex̃ ordi
naria. vt dictum eſt ſupra de affinitate.
Ad hec nota ꝙ omnia ſupradicta de im
pedimento impotentie coeundi debent in
telligi qñ matrimonium inter potenteꝫ ⁊
impotentem eſt ignorãter ꝯtractum. ſi
eni ambo impotentiam ſciunt ⁊ ſilʳ ꝯtra
here vel poſt ꝯtractum ſilʳ remanere vo
lunt. ꝓñt. nõ tñ inter eos eſt matrimoniũ
ex̃. de frig. laudabilem. ¶ Quid ſi ſolus
potens ſciuit. R°. idem eſt qð in p̄miſſo
caſu. ar. ex̃. de ꝯiu. lepꝛo. ꝓpoſuit Tho.
vo dicit in 4°. ſuo ꝙ ſi perſona cum qua
ꝯtrahitur impotentiaꝫ reddendi debituꝫ
de facto ſciat eſſe in altero ⁊ ꝯtrahat ma
trimonium erit nec ſeparari poterit. Secꝰ
eſt ſi nõ poſſet reddere de iure vt ſi ſolen
nizaſſet votum ꝯtinentie. tunc enim ſiue
hoc ſciret ſiue nõ nullum eſſet matrimo
nium. ¶ Quid ſi vteros ignoꝛat. R° locũ
habet diuoꝛtium. ¶ Quid ſi ſolus potẽs
ignoꝛat. R°. in poteſtate eius eſt vt diuoꝛ
tium celebꝛet. ar. ex̃. de eo qui dux. c. i. po
tens tñ ſemper p̄ſumitur ignoꝛãs. ff. de

ꝓbat᷑. veri⁹. Nec eſt.n.credibile ꝙ potẽs
ſcienter ꝯtrahat cum ĩpotente ex̄ de frig.
ꝯſultationi.ſi tamen ſcia ꝓbet᷑ coget᷑ eã
vt ſororẽ retinere.vt dicit᷑ in.d.c.lauda
bilem.q̄ꝛ eccleſia romana ſic ꝯſueuit iu-
dicare.ſic illa decr. ꝯſultationi.poteſt itel
ligi ꝑcipiẽs.que ſm̄ alios cõit᷑ eſt ꝯſulẽs
ar.ex̄ de ſen.⁊ re iu.in cauſ. Nec obſtat
illud.33.q.i.integritas.vbi dicit᷑ ꝙ caſti
tas nec ſuaderi nec impari põt.q̄ꝛ illud
eſt veruz ab initio.ſꝫ ſecus eſt ex poſtfcõ
ex̄ qui cle.vel vo.c.vl. Poteſt etiam dici
ꝙ iſta decr. dꝫ intelligi qñ tale matrimo
niũ ꝯtrahit᷑ publice ĩ facie eccleſie. Nec
illud ꝑſbr dꝫ omittere niſi potens voueat
publice ꝙ alij nõ adherebit ea viuente.
Et ideo poſtea coget᷑ ꝑciſe.ar.ex̄ de frig.
fraternitatis. Poteſt etiã dici ꝙ lꝫ mr̄io^m
nõ reſcindat᷑ ad petitiõem ſcientis q vel
votum emiſit expꝛ̄ſſum vel ſaltez ꝓſumit᷑
emiſiſſe tacitũ.tñ ſi talis cum ſcd̄a mulie
re ꝯtraxit matrimoniũ tenebit.q̄ꝛ lꝫ vo-
tum ſimplex ĩpediat mr̄ioniuz ꝯtrahendũ
non tñ dirimit iam ꝯtractum.vt dictuz ẽ
ſupra. Nulluz tamen ius dicit ꝙ aliquis
cogat᷑ talem retinere.ſꝫ ꝙ ſi ꝯſentiunt ſiſ᷑
morari.hoc pñt facere.mulier tamen nõ
poteſt vxor eẽ.ſꝫ põt retineri tanꝗ̄ ſoror
ſic.n.expꝛ̄ſſe loquit᷑.ex̄ de frigi.ꝯſultatiõi
⁊.c.laudabilem. R°.i.ad ſi.q.d.ſimul mo
rantes caſte pñt viuere ſꝫ non cogentur
votum emittere.33.q.i.integritas. Intel
lige igitur ꝙ ꝗ̄diu eis placebit ſic mora
bunt᷑.Et eccleſia vix licet peccantem cũ
alia corrigere poterit de occultis.33^a.q.5.
chꝛiſtiana. ſꝫ nec vir niſi ꝑ ex cã ꝓuocet
ad diuortiũ cuz effectu ĩpetrabit ab ecc^a
licentiam cum alia ꝯtrahendi.Et hoc eſt
ſm̄ hoſti.tenendum ⁊ tota hec ſolutio ac
cepta eſt ab hoſt. Nõ etiaz ſm̄ Bern.ꝙ
ad hoc ꝙ poſſint ſimul eſſe opꝫ ambos
ꝯſentire.6.q.3.ſcriptum eſt.q̄ꝛ cuz nullũ
ſit matrimoniuz alter alteri non tenetur.
ex̄ de frigi. laudabilem.

¶ De maleficio. ti.29.

DEinde ꝯſiderandũ eſt de ma-
leficio.Et circa hoc querunt᷑.
vtꝝ maleficiũ impediat mr̄io
niũ. R° quidã dixerunt ꝙ ma
leficiuz nihil erat in mũdo niſi in opione
hoĩuz q̄ꝛ nãles effectus quoꝝ cãe ſũt occl᷑
te maleficijs ĩputabant. Sꝫ hoc eſt ꝯtra
ſcõs qui dicunt ꝙ demones habent pote
ſtatem ſup̄ corpoꝛa ⁊ ſup̄ imaginatõnes
hoĩum qñ deus pmittit.vñ p eos malefi-
ci aliqua ſigna facere pñt.vñ illi qui ĩpoſ
inducunt ad talia facienda malefici dñr.
Et iõ alij dicũt ꝙ p maleficia copule car
nali ꝓſtari poteſt ĩpedimẽtũ ſꝫ nulluz ta
le eſt ꝑpetuuz.vñ non dirimunt mr̄ioniũ
iam ꝯtractum.Sꝫ hoc eſt ꝯ̄ experimentuz
⁊ ꝯ̄ iura antiqua ⁊ noua.Et iõ ſm̄ cõem
opionem doctoruz diſtinguendum eſt ꝙ
impotentia coeundi ex maleficio aut eſt
tp̄alis aut ꝑpetua.ſi tp̄alis non ĩpedit. tẽ
aũt ꝓſumit᷑ eſſe tp̄alis. qñ infra ſpacium
trium annoꝝ cohabitantes. ⁊ ꝗ̄tum pñt
operam dantes ſiue p eccleſiaſtica ſacr̄a
ſiue p alia remedia ſanari pñt.Si vͦo nõ
ſanent᷑ aliquo remedio extunc ꝓſumitur
eſſe ꝑpetua. Aut ꝓcedit mr̄ionij ꝯtractõ
nez ⁊ ꝯſũmatõem ⁊ ſic ĩpedit mr̄ioniuz
ꝯtrahenduz ⁊ dirimit iã ꝯtractuz aut ſe
quit᷑ mr̄ionij ꝯtractõez ſꝫ nõ ꝯſũmatõz
⁊ ſic etiã vt dicunt aliqui dirimit mr̄io^m
iaz ꝯtractũ. Dicit᷑.n.33.q.i.c.i.ꝙ ꝯiugiũ
cõfirmat᷑ officio.ſ.carnis.vt dicit glo. Et
paꝝ poſt dicit᷑ ꝙ anteꝗ̄ ꝯfirmet᷑ impoſſi
bilitas officij ſoluit vinculuz ꝯiugij. Aut
ſeq̄tur mr̄ioniũ ꝯſũmatũ ⁊ tũc vinculum
mr̄ioniale non dirimit. Cõis etiã opio te
net ꝙ ſi certũ eſſet ꝙ eẽt ſecutũ mr̄ioniũ
ꝯtractum.nõ tñ ꝯſũmatuz nõ ꝓpter hoc
dirimeret᷑ vinculum mr̄ionij. Et h⁹ ſnīe
videt᷑ eſſe Ber.ex̄ de frigi. fraternitati.in
glo. Sꝫ quõ põt ſciri ꝙ ꝓcedat vel ſeq̄t᷑.
R° lꝫ vix poſſit ſciri vtꝝ ꝓcedat ꝯſũma
tionem mr̄ionij vel ſequat᷑. facile tñ põt
ſciri vtruz ꝓcedat ꝯſũmatõem mr̄ionij.
Et hoc ſufficit ſm̄ aliquos.q̄ꝛ tũc dirimit
ipm̄ ſm̄ eos. Uel põt dici ꝙ in fauore al
terius mr̄ionij vtilioꝛis ꝓſumit᷑. Et ſi ꝓce
dit mr̄ionij ꝯſũmatõez ꝓceſſit ⁊ ꝯtractio
nez.hec de Ric.4.di.34.q.3.ar.i.Scd̄m
etiã gof. ⁊ hoſ.ſi dubitat᷑ vtꝝ impedimẽ
tuz ꝓceſſit mr̄ioniũ vl᷑ ecõ. ꝓſumet᷑ ꝙ im
pedimẽtuz ꝓceſſit.ar.C.de edil.edic.l.3
Ad ĥ nõ ꝙ maleficiũ ꝑpetuuz vel ẽ reſ
pectu oĩs mulieris.⁊ ſic reddit inhabilez
ad oẽs. vel reſpectu vxoris ⁊ ſic reddit
inhabilem ad illã.ſꝫ ñ ad alias. vñ tales
ſepati ſm̄ iura pñt alijs copulari.ĥ Boñ
4.di.34.q.3.ar.3. ¶ Sciendum etiã ꝙ
ſi maleficiũ fuerit gn̄aliter reſpectu oĩuz
tunc ſi nupſerit alteri oñdetur maleficiũ
nõ fuiſſe ꝑpetuum.vnde redire debꝫ ad

p̄mum mr̄ionium. Si vō fuerit reſpectu
ſpālis pſone cuz ded̄ vtriq3 licētia nuben
di alteri. nō pōt reddita potentia coeūdi
redire ad p̄mum mr̄iom. q2 2m mr̄oniū
nullu3 fuit. Inſup nota q̄ ſm hoſt. q̄ādo
v̄ga nullaten9 mouet̄. hoc eſt ſignu3 fri-
giditatꝭ. ſ3 qn̄ mouet̄ ⁊ erigit̄. pficere āt
non pōt ē ſignum maleficij. Dicunt autē
aliq̄ q̄ non ſolū fit maleficiū ne qs coire
valeat. ſ3 etiā aliqn̄ fit ne mulier ↄcipiat
vel vt aborſum faciat. Quicunq3 aūt ꝓpt̄
vindicte libidine3 explendā vl̄ ꝓpt̄ odiū
aliquid fecerit viro vel mulieri. ꝓpter qd̄
nō poſſet generare vel ↄcipe reputatur
homicida. e x̄ de homicidio ſi aliqs. Ite3
ſup illud. c. ſi p ſortiarias. 33. q. i. dic̄ glo.
q̄ ſi mulier ꝓcurauit maleficiū nō pōt pe
tere diuortiu3. q2 ad hoc ſua culpa deue-
nit. vt p3. di. 50. ſi euangelica. S3 videt̄ ↄ
p̄dicta q̄ nullu3 maleficiū ſit ppetuu3 q2
oē maleficiu3 videt̄ poſſe remoueri. vl̄ p
aliud maleficiū vel p exorciſmos eccleſie
q ſt̄ ordiati ad rep̄mendū vi demonū vl̄
p veram pniam cum diabolus non hēat
ptātem niſi ſup peccatores. R° maleficm
eſt ita ppetuum q̄ non pōt habere hūa-
num remediu3. q2 ſi h3 remediu3 nō eſt
homini notū vel licitū. l3 deus pſtare poſ
ſit remediū demonē cogendo ⁊ demon de
ſiſtendo. nō. n. ſemp o3 vt id qd̄ eſt p ma
leficiu3 factū deſtrui poſſit p aliō maleficm
vt ipi malefici ↄfitēt̄. Et tn̄ ſi poſſet p ma
leficiū adhiberi remedium nihilomin9 re
putaret̄ ppetuū. q2 nullo° pōt homo per
maleficiū inuocare demonis auxiliu3. Si
milit̄ exorciſmi eccleſie non valent ad re
p̄mendū demones ſemp quo'ad oēs mo
leſtias corporales. h dei iudicio exigente.
Sp tn̄ valent ↄtra illas demonu3 infeſta
tōes ↄ quas ſt̄ p̄ncipalr̄ inſtituti. Silr̄ nō
o3 q̄ ſi ꝓpter petm̄ diabolo ſit ptās i ali-
quē data ceſſante petō ceſſet ptās. q2 int̄
dū trāſeūte culpa remanet pena. h Boñ
vbi. ſ. ⁊ Tho. 4. di. 34. ar. 3. ¶ Preterea
maleficm ſm goſ. nō pōt ſolui ſp p illu3 q
fecit. vel q2 eſt mortuus. vl̄ q2 neſcit delē
ipm vl̄ q2 maleficiū eſt p̄ditū. Si. n. ſcire
tur dic̄ Scot9. 4. di. 34. q. vnica. ar. 2. q̄ li
ceret illud deſtruere. imo ēt eſt meritoriū
opa diaboli delē. Nec in h eſt infidelitas
aliq̄ q2 deſtruēs nō aſſentit opib9 diabo
li. ſ3 credit eū velle ⁊ velle fatigare dum
durat tale ſigm. q2 ex pacto nō aſſiſtit ad
h niſi du3 illō durat. Et ſic deſtructio illi9

ſigni iponet finē tali vexatiōi. h Sco. vbi
ſ. Veruntamē ſūmum remediū ↄtra male
ficiū eſt pnie ſacr̄m. vn̄ e x̄ de frigi. d3. cō
iuges q nō pn̄t cōiungi ꝓpter ipedimētū
maleficij q̄ cōmiſſis pniam agant. Et ſic
forte deo placebit q mr̄ioniū inſtituit. vt
op9 matrimonij pficiāt. q2 vt ibi dr̄ i glo
īfirmitas corpalis aliqn̄ ꝓuenit ex petō.
Et ſic cā ceſſante forte ceſſabit effect9. e x̄
de pe. cū infirmitas. S3 q̄re magis h3 dia
bolus poſſe actū gn̄atiue q̄3 alterius v̄tu
tis. R° q̄ ſic diabolo magis ē pmiſſa po
teſtas ſup ſerpētes q̄3 ſup oīa aīalia i po
ris facti memoriā. vn̄ ſerpētes magis q̄3
aues p incantatōnes capiunt̄. Sic ēt q2
actus ille ē vicioſus ⁊ q̄dāmodo fetidus
⁊ hoīes in actu illo libidinoſe iungunt̄
vt in plurib9. Jō actū illū magis ipedire
pmittit̄ diabol9. Et hoc ꝓbat̄ ex° quod
hr̄ de thobia. ſ. q̄ demon noīe aſmode9 dr̄
īterfeciſſe viros in lecto nō in cōuiuio. h
Boñ. 4. di. 34. q. 2. ar. 2. c. 3. S3 q̄re act9
ille aliq̄ ipedit̄ r̄ſpectu vni9 mulieri nō re
ſpectu alteri9. R° ſm Boñ. vbi. ſ. c. 4. h
ē vel q2 ſortileg9 ad h reſpectu pſone det̄
minate diabolū inuitauit. vel q2 de9 reſpe
ctu p° cuiuſl3 ipedire nō pmittit. Occltū
. n. iudicium dei h latet. vt patet in vxore
Thobie ¶ S3 quō diabol9 hoc facit. dō
q̄ ipedit gn̄atiuam. nō impedimēto itrin
ſeco ledēdo organū ſ3 extrinſeco ipedie9
vſu3. Et eſt ipedimentū artificiale nō nā
le. Jō pōt ipedire ad vnam ita q̄ nō ad
alias. vel tollendo excitatō3 cōcupie ad
illā vel aliā. Et h p v̄tutē ꝓpriā vel p her
bā vel p lapidē vel p aliq̄3 nā3 occultam
Et cōuenit cū p̄dictis Pe. 4. di. 34. ar. 4.
Utr̄ ſepari ꝓpt̄. maleficm ſi poſtq̄3 alia ma
trimōia ↄtrerint carnalit̄ ſe cognoſcāt ſt̄
ad mr̄iom p̄mū reuocādi. R° q̄ ſic. ar. ex
tra de frigi. fraternitat. i tex. ⁊ glo. ſ. ⁊. 33.
q. i. q̄ aūt. vbi dr̄ de ſepatis ꝓpt̄ frigidita
tē q̄ ſi frigido reddat̄ potentia coeūdi co
get̄ reuerti ad p̄mū cōiugiū. q̄re ſilr̄ dō
eſt de ſepatis ꝓpt̄ maleficiū. Na3 ſnia di
uortij lata fuit int̄ eos p errorē q2 ipedi-
mētū qd̄ fuit iudicatum ppetuu3 non di
rimit matrimoniu3 niſi ſm rei v̄itate3 ſit
ppetuum. vn̄ tales anteq̄3 ſciāt maleficiū
ceſſaſſe cognoſcendo ſcdām excuſant̄ a
petō ꝓpter inuincibilem ignorātiam. ſed
poſtq̄3 ſciunt illud ceſſaſſe ſi cognoſcāt ſe
cūdā mortalit̄ peccāt. Nec obſtat qd̄ dr̄
de talibus. 33. q. i. ſi per ſortiarias. ſ. q̄ ſi

poſſibilitas coeūdi fuerit ei reddita recō
ciliari nequnt. qꝛ illō decretū fuit Hina
ri remēſis archiepī. qđ non tenet in cāu
pdicto. vnde dic ibi glo. h potius dicēduſ
eſt ignarus ꝙ̄ gnaruſ. Eſto ꝙ poſt pdcāz
ſeparatōem vir recipiat aliquē ſacruz oꝛ
dinē ⁊ poſtea mulierē a qua fuerit ſepat⁹
carnalit̄ cognoſcat. nūqd eſt reſtituend⁹
mulieri ad petitōem eius. Rº ꝙ ſic. qꝛ ſe
paratio facta fuit p errorem. Inquātum
fuit eſtimatū maleficiū ppetuū quod nō
erat ppetuū. Nā poſt ꝯtractū matrimo
niū ſp remāſerūt ꝯiuges veri ſm dei iudi
ciū. Vn̄ vir ſuſcipiendō ſacꝝ ordinē vxo
ri p̄iudicare nō potuit. ſuſcipiendo tñ nō
peccauit. qꝛ p ignorātiā inuincibilē ſiū p
babilē excuſat⁹ fuit. Sꝫ nunqd ſibi p̄iu
dicauit recipiēdo ordinē ſacꝝ q̄ſtum ad
hoc ꝙ ſibi nō liceat petere debitū ab vxo
re. Rº videt̄ aliqbus ꝙ ſic. qꝛ votū qđ
ē annexū ſacro ordini tenuit q̄ſtum ad il
lud qđ erat in ptāte viri. qđ ē debituz exi
gere. lꝫ nō quo ad illud qđ erat in ptāte
mulieris qđ eſt debituz reddere. Aliū dn̄t
ꝙ ille ſuſcipiendo ſacꝝ ordinez nō p̄iudi
cauit mulieri nec ſibi q̄ſtū ad h qn liceat
ſibi debitū reddē ⁊ petere qꝛ ignorātia in
uincibilis ſeu pbabil' eū ab vtroqꝫ excu
ſauit p̄iudicio. niſi. n. ſolutuz eſſe mrionij
vinculū exiſtimaſſet ſacꝝ ordinē nō rece
piſſet nec ſe ad votū ꝯtinentie obligare i
tendebat. niſi cū hac ꝯditione iplicita. ſ. ſi
eēt totalit̄ ⁊ ſm v̄itatē ab illo ꝯiugio libe
ratus. hec Ric. 4. di. 34. q. 3. ar. 2. Si vō
q̄rat̄ de abhoiatione vtꝝ ipediat mriom
Rñdet Tho. ꝙ idē eſt iudiciuz de ea qđ
de maleficio. cum ſit cā accn̄talis extrinſe
ca ſicͭ ⁊ maleficiū. hec Tho. Bonū autez
eſſet in tali cāu ꝙ vxor inq̄ſtum poſſet vi
ro modis tñ licitis ⁊ ꝯgruis ſe gratioſaz
⁊ amabilem exhiberet.

De ferijs. ti. 30.

p Oſtea ꝯſiderandū ē de his q̄
ipediūt mrioniuz ꝯtrahendū
ſꝫ nō dirimūt iaz ꝯtractum. q̄
ſunt tp̄s feriaꝝ ⁊ iterdictū ec
cleſie. Et p̄ de p̄ de q̄ querūt̄ plura. ſ. vtrū
liceat celebrare tribus tpib⁹. ſ. a. lxx. vſqꝫ
ad octauā paſce. ⁊ trib⁹ ebdomadis āte
feſtū btī Jo. bap. que qdem ſm glo. ibidē
incipiunt 3º. die an̄ aſcenſionem ⁊ durāt
vſqꝫ ad octauā pent. excluſiue. vt volūt
aliq. qꝛ illud feſtum non hꝫ octauā. Vn̄ō
ſm hoc i dn̄ica poſt pent. poſſent nuptie
celebrari. Hoſt. aūt ſup. c. capellan⁹. ex̄ de
ferijs. exponit incluſiue. Ita ꝙ nō in illa
dn̄ica qñ agit̄ feſtū trinitatꝭ. ſꝫ in craſti
no liceat nuptias celebrare. Itē ab aduē
tu vſqꝫ poſt ephiam. qđ intelligunt. i. poſt
octauā ephie. Reputāt. n. tp̄s ꝙ ē ephia
⁊ octauā eius totuz ad ephie feſtū ptinē
qꝛ illud feſtū hꝫ octauam. Scđm aūt ro
mane eccleſie ꝯſuetudinez a. lxx. vſqꝫ ad
7. diez pent. nuptie nō celebrāt̄. ex̄ de fe
rijs capellan⁹. Ratō aūt dicte phibitiōis
eſt qꝛ in trib⁹ tpib⁹ p̄dictis debent fideleſ
pluſqꝫ alio tēpe ſpūalib⁹ occupari. maxie
qꝛ in trib⁹ feſtis maximis q̄ tēpibus illis
occurrunt ꝯſueuerūt fideles cōicare. In
ſolenni aūt nuptiaruz celebratione ppter
maiora gaudia carnalia que fiūt ibi ppt̄
nouitatē rei multi retrahunt̄ a ſpūalib⁹
animi. Intelligendum autez ꝙ tpibus p̄
dictis phibent̄ tria. ſ. ſolennitas nuptia
rū. ex̄ de ferijs. capellanus. ⁊ 33. q. 4. nō
oꝫ. Traductio ſolennis vt. c. q. nec vxor.
Et copula carnalis. ſm Ray. ⁊ Inno. ⁊
Ber. ſup illud. c. capellanus. vbi dicit ꝙ
ſolennitates nuptiaꝝ illis diebus phibē
tur ne carnalit̄ copulentur. Hoſ. vero de
carnali copula non oio admittit. Illis tñ
tpibus vt quidā dicunt lꝫ. niſi ꝯtradicat
cōſuetudo p̄rie. mriom manifeſte ꝯtrahē
p ſimplicē aioꝝ ꝯſenſum ſine ſolenni bñ
dictōe ⁊ traductōe ad cohitandū. vt in. c
capellan⁹. ſꝫ expſſi⁹ in glo. Cui ꝯcordant
Hoſ. Ray. ⁊ Pe. qꝛ ſic mriom ꝯtrahē nō
ita phibet aiuz ſpūalibus intēdere. ſicͭ ce
lebratio nuptiaꝝ q̄ ſolennē bñdictōnem
ꝯphendit ⁊ traductōz ad cohitandum.
Hoſti. aūt dic in ſūma ꝙ ipe credit ꝙ ho
die ꝯſenſus ⁊ ſolēnitas iterdicāt̄. Nā ill'
dieb⁹ nō iterponit eccᵃ auctēm ſuā ſic in
qt de facto ſeruari videm⁹. nec ſine auctē
eccᵉ mrioniuz eſt ꝯhendū. Alias penaz
hꝫ ⁊ clādeſtim indicat̄. ex̄ de clādeſ. deſp.
cū inhibitio. Et ſi p ꝯn̄s oia ſequētia pro
hibent̄. lꝫ mriom teneat ſi ꝯtrahat̄. h tñ
in glo. ſup. c. capellan⁹. nō aſſerit. ſꝫ tanq̄
opionez recitat aliquoꝝ. Vtꝝ mriom
ꝯtractum tpe phibito ab eccᵃ ſit ſepanō
Rº ꝙ mriom ſic ꝯtractuz ppt̄ hoc ſepari
nō oꝫ quo ad vinculū nec quo ad thorū
ſimplr̄. ſꝫ ad tp̄s in penā ſic ꝯtrahentiuz
eo ꝙ ꝯtēpſerūt eccleſie p̄cepta. ex̄ de mr̄i
monio ꝯtracto ꝯtra interdic. c. i. ⁊ de tali

ſepatõe itelligit̃ illð.33.q.4.nõ oportet.2.

Deinterdicto. ti.31.

D Einde ꝯſiderandū eſt de in/
terdicto eccleſie qð ē qñ quis
p eccliam ꝓhibetur ꝯtrhere cū
aliqua q2 forte dr̃ eē ei⁹ ꝯſan/
guinea vel affinis vel alterius ſponſa vl̃
ꝑpter aliquid aliud. Et circa h̃ querit̃
Utrum matrimoniū ꝯtractū ꝯtra eccle
iterdictū ſit omnino dirimendum. R° cū
matrimoniū interdicit̃ ab eccłia aut cā
ꝓhibitõis eſt ꝑpetua aut tꝑalis .ſi ſit per
petua debet ſtatim ſcʒ pendēte lite ſepari
a cohitatõe. Et h̃ eſt verum ſm̃ ho. niſi
ꝯſuetudo que gnāt ſcādalū ⁊ multitudo
ꝯtrahētium vel defectus ꝓbationis vl̃ in
dulgētia pape in ipedimentis ꝑpetuis ca
nonica inſtitutione inductis diſpenſatõʒ
ꝯcedat ar. de cogna.ſpūali.c.i.in fi. h̃ ho.
Et ſi vellent abinuicem recedere ſunt ex/
cõmunicādi donec legitime ꝯgnitū ſit de
ipedimento quo ꝓbato ſepantur ex toto
lata ſñia diuortij inter eos. Eo vero non
probato ſimul remanebunt.ex̃ de ma.cõ
trac. cõtra iter. de muliere. vbi dicit̃ i glo.
ꝙ ꝑdicta ſententia excõmunicatõis eſt ad
tempus. vnde ex tꝑe tollit̃ ſine alia abſo
lutiõe. Sʒ tutius eſt vt abſoluant̃ eē p⁹
ſepaitonem ad cautelam.lʒ videātur ex/
cõicati dum ſil̃ manent. Si aut ſit tꝑalis
puta tempus in quo matrimo͠m ꝯtrahi
ꝓhibetur ob reuerentiaʒ dierū cū ꝯſen
ſu de futuro cū aliquo. tūc non debent ſe/
pari. pñia tamen ſemp debet imponi ſiue
cauſa ſit ꝑpetua ſiue tꝑalis. ⁊ ſi ſit cauſa
ꝑpetua ſiue ꝓbet̃ eſſe vā ſiue nõ ꝑpt̃ cõ
tēptū eccͤ.ex̃ e.c.2. Et ſm dictā diſtinctõ
nē debēt itelligi diuerſimodꝰ diuerſa iura
h̃ nõt̃ ex̃ de ſpon.du.tua nos.i glo.b. Ne
ēt ꝑceptū eccͤ deluſoriū videat̃ pñt ad
tꝑs abinuiceʒ ſepari ⁊ vtriqꝫ põt copula
carnal̃ interdici.ſi tñ vtqꝫ malā hūit fidē
alias illi ſoli cui iterdictū erat factū ⁊ ſci
ens ꝯtxit. vr̃ interdicēdū ne debitū exigat
⁊ ꝑcipiēð vt ſoluat. Et ſic itellige illð ex̃
e.c.i.2.⁊.3.⁊ ſilia. Quo tꝑe elapſo pñt ſil̃
libere ꝯmiſceri. Et ē tꝑs arbitrariū lʒ de/
cretalis ponat mēſem vnū.ex̃.e.c.i.in fi.h̃
aūt.ſ.ad tꝑs ſepari.põt fieri qñcunqꝫ cõ
trahit̃ ꝯtra interdictū eccleſie ex cā factū
ſiue ſit ꝑpetua ſiue tēpalis vera vel falſa
Et ſm hoc põt exponi ſepent̃.ſ.ad tꝑus.

ex̃ de ſpon.du.tua nos.in fi. ⁊.33.q.4.nõ
oʒ. Qð aūt dictū eſt ꝑcedēte lite cõiuges
abinuicē ſepādos ⁊ poſtea ad tꝑus.intel/
lige verū eſſe qñ ab initio ꝯtra iterdictū
eccleſie expſſe factū ne ꝯtrahāt ꝯtraxerit
ſecus eſſet ſi ſine ꝓhibitione aliqua ꝯtra
xiſſent int̃ ſe vel in facie eccleſie. q2 exq̃
ius ſemel eſt acqſitum non eſt turbanda
ipa poſſeſſio vel quaſi niſi ꝓhibitiõe fcā
Et ſic ſoluit̃ illud ex̃ vt lite pen. laudabi
leʒ. ⁊ ex̃ q fi.ſint le. cū int̃ veterē. vel illa
laudabilē.locū hʒ qñ ꝯtra[illegible]it ab initõ
in facie eccleſie. alias ſi clam ⁊ opponat̃
ipedimētū ꝑpetuū eū pendente lite ſe
parari poterūt ⁊ debebunt q2 tunc ab ini
tio ꝯtra eccleſie interdictū gnāle ꝯtrahit̃
qð ꝓhibʒ ꝯtrahi mr̄ionia clādeſtina. qð
veri⁹ credit ho.ex̃ de clādeſ. deſpõ.cū inhi
bitio. rñſo.i.⁊.§.ſiqs autē.⁊.33.q.4.non
oportʒ.⁊ ex̃.e.c.vlt. Et h̃ locū hñt q̃ſdo
mr̄io͠m ꝯtra iterdictū ꝯſtõis eccleſie ſcri
pte vel ꝯtra iterdictū iudici. papa inferio
ris. hec ho. Quid ſi ꝯtra interdictū pa
pe iterdicētis ⁊ ꝓnunciātis irritū ſi ꝯtra
hat̃. R° ſm hoſt. In hoc caſu recurrēdū
ē ad intentõem pape q ex cā pſonas red
dit inhabiles ad ꝯtrahendū. Nam ſicut
gnālem ſup h̃ ꝯdit ꝯſtõnem ſic ⁊ ſpāīem
⁊ localem ad pſonalē. Ad h̃ di.29.ſcien
dū. Si ḡ intēdat ꝙ tale mr̄ioniū nõ va
leat nullum erit. h̃ vō dicit ꝙ illi q ſic cõ/
traxerint ſepabunt̃ ad tꝑs donec cogno/
ſcat̃ de ipedimēto.ar.extra de mr̄io° ꝯtra
ex litteris.⁊.c de muliere. forti⁹.n.viculū
eſt matrimonij q̃ pape interdictum. hoc
notat̃ extra de deſpon.impu.ad diſſoluen
dum.in glo.fi. Sciendū aūt ꝙ hi⁹ int̃/
dictum aliqñ fit ex canone pape ⁊ hoc in
ducit aliqñ tꝑale impedimentū.aliqñ ꝑ
petuū.ꝑmo° impedit matrimoniū. ſed
non dirimit.2°° impedit ⁊ dirimit de quo
loquit̃.35.q.3.ꝯtradicim⁹.⁊ extra de con
ſangi. nõ dʒ. Aliqñ aūt a iudice illo.ſ.tñ
qui de cā matrimoniali põt cognoſcere.⁊
h̃ ſm Dañ. Sʒ ſm hoſtiē.põt etiā fieri a
ꝑbro prochiali.extra de clāde.deſpon.cū
inhibitio. Quis tamē de cā mr̄ioniali cog
ſcere nõ poſſit.quis vō de hac cognoſcere
poſſit dicet̃.j.ti.33.in ꝑn°. Sane vt diuer
ſa circa matrimoniū ꝑicula euitēt̃ ſtatuit
ꝯſilium gnāle.vt cum fuerint matrimo͠a
ꝯtrahenda anteq̃ꝫ ꝯtrahant p ꝑbros in
eccleſia publice ꝓponat̃ ꝯpetenti termi
no ꝑfinito.vt.j.terminum illuʒ q voluerit

⁊ valuerit legitimum ĩpedimentuȝ oppo
nat ⁊ ipi p̄ſb̄ri nihilomin⁹ perquirãt vtꝝ
aliquod impedimentũ obſiſtat. Cum aũt
apparuerit ꝓbabilis ꝯiectura ꝯtra copu
lam ꝯtrahendã interdicat̃ ꝯtractus ex-
p̄ſſe donec quid fieri debeat fuerit mani
feſtum. ſ. p teſtes vl' p inſtitiã. e x̄ de clãde.
deſpon. cum inhibitio. circa p̄n^m. vbi agit̃
de bannitõibus faciendis vel ꝑmittẽdis
ante matrimoniuȝ ꝯtrahendum. Nõ ad
euidentiam dicte ꝯſtõis ꝙ dicit̃ ſbandi
ſm mentem ꝯſtõnis ipſi⁹. ſȝ nõ ſm vba
aliter non ꝑiculis aiarum ſm
hoſt. Et ſic nullus dȝ ꝯtrahere cũ ſponſa
lia ſine licentia ecclie. i. p̄ſb̄ri prochialis.
Si tñ hoc non ſeruet̃ ſicut nec ꝯſuetudo
ſeruat talit̃ ꝯtrahens nullam penã ordi-
nariã patiet̃. ar. ff. de penis. ſi p̄ſes. In plu
ribus tñ vel licentia epi reqrit̃ p p̄ſb̄ros
prochiales vel p aliquos de mãdato ipo
rum in eccleſia uel aliquo loco prochiali
bus ſil' vocatꝫ ⁊ coadũatꝫ. vt ĩ p̄dicatõib⁹
Quid ſi petẽtes publicari ſint excõiti ex
cõicatõe maiori. R̷⁹ p̄ſb̄r eos non audiet
cum nõ debeat cũ eis p̄ticipare. e x̄ q̃õ me
cã. ſacris. ¶ Quid ſi ꝯtrahant tales ⁊ po
ſtea legitimum ipedimentũ appareat nũ
quid ꝓles cenſebit̃ legitima. R̷⁹ ꝙ nõ ſi
excõicatio fuerit iuſta. ar. e x̄ de ꝯceſ. p̄b.
qꝛ diuerſitateȝ. Cõpetenti termino. ſ. ma
iori vel minori vno vl' bino vel trino ad
arbitriũ p̄ſb̄ri prochialis niſi forſan inhi
bitio ſupioris obſtet vel ſtatutũ aliq̃õ ſy-
nodale. Cõtractus ſponſalium. ſ. non fir-
matoꝝ iureiurãdo l' fiõ data mltomagl
nullo⁹ ꝯtractoꝝ. h̄ ho. Seqtur in p̄dcõ
c. ſ. cũ inhibitio. ſi ãt p̄ſb̄r prochialis tales
ꝯiunctões. ſ. q̃ fiũt nõ ꝑmiſſa denũciatiõe
vel ꝯtra quas apparet ꝓbabilis ꝯiectura
marie in gradu ꝓhibito ꝯtẽpſerit ꝓhibẽ
ant qũolibȝ ẽt eis p̄ſũpſerit intẽeẽ. ſ. in bñ
dictõe nuptiali clãdeſtine celebrata. p tri
enniũ ab officio ſuſpendat̃ ſi et culpe q̃
litas exigat grauꝰ puniẽdus. ibidem. §.
ſane. Et eſt ille canon nõ late ſniẽ ſȝ feren
de. ¶ Sȝ nungd penã minorẽ iſta iponẽ
põt. R̷⁹ ꝙ nõ videt̃ ab initio. ar. e x̄ de of
fi. dele. de cauſ. ſȝ ea inflicta põt diſpenſa
re ⁊ diminuere ſm ꝙ exigit qualitas p̄s.
ar. e x̄ de indi. at ſi clerici. hec ho. ¶ Nõn
dũ. ꝙ ãt p̄ſb̄r prochial' punit̃ hac pena. ſi
tñ ſi interſit. ſȝ etiam ſi ꝯtractum fieri de
bere ſciat ⁊ non ꝓhibeat. Alij vo preſb̄ri
nõ tenent̃ hoc ꝓhibere. oẽs tamen p̄ſb̄ri

ſeculares ⁊ etiaȝ regulares qui interſunt
puniunt̃. Et hoc videt̃ notare cum dicit
aut quilibȝ etiã regulari. q. d. aut quilibet
ſ. p̄ſb̄r non ſolũ ſeculari. ſȝ etiã regularis.
Et in hoc etiã innuit ꝙ etiam exemptus
põt ab ordinario puniri ſi ꝯ hoc dlinq̃t
hec hoſt. ¶ Sȝ nungd eadẽ pena puniẽ
dus eſſet ſi ꝯtractui mr̃ioniali iterfuerit.
R̷⁹ volunt aliqui ꝙ ſic. ſi ſciat edicta ſiũ
banna in eccleſia nõ fuiſſe ꝓpoſita. quia
mr̃ioniuȝ non tñ ꝯtrahit̃ cum bñdictio
nuptialis exhibet̃. ſȝ etiã qñ ꝯſenſus p v̄
ba de p̄ñti exp̄mit̃. hec Roꝰ. ¶ Sequit̃
ibideȝ his v̄o q talit̃ copulari p̄ſũpſerint
etiã in gradu cõceſſo ꝯdigna p̄nia ipona
tur. Et ẽt ſupple oibus ſuã p̄ñtiam exhibẽ
tibus cum oẽs peccent. ¶ Quid ſi p̄ſb̄r fi
liuȝ vel filiã ſic ꝯtrahere cogit. R̷⁹ inter
coactõem ⁊ coactõeȝ arbitrat̃ bonus iu
dex. ar. e x̄ de ſpon. de muliere. vt etiã dictũ
eſt ſupra de ꝯſenſu coacto. h̄ hoſ. Qui aũt
ꝯtrahit nuptias cũ ea cũ qua de iure ñ p̄t
ꝯhere fit infamis lȝ nuptie nõ hẽant eſſe
ctũ. ff. de his qui no. infa. l. quid g. §. z.
Ad h̄ nõ ꝙ p̄dicta ꝓhibitõ. ſ. ne quis clã
deſtinis interſit ꝯiugijs ſm hoſt. in ſũma
⁊ in gl. ſup. c. cũ ĩhibitõ. extendit̃ etiã ad
laycos. Pena tñ ordinaria nõ videt̃ ipo
ni niſi p̄ſb̄ro prochiali ⁊ regulari. Siquiſ
aũt ad impediẽdum legitimã copulã ma
litioſe impedimẽtuȝ obiecerit ꝑp̄t p̄niaȝ
quã debȝ agere de peccõ canonica non dȝ
effugere vltõeȝ. vt ĩ. d. c. cũ inhibitio. §. ſi
qs aũt. hec aũt vltio ſm glo. ibidem arbi
trio iudicis ꝯmittit̃ ex quo certa pena nõ
ſtatuit̃. e x̄ de offi. dele. de cãis. cleric⁹ tamẽ
qui calũnioſe denunciat ab officio ⁊ bñfi
cio ſuſpẽdit̃. e x̄ de calũ. c. z. h̄ glo.

¶ De ſecundis nuptijs. ti. zz.

P Oſtea ꝯſiderandũ eſt de mr̃io
nio ſiũ de ſcõis nuptijs. Et cir
ca h̄ querunt̃ plra. ſ. vtꝝ ſcõe
nuptie ſint licite. R̷⁹ ꝙ ſic. qꝛ
p mortẽ alteri⁹ ꝯiugis tollit̃ alterius ꝑmi
mr̃ionij ipedimentum. vñ. i. cor. 7. aplus
ꝯcedit mortuo viro vxoreȝ ei⁹ nubẽ cui
vult ĩ dño. Et hiero⁹ in ep̄la ad pãmatiũ
⁊ hr̄. zi. q. i. aperiant. dicit Ego nẽ libera
voce ꝓclamo nõ dãnari in eccleſia biga
miã. imo nec trigamiã ⁊ ita licere. 5. 7. 6.
⁊ vlt̃. quo ⁊ z⁹ marito nubẽ. Sed tñ vitu
perant eas duplici rõne. ſ. ꝓpter ſacramti

defectū q̄ꝛ p̄ſtant ordini ſacro ipedimētū. Et ꝓpter incōtinentie ſignum. q̄ꝛ pluriū m̄rimonioꝝ experientia ē ſignum icontinentie vt dicit pb̄s 4° eth. Nec obſtat qȯ dic̄ Chry. ſup Math. ⁊ eſt. 31. q. i. hac rōne q̄ 2m vix accipe ſm aplm̄ lꝫ. ſm autē veritatis rōnem vere fornica° eſt. q̄ꝛ ſic debꝫ exponi ꝟe fornicatio ē. i. ſignū incōtinētie vel dꝫ intelligi q̄n non ꝯſtat ſufficient̄ de morte ꝯiug. p̄mi. Illud aūt qȯ dic̄ mgr̄ ſen. li. 4. di. 42. q̄ bigamus indiget p̄nia dꝫ exponi. i. vr̄ indigere ꝓpter ſignum icōtinētie. Utꝝ ſcd̄e nuptie ſint hōeſte. R° honeſtum pōt aliqȯ dici dup̄r. vel ſm ſe ⁊ abſolute. ſic om̄e rōabile factum qȯ nō eſt peccatū eſt honeſtuꝫ. vel in ꝯparatōe ad aliud ⁊ ſic non oē factum licitū ē honeſtum. ſꝫ illud qȯ eſt laudabile ⁊ honore dignum. p° ſcd̄e nuptie ſunt honeſte. 2° m̄ non ſ̄t ita honeſte ſicͤ p̄me ceteris paribus ꝓpter ſignum aliquod ꝓnitatur ad incōtinentiā. ꝓpter qȯ dicit Amb° q̄ carent gloria in p̄ſenti. Nec obſtat qȯ mgr̄ ſen. 4. li. di. 42. dicit q̄ preſbr̄m in nuptijs bigami prāDere nō ꝯuenit. q̄ꝛ illud intelligi pōt de bigamo q̄ putat̄ inſidiat° vrori p̄me deſiderio ſcd̄e. Utꝝ ſcd̄e nuptie rōeꝫ hēant ſacr̄i. R° q̄ ſic. q̄ſtum ad oīa q̄ ſunt de eſſentia ⁊ de neceſſitate ſacr̄i. aliqua tm̄ accn̄tia deſunt. ſ. pfectō ſignificatōnis. ſignificatio nāqꝫ ꝯiunctiōis xp̄i cum eccleſia eſt de neceſſitate ſacr̄i matrimōij Sꝫ ſignificatō ꝯiunctōis vnius cuꝫ vna eſt de ei° pfectione que deeſt ſcd̄is nuptijs Un̄ non reddunt ineptū ad receptōeꝫ ordinis. q̄ꝛ non ſint ſacr̄m. ſꝫ ꝓpter pfecte ſignificationis defectū q̄ tm̄ nō ptinet ad eſſentiam ſacr̄i. ſꝫ ad decorem ⁊ accn̄talem pfectionē. Utꝝ vno ꝯiugum mortuo liceat alteri ſtatim nubere. R° q̄ vir nō ſolum ſm canones. ſꝫ etiā ſm leges ſtatim poſt mortem vxoris cōtrahere pōt. Mulier ꝟo que poſt obitū viri nubit. j. annuꝫ ſ. ꝯputandum a morte viri incurrit infamiā ſm leges. e x̄. c. cum ſm. Hoc. n. teſtatur lex. tum ne ꝯſanguinei turbent̄. tum ne de prole dubitet̄. ſ. cui° ſit. tuꝫ etiaꝫ ne maligne ſuſpitionis cauſa viro 2° preſtetur. eo q̄ tam cito cōtrahere feſtinauit. C. de repudijs. ꝯſenſu. §. ſi vero. Et hoc intelligitur ſm hoſti. q̄n matrimoniuꝫ ſine culpa mulieris ſoluit̄. ſi. n. eius culpa ſoluat̄ per q̄nquennium abſtinere iubetur. C. de diuoꝛ. ꝯſenſu. ſic ḡ vxor lugere cogit̄ virum nō ēconuerſo qualit̄cunqꝫ ſoluatur matrimonium ſiue p diuoꝛ. ſiue p obituꝫ In caſu tamen ſpāli indulgent leges vt mulier poſt tres menſes elapſos a morte viri nubere poſſit. Si. n. mulier p̄gnās remanſerit ⁊ pepit ⁊ vir talis fuerat q̄ lugēdus nō erat vt hoſtis pduellionis ſtatim nubē pōt. ff. de his q̄ no. īfa. liberoꝝ. Si ꝟo ſit p̄gnans vxor talis viri tunc elapſ̄ trib° menſibus a morte ei° nubē pōt cuꝫ eni neceſſe ſit vt concepto ptu ex primo viro pariat. j. noneꝫ mēſes ⁊ dies. 8. ſi nubit poſt tres menſes. nunqꝫ ex 2° viro parere pōt. j. nonē menſes a morte p̄mi. cuꝫ ptum ex 2° viro ꝯceptum opteat hr̄e in vtero menſibus. 7. vt pꝫ. ff. de ſtatu. ho. 7° Sꝫ talem mulierē. ſ. qui ſtatim nubit poſt morteꝫ viri liberat aplūs. i. cori. 7. dicens mulier mortuo viro ſo. eſt a lege. viri ſui cui vult nubat tm̄ in dn̄o. Et canones extra. c. cū ſꝫ. ⁊ c. ſup illa. liberāt inqꝫ nō tm̄ ab infamia ſꝫ ēt a pena in reb° quas lex exp̄mit. C. de ſcd̄is nuptijs. l. i. vbi dr̄ q̄ talis mulier p̄uat̄ oibus a viro ſibi relictis Et de reb° ꝓprijs nō pōt vltra tertiā pteꝫ 2° viro in doteꝫ dare nec in vltima volūtate relinquē. Et ab alijs penis quas lex exp̄mit alibi. vt in auc̄. ibidē poſitis. ſ. eiſdē penis. Itē ca. ⁊ in auc̄. de reſti. ⁊ ea q̄ pit. §. viuū. Un̄ nec dici dꝫ infamis in foro ciuili ex quo p eccleſiam ⁊ Aplm̄ licentia eſt remiſſa. Quidam tm̄ dicunt q̄ nō euadet penā illā qua p̄uat̄ donatōne añnuptiali in. §. prime dicto q̄ vix ſuū ita cito dehoneſtauit vt appareat ēt eo viuente n̄ caſte vixiſſe. vt dr̄ ibi. Et iō dꝫ pdere gegd ad eā ex libertate viri potuit puenire Nec ēt i h̄ illā penā potuit tollē. q̄ꝛ vr̄ q̄ꝫdā ingr̄titudinē ꝯmiſiſſe. h̄ her. e x̄. c. cū ſꝫ aliq̄ tm̄ ſ̄t ibi de ſū. hoſt. Pria opīo fuit damaſi quā ēt ſequit̄ gof. ⁊ eaꝫ de ꝟitate ⁊ rigore iuris indiſtincte credit eē verā. Ho. aūt dicit q̄ nihil ad leges de m̄rionijs vl̄ ſequētibus ex eis. Preterea quare mulier puniret̄ ſi licētia Apoſtoli ⁊ eccleſie vtit̄. Ad hoc nō q̄ vxor dignitatē a viro ſortit̄. vn̄ vxor regis dꝫ appellari regia. etiā poſt mortem regis donec nupſerit uiro dignitatis inferioris. ff. de ſenatu. ſcie. Utꝝ 2m matrimonium debeat benedici. R° 2m matrimoniū lꝫ in ſe ꝯſideratū ſit pfectum ſacr̄m reſpectu tn̄ p̄mi matrimonij hꝫ aliquid ō defectu ſacr̄i. q̄ꝛ deeſt ſibi pfectio ſignificationis. vt dictum eſt ſup̄.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

⁊ rōne hui⁹ defectus bn̄dictio ſubtrahit̄ a ſcd̄is nuptijs.xi.q.i.de his.⁊ e x̄.c.vir aūt vbi etiā alia rō aſſignat̄.ſ.ꝙ cum alia voce bn̄dici ſit.ſ.2° ꝯtrahētes coꝝ bn̄dictō iterari non dꝫ. ¶ Utꝝ ſcd̄e nuptie tā ex ꝑte viri q̄ȝ ex ꝑte mulieris debeant bn̄dici puta ſi mulier aliqua q̄ nunq̄ȝ alias ꝯtraxit ꝯtrahat cū eo qui vxorem aliaȝ hūit. R° dicūt aliqui ꝙ qn̄ ſcd̄e nuptie ſīt ſecūde ex ꝑte vtriuſq̄ȝ vel ex ꝑte mulieris tm̄ nullo mō debent benedici. Sȝ qn̄ ſunt ſecunde ex ꝑte viri tm̄ tunc pn̄t bn̄dici. qꝛ aliquo mō ſeruat̄ ibi ſignificatio etiā in ordine ad ꝓmas nuptias.qꝛ chriſtuſ ⁊ ſi hēat vnam eccleſiaȝ.hꝫ tamen in vna eccleſia plures ꝑſonas deſponſatas. Sȝ aīa non pōt eſſe alterius ſponſa q̄ȝ xp̄i qꝛ cū demone fornicat̄ nec ibi eſt matrimoniū ſpūale. Et iō qn̄ nuptie ſunt ſecunde tm̄ ex ꝑte viri benedicunt̄.non aūt qn̄ ſunt ſecunde ex ꝑte mulieris ꝓpter defectum ſacramenti. Et hec eſt opinio Tho.⁊ credo ꝙ cōiter ſeruat̄.cui opinioni ꝯſentit ber. in glo.ſupradicti.c.vir aūt dicens ꝙ taleſ ſcd̄e nuptie bn̄dici pn̄t.ſi h̄ habeat ꝯſue° loci. Et hoc ſi papa talē ꝯſuetudinē ſciat ⁊ nō ꝯtradicat alias non lꝫ. Conſentit ēt goſ.dicens.ꝙ iterari pōt talis bn̄dictio ſicut extrema vnctio.qꝛ bn̄dictō que fit ſuꝑ hoīes nō ꝓhibet̄ iterari.i.q.i.manus. Ho.aūt in ſum. ſentit ꝙ ſecunde nuptie i nullo caſu debēt benedici dūmodo alias ꝯtrahentes vel ambo vel alt̄ coꝝ fuerit bn̄dicti.qꝛ nuptie nō dicūt̄ bn̄dici ꝓprie ſȝ ꝑſone.qꝛ cuȝ alia vice ſunt bn̄dicti nō dꝫ coꝝ benedictio iterari.vt in.c.vir aūt cōis eſt eni illa bn̄dictio vtriuſq̄ȝ nec vn⁹ ſine altero eā pōt recipe.⁊ iō ſi alt̄ eoruȝ ꝯtrahat 2° non dabit̄ benedictio. Et ad illud qd̄ allegat goſ.ꝙ bn̄dictō que fit ſuꝑ hoīes nō ꝓhibetur iterari. Rn̄det hoc veꝝ eē niſi vir ꝓhibeat̄ in iure. Ad aliō vō qd̄ dicit ber.de ꝯſuetudine.dicit ꝙ in ſacris ⁊ ſacr̄alibus nō excuſat ꝯſuetudo niſi ꝑ papā vel ꝑ ius approbet̄. Si vero duo ꝯtrahāt mr̄ioniuȝ ⁊ ambo bn̄dicantur deinde an̄ copulaȝ carnis ꝓpter ipedimētuȝ aliqd̄ ꝑpetuuȝ ſepent̄ ⁊ ambo cōtrahant 2° nō bn̄dicent̄ in nuptijs ſcd̄is. Si vō duo trāſeunt ad bigamiā q̄ tamē nūquā fuerūt benedicti poterūt bn̄dici in ſcd̄is nuptijſ.⁊ ſic nō ē vis de bigamia.ſȝ poti⁹ in bn̄dictōe que iterari nō dꝫ.vt dictū eſt.h̄ ſm̄ hoſt. Capellan⁹ igit̄ q̄ benedictōnem ꝯtra ꝓmiſſa dabit ab officio ⁊ bn̄ficio ſuſpenſus cum lr̄is ep̄i ꝓprij ad ſedē aplicam ē mittendus.e x̄.c.c.i. Et vt ſm̄ hoſti.ex hoc ꝙ ali⁹ q̄ȝ papa diſpēſare nō poſſit. Pro benedictōne aūt ꝓdicta nihil exigi dꝫ a clericis ſicut nec ꝑ alijs ſacramētis. Laudabilis tn̄ ⁊ pia ꝯſuetudo dꝫ ſeruari ad quaȝ ſeruandā pn̄t layci ꝑ ep̄m cogi.e x̄ de ſimo.ad apoſtolicā. Debent aūt ſponſus ⁊ ſponſa cuȝ bn̄dicunt̄ illa nocte ꝯtinere.33.di.c.vlt.⁊.38.q.5.dr̄ ꝙ debēt biduo vel triduo ꝯtinere.vtrūq̄ȝ tn̄ eſt ꝯſilium ſm̄ Jo.

¶ Quō agit̄ ad mr̄io^m ꝯtrahēdū.ti. 33.

C Onſequent̄ ꝯſiderandū eſt de cauſis mr̄ionialibus in q̄bus agit̄ ad matrimoniū ꝯiungenduȝ. Eſt.n.mr̄io^m magnum ſacramētum in ecc^a dei.⁊ iō de eo ⁊ de cāis eius cognoſcere nō pōt de iure cōi niſi iudex eccleſiaſtic⁹ vt ep̄us vel official̄ ei⁹ q̄ dr̄ miſſus vel aliq̄s ab eo ſpālit̄ delegat⁹ vt e x̄ de frigi. c.i. Sȝ ⁊.ca^m archidiaco⁹ archipſbr.abbas. vel ali⁹ miniſter eccl̄ie ex ſpāli ꝓuilegio vel ſpāli mādato ep̄i vl̄ ꝯſuetudine ꝓſcripta.h̄ pōt alit̄ nō. Sic intellige illō e x̄ de teſtib⁹.alberic⁹.⁊ de teſti. cogē.ꝓterea. ⁊ ꝙ ille due decr̄l. dicūt ca^m poſſe cognoſcere.pōt intelligi gn̄alit̄ ſede vacāte.tū qꝛ ſuccedit in iuriſdictōe.tū ꝓpter piculū aīe. Sȝ ius alijs ſeruat̄ ꝯſuetudo vel ꝓuilegiū ſpāle.vt e x̄ de frigi. fraternitatis.riſſo.i.hec hoſti.⁊ cū eo ꝯuenit Ber.e x̄ de reſti.ſpo.in glo.a.⁊ de excel.ꝓl. accedentib⁹.in glo.vl. ¶ Sȝ quid de preſbro ꝑrochiali. R° bn̄ pōt matrimoniū interdicere. vt pꝫ e x̄ de clādeſ. deſpon.cū inhibitio.non tamē pōt de eo cognoſcere. vt pꝫ ex ꝓdictis.vn̄ male dixit Dam̄. dicens ꝙ nō pōt interdictum fieri niſi ab eo qui pōt cognoſcē de hac mā ſm̄ hoſti. ¶ Nō etiā ꝙ iudex cāe matrimonial̄ dꝫ hr̄e iuriſdictōem ordinariā vel delegatā. dꝫ etiā canonuȝ hr̄e ſciam.de pe.di.6.c.i. ⁊ e x̄ de ꝯſan.c.i.§.ceteꝝ.in tex.⁊ glo. Jta ꝙ ſm̄ hoſt.ꝑtāteȝ hr̄e debꝫ de neceſſitate. alit̄ ſn̄ia non valeret. ⁊ ſciam de ꝯgruitate ſic intellige illō e x̄ de ꝯſan.c.i.in fi. Eſt aūt h̄ ꝓmo ꝯſideranduȝ qualit̄ agat̄ ad ꝯiungendum matrimoniuȝ. ¶ Circa qd̄ videnduȝ ē ꝓ de duplici modo agendi ⁊ formicatione libelli.2° de cāibus in q̄bus

vir nō eſt reſtituend⁹ mulieri petenti ipꝫ
ſibi reſtitui. 3° ꝺe caſibus in quibus non
obſtat exceptō adulterij qñ vir ſit reſtitu
endus mulieri. 4° ꝺe pſtatione iuramen
ti calūnie. 5° ꝺe ptium interrogatione ⁊
ſnīe latione. 6° ꝺe cautione pſtanda a vi
ro qñ mulier timet ſibi. Circa pmuꝫ ſci
endū ꝙ ſi mulier petat aliquē in viꝝ vel
ecōuerſo videndū ē vtꝝ ille q agit inten
tare velit petitoriuꝫ vel poſſeſſoriū iudiᵐ
.i. an mulier dicat aliquē eſſe ſuū virum.
qꝛ cū ea ↄtraxit ⁊ petat eū adiudicari ſi
bi in viꝝ qḋ eſt agē petitorio q̄ſi agat ꝺe
ꝓprietate. An petat euꝫ ſibi reſtitui tanq̄
ab eo iniuſte ſit dimiſſa quē diē ſecū con
traxiſſe qḋ eſt agē poſſeſſorio. qꝛ petit ſui
viri poſſeſſionē adiudicari ſibi ꝺe q̄ diē ſe
iniuſte expulſaꝫ. ſꝫ aūt ſm ↄſuetudinem
aliquaꝝ eccleſiaꝝ nō porrigat libellus.
tñ meli⁹ eſt ⁊ tuti⁹ ſꝫ ho. ꝙ ꝺet ita. ꝙ is q
īpetit ſciat a q̄ ⁊ ſup quo ⁊ qualit ſic ꝺeli
beret. qꝛ libellus ē ꝺe ſba iudicij. ar. ad h.
e x̄ ꝺe libel. ob. c. i. ⁊. z. q. 4. libelloꝝ. Alit
aūt dꝫ formari libell⁹ ſi agat petitorio. ⁊
alit ſi poſſeſſorio. ſi. n. agat petitorio ꝺebꝫ
ſic formari. agit bertha ↄtra petꝝ dicenſ
cū ipe eā p v̄ba ꝺe pñti ꝺeſponſauerit. ⁊ in
eā tanq̄ in vxorē ↄſenſerit ⁊ ipa in eum.
dict⁹ petr⁹ ipaꝫ ī vxorem tenē renuit. q̄re
dicta bertha petit petꝝ in maritū ſibi ad
iudicari ⁊ cogi ꝙ cohitet ſibi tanq̄ vxo-
ri ⁊ eā tractet in lecto ⁊ e x̄ lectū affectiōe
maritali. Et hec forma ꝓbat e x̄ ꝺe ſpon.
c. i. ⁊. c. ex pte. Sꝫ ⁊ in hoc caſu iudex ali
qñ ꝓcedit ex officio ſuo. vt e x̄ ꝺe ſpon. ad
illud. qḋ pōt ēt ſic formari. Agit bertha
ↄtra petꝝ dicens. ꝙ cū ſponſalib⁹ int cos
ↄtractis eā carnalit cognouerit eam vt
vxorē tenere renuit. q̄re dicta bertha pe-
tit ꝛc̄. vt ṗus Si vo agat poſſeſſorio ſic
dꝫ formari. Agit bertha ↄtra petꝝ dicēs
ꝙ cū dict⁹ petr⁹ cum ea legitime m̄rioᵐ
ↄtraxit. ⁊ eaꝫ in domū ſuā traduxerit idē
petr⁹ ipaꝫ bertham ꝓpria temēritate a ſe
abiecit. ⁊ q̄i poſſeſſiōe m̄rionialis vincu
li ſine ſacri ſpoliauit. vñ petit ipm ſibi re-
ſtitui ⁊ ſe in eādē poſſeſſionē reduci ī qua
erat ṗuſq̄ eā abieciſſꝫ. ad h. e x̄ ꝺe diuor.
porro. ⁊ ꝺe reſti. ſpo. ex ↄqueſtione. h hoſ.
Differunt aūt duo pdicti mōi agendi qꝛ
ſi mulier agat petitorio. i. petat aliqueꝫ di
cens eum eſſe viꝝ ſuum. ⁊ ille neget. ⁊ ex
cipiat ↄtra eaꝫ dicens non pōt eſſe vxor
mea qꝛ ē ↄſanguinea mea vel affinis vel

aliud ſimile impedimentum legitimum
obijciat. ṗus tractabit exceptio viri quā
mulieris petitio. qꝛ ꝓbata exceptiōe viri
queſtio pncipalis vxoris pimit ⁊ abſol-
uend⁹ eſt vir ab eius petitiōe e x̄ ꝺe ↄuer.
ↄiu. c. i. Si vo agat poſſeſſorio. ſ. petens
ſibi reſtitui viꝝ. ſꝫ vir dicat non potes eē
vxor mea qꝛ es mea cognata vel aliud ī
pedimentum. vel etiam aliquod crimen
obijciat. ṗus fieri dꝫ reſtitutio mulieri q̄
cognoſcat ꝺe exceptiōe viri. e x̄ ꝺe diuor.
porro. ⁊ ponitur hec diſtinctio e x̄ ꝺe reſti.
ſpo. lr̄as.

Circa 2ᵐ ſciendūꝫ ꝙ h. ſ. ꝙ vir ꝺe
bet reſtitui mulieri nō obſtāte ali
qua exceptiōe fallit in q̄buſdam
caſibus. pm⁹ eſt ſi mulieri obijciat adulte
riuꝫ. vt e x̄ ꝺe diuor. gaudem⁹. § ſane. qḋ
Tancr. Ray. ⁊ Ber. e x̄ ꝺe appell. ma. vbi
in glo. plura ꝺe h dicit eſſe verū ſi ſit no-
toriū vel ſi mulier ↄfiteat. vt e x̄ ꝺe diuor
ſignificaſti. ⁊. c. ex lr̄is. alias ſi fuerit occul
tū nō obſtarꝫ talis exceptio petēti reſtōꝫ
vt e x̄ ꝺe reſti. ſpo. itē cum quis. ſm Ray. ⁊
c. ex lr̄is. ⁊ e x̄ ꝺe diuor. porro. rñſo. i. ſꝫ ob
ſtaret in petitorio. 27. q. 2ᵃ. agathoſa. ſm
Ala. ⁊ Ber. e x̄ ꝺe diuor. ſignificaſti. ī glo
Ber. Alij dicunt ꝙ in vtroq̄ obſtat ex-
ceptio adulterij etiā occulti. duꝫ tñ ꝓbari
poſſit in breui. ar. C. ꝺe ↄpen. l. fi. Scḋꝫ āt
hoſti. exceptio adulterij cui⁹ ꝓbationes
offerunt pte petenti reſtōem quo ad tho
rum. ar. e x̄ ꝺe reſti. ſpo. lr̄as. § pterea. ſi. n.
infra. 8. dies ꝓbari poſſit dicit notoriū. li.
6. ꝺe ſen. ex. ſolent. §. in pma. q̄bus elapſis
fiet reſtō plena ſi fides nō fuerit facta. ⁊
ſic intelligi pōt illud. 32. q. 2. eccleſiaſtica
hiſtoria. Et h intellexit hoſ. ⁊ roḃ. etiā ꝺe
adulterio ↄmiſſo poſt electōeꝫ. Cōmiſſū
eniꝫ añ nō obeſſet petēti reſtōem cū quis
auc̄te ꝓpria dimiſiſſet vxorē. vt ↄuincit
e x̄ ꝺe diuor. ſignificaſti. ⁊ ꝺe adulterio in-
tellexim⁹. Et ſic ſm eū viro nō lꝫ vxorem
dimittē ꝓpria auc̄te etiā ob cām fornica
tionis. Sꝫ ↄdicit ei qḋ dicit. 32. q. i. dixit
dñs. ⁊ p totū ſm hoſ. vñ ho. diſtinguit ſic
.ſ. ꝙ quo ad ꝺebitū carnale vxori reddē-
dū nō recōciliate. ſꝫ īpenitenti iubet dñs
vxorē dimitti. ſic intelligunt illa capl'a p
īterptationē ſcōꝝ q fecerūt ipa. 32. q. i. di
xit dñs. Ad idē e x̄ ꝺe eo q co. ↄſan. diſcre
tōem. §. nā ⁊ ſi. al' ſi ſcient eā cognoſceret
puniri ꝺeberet. vt dicit. 32. q. i. ſiq̄s vxorē
⁊. c. ſe. Permittit aūt dñs ⁊ nō iubet quo

ad aliam mutuaꝫ ſuitutẽ. ſic intelligit.ʒʒ
q.7.apoſtolus.Et quo ad hoc intellige ꝙ
lꝫ viro ⁊ nulli aliȷ̃.ſubaudi ceſuito i vxo
re vindicari.vt.7.q.i.ſicut alteriꝰ. Nõ iu
bet aũt nec ꝑmittit qꝛ nec de hoc loquiť
quo ad lucrandam dotẽ vel aliaꝫ penã
que non eſt infligenda ſine iudice.ʒʒ.q.
z.§.in hoc.c.ſcḿ Inno.Si tamen dimit-
tatur ſine auctoritate eccleſie obſtat ipſi
agenti fornicationis exceptio tñ.Nec tñ
paratur aliquod ꝓiudicium ſibi quo ad
hoc vt eccleſia non audiat ipſam immo
ſemper audiet eaꝫ donec de crimine fides
facta fuerit ſibi ¶Quid ergo ſi vir ſit cer
tus de adulterio vxoris. ⁊ eam ꝯuincere
non poſſit ⁊ ideo ab eccleſia que de occul
tis non iudicat excõicetur. Rꝰ ſuſtineat
excõicationem ſi ſentiat eam incorrigibi
lem vel reconciliet corrigibilem.vt eẋ de
ſen.ex.inquiſitioni.⁊ de reſti.ſpo.lrãs.§.
penl̾.ſi.n.ſciat eaꝫ incorrigibilem puta qꝛ
eam cum adultero deꝑhendit ⁊ ei effrons
dixit ꝙ ꝓpter eum non dimitteret quãdo
cum illo ⁊ aliȷ̃s ſuam voluntatem faceret
illa ſententia non ligabit euꝫ quo ad deũ
ad hoc ar.eẋ de adulterio.ſi vir ſciens.⁊
ʒʒ.q.i.ſiquis uxorem. Igitur ſi ꝯtra au-
ctoritatem eccleſie.licꝫ eam dimittere. vt
patꝫ ex ꝓdictis.multofortius licꝫ hoc ſiñ
auctoritate eius.quando.ſ.non contradi
cit.licentia eniꝫ a dño data non poteſt au
ferri.di.28ª.de his.ad ſi. Poteſt ergo vir
ob cãm fornicationis ab vxore cõmiſſe
eaꝫ dimittere iudicio eccleſie vel ꝓpria au
ctoritate. Nec mirum qꝛ ipa adultera h̾
facit.vt eẋ de dona.inť vi.⁊ vxo.pluriꝫ.
Et i vtroqꝫ cãu obſtat mulieri exceptõ ẽt
q̃ ad dotẽ niſi a viro obſiſtat replicaº. vt
ibidẽ dr̃. ⁊ eẋ de adulterio.itellexiꝰ.q̃ de-
cretal' hãc ſatis deťinat qõeꝫ.h̾ ho.i ſum.
⁊ ꝯcordãt ibidẽ.Ho.⁊ Inn. eẋ de ſen.ex.
inq̃ſitõi.de hac qõe vide ẽt.ſ̃.c.li.ti.ii.ar.
z.q.vtꝝ vir ꝓprio iudicio ⁊c̃. Sꝫ vr̃ ꝙ ẽt
ſi adulteriũ vxoris ꝯmiſſuꝫ ab ea pꝰ di-
miſſiõeꝫ ſit notoriũ vir debeat reſtitui ſibi
qꝛ dedit ei mãꝫ adulterandi.q̃re iputet ſi
bi.ar.ʒ7.q.z.ſi tu abſtines.Sꝫ ꝯtrium eſt
veꝝ qꝛ mulier ad h̾ nulla ꝯditõne dꝫ ad
duci.ʒʒ.q.5.ita ne.Nec ei dꝫ ignoſci qui
ꝓtextu pauptatis vitã turpiſſimã duc̾.ff.
de ritu.nup.palã.§.nõ eſt.hec Ber.extra
de diuor.ſignificaſti.i glo.a . zº caſus ẽ ſi
vxor ꝛceſſerit ꝓpria volũtate.eẋ de adul.
intelleximꝰ.qꝛ tũc nõ ipa.ſꝫ vir dr̃ potius
ſpoliatus.ʒʒ.q.i.de benedicto. ſꝫ Ray.⁊
Inno. Inno.tñ ⁊ etiaꝫ Ber.notãt eẋ de
diuor.ſignificaſti.ꝙ etiã in hoc cãu debꝫ
vir reſtitui mulieri . qꝛ eoipſo ꝙ rediens
non admittiť de poſſeſſione expelliť.ff.de
acq.poſ.clam poſſidere.§.vult. hoc idem
vult Inno.⁊ ſilr ſcḿ Ber.eẋ de reſti.ſpo.
lrãs.Et etiã ſcḿ ho.ſi vir vxorem a ſe re
pulerit.nihilominꝰ eam repetere poterit.
qꝛ eoipſo ꝙ eam repetit ⁊ ipſa non vult
ad eum redire.eum intelligitur ſpoliaſſe.
extra de adulterio. intelleximus . ¶Sed
nunquid a viro petere põt expenſas q̃s
facit poſtq̃ꝫ ab eo receſſit. Rñdet Bern.
eẋ de diuor.ſignificaſti.ꝙ nõ cum vir nõ
repulerit eaꝫ.ſꝫ ſi eã reuertentẽ nõ admit
tat.poſtea teneť.ſ.ad expenſas quas fec̃
exquo eã venientẽ nõ admiſit ideꝫ dicit
hoſti. ʒº caꝰ eſt qñ vir ꝑſequiť mulereꝫ
odio capitali ⁊ tanta ẽ ſeuitia viri ꝙ mu
lieri non poteſt ſecuritas ſufficiens ꝓuide
ri.tunc eniꝫ non debꝫ mulier viro reſtitui
ſꝫ potius in domo alicuiꝰ honeſte matro
ne vſqꝫ ad fineꝫ cauſe ſequeſtrari.vt eẋ
de reſti.ſpo.lrãs.§.vlti.⁊.c.ex trãſmiſſa .
4º caſus eſt ſi mulier dicat ſe ṽginem eẽ
⁊ religionem velle intrare.tunc eniꝫ debet
reſtitutio differri.ita tamen ꝙ infra tẽpus
certum intret.petens enim reſtitutõnem
neceſſario habꝫ duo ꝓbare.ſ.ꝙ cum ea
contraxerit.vt extra de reſti.ſpo.ex parte.
Et ꝙ eã cognouerit.vt ibideꝫ.c.ex tranſ-
miſſa.⁊ de ſpon.cum locum. 5º caſus eſt
qñ obȷ̃ciť exceptõ rei iudicate a qua nõ
eſt appellatum. tunc.n.nõ dꝫ reſtitui.niſi
ꝓmo de illa ſententia cognoſcať.ar. extra
de offi.dele.cãꝫ matrimoniȷ̃. ¶Sed quid
ſi eccleſia decepta diuortium celebraue-
rit deinde homo ſacros ordines recepit.
⁊ poſtea inuenitur ꝙ eccleſia decepta fuit
nunquid reſtitueť vxori euꝫ repenti. Rꝰ
ꝙ ſic niſi potuerit ad ꝯtinentiã induci.qꝛ
etiã monachus reſtitueť ei. extra de fri .
fraternitatis.⁊ de ſen.⁊ re iu.lator. Et te-
nebiť iſte vxori debitũ petẽti reddere. ſꝫ
non dꝫ petere.qꝛ q̃ꝫruꝫ in ſe ẽ ſolẽnizauit
votũ.de h̾ vide.ſ̃.ti.io.ar.z.⁊.ti.xi.ar.zº
Quid ſi nõ repetat illũ.nunq̃d ille repetẽ
poterit eã. Rñdet Roõ.ꝙ nõ qꝛ ꝓiudica
uit ſibi ꝑ ſuſceptõeꝫ ordinis ſacri. Quid
ſi ⁊ ipa ſit igreſſa religionẽ l' mõaſteᵐ ali
ter nõ ingreſſura.niſi qꝛ credebat diuor
tiũ iuſte celebratũ.nũq̃d ꝯpta ṽitate pote
rit repetẽ viꝝ factũ ſb̃diacoᵐ l' mõachũ

Rñdet Ro͛.ꝙ nõ.qꝛ falſa cã nõ ĩpedit
monachat⁹ votuꝫ.ar.e.x̄ ꝺe votis.magne
⁊ ꝺe ꝯuer.ꝯiu.ex pte.Hug.tñ notat.27.q.
2.agathoſa.ꝙ ſi vterqꝫ ꝯiugũ ꝑ eo ꝙ cre
dit alteꝝ eẽ mortuũ intrat monaſterium.
ꝯpta poſtea ṽitate repetẽ põt vterqꝫ reli⸗
quũ.qꝛ neuť eo aĩo intrauit vt monach⁹
fieret ſi alť viueret.Et ponit exm̃ ꝺe vxore
q̃ credẽſ viꝝ ſuũ eẽ mortuũ nupſit alteri
a q̃ teneť recedẽ cognita ṽitate poſtea ꝺe
vita ꝑmi viri. 6⁹ caſus eſt ſi obijciať cõ
ſanguinitatꝭ gradus in ꝺiua lege ꝓhibi⸗
tus.ſ.leuit 18.⁊ pat⁹ ſit incõtinenti ꝓbare
In h̄.n.cãu lꝫ reſtituať q̃ ad cohitatiõeꝫ
nõ tñ q̃ ad copulã carnalẽ.recipi tam̃ ꝺꝫ
ad cautelã iuramẽtuꝫ ab excipiẽte ꝙ ipe
h̄ nõ obijciat malitiõſe.Si aũt nõ ſit pat⁹
ꝓbare ĩcõtinẽti.tc̃ ꝺꝫ pl̃e reſtitui. ⁊ ad h̄
ꝺꝫ ꝑ excõicatõꝫ cogi quã tñ vxor ꝺꝫ hu
miliť tolerari negando viro thoꝝ ſi ſciat
eũ eẽ cognatũ ſuũ ꝺonec ꝓbatõeſ offerat
⁊ tũc abſolui ꝺꝫ ꝑſtito iuramẽto ꝙ ꝑebit
mãdatis. Sꝫ añqꝫ mãdeť illi aliqd ſb̄ ꝺe
bito iuramẽti ꝺebet ꝓbatões recipi ⁊ ſen
tentia ferri.Et idẽ eſt ꝺe q̃cũqꝫ gradu ꝯſã
guinitatꝭ ẜm Ber.ar.e.x̄ ꝺe reſti.ſpo.lrãs.
ad fi.h̄ etiã ber.e.x̄ ꝺe diuor.porro.i glo .
7⁹ caſus ẽ qñ excipiť ꝺe alia ſpoliatiõe tc̃
.n.ꝑ cognoſceť ꝺe exceptõe.Et ſi illa pro
bata fuerit ñ fiet reſtõ niſi ꝑ ille reſtituat
e.x̄ ꝺe or.co.c.vl. Hodie tñ cautũ ẽ ꝺe iure
nouo ꝑ Inn.ꝙ ſi vxor excipiat ꝯ viꝝ pe
tentẽ reſtõꝫ vxoris ꝺe ſpoliatiõe reꝝ oĩuꝫ
ab eo fcã nihilomin⁹ tñ ẽ reſtituẽda.ſic̃ ⁊
petẽti reſtõꝫ reꝝ eccleſiaſticaꝝ ablataꝝ
nõ põt obijci ſpoliatio reꝝ ꝑuataꝝ.e.x̄ ꝺe
reſti.ſpo.frequẽs.vñ ꝺꝫ ꝙ ſpoliatio ꝓpoſi
ta ĩ modũ exceptõis ſit eiuſdẽ generꝭ cũ
ſpoliatõe ꝓpoſita in modũ actõis. 8⁹ ca⁹
ẽ qñ ꝓponiť ſpoliatio in modũ exceptõis
tũc.n.nõ fiet reſtõ qꝛ ĩ h̄ nõ agiť ſꝫ tantũ
actor ab agẽdo repelliť.e.x̄ ꝺe or.co.cũ di
lect⁹. 9⁹ ca⁹ eſt qñ mulier c⁹ reſtõ petiť
ẽ minor.12.ann.e.x̄ ꝺe reſt.ſpo.ex pte. 10⁹
ca⁹ ẽ ſi cohitare nolit ſine ꝯtumelia crea⸗
toris.vel ſi ꝑtrahat eaꝫ ad pctm̃ mortale
tũc.n.nẽgať ei reſtõ.vel ſi ſit ſpoliat⁹ ꝯ or
dinẽ iurꝭ.e.x̄ ꝺe diuor.ꝗto.⁊.c.gaudemus
.§.qui aũt.Et idẽ eſt ẜꝫ ho.ſi vehementť ꝺe
hereſi ſit ſuſpect⁹. Predictoꝝ caſuũ ali⸗
quos ponit Ber.e.x̄ vt lite non ꝯteſtata.
ad h̄ in gl.ꝺ.ponit.n.ibi caſuꝫ ꝑm.2.4.6.
7.10.In oĩbus alijs caſib⁹ vir ẽ reſtituen
dus mulieri petẽti ipm̃ reſtitui ſibi.⁊ e⁹ꝯ

ſine aliqua exceptõe.ꝺũmõ fuiſſe ſe ꝓbꝫ
in poſſeſſiõe ⁊ a viro ſpoliatam ſine iuris
ordine.Et ꝙ h̄ ꝺuo ꝓbare ꝺebeat ꝓbať
e.x̄ ꝺe offi.ꝺel.ꝯſultationibus. ⁊ qui fi.ſint
le.cãn.2.

Circa 3m ſciendum ꝙ hoc.qꝺ ꝺi
ctuꝫ eſt in ꝑ caſu.ſ.ꝙ ꝯiugi pete⸗
ti ſibi ꝯiugẽ ſuũ reſtitui obſtat ex
ceptio adulterij fallit in plurib⁹ caſibus .
Primus ẽ cuꝫ is q agit obijciẽs.ſ.adul
teriuꝫ ipemet etiã ꝯuinciť ꝺe fornicatiõe
e.x̄ ꝺe diuor.ſignificaſti. 2⁹ cũ vir ꝑſtituit
vxorẽ.vt e.x̄ ꝺe eo q cog.ꝯſan.diſcretiõeꝫ
3⁹ eſt cũ mulier credens viꝝ mortuũ al
teri nubit quaꝫ vir rediens recipe teneť
ſine fornicatõis exceptione niſi ſcienter
cum 2⁰ viro ſtetit poſtqꝫ ꝺe ꝑmo ſciuit. vt
34.q.2.cũ ꝑ bellicam.⁊.c.ſi virgo. Et in
hoc cãu ẜm hoſt.crediť ſacro vxoris ha
bito reſpectu ad honeſtateꝫ ⁊ alias ꝓba
biles ꝯiecturas vt ea.q.in lectũ. ar.35.q.
2.e.x̄ ordinaria . 4⁹ cum quis falſo ſimu
lans ſe virum alicui⁹ mulieris.lectum ei⁹
intrauit ⁊ eam cognouit.vt in ꝺcõ.c.in le
ctum. 5⁹ cum vi fuit oppreſſa.32.q.5.ꝓ⸗
poſito.quod intelligiť ẜm Ray.⁊ Hoſ.ꝺe
vi abſoluta non ꝺe ꝯditionali.vt.32.q.7
omnes accuſationes. 6⁹ eſt qñ vir vxo⸗
reꝫ poſt adulteriuꝫ ꝯmiſſuꝫ ſibi recõcilia
uit vel eam publice adulterantẽ ſcienter
ĩ ꝯſortio matrimoniali retinuit, vt.32.q.i
c.i.2.⁊.3.Nemo enim mores reprobabit
quos ſeml' approbauit. vt.ff.ꝺe adulterio
ſi vxor.in fi. In quo caſu vir eſt reus le⸗
nocinij.ſ.qñ ſine reconciliatione ſcienter
retinet talem.Et qñ reconciliat eam ſibi
ipa ꝺebet ꝺuobus vel tribus annis peni⸗
tere.⁊ qꝫdiu penitet vir abſtineat ab ea.
vt.32.q.i.ſiquis.⁊.c.cum apud.Etſi non
perſeuerat in adulterio ſed penitet.poteſt
vir eam poſt penitentiaꝫ retinere.vt.c.q
non erit. Nec eo inuito poteſt mulier reli
gionem intrare.qꝛ poteſt eaꝫ inuitam ẽt
ſi ſentẽtia ſit lata recõciliare. ⁊ eam infra
ꝺuos annos a religione quã intrauit re⸗
uocare.vt extra ꝺe ꝯuer.ꝯiu.gaudemus .
Nec tamen ꝺebet eaꝫ ſepe recõciliare.vt
e.x̄ ꝺe adul.ſi vir ſciens.ẜm hoſt.Jo.etiã
notat.32.q.6.c.i.ꝙ ſi vir ſibi recõciliauit
vxorem adulterã.⁊ ipe vir poſtea adulte
reť.vxor eum põt ꝺe adulterio accuſare.
⁊ vir ꝯ eam nõ põt excipe.qꝛ lꝫ ſit adul
terata tñ ꝑ reconciliationem exceptio eſt
remiſſa.ff.ꝺe edili.edic.queriť.§.vẽditor

7ᵘˢ eſt.qñ aliqs infidelis ↄiugez infide
lē dimittit.q̄ recepto libello repudij ꝓ ſuā
ritū alteri nubit. vtroqꝫ.n.poſtea ad fideꝫ
ↄuerſo vir tenet̃ eā recipe nō obſtante
ꝙ ab alio cui nupſerat cognita fuit.ſecuſ
eſt ſi cū alio fornicata fuerit.vt ex̄ de di-
uoꝛ.gaudemus.§.plt.ꝛ vl.Oēs aūt ꝑdcī
caſus ꝑter 7ᵐ notant̃ ex̄ de adulterio.in
tellerimus.in glo.ſi.

C Irca 4ᵐ.ſ.ꝑſtatōeꝫ iuramēti ca
lūnie.nō ꝙ oīs agēſ hꝫ ꝓbare ne
ceſſario ſuā intentōeꝫ ex̄ vt hn̄.
ecc.vt nr̄m.Et iō poꝛrecto libello dari de-
bēt inducie deliberatoꝛie.vt.ʒ.q.ʒ.offera
tur.Die aūt adueniente aut ēt añq̄ꝫ dies
aſſignet̃ iurabit qlibꝫ mādatꝫ ecceᵉ ſtare
ꝛ vitatē dicē ſic ↄſuetudo gn̄alis obſuat
vt ex̄ de appel.qōꝫ.lꝫ ſacr̄ꝫ calūnie in his
ſpūalibꝰ nō ꝑſtet̃.vt ex̄ de iuramen.calū.
lr̄is.Nā h̄ iuramētum.ſ.de vitate dicēda
patat ho.eē vex̄ in oī cā.vt.i.q.ʒ.ſi verū
ē.ꝛ ex̄ de iureiurl.ex lr̄is.ꝛ tñ quilꝫ dꝫ rñ
dere ſm̄ ꝙ credit eē vex̄.nec deierat.licꝫ
res alit̃ ſe hēat.De h̄ tñ.ſ.vtx̄ i cā mr̄io-
nij ſit deferēdū iuramētū ē ↄtrouerſia int̃
iuriſꝑitos.dicūt.n.qdam ꝙ nō.qꝛ inuite
nuptie triſtes exitus ↄſueuerūt hr̄e.ex̄ de
ſpon.cū locū.Et optīe facit ad h̄ ex̄ de teſti.
ſup eo.cū ibi nō ꝑſit teſtioᵐ mulieris i aſ
ſertōe filie alteriꝰ ex̄.nec fcie.ex̄ de iureiu
rā.mulieri.Hoſti.āt dic̄ ꝙ nō eſt deferēdū
iuramentū ſtati ꝫ mr̄ioᵐ qꝛ nō ē creden
dū ēt ſi ābo ↄfitcāt̃ ꝫ mr̄ioᵐ.Secꝰ eſt ſi
ſtent ꝓ mr̄ioᵒ niſi per alıj̄ mr̄ioᵒ ꝑiudiᵐ
vel ꝓbari poſſit legitimū impdcimētū.tē
eni ē eis credēdū.ex̄ de eo q cogl.ſup eo.
ꝛ ex̄ de clādeſ.deſpon.c.i.ꝛ.z.ꝛ de ↄſangl.
c.i.Alij dic̄ ꝙ meliꝰ ē ꝛ tutiꝰ ꝙ deferat̃ iu-
ramētū ei q aſſerit mr̄ioᵐ eſſe ꝫctū.hn̄ti
teſtē vnū bonuꝫ.Nā ꝛ ſi vir valde diues
eēt ꝛ potēs ꝛ nobilis ꝛ mlier paup ſꝫ pul
chꝛa petēs eū hēret vnū bonuꝫ teſtē ꝛ oī
exceptōe maioꝛē deferēdū eēt ſacr̄m.ꝓ ho
mulieri honeſte lꝫ paupi maxie alijs ad-
minicul' interueniētibꝰ.vt ſi ſepiꝰ eam de
ſtupꝛo ſollicitaſſꝫ vt ex̄ ō ſepul.ex pte pa
rēti.vl' ſi teſtē vnū hēret teſtificātē ꝙ iu-
raſſet eā ducē vxoꝛē certo tpe ꝛ ex ↄfeſ-
ſione vtriuſqꝫ ↄſtaret ꝙ poſt illud tps co-
pula carnalis ſecuta fuiſſꝫ niſi cū alia an̄
copulā illaꝫ ↄtraxiſſet.ad h̄ ex̄ de ſpon.is
q fidē.ꝛ de ↄdi.ap.p tuas.Hāc opi.fulcit
ho.iuribꝰ.ex̄ de ſpon.iuuenis.ꝛ q matri.
ac.poſ.vī.ꝛ de ſen.ꝛ re iu.c.ſi.ꝛ de re.iurl.

eſtote.Et rn̄det ad ↄtraria.Ad illud.n.ſ.
ꝙ inuite nuptie ꝛc̄.dicit ꝙ potiꝰ erunt vo
luntarie.qꝛ coget̃ vir nolēs charitatie p
excōicatōeꝫ vt de nolēte fiat volēs.vt ex
tra de ſpon.ex lr̄is.z.Et qō dr̄ in.c.mulie
ri.ꝓbatōes alias non hn̄ti ſubaudit.ſ.ꝑt
ꝓpriū ſacr̄m.vel nulla ꝓbatiōe facta vel
ſemiplena qꝛ minꝰ hōeſta vel ſuſpecta p
hāc opionē in dubio ꝓ mr̄ioᵒ ſtat̃ tutioꝛ
via eligit̃ ꝛ piculum aīe vitat̃.h̄ ꝛ plura
alia adduc̄ hoſti.ꝓ iſta opi.in ſum.ſua ru
bꝛica de iuramēto aſſertoꝛio.

C Irca 5ᵐ.ſ.ꝑtiuꝫ interrogatōeꝫ ꝛ
ſnie latōem nō ꝙ ꝑ dꝫ interroga
ri agens.2ᵒ reꝰ vtx̄ ſint v̄a que
ↄtinent̃ in libello.Etſi vtqꝫ aſſerat plaᵐ
ē ꝙ eis iūget̃ ꝙ ſil' reuertāt̃ niſi obſiſtat
aliqō impedimentū lrimuꝫ.vt ex̄ de ↄſā.
c.i Et iterrogabit̃ alterut̃ adultero pñte.
ar.ex̄ de iudi.at ſi.Alit̃ ↄfeſſio nō pdeſſꝫ
Sꝫ qdā ſigillatiꝫ ſecreto ſiue ſeoꝛſuꝫ int̃
rogāt eos ꝛ male ſi iterrogant̃ in foꝛma
iudicij niſi foꝛte iudex cautꝰ h̄ faciat ad
extoꝛquendū meliꝰ vitatē.Nec aduoca-
tus rn̄dere dꝫ ad factū.vt ex̄ de iudic.pa
ſtoꝛalis.Et ſiqdē ꝓbabilit̃ dubitauerit in
ducias ipetrabit.hec ho.Si q̄ reꝰ ↄfeſſus
ī iudicio fuerit qō actoꝛ ꝓponit ſtāduꝫ eſt
eiꝰ ↄfeſſiōi.niſi p ↄfeſſionē illā fieret ꝑiu
diciū mr̄ioᵒ.timet̃.n.tunc colludiū.vt ex̄
de clādeſ.deſpon.ꝙ nob.ꝛ de eo q cogl.ſup
eo.Vñ ꝛ ſi ibi agit̃ ad diſſolutiōeꝫ mr̄io
nij.tūc credit̃ ↄfeſſioni partiuꝫ.35.q.6.ſi
duo.Si vō agat̃ ad ſepatiōeꝫ thoꝛi ꝑter
tu foꝛnicatōis ſtat̃ ↄfeſſiōi eiꝰ q de ſua foꝛ
nicatione confitet̃.ex̄ de diuoꝛ.ex litteris
Sꝫ quare in hoc caſu ſtatur confeſſioni
ↄiugum ꝛ non in ꝑdicto.Reſpondet gof.
ꝙ in hoc caſu non timetur de colluſione
cum coniuges maneant ſeparati occaſio
ne adulterij.ita ꝙ neuter altero viuente
contrahere poteſt.3z.q.i.dixit.ſed in pre
cedenti caſu timetur vt ſupꝛa dictum eſt
Sꝫ nunquid idem eſt ſi fiat preiudiciū
matrimonio ſpirituali.vt ſi mulier facta
monialis confiteatur ſe eſſe vxoꝛem alicꝰ
eam repetentis.Rᵒ Inno.notat extra de
rap.cum cauſam.ꝛ etiā Ber.ꝛ Goffr.ꝙ
in hoc caſu ſtandum eſt confeſſioni muli
eris.ꝛ debet reſtitui viro repetenti.per h̄
enim nulli fit ꝑiudicium niſi ſibimetipſi.
nec credendum eſt eos imemoꝛes eē ſue
ſalutis.iz.q.i.ſcimus.Aliud tñ dꝫ eſſe de
rebus quas hiꝰ mulier monaſterio dedit

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ Sꝫ ꝯtra hoc obijcit hoſ. ꝙ ſi crederet
ꝯfeſſioni ꝯiugū in ꝑiudiciū mr̄ionij ſpūa
lis ⁊ ꝓ carnali multi ⁊ multe rōnez exi
rent. Et iō dic̄ ꝙ in. c. cuꝫ cām. ē alia rō. ſ.
qꝛ ꝯſtabat de mr̄io° ꝯtracto anq̄ intraſ
ſet monaſteriū. ſubaudi ⁊ de traductōe i
domū. ſubaudi ēt ⁊ fuit inſpecta ⁊ inuen
ta corrupta. ⁊ ꝑſumēduꝫ eſt ab eo ſic cor
rupta. Jō in hoc dubio tuti⁹ eſt ſoluē ma
trimoniū ſpūale q̄ carnale. breuit̄ tn̄ illō
putat Ber. arbitrariū eē. vt. ſ. bon⁹ iudex
attēdat ⁊c̄. vt in. c. ſc. in. q. illa. eſto ꝙ ꝯiu
ges ⁊c̄. ⁊ in. §. illo. ep̄us etiā ex officio ⁊c̄.
Quidā vō exponūt in ꝑdicto. c. cū cām. l'
ꝓcedētes ꝙ ſic̄ nō credit̄ ꝯiugib⁹ cōfitē
tibus ꝯtra mr̄io^m carnale. ſic nec religio
ſo ꝯ̄ mr̄io^m ſpūale q̄ ligat⁹ ē religiōi. ex̄
de reglarib⁹. vidua. ⁊. 27. q. 2. ꝙ iterroga
ſti. Cur. n. inferior erit lex diua. 12. q. 2. cū
deuotiſſimā. Si vō re⁹ iterrogat⁹ in iure
neget qō ꝓponit̄ ꝓbare dꝫ qui ꝓponit.
⁊ ſi nō ꝓbet ſuccūbit. ex̄ de iureiur̄. c. vlt.
⁊ re⁹ eīo abſoluit̄. nō tn̄ ꝯtrahē cuꝫ alio
ꝓhibet̄ nec etiā licentiat̄. ſꝫ ſue ꝯſciencie
quit̄. ſ. a iudice qui dubitat de fcō. vtꝝ cō
trahat l' nō. vt ex̄ de iureiur̄. mulieri. Et
h̄ eſt veꝝ i foro iudiciali. Jn foro vō pēi
tentiali dicet̄ ei ꝙ nullatenus ꝯtrahat ꝯ̄
ꝯſciam. h̄ dico qn̄ ē qō de ꝯtractu. Si vō
ꝓbet ꝯ̄ctum ⁊ agat petitorio dꝫ cogi co
pulari ſibi re⁹. niſi hēat aliquaꝫ ltiam ex
ceptōem. Si vō agat poſſeſſorio ⁊ nō ex
cipiat̄ ꝯtra eum. reſtitui dꝫ ad oīa qbus
ſe ſpoliatū ꝓbauēit ⁊ ita vt. ſ. gaudeat pa
cifica poſſeſſione ⁊ plena ſecuritate. vt. 2.
q. i. reintegranda.

Circa 6^m. ſ. cautōꝫ ꝑſtādā a viro
qn̄ mulier timet ſibi vt ſi mulier
dicat ſe hr̄e verū reſpectū ꝙ eaꝫ
i p^a vel reb⁹ ledat dūmō viſileꝫ eāꝫ oſtē
dat q̄re ſuſpectū eū hēat. ſpectat ad iudi
cis officiū iubē cauē ſibi cautōe ſufficiēti
ꝙ vir eā tractabit in lecto ⁊ i menſa ⁊ in
alijs ſic̄ vir tractare dꝫ mulierē ⁊ ꝙ non
ledat eā in p^a l' reb⁹ vel aliquo° dehōeſta
bit eā. ſalua tn̄ correctōe hōeſta ⁊ marita
li. Et hāc cautōeꝫ dꝫ vir ꝑſtare p iuramē
tū. 22. q. i. de hn̄dicto. Forma āt iuramēti
ē h̄. dicet. n. iudex viro. ab hac die i antea
iſtā ꝯiugē tuā quaꝫ iniuſte dimiſeras ita
tenebiſ ſic̄ vir dꝫ vxorē ſuā tenere in dile
ctōe debita ⁊ diſciplina. nec eam a te p ali
qō malū ingeniuꝫ ſepabis. nec ea viuēte
aliā accipies. ſic te de⁹ adiuuet ⁊ h̄ ſcā dei

euangelia. 25. q. 6. ab iſta die. Si vō muli
er nō ꝯfidat de iuramēto viri qꝛ forte pa
rū timet iuramētū cautiōem illā vir ꝑſta
re dꝫ. quā magi timet. ſ. pignoraticiā vel
fideiuſſoriā ſub ꝓmiſſa pena. ar. ex̄ vt li
te nō ꝯteſt. qm̄ frequent̄. §. vl. ⁊. 23. q. 4.
ea vindicta. Et in his iudex ex ꝑſonis di
cta ⁊ fcā pēſabit. vt. C. ſigs. ipa. maledi. l.
vna. ¶ Quid ſi mulier egit poſſeſſorio ⁊
ſuccubuit in cā. nungd pōt agere petito
rio. R° ꝙ ſic. ſed ſi egit petitorio. ⁊ ſuccu
buit nō pōt poſtea agē poſſeſſorio. ſi vō i
cepit agere petitorio. nō tn̄ pegit ⁊ nōdū
ē renunciatū teſtib⁹ nec plene liquet de cā
pōt dimittē iudiciū petitoriū ⁊ incipe poſ
ſeſſorium. ex̄ de cā poſ. paſtoralis.

¶ De accuſatione matrimonij ꝓpter
ꝯſanguinitatē vel affinitatē. ti. 34.

Deinde ꝯſiderandum eſt quali
ter agit̄ ad dirimēdū mr̄io^m.
Et qꝛ accuſatio precedē dꝫ di
uortiū. Jō ꝑ̄ ꝯſiderandū ē de
accuſatione. Et ꝑ̄ de accuſatōe que fit ad
dirimendū totalit̄ mr̄ionium ꝓpter aliqō
ppetuum ipedimentum. 2° de illa que
fit ad ſepandum thoꝝ ꝓpter adulterium
Jmpedimētum aūt mr̄ionij ppetuū aut
ē ſine pctō ꝯiugū. vt frigiditas arta⁹ ma
leficiū ⁊ error. Et in tali ipedimēto ſoli cō
iuges admittūt̄. ar. de errore. extra de con
iu. ſer. ꝓpoſuit. ar. de alijs. extra de frig. cō
ſultatōi. Et de diuor. ꝓpter tale ipedimen
tū vitio aget̄. j. Aut impedimētum illud
inducit pctm̄ vt cōſanguitas et affinitas
⁊ de h̄ ꝑius dicet̄. Circa h̄ āt ꝑ̄ vidēdū eſt
q mr̄io^m ac. poſ. ꝓpt̄ tale ipedimentū. 2°
q teſtificari pn̄t ꝯ̄ ipꝫ. 3° quō hi⁹ accuſa
tio fieri dꝫ. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ accuſare
pōt mr̄io^m ꝓpt̄ ipedimētū ppetuū qō in
ducē pctm̄ cōiugū ad plenū diuortiū qſqſ
nō ꝓhibet̄. ꝓhibēt̄ āt gn̄alit̄ oēs extranei
q̄uſq; ſit̄ aliq de cōſanguitate ꝯiugū. q ve
lint ⁊ poſſint accuſar̄ ipꝫ. Deficiētib⁹ aūt
cōſanguineis admittūt̄ antiqores ⁊ ve
neratiores vicini qb⁹ eadē ꝓpiqtas ſit nō
Et ē illō ſpāle. ꝙ ad accuſatiōeꝫ mr̄ionij
admittūt̄ cōſanguinei. vt pr̄ ⁊ mr̄ ſoror
⁊ frat̄ patru⁹ ⁊ auūcul⁹. amita ⁊ mater
tera. Rō h⁹ ē qꝛ qlibꝫ genealogiā ſuā te
ſtib⁹. inſtris. ⁊ recitatōe maioruꝫ ſcire la
borat. extra qui mr̄i. accu. poſ. videt̄ nob.
Sec⁹ ē in cāis crimialib⁹ ⁊ i alijs ꝯ̄ctib⁹

In bis.n.pr̄ nō recipit̄ in teſtio^m pre filio
nec ecō°.ꝓdictū tñ.c.vr̄ ſʒ Ber.ibidē non
loqt̄ de teſtificādo ꝓ ipo ꝯtcu.q2 ſi extne⁹
intercēt ita bñ ſciret ſic pr̄ ⁊ mr̄ an tē ad
inuicē ꝯxiſſent.ſʒ loqt̄ de teſtificādo vtꝫ
aſſit ꝯſanguitas.ꝯſueuit tñ a plib⁹ induci
ꝙ pr̄ ⁊ mr̄ admittūt̄ ad ꝓbādū ipm cō
tractū mr̄ionij.ħ ber.Hodie tñ vt dic̄ ray
extnei admittāt̄ ad accuſatōeʒ mr̄ionij.ī
multis locis ⁊ in ꝓpinquis extītib⁹ q hoc
pñt.qd̄ tñ male fit ſʒ bo.vñ tñ ſupſint ꝓ
ping boneſti ⁊ antq ⁊ bone fame.q2 tūc
extnei ſt̄ ſuſpecti.ſʒ ſi tales deficerēt.tūc ēt
vicini bone fame deberēt admitti.ſic itel
lige illud ex̄ de cog.ſpi.tua nos.qd̄ itelli
git hoſt.niſi fama crebreſcēt.tūc.n.ēt ext
nei eēnt admittēdi. Vir ēt ⁊ vxor accuſa
re pñt mr̄io^m.ex̄ de ꝯſan.nō dʒ.§.ꝓhibi
tio. Pone ꝙ aliqs tpe ꝯtract⁹ mr̄ionij.ſ.
qñ banna ſʒ ꝯſuetudinē in eccliijs debēt̄
tacuit.⁊ poſtea vult accuſare nunqd pōt
R° ſup ħ ex̄ q mr̄i.ac.poſ.cū in tua.diſti
guit̄ ꝙ ſi tpe denūciatōis p̄miſſe is q iaʒ
ꝯiunctos ipedit ex̄ dioc.erat vl̄ als denū
ciatio ad ei⁹ noticiā ꝑuenire nō potuit.q2
ſana mēte nō exiſtebat.vl̄ tā puer erat ꝙ
talia nō ꝯp̄hēdebat.vel alia cā lrima euʒ
ipediebat.ei⁹ accuſatio dʒ audiri.alioqn
ſi rōabilr̄ p̄ſumat̄ ꝙ denunciatōeʒ publi
ce fcām idē extñs in ipa dioc.nō igraue
rit tāq̄ ſuſpect⁹ dʒ r̄pelli.niſi iurauerit ꝙ
poſtea didicerit ea q̄ obijc̄.⁊ ad ħ ex ma
litia nō ꝓcedat.q2 tūc ēt ſi didiciſſʒ ab ill̄
q denūciatōiſ tpe ſiluerūt nō dʒ ei claudi
adit⁹ accuſandi.qm̄ ⁊ ſi illos ſilētij culpa
repelleret.ille tñ remoueri nō poſſet cū cul
pabilis nō eēt.ſic tñ illi repellerēt̄ a teſti
ficādo.ſic ⁊ iſte.ar.ex̄ de teſti.lʒ.z. Rō h⁹
diuerſitatis ē q2 accuſator nō ꝓbat.ſed
teſti.⁊ ita teſti p̄iudiciū mr̄io° pat.ħ hoſ.
⁊ ber.ſup.d.c.cū in tua.⁊ glo.ſi. Sʒ nun
qd taciturnitas talis ipediret ſtatī elapſo
tīno ab accuſando vel denūciādo. R° Jo
dic̄ ꝙ ħ taciturnitas cū q̄dā tpamēto dʒ
itelligi.ar.ad ħ ex̄ de loca.c.vlt.⁊ penul.
Boñ.vo credit ꝙ q̄diu res ē inteḡ pōt
⁊ dʒ admitti. Cōtracto vo mr̄io° de pñti
nō vr̄ audiēd⁹ tāq̄ ſuſpect⁹ ſi p̄us potuit
ipedimētū denūciare.ex̄ q ma.ac.poſ.cū ī
tua.ī gl.ħ idē vlt̄ bo. Taciturnitas vero
ipoꝝ ꝯbētiū non p̄iudicat eis ex̄ de teſti.
ſpo.ex ꝯqueſtiōe.Quid ſi iō tacuit q2 pro
batōeſ patas nō hūit.vr̄ ꝙ nō ſit repellē
dus.ar.ex̄ de ꝯſan.c.i.Sʒ ꝯ q2 nudo ver
bo potuit ipedire.vt ex̄ de ſpō.ꝓterea.z.ſ
bo.⁊ ber.ſup illō.c.cū in tua.Eſto ꝙ ābo
ꝯiuges ꝯfiteāt̄ ⁊ erāt int̄ ſe affines āñq̄
ꝯherēt mr̄io^m.⁊ de ħ ēt ſit rumor ſiue cla
mor vicinie.nūqd ex ħ mr̄io^m dirimet̄.
R° ꝙ ñ niſi aſſint ꝓbatōeſ fide digne.ex̄
de eo q cogl.ꝯſan.ſup eo.Et rō reddit̄ ibi
deʒ vt colludij p̄iculū euitet̄. Et intelligī
ħ ſ bo.ī foro iudiciali.nā in p̄niali ſtabit̄
ꝯfeſſiōi ꝯiugū vl̄ ꝯiugl.⁊ iiunget̄ eis ne
īuiceʒ miſceāt̄.vt ex̄ de eo q cogl.veniēs
vñ vr̄ ſʒ bo.ꝙ bon⁹ iudex attēdē dʒ.vtꝫ
bona fide fiat ꝯfeſſio ꝯ mr̄io^m.ſ.ab eo q
ſtat ꝓ mr̄io°.Et tūc ei ſtat̄.vt in.c.veniēs
al̄.ꝯ.vt in.c.ſup eo.⁊ de eo q cogl.ueniēs
⁊ de diuor.ex lrīs.Et itellige ſʒ ꝙ innuit̄ ī
c.ſup eo.in tex.⁊ dr̄ in glo.a.⁊ dictū ē.ſ.
li.4.ti.16.q.vl.Aliud ē rumor ⁊ aliud eſt
fama.vñ ſi fama publice ꝯfeſſiōi ꝯiugū
ꝯſentire.bñ dirimēt̄.vt dr̄ in ea.gl.ar.35.
q.6.ſi duo. Quid ſi int̄ ꝯiuges ſit p̄nte
la publica ⁊ notoria.nūqd pñt abinuicem
ſeparī auctē ꝓpria. R° ꝙ nō.ex̄ de diuor
porro.q2 diuortiū ē pena ⁊ pena nō ē niſi
p iudicē iferenda.33.q.z.§.ī ħ ¶ Quid ſi
int̄ eos ſit p̄ētela māifeſta vl̄ publica ⁊ ñ
ſit q accuſet. R° eps de offi⁹ ſuo tale mr̄io
niū diſſoluē dʒ adhibita grauitate.vt ī.c
porro.§.z. ¶ Quid ſi p̄entela nō ſit māi
feſta l̄ publica ⁊ tñ cū fama. R° ſʒ gl.ibi
dē eps ex officio ſuo ingrē ⁊ ꝯpellē poſſʒ
vt qcūq̄ vitatē ſciret teſtio^m ꝓhiberet.35
q.6.eps ī ſynodo.⁊ ex̄ ꝺ teſti.ꝓterea.imo
qlʒ denūciare tenet̄.ex̄ de cogl.ſpi.tua.
Sʒ nūqd is q ab accuſan° repellit̄ ad de
nūciatōʒ admittet̄. R° ſʒ bo. vbicūʒ qs
ī mr̄io° ꝓpt̄ ſuſpitōem repellit̄ ab accuſā
do.repellit̄ ⁊ a denūciā° ex̄ de accu.cū op
teat.⁊.c.ſe.ħ idē vlt̄ gof. Quid ſi mr̄io^m
ſit ꝯtcū nulla p̄miſſa denūciatōe aliqbus
pñtib⁹ qñ ꝯbit̄ ⁊ ſcientib⁹ ipedimētuʒ ⁊
nihil obijciētib⁹.nunqd iſti poſtea debent
admitti ad accuſandū ⁊ teſtificād ꝯ ipm
poſt mortē vel ēt in uita. Rñdʒ ber.ex̄ de
clāde.deſpō.cū ibibitio.ī gl.c.ꝙ ñ.q2 ñ vi
dēt̄ ſuſpitōe carē.denūciaī°n.nō fit niſi ꝓ
pt̄ igrātes.Eps ēt ex offi° ſuo pōt igrere
qñ aliqs accuſat.⁊ null⁹ defēſor appʒ.ar
ex̄ de offi.or.c.i. Judex āt qñ ex offi° ſuo
ꝓcedit actore appēte ⁊ defēſore n° ꝯpēte
dʒ eē caut⁹.Dʒ.n.attendē vtꝫ ꝯiuges ſe
diligāt adinuicē vē.⁊ tūc ꝯfeſſio āboruʒ
cū alijs adminiculis p̄iudiciū p̄ſtat.vl̄ ficte
⁊ tūc ēt nullā p̄ſūptiōeʒ inducit ſm hoſti.

Attendere etiã debz vtrũ accuſator vel te
ſtis ſit notori⁹ excõicatus. ſacrilegus for
nicator. vſurarius. ⁊ ſic euz ex officio ſuo
repellet. ar. e x̄ de teſtib⁹ teſtimoniuz. repel
let etiã ſi accuſet ꝓpt̃ turpez queſtuz. e x̄
qui mr̃i. ac. poſ. ſignificante. Attendat etiã.
ſi ſit fama ꝙ ſint ꝯſanguinei. qꝛ ad h̄ ad
miculum pbet. e x̄ de ſpon. cũ in tua. Et ſp
ĩ dubio ꝑ mr̃io⁹ tã ꝯcto iudicez. e x̄ de teſti
bus. lz. z. Teſtis aũt repellit̃ ſi iurare no
lit. e x̄ q matri. ac. poſ. a nobis. quãtecũqꝫ
ſit religionis. e x̄ de teſti. nuper. Nec h̄ ꝑ
tes renũciare valent. e x̄ de eo. qui cogl.
ſup eo. Debet aũt teſtis iurare ꝙ v̄itatẽ
de vtraqꝫ pte nec gratia vel pecunia vel
amore vel odio motus dicet. vt e x̄ de te
ſti. quotiens. Alia etiã que ptinent ad te
ſtiuz receptiõem ⁊ examinationem diligent̃
ibi ſeruari debent.

Sequit̃ videre de 2°. ſ. q põt teſtifi
cari. ⁊ q non ꝯtra mr̃ioniuz ꝓpt̃
hu⁹ impedimentũ. Circa qð ſciẽ
duz ꝙ oẽs q admittunt̃ ad accuſanduz
admittunt̃ etiã ad teſtificãduz. dũmodo
ſint al's pſone lrĩme ad teſtificãdũ. Et etiã
qui ꝓhibent̃ ab accuſando. ſ. q erant in
dioc. qñ banna fiebant ſm formã illi⁹. c.
cum ĩ tua. ꝓhibent̃ ⁊ a teſtificando. No
tanduz v̄o ꝙ ſi fiat accuſatio ſup federe
matrimonij. ſ. ꝑ ꝯiungendo vel dirimen
do vt qñ nullũ matrimoniũ eſſe dr̃ ꝓpter
ꝯſanguinitatẽ vel aliud ppetuũ impedi
mentũ põt ꝯtra ꝯtumacẽ lite nõ ꝯteſ. ꝓ
cedi ad teſtiũ receptõez ⁊ ẽt ad ſniaz dif
finitiuã ꝓpter piculuz fornicatiõis. ſecus
aũt ẽ ſi fiat accuſatio de adulterio ad tho
ri ſepatõem. qꝛ tũc nõ ad teſtiũ receptõz
nec ad diffinitiam ſniam ꝓcedi põt ante
litẽ ꝯteſ. e x̄ vt lite nõ ꝯteſt. c. i. ⁊. c. qm̃ fre
quent̃ §. porro. Itẽ licz pat̃ ⁊ mr̃ ſint ido
nei teſtes ꝓ filio ⁊ filia. vbi agit̃ de federẽ
matrimonij. i. vtrũ ſit talis ꝯſanguinitas
int̃ eos de qb⁹ agit̃ q̃ mr̃io^m impediat. l'
dirimat. vel nõ vt etiã dictũ ẽ. s̃. in pn̄° h⁹
tituli. tñ ſi de ĩpo ꝯtractu. i. vtrũ mr̃io^m ſit
int̃ eos ꝯtractũ qð ventilet̃ tanq̃ ſuſpc̃i
debent repelli. vbi alt̃ eſt ſupior diuitijs.
nobilitate. potentia. vel honore. Et hoc iõ
qꝛ pentes vident̃ incrementũ ⁊ honorẽ
diligere filioꝝ. alias vbi ẽ equalitas vel
etiã modica excellentia in altero ſunt ad
mittendi. e x̄ de teſtib⁹ ſup eo. in tex. ⁊ glo
Et lz ibi fiat mentio de matre tm̃. Idem
tñ credenduz eſt de ꝯſanguineis vt dicit
hoſti. ar. C. de tranſac. de tutela. ⁊ e x̄ qui
matri. ac. poſ. videt̃. in glo. Itẽ in cã mr̃i
monij idez põt eſſe accuſator ⁊ teſtis. ar.
e x̄ de teſti. co. ꝓterea.

Sequit̃ videre de 3°. ſ. qũo debz fie
ri accuſatio matrimonij ꝓpter im
pedimẽtuz ꝯſanguinitatis vel af
finitatis. Circa qð ſciendũ ꝙ talis accu
ſatio mr̃ionij ĩpropꝛie dr̃ accuſatõ. qꝛ hu⁹
accuſatõ ⁊ ſi ſit de crimine nõ tñ eſt crimi
nalis. ſz mixta int̃ criminalez ⁊ ciuilez. ⁊
etiã qꝛ ibi nõ fit inſcriptio in qua accuſa
tor obligat ſe ad talionem Sz dr̃ canoni
ca denũciatio ſm illud Math. 18. ſi pecca
uerit in te frater tuuſ ⁊c̃. que quidez fit ꝓ
pter pctm̃ in quo hõ pmanet. Fit aũt de
nunciatio qñqꝫ in ſcriptis. qñqꝫ ſine ſcri
ptis. ſz tutius fit in ſcriptis. ar. e x̄ de teſti.
ſpo. lrãs. ⁊ e x̄ qui matrimoniuz accu. poſ.
a nobis. ſz Ray. Denunciatõis aũt hu⁹
libellus ſic fieri põt. Ego petr⁹ denuncio
vobis dñe epe matrimoniũ quod tracta
tat̃ inter ticium ⁊ berthaz ꝯtrahi non de
bere. qꝛ ſunt ꝯſanguinei vel affines ĩ 4°
gradu ⁊ h̄ ſcit talis ⁊ talis. Si ãt ſit ꝯtra
ctuz dicet. matrimoniũ qð eſt ꝯtractũ in
ter ticiuz ⁊ bertham de ſcõ nõ debere to
lerari de iure. ꝓpter talez cauſaz quã ſcit
talis ⁊ talis. Nec eſt h̄ ſz hoſt. neceſſaria
trina monitõ que requirit̃ qñ alia crimi
na denunciant̃. C⁹ rõ eſt qꝛ quãtumcunqꝫ
ꝯmoueret̃ non poſſet eam ꝓpria auctori
tate dimittere. vt e x̄ de diuoꝛ. porro. ⁊. c. ſe
Quidam autem diſtinguunt gradum in
libellis. Sz ſm hoſti. hoc non eſt neceſſa
rium in libello ſz tm̃ in teſtimonio. Et poſ
ſunt in his libellis indiſtincte poni plres
cauſe. quia cuz de periculo anime quera
tur. non refert ex qua cã piculum ꝓbet̃.
Accuſationis autẽ libellus ſic poteſt for
mari. Ego petrus ꝯſanguineus ticij in ta
li gradu accuſo matrimoniũ ⁊ ꝓuoco ad
diuortiuz quaten⁹ de facto conſiſtit inter
Ticium ⁊ bertham. Et peto pronunciari
matrimoniuz inter eos nullum ⁊ vtriſqꝫ
licentiam dari cum alio ꝯtrahendi. ꝓ eo
ꝙ predicti ticius ⁊ bertha attinent ſibi in
4° gradu conſanguinitatiſ ⁊ h̄ offero me
legitime probaturuz ⁊ probatur hec for
ma. extra qui matrimoniuz accu. poſ. c. i.
⁊. c. inſup. Naz vbicunqꝫ agit̃ de ppetuo
ĩpedimẽto ſiue a ꝯiugibus ſiue ab extra
neis petenduz eſt. vt ꝓnunciet̃ mr̃ioniũ
nullũ ⁊ vt ꝯiũcti nepharie ſepent̃. h̄ hoſ.

Sciendū aūt ꝙ ꝑ ſcripturā nō pōt abſēs
abſētem accuſare. ex̄ q mři. ac. poſ. a nob
Nec denunciare. ex̄ de accu. inqſitōis. ſꝫ
Hoſ. Alij ꝯtradicunt vbi de federe matri
monij agr̄. qꝛ tunc ꝯtumacia exigente re
ciperent̄ teſtes ꝯ abſentē. ex̄ vt lite. non
ꝯteſ. c. i. ꝛ. c. qm̄. §. i. ꝛ. z. Vel dic ꝙ tūc lo
cum hꝫ denunciatio. ar. ex̄ de reſpon. ipu.
ad diſſoluendum ħ Hoſti. Oblato aūt li
bello quilibet ꝯiugū iurabit ſtare man
datis eccleſie. citari enim debent cum fa
ctum eos ṗncipaliter tangat. ex̄ de reſti.
ſpo. ex litteris. aliter ſententia non valeꝫ
ſi his ordo iudiciari⁹ non ſeruet̄. Sic in
tellige illud. ex̄ qui fi. ſint le. ꝑ venerabi
lem. §. i. Sꝫ ſi ꝯtumaces appareant. tunc
non vſquequaqꝫ ſeruat̄ iudiciari⁹ ordo.
Ad hui⁹ aūt maiorem euidentiam diſtin
guit ſic hoſt. ꝙ qñ vir ē abſenſ ex ꝯtuma
cia ꝛ agit̄ de crimine adulterij teſtes non
recipiunt̄ ſꝫ ꝯtumax excōicat̄. vt ex̄ vt
lite non ꝯteſ. c. i. qñ autem agit̄ de federe
matrimonij. ſ. vtrūꝫ de iure ſtare poſſit vl'
non teſtes recipiunt̄. vt ibidem. c. qm̄. §.
porro. Qñ vero eſt abſenſ non ex ꝯtuma
cia ſꝫ ex neceſſitate. vt qꝛ ē captus uel in
firmus vel alio iuſto īpedimento detent⁹.
tūc ſbdiſtingue. qꝛ aut ſperat̄ de eiuſ ꝓxio
reditu. ꝛ tūc non ꝓcedit̄ ꝯtra eum. vt di
cit̄ ibidem. §. ſi vero. v̄. ſi autēꝫ. in ṗnci°
Aut deſperatur vt qꝛ venire nō audet ꝓ
pter homicidiūꝫ qđ ꝯmiſit ꝛ iđ exulat. ꝛ
tunc poſſunt recipi teſtes. ꝛ ſi loquit̄ ex̄
q mřio^m. ac. poſ. c. i. Si aut ſit abſens ex
ſola voluntate. ꝛ voluntas ſit malitioſa
ꝓcedi pōt ꝯtra eum. ar. a ꝯtrario ſenſu
ṗdicti v̄. ſi autēꝫ. ꝛ. §. porro. Si vō non ſit
malitioſa ꝛ citari nō pōt defacili ꝛ in bre
ui nō ꝓcedet̄ ꝯtra eū. vt in. d. v̄. ſint aūt.
Si aūt citari pōt defacili ꝛ in breui lt̄ime
citari dꝫ ꝛ requiri anteq̄ꝫ ꝓcedat̄ ꝯ eūꝫ
ex̄ vt lite. nō ꝯteſ. accedens. z. in fi. ꝛ ſi le
gitime citat⁹ ꝛ requiſit⁹ non venerit. nec
aliqs eū defendat. ꝓcedet̄ ꝯtra eūꝫ ſic in
tellige illud. ex̄ q fi. ſint le. platūꝫ. Sed
eſto ꝙ appareat legitimūꝫ īpedimētū int̄
vir ꝛ vxorē dirimēs mřio^m ꝯtractum ꝛ
aſſint legitime accuſatōes ꝛ teſtes. neſcit̄
aūt de viro vbi ſit ꝛ quo iuerit ꝛ diu vel
ꝑ plures annos expectatus nō venit.
Nunquid eo abſēte non autē citato ꝛ ita
non abſēte ꝑ ꝯtumaciaꝫ poſſit teſtes recipi
ꝛ ſententia ferri. R° ꝙ ſic ex̄ q mřioniūꝫ
accu. poſ. relatum. In hoc enim caſu iurſ.

ordo non eſt vſquequaqꝫ ſeruandus. vt
ex̄ vt lite. non ꝯteſ. c. i. Sed ꝯtrarium vr̄
ibidem. c. qm̄. §. z. cum ille ex cōtumacia
non ſit abſens. vt dicit̄ ibideꝫ. Ad quod
poteſt dici ꝙ cum iſte ꝑ ſua culpa abſēs
fuerit ꝛ inueniri non potuerit, culpa illa
loco ꝯtumacie habetur. vt contra eum ꝓ
cedatur. nec mulieri debꝫ obeſſe que in
culpa non fuit. vnde contra eum ꝓcedi
poterit. Nec contradicit illud. c. qm̄. quia
ibi dicit̄ cum ſine culpa ſit abſēs ꝛc̄. quia
hic eſt abſens ex ſua culpa ꝛ malitia.
¶ Quidam tamen dicunt ꝙ illud. c. rela
tum. corrigitur per illud. c. qm̄. ꝛ ſtan
dum eſt ei. hoc notatur in glo. vlt̄. illius
c. relatum. Si vero querat̄ de matrimo°
contrahendo dicendūꝫ ē ſicut dictum eſt
ſuṗ. e. li. ti. i. ſ. quid ſunt ſponſalia. q. qua
re lex. v̄. ceſſat tamen hec pena. ꝛ ti. qua
liter habent diſſolui ſponſalia caſu. z°.
Citationes autē debent ſcribi ꝛ talit̄ fieri
ꝙ poſſint ꝓbari. ar. ex̄ de ſen. ex. ſacro. Et
ſi hi quos tangit ṗncipaliter negociūꝫ de
fendere nolint. accuſatio eſt in ecc^a publi
canda. Et ſiquis affinis vel cognatus ve
lit defendere mřio^m audiet̄. Et demū his
deficientib⁹ quilibet extraneus admitte
tur. ar. ff. de dam. infec. l. 4. qnimo cōiugi
bus inuitis defenſor audiri dꝫ. ar. ff. de ap.
non tm̄. Et hec ꝯprobant̄ ex̄ qui fi. ſint
le. platūꝫ. Si ḡ appareat aliquis defenſor
audiet̄ ꝛ poterit repellē accuſatorem an̄
litem ꝯteſ. extra de reſpon. impu. ad diſſol
uendum. ſꝫ lite ꝯteſtata minime. cum hec
exceptio ſit dilatoria. ar. ex̄ de ſen. ꝛ re iu.
int̄ monaſteriū. Si āt nullus defenſor ap
pareat iudex de plano inquiret ꝛ ſi corā
eo ꝓbet̄ impedimentū int̄ ꝯiuges diuor
tij ſn̄iam feret. Poteſt. n. hoc etiaꝫ facere
nullo accuſatore apparēte niuia infamia
orta. ſemꝑ tn̄ ſunt citandi quos res tāgit
ꝛ publicandūꝫ eſt ſi aliqs velit accuſare
vel defendere. Sic intellige illud extra de
diuor. porro. in fi. ꝛ de accu. qualiter. z. §.
debꝫ. hec hoſt. ¶ Pone ꝙ duo ꝯſanguiei
vel duo fratres habeant duas ꝯſangui
neas vel duas ſorores in vxores. ꝛ inter
alterum eorum ꝛ eius vxorem ferat̄ ſen
tentia diuortij ab eccleſia ꝓpter ꝯſangui
nitatem. Modo querit̄ vtrum alt̄ ꝓpter
ħ ſeparari poſſit ab vxore ſua vel quō ſe
dꝫ hr̄e eūꝫ ea. R° ꝙ ꝓpter hoc nō pōt ſe
parari ab ea. qꝛ res iter aliquos acta nō
ṗiudicat alijs. ex̄ de fide iſtru. int̄ dilcōs.

ꝯtum aũt ad copulaꝫ carnis diſtinguit᷑
q꞉ aut ſcit certitudinalit᷑ ꝯſanguinitateꝫ
vel aliud ĩpedimentuꝫ ꝑpetuũ eſſe int᷑ ſe
⁊ vxoreꝫ ſuã ⁊ tunc debitũ non petat nec
reddat.ſꝫ humilit᷑ excõicatõem ſuſtineat
ſi ꝓpter hoc excõicet᷑. Aut credit ⁊ tunc
aut credit ex cã ꝓbalibili ⁊ diſcreta licꝫ
nõ manifeſta.puta q꞉ vidit viꝝ ſuũ loco
⁊ hora ſuſpectꝭ cũ ꝯſanguinea añ matri
moniuꝫ.vel q꞉ hoc publice dr̃ a bonis ꝑ
ſonis.⁊ tunc reddat ſꝫ nõ petat nec in alt᷑
utro vl᷑ ꝯtra legẽ ꝯiugꝫ vel ꝯ̃ iudiciũ cõ
ſciẽtie offenſaꝫ ꝯmittat. Aut credit ex cã
leui ⁊ temeraria vt q꞉ audiuit ĩpedimen
tũ a leuibus ꝑſonis forte a paucis ⁊ tũc
reddat.Et ſic poſtea ꝯſciam erroneaꝫ ad
ꝯſiliuꝫ ꝑlati ſui deponat qḋ facere dꝫ.ar.
xx.q.i.qd culpat᷑. Itẽ credo de ꝯſilio alio
rũ bonoꝝ viroꝝ ⁊ poſtea petat ex̃ de ſen.
ex.inqſitõi.vbi habet᷑ diſtinctio ꝑdicta
Nũqd cuꝫ aliqs audit ĩpedimentũ eẽ ꝑ
petuum int᷑ ſe ⁊ vxorẽ ſuã tenet᷑ inqrere
vitatẽ marie ſi credat ꝙ illud ĩ iudicio ꝓ
bari nõ poſſit. Rñdet Roḃ.ꝙ ſi audiuit
illḋ a fidedignis ⁊ nõ ſuſpectꝭ cũ nõ de
beat ſalutẽ ſuã negligẽ tenet᷑ vitatẽ inq
rere nec dꝫ diſſimulare q̃ſi min⁹ peccet ꝑ
h̃ ꝙ neſcit vitateꝫ q꞉ h̃ eſſet ignorãtia af
fectata q̃ nõ excuſat.Etſi ad teſtimoniuꝫ
alic⁹ fidedigni iurati vel nõ iurati ꝓbabi
lẽ opioneꝫ ꝯcipiat debitũ petẽ nõ dꝫ.licet
reddere debeat. Sꝫ nũqd credẽ tenetur
viro fidedigno marie iurato dicẽti ſe ſci
re vitatẽ.nũqd ẽt tenet᷑ credẽ ꝯp̃ri ſuo h̃
dicenti vel p̃ſbr̃o ſuo vel ẽt publice fame
Rñdet Roḃ.ꝙ nõ tenet᷑ ita ꝙ mortalit᷑
peccet ſi non credat.ſꝫ peccet venialit᷑ ex
hũana tẽtatõne.ſi nõ credat vbi ꝓbabil᷑
credẽdũ ſit.⁊ põt peccare venialit᷑ credẽ
do nimis de facili vbi nõ ẽ credẽdũ. Nũ
qd peccat p̃ſbr̃ vel alt᷑ ꝯiugũ vl᷑ ẽt quũqs
ali⁹ inſinuãdo hi⁹ impedimẽtũ alteri con
iugũ vel vtriqs. Rñdet Roḃ.ꝙ ſi credat
ꝙ ꝓbare non poſſit idiſcrete agit niſi cre
dat ꝙ aſſentire pitoꝝ ꝯſilio velit. Quid
ſi ꝓbare poſſit ĩpedimẽtuꝫ ⁊ hoc credat l᷑
ſciat p̃ſbr̃ prochial᷑ l᷑ ẽt alt᷑ ꝯiugũ. Rñdet
Roḃ.ꝙ tunc tenet᷑ tã iſte q̃ꝫ ille agẽ ſolẽ
nit᷑ ad diuortiũ niſi poſſit ĩpetrari de cõi
ꝯſenſu ꝯiugũ ꝙ cohabitent ſimul tanq̃ꝫ
frat᷑ ⁊ ſoror. Nunqd ꝓpt᷑ quãcunqꝫ ꝓ
babilẽ opinionẽ ꝑpetuo ſine tñ certa ſcia
tenet᷑ alt᷑ vel vterqꝫ ꝯiugũ alteri negare
debitũ. Rñdet Roḃ.ꝙ non.niſi illa pro
babilis opio ſurgat ex tali facto ſup quo
canõ inducat p̃ſumptõꝫ.vt cũ ꝯſtat vxo
ri ꝙ vir ei⁹ ante mr̃ioniũ cũ ea ꝯtractum
iacuit nudus cũ nuda ſorore vl᷑ ꝯſangui
nea ipi⁹ ſororis. ¶ Ad h̃ nõ ꝙ accuſatõ
locũ hꝫ in matrimonio iã ꝯtracto. nõ ãt
in ꝯtrahẽdo.cũ nõ ſit qḋ accuſari legiti
me poſſit.ſꝫ denunciari põt ĩpedimentuꝫ
ꝓ quo ꝓhibet᷑ matrimoniũ.ex̃ de deſpõ.
impu.ad diſſoluendũ. Itẽ anq̃ꝫ ꝯtrahat᷑
mr̃ioniũ vel ſponſalia ſufficit denunciatio
ſola ſine ꝓbatione ſi nõ interuenerit iura
mẽtũ.⁊ hoc ſi denunciãs nõ ſit ſuſpectus
ſi vͦ ſit ſuſpect⁹ debꝫ iurare de calumnia
ſ.ꝙ denunciat bona fide.alias᷑.ſ.ſi interuene
rit iuramentũ neceſſe ẽ ꝓbari ſaltẽ famã
ex̃p̃ſſe.ex̃ de ſpon.p̃terea.de muliere. ⁊ de
ꝯſangi.ſup eo qḋ.hec Ray.Hoſ.aũt dic᷑
ꝙ ad impediẽdũ ſponſalia de futuro con
trahenda ſufficit denunciatio.ſtabit᷑ enĩꝫ
ſimplici aſſertõni denunciantis ĩpedimẽ
tum. Ad impediendũ aũt poſt ſponſalia
ꝯtracta matrimoniũ ꝯtrahẽduꝫ non ſuf
ficit ſola denunciatio niſi ꝓbet᷑ ſaltẽ per
famaꝫ loci.vt extra de ꝯſangi.ſup eo qḋ
hoc idẽ dicit Ber.ex̃ de ſpon.cum in tua
in glo.d. Ad h̃ tamen bene ſufficit fama
qñ cõſtat de ea.ex̃ de ꝯſangi.ſup eo.qḋ ĩ
glo.e.⁊ hoc ſiue interuenerit iuramentũ
ſiue nõ vt dicit᷑ ibidem. qñ vero nõ con
ſtat de fama nõ impedit niſi alia ꝓbatio
aſſit.ex̃ de ſpon.cum in tua.in glo.b. Un⁹
etiã teſtis ſufficit.vt ex̃ de teſtib⁹.ſup eo.
.§.i.de ꝯſangui.ſup eo quod.in glo.e.⁊ de
ſpon.p̃terea. de muliere.in tex.⁊ gl. Quid
aũt Hoſti.ſup hoc dicat. vide.ſ̃.ti.de mõ
diſſoluendi ſponſalia cãu q̃nto.

¶ De accuſatione matrimonij ꝓpter fornicationeꝫ. ti.xv.

D Einde ꝯſiderandum eſt de ac
cuſatione q̃ fit ꝓpter fornicatõ
neꝫ qñ agit᷑ de ſepatõne thori
⁊ relaxatõe mutue ſeruitutis.
Et talis accuſatio magis ꝓprie dr̃ accuſa
tio q̃ꝫ illa de qua dictũ ẽ.ſ̃.q꞉ h̃ fit ꝓpt᷑ cri
men adulterij.⁊ fit cũ inſcriptõe.i.cũ ſcri
ptura.nõ tñ vir vl᷑ mlier accuſans oblĩat
ſe ad talioneꝫ vt.j.dicet᷑. Circa vero hi⁹
accuſatõem ꝯſideranda ſũt tria. ꝑ̇ q̇ ad
mittit᷑ ad ipam. 2° q̃o fieri dꝫ. 3° qñ
vir põt vxorẽ accuſare de adult᷑io ⁊ qñ ñ
l᷑ eꝯ°.ſꝫ alia ptinẽt ad accuſatõꝫ adlterij

requirẽ ſupra in 2°.li.ti.de adulterio ¶
Circa p̃mum ꝯſiderandū ꝙ lʒ tam ſm
can̄. q̃s ſm leges quilibet bone fame ad
mittatur ad accuſationem adulterij cum
agit̃ ad penaʒ legaleʒ vel canonicā infli
gendā.tn̄ cum agit̃ ad ſepatōnē thori
nullus.admittit̃ niſi vir vel vxoꝛ in mo
dū.ſ.accuſantis.in modū autē denuncian
tis quilibʒ admittit̃.qꝛ denunciatō crimi
nuʒ ad oms ſpectat.ar.ex̃ de ꝯgl.ſpi.tua
nos.in fi.vt dicit̃ ibideʒ.in glo.de qua ac
cuſatione ad p̄ns intendimus.Vxoꝛ aūt
vix poteſt accuſare ſicut e9. vt ex̃ de di
uoꝛ.gaudemus.§.ſane.Sʒ ꝯtra.32.q.7.
qd in oībus.⁊.c.ſe.Sʒ ibi eſt lr̃a falſa vt
dicit hoſt.Vir tn̄ facilius auditur.habet
.n.vir p̃uilegiuʒ ꝙ iure mariti ſine inſcri
ptione metu calumnie.j.40.dies vtiles
ſ.ꝯputandos a tp̄e diuoꝛtij.vt.ff.de adul
terijs.is cui9.accuſare poteſt vxoꝛem.qḋ
tamē negat̃ vxoꝛi.vt.32.q.i.§.h̄ in muli
eribus.⁊.l.ſe.Q aūt vxoꝛ accuſet in hac
cā quo ad penam canonicam habet̃ ex̃
vt lite nō ꝯteſ.§.i. Secus auteʒ eſt quo
ad penaʒ legaleʒ.Sic intellige ſm hoſti.
dictū.§.h̄ in mulieribus. Sciendū aūt
ꝙ ius mariti ſiue p̃uilegiū.j.40.dies ꝯſi
ſtit in quatuoꝛ.p̃ ꝙ ex ſola ſuſpitōe adul
terij reā facit vxoꝛeʒ.ex̃ de adulteri.mari
ti.qḋ intelligit̃ Goſ.de ſuſpitōne violenta
ex̃ de p̄ſump.lr̄is. 2° ꝙ p̄fert̃ alijs volen
tibus accuſare.vt.C.de adul.q̃uis. 3° ꝙ
non inſcribit ſaluo eo qḋ dr̃ ex̃ de ꝓcura.
tue.Nouo tn̄ iure cū vir agit ad penā le
galeʒ in foro ſeculari ꝯtra vxoꝛeʒ inſcri
bere tenet̃.vt in auẽ.vt li.mr̄i ⁊ auie.§.
cās.Scd̄m tn̄ can̄.nō videt̃ ꝙ pena talio
nis locum habeat ſiue agat̃ criminalit̃.
32.q.5.hec imago.ſiue ciuilit̃.vt ex̃ de ꝓ
cur̄.tue.ſm Goff. 4° ꝙ de calūnia non
punit̃ niſi ſit euidens. vt.C.de adul.iur̄.
mariti. Sʒ eſto ꝙ vir vxoꝛi iuret ꝙ eā
ſup nullo crimine accuſabit. R° tale pa
ctū vel etiā iuramentū ē temerariuʒ.qꝛ ſi
vxoꝛ fieret infidelis ⁊ nollet cohitare vi
ro ſine ꝯtumelia xp̄i.vel niſi eū ꝓtraheret
ad īfidelitatē eā apud iudicē impetere de
beret.vt niſi reſipiſceret eā dimitteret.vt
ex̃ de iureiur̄.quēadmodū. ¶ Quid ſi ei
iuraſſet ꝙ eaʒ ſup adulteriū nō īpeteret
R° vt habet̃ in.d.c.tale iuramētum ſuā
dū non eēt.qꝛ p̄ſonus eſt turpitudinis ꝗ
crimē celat vxoꝛis.Et ſm euangeliuʒ ſi p̄
⁊ 2° correcta deſiſtere nollet eccleſie dicē
duʒ eſſʒ.vt tanq̃ ethnica vitaret̃.vt in.c
quēadmodum.Non enim valet pactum
quo aliquis paciſcit̃ cum aliquo ꝙ eum
accuſabit de crimine nondum ꝯmiſſo.ff.
de pac.ſi vnus.§.pacta.⁊.§.illud.Et hoc
ideo ne dolus p̄ſtetur.ff.de re.iur̄.ꝯtract9
poteſt tamen quis paciſci de crimine iam
ꝯmiſſo.vt in.§.pacta.⁊ in.d.c.quēadmo
dum.ad fi.v̄.non tn̄ ſepties.hec Bern.
ibidem. Dicit̃ tamen in fi.eiuſdem.c.ꝙ
tutius videt̃ in caſu de quo querit̃ vt ꝓ
pter ſacramenti reuerentiaʒ non accuſet
vxoꝛem ad diuoꝛtiuʒ liceʒ eam denuncia
re poſſit ad penitētiam ¶ Quid ſi ipa coꝛ
rigi nollet nec de excōicatione curet. R°
ad hoc dicit Jo.ꝙ licite eaʒ deſereret.qꝛ
iam creatori ꝯtumelioſa eſſet.28.q.i.ſi in
fidelis.Tancre.vero dicit ꝙ nō dʒ eam
ēt ſi inſidiet̃ eius vite.32a.q.5.quicquid
mulier.ſʒ eam dʒ in vinculis tenere ⁊ ca
ſtigare cū pmittat̃ a iure.32.q.2.placuit.
hec Ber.ſup illud.c.quēadmodum.

CIrca 2m.ſ.quō accuſatio debet
fieri.ſciendum ꝙ vir volens ac
cuſare vxoꝛem de adulterio coꝛā
iudice ſeculari ad penā legaleʒ dʒ inſcri
bere.i.libelluʒ accuſatōis facere ⁊ ad pe
naʒ talionis ſe obligare.nec per procu
ratoꝛem agere.ſed debet eam per ſeipſuʒ
preſentem accuſare.Sed ſi coꝛam iudice
eccleſiaſtico velit eam ad thoꝛi ſeparatō
nem accuſare tenetur ei libellum accuſa
tionis dare.tenetur inquam de iure ſcri
pto licet alter fiat alicubi de conſuetudi
ne.Et in hoc caſu ſuſtineri poteſt ꝙ agat
ꝑ procuratoꝛem ſi ſit neceſſe.quia ⁊ſi de
crimine ſit accuſatō non tamen eſt crimi
nalis.ſed quaſi media inter criminalem
⁊ ciuilem.licet in preſentia perſonarum
principalium ſecurius procedatur.Non
autem debet obligare ſe ad penam talio
nis quia ſiue ꝓbaret quod obijceret.ſiū
non haberet qḋ vellet.i.priuaretur vxo
ris amplexu.extra de procur̄.tue frater
nitat̄.hec Ray.⁊ Hoſtien.Libellus autē
continere debet nomen uiri accuſantis ⁊
vxoꝛis accuſate ⁊ eius cum quo dicitur
adulterium perpetratum ⁊ locum ⁊ an
num ⁊ menſem in quo eſt cōmiſſum ⁊ ſb
quo conſule.ſed non eſt neceſſe ponere
diem vel hoꝛam̄. Sed ⁊ nomen iudicis
ſub quo accuſatur debet apponi ſaltem
appellatiuum.licet nō propꝛiuʒ vnde v̄.
Conſule menſe die coꝛam p̄toꝛe ꝯfeſſus.

Te deferre reū crimen loca pone ſodalē. Et lȝ dies hora menſis non ꝑtereat̄. q. d. nō tenet̄ diē ⁊ horā ꝯmiſſi crimis ponē i libello ſȝ mēſeȝ. diē tn̄ inſtitute accuſatio nis exprimere dȝ. Forma igit̄ libelli accu ſatōis dȝ eſſe talis. Anno dn̄i. M. cccxiij reſidēte dn̄o papa Greg. ix. in aplica ſe de ⁊ dn̄o hu. ep̄o aſtēſi. idib⁹ ſeptēbris in dictōe. 5. Ego petr⁹ accuſo vxoreȝ meam bertham de adulterio apō te dn̄e. hu. ep̄e aſt. q2 dico eā ꝯmiſiſſe adulteriū. cū. C. i villa tali ⁊ in domo tali menſe tali p̄ntis anni nup tranſacto qḋ patus ſum lrime ꝓbare. vn̄ peto ab ei⁹ obligatōe ⁊ ſerui tute q̄ ſum ei obligat⁹ abſolui ⁊ dotē. cc. lib. quā ꝯb ea ꝯſecut⁹ ſuȝ cū centuȝ lib. q̄ faciūt tertiā p̄tē q̄ntitatis dotis cū ipa mu lier liberos nō hēat mihi adiudicari ⁊ in his eam mihi ꝯdēnari. Si āt mlier libos hēat nō petet niſi dotē quam recepit ſibi adiudicari. Et hec forma ꝓbat̄. ex̄ de ꝓ cur. tue fraternitat. ⁊. 2. q. 7. libelloruȝ. ⁊ ex̄ de dona. int̄ vi. ⁊ vx. pleruq3. hec hoſt. Et nō q̄ ſi petat dotē dȝ ſe inſcribē quo ad ipaȝ vt i auc. vt li. mr̄i ⁊ auie. §. quia vo plimas. coll. 8. al's aūt ei⁹ ſba applica bit̄ fiſco vl' monaſterio in q̄ retrudet̄ vt ibidem. §. adultera. coll. 9. hec hoſti.

Circa 2m ſciendū q̄ gn̄alit̄ vir po teſt accuſare mulieręȝ ⁊ dimittē ꝓpt̄ fornicatōem ⁊ ec̄o ſm illud. Ois q dimiſerit vxorē excepta cā forni catōis facit eaȝ mechari. Sunt tn̄ plures caſus in qbus vxor adultera nō pōt ac cuſari a viro de qb⁹ habitū ē. ſ. c. li. ti. 22. ar. 2. Sȝ nūqd vxor adultera p⁹ p̄niaȝ vir repellē pōt ab accuſatōe vel ec̄o. R° ſ ōes doctores cōit̄ q̄ nō. q2 p̄nia nō tol lit ius accuſandi vel excipiēdi vl' replicā di in foro iudiciali. di. 25. p̄m. ⁊ ex̄ de teſti. teſtimoniū. P̄nia. n. tollit adulteriuȝ quo ad deū. nō aūt quatin⁹ reſpicit vir. ex̄ de diuor. gaudem⁹. i glo. vl. Quid ſi vnus fornicet̄ carnar ⁊ alt̄ ſpūalit̄ ⁊ an̄ ſn̄iaȝ nūqd recōpēſatio fiet. vr̄ q̄ ſic q2 ille for nicatōes ſunt ſiles ⁊ ideȝ opant̄ quo ad diuortiuȝ. vt. 28. q. i. idolatria. ⁊. c. iā nūc Et multomagis ideȝ operari debent quo ad reconciliandū q2 leges debēt eſſe pro niores ad ꝯiungendū q̄ȝ ad ſepandū. ar. ex̄ vt li. nō ꝯteſ. c. i. i fi. Sȝ ꝯ q2 ille forni catōes ſunt diuerſaꝝ ſpēꝝ. ⁊ res diuerſa rū ſpēꝝ non veniūt in recōpenſationem. q2 ſpēs cum q̄ntitate nō recōpenſatur. vt ff. de pigno. ac. l. ſi venerit. R° ſm Hoſ. re cōpenſatio fiet. ſȝ ſm hoſtiē. ſic diſtingue aut accuſat̄ quis de ſpūali ⁊ excipitur de carnali. ⁊ tūc nihilomin⁹ ꝓcedit̄ in accu ſatione. ⁊ ſi ꝯuincat̄ accuſatus ⁊ reuerti noluerit recōpēſatō nō admittit̄. ſȝ poſt ꝯuerſioneȝ locū habȝ. Si autem accuſet̄ quis de fornicatione carnali ⁊ excipiat̄ de ſpiritnali exceptio admittetur ⁊ ſuper eam p̄mo ꝓcedetur ⁊ ſi de ea p̄mo appa reat ⁊ lapſus nō peniteat vlterius mini me audietur. Et ſȝ hoc intellige iura pre dicta ꝓ ⁊ contra. Ad hoc fauor fidei ⁊ animarum periculum inducunt que etiā ꝯprobantur. extra de ꝯuer. infi. ex lris.

Nunquid lite pendente tenet̄ vir vxori adultere debitum petenti reddere. R° di cunt Hoſ. ⁊ Ber. ex̄ de adulterio. tua. q̄ non. ſ. qn̄ crimen eius eſt notorium. vt ex tra de diuor. ſignificaſti. niſi vir fuerit for nicatus. vt pȝ ibidem. ⁊ habituȝ eſt ſup̄. Si vero non ſit notorium nō exiget. ſed exactus reddet q2 ante ſn̄iam ſuam vxo rem iure ſuo p̄uare nō dȝ. vt ex̄ de diuor. porro. ⁊ ex̄ vt lite penden. laudabilem. Nunqd ſibi p̄iudicat ſi debituȝ ei reddat R° ſi ſponte reddat ſibi p̄iudicat vt eam accuſare non valeat. di. 31. c. i. 3. ⁊. 4. ſi āt ad mādatuȝ eccleſie non preiudicat ſibi quin accuſare poſſit. irregularis tn̄ fit. ar ex̄ de reſti. ſpo. lrās. ⁊ di. 34. ſi cuius vxo rem. hec Hoſ. ⁊ Ber. extra de adulterio. cum in tua.

De diuortio ꝓpter fornicationem vel ꝓpter ꝯſanguitateȝ ⁊ affinitatē. ti. 36

Poſtea ꝯſiderāduȝ eſt de diuor tio. Et p̄ quid ſit ⁊ vnde dica tur. 2° qbus modis ⁊ ex qui bus cauſis fiat. 3° quomodo teſtes debent examiari anteq̄ȝ ferat̄ ſn̄ia di uortij. 4° vtrum atteſtatiōibus publica tis ꝓduci poſſint teſtes alij. 5° qualiter ferri dȝ ſn̄ia diuortij. Effectus aūt ſn̄ie pa tebit ex his que dicent̄ ex cā diuortij ꝓ pter fornicatōem. Sciendum eſt q̄ q̄ꝰtuȝ ad p̄mū q̄ diuortiū eſt viri ab vxore vel ec̄o. ltima ſepatio. ltia iō dico. q2 q̄s deus ꝯiunxit hō non ſepet. ſ. violent̄ ſine lege abſq3 rōne. vt. 31. q. 2. qḋ deus. Dicit̄ aūt diuortiū a diuerſitate mentiū. vel q2 hi q matrimoniuȝ diſtrahunt in diuerſas par tes eunt. ff. de diuor. l. i.

Circa ſecūdū ſciendū ꝙ diuortiū
fit dupliciter. Uno modo quo ad thoꝝ
⁊ cohabitationē tm̄ ut qn̄ alť cō
iugum fornicatur. 32. q. i. dixit dn̄s. Alio
modo quo ad fedus cōiugale ut qn̄ ad
eſt aliquod impedimentū dirimēs matri
moniū oīmode. ſ. quo ad fedus. Sūt aūt
plures cauſe ꝓpter quas fit diuortiuꝫ ſe
cūdo modo dictum. ſ. quo ad fedus que
patent ex ſupradictis de impedimētiſ ma
trimonij. Sūt etiam plures cauſe alie di
uortij ſm leges. ut in auten. de nup. per oc
caſionē. ⁊ in auten. ut liceat matri ⁊ auie
. §. qa vo. Sed leges ille ⁊ ſimiles non te
nenť p̄ter cauſas canonicas. qa m̄rimo
nia iure poli non fori regūtur. ut. z. q. 3.
hinc colligiť. Sunt aūt due cauſe diuor
tij canonice quo ad thoꝝ ⁊ mutuā ſerui
tutem. ſ. religio ⁊ fornicatio. de p̄mo dcm̄
ē ſup̄. co. li. ti. ii. ar. z. ſecūda vo. ſ. fornica
tio ē duplex. ſ. ſpūalis de qua etiaꝫ dictū
ē ſup̄ ti. zi. ⁊ carnalis de qua ad preſens.
Sciendū igitur ꝙ ꝓpter fornicationē cor
poralem licite dimittiť vxor ⁊ vir. ut. 3z
q. i. dixit dn̄s. ⁊ q. 7. licite. hoc tm̄ fallit in
ſeptē caſibus ſupdictis ti. 33. ar. 3. vnde ſi
vir ꝓbet ꝙ intendit licet vxor hoc confi
teať cui⁹. ſ. confeſſioni contra ſe creditur
in hoc caſu niſi ipſa replicet contra virū
aliquē de illis ſeptē caſibus abſoluitur ab
eius cohabitatiōe ⁊ ſeruitute qua ſibi te
nebať ⁊ ei dos adiudicať ſi hoc i libello
petať. qa ſm petitionis formam ſnia for
mari debet. ut extra de ſimo. lꝫ heli. ⁊ ha
bitū religionis ea inita pōt ſumere. ut. z7
q. z. agathoſa. vel in ſeculo ſine ea poteſt
viuere. teneť tm̄ q̄ꝺdiu illa viuit cōtinere.
alr̄. cogiť eā recupare etiā ſi iuraſſet non
recupare. ut eẋ de iureiurā. tua. Eſt antē
ſciendū ꝙ exceptiōes p̄dictoꝝ caſuū ſe
ptē cū ſint pemptorie poſſūt obijci qn̄qꝫ an̄
ſniam. ut. C. ſniam reſcin. nō poſ. pempto
rias. qn̄qꝫ etiā p⁹ ſniam ſm aliquos pu
ta ſi de nouo emergant. ar. extra de offi. de
le. inſinuāte. qꝺ Hoſti. nō credit eē veruꝫ
ſaluo eo qꝺ diciť in caſu q ſequiť. ¶ Eſto
ꝙ ſnia ſit lata ad ſepationē thori ꝓpť ad
ulteriū vxoris poſtea vir adulterať. q̄riť
vtꝝ vxor poſſit eum repetere ſnia non ob
ſtante. R⁹ Jo. ⁊ Ray. dixerūt ꝙ nō. hoc
idē etiā Hoſt. ſentire videť. qa ſnia ꝓpter
delictū ſupueniens nō retractať. ⁊ actio
ſemel extincta nō renaſciť. de ꝯſe. di. 4. q̄
ris. ⁊ 6. q. 4. qꝺ ſemel bene diffinitum eſt
retractari nō debet. Si aūt ſnia non ſit la
ta tūc renaſciť ſeruitus illa. Ber. vo cre
dit ꝙ etiam ſi ſnia ſit lata recupať ſerui
tus illa. qa alter illi ſnie renūciauit qn̄ p⁹
ſniam adulteriū cōmiſit. eẋ de diuor. ex
litteris. ⁊ de adulterio. tua. vbi hoc Ber.
notat. Et h⁹ ſnie ē etiā Hoſti. ⁊ ſic delictū
ſupueniens rei iudicate p̄iudicat ei ꝓ q̄ ē
ſnia lata. qꝺ ē veꝝ etiā ſi iuraſſent ſe vlte
rius non recepturos. ut notat Ber. ſuper
d. c. ex lr̄is. ar. de iureiurā. tua nos. Ray.
tamē dicit ꝙ iudex ex officio ſuo cogē de
bet talem ad vxorē redire. ar. extra de iu
reiurā. tua nos. z. ⁊ de diuor. ex litteris. H
idem ſentit Hoſti. in ſu. Sed Hoff. credit
ꝯriū. ar. extra de diuor. ꝺ illa. ⁊ de conuer
cōiu. c. vl. Nec obſtat ſm eos illud. c. ex
litteris. qa ibi non fuit facta ſepatio p ſē
tentiā ſed p ꝓuidentiā ad tēpus ut itĕrīꝫ
ep̄s ingreret an ex colludio mulier adul
teriū confiteref. vnde poſtea detecto collu
dio ſepatio reuocať. ¶ Pone ꝙ vir velit
eam ſibi reconciliari p⁹ ſniam. illa vo nō
velit nūquid debet cogi aut illa peccat ſi n̄
redeat. R⁹ ſm Ray. Hoſti. ⁊ Ber. extra
de diuor. ex litteris. in glo. d. ſi vir ſit ino
cens qa non fuit adulteratus petere pōt
eam inuitam ſibi reconciliari ſnia n̄ obſtā
te. qa quod fauore meo introductū eſt ī
damnū meū retorq̄ri nō debet. C. de legi.
quod fauore. ¶ Eſto ꝙ aliqui cōiugeſ iu
rauerit nūq̄ꝫ ſe mutuo petituros ⁊ poſtea
alter eoꝝ repetat qd fieri debet. R⁹ vťqꝫ
debet ad continentiā induci quā ſi ſerua
re ꝓmiſerint debēt habitare diuiſim. ſi aūt
alter noluerit. cōtinere tūc alter debet per
excōicationē cogi cohabitāe ſibi. qa iura
mentū illicitū fuit ⁊ vterqꝫ piuriuꝫ cōmi
ſit. extra de iureiurā. tua. z. vnde ſm Ber
ibidē nō obſtante iuramēto dꝫ ꝓpria au
ctoritate redire nec oportet auctoritatem
ſupioris expectare. ¶ Utruꝫ alter intrare
poſſit religionē inito inocente. R⁹ ut ſup̄
c. li. ti. xi. ar. 3. in fi. ¶ Quid ſi illa ſit iam
ingreſſa monaſteriū ipſo nō cōtradicēte
nūquid eā poterit recupare. Rndꝫ hoſt.
ꝙ non. ¶ Pone ꝙ vir ſit adulteratus oc
culte. vxor vo manifeſte. nūquid vir ſine
pctō pōt eā accuſare ⁊ p ſniam dimittē.
Rndet Ray. ⁊ Hoff. ꝙ nō. qa nō deficit
vxori ius excipiendi ſed ꝓbatio. ar. 3z. q
6. p to. ſi tm̄ vir pn̄iam egiſſet ⁊ vxor mo
nita pn̄iam agere nollet ſ; in adulterio p
ſeueraret ſine peccato eam accuſare ⁊ per

ſniam dimittere poſſet.3z.q.i.c.i.z.3.7.4
P Oſtea di cendū ē de 3° ſ.de exami
natione teſtiū.⁊ p̄ de cā diuortij
ꝑpter fornicationē. z°. ꝑpter ꝯſan
guinitatē vel affinitatē. ¶ Quantum ad
p̄mū ſciendū ꝙ ſi nulla ſuſpicta ꝑ exce
ptionū habet̄ nec vir pōt repelli lis cōte
ſtabit̄ ⁊ ꝓbationes fient. ⁊ ſi mulierē ꝯfi
teat̄ adhibebit̄ ei fides contra ſe ut e x̄. c
ex litteris. ⁊ de adulterio. c. px. qa nec con
iugali vīculo parat̄ p̄iudiciū. Et ſic ū ob
ſtat illud e x̄ ō eo.q cog. ꝯſan. vx. ſup. eo.
¶ Quid ſi de conſilio alicui⁹ cōfeſſa eſſet
nūquid confeſſionē h⁹modi reuocāe poſ
ſet. videt̄ ꝙ ſic cū hec cā ſit q̄ſi crimialis
vel mixta. confeſſio eni criminis nō p̄iu
dicat niſi pſeueret. ff. de q̄ōnibus. l. i. § lex
illa loqtur de confeſſiōe q̄ p tormentū ex
torquet̄. Lau. dicit ꝙ pōt reuocari. Sed
ſm̄ Ber. ſi fiat ex deliberatiōe ⁊ nō ex ca
lore iracūdie nō videt̄ ꝙ reuocari poſſit
qa non poſſet errorē ꝓbare. e x̄ e. ex lr̄is.
in glo. Ber. Si vō neget teſtes recipiētur
quos iudex diligent̄ examinabit q̄rens
a quolibet eoꝝ vbi ⁊ qñ viderit ſi vidit
nudū cū nuda in eodē lecto ſi ſe agitātes
ſi vterq3 erat apte etatis ad actu3 illū. et
ſiq̄ ſecretiora putet ingrenda. ſi de nocte
vidit eos intrare camerā ⁊ mane exire. ſi
pluries hoc cōtigit. ſi fama loci hoc h3. ſi
ſtrepitū carnalē audiuit diſtās tenui pari
ete cū eos vidit intrare. Si ſolus erat et
tūc non ꝓbat̄ vel ſi aliqs cū eo erat ⁊ tūc
ꝓbat̄ dūmodo ⁊ ille alius i hoc ip̄o iura
tus cōcordet. ſi p obſcura loca ⁊ ſuſpecta
vidit eos ſil' ſepe ꝯuerſari. vel vagari ſolū
cū ſola ſi fama loci h̄ h3. Hec eni admini
cula ſūt l3 non faciāt plenā ꝓbationem.
hec oia ꝓbant̄ e x̄ de p̄ſūp. illud. ⁊. c. lr̄is.
⁊. c. 3. de teſti. p̄terea. vbi notat̄ i glo. c. ad
ſi. ꝙ fornicatio non videt̄ ſatis ꝓbari per
teſtimoniū de tali auditu. ſ. qa audierunt
eos cōmiſceri diſtātes tenui piete. ſed ſi fa
ma publica conſentiat ⁊ alia adminicula
ſuffragent̄ put dr̄ in. c. p̄terea. tūc omnia
inſimul collecta ſufficient̄ ꝓbant. qa q̄ nō
ꝓſūt ſingula iuuant inſil' conſiderata. Ex
his aūt oibus iudex diſcretus firmabit
motū ai ſui. ut p3 i. c. p̄dictis. ⁊ extra de p
ba. cū cām vbi ō hoc. Nota etiā qd dicit̄
ſup illud. c. lr̄is. in glo. ꝙ cū actus carnis
nō plene pateat viſui ſufficit ferre teſtimo
niū de hoc qd p̄ſūptionē violentā inducit
que in hoc caſu ſufficit ut p3 ibidem i lr̄a

Caueat aūt iudex ne lenonē vel ſociu3 ſi
ue p̄ticipē criminis eiuſdē putet idoneu3 te
ſtē. qd q̄nq3 ex confeſſione eiuſde3 teſtis
ip̄pedit̄. p̄ticipes eni repellūt̄ ut e x̄ ō teſti.
veniēs. i. ⁊ qd dr̄ e x̄ e. ti. c. p̄terea. Conſci
os Hoſti. exponit. i. certos qa diſtabāt te
nui piete. Ber. vō dicit ꝙ cōſcij erāt qa
forte a fornicatore audierāt. zz. q. 5. hoc
videt̄. vel qa viderāt ſolū cū ſola i lecto
vel nudū cū nuda. nō tū viderāt eos car
naliter cōmiſceri. e x̄ de p̄ſūp. tertio. vnde
in. c. p̄terea ſeqt̄ in lr̄a. ſ. de viſu non affir
mant. Si aūt accuſans i ꝓbatiōe deficiat
abſoluet̄ accuſatus. ⁊ erit iudex cautus
ꝙ ſi teſtis dicat de adulterio cōmiſſo alio
menſe vel alio loco quā cū eo de quo cō
tinet̄ in libello nō faciat ſcribi. qa nec ō il
lo agit̄. ſed potius dicat talis teſtis iurat⁹
ſup tali facto nihil ſcit de eo ſup quo pro
ducit̄. ſi aūt clare ꝓbetur qa tales ꝓbati
ones reqrunt̄. ut. C. de ꝓba. l. vl. ſniam di
uortij feret. hec Hoſti. ¶ Deinde dicen
dū ē de examinatione teſtiū i cā diuortij
ꝑpter conſanguinitatē ⁊ affinitatem. Cir
ca quod ſciendū ꝙ iudex debet p̄mo fa
cere teſtē in p̄ſītia ptiū iurare. ⁊ poſtea eū
interrogabit ſeorſū quō ſcit parentelā. et
ſi teſtis incipiat a ſtipite vel germāis cō
ſiderabit quō diſtinguet grad⁹. debet eni
incipe a ſtipite ⁊ germanis ſingulos gra
dus ex vtroq3 latere ꝓp̄ijs nominib⁹ vel
circūlocutionib⁹ eq̄pollentibus ſufficien
tibus exp̄mendo. Ideoq3 ſm̄ Hoſti. i ſū.
⁊ Ber. ſi decē teſtes ꝓbant vnū lat⁹ et de
cem alij aliud latus non videt̄ ſufficere.
l3 q̄libet de germanis faciat mentionem.
q̄uis Jo. cōtradixerit ⁊ etiā Hoſti. in ap
paratu. e x̄ de teſti. l3. Et debēt concludere
ꝙ ita acceperūt a maioribus ſuis ⁊ ꝙ ita
credūt eē. Hodie tū non ſufficit teſtioniū
de auditu niſi ab hōibus bone fame ſeni
ores. ⁊ antiq hoc audierint p⁹ litem mo
tam ⁊ plures a pluribus ita ꝙ q̄libet de
pluribus loquat̄. Nā ſi ſinguli de ſingu
loꝝ auditu loq̄rent̄ eēnt in ſuo teſtionio
ſingulares. ⁊ ideo nō admitterent̄. ut e x̄
de teſti. §. q̄t⁹ nūer⁹. Sed nec illud ſufficit
niſi dicant ſe vidiſſe germanos vel ꝯſan
guineos ſecūdos vel tertios ꝓ ꝯſangui
neis ſe habere. vnde q̄ret ab eo ſi vidit
oēs gradus. ſi dicat ꝙ ſic. q̄ret ſi tenebāt
ſe ꝓ conſanguineis. ⁊ ſufficit ꝙ dicat ꝙ
vidit pſonas grad⁹ p̄mi vel ſecūdi vl' ter
tij ꝓ conſanguineis ſe tenere. alit̄ ū val3.

Si dicat ꝙ vidit pſonas caꝝ ſed ꝺ alijs audiuit. q̄ret a quo vel a q̄bus ⁊ q̄n̄. Et ſi ab accuſatore vel teſtibus didicit non valet. ⁊ decē teſtes didicerūt ab vno. non valet. ſi duo bone fame a duobꝰ vel decē male fame nō valet. qa n̄ debꝫ illi recipi q̄ꝝ repellēnt̄ actiōes. ſi decē male fame ⁊ leuis opionis a duobꝰ male fame n̄ valꝫ Neceſſe ē ḡ ꝙ ſaltē duo bone fame ⁊ graues pſone didicerit hoc a duobꝰ bone fame. Queret etiā an an̄ litē motam didicerit teſtificata vel pꝰ. ſi dicat ꝙ pꝰ repellit̄ ſi ꝙ an̄. q̄ret an p̄ns fuerit tpe ſponſaliuꝫ ſi ſic an tacuerit. ſi ſic an ſi cōtradicere potuerit. ſi ſic tūc repellet̄. al's admittet̄. Itē ſi ſciuerit ſponſalia cōtrahi ⁊ nō cōtradixerit q̄liter hoc ſciuerit. Cꝫ tn̄ teſtis reprobet̄ ex hoc ꝙ p̄ns fuit ⁊ tacuit n̄ ē expreſſū ſm̄ Hoſti. qa eꝫ q ma. ac. p̄nt. cū i tua. loqtur in teſte ſuſpecto. ar. eꝫ de frigi. c. ſ. ⁊ ſuſpectꝰ repellit̄. extra de teſti. inſti. Queret etiā ſi ſcit vel credit v̄a eē teſtificata. ſi odio timore vel p̄cio iductus teſtificat̄ ut hec oīa ꝓbant̄ i. d. c. cū in tua. ⁊ eꝫ de de diuor. ma. ⁊ de clā. deſpon. cū inhibitio ⁊ de teſti. q̄tiens. ⁊. c. cū in tua. ⁊. c. lꝫ. ſi ſit de parētela viri vel mulieris vel extneꝰ. ut 35. q. 6. ꝯſanguineos de q̄ plenꝰ habitū ē ſup̄. Et ſic reſtringit̄ facultas ꝓbandi et tolerabiliꝰ ē aliq̄s ꝯ̄ ſtatuta hoīuꝫ dimittere copulatos q̄ꝫ cōiugatos legitime cōtra ſtatutū dn̄i ſeparare. ſic itellige illud eꝫ de teſti. licet ex quadā. hec Hoſti.

Equitur videre de q̄rto. ſ. vꝝū atteſtationibꝰ publicatis ꝓduci poſſint alij teſtes in cā matrimonij. Circa qͦd ſciendū ꝙ dicūt qdā ꝙ ſic. ⁊ ē ſpāle hoc i cā mr̄imoniali ut dicūt. ⁊ h̄ i fauorē mr̄imonij. eꝫ ꝺ teſti. ſeries. ⁊. c. ex tenore. ⁊. c. cū in tua. ⁊. c. ſicut. Et hꝰ ſententie videt̄ eē Ber. eꝫ de ꝓba. cām. i glo. c. Scōm vͦ Hoff. hoc nō ē fauere ſ; viam falſitatibꝰ apire. ar. eꝫ ꝺ teſti. §. quia vͦ multi. Scōꝫ aūt Hoſti. dicēdū ꝙ i cauſa mr̄imonij nō p̄nt teſtes ꝓduci ſup eiſdeꝫ articulis ex q̄ teſtificata didicerint. extra de teſti. ꝯſtitutis. z. Nec obſtat illud. c. ſeries. qa ibi teſtes ꝓducūt̄ ad aliū graduꝫ approbandū. Nec iſtud ex tenore. qa ibi ꝓbat̄ negatiua. ⁊ p ꝯn̄s reprobāt̄ teſtes īdirecte. Nec illud cuꝫ in tua. qa ibi p̄ma ꝓductio facta fuit cū p̄diceret̄ in eccl'ia de matrimonio cōtrahēdo eꝫ iudiciū. ſecūda i iudicio. Et iō caute ſubdit in fi. cū hec exceptio locū nō hēat i hoc cāu. qdā tn̄ h̄nt ibi in hac cā. ſ; lr̄a p̄or ē vior. Nec illud eꝫ ꝺ ꝯſan. ex lr̄is. qa p̄ma ꝓductio fuit facta ibi eꝫ iudiciū. ſecūda i iudicio tertia ad nouū articulū ꝓbandū. Super hac aūt qōne cuꝫ int̄. Hoff. ⁊ doc. diſſenſio eēt ꝯſulta curia romana ſniam ſcōm Hoff. approbauit ut dicit Hoſti. Ad ſaluandū vͦ opiones iſtas ⁊ iura ꝯcordandū diſtinguit Io. hoc mō. ſ. ꝙ articulꝰ ille de q̄ q̄rit̄ aut tāgit picīlū aīe. aut ē de apicibꝰ iuris. ſi p̄mō ⁊ ē tale qd in q̄ eccleſia diſpenſare nō pōt. ut qa ē in p̄mo gradu ꝯſanguinitatis ſiue ſit cōcluſuꝫ ſiue ſniatū ſiue nō. ſiue ꝓ matrimonio ſiue cōtra. indiſtincte admittunt̄ teſtes. ut eꝫ de re iudi. tenor. ⁊ ar. eꝫ de fri. fraternitatis. ⁊. c. vl. ⁊ ⁊ diuor. porro. Si aūt ſit tale qd in quo eccleſia diſpenſare nō ſolet ut ſecūdus gradꝰ in linea trāſuerſali vel cognatio ſpūalis q̄ñcūqꝫ an̄ ſniaꝫ ꝓbatio admittit̄ etiā atteſtationibus publicatis. eꝫ de teſti. cū in tua. ⁊ ꝺ cog. ſpi. c. vl. Idē ē ſi ꝯ̄ matrimoniū ſnia ferat̄. qa tūc nūq̄ꝫ trāſit in rē iudicatā. eꝫ de ſen. ⁊ re iudi. lator. ſed ſolis v̄bis mulieris credit̄ niſi alr̄ fiat. eꝫ ꝺ ſen. ⁊ re iudi. ꝯſanguinei. ſi aūt ſnia ferat̄ ꝓ matrimonio bn̄ trāſit in rem iudicatā. Et ſic deceťo nullꝰ audiet̄ cū eccleſia videat̄ tacite diſpēſare. Et hoc totū pōt dici in fauorē matrimonij. ⁊ ut aliqd ſit finis litis. ar. eꝫ ꝺ teſti. licet. z. in fi. ⁊ extra q ma. ac. p̄nt. videt̄. ⁊ de ſen. ex. c. vl. Et ſic vbiq̄ꝫ exceptio pōt opponi pꝰ ſniam. ut eꝫ ꝺ ꝓba. licet. §. i. Al's autem vbicūq̄ꝫ ipedimentuꝫ ꝑpetuū opponit̄ videt̄ ꝙ volēs ꝓbare ſp ſit audiēdus. ar. eꝫ ꝺ cōſan. nō dꝫ. in fi. Si aūt illud de quo q̄rit̄ ſit ꝺ apicibus iuris. ut qa mulier dicit ſniam cōtra matrimoniuꝫ latā nō valere ex eo ꝙ ordo iuris non ē ſeruatꝰ. puta qa licet cōfiteat̄ ſe citatā. dicit tn̄ ꝙ ꝑ virū fuit ipedita quo minus cito potuerit venire cū ꝺ apicibus iuris cōtendat merito. ⁊ apices iuris contra ſe debet approbare. Ideoq̄ꝫ obeſt renūciatio ⁊ publicatio etiā in eadē inſtātia. eꝫ ꝺ teſti. cōſtitutis. z. Nec obſtat illud eꝫ ꝺ ꝓba. iurauit. qa loq̄t̄ ꝺ ꝯtrahēdo nō ꝺ ꝯtracto. vl' dic melꝰ ꝙ. ſ. ibi iō nō audit̄ qa direcē aſſtruebat ꝓbare negatiuam dicēs ꝙ nullo gradu cōſanguinitatis attinebat ſibi. ⁊ non diſtinguebāt gradus. ⁊ ideo non audit̄ extra ꝺ ſpon. cōſultatiōi. riſo. i. Si enim

diſtingueret.ꝛ ſic oñderet ꝙ indirecte ꝓ
bare vellet bñ audireť.ex̄ de teſti.ſeries.
ꝛ.c.cũ in tua.etiã in ꝯtrahẽdo.ex̄ de ſpon
cũ in tua.hec in eadẽ inſtantia.

P Oſtea dicendũ ẽ de q̄nto.ſ.q̄mo
do dȝ ferri ſnīa diuortij. Et q̄dẽ
ſolet eẽ cõtrouerſia inť doctores
vtꝝ valeat ſi non ſit lata in ſcriptis. Di
cũt eni aliq ꝙ ſic.ut ex̄ de teſti. Alberic⁹.
Sed ꝯ q̄a ſnīa retractať ꝓpter ordinẽ iu
diciariũ nõ ſeruatũ.ex̄ q ſi.ſint le.ꝑ vene
rabilẽ.§.videbať.v̄.ꝓterea. Nec obſtat.c
Albericus.q̄a ibi nõ dr̄ ꝙ in ſcriptis nõ
fuerit recitata ſnīa ſꝫ ꝙ nõ fuit i publicã
ſcripturã redacta. Et iõ videť ſic diſtin
guendũ ſm̄ Hoſti.ſ.ꝙ aut altera ps ẽ con
tumax.ꝛ tũc valet.aut ẽ p̄ñs.ꝛtũc nõ va
let.ut.3.q.i.in p̄mis.in fi.vel dicenduȝ ꝙ
nõ refert du̇mõ de v̄itate cõſtet.quia nec
iſta ſnīa tranſit i rẽ iudicatã. Aliter põt
dici ꝙ aut ꝓcediť.ſ.in ipſa figura iudicij
ſ.ſublato libello.ꝛ tũc ſi ordo iudiciarius
nõ ſeruet ſnīa caſſať.nõ caſſa denũciať
ut in.c.ꝑ venerabilẽ.ꝛ ar.ex̄ de teſti.cõſti
tuti.ꝛ.aut ex officio.ꝛ tũc valet. Et ſic in
telligi põt illud.c. Albericus.ꝛ ar.extra
de clã.deſpon.cũ inhibitio. Et huic ſolutio
ni ẽ ſtanduȝ ſm̄ Hoſti.q̄tiẽcũq₃ tñ iudex
ex officio ꝓcedat ſp̄ ſeruare debet ordinẽ
notatũ ſup̄ ut dicit Hoſti. Debet autẽ iu
dex ꝑtibus tradere ſnīam in publicã ſcri
pturã redactã ne filijs ſuſceptis ex ſecun
do matrimonio deficiẽte ꝓbatõe p̄iudiciũ
generetur.ꝛ ſi hoc non fecerit teſtes q iter
fuerit ſnīe poterunt publicari. Et ne aliq̄
dubitatio vel intricatio oriať debȝ ibi iu
dex totũ ꝓceſſũ ponere.ſ.quõ libell⁹ oblat⁹
fuerit.eos ad quos ptinebat citauerit. li
tẽ ipſis ꝑtibus cõteſtari fecerit. ꝙ vide
rit iurare teſtes eis denũciauerit diligenť
auditis hincinde ꝓpoſitis ꝛ allegatiõib⁹
ꝛ deliberatiõe habita atq₃ ꝯſilio cũ peritis
ꝛ ſtudio librorꝝ ſnīam tulerit. vel quõ li
bello oblato accuſationẽ in eccleſia publi
cauerit.ꝛ his ad quos ptinebat cõtuma
cibus ꝛ nullo defenſore apparente ex offi
cio ſuo ꝓceſſerit ꝛ teſtes recepit ꝛ diligẽť
examinauerit.ꝛ ſic cõſilio habito ſenten
tiã tulerit. De q̄bus oĩbus erat a teſtibuſ
q interfuerũt ſnīe requirendũ.ꝛ ſi non pro
bant ꝓceſſũ ſnīa nõ valebit.ꝓbanť h̄ ex̄
de teſti.ſignificauit.ꝛ.c. Albericus. Si ãt
ꝓceſſus i nullo īpugneť nec aliud fuerit
cautũ oĩa p̄ſumũť ſolẽniter acta.ut extra
de teſti.ſicut. Ad hec nõ ꝙ q̄ñ celebrať
diuortiũ ꝓpter ꝯſanguinitatẽ vel aliud ꝑ
petuũ īpedimentũ tũc vir ſub hac forma
mulierẽ abiurare debet.ſ.ꝙ decetero non
accedet ad eã nec cũ ea ad vnã menſam
comedet nec bibet nec ſtabit ſub vno te
cto niſi i eccleſia vel alio loco publico vbi
nulla mali poſſit eẽ ſuſpitio.nec etiam ibi
cũ ea niſi corã teſtibus idoneis loquať.
ꝛ niſi ꝑ neceſſitate certa.3.q.6.a b iſta dic.

De diuortio ꝓpter impotentiam coe
undi. ti.37.

D Einde ꝯſiderandũ ẽ quõ ꝛ q̄ñ
debet fieri diuortiũ cũ allegať
īpotentia coeũdi. Et p̄ q̄ñ alle
gať frigiditas vel maleficiuȝ
2⁹ q̄ñ ſectio vel artatio. Circa p̄mũ ſcien
dũ ꝙ q̄dã dixerũt ꝙ cuȝ allegať frigidi
tas vel ſectio vel artatio ſtati põt diuor
tiũ celebrari q̄a hec ſũt manifeſta. ut ex̄
de fri.c.i.cũ aũt maleficiũ allegať triẽniũ
expectať.ut in aucten.de nup.§.ꝑ occaſi
onẽ. Tancre.vo dicit ꝙ indiſtincte trien
niũ ẽ expectandum niſi manifeſtiſſimis ſi
gnis ꝛ ꝓbationib⁹ cõſtaret de frigiditate
ꝛ artatiõe. Sic itellexit illud ex̄ de fri.c.i.
in glo.8. Hoſti.vo vtroſq₃ reprobans ſic
diſtinguit.ſ.ꝙ ſi diuortiũ ꝓpter īpotẽtiaȝ
coeũdi celebrari petatur ꝛ frigiditas alle
gať aut vir hoc petit aut mulier. Itẽ aut
vir expleuit.18.annũ aut nõ.ſi vir maior
18.annis hoc petat ꝛ femia cõfiteať hoc
idẽ qđ vir aſſerit tẽpus debet eẽ arbitra
riũ.ſ.vni⁹ menſis vel triũ menſiũ vel ãni
quo ſimul debẽt morari.ꝛ p̄ſtabũt ſacr̄m
de quo diceť infra cũ ageť de diuortio ꝓ
pter maleficiũ.quo tp̄e elapſo ſi ꝑ rectuȝ
eccleſie iudiciũ ꝓbari poterit ꝙ vir ſit īpo
tens ſtati diuortiuȝ celebrabiť ꝛ mulier
nubet in dño.ſed viro iterdiceť ꝙ nõ du
cat aliquã ꝙ ſi duxerit ſubaudi ꝛ cogno
uerit habebiť reus piurij ꝛ p̄mũ m̄rimo
niũ repandũ erit etiã muliere cõtradicen
te ſi fuerit cõſcia fraudis.ar.ff.ad.l.iul.đ
adulterio.ſi vxor.§.iudex.ꝛ.§.vl. Si vo
non fuit cõſcia põt euȝ repellere obiectu
adulterij.ar.32.q.i.đ bñdicto.ꝛ.q.6.nihil
ſm̄ Da.ꝛ Ala. Ber.vo extra de frigi.c.i
i glo.c.dicit ꝙ nõ credit ꝙ hoc obſtet q̄n
matrimoniuȝ p̄mũ debeat reſtaurari. Eſt
aũt hoc rectũ iudiciũ.ſ.iſtud. vir iurabit
ſe eſſe naturaliter frigiduȝ.i.ſe non poſſe

cognoſcere aliquaȝ mulierē nec ímoneri
ad volūtatē coeūdi.ſi.n.aliquotiens mo
neret̄ ſ₃ pficere nō poſſet nāliter frigidus
nō eēt.mulier vero iurabit ꝙ nūq̄ꝫ vidit
ipſū moneri nec ei⁹ v̄gā erigi.lꝫ oēm dili
gentiā habuerit ut op⁹ carnalē ſequeret̄
infra tēpus elapſū a iudice ſtatutū.⁊ qui
libet hēbit ſeptē ꝓpinq̄s vel ſi nō ſupſunt
vicinos bone fame q iurabūt ſe credē ve
rū eē qd̄ cōiuges iurauerūt.⁊ ſic celebra
bit̄ diuortiū.ſic itelligit̄ illud ex̄ de frigi.
c.i.rn̄ſo.i.⁊.c.laudabilem.§.ſi aūt.Et iſti
cōpurgatores cognoſcē debēt cōuerſatio
nē cōiugū.ar.ex̄ de pur.ca.q̄tiens.Sed ⁊
mēbꝝ viri dꝫ iſpici ſicut dicūt experti.Jo
aūt.33.q.i.c.i.dicit ꝙ illud qd̄ dr̄ ꝙ debꝫ
iurare cū ſeptia manu ꝓpinq̄ꝝ intelligit̄
qn̄ mulier nō ē v̄go.ſi aūt ſit v̄go debꝫ ꝓ
bari p aſpectū corpis ⁊ p iuramentū viri
uſq₃ cōiugis. Sed Hoſt.⁊ Hoſti.dicunt
ꝯtrariū.⁊ hoc iō.ga ſepe fallit̄ oculus et
man⁹.ut ex̄ de ꝓba.cām. ¶Sed nūquid
neceſſario reqrit̄ ꝙ iurēt ſeptem.Rndet
Hoſti.ꝙ nō putat in tā ſolēni cā piculoſa
a ſtatuto iure recedendū cū hoc ſit iuſ ex
p̄ſſū.ar.ex̄ q ma.ac.pſ̄t.videt̄.⁊ d̄ ſen.ex
co.c.ſi. Jdē dicendū ē ſi mulier petat fieri
diuortiū ⁊ vir idē ꝯfitea[t̄].ſi tn̄ vir cū alia
ꝯtraxit iurātes nō cōpurgatores ſi bōa
fide iurauerūt ut dicit Ber.ſ₃ ꝯiuges rei
piurij habebūt̄ ⁊ pniam agēt ⁊ iſimul re
uertent̄.apparet enī mō ꝙ cā odij ⁊ ſug
gerēte diabolo illud fuit factū.ex̄ d̄ fri.c.i
.§.ſi aūt ſtati.⁊ c.laudabilē.i ſi. Nec hoc
videt̄ ſm Hoſti.diſtinguēdū vtꝝ femia
ſit v̄go vel corrupta exquo vterq₃ ipoten
tiā ꝯfitet̄.ut etiā pꝫ ex̄ de fri.c.i.rn̄ſo.i. et
c.laudabilē.§.ſi aūt.ſecus ē ſi alter neget
ut dicet̄ ſtati infra. ¶Quid ſi mulier di
cat viꝝ ipotentē nō ꝓponēdo cām ipoten
tie ⁊ hoc probet ⁊ ſnīa lata ſit diuortij et
vir poſtea cū alia cōtraxerit nūqd reſtitu
etur p̄mū matrimoniū.Dicit Jo.33.q.i.
c.i.ꝙ nō.qa totū ius ſuū deduxiſſe videt̄
in iudiciū.vn̄ idē ē acſi ꝓpter frigiditateꝫ
vel maleficiū ſepati eēnt.ar.ex̄ de cā poſ.
cū ſup electiōe.Sciendū aūt ꝙ i caſibus
p̄dictis.ſ.qn̄ vterq₃ cōiugū cōfitet̄ ipedi
mentū videt̄.p.c.illud.ex̄ de fri.littere.ꝙ
reqrant̄ iuramēta cōiugū ⁊ matronarū
⁊ etiā ꝓpinq̄ꝝ.Et q̄re hoc.qa ut dicit ibi
glo.ibi ē caut⁹ agendū vbi ē aīe piculū.
Si tn̄ omitteret̄ alteꝝ iſtoꝝ.ſ.vel iuram
tū matronaꝝ vel iuramentū ꝓpinquorū

nihilomin⁹ valeret ſm glo.ibidē.ut ex̄ de
ꝓba.ꝓpoſuiſti.⁊.c.cām matrimonij.ſi aūt
viro petēte diuortiū ex hac cā femia ſe aſ
ſerat eē cognitā ab eo ſtandū ē i caſu iſto
eius v̄bo.ſ.femine.tn̄ qa ſi crederet̄ v̄bo
viri multi piurarēt ut poſſent ab vxorib⁹
ſepari.imo ſi ābo cōiuges confiterentur
cōtra matrimoniū nō eēt ꝓpter hoc ſepa
randū ꝓpter colludij piculū. Et iō eis ſol̄
non credit̄ ſed ſeptia man⁹ ꝓpinquoꝝ ad
ijcit̄.q̄re multomin⁹ credit̄ ſoli viro ꝯtra
dicente vxore.tn̄ ꝓpter fauorē matrimo
nij.ex̄ de ſen.⁊ re iudi.c.vl. tn̄ qa vir ē ac
tor ⁊ ſi nō ꝓbat ut dicit mulier cū ſit rea
dꝫ abſolui ab eius ipetitione etiā ſi nihil
ꝓbauerit.ex̄ de iureiurā.c.vl.tn̄ etiaꝫ qa
vir aliqua ineniret̄ q̄ hoc aſſerēt niſi ve
rū eēt cū ſibi generari p̄iudiciū ſciret.ut
ex̄ d̄ eo q cog.cōſan.iordane. Sic expo
nit Ala.illud ex̄ d̄ clā.deſpon.c.z. hoc in
telligo niſi vir eā cōuincēt p aſpectū. Nec
obſtat ſm Hoſti.ex̄ d̄ deſpon.ipu.duo pu
eri.v̄.ſi.vbi dicit̄ ꝙ ſtandū ē v̄bo viri qa
ibi ſiue eā cognouiſſet ſiue nō.nō poterit
matrimoniū ꝯfirmari impediēte publice
honeſtatis iuſticia.ſi aūt vir ſe aſſerat co
gnouiſſe vxorē ea cōtradicēte ⁊ diuor
tiū petēte ſtandū ē v̄bo viri.qa eſt caput
mulieris.ut ex̄ d̄ deſpon.ipu.cōtinebat̄.
niſi cōuincat eū mulier p aſpectū corpis.
puta ſi ipſa hoc iuret ⁊ ſeptē mulieres q̄
eā aſpexerūt.ut extra d̄ ꝓba.ꝓpoſuiſti. et
c.pe.hoc aūt itelligitur ſm Inno.qn̄ vir
ſimpliciter negat.ſed ſi vir cū ſeptia ma
nu ꝓpinquoꝝ ꝓbare poſſit ꝙ eā cogno
uerit audiri dꝫ.ergo ſi mlier ſit corrupta
caueat cui nubat qa ſtat̄ v̄bo viri nec ſe
v̄ginē oſ̄dere pōt.ſcd̄m hoc itellige illud
ex̄ d̄ fri.c.i.§.illa aūt.Et cū dicit cur taꝫ
diu tacui.ſubaudi marie.qa idē fuiſſet ſi
ab initio contract⁹ matrimonij reclamaſ
ſet.ſed ⁊ qa tādiu tacuit magis p̄ſumit̄
cōtra eā.Alij dicūt ꝙ ille.§.illa aūt.cor
rigit̄ p ſequentē qd̄ nō approbat Hoſti
nā et poſſet aliter ſeruari ut.ſ.mulier cor
rupta cōtrahens audiat̄ ſi i nouitate.ſ.i
fra duos menſes ꝓclamauerit etiā ſi vir
aſſerat ſe eā cognouiſſe.ut extra d̄ frigi.
c.i.§.ſi.ſi autē p annū ⁊ dimidiū taceat
poſtea non audit̄.ar.extra d̄ ſpon.ad il
lud.⁊ ſic expſſe loq videt̄ ille.§.illa aūt.
Pōt etiā dici ꝙ ille.§.illa aūt itelligit̄ d̄
corrupta.ſequēs v̄o de v̄gineꝫ.lꝫ i vtroq₃
vir aſſerat ſe cognouiſſe vxorem.ſ₃ v̄go

cū p aſpectū cōuincit q̄ꝺ non pōt corru/
pta facere. hec Hoſti. Scḋm aūt Ber. et
Inno. tacens de ip̄otentia coniugis recla
mare pōt vſq; ad terminū ⁊ nō vltra. ut
in auten. de nup. § occaſionē. coll. 4. ⁊
e x̄ de frigi. laudabilē. vnde nō tenet ſcḋz
eū illud de frigi. c. i. vbi dr̄ q̄ p⁹ annū ⁊ di
midiū reclamare nō pōt. Nec tenet etiā
illud. C. de repudijs. in cauſis. q̄ p⁹ duos
annos reclamare nō pōt. hec Ber. e x̄ de
frigi. c. i. in glo. 8. Abbas vō dicit q̄ muli
er q̄ corrupta erat eo tp̄e quo ꝯ̄xit matri
moniū aut gerebat ſe p v̄gine aut p cor
rupta. ſi p v̄gine tūc ſi dicat modo ſe p̄us
ab alio fuiſſe corruptā nō audiet. q̄a alle
gat turpitudinē ſuā. e x̄ de ꝯ̄ceſ. p̄ben. cū
ſup. Si aūt p corrupta q̄a erat vidua vl̄
alit̄ corrupta ⁊ de hoc ꝯ̄ſtat. vir dꝫ iſpi
ci. q̄a forte poterit ꝯ̄ſtare ſtatim ut q̄a n̄
hꝫ lanceā vel acceſſoria lācee. ⁊ tūc pōt
ſtatī matrimoniū ſepari. Si aūt vir dicat
ſe moueri ad coitū ut q̄a mulieres alias
cognoſ. ut patet q̄ maleficiū allegat̄ ⁊ iō
p triēniū ꝯ̄tinuū debēt ſil̄ morari ad p̄ce
ptū iudicis. Hoſt. tū dicit q̄ nō ē vis de
cepto iudicis. q̄a hoc nō inuenit̄ cautū in
iure. Scḋm vō Hoſti. quo ad mentē vr̄
hoc ſatis cautū. e x̄ de frigi. laudabilem. i
p̄n. ibi. indulgendū ſit. ſubaudi a iudice.
Nec obſtat ſed ꝯ̄cordat illud e x̄ de fri.
lr̄e. q̄a lꝫ p⁹ ſeptimū annū videat̄ petitio
facta. tū itelligendū ē q̄ cā fuerat añ diu
vētilata. ⁊ q̄ ad p̄ceptū iudicis penitētiā
egerūt ⁊ ſil̄ cohabitauerūt ſic̄ manifeſte i
nuit̄ in p̄ ūſo. ad fi. ibi. q p⁹ plures ānos
ſubaudi a iudicib⁹ datos. Ad p̄ceptū ḡ
iudicis debēt ſil̄ morari hoc mō. vt q; con
fitebit̄ peccā ſua. q̄a aliq̄n infirmitas p̄ue
nit ex. peccō. ut e x̄ de pe. ⁊ re. cū infirmitas
Et iniūget̄ eis ſacro recepto q̄ ſimul ha
bitēt ⁊ bona fide dent operā cū oī diligen
tia ad debitū reddendū. ⁊ ſi ſic p ꝯ̄tinuū
triēniū ſil̄ cohabitauerit ⁊ in fine triēnij
iter̄ ad ep̄m venerint dicētes ⁊ iurātes
q̄ ſicut p̄miſerūt fecerūt nec ꝯ̄iūgi potu
erūt. tūc recepto iuramēto eor̄ ⁊ p̄pinquorū
matrimoniū dirimet̄ ⁊ vtriq; licētia con
trahendi dabit̄. ut e x̄ de frigi. c. vl. ⁊ 33. q
i. ſi p ſortiarias. ver̄ pōt dici q̄ etſi ſimul
cohabitauerit p ſeptē ānos vel circa ⁊ ſi
ne p̄cepto iudicis. ⁊ nō repiat̄ q̄ vir ali
quā cognouerit tēpus arbitrariū erit q̄a
p̄ſumit̄ vir eē frigid⁹. ut e x̄ de frigi. c. vl.
ſicut Hoſt. intellexit. Scḋm tū Hoſti. tu/
tius ē ſp̄ q̄ a tp̄e p̄cepti iudicis trienniū
ꝯ̄putet̄ ut pꝫ ex p̄dictis. ¶ Sed quō in
telligit̄ q̄ꝺ dictū ē de ꝯ̄tinuo triēnio. Re
ſpondet Hoſti. in ſū. ⁊ ſup. c. lr̄e. q̄ ſufficit
q̄ p maiorē ptem āni maxie p ver conti
nuū. quo ſolēt hoīes ad luxuriā forti⁹ in
citari ſil̄ cohabitauerit ⁊ bona fide opā
dederit. ar. ff. de aq̄ quoti ⁊ eſti. l. i. §. duo
aūt genera. q̄ ſi infirmitate vel alio caſu
īpediant̄ tēpus reſtituendū videt̄. ar. ff. ꝺ
itinē actuq; p̄ua. l. i. § 2. 3. et. 4. ar. ꝯ̄. ff. ꝺ
ſta. li. cū heres. §. ſtich⁹. ¶ Quid ſi vir vel
mulier nolit cohabitare. Rūdet Hoſti. q̄
dꝫ excōicari ⁊ idonea cautio exigi q̄ co
habitēt. ar. extra ut lite nō ꝯ̄te. qm̄. §. vl.
⁊ addit idē Hoſti. i glo. ſup. c. lr̄e. vl̄ aſtri
gat̄ p curiā ſecularē. extra de diuor. p ve
nerabilē. ⁊ idē fiat ſi cohabitēt ⁊ non attē
tent. ¶ Quid ſi vir non ſit maleficiatus
nec nālit̄ frigid⁹ ſ; q̄ſi nālit̄ frigid⁹ pu
ta q̄a v̄gā mouet ⁊ erigit ſed nō p̄ficit. vl̄
duas hꝫ v̄gas ⁊ vna alterā īpedit. vel q̄
cito virgā apponit ſemē ſp̄git vel imittit
ſed nō p̄ficit. multa talia i iudicijs ⁊ ꝯ̄feſ
ſioībus repiūt̄. Rūdet Hoſti. q̄ ſi poteſt
medicinis aliq̄bus iuuari nō debēt diui
di. ſi aūt nō pōt in aliq̄bus ex his q̄tuor
ꝯ̄ſulēdus eēt papa. tū ſi femina ſit v̄go et
vterq; ꝯ̄fiteat̄ in oībus expectandū erit
triēniū. quo elapſo q̄ſi nālit̄ frigid⁹ forte
poſit diuidi ſm ſup̄dcā de nālit̄ frigido
tuti⁹ tū ē q̄ papa ꝯ̄ſulat̄ ſup his q̄ meri
to dubitabilia videbunt̄. Si aūt mas ſit
maior. 14. an. vel. 15. ſed minor. 18. licet ſit
pubes nō tū hꝫ plenā pubertatē. ar. e x̄ ꝺ
regularibus. q̄a in ītalis. plena eni puber
tas ē. 18. annor̄ i mare. ⁊. 17. in femia. ar.
inſti. de adop. § minorē. ⁊ iō tūc ſp̄ ē trien
niū expectandū vel quouſq;. 18. anni ſint
ꝯ̄pleti vel vltra. Et debet dari tēpus ad
arbitriū boni iudicis ſꝫ q̄ꝺ videbit qua
litatē pſonar̄ ⁊ tēpus q̄ ſimul ſteterūt. ut
e x̄ de frigi. c. fi. qcq̄d alleget̄ qcq̄d confite
atur. Et iō correcta ē. l. q̄ dicit tm̄ biēniū
expectandū. C. ꝺ diuor. l. i cauſis. hec Ho
ſti. ⁊ ꝯ̄uenit cū eo Inno. Si tū biennio
elapſo iurauerint ſe nō poſſe carnalit̄ ꝯ̄
iūgi ⁊ dixerint q̄ vir nullaten⁹ mouebat̄
nec infra hoc tēpus fuit mot⁹ apparet q̄
frigiditas allegat̄. iō ſi hac de cā mr̄imo
niū dirimat̄ ⁊ poſtea vir contrahat ſepa
rabūt̄ ſecūdo ꝯ̄trahētes. ſm hoc intelligi
pōt q̄ꝺ dicit lr̄a. de fri. laudabilē. reſpōſo
i. vñ dr̄ ibi ſi frigiditas prius p̄bari non

poſſit ſubandi qa vir erat.i.4.vel.15.an. ſm Hoſti. Sed Tancre.aliter gloſauit di cens.puta qa manifeſta ſigna ⁊ pbatões extãt pate. Et ſm Hoſti.nõ videt litterã itellexiſſe ſed erraſſe.q̃ eni alie pbationes extare poſſent niſi q̄ efficacẽ operam da rent. Hoc tñ ſentiut cũ Tãcre. q̄ ñ igno rauit Hoſti.ſed Hoſti.exponit qđ dicit i lege illa i cauſis ibecillitate nature.ſ.q̄ tã dem pubeſcit.ut e x̄ de deſpon.ipu.puberes Et ſic ibecillitas nature.i.ſimplicitas ſiue mollicies q̃ puenit ex defectu etatis nõ ẽ ipedimentũ ppetuũ. Sed etſi in hoc caſu hñ vgã mouebat ⁊ erigebat ſed pficere nõ poterat tũc apparet q̄ ẽ maleficiatus de quo dictũ ẽ ſup̄. ¶ Ad hec nota q̄ ſm Inno.e x̄ de frigi.c.i.ad pbationẽ frigidi tatis tria ſũt iuenta.ſ.aſpect⁹ corpis. iura menta ſeptẽ pinquoꝝ. ⁊ triẽniũ cohabi tationis.ſ; diſcretus iudex puidebit vtꝝ vnũ ſolũ vel duo vel oĩa tria faciãt pſta ri. ⁊ cũ in ſñia diuorcij vertat piculũ aie melius ẽ ibi pbationes ſupabundare q̃3 deficere.

Sequit videre de 2⁰.ſ.quõ ⁊ qñ de bet fieri diuorciũ qñ allegatur ſe ctio vel artatio. Sciẽdũ igit q̄ ſi ſectio allegeẽ põt ſtatĩ diuorciũ celebrari ⁊ mulier i dño nubere.qa pbabit p aſpe ctũ. Si võ artatio allegeẽ tũc etiã ſtatim põt diuorciũ fieri.hoc mõ vocabunt ma trone fidedigne ⁊ in nuptiali ope expte. ar.ff.de ven.inſpi.l.i.v̄.igit. ⁊ pteſtabũt ſub piculo aiaꝝ ſuaꝝ ⁊ ſub fide ſua q̄ eã ſ.artã manu ⁊ oculo diligent pqrent an ſit corrupta ⁊ an poſſit fieri mat. Et ſi di cant eã corruptã cõuincit accuſans ma trimoniu3. ⁊ ſm q̄ dicit Ber.e x̄ de frigi. fraternitatis.nõ ẽ eis remittendũ iuram tũ ne qd in fraudẽ matrimonij dicãt. ar. e x̄ de eo q cog.ↄſan.ſup eo. Sed qa ſepe fallit man⁹ vel ocul⁹ poterit iterũ ⁊ alie magis expte vocari q̃ diligẽtius hec cõ ſiderẽt.ut extra de pba.c.pc. ſi aũt dicant eã vgineẽ ⁊ poſſe fieri matrẽ tũc ẽ ipedim tũ ex pte viri. ⁊ iõ iudex diligenter pqret an vir moueat p coitũ vel nõ. ⁊ ſic preſu met frigiditatem vel maleficiũ. ⁊ pcedet modo ſup̄dicto. Si võ mulieres aſſerant eã non poſſe fieri nãliter matrẽ tũc ſtati3 põt diuorciũ fieri. ⁊ dabit viro licẽtia cũ alia cõtrahendi ſed indicet continentia mulieri.qa que ẽ arta vni pſumit arta oĩ bus donec pbet cõtrariũ ut dicit Ray.

ut e x̄ de frigi.fraternitatis.in ſo.i. Nec ob ſtat qđ dicit in pn.ibi.cũ p multos ãnos narrat eni factũ.nã nec ãni pſũt ſm Ho ſti.niſi ſint p iudicẽ aſſignati ut dictũ eſt ſup̄. ⁊ eps nullũ tẽpus aſſignauit ſed ſta tim ſuiam tulit. ⁊ tñ papa dicit q̄ iuſte p ceſſit l3 decept⁹ fuerit ut ibidẽ. §.i.v̄. nos tñ. ¶ Ad hec notat Hoſti.i apparatu. e x̄ de frigi.fraternitatis.q̄ anteq̃3 mulier in ſpiciat faciat eã iudex p medicinas mu lieꝝ i aqua calida diu balneari. ut ſi glu tinũ aliqđ appoſuit liqfiat ⁊ interi ſit ſub fida cuſtodia ne poſſit iteꝝ apponere me dicinas.ar.ff.de ven.inſpi.l.i. Nã q̃dam mulier vas ſuũ adeo cõſtrinxit q̄ ⁊ viro ⁊ oĩbus alijs inhabilis facta fuit nec po ſtea p aliquem medicum iuuari potuit. ¶ Quid ſi mulier arta p⁹ diuorcium co gnoſcat ab alio viro. nũqd pm⁹ vir põt ei fornicationẽ obijcere ⁊ repellere. R̄. q̄ nõ ſi cognita fuerit legitime.qa cõtraxit cũ illo ſecũdo viro legitime ſm ſuam cre dulitatẽ. e x̄ de diuor.gaudem⁹. Si ãt for nicarie qa.ſ.nõ cõtraxit cũ eo pm⁹ vir ſi voluerit ptextu illius fornicatõis eã põt repellere. e x̄ de frigi. fraternitatis. qa ſicut ibi dicit glo.ſup illud fornicario. ſicut ex futuro euẽtu apparet retro fuiſſe mr̃imo niũ. ſic etiã apparet fuiſſe factã iniuriam pmo viro. Alia ptinẽtia ad qõnẽ ⁊ mate riã iſtam regre s̄.li.e.ti.27.ſ.de artatione. ¶ Quid ſi mulier arta poſt diuorcium ⁊ cõtractũ matrimoniũ cu3 viro ſecũdo an teq̃3 redeat ad pmũ ingrediat religionẽ R̄ndet Ber.ſup.d.c. fraternitatis. q̄ ſi ſit ingreſſa ⁊ pfeſſa ſtatĩ fuit matrimoniũ ſolutũ ſi qđ fuit inter eos. e x̄ de ↄuer. cõ iu.ex publico.ſecus ẽ ſi ſit ingreſſa cauſa pbationis qa tũc ſi rediret ad ſeculu3 re dire cogeret ad pmũ virũ. ¶ Ex his que ſup̄ dicta ſũt in diuerſis locis de mr̃imo nio põt i vnũ breuit recolligi q̄ valde fa uorabilis ẽ cã de matrimonio ſedẽ. p̄ qa in dubio p eo iudicabit. extra de ſen. ⁊ re iudi.c.ſi.2⁰.q̄ lite non cõteſtata recipiunt teſtes. extra ut lite nõ cõte.c.i.3⁰ qa maior ẽ in iudicio p pcuratorẽ. extra de reſtitu. ſpo.ex pte mulieris.4⁰ qa non tranſit in rẽ iudicatã. extra de ſen. ⁊ re iudi. lator. 5⁰ qa pater ⁊ mater ibi teſtificãt. extra q ma.ac.pñt.videt.6⁰ qa non põt ſuper eo tranſigi nec cõpromitti. extra de tranſac. c.ſi. ⁊ reſti.i inte.cã.§.ſi.7⁰ qa nõ appõit in eo pena. extra de ſpon.gemma.8⁰ quia

filius agit ꝯ patrẽ.extra de ſpon. nõ ẽ no
bis.9° qa ꝯfeſſio nõ ꝑiudicat. e꭫ de eo q
cog.ꝯſan.ſup eo. qḋ ẽ ver̃ in ꝑiudicium
matrimonij.ut dr̃ ibidẽ al's contra.extra
de clã.deſpon.c.z.io.qa ſub cõditiõe ipoſ-
ſibili contractũ tenet ut habitũ ẽ ſup̃. ii°
ꝙ teſtes teſtificãtes de auditu admittunt.
e꭫ de cõſan.tua.iz°ꝙ aliqñ vn⁹ ꝛ idem ẽ
accuſator ꝛ teſtis.e꭫ de teſti.cogẽ.ꝑterea.
i3° qa in fauorẽ eius ꝓfert opio vitati ꝛ
aliqñ eccõuerſo.e꭫ q fi.ſint le.ex tenore.ꝛ
c.ꝑ tuas.plura ex his ponit Ber.e꭫ ut li
te nõ cõte.c.i.in glo.5

De filijs. ti.38.

Conſequent' conſiderãdũ ẽ de
filijs quoꝝ cã cõtrabunt ma
trimonia.Et ꝑ̃ q̃t ſũt genera fi
lioꝝ.z° de ſucceſſiõe coꝝ in he
reditate pentũ.3° de coꝝ educatiõe.4° de
illegitimoꝝ legitimatiõe.5° de filiatiõis ꝓ
batiõe. ¶Circa ꝑmũ nota ꝙ genera filio
rũ ſũt.7.nã aliq ſũt legitimi ꝛ nãles ut ſu
ſcepti ex legitio matrimonio ſiue vero ſi
ue putatiuo.Alij legitimi et ciuiles vt ad
optiui.Alij legitimi ꝛ ſpũales de qbus ẽ
ti.de cognatiõe ſpũali. Alij nãles ꝛ nõ le
gitimi ut nati ex cõcubina vnica i domo
ꝛ idubitato affectu retenta ꝛ tali q̃ poſſet
vxoꝛ eẽ.ut.ff.de cõcu.l.i.z.et.3. ꝛ.C.e.l.i.
large tñ oẽs filij ꝑter adoptiuos ꝛ ſpiritu
ales appellant' nãles.ut.30.q.3.c.i. ꝛ e꭫
c.ꝑ venerabilẽ.in glo.c.Alij nãles ꝛ ille-
gitimi ſed ex poſtfacto facti legitimi. ꝛ hi
pñt dici legitiati.e꭫ c.tanta.Alij ſpũales
tñ.ꝛ ſic oẽs ſum⁹ filij pape vel q̃ſi. extra
de cri.fal.q̃ꝫ graui.Alij nec nãles nec le-
gitimi ut ſpurij manſeres ꝛ nothi q̃ꝝ dif
ferentiaꝫ reqre ſupra li.6.ti. de filijs preſ-
byteroꝝ.

Circa ſecũdũ ſciendũ ꝙ pentibus
legitimi filij ꝛ nãles ſuccedunt ꝛ
oib⁹ ꝓferũt ut.C.de ſuis.ꝛ le.ꝑ to
Et dicũt' legitimi ex q̃ pentes publice cõ
traxerũt in facie eccleſie lꝫ inter eos non
poſſit matrimoniũ eẽ dũ tñ alt' cõiugum
hẽat bonã fidẽ.e꭫ c.cũ int'.et.c.ex tenõe
ſecus ẽ ſi ſciãt ãbo ipedimentũ. ut e꭫ c.in
ferẽte. ſecus ẽ etiã ſi clam ꝯxerũt etiã ipe
dimentũ ignorãtes. qa tũc nõ excuſant'
filij nati ex tali matrimonio anq̃ꝫ eẽt per
eccleſiã approbatũ. Putat tñ Hoſti.ꝙ ſi
naſcant' p⁹ approbationẽ matrimonij lꝫ
antea ſint cõcepti erũt legitimi.Sic itelle
xit illud e꭫ c.ꝙ nobis.ſic ecõuerſo conce
ptus ex matrimonio putatiuo ſ publice
cõtracto añ ſñiam ſ p⁹ſñiam diuoꝛtij na
tus reputat' legitim⁹.ut e꭫ c.cũ int'.Alij
tñ hoc larg⁹ intelligũt dicẽtes ꝙ etiã na
ti añ approbationẽ cenſent' legitimi.poſt
approbationẽ.ſ.ſi poſtea aliqḋ contra ma
trimoniũ nõ approbet'.ſ ſi nati ſint poſt
approbationẽ tũc legitimi manebũt etiã
ſi ex iuſta cã ſepent'.Et hui⁹ opionis fuit
Ber.ut pꝫ e꭫ q fi.ſint le.ꝙ nobis.ꝛ facit
ꝓ eis fauoꝛ ꝓlis.ꝛ e꭫ c.cũ ta.ꝛ de clã.de-
ſpon.c.z.Sed ſm Hoſti.cõtra eos ẽ odiũ
pentũ ꝛ cõtẽpt⁹ ſtatutoꝝ eccleſie.ar.e꭫ c
de fi.ꝓſb.lr̃as.ꝛ mens ꝛ vba cõcilij gene
ralis e꭫ de clã.deſpon.cũ inhibitio.§.ſiqs
ꝛ ſe. Nec obſtat.c.tanta.qa loqt' de filijs
natis ex ꝯcubina. ¶Sed nũqḋ filij na
ti ex matrimonio tali.ſ. cui⁹ ipedimentuꝫ
ãbo pentes ſciebãt hereditatẽ reſtituẽ te
nent' heredib⁹ veris. Rndet Roḃ.ꝙ ſi ꝑ
ſcripſerũt cũ bona fide reſtituere ñ tenẽt'
ſi ãt ꝑſcriptio legitia nõ ſit cõpleta tenẽt'
totã hereditatẽ cũ fructibus cõſũptis re
ſtituere q̃ſtũcũqꝫ eos opoꝛteat indigẽ vel
mẽdicare niſi q̃ſtũ heredes veri remiſerit
eis ſponte. ¶Sciendũ aũt ꝙ ſi alter cõiu
gũ ipedimentũ ꝯditõis ſeruilis ſciat ꝛ alt'
neſciat vel clãdeſ.ꝯtrahãt ꝛ poſtea ſepet'
matrimoniũ ꝓpter errorẽ cõditiõis fuit'.
ꝓles inde genita erit legitima ſm Goff.
ar.ff.ſo.ma. ſic dotẽ.§.fi. Nec obſtat illḋ
e꭫ c. de clã.deſpõ.cũ inhibitio.qa loqt' de
ipedimẽto cognatiõis ut pꝫ i gradu ꝓhi
bito. Sed Ho. ꝯdicit.e꭫ c.q fi.ſint le.ex
tenoꝛe. Nõ tñ ꝙ filij ſeruoꝝ nati ex legi
timo matrimõio nõ ſũt legitimi nec quo
ad oꝛdines nec quo ad hereditatẽ.Com
miſſio etiã crimĩs leſe maieſtatis mr̃imo
niũ nõ ſoluit ꝛ tñ filij nõ ſuccedũt.6.q.i.
.§.ver̃.v.ſiqs.Idẽ ẽ de crimine hereſis.
e꭫ de here.vgentis.Legitimi võ ꝛ ciuiles
qñ ꝛ qũo ſuccedãt dictũ ẽ s̃.ti.de cognati
one legali.Spũales autẽ ꝛ legitimi quo
ad ſucceſſionẽ ſũt extranei. Nãles võ ꝛ il
legitimi ex teſtõ nõ ſuccedũt ex nccitate
iuris ſicut legitimi ꝛ nãles.qa nulluꝫ ius
cogit aliquẽ ſuos filios h⁹mõi heredes i
ſtituere vel exheredare vel eis aliqḋ int'
viuos dare vel i vltia volũtate relinquẽ
ut.C.de nãli.li.l.vl.ſ ſuccedẽ pñt ex volũ
tate patris.ꝛ ſiqdẽ pr̃ legitimã ꝓlẽ habu
erit lꝫ eis ꝛ coꝝ mr̃i vnciã.i.duodecimã

ptē hereditatis ſue relinq̄re vel ſoli cōcu
bine ſemiunciā nō vltra. nā qđ vltra re
linq̄r deſcendētib⁹ ſi ſupſūt applicat᷑.et ſi
deſcendētes deſūt ⁊ aſcendētes ſupſūt reli
cta legitia ptē.ſ.tertia bonoꝝ ſuoꝝ aſcen
dentib⁹ qđ reliquū fuerit lꝫ diſtribuē nā
libus.Sed ſi vtriq; deſūt.ſ.aſcēdētes et
deſcendētes lꝫ eos inſolidū iſtituere. Ab
inteſtato aūt nō ſupſtite ꝓ legitia nec ꝯiu
ge ſuccedūt nāles vna cum ſua matre in
duabus vncijs.Si vō ꝓles legitia vl᷑ cō
iūx ſupſit nō ſuccedūt ab aliquo.tñ debēt
ſaltē ali a ſuccedētib⁹ arbitrio boni viri.
Sicut aūt ⁊ inq̄ſtū ⁊ qñ ſuccedūt filij nā
les pentib⁹.ita ⁊ in tm̄ ⁊ tūc ſuccedūt pa
rētes eis.⁊ idē ē de nepotib⁹ nālib⁹.ut.C.
de nāli.li.l.vl. ⁊ aucten.ibi poſita. lꝫ. Nā
les aūt ⁊ illegitimi ſꝫ expoſt facti legitimi
eq̄pant᷑ in oib⁹ nālib⁹ ⁊ legitimis. Spu
rij aūt mām̄eres ⁊ nothi nō ſuccedūt pr̄i
nec alicui de linea paterna.Sed etſi quid
talibus obuenerit reſtitui dꝫ ꝓli legitie
aut fratri aut ſorori aut patri aut matri.
Et ſi p̄dicti nō extātvel ſi extāt vel ſi diſ
ſimulēt vel taceāt infra duos mēſes ina
dit fiſcus res tales ⁊ torq̄t amaſiā ut vi
tatē dicat de rebus ſibi vel alijs relictis.
ut.C.de nāli.li.l.i.heres ē iſtitut⁹ ſi talib⁹
legatū relictū tacitū ꝯferat ſuā q̄rtā pdit
ff.de vſu.cū qdā.§.tacito.ſecus aūt eſt de
matre ⁊ aſcendētibus p cā.qa ipſis tam
inteſtatis q̄ꝫ teſtatis p̄dicti filij ſuccedunt
eodē piter cū filijs legitimis. Inno.tamē
dicit ꝙ ſpuri⁹ ex inceſtu natus nō ſucce
dit etiaꝫ matri.ut.C.ad orfi.ſiq̄ illuſtris.
ſecus eſt de vulgo q̄ſito. qa talis ſuccedit
matri ⁊ multo fortius nālis. Idē itellige
de primiorib⁹ linee mr̄ne. ſic itelligebat
illud inſti.ō ſena.cōſul.orphi §.nouiſſie.
Alij dicūt ꝙ illa.l.ſiq̄.ſpālis ē de femia il
luſtri que p̄cipue caſtitatē ſeruare dꝫ ut
dr̄ ibi.vn̄ dicūt ꝙ natus ex inceſtu ſucce
dit matri niſi ſit illuſtris.Et huius ſenten
tie videt᷑ eē Hoſti.ar.extra c.p venerabilē
.§.vl.in fi.vbi dicit tales p̄uandos ſcōm
leges hereditate pr̄na.nō dicit materna.
Et ſiliter intelligendū ē ꝙ mater ⁊ aſcēdē
tes p cā ſuccedūt filijs illegitimis ⁊ eorū
liberis teſtatis ⁊ inteſtatis ſicut ſuccedūt
legitimis p̄ter illuſtrē.ut inſti.ō ſena.ꝯſul
tertuliano.§.vl. ¶ Sed nūquid pat᷑ ſpu
rius ſuccedet ipſi. R° dicit Pla.ꝙ ſic. ſꝫ
Azo dicit cōtrariū.qa nec talis pr̄ nec fi
lius ē noiandus.inſti.de nup.§.ſi aduer

ſus.Ex p̄dictis pꝫ ꝙ ꝓles cenſet᷑ illegitia
ſi pentes clādeſtine vel cōtra interdictū
eccleſie cōtrahāt lꝫ ābo īpedimentū igno
rent.⁊ idē ē ſi ābo ſciētes īpedimentū con
trahāt etiā in facie eccleſie.Et hoc ē veꝝ
ſm Hoſti.ſi matrimoniū viuentib⁹ parē
tibus accuſet᷑ ⁊ dirimat᷑. nūqd ꝗ p⁹ mor
tē pentū vel alteri⁹ eoꝝ q̄ret᷑ de hoc mr̄i
monio.videt᷑ ꝙ ſic.ex̄ q fi.ſint le.lator.⁊
c.cām.Sed ꝯ.qa p⁹ mortē nemo pōt ac
cuſari.33.q.2.admonere. ⁊ di.33.q̄rūdā.
⁊.C.ſi accuſa.vel re⁹ mor fu.l.i.2.et.4.
Ad hec diſtinguit Hoſti.ꝙ aut matrimo
niū fuit īpetitū ipſis viuētib⁹.⁊ tūc nihilo
minus q̄ret᷑ de eo p⁹ mortē rōne heredi
tatis.Et ſic intelligi pōt illud.c.lator.⁊ ſi
milia.ar.C.in.d.ti.l.vl.lꝫ nō quo ad dete
gendū delictū pentū vel puniēdū eos qa
mortui nō pñt puniri nec cōueniri.ex̄ de
reſcrip.ſignificauit.aut fuit īpetitū alt᷑o vi
uēte.⁊ tūc etiā pōt q̄ri de eo īfra q̄nquē
niū rōne hereditatis.⁊ ſic etiā pōt intelli
gi illud.c.lator.quo elapſo nō pōt q̄ri.C
ne delic.defū.p⁹ q̄nquēniū.⁊ ſic intellige
caſū exp̄ſſū p hac via.extra c.puenit.qđ
aūt dicit᷑ ō decē annis.extra ō cōiu.ſer.
lꝫ. In facto cōſiſtit.ſic eñi de facto conti
gerat.ſed idē eēt ō q̄nq; annis ut p̄dictū
ē.Secus aūt putat eē Hoſti.de his q clā
vel ꝯ īterdictū eccleſie cōtraxerūt.ibi eñi
ī ꝑpetuū q̄ri pōt lꝫ pentes mortui ſint. in
quo caſu manifeſte loq̄t᷑ extra c.cauſaꝫ.
qđ ē veꝝ niſi ⁊ ipſū matrimoniū clādeſti
nū fuiſſet poſtea añ q̄onē motā ī facie ec
cleſie publicatū ⁊ ſolēnizatū.qa tūc ſecuſ
eēt ut hitū ē ſ. ¶ Nota ēt hic ꝙ ſi eps̄ di
uortij ſniam lꝫ erroneaꝫ inter duos tule
rit ⁊ alter eoꝝ ſecūdo cōtraxerit auctori
tate eiuſdē epi.ꝓles ex hoc ſecūdo matri
monio ſuſcepta iudicari dꝫ legitia.extra
c.platum.§.fi.qđ intelligas etiā ſi poſtea
inueniat᷑ eccleſiā deceptā fuiſſe.ar.ex̄ ō
frigi.fraternitatē.§.fi.ad fi.qđ intelligas
niſi ⁊ cōiuges ſecūdi ꝓbent᷑ fraudis con
ſcij.ut qa corrupūt teſtes vel iudices vel
al's ſciūt ſniam iniq̄ latā.extra de clā.de
ſpon.cuꝫ inhibitio.§.pari. Et ſic intelligi
pōt illud extra c.p venerabilē.§.i.vl᷑ ibi
nō fuit ordo iudiciari⁹ ſeruat⁹. ſic obeſt
ꝓli pentū conſciētia mala.ſed hic non p̄
ſumit᷑ niſi ꝓbet᷑.ar.extra de p̄ſūp.c.fi. ſꝫ
Hoſti. ¶ Sed qs cognoſcet de ſucceſſio
ne. R° dicit Inno.ꝙ iudex ſecularis nō
iudex eccleſiaſticus.extra q fi.ſint.le.tāta

Hoſti.vo dicit contrariū. quia ſicut dos
accedit matrimonio ita hereditatis peti
tio.q̄ qdē non cōpetit alieni niſi ſit de legi
timo matrimonio de quo cognoſcit eccle
ſia.qn̄ tn̄ agit̄ de hereditate ⁊ nihil obij
cit̄ de illegitimatiōe tūc obtinet quod dic
Inno.hec Ho.e.x̄ de dona.de prudentia.
C Irca tertiū ſciendū φnō ſūt alē
di a pentib⁹ filij nati ex inceſtu de
rigore iuris ciuilis.qd̄ inductuʒ
videt̄ ꝓpter deteſtationē criminis.ut e.x̄ c.p
venerabilē.§.vl. ſecus ē ſm̄ canones. ut
e.x̄ de eo q du.cū hēret.in fi. ⁊ multoma
gis alij filij⁊ hoc cōſonat iure nāli q̄ etiā
aīalia bruta fet⁹ ſuos paſcūt.di.i. ius nā
le.vn̄ ius canonicū merito ꝑfertur ciuili.
¶ Sed apud quē dʒ proles ali facto di
uortio. R̄ ſi ſit infra tres ānos regularit̄
debet ali apud matrē.ſi vltra apud patrē
ar.ff.de libe.agno.ſiqs a liberis.§.nō tn̄
Sed ⁊ iudex determinare dʒ apud queʒ
cōmodi⁹ moret̄. ita tn̄ φ p⁹ triēniū apō
matrē expenſis patris alat̄.ut.C.ſo.ma.
l.i.Et iō mior triēnio apud ɔuerſū fidelē
nutrit̄ in fidei fauorē ut hītū ē ſ. de iudō
in fide. Pōt tn̄ pr̄ recuſare filiū alere in
ſta de cā.puta ſi eū accuſauit.ut pʒ in.d.l.
ſiqs.a.§.ſiqs ex his.in fi.vbi aūt pater⁊
filius egent mat̄ cogit̄ eos alere.ut in ea
dem.l.§.vtꝝ.ſʒ ⁊ filij pentes ſi egeant alē
debēt ut in e.l.in pn̄.Hodie tn̄ diſtinguit̄
φ aut pater ꝑſtitit cām diuortij aut mat̄
aut vterq3.ſi pater tūc ipſe ꝑſtabit expen
ſas matri q̄ nō puenit ad ſecūdas nupti
as apud quā filius alit̄.Et ſi pater hoc ñ
poſſit filij paupes a matre diuite debent
ali.Et quod dictū ē de filijs ⁊ patrib⁹ itel
lige de aſcendētibus ⁊ deſcendētib⁹ in infi
nitū.Si aūt mater cām dedit apud mr̄eʒ
debēt ali expenſis matris etiā ſi ſint trien
nio maiores.hec oīa ꝓbant̄ in auten.ut
li.ma.⁊ auie.§.illud q̄ʒ.coll'.x.Si autem
vterq3 dederit cām.tūc vterq3 ſibi ſm̄ φ
facultas ſuppetit neceſſaria miſtrabit.e.x̄
de eo q durit.cū hēret.Diſtinguit̄ tn̄ ſm̄
leges φ pater ⁊ linea ei⁹ deſcendēs alere
tenet̄ filiū ut ſit legitim⁹.mater aūt et ei⁹
linea cogit̄ etiā ſi vulgo cōcepit.Itē mr̄
nō cogit̄ alere filiū legitimū niſi pr̄e ei⁹.ſ
filij ⁊ ſupiorib⁹ deficientib⁹.ut.ff. de li.ag.
ſiqs a liberis.§.vtꝝ.ſʒ ⁊ mater expenſas
repetere pōt a patre ꝑter ea q̄ affectu ero
gaſſet mr̄no etiā ſi apud patrē nutriret̄.
ut in.d.l.ſiqs.§.ſi mater.Scd̄m autē ca
nones pr̄ tenet̄ oēs filios ſiue ſūt legiti
mi ſiue illegitimi educāe ut etiā dictū ē ſ.
¶ Quid iuris ē de illis q noluīt alere ſʒ ex
ponūt ante eccleſias filios ſuos ut aliqui
mīa moti colligant eos. R̄ circa hoc ſic
diſtinguit Hoſt.ſ φ ſi aliqs exponit̄.i.e.x̄
ponit̄.Aut a patre vel dn̄o vel patrono.
aut ab ex̄neo.ſi a pr̄e vel dn̄o vl' pr̄ono
aut ſponte ⁊ tūc nō pōt āplius eū recolli
gere.ut.C.de infan.l.i.et.ij.aut neceſſitate
⁊ tūc qn̄cūq3 repetit euʒ dabit̄ ſibi ut ibi
dē.⁊ tūc hʒ locū ɔteſtatō de q̄ di.87.ſi ex
poſitus.Et hʒ locū hoc ſecūdū mēbrū de
filio nō de ſeruo quē tn̄ videt̄ deberet po
tius vēdere q̄3 exponere ſi emptorē inueni
ret⁊ qn̄ exponēs eū mittere nō pōt in ali
quod hoſpitale. Qn̄ aūt infans exponit̄
ab extraneo aut exponit̄ dn̄o pr̄e vel pa
trono ſciente.vel poſtea ratū habente aut
ignorāte. In p̄ caſu in trib⁹ caſibus libe
rat̄ fili⁹ a patria ptāte libert⁹ eripit̄ in in
genuitatē ⁊ ſeru⁹ in libertatē.imo etiam i
hoc caſu pater ſm̄ leges decapitat̄.C.e.ti
l.vl. Prim⁹ caſus ē cū infans exponitur
ij⁹ cū exponit̄ languid⁹ cuiuſcūq3 etatis.
iij⁹ ē cū alieni illoꝝ infanti vel maiori ali
menta negant̄. hos tres caſus numerat
⁊ eqparat decretalis e.x̄ ō īfan.ſm̄ Hoſt.
vnde Hoſt.rep̄hendit Inno.q ſecut⁹ azo
nē dicit φ vbi infans vel maior expōit̄
ſed ei alimēta negant̄ in libertatē nō eri
pit̄ ſed ꝓ derelicto haberi videt̄ ⁊ iō oc
cupanti cōcedit̄.ff. ꝓ derelicto.l.vl. hoc
eni ut dicit Hoſt.ē cōtra ꝑdictā decretalē
Alan⁹ aūt dicit φ ſi alimēta negant̄ ſa
no occupāti cōcedit̄ ut in legib⁹ antiqs.
ſi vo languido in libertatē eripit̄ ſicut ⁊
qn̄ exponit̄.⁊ ſic manifeſte loqt̄ auten.
ō nup.§.ſi vo ab iitio.⁊ opio h̄ magi pla
cet Hoſti. In ij⁹ aūt caſu.ſ. qn̄ exponitur
ignorāte patre dn̄o vel patrono non ꝑiu
dicat̄ ei in iure ſuo ſed repetit infantē red
ditis expenſis niſi repetat a fure. ut.C.e.
ti.l.i.vel niſi expenſe cā pietatis ſint facte.
ut.ff.de reli.⁊ ſūp.fu.l.ſiqs.§.interdū.Il
li aūt q expoſitos colligūt nihil iuris.ſ.pa
trie vel dn̄ice ptātis i eos acqrūt.e.x̄.c.de
infan.⁊ lan.c.vno.in fi. Si qd aūt expen
dit is q colligit i puero erudiēdo in aliq̄
pte repetit a recolligente.C.e.ti.l.i.non tn̄
repetat alimēta niſi fuerit ꝓteſtatus φ.ſ.
expenſas hr̄e velit.ut.ff.de ne.ge.ne ſegis
vl' niſi collect⁹ noluit filiā colligētis ducē i
vxorē ſm̄ Hoſt.vel ſi pr̄ recollecti eū ma

trimonio ꝯdicat. Sigs eni non reqrens
expenſas filiā expoſitā a patre aluerit. et
eā filio ſuo copulare velit pr̄ aūt de facto ꝯ
dicat qa nō pōt de iure tenet̄ pr̄ expēſas
reddē ⁊ nihilomin⁹ mr̄imoniū fiet ſi filia
ꝯſenſerit. C. d nup. patrē. Sciēdū aūt ꝙ
vbi qs exponit̄ igrāte hñte ius i eo is q
recolligit eū ꝯteſtatōis eplām ponet i lo
co publico ꝙ pat⁹ ē reddē puer̄ cuilibet
q pbauerit eē ſuū. ⁊ ſi infra. x. dies a tpe
ſcie nō fuerit q̄ſit⁹ poſtea repeti ñ pt ſm
Hu. ⁊ Jo. di. 87. c. vl. Et nō ad euidētiā
pdcōr̄ ꝙ ſm̄ decre. expōi dicit̄ filij a pa
tre. ſerui a dño. ⁊ liberti a patrono. Et dr̄
libert⁹ q ex ſeruo fact⁹ ē liber p mānumiſ
ſionē. mānumiſſor aūt ei⁹ patron⁹ dr̄. dr̄ āt
i caſu ſupdicto libert⁹ eripi i igenuitatem
qa iā extūc nō tenet̄ in aliq̄ obligat⁹ ſuo
p̄rono. igenu⁹ eni dr̄ q nat⁹ ex libo vētre
nll'as alicui opas ex ꝯditiōe ſua tenetur
pſtare.

Circa q̄rtū ſciēdū ꝙ filij illegitimi
legitimāt̄ multiplr̄. p̄ ſi pr̄ int̄ vi
uos offerat filiū ſeruitio curie ci
uitatis ex q̄ ē oriūd⁹. Jdē ē ſi ſit oriūdus
de veti vel de noua roma. i. ꝯſtātinopoli.
⁊ offerat eos curie ciuitatis cui⁹cūqꝫ me
tropo. ut iſti. de nup. §. vl. 2° ſi pr̄ filiā ſuā
nālē copulauerit officiali curie ciuitati. d
q̄ ē oriūd⁹ vel etiā officiali ciuitatis me
tropolis ſi ſit oriūd⁹ de alia pdcār̄ ciuita
tū. ut. C. de nā. li. l. 3. Et itellige ꝙ pr̄ filios
⁊ filias pdcō mō legitiatos pōt iſtituere
heredes inſolidū vel p pte ſi non ſupſint
alij filij nāles ⁊ legitimi. tūc eni. ſ. qñ ſup
ſūt inſtituet eq̄lit̄ legitios ⁊ legitiatos. ut
i auctē. qb⁹ mo. nā. ef. ſui. §. ⁊ qñ. Hoc āt
ē ver̄ qñ nāles ex libera ſūt ſuſcepti. ſi. n.
ex ancilla lꝫ manumittāt̄ nō tñ offerūt̄
ſi legitimi ſupſūt ut pꝫ ibidē. §. ſigs igit̄
fuerit. ⁊. §. ⁊ iſte mod⁹. 3° ſi ipſe nālis ſe
ipſuꝫ offerat curie qñ nō ſupeſt legitima
ples. al'n. nō licēt ei q̄uis licēt pr̄i. ut in
aucten. qb⁹ mo. na. ef. ſui. §. ⁊ iſte modus
col. 7. Et itellige ꝙ filij p oblationē legiti
mati ſuccedūt pr̄i ab iteſtato. nō tñ alijs
cognatis ex pte pr̄is nec ipſi eis ut in. d.
aucten. §. filiū vo. 4° ſi deficiēte ple legi
tima pr̄ offerat pncipi pces p filijs nāli-
bus ut ſint ſibi legitimi ſucceſſores etiaꝫ
ſine mr̄imōio. ⁊ mulier cōcubina ſit defū
cta vel occultet̄ vel alit̄ venire phibeat̄.
vel mr̄imoniū q̄ q̄mō ipediat̄ ut ordie ſa
ſacro. dū tñ pnceps pces admittat ut i. d

aucten. §. illud tñ. 5° ſi pr̄ in teſtō dixit ſe
velle eū ſibi ſuccedē. ſi tñ fili⁹ p⁹ mortem
ei⁹ pncipi ſupplicauerit ⁊ teſtm̄ oſtēderit
tūc. n. dono pncipis ⁊ legis heres erit dū
mō volūtatē patris ſeq̄t̄ ut ibidē. §. ſi vo
is q. 6° ſi pr̄ in inſtrō publico. i. p manū
publicā ꝯfecto vel etiā manu ꝓpria. tunc
triū teſtiū ſucceſſiōe ꝯſcripto dixerit euꝫ
eē filiū ſuū nec adiecit nālē. ⁊ ſi ſint ples
filij ex eadē matre nati ⁊ teſtioniū dederit
tm̄ vni eor̄ ſuffic̄ alijſ ad legitiatōꝫ. Et h
intellige qñ ples legitia nō ſupeſt ⁊ mat
ē talis q̄ pōt vxor eē ⁊ q̄ i ꝓpria domo te
net̄. ut in aucten. ut lꝫ ma. ⁊ auie. §. ad h
coll. 8. ⁊. §. ſi vo nō habes. 7° p ſequenſ
mr̄imoniū. qa ſigs hꝫ filios nāles de mu
liere aliq̄ ⁊ poſtea ꝯhat cū ea filij iā nati
legitimāt̄. ſ. q̄ ad oia. ſ. ordines honores
⁊ alia. ⁊ ſi ſpurios hꝫ ex ea nō legitimāt̄
ut ex̄ c. conq̄ſt⁹. ⁊. c. gaudem⁹. ⁊. c. tanta ē
vis. 8° p indulgentiā dn̄i pape. ex̄. c. p ve
nerabilē. ⁊ iſte mod⁹ ⁊ pcedēs hñt ſm ca
nones. Alij vo ſm leges pdictos modos
legitimādi. ⁊ pdcō modo ponit Ho. i ſū. ⁊
Ber. ex̄ q fi. ſint le. p tuas. ponit q̄tuor ex
cis. ſ. ſ'tiū q̄rtū ⁊ qntū ⁊ ſextū. Sꝫ nūqd
papa pōt legitiare quo ad hereditariam
ſucceſſionē. R° ad hoc dixerunt qdam. ſ.
Lau. Tan. Jnno. ⁊ Ber. ꝙ nō niſi in pr̄i
monio ſci Petri. ut ex̄ c. p venerabilē. in
fi. rñſo. i. ibi hti Petri. Jo. vo dixit ꝙ non
pōt directe niſi in pr̄imonio ſci Petri. ſe
cūdario vo ⁊ indirecte ſiue p ꝯñam hoc
pōt. qa eoipſo ꝙ legitiat⁹ ē aliqs quo ad
act⁹ ſpūales p ꝯñs legitimat⁹ videt̄ quo
ad tpales. ſi eni maiora cōcedūt̄. g ⁊ mi
nora. ut in. c. p venerabilē. rñſo. i. Sic ⁊ ali
as indirecte p conſequentiā concedit̄ qđ
directe negat̄. ff. d penis. moris. circa pn
cipiū. Hoſti. vo dicit ꝙ papa ⁊ ſolus pa-
pa legitimare poteſt quo ad ſpiritualia ⁊
temporalia. ut innitur in. c. p venerabilē.
rñſo. i. ibi pſertim. ⁊c̄. Naꝫ cui negatur co
gnitio multo fortius diſpenſatio. ar. 3. q.
6. q̄uis. ⁊ extra de ſen. exco. cū illorꝫ. co-
gnitio autem cauſe matrimonialis ſpecia
liter pertinet ad eccleſiam adeo ꝙ iudex
de eo ſecularis cognoſcere nō pōt etiā ſi
incidet. nec etiam de legitima filiatione.
ut extra c. lator. c. cauſam. ergo de legiti-
matione non poteſt ſe intromittere. Di
citur tñ impator aliq̄s legitimare nō qa
vere legitimet ſꝫ qa p eū tāq̄ legitimi ad
act⁹ legitimos admittūt̄. vñ ⁊ i hoc pōt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cū filio ꝓprio nō tanq̄ʒ cū filio ſed tāq̄ʒ cū ſubdito diſpenſare.ſ.ut ſuccedat alijs nō ut ſuccedat ſibi.ar.ex̄ c.p venerabilē.§.i in fi.in tex.ꝛ glo.ꝛ.ff.de adop.ſi ꝯſul.papa aūt vere legitimat ꝛ illegitimat.cū.n. ſm leges filij duoꝝ fratꝝ rite contrahāt ut inſti.de nup.§.itē duoꝝ.ꝛ etiā ſm legē diuā veteris teſti.ut ex̄ de cōſan.de infidelibus.papa hꝰmodi matrimoniuʒ illegitimū fecit.ꝛ ſic filij nati ex tali matrimōio hodie ꝛ ſm leges ꝛ ſm canones illegitimi cenſent̄ ꝛ ab hereditate repellunt̄.ut ex̄ de cōſan.nō dʒ. Plures etiā alie pſōe cōtrahere ꝓhibent̄ lege canonica q̄ non ꝓhibent̄ lege diua.ut ex̄ de reſti.ſpo.lr̄as.§.opioni. Si ergo illegitiauit q̄ntomagl. legitimare poterit.hoc itellige de filijs natis in matrimonio i quo diſpēſare pōt.ſ. qn̄ ipedimentū a iure canonico.ē iductū. ut pʒ ex̄ e.c.vl.vbi papa cenſet filios iſti delinī ad fidē ꝯuerſoꝝ legitimos fore licʒ cōtraxerint i 2º et 3º gradu.ꝛ extra de cōſan.nō dʒ.ibi reſtrigit inhibitionē.vn̄ mō ſūt legitimi q oli cenſebāt̄ illegitimi.vbi ergo papa diſpenſare pōt i matrimonio ut ſit legitimū ibi etiā pōt filios legitiare ut i tertio ꝛ q̄rto gradu. Nūq̄ʒ ġ cū filio adulterino vel etiā nato ex matrimonio cōtracto in p̄ gradu vel ſecūdo i linea deſcendēte pōt diſpenſare cū nō poſſit in p̄ncipali.ſ.i matrimōio i tali gradu.ut extra de tranſac.c.vl.ſ͡ bn̄ poſſet cum filio p̄ſb̄ri qa talis matrimoniū ꝯtrahere cōſtitutio nc canōica ꝓhibet̄. ꝛ ſic itellige illud ex̄ e.p venerabilē.niſo.i. Et expone adulterinis.i.ſacerdotalibꝰ.ut.56.di.cenomicē.et extra de fi.pſ͡.c.pe.ꝛ vl.ſecus ē de ſpurijs ꝛ manſeribus qa hꝰmodi legitiare nō pōt ut extra c.p venerabilē.§.vl.tn̄ cū talibꝰ diſpenſare pōt ꝛ ſic legitimare.i.eos acſi legitimi eſſent ad honores ſuos ſpūales admittē ſicut dictū ē ſ̄ de ipatore. lʒ aūt hoc facē poſſint p̄ncipes ut papa ꝛ ipatō nō tn̄ cōuenit eis ut cōcedāt p̄uilegiū in p̄iudiciū eoꝝ ad q̄s hēditas deuenire dʒ ſi diſpenſatio nō fieret.ar.extra de offi.dele.ſup eo.ꝛ.C.ō māci.nec Augꝰ q̄uis ġ ipatoꝛ ſit dn̄s oiuʒ tpaliū.C.de q̄drien.p̄ſcrip.bn̄ a zenone.ñ tn̄ i p̄iudiciū alterīꝰ cōcedere dʒ p̄uilegiū ut pʒ i d.l.nec augꝰ pōt tn̄ ſi vult diſpēſare ſiue legitiare. Idē dico de papa q̄ ad eccleſiaſtica ꝛ ſclaria vbi tpalē hʒ iuriſdictōēʒ ꝛ i qbuſdā certis caſibꝰ.ar.9.q.3.cūcta.ꝛ.c.p p̄ncipaleʒ.ꝛ

ex̄ ō appel.ſi duobꝰ.ſ͡ itelligo ita ꝙ nō p̄iudicet̄ ei.ſ.ad quē ē iā hēditas deuoluta eo tn̄ q ius hʒ ꝯſentiēte ꝓderit legitiatio q̄ ad oīa.ar.C.de pac.l.fi.aliter nō ꝓderit niſi quo ad ſpūalia ꝛ honores ſclāres et actꝰ legitios i qbꝰ nō v̄tit̄ p̄uatū intereſſe ſecꝰ aūt ē ſi hereditas non ē deuoluta ſed ē deuoluēda.ut ex̄ ō ꝯſan.qa circa.ꝛ.5.q 8.de gradibꝰ. Per ſpālē ġ legitiatōēʒ neuter p̄nceps p̄iudicare dʒ ut acqſitū auferat ſ͡ v̄tq̄ʒ ipedire pōt ne acqrat̄.ar.C.de codicil.l.vl.ad fi.pōt etiā ipatoꝛ auferre ius acqſitū ſed nō ſine pc̄iō niſi ſ͡ ex magna cā faceret vel niſi aiuʒ donādi hr̄et. hoc eni facē poſſet ſicut ad p̄ns ſupponimus cū oiuʒ ſit dn̄s ſ͡ hoc non pōt papa niſi caſualit̄ lʒ p gnālē conſtōnē ſolus papa legitimet ꝛ illegitimet.ꝛ ſic ptās gnāl ē ſoliꝰ pape.ſpālis aūt quo ad ſecularia i qbus v̄tit̄ p̄uatuʒ intēeſſe ē ſoliꝰ ipatoris niſi i hoc caſu.ſ͡ q̄ ad eccleſiaſticā ē ſolīꝰ pape.cōis vō ē vtriuſq̄ʒ quo ad ſclaria in qbꝰ nō p̄iudicat̄ alicui.hoc ſaluo ꝙ per papā aliqs v̄e legitiat̄.p ipatorē nūq̄ʒ lʒ aliqs p eū tanq̄ʒ legitimꝰ admittat̄.vnde qō dictū ē ſ̄ de modis legitimādi p̄terq̄ʒ de vltio dictū ē iꝓprie.vn̄ ſp dʒ expōi vel ſaltē itelligi legitimāt̄.i.tāq̄ʒ legitimi admittit̄.hec ſo.ſupta ē de Hoſti. ¶ Ad hec nō ꝙ Inno.p.c.venerabilem de hac mā int̄ alia dicit Ber.ſ.ꝙ legitiatꝰ ꝛ reſtitutꝰ fame ꝛ cū quo diſpēſatū ē cū in quocūq̄ʒ foro ſiue eccleſiaſtico ſiue ciuili oīa facē poſſit ſup qbꝰ hʒ ptāē ille q legitiauit vel fame reſtituit vel diſpēſauit niſi ſint talia q̄ p̄iudicāt alti. Preterea nō obtinebit ab iteſtato bona hereditaria i t̄ra legitimātī nō ſ͡bdita.ꝛ legitiatꝰ a iudice ſclari ñ erit legitiatꝰ ad ordies.legitiatꝰ tn̄ ab vno epō pōt i alia dioceſi ꝓmoueri.qa diſpenſare i ordinibꝰ cū illegitio ē de iuriſdictiōe cuiꝰlibʒ epī ꝛ ēt hoc nulli p̄iudicat ¶ Quid ſi ipatoꝛ legē facēt vel reſcriptū cōcedēt ꝙ ſpuriꝰ ſuccedēt ñ obſtātibꝰ legibus ꝯrijs Rn̄dʒ Ho.ꝙ lʒ ipatoꝛ illegitimos poſſit ad hēditatē admittē tāq̄ʒ legitios ut dcm̄ ē.tn̄ nō pōt ſup hoc legē gnālē condē qa multi nō curarēt vn̄ filios hērent dūmō ſibi ſuccederēt ꝛ ſic lex tal' eēt cā multoꝝ mortaliū pc̄ōꝝ.ġ abolēda eēt.ex̄ ō p̄ſcri c.fi.ꝛ de pe.cū īfirmitas. gratiā tn̄ poteſt facere per reſcriptum ut dictuʒ eſt ſupra ¶ Nūquid is quē papa legitimat ad dignitates pōt in epm̄ ꝓmoueri. Reſpōdit

Hoſt. ⁊ ꝯſentit Hoſti. ꝙ nō. q̄a cū hec in
dulgētia ſit odioſa ē reſtringēda. ex. de cō
ſan. cū dilectio. ⁊ iō ad pſonat⁹ ⁊ aliaſ di
gnitates minores ēpatū tm̄ ē extendēda
ex. de ꝯceſ. pben. cū dilect⁹. ¶ Aliquid is
quē papa legitimat ſimplicit̄ ⁊ i forma
cōi intelligit̄ legitimat⁹ quo ad dignita
tes. Rn̄det Hoſt. ꝙ nō. ſed Hoſti dicit̄ ꝙ
ſic. q̄a talis eſt pinde ac ſi ab initio fuiſſet
ex legitio matrimonio nat⁹. hoc enī facit
lex mortua. ex. c. tanto. multo fortius lex
viua. ff. de cōſti. pn. bn̄ficia. Sicut enī ſim
pliciter reſtitut⁹ ad oīa reſtituit̄. C. de ſen.
paſ. l. i. ſic ſimpliciter legitimat⁹ itelligi dꝫ
ad oīa legitimat⁹. ex. de puil. quia circa

C Irca qntū ſciendū ꝙ maternitas
legitia ⁊ nālis pbari pōt p teſtes
ſ. p obſtetrices q̄ itcrfuerūt. ut. ff.
de ven. inſpi. §. de inſpiciēdo. ⁊. §. ſe. patni
tas aūt pbat̄ p nuptias q̄a legitim⁹ fili⁹
ē quē nuptie demōſtrāt. ut. ff. de i ius vo.
q̄a ſp. Stat̄ aūt in hoc caſu v̄bo viri vel
mulieris. ſ. patris ⁊ matris ſi eū filiū no
minēt ⁊ appellent ⁊ affectū patnū gerant
erga eū. talib⁹ enī pſūptionib⁹ violētis p̄
ma facie ſtabit̄ niſi ꝯriū pbet̄. ut ex. d p̄
ſūp. afferte. ⁊. c. illud. marie ſi i poſſeſſiōꝫ
filiatiōis ieniat̄. pōt tn̄ pbari cōtrariūꝫ
⁊ ſic ſoluit̄ illud. C. de pba. nudis. ⁊ ſi ſcs
ll. grandē q̄ pſūptionē facit p filio patris
ꝯfeſſio. ut. ff. de libe. agno. l. i. §. Julianus
Et lꝫ ab initio negauerit ſi tn̄ poſtea deni
ceus pcib⁹ aliq̄ꝝ eū tāq̄ filiū tenuerit̄ de
negare poſtea nō poſſit. ut ex. de pba. p tu
as. Sed ꝯ ex. c. p tuas. ſ certe poti⁹ ē ſi ſcs.
q̄a ibi ſtat̄ v̄bo viri ⁊ nō tn̄ ei ſ teſtib⁹ iō
ut ꝑles legitia reputet̄. nā ⁊ ſi q̄s aliquē
filiū noīauerit ſtat̄ v̄bo eoꝝ ꝯrio. nec cre
dit̄ fili⁹ i caſu quē habes ex. c. trāſmiſſe.
h dcā ſūt ſm̄ Ho. Scdōꝫ aūt Hoſt. lꝫ pen
tū pfeſſio ⁊ affectō p filio iducāt pſūptōꝫ
nō tn̄ pbationē faciūt q̄ ad ſucceſſionem
ſic itelligit illā. l. nō nudis. ⁊ ſi ſcs. ſic etſi
pr̄ filiū neget pſūptio ē ꝯ filiū ſ ſi ꝯuicit̄.
vn̄ nec negatōi ſtat̄. ff. de li. ag. l. ꝫ. pr̄nitaſ
aūt nālis pbatur p teſtes ⁊ famā ⁊ reco
gnitionē ⁊ affectōꝫ. ex. de pba. p tuas. C
d nup. ſi vicinis. ¶ Sꝫ q̄d de ſpuria pr̄ni
tate. certe vulgo ꝯcept⁹ oñdē ſi pōt pr̄eꝫ
ut. ff. de ſta. ho. vulgo. nat⁹ vō de adulterio
oñdit ſ nō lꝫ noīare ut dr̄ ibidē. ſ hoc p
bat̄ p famā affectionē ⁊ noiationeꝫ ſiue
ꝯfeſſionē filij. ar. ex. de fi. pſ. michael. et p
totū. pōt tn̄ filiuſ pſbri ſe purgare ſi labo
ret infamia ſola. ut extra d pur. accedēs
⁊ d hoc regre ſupra. li. 6. de ſacro ordinis
ti. zz. vbi agit̄ d filijs pſbroꝝ.

¶ De donatione ꝓpter nuptias. ti. 39

C Onſeq̄nt̄ ꝯſiderādū ē d dona
tiōib⁹ ꝓpter nuptias ſiue etiaꝫ
de donationib⁹ int̄ viꝝ ⁊ vxo
rē. ⁊ de dotib⁹ d q̄b⁹ tractatur
ex. e. li. 4. ti. ꝑe. ſūt enī acceſſorie mr̄imōio
nā ſine mr̄imonio nō ſūt. vn̄ ⁊ dos pmiſ
ſa p vi vel p metū nō tenet ſicut nec mr̄i
moniū. ff. qd me. cā. ſi mulier. §. dos. q āt
cogſcit de pncipali ꝯgnoſcē dꝫ de acceſſo
rio. ⁊ iō exq̄ iudex eccleſiaſtic⁹ cognoſcit
d mr̄imonio dꝫ etiā cognoſcē d pdictis.
⁊ hoc ē veꝝ qn̄ pncipalit̄ agit d mr̄imo
nio. ſi vō mulier cōſtante mr̄imōio agat
d dote q̄a vir forte facultatib⁹ labit̄. vel
ſua bona diſſipat vel deceſſit. tūc cā illa
dꝫ agi corā iudice ſclari ⁊ tūc cā dotis ē
pncipalis. ex. c. de prudentia. i tex. ⁊ glo.
Ber. In pleriſq̄ tn̄ regionib⁹ eccleſia idi
ſtincte iſtas cās audit etiā ſi pncipalr̄ mo
neant̄ qd pōt d ꝯſuetudīe ſm̄ Ber. i glo
pdcā. ar. extra d pig. ex lr̄is. ⁊ extra d iu
di. nouit. ⁊ etiā d iure ut dic̄ Ho. ⁊ Inno
q̄a ad eccleſiā ptinet defenſio dotiū. Pri
mo aūt ꝯſiderādū ē d pdictis donatōib⁹
⁊ p̄ q̄ ē donatio ꝓpt̄ nuptias. z⁹ q̄lit̄ ⁊ ad
q̄d fiat. ꝫ⁹ q̄ donatio ē licita int̄ cōiuges.
Circa pmū ſciendū ꝙ donatio ꝓpt̄ nup. ē
illa quā ſponſus vel ali⁹ noīe ei⁹ fac̄ ſpōſe
vel eius noīe alij. ut. ff. d iure do. pfecti
cia. ſic ḡ dos dat̄ viro ſic ⁊ donatio ꝓpter
nup. vxori. vn̄ ⁊ hec donatio vocat̄ anti
ferna ab āti qd ē ꝯ ⁊ ferna qd ē donatō
ſiue dos q̄ſi donatio ꝯ donatōꝫ. ut. C. e. l
fi. ⁊ extra c. nup. i fi. vocat̄ etiā donatio
ꝓpt̄ nuptias ſpōſalicia largitas. i ꝓpt̄
tū ut i aucten. ut ſpōſa. lar. miſo. i. colla. 9.
vocat̄ etiā ⁊ dos i ꝓpt̄. extra c. nuper. ⁊
etiā dotaliciū. extra c. plerūq̄. Fiebat aūt
olī hec donatio an̄ nup. ſ hodie cōcedit̄
etiā fieri p⁹ nuptias. ⁊ iō ut nomē ꝯueniat
rei mutatū eſt nomē ut dr̄ donatio ꝓpter
nup. ut iſti. d dona. §. ē ⁊ aliō. et ſic hodie
⁊ an̄ ⁊ p⁹ nup. fieri pōt. ſi aūt fiat an̄ pōt
ſup̄ ⁊ ifra dotis q̄ntitatē ſubſiſtē. ut. C.
de pac. cōuen. ex morte. qn̄ aūt fit p⁹ ma
trimoniū ꝯtractū nō dꝫ dotis q̄ntitateꝫ
excedere iaꝫ pſtita ipſa dote. ut. C. e. l. vl.
§. ſi ergo ⁊ ē rō ne q̄d i fraudē donatōis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ꝓhibite inter viꝝ ⁊ vxorem attēteť. Sꝫ
hoc ĩ c aliter ſe habēt.nā ⁊ in quātitate ⁊
in pacto equalitas dꝫ eē.ut ĩ auctē.ð eq̃
li.do.§.hoc igiť.coll'.7.vñ ſi nō ſit pactū
eq̃le ſp maiꝰ pactū de lucro reduciť ad mi
nus.ut.C.de pac.ꝯuē.ſup dotē ex morte.
ſi ēt apponať ĩ dote pactū de lucrādo eā
In donatione vͦo ꝓpter nuptias minime
pactū ſup dote factū ad donationē exten-
deť.vnde ſi vir paciſcať de pte dotis lucrā
da vxore p̄mortua nō debet vxor lucrari
de donatione ꝓpter nuptias p̄mortuo vi
ro.ut.C.e.l.vl.§.ſi aūt donatio.⁊ extra.e
donatio.§.ſane.in tex.⁊ glo.

Irca ſecūdū ſciendū ꝙ donatio
ꝓpter nuptias fit viro dicente do
no tibi tale qd ꝓpter nuptias vel
in dotaliciū.Et ſufficit ꝙ mulier in poſſeſ
ſionē inducať nō tñ fructꝰ ꝑcipiet.ſed vir
ad ſuſtentationē ſui ⁊ vxoris.al's cū eq̃li
tas hincinde reqrať vir nullū cōmodūꝫ
conſeq̃reť ex dote recepta.cū tantūdem
mulier ꝑcipiet de ſuo.⁊ ſic dos non ferret
onera matrimoniȷ̄ qͦ eē dꝫ.ut.ff.de iure
do.his.§.i.⁊ ex̄ de vſuris.ſalubriť.qnim
mo etiā ſufficit ꝙ nudo ſolēni tñ verbo fi
at donatio.qa reqriť ſola ſtipulatio.ut ĩ
auten.de equali.do.§.hoc igiť.coll'.7.in
hac aūt donatiōe ſi excedat ſūmā qngē-
toꝝ aureoꝝ nō reqriť inſinuatio quo ad
vxorē ꝟ quo ad virū.aliť vir ñ lucrabiť
dotē etiā pacto locū hñte vltra qngētos
ſolidos.vñ ſi pactū ſit factū inť virum ⁊
vxorē de donatione ⁊ dote lucrādis vxō
lucrabiť in donatiōe vltra qngentos au
reos ſine inſinuatiōe.vir aūt ĩ dote nō lu
crabiť vltra qngentos niſi cū inſinuatōe
in auten.ut ſpon.lar.riſo.i.coll'.9. Ad qd
ꝗ fit hec donatio mulieri exq̄ ipſa nō ꝑci
piet fructus.Rͦnt dos ei ſalueť ꝑ ipſam
qa ſoluto matrimōio ð rebus donatis ſa
tiſf.et mulieri ꝑ dote ſi vir nō hēat aliūde
vñ ſi ſit imobilis vir nō pōt eā alienare
nec obligare vtpote alienā.ut in.d.auctē.
.§.hoc igiť.Et lꝫ mulier renūciare poſſit
tacite hypotece etiā matrimonio ꝯſtante
nō tñ p̄ſumiť qͦ hꝫ in donatiōe ꝓpť nu
ptias.ut.C.ad vell'.etiā ꝯſtāte.l.iubemꝰ.
Si tñ ꝯſentiat nō tñ ſemel ꝟ bis alienati
oni donatiōis ꝓpter nuptias parat p̄iudi
ciū ſibi maxie ſi pecunia cōuertať ĩ vſus
cōes.ut ex̄ ð emp.ꝑuenit.ad hoc melius
habeť ĩ ti.ſe.ar.4.q.vtꝝ vir alienare poſ
ſet rē dotalē imobilem ꝑcipue in caſu.5.⁊
6.qͦ eni ibi diciť de dote ē etiā veruꝫ de
donatione ꝓpter nuptias.ut pꝫ ꝑ glo.d.c
ꝑuenit.⁊ ꝑ.c.6.de iureiuran.licet.

Equiť videre de 3ͦ.ſ.q̄ donatio
nes inter virū ⁊ vxorē ſunt licite
⁊ que illicite. Circa qͦ ſciendūꝫ
ꝙ donatio inter virū ⁊ vxorē aut fuit fa
cta qñ matrimoniū fuit cōtrahendū.pu
ta inter ſponſū ⁊ ſponſam.aut qñ fuit cō
tractū.ſi p̄ mō aut nuptie ſeq̃banť aut ñ
ſi ſic donatio tenet etiā ſi alť inde ſit pau
perior alter ditior etiaꝫ ſi ſponſa deducta
fuerit in domū ſponſi.que ꝓpter etatē nō
poterat vxor eē.quod ē veꝝ niſi ſit ꝓxia
pubertati ſm Hoſti.ff.de dona.inter viꝝ
⁊ vxorē.inter eos.Si aūt nuptie nō ſeq̃-
banť aut hoc ē a pte donatoris aut non
ſi ſic aut donauit ſponſus ſponſe aut econ
uerſo.ſi p̄ modo aut oſculū nō interuenit
⁊ ſic reuocať donatio tota.lꝫ eni donatō
illa ſimpliciť fiat ineſt tamē cōditio taci
te.ſ.ſi matrimoniū ſequať aut interuenit
⁊ tūc medietas reuocať.Si vͦo donauit
ſponſa ſponſo reuocať tota ſiue ĩteruene
rit oſculū ſiue nō.C.e ſi a ſponſo.Si aūt
non remanſit a pte donatoris qn matrī
moniū ſequereť.tūc donator totū recupe
rat ꝑ conditionē ſine cā vel totū retinet
ſi nondū dedit.C.de dona.ꝓpter nup.cuꝫ
veterū.Si vͦo donatio ſit facta poſt ma
trimoniū contractū.aut dans ſit pauperi
or recipiens tamen non ſit ditior.puta ſi
emat inde vnguenta ⁊ ſic tenet.ff.e.§.i.
⁊ ſimiliter ſi vir det vxori ornamenta.ff.
de auro ⁊ ar.le.argenti.§.ornamētū.ex̄.e
donatio.in glo.Ber. Aut dans non ſit
pauperior ⁊ recipiens non ſit ditior.⁊ tūc
etiam donatio tenet.ut qñ quis virū he
redem ſuū inſtituit.tunc eni vir poteſt he
reditatem illam donationis cauſa repu
diare niſi deferatur vxori ſubſtitute.ñ eni
pauperior ſit qui nō acquirit ſed q ð ſuo
patrimonio deponit. Idem ē de legato
viro relicto ⁊ poſtea vxori reſtituēdo.tūc
eni ſi vir illud ſtatim reſtituat animo do
nandi tenet.Idem ē ſi vir legatum repu
diet qͦ vxor que heres inſtituta fuit ſol
uere debuit. Idem ē etiam ſi vir fuit ro
gatus hereditatem vxoris reſtituere cer
ta quātitate deducta ⁊ reſtituat nulla de
ductione facta donationis cauſa.ut.ff.e.
ſi ſponſus.Idē etiam ē ſi vir donet vxo
ri rem alienā.ff.e.ꝟ etſi cōſtante.hec p̄dcā
exēpla habenť ex̄ e.donatio.ĩ glo.Ber.

Aut dans ſit paupior ⁊ recipiens ditior
⁊ tūc non valet.c.ex̄ e.donatio.i tex.⁊ i glo
7.niſi in tribus caſib⁹.p̄ ſi dans ſit i eadē
volūtate vſq ad mortē etſi donatio legi
timū modū excedat nō tn̄ fuerit inſinua
ta vſq ad legitimū modū valebit ſi pmā
ſerit i ea vſq ad mortē.C.e.donationes.
ut pz in.d.glo.vn̄ ꝯfirmat̄ morte dātis.
morte inquā nāli nō ciuili.ff.e.cū hic ſta
tus.§.ſi donator.vbi dr̄ ꝙ lz ſeruit⁹ mor
ti cōpet̄.tn̄ ſi donator p̄uati ſit ſeruus vel
etiā ſi pſona cui donatū ē ſit ſerua dona
tio ē extincta.2° ſi donatio ſit facta cauſa
mortis.tūc eni res donata nō fit donata
rij ſed vſq ad mortē differt̄.ff.e.ſi cū.§.
vl.⁊ c.ex̄ e.donatio.in tex.⁊ glo.Ber.3° ſi
dans dedit pecuniā ad refectionē edium
ſucceſſax.ff.e.ꝙ ſi vir. ❡ Quid ſi dubitet̄
vtx donatio facta fuerit an̄ matrimoniū
vel p⁹. R̄ndet Hoſti.⁊ Azo.ꝙ aut ſpōſus
donauit in domo ſponſe aut in domo ſua
ſ.cū iam eā traduxiſſet p̄ mō facta videt̄
an̄ matrimoniū ⁊ etiaz donatio tenet 2°
mō videt̄ facta cōſtante matrimōio.q̄re
nō tenet.Et addūt ꝙ lz matrimoniū ſolo
ꝯſenſu ꝯhat̄.tn̄ forte q̄tū ad hāc ꝓhibi
tionē nō videt̄ cōſtare donec ſit traducta
q̄re in itinē poterit ei dare.ut.C.e.l.pe.§.i
❡ Quid ſi matrimoniū d iure nō teneat
nūquid tenebit donatio. R̄° ꝙ ſic de iure
ſcripto ſ nō ē fas eam ratā habere ne ſit
melior cōditio delinquētis.ut.C.e.ſi volū
tate.ſic ḡ dabit̄ repetitio donanti.ſi puta
bat vterq matrimoniū tenere.ſi autem
vterq ſciebat nō tenere vel ſol⁹ donator
fiſcus repetet.qa idign⁹ ē donatari⁹ reha
bere.ut.ff.e.cū h ſtat⁹.§.vl.ar.ꝯ.c.ex̄ e.etſi
neceſſe.hec Hoſti.ſ papa diſponit ibi alr̄
ꝓ bono pacis ut dicit Ber.i glo.vl.vltra
mediū. ❡ Ad hec nota ꝙ lz heres accipi
entis nō teneat̄ ſi accipiēs i vita ſua rez
donatā ꝯſūpſerit in rē vtilē vel neceſſariā
ſibi tenet̄ tn̄ ipſe heres ſi ipſemet ꝯſūpſe
rit.ut.ff.ad.l.fal.q̄ɔ de bonis.§.donatiōi
bus.hec Hoſti. ❡ Nota etiā ꝙ oīa p̄dcā
de donationib⁹ int̄ virū ⁊ vxorē ſūt vera
ſi vn⁹ cōiugū donauit p ſe vel iterpoſitā
pſonā.ut.ff.e.l.3.§.nō tn̄.hec Hoſti. ❡ Nō
iter ꝙ ſi matrimoniū morte ei⁹ q eſt fa
ctus ditior ſoluat̄.donatio facta nō reno
cat̄.ſi āt ſoluat̄ morte ei⁹ q ē fact⁹ ditior
donatio ſibi facta reuocat̄.ut.ff.e.ꝙ aūt
.§.ſi vir ⁊ vxor.hec Hoſti. ❡ Nota etiā
ꝙ fructus rei donate reſtituent̄ vbi dona
tarius ſciuit donationē non tenere.ſi autē
credidit eā valere lucrifaciet eos.ut.ff.de
vſufructu.hec Hoſti. ❡ Inſup nota ſcōm
Ber.c.ex̄ e.donatio.in glo.c.ꝙ donatio fa
cta int̄ virū ⁊ vxorē duplicit̄ euaneſcit.
Uno mō ſi donatari⁹ p̄moriat̄.ſi eniz ſil̄
moriant̄ ut naufragio vel ruina donatō
tenet.ff.e.cū hic ſtat⁹.§.ſi ambo.Idem ē
ſi ſil̄ capiūt̄ ⁊ neut̄ reuertat̄.ſi aūt vn⁹ re
dierit alt̄ nō.nō videt̄ ſupuixiſſe is q re
dijt ſm̄ Hoſti.Alio mō ſi a dāte reuocet̄
reuocat̄ āt dupl̄r.ſ.tacite ut p diuortiuz
niſi voluerit in diuortio donationē valē
ff.e.ſi marito.Et expſſe ⁊ hoc dupliciter.
p̄° vbo ut cū reuocat eā niſi pēiteat cū re
uocaſſe ut expectem⁹ eius ſupmā volūta
tē.ff.e.cū hic ſtatus.§.pnia.Alio mō fcō
ut ſi ea que dedit poſtea alij donet vel pi
gnori det vel etiā alit̄ alienet.C.e.ſi mari
tus.reuocat̄ aūt donatio ut dr̄ c.ex̄ e.do/
natio.in glo.Ber.in fi.q̄tēn⁹ dans eſt fa
ctus paupior ⁊ recipiēs ditior.ff.e.ſi ſpon
ſus.§.vl. Sz q̄re ē ꝓhibita donatio iter
vir̄ ⁊ vxorē ex qua fit alter paupior ⁊ al
ter ditior. R̄° p̄ ne mutuo ſe iuicē ſpolient
nō tpando donatiōes.2° ut int̄ cōiuges
eēt amor honeſtus q pendet ex aīo nō ex
lucro.3° ne melior in paupertatem icidēt ⁊
deterior ditior fieret.4° ne mutuo amore
ſe ſpolient donationib⁹ nō obtpando.ex̄
e.donatio.in glo.a.et.ff.e.l.i.et.3.

❡ De dotibus. ti.40.

Deinde ꝯſiderādū ē de dote. Et
p̄mo qd eſt dos.2° quot ⁊ que
ſūt ſpēs eius.3° ad quē ptinēt
dominiū ⁊ piculū rerū dota/
liū ⁊ paffernaliū.4° de alienatione ipſarū
5° de dotis repetitione ⁊ redditiōe. 6° de p̄
uilegio dotis. ❡ Circa p̄mū ſciendum ꝙ
dos ē donatio a pte mulieris facta parti
viri ꝓ ſuſtinēdo onere matrimonij. Et eſt
dotis natura ut durante matrimonio du
ret apud viruz niſi in caſu ut dicit̄ infra.
eo v̄o ſoluto ſoluatur. ⁊ ē quaſi patrimo
niū mulieris.ff.de minorib⁹.deniq.§.ꝓide
Et ad hoc ꝙ ſit dos oz ꝙ mr̄imoniū ſit
ꝯtctū nō tm̄ de facto ſ etiā de iure.ut.ff.de
iure.dotiū.l.3. Nec pōt dos nec etiam do
natio ꝓpter nuptias ꝯſtitui niſi in liberis
pſonis ⁊ a liberis.ex̄ d p̄ſūp.illō.i glo.d.
Paraferna aūt ē illud qō mulier habet
p⁹ vel p̄ter dotē vndecūq.⁊ dicit̄ a para

qð ē iuxta ⁊ ferna qð ē dos. vnde paſer
na.i.iuxta dotem.
Circa ſecūdū ſciendū ꝙ ſpēs do-
tis ſꝰ due.qa vna ē ꝓfecticia.alia
aduēticia. Profecticia ē q̄ a pr̄e
vel ſupiore aliquo de linea patris. tanq̄
a patre ē ꝓfecta.ſ.de bonis eiꝰ. nec refert
an filia deinceps ſit in ptāte vel emācipa
ta.qa nec ius ptāris ſed nomē pentis do
tem facit ꝓfecticiā. ꝓfecticia ḡ ē ſi ipe de
derit vel aliꝰcuius mādato vel nomine eo
ratū hñte vel curatore eius ſi ſit pdigꝰ vl'
furioſus.ff.de iure do.ꝓfecticia.Si vō pr̄
non tanq̄ pr̄ ſ; tanq̄ extraneꝰ dederit il-
lud qð dederit extraneꝰ ſibi ut daret i do
tē filie ñ erit ꝓfecticia ſ; aduēticia.hec eni
ſ.aduēticia ē quā mulier dat p ſe vel aliꝰ
a patre ⁊ alijs aſcendentibꝰ eiꝰ ſiue ſit fra
ter ſiue auūculus vel qlibet aliꝰ.ff.e. ꝓfe
cticia. ¶Ad hec nō ꝙ ſi filia q̄ñ nuptui
tradit̄ cū patre paciſcat̄ qa dote cōtenta
nullū habebit igreſſū ad patris bona. ta
le pactū nō tenet ſm leges ciuiles.C. de
pac.pactū dotaliū.⁊.l.vl.ſi tñ eadē pactū
illud iuramēto ñ vi ſed dolo ꝓſtito firma
uerit oio ſeruari debebit.li.6.de pac.q̄uis
cū non v̄gat in eterne ſalutis diſpendium
nec i alteriꝰ detrimentū ut pȝ ibidē. quod
ē verꝫ ꝑncipalit̄.ſcd̄ario eni ibi poſſet de-
trimentū eē filijs vel viro vel venientibus
ab inteſtato vel ſilibus.hec Jo.an.in.d.
c.q̄uis.
Circa tertiū q̄runt̄ plura.ſ.ad quē
ſpectat dn̄iuȝ reꝝ dotaliū ⁊ para
fernaliū vxoris. Rꝰ ſm Jo.ꝙ do
miniū dotaliuȝ ſpectat ad mulierē de iure
nāli.hoc p tanto dr̄ qa ex eis alit̄ ut dicit
Hosti.i ſū.ad virū vō ptinēt de iure ciuili
C.e.de iure do.in rebꝰ.vñ q̄tū ad eas vir
agere pōt iure ſuo tanq̄ dn̄s ⁊ iuita vxo
re.C.de rei.ven.dote.niſi vir ad inopiam
v̄gat ut dr̄ ibidē. In paſernalibꝰ aūt vir
nullū ius hȝ nec ꝯ volūtatē vxoris ð eis
itromittere ſe pōt.C.de peu. maritus. vñ
q̄tū ad ea nō pōt agere ſine mādato vxo
ris.C.de pac.ꝯuen.ſup dote.l.vl.Si tamē
vir ꝓſtiterit cautionē de rato pōt agere in
rebus vxoris etiā ſine mādato eiꝰ ⁊ cum
mādato eius agere nō pōt niſi ſm ꝙ cō
tinet̄ in d.l.maritꝰ.hec Ber.ex̄ de pcura.
cōſtitutū. ¶Ad quē ptinet piculū rei do-
talis.ſ.ad viꝝ vel vxorē. Rꝰ res date i do
tem aut ſūt eſtimate aut nō.ſi ſic piculum
ſpectat ad viꝝ niſi res ex toto pierit ante
nuptias.nā eſtimatio venditionē facit in
hoc caſu tam lucꝝ q̄ dānū ſpectat ad vi
rū ſicut ad rei emptorem.ff.de iure do.ple
rūq̄.⁊.l.res in dotē. Si vō nō ſūt eſtima
te tūc ad virū non ſpectat piculū rei dotal'
vel euictionis vel deterioratōis ſ; ad vxo
rē.ff.e.plerūq̄.Et ponit̄ ibi exemplū ꝙ
ſi veſtis ſit eſtimata ⁊ mulier eam attriue
rit vir eſtimationē reddit. nō āt ſi eſtima
ta aīalia vel veſtes accepit.fructꝰ tñ dotꝫ
ptinēt ad virū ꝓpter onꝰ matrimonij ſuſti
nendū.ſi tñ ſuſtinuerit onꝰ matrimonij al'
ſecus ē.ff.e.dotis fructꝰ.⁊.l.plerūq̄.§. ſi
ſerui.vbi dr̄ ꝙ fetꝰ pecoꝝ dotaliū ptinēt
ad viꝝ qa cōputant̄ in fetibꝰ ſic tamē ut
ſuppleat ꝑus capita ꝑmortua ex fetibꝰ iā
natis.vnde ibi fallit hec regula. Cuius ē
emolumentū eiꝰ dȝ eē piculū.⁊ hoc ē verꝫ
niſi res dotal' ꝯſiſtat i nūero ponderē ⁊ mē
ſura.qa piculū taliū ſpectat ad viꝝ. Secꝰ
tñ ācillaꝝ dotaliū ñ cedit viro.ff.e.pleꝝq̄
.§. ſerui. Idē ē de lapicidinis vbi lapis ñ
renaſcit̄.niſi eniȝ ſint tales ꝙ lapides ibi
renaſcāt̄ cuiꝰmōi ſūt i gallia ⁊ aſia fructꝰ
coꝝ ptinēt ad viꝝ. Idē ē de fūdis argēti
fodinis ⁊ ſilibus ⁊ de arboribꝰ nō ceden
dis.ff.ſolu.ma.diuoꝛ.§.ſi fūdus.hec Ber
ex̄ de vſuris.ſalubriter.Si vō dos ſit eſti
mata electio tñ ē reſeruata viro expſſe vl'
tacite niſi vel rē vel eſtimationē ꝓſtaret.
idē ē ac ſi nō eſtimata eēt niſi actū ſit ī cō
trariū.ut.ff.e.plerūq̄.§.vl. Jdō ē ſi dos ſit
eſtimata nō ut eſtimatio ꝓſtet̄ ſ; ut appa
reat q̄tū ſit deteriorata matrimonio ſolu
to.ut.C.de iure do.ſi int̄ virū. hec Hosti.
Ad hec nota q̄ ſi i eſtimatiōe decipiatur
alter etiā maioꝛ.25.annis etiā ſine alteriꝰ
dolo etiā nō vltra dimidiū iuſti ꝓcij ſuc-
currit̄ ei.qa nō cōuenit aliquē lucrari cū
alterius dāno.ut.ff.e.l.i.§.vl.
Circa q̄rtū q̄runt̄ plura.ſ.vtrum
vir alienare poſſit rē dotalē imo-
bilem puta domū vel agrū. Rꝰ
tal' res aut ē eſtiata aut nō.ſi ſic vir eam
alienare pōt qa ē empticia niſi eſtimatio
fieret ut ſciret̄ q̄tū res valeret.C. de iure
do.ſi inter.Si aūt non ſit eſtimata tūc nō
pōt alienare niſi in his caſibus.ꝑ ſi ꝓuo
cet̄ ad diuiſionē fūdi dotalis a ſocio qui
cōem hȝ illū fundū cū ipo. ipe tamen ad
diuiſionem prouocare non poteſt ſocium
C.de fundo dotali.l.ṽ.2ꝰ ſi alienet cū vni
uerſitate.ut ibidem.l.i. 3ꝰ ſi alienet ex ne
ceſſitate ut i.e.l. 4ꝰ ſi cōuertat̄ in vtilitatē

vxoris.ut ibidē.l.vl.§° si vxor alienatiōi
ꝯsētiat secūdo p⁹ bienniū.ex̄ ꝺ iureiurā.cū
ꝯtigat i glo.a.b.dūmō sint alie res viro
ex qb⁹ ei ꝯsulē possit.C.ad vell.auē.sine
auē.6°.si tn̄ semel ꝯsentiat ⁊ cū h iuret lꝫ
n.nō valeret talis ꝯtract⁹ ſm legēs valēt
tn̄ ſm canōes.ut pꝫ i.d.c.cū ꝯtigat.i tex
⁊ glo.qa iuramentū q̄si p secūdo ꝯsensu
eēt.⁊ ꝯtra illud venire nō licēt.Et ad h ius
canōicū ſuādū iudex ecclesie ordinari⁹
cogē debet p censurā ecclesiasticā iudices
seculares.li.6.de iureiurā.lꝫ.Et ſm Jo.an
ibidē hoc itelligit̄ siue mulier iuret p se si
ne p ꝓcuratorē cui dederit ad hoc specia
le mandatū.ex̄ de ꝓcu.c.vl.⁊ di.63.tibi.
vbi de hoc. ¶ Esto q̄ mulier p̄mo iurauē
rit dotē vel donationē ꝓpter nuptias non
alienare nec alienatiōi ꝯsentire nisi ex cā
rōnabili ⁊ auctoritate iudicis. quid si po
stea ꝯsenserit nō auctoritate iudicis et iu
rauerit nō cōtrauenire. R° ſm Hosti.sup
d.c.cū cōtingat.p̄mū matrimoniū serua
bit̄.ar.extra de iureiurā.ca te.⁊.c.intelle
cto.Sed ꝯ.c.ti.tua nos.R̄ndet Jo.an.in
c.lꝫ.q̄ ibi p̄mū iuramentū fuit illicitū ⁊
iō nulli p̄iudicauit secūdū. ¶ Quid si mu
lier iuret rē dotalē alienatā non repetere.
nūqd tale iuramentū erit seruādū.videt̄
q̄ sic.qa seruari pōt sine iteritu vite eet̄ne.
⁊ mulieri tn̄ obest illud iuramentū nec
hēbit auctorē piurij papā.ut ex̄ c.cū con
tingat.Et idē ē de adulto rē suā alienante
⁊ iuramēto cōfirmāte.ut C.si aduers⁹ vē
di.l.i.in ꝯsti.feu.hac edictali.§.sacra.Ho
stiē intelligit illud.c.cū cōtingat hoc mō.
s.cū ibi dr̄ seruare debēt sb̄audi mlieres.
qa ꝓpria temeritate nō debēt venire ꝯ.s
papa restituet eas ꝓprio motu si iteruene
rit iuramentū vi vel dolo p̄stitū. Et ideo
sequit̄ sine vi sine dolo ⁊c.⁊ similit̄ loqt̄
aucten.sacra puberꝝ.Sed qūo constabit
de metu vel dolo. R° constabit ſm Hosti
ex p̄spiciēs insidijs cōsiderata p̄sonaꝝ q̄
litate.aut eni mulier ē q̄dā virago ⁊ sic n̄
p̄sumit̄ coacta.aut ē nature debilis ⁊ vir
dure ceruicis ⁊ faciei ferocis.⁊ tūc iudex
attēdat an exigente necessitate vera res
dotalis sit alienata ⁊ tūc bn̄ ē.ar.extra ꝺ
emp.⁊ ven.ꝑuenit.aut vicio ꝓdigalitatis
viri ⁊ tūc alienatio ē suspecta. Itē an ex
p̄te creditoris fuerit adhibita cautela iu
ramēti.qa vir in h⁹mōi p̄sumit̄ sponte p̄
stari.ut ex̄ de renū.sup hoc. Itē mulier ꝓ
babit minas viri ⁊ forte vbera.ex̄ de spō

veniēs.⁊ de despon.ipu.ex lr̄is.his oībus
cōcurrētibus mulier absolutionē poterit
ipetrare. ¶ Quid si vir suaui elogo muli
erē inducat ad ꝯsentiendū. R° ſm Hosti
ꝯsensus valꝫ.ar.C.siqs aliquē testa.ꝓhi
l.vl.Sed ar.ꝯ.ff.de dona.int̄ virꝝ ⁊ vxorē
l.ꝫ.sed illud itellige qn̄ non iteruenit iura
mentū. ¶ Quid si mulier inducat̄ ad iu
ramentū corā iudice ⁊ veniat ad aurē iu
dicis ⁊ dicat sibi q̄ inita cōsentit ⁊ iurat
R° ſm Hosti.iudex non dꝫ hoc sustinere
sed etsi sustinuerit p̄sumit̄ ꝓ muliere.ar.
ex̄ de his q̄ vi.c.i. ¶ Quid i dubio. R° vi
det̄ tenendū iuramentū.qa in dubijs via
tutior ē tenēda ⁊ eligenda.extra de spon.
iuuenis.vel relinqt̄ arbitrio papꝫ.qa qꝺ
ipse voluerit tuti⁹ erit. nec aliter agere po
tuerit nisi p eū absoluta fuerit ut dictū ē
sup̄. Cōsiliū aūt generale gratia mulieꝝ
⁊ ꝑentū eaꝝ videt̄ hoc eē.s.q̄ qn̄ mulier
nubit faciant eā iurare q̄ nūq̄ꝫ cōsentiat
alienatiōi rei dotalis nisi coraꝫ iudice cā
cognita ⁊ ꝓbata.s.necessitatis vere istā
tis.tūc eni si aliter cōsentiat etiā si iurasn̄
tū faciat cū sit contrariū p̄mo licito ⁊ ho
nesto non tenebit̄.ut ex̄ de iureiurā.ca te
Et pōt addere q̄ si vnq̄ꝫ cōtrauenerit nō
valebit.ut extra de p̄ben.cū dilecto.§.i.v̄
q̄q̄ꝫ.sub p̄textu tamen talis iuramēti vi
detur q̄ quilibet rem alienatam expetere
possit.hec Hosti.ti.de iureiuran. ¶ Quid
si vir alienet rem dotalem imobilem. R°
aut alienat eam matrimonio cōstāte aut
matrimonio soluto.si p̄mo modo vir ven
dicare pōt ipsam veniens contra ꝓpriū
factū quia non ꝓcessit de iure.C.ꝺ agri.⁊
censi.quemadmodū.si secūdo modo aut
paciscit̄ mulier q̄ non veniet contra aut
non.si non mulier alienationē reuocabit.
si sic non reuocabit. Et idem est si heres
viri extiterit.⁊ deductis legatis quātita
tem dotis habuerit de hereditate viri. Nā
a possessore vendicare poterit qꝺ ex here
ditate sibi defecerit.ff.ꝺ fundo.dota.dota
les.hec Hosti. ¶ Quid si vir alienet res
mobiles. R° hoc facere potest. quia non
est ꝓhibitum.hec Hosti. Utrū vir alie
nare possit parafrenalia. R° q̄ sic scd̄m
Inno.si dominium eorum sit translatū
in virum.alias non .ff. de iure dotium. si
ego.

Circa q̄ntū articulū q̄ ē de repeti
one ⁊ redditiōe dotis q̄rit̄ p̄ia.
r.vtꝝ mulier cōstante m̄rimonio

dotem petere poſſit. R° aut vir eſt ſuſpe
ctus de dilapidatiõe aut nõ. ſi ſic.ſ.qa ma
le vtit̃ ſua ſubſtãtia.puta qa ẽ luſo: vl' ta
bernarius tũc dos ẽ ſeqſtranda.ſ. qñ vir
pſumit̃ eã diſſipatur⁹.ff.ſolu.ma.ſicut do
tem.§.ſi vo dotẽ.Et in hoc caſu põt mu
lier dotẽ petere matrimonio conſtãte.C.
ſi ꝯſtan.ma.l.vna.Nõ põt tñ eã alienãe
ſed debet vti fructibus ad ſuſtentatõꝫ ſui
⁊ viri ⁊ filioꝝ.C.de iure do.v.Sꝫ qñ mu
lier petit dotẽ ſoluto matrimonio qđ vult
facere põt de dote.Si vo vir nõ ſit ſuſpe
ctus aut labit̃ facultatibus aut nõ. ſi ſic
pſtare debet cautionẽ quã põt ꝑ dote ſer
uãda.vñ ſi non põt pſtare idoneã cauti-
onẽ fideiuſſoriã pſtabit iuratoriã.⁊ i hoc
caſu non põt mulier petere dotẽ niſi dos
fuerit eſtimata.ut in.d.l.v.ſi vo nõ labit̃
ſic non dꝫ cautionẽ pſtare. ⁊ hec ſolutio
elicit̃ ex dictis Ber.extra c.p vr̃as. Si
aũt mulier eẽt ſuſpecta vel etiam vir eẽt
ignotus ⁊ ſuſpectus de fuga cõmẽdari de
bet pecunia dotis alicui mercatori ut de
pte honeſti lucri ſupportent̃ onera matri
monij.extra c.p veſtras.hec Hoſti.Nõt
etiã hic Hoſti. ꝙ cautionẽ fideiuſſoriam
ꝑ dote ſeruanda vel reſtituẽda nõ debet
mulier petere nec vir dare.etſi det eã ſiue
añ matrimoniũ ſiue cõſtante matrimoio
datio nõ tenet.qa ẽ cõtra ius ut inuit ex
pſſe rubrica.C.ne fideiuſſori do. dentur
l.i.et.z.ar.extra c.p veſtras.quod autem
fit cõtra iura non valet. C. de legi.nõ du
biũ.Aliq vo diſtinguũt ꝙ ſi vir renũciet
legi ex certa ſcia datio valet.ſi autem ex
ignorãtia nõ valet.ff.ſiqs cau.§.ſi quis.
Ad hoc rñdet Hoſti. ꝙ illud nõ ẽ verũ i
ꝓhibitis ex cã matrimonij qđ eẽ debet li
berꝝ.extra de ſpon.gemia.Dictũ tñ.c.per
veſtras velle videt̃ ꝙ dos ſub ea cauti
one tradat̃ quã vir pſtare põt.ḡ ſub fide
iuſſoria ſi eã pſtare põt.ſic videt̃ Ber. i
telligere.Hoſti.vo exponit ſub ea cautõe
ſ.nuda quã põt.ſubaudi de facili pſtare.
vel quã põt.i.debet qa aliã de iure pſtare
nõ põt. ⁊ ſic facit ꝑ eo ꝙ logt̃ de potẽtia
iuris nõ facti. Eſt eñ duplex potẽtia.e x̃
de reſcrip.ſciſcitat⁹.Si autẽ vir dedit fide
iuſſoriã ſoluto matrimonio datio tenet.
ff.ſo.ma.ſi ꝯſtãte.§. quotiens. ¶ Qñ di
uortio facto dos ſit petenda ⁊ reddenda
R° cõiuges aut ſepant̃ ab inuicem ꝓpter
cãm licitã ut ꝓpter ꝯſanguinitatẽ vel af
finitatẽ vel aliud h⁹modi aut ꝓpter cauſã

illicitã.ſi pmo mõ aut contraxerũt igno
ranter.⁊ tũc debet reddi qcqđ habuerit
alter ab altero ſi etiã ſciuerũt cõſanguini
tatẽ ſed ignorauerũt gradũ fore ꝓhibitũ
repeti põt dos ⁊ donatio ꝓpt̃ nuptias ſm
Jo.an.ſ ꝯtraxerũt ſcient̃ ⁊ tũc pdere debent
qcqđ alt̃ alteri dedit ⁊ dꝫ fiſco applicari.
niſi excuſent̃ errore vel minori etate vel
etiã niſi papa aliter diſponat ꝑ bono pa
cis.e x̃ c.mulieres.i tex.⁊ glo.a.⁊.c.ſi ne
ceſſe.i glo.c.Si vo alter ſciuit ⁊ alt̃ igno
rauit qntũ ad ſcientẽ locũ hꝫ pdicta pena
ut dicit Hoſti.Si aũt ſepant̃ ꝓpter cãm
illegitimã ut ꝓpter adulteriũ ab alt̃o cõ
miſſũ.aut ſepant̃ ꝓpter adulteriũ vxoris
⁊ tũc mulier pdit dotẽ ⁊ vir eã lucratur.
pdit etiã dotaliciũ.i.donationẽ ꝓpt̃ nup.
ſi ſupple eã ex pacto deberet habere.e x̃ e
c.vi.vel dotaliciũ.i.pafrenalia ad quoꝝ
reſtõnẽ nõ tenet̃ vir i tali caſu.C.de pac.
cõuen.l.vi.⁊ e x̃ c.plurib̃.i tex.⁊ glo.h.ſi
tñ vir occidat vxorẽ ꝓpter adulteriũ ñ lu
crifacit dotẽ etiam ſi pactũ de lucrãdo eã
pus fuit factũ.ff.ſo.ma.ſi ab hoſtib⁹.§.i.
vñ tũc dos redit ad filios vxoris occiſe.
in aucten.ut liceat matri ⁊ auie.§.ſi ỏ ad
ulterio.hec Jo.33.q.z.admonere.Aut ſe
parant̃ ꝓpter adulteriũ viri.⁊ tunc vxor
lucrabit̃ donationẽ ꝓpter nuptias.quia
vir ⁊ mulier nõ ad ipaira iudicant̃.ſi tñ
extant filij ex eoꝝ matrimõio ad eos ſpe
ctat dos ſiue donatio.e x̃ c.ut lite nõ ꝯte.
ad hoc.i glo.7.Si vo ꝯtractis ſponſalib⁹
mr̃imoniũ ñ ſeqt̃.ſiqđ noĩe dotis traditũ
fuerat repeti põt ⁊ fruct⁹ ei⁹.ſp eñ intelli
git̃ ſi mr̃imoniũ ſbſeqt̃.ff.de iu.do.ſtipu-
lat⁹.Jdẽ ẽ de ãcilla ⁊ ptu ei⁹.ff.de ꝯdi.cã
da.⁊ cã ñ ſe.l.q ſe debẽ.§.fud⁹.Qua acti
one aget mulier ꝑ dote recipienda ſoluto
mr̃imonio iuſta de cã ñ ꝓpter cõſanguini
tatẽ vel aliud h⁹mõi.R°.nõ aget actione
de dote qa nullũ fuit mr̃imoniũ. ḡ nulla
dos ỏ aget ꝯditiõe ſine cã.ff.ỏ cõdi.ſine
cã.l.vi.qa cã ñ fuit ſecuta ꝓpt̃ quam dos
dabat̃.e x̃ c.de prudẽtia.i glo.a. ¶ Sꝫ nũ
qđ fruct⁹ dꝫ reſtitui. R°. ꝙ ñ niſi illi q añ
mr̃imoniũ obuenerũt.qa illi ipſo iure do
tẽ augẽt.ſ q p⁹ mr̃imoniũ obuenũt ꝓpt̃
on⁹ mr̃imonij ſuſtinendũ viri fiũt. extra
c.mlieres.i glo.b.ff.c.dotis fruct⁹. Quid
ſi vir on⁹ mr̃imonij ſuſtinuit añ nuptias
puta qa puellã ñdũ nubilẽ duxit ⁊ aluit
Rndꝫ Ho.⁊ azo ꝙ ỏ eqtate pt dici ꝙ re
tinẽ pt fruct⁹ pceptos tpe q̃ eã ſuſtẽtauit

¶ Ad hec nota ꝙ vir dotē lucrat̃ tripli
citer. Uno modo ex pacto. ut ſi paciſcat̃
de dote tota vel pte lucranda ⁊ vxor d̃ do
natione ꝓpter nuptias, pactū enī hinc inde
debet eē equale. ut extra c. donatio. in tex
⁊ glo. ⁊. C. d̃ pac. cōuen. l. ex morte. Secū
do ex lege. ⁊ hoc dupliciť. vno mō ꝓpt̃ ad
ulteriū vxoris ut ſup̄ dictū ē. alio modo
ſi vxor inſtituta deceſſerit vel religionem
intrauerit deficientib⁹ liberis ⁊ ꝓpinquis
tūc enī vir ſuccedit vxori ⁊ ecōuerſo. ut
C. vnde vir ⁊ vxor. l. i. In oībus alijs et
dos ad mulierē ⁊ donatio ꝓpter nuptias
ad viꝝ redit ſoluto matrimonio. niſi cō
trariū obtineat cōſuetudo approbata. ex̃
c. mlieres. ⁊. c. donatio. §. ſane. i tex. ⁊ glo
c. Oīa etiā empta de cōibus bonis viri ⁊
vxoris diuidi debent, inter eos facto di
uortio ꝓpter cām licitam ſi hoc cōſtet. al'.
oīa p̄ſumunt̃ eē de bonis viri. ex̃ c. c. i. et
ᷣ. ¶ Pone ꝙ vxor cōuicta de adulterio
ſit filiafamilias nūquid vir lucrabiť do
tem ꝓfecticiā. Rndet Hoſti. ꝙ ſic ſi doſ ñ
ſit recaſura ad patrē. al's ſec⁹ ē. ff ſoluto
ma. l. ᷣ. videť tñ ꝙ viuēte filia pater ne
queat recupare dotē. Et habes optimū
exemplū in p̄lato vaſallo alicui⁹ p̄ncipis
qa ſi p̄latus cōmittit felloniā cōtra dn̄m
eccleſia feudū pdit q̄diu ille p̄lat⁹ viuit.
ſed poſt mortē eius recupat illud. ut in li
feudoꝝ de capitulis regis cōradi. §. ſi cle
ricus velut ep̄s. hec Hoſti. ¶ Quid ſi mu
lier amiſit dotē ſuam ꝓpter fornicationē
ſnīa diuortij lata quo ad ſepationē tho
ri. ⁊ poſtea ꝓbata cōſanguinitate inť eā
⁊ virū ſepentur oīo p eccleſiā data vtriqꝫ
licentia contrahendi. nūquid mulier do
tem repetere poterit tanq̄ꝫ adulteriū nō fe
cerit. R⁹. Tancre. dicit ꝙ ſic. quia ex quo
nullū fuit matrimoniū nō fuit adulteriū
nec vlla dos. ⁊ qa eccleſia in illa ſentētia
decepta fuit reuocare debet vitate ꝓbata
ar. extra de fri. fraternitatis. Lau. vero di
xit ꝙ non ē de cetero audienda lꝫ modo
appareat ꝙ non fuit matrimoniū nec ad
ulteriū. qa ē punienda ꝓpter intentionē
cū ope ſubſecuto. extra de biga. nuper. ⁊. c
fi. ⁊ ut p hoc auferat̃ ceteris materia de
linquendi ⁊ ne excogitetur ꝓbatio falſa
contra matrimoniū ꝓpter dotem recupe
randā. ⁊ hui⁹ ſnīe ē Hoſtien. Goff. Io. et
Ber. extra c. plerūqꝫ. in glo. c. ¶ Cui de
bet dos reddi matrimonio ſoluto. R⁹ ſi
ſit dos ꝓfecticia patri debꝫ reddi mōtua
filia. ut. C. ſolu. ma. dos a patre. ⁊ hoc ē
vtꝝ ſi decedat ſine liberis alioqn penes
liberos remanet. lꝫ qdam contrariū di
cant ut ibidē. l. poſt mortē. Si vo fiat di
uortiū viuēte p̄re ⁊ filia dos patri et filie
ē reddenda ut ibidē. l. ᷣ. et. l. px. vel ſaltem
filie. extra c. c. i. Si aūt ſit aduenticia de
bet reddi mulieri. ut. ff. ſo. ma. l. ᷣ. niſi ille
qui dedit p muliere dotem ſtipulatus ſit
eam ſibi reddi. ut ibidē. l. quotiens. §. i.
¶ Sed nūquid ſoluto matrimonio debꝫ
dos ſtatim reddi. R⁹ ꝙ ſic ſi dos conſtet
in rebus imobilib⁹ ieſtimatis. ſi aūt in re
bus mobilibus vel ſe mouētib⁹ vel etiā
in corpalibus ut pecunia veſtimētis ani
malibus infra annū. ut. C. de rei vxorie
actiōe. l. vna. §. cū aūt. quod tñ eſt ad fu
nus neceſſariū ſtatim exigiť. ut. ff. ſo. ma
ſi filia. Si ergo imobilia ſtatī ſoluto ma
trimonio non reſtituūtur teneť vir ⁊ ei⁹
heres ad fructus ⁊ eius penſiōes. In mo
bilibus aūt ⁊ ſe mouentibus tenetur ad
vſuras poſt annū ⁊ vecturas nauiū ſiue
iumentoꝝ ⁊ opas ſeruoꝝ vel queſt⁹ ciui
liū annonaꝝ. ut. C. de rei vxo. ac. §. exa
ctio. hec Hoſti. ¶ Ad hec nota ꝙ vir to
tam dotem reddere debet ſi pōt. al'. inq̄ꝫ
tū facere poteſt. i. habita ratione eius ne
egeat ut dicitur in dicta. l. niſi dolo dimi
nuerit ſuam ſubſtantiam. ſi tamen vene
rit ad pinguiorem fortunam reſtituet to
tam. ſed ſi vir paciſcatur ut reddat totā
non valet tale pactum cū ſit contra bo
nos mores. ſi tamen ſoluerit repetere nō
poteſt. ff. de condi. inde. nā etſi. hec Ber.
extra c. mulieres. in glo. Ber. Et tranſit
dictum priuilegiū etiam ad filios ei⁹ dē
matrimonij. non aūt ad heredes extrane
os. ut. ff. ſolu. ma. maritum. ¶ Nota etiā
ꝙ expenſe facte in rebus dotalibus a vi
ro aut fuerunt neceſſarie. ⁊ he minuunt
dotem ipſo iure. aut vtiles ⁊ ille repetun
tur actione mādati vel negocijs geſtis.
aut negligenter ⁊ volūtarie ut picture et
huiuſmodi. ⁊ in his nulla dať actio etiā
ſi fuerunt facte volūtate mulieris ſed p
mittuntur abradi ſiue deduci ſine leſiōe
prioris ſtatus. C. de ipenſis in rebus do
ta. factis. l. i. ⁊. l. quod dicitur. Et hoc eſt
verū cū ſit ſepatio quo ad fedus matri
monij. ſecus ē ſi quo ad thorū ꝓpter ad
ulteriū. extra c. plerūqꝫ. vbi de hoc. hec
Ber. extra c. mulieres. in glo. h. ad fi.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

CIrca ſextū articulū qui ē d̄ priui
legio dotis. nota q̄ dos ē multū
p̄uilegiata. Nam ꝓ ea oīa bona
viri tacite ſūt vxori obligata. vnde ſiquiſ
hereditatē viri poſſidet mulieri de dote re
ſpondere debet. extra de pigno. ex litteris
habet etiā vxor ꝓ paffrenalibus tacitam
hypotecā niſi ſibi ꝓuiderit p ſpecialē ⁊ ex
preſſam. qa tūc aliis renūciare videt̃. C.
de pac. cōuen. ſup dotē. l. fi. Et hoc priuile
giū extendit̃ ad heredes vxoris ꝓprios
i. ad filiū nepotē. nō āt ad heredes eiꝰ ex
neos. C. de p̄uil. do. vna. l. hoc tn̄ p̄uilegiū
nō habent mulieres heretice. C. de here.
l. i. vnde vxor quo ad dotē p̄fertur oībus
creditoribus etiā tpe p̄oribus actiōes p
ſonales vel etiā tacitas hypotecas habē
tibus. nō aūt p̄fert̃ p̄oribus creditoribꝰ
hypotecas exp̄ſſas habentibus ſicut nec
fiſcus q ſimile p̄uilegiū hꝫ cū muliere. ex
de pigno. ex litteris. in glo. c. e. In donati
one aūt ꝓpter nuptias p̄fert̃ mulier poſte
rioribus tm̄. C. e. l. fi. Itē bona vxoris n̄
ſūt diſtrahenda nec etiā ꝓpter delictuꝫ vi
ri. diſtrahūt̃ tn̄ ꝓ viro qñq; in caſu. nam
in cā p̄mipilarij ſunt ꝓ eo obnoxia ſi oīa
bona eius ſūt exhauſta. C. ne vxo. ꝓ ma
ri. l. i. et. ȝ. ⁊. C. in qbus cauſis pig. ta. con
tra. l. ſatis. hec extra de cōſue. ex pte. i glo
d. ¶ Sed nūquid dos p̄mi matrimonij
cōuerti debet in matrimoniū ſequēs. R̄ꝰ
q̄ ſic niſi ꝓbet̃ aliud cōueniſſe. ff. e. dotē.
Et hoc ē verū ſi mulieris erat actio pura
nā ſi erat extranei non cōuertit̃ niſi con-
ſentiente ſtipulatore dotis. ff. eo. ſtipulatō
dotis. Hoc etiam intelligitur ſi pater eiꝰ
non viuit. nam ſi patre viuente non nu-
pſerit conſtituta heres cum extraneo do
tem pcipiet. ꝯſtituta v̄o cuꝫ fratribus do
tem conferet. C. ut oīa vtriuſq;. l. fi. Si v̄o
pater viuit. tūc aut mulier cōtraxit volē
te patre. aut nolēte. Si volente nō licet pa
tri aliquid diminuere de dote p̄mi matri
monij niſi forte eius ſubſtātia ſit aliqua
clade fortuita diminuta. qa tūc dare nō
cogit̃ vltra v̄tutē ſubſtantie ſue. Si autē
patre nolente. tūc ſecus ē. vnde imputet
ſibi q cum ea ſine dote contraxit. maxie
ſi pater iuſta de cauſa contraxit. ut quia
vir erat vilis pſona. in aucten. de eq̄li. do.
qa v̄o. colla. ⁊. hec Hoſti. Aliter dr̄. ff. de
ritu nup. q̄ ſi filia inuito patre nupſerit pa
ter eam dotare tenet̃ niſi virū indignuꝫ
elegerit.

¶ Finis ad dei laudē ⁊ virginis Marie.